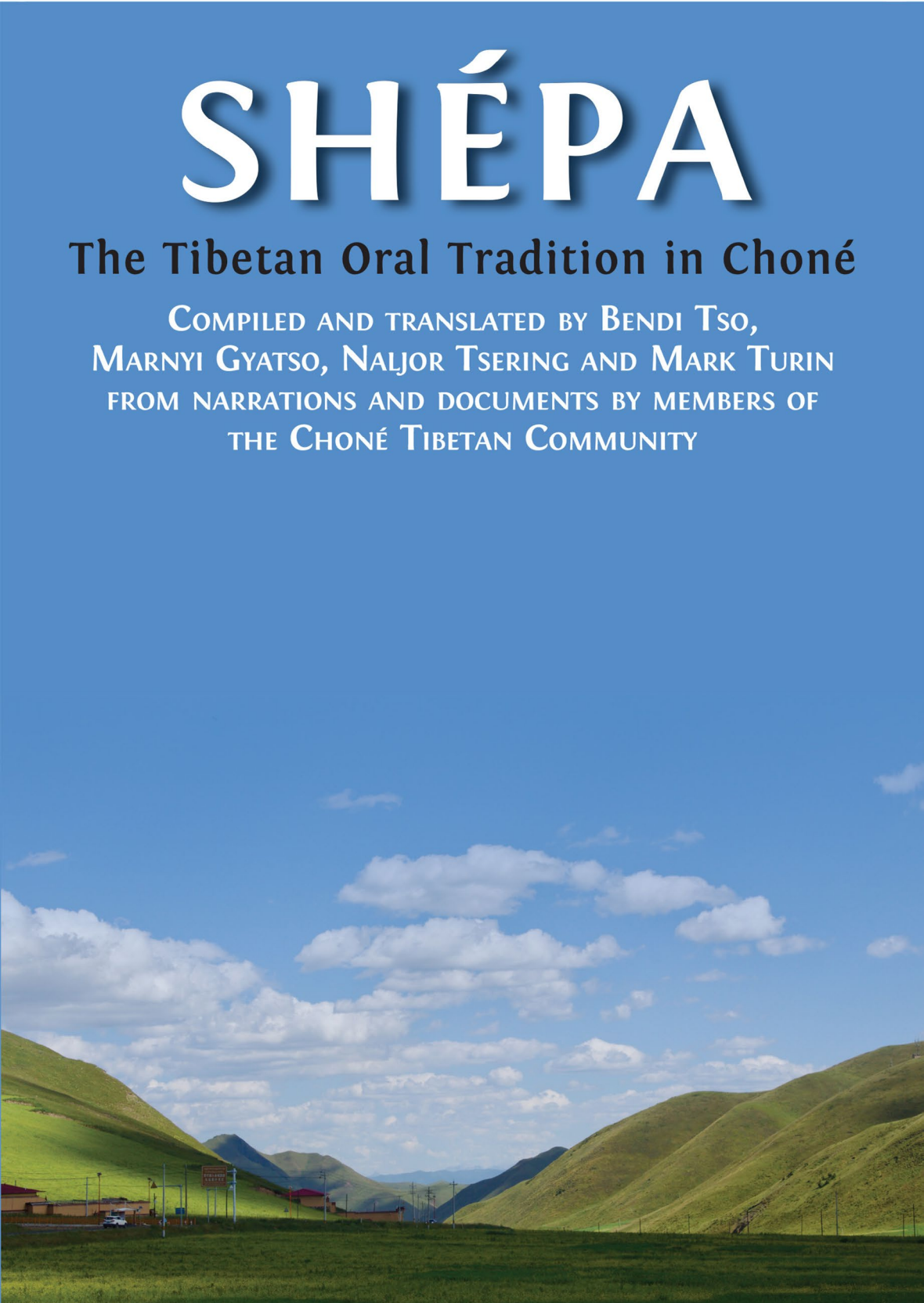

SHÉPA

The Tibetan Oral Tradition in Choné

COMPILED AND TRANSLATED BY BENDI TSO,
MARNYI GYATSO, NAJOR TSERING AND MARK TURIN
FROM NARRATIONS AND DOCUMENTS BY MEMBERS OF
THE CHONÉ TIBETAN COMMUNITY

SHÉPA

Shépa

The Tibetan Oral Tradition in Choné

*Bendi Tso, Marnyi Gyatso, Naljor Tsering,
Mark Turin and Members of the Choné
Tibetan Community*

<https://www.openbookpublishers.com>

© 2023 Bendi Tso, Marnyi Gyatso, Naljor Tsering, Mark Turin acting as Trustees for
Members of the Choné Tibetan Community

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International license (CC BY 4.0). This license allows you to share, copy, distribute and transmit the text; to adapt the text and to make commercial use of the text providing attribution is made to the authors (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work). Attribution should include the following information:

Bendi Tso, Marnyi Gyatso, Naljor Tsering, Mark Turin and Members of the
Choné Tibetan Community, *Shépa: The Tibetan Oral Tradition in Choné*. Cambridge, UK:
Open Book Publishers, 2023, <https://doi.org/10.11647/OBP.0312>

Further details about CC BY licenses are available at
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

All external links were active at the time of publication unless otherwise stated and have
been archived via the Internet Archive Wayback Machine at
<https://archive.org/web>

Any updated digital material and resources associated with this volume will be available
at <https://doi.org/10.11647/OBP.0312#resources>

Every effort has been made to identify and contact copyright holders and any omission
or error will be corrected if notification is made to the publisher.

World Oral Literature Series, vol. 11 | ISSN: 2050-7933 (Print); 2054-362X (Online)

ISBN Paperback: 978-1-80064-800-5

ISBN Hardback: 978-1-80064-801-2

ISBN Digital (PDF): 978-1-80064-802-9

DOI: 10.11647/OBP.0312

Cover image by Bendi Tso, Choné, China (2019)

Cover design by Katy Saunders

For Grandfather Meng Tusktor

ཨ་ཁྱེས་མོན་གཙུག་གཏོར་ལགས་ལ་ཕུལ།

献给阿乃蒙子斗

Contents དཀར་ཆག བུལ

Acknowledgements	ཐུགས་རྗེ་ཆེད་ལྟུ	致谢	ix
Preface	འགོ་བརྗོད།	序言	xvii
Introduction	ཚོལ་སློབ་གི་གཏམ།	导论	1
Khyung	ལྷུང་།	鹏	169
Rübel	རུས་སྤུལ།	龟说	275
Jikten Chakluk	འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྤྱུ།	成世说	341
Chémar	ཕྱེ་མར།	切玛	515
Da	མདལ།	箭	553
Lönpo Garchen	སློན་པོ་མགར་ཆེན།	大臣噶尔东赞	609
Zhanglu and Tsalu	ཞང་ལུ་དང་ཚལུ།	送亲辞和迎亲辞	703
Illustrations	དཔེ་རིམ།	图片	761
References	དཔྱད་གཞི་ཡིག་ཆ།	参考文献	769

Acknowledgements

ཐུགས་རྗེ་ཆེད་ལྷན་ གནས་ཚུན་ 致谢

Acknowledgements

In compiling and translating a book of such complexity, our deepest gratitude goes to members of the Choné Tibetan community who have nurtured and transmitted Shépa. This project is rooted in collaborations with our own community—collaborations of different depths that took various forms. Our work has benefited in particular from the guidance that Shépa singers have offered at every stage, from the beginning of the work of documentation, through to translating cultural elements with which we were not familiar, all the way through to gaining insight into the transformation of this oral tradition in the contemporary context of cultural heritage-making. Shépa is centered on an oral and written corpus whose existence is a product of the collective experience of the Choné people that extends far beyond just one generation. For these reasons, the corpus and its associated knowledge must be treated in a manner that acknowledges both individual intellectual input and collective cultural commitments. In recognising the names of singers, transliterators, transcribers, and collectors of Shépa, we treat members of the Choné Tibetan community as co-creators and invite them to hold joint authorship.

We are grateful for the many different opinions and interpretations that have inspired us to find a way to demonstrate that the form of Shépa and its performance in contemporary Choné is never singular, bounded, or homogenous. By eliminating language barriers and presenting Shépa in three languages along with footnotes that show different versions of

this oral tradition, our goal is that readers in Choné and beyond may engage in a lasting conversation on Shépa and its transmission.

There are many people we wish to acknowledge. First and foremost, we thank Grandfather Meng Tuskor who shared his expansive knowledge about Shépa with us generously and tirelessly. It was a great honour and privilege to sit in his front yard, spend days in his company, and learn from his experience and knowledge. His jokes filled the yard with laughter. His stories and songs often moistened our eyes. His narration of Shépa forms the heart of this book, and his passing took away one of the brightest lights in Choné's cultural treasury, leaving a gaping hole in our hearts. This book is dedicated to the memory of Grandfather Meng Tuskor.

In addition, we are extremely grateful for the support of Grandfather Zhang Gyatso. The stanzas which he sang opened a door for us to appreciate the variations of Shépa in every singer's performance. We also thank Grandfather Quan Gyatso, Grandfather Meng Tenzin, Grandfather Yu Tsering Bum, Uncle Meng Namdröl, and Brother Li Dolma, all Shépa singers who provided their deep insights on the Shépa performance.

This book would have not taken its current shape without the kind help of Guru Tsering and Fan Xueyong, both of whom generously shared various Shépa texts with us that they had already collected or received from others over the past three decades. These texts complement our recordings and reflect generations of diligent work by performers and scholars to preserve and transmit Shépa. Given that neither the transliterator, transcriber nor date are consistently recorded in these texts, we are unfortunately unable to identify more than a few names. We remain deeply indebted to all those who have come before us in this work.

Working on this project has been a profoundly rewarding journey for us through which we have come to know and learn from many amazing individuals. We thank Geshe Lozang Gendün, Geshe Jampa Gyatso, and Aku Penden of Choné Monastery and Aku Jampa Zangpo of Drindren Monastery, each of whom supported this project in many important ways. They helped us connect with a number of stakeholders invested in Shépa performance and to make sense of the transformation of Shépa performance in contemporary Choné. We appreciate Dolma Tséten from Northwest Minzu University and Bendi Tso from the University of

Tibet who proofread the Tibetan texts. We also thank Yungdrung Men who shared the book series of the Tébo oral tradition with us, allowing us to examine correlations between Shépa and the oral tradition in neighboring Tébo.

Beyond Choné, Geshe Sherge, Chulthim Gurung (Khenpo Mriti) at McGill University, and Tashi Wangchu at Hong Kong University shared their insights and understandings of religious aspects of Shépa, for which we are truly grateful. We thank Maya Daurio for working with us to design the map. Last but not least, we are deeply indebted to the two peer reviewers who generously conceded to be named and recognised. Dr. Andrew Quintman and Dr. Timothy Thurston gave selflessly of their time and knowledge to read the manuscript with care, appreciation, and insight. Their constructively critical suggestions and consistently thoughtful comments have helped us to sharpen our arguments and improve the book immeasurably.

We thank the Social Sciences and Humanities Research Council of Canada (SSHRC) for the foundational grant that helped launch this project (#892-2018-2010). We are also grateful for the financial and strategic support of the Public Scholar Initiative at the University of British Columbia and the Firebird Foundation for Anthropological Research. Needless to say, but especially important to underscore in a publication of this nature, we alone are responsible for any errors, inaccuracies, and misinterpretations.

ཐུགས་རྗེ་ཚེད་ལུ།

སྐྱེ་ཕབ་དང་ཡིག་སྐྱར་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་གདམས་འདི་ནི་མདོ་སྐྱོད་ཚེ་ལོའི་ཡུལ་གྱི་མང་ཚོགས་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ལས་དོན་འདིའི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ཁོང་ཅག་གིས་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་དང་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་རྒྱུ་རྒྱུ་དང་རྟོགས་རམ་གནང་བར་འབྲལ་བའམ་མེད། དེད་ཅག་གིས་ཀྱང་བསམ་པ་རྣམས་དག་གིས་བཤད་པ་ཞེས་པའི་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་འདི་ཉིད་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་བྱ་ཡུལ་དངོས་སུ་གནས་ཤིང་འཚོ་བའི་ཚེ་ལོའི་ཡུལ་གྱི་མང་ཚོགས་ཡོངས་ལ་ཐུགས་རྗེའི་གཏང་རག་འགོ་མ་ཚེད་དུ་གསོལ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་ཐོག་མའི་སྐྱེ་ཕབ་དང་། བར་གྱི་ཕབ་སྐྱར་དང་ཡིག་སྐྱར། མཐའ་མར་ཉམས་ཞིབ་གྱི་ལས་ལ་ཞུགས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ཀུན་ཏུ། དེད་ཅག་གིས་མཉམས་པ་དང་། ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། བརྟེན་པ་མི་ཚོད་པའི་གནད་དག་དང་། སྐོས་སུ་དེད་གི་མདོན་མིན་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་ཀྱི་སྤྲིད་རྒྱས་རྒྱབ་སྐྱོང་ལོག་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་གི་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་ལ་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པའི་འཕོ་འགྲུར་དང་། དངོས་སུ་སྤང་པའི་དཀའ་ངལ་སོགས་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་དག་ནི་བཤད་པ་གུར་མཁན་གྱི་སྤྱི་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཚུབ་མོས་རི་སྟོན་ལྟ་བུའི་གསལ་བཤད་གང་ལེགས་གནང་བའི་བཀའ་དྲིན་ཁོ་ན་ཡིན། དག་ཐོག་དང་ཡིག་ཐོག་བྱུང་འབྲེལ་གྱིས་ཕྱོགས་སྤྱི་གུས་པའི་བཤད་པའི་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་ཀྱིས། ཡུལ་མདོ་སྐྱོད་ཚེ་ལོའི་མི་བསམ་གྲངས་ལས་འདས་པ་ཞིག་གི་ཚོ་ཡི་ཕྱིང་བ་ལས་བརྒྱུད་པའི་རིན་ཐང་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་སྤྲིང་རུས་ཤིག་མཚོན་བཞིན་ཡོད་ལྟོབས། དེ་དག་ལས་གང་ཟག་སྐྱར་གྱི་འཛོན་རུས་དང་བྱས་རྗེས། ཐུན་མོང་གི་ཡུལ་ཚོའི་ལུགས་བཟང་དང་མངའ་ཐང་ལ་དོས་ལེན་དང་གུས་བཀའ་འོངས་པའི་ཚེད། གཅིག་ནས་བཤད་པ་གུར་མཁན་དང་། ཕབ་སྐྱར་མཁན། ཡིག་ཆ་བསུ་ལེན་མཁན་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཐོ་རྣམས་ཇི་བཞིན་དུ་རིམ་པར་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་ནས་ཡུལ་ལུང་སྤྱིའི་དོས་ནས་ཀྱང་མདོ་སྐྱོད་ཚེ་ལོའི་མང་ཚོགས་ཞེས་དེབ་འདིའི་མཉམ་འབྲེལ་ཚོམ་པ་པོའི་ཐོབ་ཐང་གསོལ་ཡོད།

དེ་བཞིན་ལས་དོན་ལག་ལེན་དུ་བསྐྱར་བའི་བརྒྱུད་རིམ་དུ། ཕྱོགས་སོ་སོ་ནས་དེད་ཅག་ལ་དགོངས་འཆར་སྐྱེ་ཚོགས་སྤྱོད་པོར་བསྐུལ་གནང་མཁན་རྣམས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཚེད་ཞེས་སྤྲིང་ནས་ལུ་འདོད་བྱུང་། དགོངས་འཆར་དེ་དག་ལས་བཤད་པའི་གུར་མེན་གྱི་རྣམ་པ་དང་རིམ་པ་ནི་ཕྱོགས་ཀུན་ནས་གཅིག་མཚུངས་དང་། གཏན་ཆགས་དང་། སྐྱ་གཅིག་ལྟ་བུ་ཞིག་མིན་ཚུལ་ར་འཕྲོད་ཅིང་། ཡུལ་ཕྱོགས་མི་འདུ་བའི་སྐོག་པ་པོ་མང་པོས་བཤད་པའི་བརྗོད་དོན་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྐོར་ལ་ཐུགས་སྦྱང་དང་གྲོང་མོལ་གྱི་སྤྱོད་པ་འཕེལ་བའི་ཚེད། དངོས་གཞིའི་ནང་དོན་གྱི་སྐོར་རྣམས་བོད་རྒྱ་དབྱིན་གསུམ་གྱི་ལམ་ནས་གསལ་བར་མདོན་ཐབས་བྱས་ཏེ། བརྗོད་བྱའི་པར་གཞིའི་ཚ་བ་དང་དེ་དང་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་ཞབས་མཚན་གྱི་རྒྱལ་དུ་བཀོད་ཡོད།

སྐབས་འདི་དང་བསྐྱར་ནས། དེད་ཅག་གིས་མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཚེད་དུ་ཐུགས་རྗེ་ཚེད་ཞེས་ཞུ་སྤྲིང་འདོད་དེ། ཐོག་མར་དམིགས་བསལ་དུ་ཨ་ཕྱེས་མོན་གཙུག་གཏོར་ལགས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཚེད་ཞུ་བ་ཡིན། ཁོང་གིས་ནམ་ཡང་བག་ཕེབས་ཤིང་སུན་སྐྱང་ཅི་ཡང་མེད་པ་དང་། ཐུགས་འདད་ཚེན་པོའི་ངང་ནས་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་སྐོར་ལ་གསལ་བཤད་ནན་ཏིག་མཛད་པ་དང་། ཉིན་ལྟར་ཁོང་གི་ལུས་ར་རྒྱུང་རྒྱུང་དེའི་ནང་། ཁོང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཚེའི་བརྒྱུད་རིམ་དང་འབྲེལ་ཏེ་བཤད་པའི་སྐོར་ལ་རྒྱས་ལོན་གང་ལེགས་བྱུང་བུབ་པ་དེའང་། ཁོ་པོ་ཅག་གི་ལས་སྐལ་བཟང་པོ་ཞིག་ཅི་ཡི་མིན། སྐབས་འགར་ཁོང་གིས་ཀུ་རེ་དང་ཅེད་མོ་ཅེ་བའི་བཞག་སྐྱོན་ལྟུ་རའི་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་

ཁྲུབ་ཅིང་། ལྷག་པོ་ལྟར་ཁོང་གི་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྤྲོད་ཐོས་དུས། དེད་ཅག་གི་མིག་ཟུང་ལ་མཚེ་མས་བརྒྱན་པར་བྱས། དེ་ལྟར་སྤྲོད་པའི་འདི་ཙམ་པོའི་པར་གཞི་ནི་ཁོང་གི་དག་ནས་བརྒྱུད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཁོང་གི་དེད་འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་གཏམ་དུ་ཕེབས་སོང་བ་ནི་དེད་ཅག་ལ་མཚོན་ན་སེམས་ཀྱི་གདུང་བ་བཟོད་ཐབས་བྲལ་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། ལྷག་པོར་དུ་ལུལ་མདོ་སྤྲོད་ཅོ་ནེ་པ་རྣམས་ལ་མཚོན་ན། འོད་མདངས་རྣམ་པར་བཟུ་བའི་ཅོ་ནེའི་ལུལ་གྱི་མི་ཚེས་རིག་གནས་ཀྱི་འོད་ཐིག་ཅིག་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་སུ་ཐིམས་སོང་བ་དང་གཉིས་སུ་མེད། དེའི་ཕྱིར། དེད་ཅག་ཀྱང་གྲིས་མཉམ་འབྲེལ་དུ་བསྐྱབས་པའི་སྤྲོད་པའི་འདི་ནི་ཨ་ལྷོས་མོན་གཙུག་གཏོར་ལགས་ལ་ཚེད་དུ་རྗེས་དྲན་དུ་ལུལ་བ་ཡིན།

དེ་ནས། ཨ་ལྷོས་ཀྱང་རྒྱ་མཚོ་ལགས་ལ་དེས་པར་དུ་བྱགས་རྗེ་ཚེང་ལྷུ་དགོས་ཏེ། ཁོང་གི་གྲུར་ལེན་གྱིས་དེད་ཅག་གི་མིག་ལམ་དུ་བཤད་པའི་གྲུར་ལུགས་དང་རྣམ་པ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སློལ་མཚན་ཡངས་པོ་ཞིག་བྱིས་སོང་བ་དང་། གཞན་ཡང་། བཤད་པ་གྲུར་ལེན་མཁན་ཨ་ལྷོས་ཀྱི་ལྷན་ཚུལ་མཚོ་ལགས་དང་། ཨ་ལྷོས་མོན་བསྟན་འཛིན་ལགས། ཨ་ལྷོས་ལུམ་ཚེ་རིང་འབྲམ་ལགས། ཨ་ལྷོ་མོན་རྣམ་གྲོལ་ལགས་དང་། ཨ་ལྷོ་ལོ་སློལ་མ་ལགས་ལ་སོགས་པས་བཤད་པའི་གྲུར་ལུགས་གྲུར་སྤངས་ཀྱི་སློར་ནས། སྤྲོད་པའི་ལོད་ཀྱི་གཏམ་བརྗོད་དང་དགོངས་འཆར་ཞིབ་ཅིང་ཕྲ་བ་མང་པོ་གནང་བར་ཚེད་དུ་བྱགས་རྗེ་ཚེང་ལྷུ་བ་ཡིན།

གལ་ཏེ་རྟེན་གཉེན་ལ་སྤོང་རིང་ལགས་དང་རྟེན་སྦྲེན་ལྷོད་ཡོན་ལགས་ནས། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་འདས་པའི་མི་ལོ་སུམ་ཅུ་ལྷག་གི་རིང་དུ་བསྐྱེད་གནང་བའི་ཡིག་ཚགས་རྣམས་ཡངས་མེད་དུ་བསྐྱེད་བ་མིན་ཚེ། སྤྲོད་པའི་འདི་གི་དེད་ཅག་ལ་རྣམ་པར་འདི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཐབས་གཏམ་ནས་མེད་པས། ཡིག་ཚགས་དེ་དག་ནི་དེད་ཅག་གི་སྤྲོད་པའི་ལུགས་བཤེད་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ལེགས་ཤོས་སུ་གྱུར་ཅིང་། ལྷག་པོར་དུ་མི་རབས་ཤིག་གི་རིག་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པའི་འཛིན་སློང་སྤེལ་གསུམ་གྱི་ཐད་ལ་བཞག་པའི་མཛད་རྗེས་ཀྱང་མཚོན་ཡོད། ཡིན་ནའང་། དེད་ཅག་གི་ལས་དོན་ལ་ཡན་འབྲས་དངོས་སུ་བྱུང་བའི་ཡིག་ཚ་མང་པོ་ཞིག་གི་མཐུག་བྱང་དུ་ཕྱོགས་སྤྲོད་གནང་མཁན་དང་ལུལ་དུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྣམས་མི་གསལ་བའི་རྟེན་གྱིས། སྤར་བཤད་པའི་གྲུར་ལེན་རྒྱུ་འཛིན་གོང་འཕེལ་གྱི་དོན་དུ། ལྷག་བསམ་དཀའ་པོས་དཀའ་བ་དང་དུ་སྤངས་ཡོད་པའི་མི་སྣ་མང་པོ་ཞིག་གི་མཚན་འགོད་ཐབས་བྲལ་བ་ནི་ཆེས་ཡིད་ཡངས་དགོས་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར།

ལས་དོན་འདི་ཉིད་བརྒྱུད་ནས། ཅོ་ནེ་པའི་ལུལ་མི་མང་པོ་ཞིག་དང་དོ་ཤེས་ཤིང་འདྲིས་པར་གྱུར་ལ། ཁོང་རྣམས་ལ་བཀའ་འདྲི་དང་བཤོ་སྤོང་ཐེངས་མང་པོ་བྱས་ཐུབ་པ་དེའང་། དེད་རྣམས་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་མཇུག་ལམ་རིང་མོ་ནས་སྤྲོད་པའི་སྤྲོད་པའི་ཚན་ལ་ལྷུ་ལུལ་རིམ་པར་རྟེད་པ་དང་གཉིས་སུ་མེད། ཅོ་ནེ་དགོན་པའི་དགེ་བཤེས་སློལ་བཟང་དགེ་འདུན་མཚོག་དང་། དགེ་བཤེས་བྱམས་པ་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་ཨ་ལྷོ་དཔལ་ལྷན་མཚོག་དེ་བཞིན་དྲིན་དྲན་དགོན་པའི་ཨ་ལྷོ་བྲམས་པ་བཟང་པོ་མཚོག་ལ་སོགས་པས་ཕུག་ལས་ལ་བྲེལ་བ་ཅེ་རུང་གསེར་ལས་དགོན་པའི་དུས་ཚོད་མང་པོ་བཏང་སྟེ། དེད་རྣམས་ལ་ཐུགས་ཁུར་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚད་མེད་གནང་བ་དང་། ཁོང་ཅག་བརྒྱུད་ནས་བཤད་པ་གྲུར་ལེན་མཁན་མང་པོ་ཞིག་དོ་ཤེས་པར་བརྟེན། དེད་ཀྱི་བཤད་པའི་རིག་གནས་སྤར་གསོ་དང་འབྲེལ་བའི་མདོན་མིན་ཕུལ་བཞག་རིག་གནས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སློར་ལའང་ཤེས་རྟོགས་ལེགས་པར་བྱུང་། གཞན་ཡང་། འོད་མཛེས་སློབ་གྲྭ་ཚེན་མོའི་སློབ་མ་བཞག་དེ་འཚོ་ལགས་དང་། ལུབ་བྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཚེན་མོའི་སློབ་མ་སློབ་མ་ཚེ་བརྟན་ལགས་གཉིས་ཀྱིས་བོད་ཡིག་གི་མ་ཡིག་ལ་ཞིབ་ཕྱིད་དང་ལྷུ་དག་ཐེངས་

གཅིག་གནང་བ་དང་། ཐེ་བོ་རོང་གི་གོ་གསལ་མོ་གཡུང་དུང་སྐུན་གྱིས་ཐེ་བོ་འོ་དག་རྒྱུན་ཚུམ་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་
 རྒྱ་ཆ་སྣ་མང་མཁོ་སྲོད་གནང་བར་བརྟེན། ཅོ་ཞེ་ལུ་གི་བཤད་པ་གྲུར་ལུགས་དང་དེའི་ཉེ་འཁོར་ལུ་གི་གྲུར་
 ལུགས་གི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ལ་རྒྱས་ལོན་བྱེད་པར་མཐུན་རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པོ་བསྐྱུན་སོང་བས། ཁོང་རྣམས་ལ་
 ཡང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷན་ལགས།

འུམ་སུ་བཞུགས་པའི་དགེ་བཤེས་ཤེར་དགའ་དང་། མགྲིལ་གཙུག་ལག་སློབ་ཆེན་གི་མཁན་པོ་སྤྱི་རྒྱུ་ ཉང་
 ཀང་གཙུག་ལག་སློབ་ཆེན་གི་འབྲུམ་རམས་པ་བཀྲ་ཤིས་དབང་ལྷུག་སོགས་གིས་འབྲེལ་ཡོད་གི་དགོངས་འཆར་
 ཡང་ཡང་གནང་བར་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷན་ཡིན། དེ་བཞིན་ལྷུམ་མ་ཡ་རྟོ་རེ་ལྷ་ནས་ས་ཁ་
 རུས་འགོད་ལེགས་པར་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷན་དང་། དེབ་འདྲིའི་མ་གདན་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་རྗེས། དཔུང་
 ཞིབ་ལྷན་དག་གནང་མཁན་འབྲུམ་རམས་པ་ཨན་ཏེ་ལུའི་ཐ་མན་ལགས་དང་འབྲུམ་རམས་པ་རྟི་མོ་སེ་སོར་སི་
 ཐོན་ལགས་གཉིས་ལ་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཡང་ཡང་ལྷན་འདོད་བྱུང་། ཁོང་གཉིས་གིས་རང་ཉིད་
 གི་གསེར་ལས་དཀོན་པའི་དུས་ཚོད་ཡངས་མེད་དུ་བཏང་ཞིང་། རྣམ་དཔྱོད་དང་ཤེས་རབ་གི་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས།
 ཞིབ་ཚགས་ཤིང་དོན་དང་ལྡན་པའི་དཔུང་བརྗོད་དང་དགོངས་འཆར་ལྷག་པོར་གནང་བར་བརྟེན། སྤྱིག་དེབ་
 འདྲིའི་ཉམས་ཞིབ་གི་སྤྲུལ་ཚད་དང་རིན་ཐང་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བར་ཡན་རུས་ཆེན་པོ་ཐོན་ཡོད།

མཇུག་མཐར། ལྷ་ན་ཏའི་རྒྱལ་ཁབ་གི་སྤྱི་ཚོགས་དང་མི་ཚོས་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་ལྷན་ཚོགས་
 (SSHRC)གི་ཐེབས་ཚད་(#892-2018-2010)ཡིས་ད་རེས་གི་ལས་གཞི་འདྲིའི་མ་དདུལ་ཚང་མ་བཏང་བ་དང་།
 རྗེ་རི་ཐི་བྱི་ཁོམ་ལོང་རྟེ་ཡ་གཙུག་ལག་སློབ་ཆེན་གི་ཐུན་མོང་རིག་གཞུང་མི་སྣའི་ལས་གཞི་དང་། མེ་བྱ་མའི་
 རིགས་རིག་པའི་ཐེབས་ཚད་བཅས་ནས་རོགས་དདུལ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚད་མེད་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷན་
 ཡིན། སྤྱིག་དེབ་འདྲིའི་ནང་དུ་ཚད་ལྷག་དང་འགལ་འབྲུལ་ཅི་བྱུང་ཐམས་ཅད་ལ་དེད་ཅག་གིས་འགན་ལེན་བྱེད་
 གི་ཡིན་ཞེས་མཐར་ལུས་པོ།

致谢

我们要将最深沉的感激献给滋养和传承“释巴”的卓尼藏族。编辑和翻译这本书是一个复杂的过程。在此期间,我们得益于和自己族群各种形式且不同程度的合作。从开始录制释巴到翻译已遗失的文化元素,再到理解释巴于当今非物质文化遗产框架中的变革,此项目尤其受益于演唱艺人们每个阶段的指导。口述与书写的合集构成了释巴,他基于卓尼数代人的整体经历而存在。我们要感谢个体的才识投入和集体的文化担当对释巴及其相关知识的贡献。因此,我们将艺人、转写人和文本收集者的名字都列在了书中,并将卓尼藏族社群的成员作为此书的合著者。

我们感谢针对释巴提出多种多样的见解的人。他们激励笔者寻找方法,并且论证释巴的形式与表演在当今卓尼绝对不是单一的、固化的或同质的。以三语呈现释巴来消除语言障碍,并用脚注展示当前所流传的不同释巴版本,我们期望卓尼和其他地方的读者都能就释巴及其传承进行持久的对话。

我们希望向许多个人表达谢忱。首先是阿乃(祖父)蒙子斗。我们感谢他慷慨又不知疲倦地分享关于释巴的丰富知识。我们很荣幸能在他的陪伴下,于他家的小院里度过日出日落,听他讲述释巴相关的知识和自己的经历。他的幽默让小院充满欢笑。他的故事和歌谣时常湿润我们的眼睛。他的释巴口述塑造了本书的核心。他的离世带走了卓尼文化宝库中最亮的一抹光彩,也在我们心里留下了不能愈合的伤口。故而我们将此书献给阿乃蒙子斗。

其次,我们非常感激阿乃张嘉措的支持。他所唱的诗节为我们开启了一扇大门,让我们有机会欣赏不同歌手所呈现的释巴表演的多样性。我们也感谢阿乃全嘉措、阿乃蒙丹增、阿乃俞才让本、阿古蒙纳召和阿哥李卓玛等歌者。他们向我们分享了对释巴表演的洞见。

格日才让和范学勇在过去三十年间数辑了释巴的各种文本。如果不是他们的慷慨分享,这本书就不会有现在这样的形态。他们的文本补充了我们的录音,并反映出几代歌者和学者在释巴保存及传承中的辛勤付出。由于这些文本没有一一记录转写者与抄写者的名字和日期,我们很遗憾未能确定出更多的姓名。然而,我们深深受惠于这些前辈的工作。

对我们而言,这本书代表着一次收获颇丰的旅程。在这段旅途中,我们结识了许多非比寻常的人。我们感谢卓尼大寺的格西洛桑根敦、格西强巴嘉措、阿古班丹,以及知知寺的阿古香巴桑宝对这个项目给予的许多重要支持。他们帮助我们联系致力于释巴表演的传承人和释巴爱好者,让我们有机会了解释巴的复兴和方兴未艾的非物质文化遗产认定之间的关联。我们感谢西北民族大学的卓玛才旦和西藏大学的万代草拨冗通读了藏文

文本。我们也感谢尤久曼分享了迭部口述传统的系列书籍,从而使我们能够考察释巴和相邻地区的口述传统之间的关联。

在卓尼以外的地方,格西谢格、麦吉尔大学的曲提固伦(弥如提堪布)和香港大学的扎西旺楚克博士分享了他们对释巴的宗教方面的洞见,对此我们真诚致谢。我们感谢玛雅·道芮奥设计了地图。最后,我们将诚挚的谢意致以两位评稿人:安德鲁·奎特曼博士和蒂姆斯·瑟斯顿博士。他们无私地投入了时间,以敏锐的洞察力和非凡的耐心阅读了书稿。他们建设性的意见与贯穿全书的细致评论不仅加强了我们的论点,而且极大地改进了本书。

感谢加拿大社会与人文研究委员会(SSHR)的资助让我们发起此项研究(#892-2018-2010)。我们也感激英属哥伦比亚大学的“公共学者项目”和火鸟人类学研究基金会在资金与策略上的支持。无需赘言,如本书中有任何错误、不准确和误释,我们欢迎方家指正。

Preface འགོ་བརྗོད། 序言

Bendi Tso བན་དེ་འཚོ། 完代草

Preface

Leaning against the living room window the night before Sangye Men's wedding, I felt as if I was straddling two worlds, separated by a thin pane of glass. In the yard, Sangye Men's friends formed a circle and took it in turns to sing and dance, accompanied by a giant stereo speaker and a rotating rainbow globe light. Their playlist ranged from Tibetan ballads to Chinese songs, and from the traditional Tibetan lute (*sgra snyan*) to nightclub music. When *Arabian Night* started, a popular dance song appreciated by younger generations, the guests turned up the volume as high as it would go, swaying their bodies to the music and showing their enjoyment.

Right across the window and inside a living room, four elders were sitting on *tsatap* (*tsha thab/rdza rdo*), a raised clay platform where people eat and sleep, drinking Tibetan spirits (*bod rag*). The flickering rays of the rainbow globe danced on their faces. Occasionally looking out of the window, the elders continued intermittent conversations while singing Shépa. I wondered whether they were able to catch each other's words on account of the loud noise emanating from the speaker next door.

Watching these two worlds co-exist, in that single moment, I understood the division between the yard and the living room to be a generational difference that was as transparent as the pane of glass in the window. Later, as I honed my understanding of how Shépa—an expansive collection of Tibetan cultural wisdom rendered in song in Choné—is currently transmitted, I began to think of the division as a

product of the socio-cultural dilemma facing all Choné people over the past several decades.

Grandfather Tuskto, one of the Shépa singers with whom I had privilege of working, always started his account with the phrase ‘back in those days’. I witnessed how memories came flooding back to him in live time, how fast such an oral tradition can be lost, and how difficult it is to transmit Shépa to the next generation. ‘Back in those days’, he would say, ‘there were no TVs or cell phones. Shépa was always the highlight of a wedding. We could sing it all night long. Everybody just stayed awake and listened to the narration. But now, each household has a television. Nobody wants to listen to Shépa, not to mention engaging in a song battle’. He laughed dismally and lamented, ‘Nowadays, the night before the wedding is all about the young people. All young people are keen on modern music. In many weddings to which I have been invited in recent years, no one, *not a single young person*, has come to me and said, “*Anyé* (Tib. grandfather), can you narrate parts of Shépa?”’

Dramatic social-economic and cultural changes make the preservation of Shépa extremely difficult. Over the past several years, Choné county officials and community members have endeavoured to uplift and revitalise Shépa by registering Shépa as Intangible Cultural Heritage, selecting Shépa performers to receive government subsidies, organising Shépa learning sessions and so on. Nevertheless, for many singers like Grandfather Tuskto, Shépa is considered to be endangered due to a lack of younger learners, especially people under forty, combined with a drastic decline of the use of the Tibetan language across the community.

This book, co-authored with members of the local community, offers a partial response to the growing sense of abandonment of cultural heritage that is felt across Choné. In the following sections, we present a collection of Shépa narratives based on oral and textual sources collected in Choné. We hope that this book may serve as an entry point for the Choné Tibetan community in support of their goal of Shépa revitalisation and at the same time uplift their linguistic heritage and cultural dignity. In addition, we would be delighted if our approach to engaging with Tibetan oral traditions might in some way contribute to a wider methodological inquiry on the documentation and preservation of oral traditions across the Tibetan Plateau and beyond.

འགོ་བརྗེད།

སངས་རྒྱལ་སྐུ་བུ་གཉེན་སྦྲོན་གྱི་ཕྱ་རུབ་དེར། ང་རང་ཚམས་ཚེན་གྱི་སྐུ་ཁུངས་ལ་ཁེན་ནས་བསྟན་ཡོད། མོ་
 བྱུང་བ། རང་ཉིད་ནི་ཤེལ་སློབ་པ་མོ་དེས་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་ཕྱི་ནང་གི་འཇིག་རྟེན་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་ལ་ལུས་འདུག་
 པའི་ཚོར་སྣང་ཞིག་སྐྱེས་བྱུང། ཡུལ་ཕྱོགས་འདྲ་མིན་ནས་ཕེབས་པའི་གོགས་པོ་མོ་ཀུན་གྱིས་ལྷུ་རུ་རའི་ནང་དུ་
 བོར་བོར་བྱས་ཏེ། སྐྱ་སྐམ་ཚེན་མོ་ཞིག་དང་འཇའ་རིས་རྣམ་པར་བཀྲ་བའི་སློབ་སྦྱང་ཞིག་གི་རྗེས་དོན་ནས་སློབ་
 འཕེལ་བའི་ངང་སྐྱ་གར་གྱི་ཚེད་འཛོལ་རོལ་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། སྐྱ་སྐམ་དེ་ལས་སྐྱ་ཕྱིར་བོད་ཀྱི་དམངས་སྤྱོད་དང་།
 གསར་དུ་དར་བའི་རྒྱ་སྐྱུ་སོལ་རྒྱུན་གྱི་སྐྱ་སྐུ། ཚང་ཁང་གི་མཚན་གཞུང་སོགས་རྣམ་པ་སྐྱ་ཚོགས་ཤིག་ཕྱི་ལ་
 བྱགས་ཤིང་། བར་མཚམས་ཤིག་ལ་ཨ་རབ་ཀྱི་མཚན་མོ་ཞེས་པའི་ལོ་གཞིན་རྣམས་ཀྱི་དགའ་བསུ་ཆེས་ཐོབ་
 པའི་གཞས་དེ་བྲགས་མ་ཐག་ཏུ། སྐྱ་སྐམ་གྱི་གདངས་ཆེས་མཐོན་པོར་བཏང་སྟེ། མི་རེ་རེ་ཡིས་སོ་སོའི་བྲོ་གར་གྱི་
 འཕྲབ་རྩལ་ཤུགས་ཀྱིས་ཕྱི་རུ་དོམ་མགོ་བརྒྱུ་མས་སོང་།

སྐུ་ཁུངས་ནས་ནང་ལ་བཟུས་ཅ་ན། ཚམས་ཚེན་གྱི་ཚ་ཐབ་ཁ་བ་སྐྱ་བ་བཞེས་པའི་སློབ་པོ་བཞི་ཡིས་དབུ་སྐྱར་
 སྐྱར་གྱིས་ནས་ཚང་གི་ཚེ་ལ་རོལ་བཞིན་བསྟན་འདུག་ཅིང་། སློབ་སྦྱང་ནས་འཕྲོས་པའི་འོད་ཐིག་རིང་མིན་ཅི་
 རིགས་པ་དེ་དག་གིས་ཁོང་ཅག་གི་ཞལ་དོས་སུ་འཕམ་འཚག་ལྟ་བུ་བྱེད་བཞིན་འདུག་སྐབས་འགར། ཁོང་ཅག་
 གིས་ཀྱང་སྐྱེ་བཤིངས་ནས། སྐུ་ཁུངས་གི་ཕྱི་ལ་མིག་མཛད་ཤིག་འཕེན་ཅམ་བྱས་པའི་མཐར། ཡན་རྩུབ་སློང་
 མོལ་བྱེད་ཞོར། སྲི་བ་དྲིས་ལན་གྱི་རྒྱལ་དུ་བཤད་པ་ཞེས་པའི་སོལ་རྒྱུན་གྱི་སྐྱ་གཞས་དེ་ལེན་རེས་བྱེད་བཞིན་
 འདུག་མོད། མོ་ཁའི་སྐྱ་སྐམ་གྱི་ཅ་ཚོ་ཆེད་གསུམ་པས། ཁོང་ཅག་གིས་ཡན་རྩུབ་བར་གྱི་སྐྱ་ཚོགས་གསལ་པོ་ཞིག་གོ་
 བཞིན་ཨོ་ཡོད་བསམས་ནས་ཁོ་མོའི་སེམས་སུ་དོགས་པ་ཡང་ཡང་འཁོར།

འགལ་བ་ལྟག་སློད་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་དེ་གཉིས་སུ་ཅེར་ནས་འདུག་སྐབས། མོ་བྱུང་བུ་ཁོས་ཀྱང་མི་
 རབས་གསར་རྙིང་གི་ཁྱད་པར་ལས་བྱུང་བའི་བར་ཐག་དེ་དངོས་སུ་མཐོང་སོང་བའི་ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང། དུས་དེ་
 ལ་བརྟུང་། བཤད་པ་ཞེས་པའི་ཚོ་ལོའི་ཡུལ་དུ་དུང་གནས་ཡོད་པའི་སོལ་རྒྱུན་སྐྱེ་ཚོགས་ཀྱི་མི་ཚོས་ཤེས་བྱའི་
 བང་མཛོད་ཆེན་མོ་དེར་དེས་ཤེས་དང་རྒྱས་ལོན་ཟབ་མོ་བྱུང་བ་དང་། མི་རབས་རྒྱན་གཞིན་བར་གྱི་དཀའ་ངལ་
 འདི་འདྲ་། འདས་པའི་མི་ལོ་བཅུ་ལྷག་དུ་མའི་ནང་དུ། འཕྲོ་འཕྱར་མགྲོགས་ཚེན་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པའི་ཚོ་
 ལོའི་ཡུལ་གྱི་སྐྱེ་ཚོགས་རིག་གནས་ཁོར་ཡུག་གི་རྒྱུན་གྱིས་ཡིན་པ་དངོས་སུ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང། ལྷེས་དབང་ཞིག་
 གིས། ཨ་ལྷེས་གཞུག་གཏོར་ལགས་ནི་ཁོ་མོ་དང་མཉམ་འབྲེལ་གནད་མཁན་གྱི་བཤད་པའི་སྐུ་བ་གཙོ་བོ་ཞིག་
 ཏུ་གྱུར་ཅིང་། ཁོང་གིས་ནམ་རྒྱུན་རང་ཉིད་དང་འབྲེལ་བ་ཞིག་སློང་སྐབས། གནའ་དང་མའི་སྐབས་དེ་ལ་ཞེས་
 སྐད་ཆའི་མགོ་ཚེམ་གྱི་འདུག་ཅིང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་སྐབས་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་སྐབས་སྐབས། དག་བརྗོད་ཀྱི་སོལ་
 རྒྱུན་རྣམས་དུས་ཡུན་ཐུང་བུ་ཞིག་ལ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ཉམས་སྦྱང་དུ་འགྲོ་མགོ་རྒྱུགས་པའི་རྒྱུན་གྱིས། ཁོ་མོས་
 ཀྱང་ཁོང་ཉིད་ལྟ་བུའི་བཤད་པའི་སྐུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མི་རབས་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་དག་རྒྱུན་འདི་ཉིད་ཆ་ཚང་ཞིག་
 ལེགས་པར་བརྒྱུད་སྟེལ་བུ་དཀའ་བའི་གནས་རྒྱལ་ཞིག་ལ་ཕྱད་ཡོད་པ་དངོས་སུ་རྟོགས།

ཁོང་གིས་སློབ་གྲི་བྱས་སུ་བརྒྱན་འཕྲིན་དང་ཁ་པར་མེད་ཕྱིར། གཉེན་སྦྲོན་གྱི་སྐབས་ལ་སྐྱ་ལེན་གར་ཚེད་ནི་
 ཤེན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་བརྗེད། མི་རྣམས་ནི་ཉེན་གྱི་ལས་དང་མཚན་གྱི་གཉིད་ཆག་རུང་། ཚང་མ་གཅིག་ཏུ་འདུས་

ནས་ཕྱི་ཉེན་གྱི་བར་དུ་ཕན་ཚུན་སྐྱེ་ལེན་རེས་བྱེད་སྲིད། ཡིན་ཡང་། དེང་གི་དུས་སུ། བྱིམ་ཚང་སོ་སོར་བརྟན་འཕེལ་ཡོད་པས། སྐྱེ་ལེན་པར་ཡོང་ནས་སྐྱེ་ཚེག་གི་རྩལ་འབྲུན་མཁན་པར་ཞེག་སྐྱེ་ལ་སྐྱོ་བ་ཡོད་མཁན་ཡང་པལ་ཆེར་མི་འདུག་ཅེས་སློབ་པམ་པའི་རྣམ་འགྲུར་ཞིག་སྟོན་ཞེར་དེ་ལྟར་གསུངས། ཡང་ཁོང་གིས། ད་སྐབས་གཉེན་སྟོན་གོང་གི་མཚན་མོ་ནི་ལོ་གཞེན་ཚོའི་རང་འདོད་ལྟར་རེད། ཁོ་རང་ཚོ་ནི་དེང་རབས་གསར་དར་གྱི་གཞས་ཀྱི་རིགས་ལ་སྐྱོ་བ་ཆེ་ཕྱིར། ང་རང་གཉེན་སྟོན་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་གདན་འདྲེན་བྱས་པ་ལྟར་སོང་བ་ཡིན་མོད། ཨ་ལྷོས་ལགས། བྱིད་ཀྱིས་སློབ་རྒྱུན་གྱི་བཤད་པའི་སྐོར་བྱང་དུ་ཞིག་ལེན་རོགས་ཞེས་འུ་མཁན་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་། ཞེས་གསུངས།

སྐྱེ་ཚེགས་རིག་གནས་དང་དཔལ་འབྱོར་ལ་འཕོ་འགྱུར་ཆེན་པོ་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པའི་དབང་གིས། བཤད་པ་ལྟ་བུའི་སློབ་རྒྱུན་གྱི་དག་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་འཛིན་ཐང་ལ་སྐར་བྱང་མ་སྤོང་བའི་མིག་མཐོང་ལག་ཟེན་གྱི་དཀའ་ངལ་ཞིག་ལ་ཕྲད་ཡོད་པ་དང་། འདས་པའི་མི་ལོ་ཁ་ཤས་ཀྱི་རིང་། ཅོ་ནེ་རྫོང་སྲིད་གཞུང་དང་ཡུལ་གྱི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཐབས་བརྒྱ་རྒྱས་སྟོང་གི་སྟོན་ཉམས་པ་སྐར་གསོ་དང་མ་ཉམས་གོང་སྤེལ་གྱི་ཆེད་དུ། རྩ་ཕྱིར་བཤད་པ་ནི་མངོན་མིན་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་ཀྱི་ལས་གཞིའི་གསལ་སྤྱོད་བརྟུག་ནས། བཤད་པ་གྱེར་མཁན་རྣམས་ལ་རོགས་དུལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བ་དང་། བཤད་པའི་སྐྱེ་ཚེག་དང་གྱེར་ལེན་སྐོར་གྱི་སློབ་ཁྲིད་རྩ་འཛུགས་བྱས་པ་སོགས་བཤད་པའི་རིག་གནས་སྐར་གསོ་དང་སྐར་སྐྱོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱེད་སྟོན་སྐྱེ་ཚེགས་ཤིག་སྤེལ་ཡོད་ནང་། ཨ་ལྷོས་གཙུག་གཏོར་རྩ་བུའི་གྱེར་མཁན་ཆེན་རབས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་སྐར་དུ། ལོ་བཞི་བརྒྱ་མན་གྱི་དར་མ་དང་ན་གཞེན་གྱི་གསལ་སྤྱོད་བཤད་པའི་རྒྱུན་འཛིན་ལ་སྐྱོ་བ་ཡོད་མཁན་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པར་མ་ཟད། ཡུལ་གྲོང་གི་ནང་དུ་བོད་སྐད་ཡིག་གི་སྟོན་སྐོར་ཡང་རེ་རྒྱུང་ནས་རེ་རྒྱུང་དུ་ཕྱིན་ཡོད་ཕྱིར། བཤད་པའི་གྱེར་ལེན་གྱི་སློབ་རྒྱུན་དེ་ཉིད་ཉམས་དམས་སུ་སོང་བའི་གནས་སྐབས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྩ་དག་ཅན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

སྐྱིག་དེབ་འདི་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་ཚེག་སྐྱོད་སྐྱོག་གི་གནས་ཚུལ་ལ་དམིགས་ཁུལ་བྱས་ནས། ཆེད་དུ་ཡུལ་དེའི་མང་ཚོགས་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱིགས་པ་ཞིག་ཡིན། དེའང་མདོ་སྐྱོད་ཅོ་ནེའི་ཡུལ་དུ་དར་ཆེ་བའི་བཤད་པ་ཞེས་པའི་སློབ་རྒྱུན་གྱི་སྐྱེ་ཚེགས་འདི་ཉིད། ཉམས་པ་སྐར་གསོ་དང་མ་ཉམས་གོང་འཕེལ་དུ་བསྐྱར་ནས། རང་རེ་རྣམས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་གི་བདག་དབང་དང་རྩེས་ཐང་མངོན་འགྱུར་བྱེད་པའི་རྒྱ་རྒྱུང་འགྲུར་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན། གཞན་ཡང་། བོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་གི་མཚོན་བྱེད་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྐྱེད་དང་དེ་ལ་ཉམས་ཞིབ་བྱས་ཁུལ་གྱི་འབྲས་བུ་འདི་ཡིས། རང་ཅག་གངས་རིའི་ལྗོངས་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་ཀུན་ཏུ་དར་ཁྲབ་ཆེ་བའི་སློབ་རྒྱུན་གྱི་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་གི་སྐོར་ལ་བསྐྱེད་དང་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་ཐབས་དང་། སྐོར་སུ་སྐྱེ་ཚེགས་མི་ཚོས་རིག་གནས་ཀྱི་ཉམས་ཞིབ་ཐང་ལ་བསམ་གཞིགས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཕྲན་བུ་ཞིག་ལྟར་པར་གྱུར་ཆོ། དེ་ནི་ཁོ་ལོ་ཅག་གི་སྐྱེ་ན་མེད་པའི་གཟི་བརྒྱན་ཅིག་ཏུ་བརྩིས་ཡོད།

序言

那是在桑吉曼婚礼的前一晚，我靠着客厅的窗户，觉得自己倚在被一层薄薄的玻璃隔开的两个世界之间。庭院里，伴随着音响和旋转的迪斯科彩虹球，桑吉曼的朋友们围成一圈儿载歌载舞。他们的播放列表从藏族民谣到汉族流行音乐，从扎念弹唱到夜店名曲，无所不包。当广受年轻一代喜欢的《阿拉伯之夜》响起时，他们将音响调到最大，随着音乐尽情摇曳着身姿。

一窗之隔，客厅的炕上，四位老者喝着青稞酒。彩虹球的光线透过窗户在他们褶皱的面颊上跳动。老者们唱着释巴，断断续续地交谈，偶尔望向窗外。在门外音响的巨大声浪里，我好奇他们能否捕捉到对方的言语和唱辞。

凝视着这两个共存的世界，在那一刻，我把庭院和客厅里的割裂简单地理解为代际差异。之后的日子里，当我对尚在卓尼传承的释巴——一部囊括藏族文化智慧的庞大诗集——了解与日俱增，我才开始明白，这种割裂是卓尼人在过去几十年中面临的社会文化困境造就的。

阿乃子斗是我有幸合作过的一位释巴艺人。他总以“那时候”开始他的故事。我亲见汹涌的回忆是如何淹没他，释巴如何迅速消失，以及将释巴传承给下一代是多么的困难。他说：“那时候，没有电视电话。释巴永远是婚礼上最精彩的部分。我们会通宵达旦地唱。人们整晚不睡觉来听我们唱。但现在家家户户都有电视。没人想听释巴，更别说参加对唱和斗歌了。”他惋惜又落寞地说道：“现在婚礼的前一晚是属于年轻人的。所有年轻人都对现代音乐感兴趣。在许多婚礼的前一晚我受邀去演唱，但是没有一个人，没有任何一个年轻人对我说‘阿乃，您能唱一点释巴吗？’”

剧烈的社会、经济与文化变迁让释巴的存续变得极为艰难。过去几年，卓尼县政府和族群成员通过让释巴成为非物质文化遗产，补贴释巴艺人，自发组织学习等方式致力于释巴的保护和复兴。但是四十岁以下的一代中缺乏学习释巴的人，族群中藏语也在迅速流失。所以对许许多多像阿乃子斗这样的艺人来说，释巴已经变得极为濒危。

这本与卓尼藏族合作的书，是对这种日渐加重的传统文化流失的一点回应。在后续的章节中，我们将展示一个敷衍于卓尼的释巴录音与文本的合集。希望这本书可以成为卓尼藏族复兴释巴的一个切入点，同时能够提振他们的语言与文化尊严。此外，如若此书研究藏族口述传统的方法能以某种形式，对整理、收集和复兴其他口述传统的探索有所助益，我们将会倍感欣慰。

Introduction

ཕྱོད་སྐྱེད་གི་གཏམ། 导论

Bendi Tso བན་དེ་འཚོ། 完代草

Marnyi Gyatso མར་ཉི་རྒྱུ་མཚོ། 玛尔尼嘉措

Naljor Tsering ལྷལ་འབྲོར་ཚེ་རིང། 闹九次力

Mark Turin མར་ཁ་བྲུ་རིག། 马克·图灵

Introduction

Shépa (*bshad pa*), meaning ‘explanation’ or ‘elucidation’, is an encyclopedic collection of antiphonal songs practiced by a Tibetan subgroup known as the Choné people (*Co ne pa*) residing in Kenlho (Kan lho; Gannan 甘南) Tibetan Autonomous Prefecture of Gansu Province in northwest China. It has circulated for centuries in the area straddling Amdo-Kham and Sichuan-Gansu. This book is based on Shépa in oral and textual forms collected from 2015 to 2020 in Choné County (Co ne Rdzong; Zhuoni Xian 卓尼县). Most often rendered in lines with seven syllables and performed by ritual specialists and prestigious elders in a question-and-answer format (*dri ba dris lan*), Shépa details Tibetan cosmology, geography, history, social customs, and cultural-religious objects, among other themes. It encapsulates the evolution of Tibetan civilisation through time and serves as a repository of the cultural, religious, and historical knowledge of the Choné people.

The Choné people are part of the Tibetan ethnic group—one of the fifty-five ethnic minority groups classified by the Chinese government in

the 1950s. With a population of over 7 million,¹ Tibetans fall under a single large umbrella term: *bod rigs* in Tibetan, *zangzu* in Chinese, or *Tibetan* in English. However, considerable diversity exists within the Tibetan community, based on geographic and ecological location, language, religion, custom, livelihood, and history. This variation is particularly pronounced for Tibetan subgroups distributed along the borderland between cultural Tibet and China proper. Among such subgroups, the Choné people, who number around 30,000, sustain themselves through farming, herding, trading, and occasionally logging. The Choné people are the descendants of several waves of Tibetan migrants who settled along the Luchu River (Klu chu; Taohe 洮河) and its tributaries in the upper Yellow River (Rma chu; Huanghe 黄河) basin, and speak a language that is close to Kham Tibetan. Choné villages are adjacent to those of other peoples, such as the Han, Hui, and Monguor. The history of the Choné people is profoundly shaped by intricate interactions with close neighbors and distant political and religious centers.²

Shépa was probably transplanted by Tibetan migrants or perhaps created by their descendants and today is sung by the Choné people. Yet, when and how the songs that constitute Shépa took their current form is still in question and remains a point of considerable debate. On the one hand, the content and performative styles of Shépa overlap with other forms of Tibetan oral tradition from northern Amdo to the southern Himalaya. On the other hand, a general comparison between Shépa and Tibetan written texts from the tenth century indicates a long-standing and entangled relationship between this oral tradition and Tibetan literature. In this introduction, we offer some reflections on the historical and contemporary context on Shépa, its performance, and the places and cultures that have nourished it, and we recognise the individuals who have transmitted Shépa across the generations.

Land and History

Choné is located in the eastern Tibetan Plateau, where the Dolam Ringmo (Mdo lam ring mo; Qilianshan 祁连山) and the Bayan Har (BA yan ha ri; Bayankalashan 巴颜喀拉山) mountains stretch southeastward in parallel, intersecting with the northern Minshan 岷山 and the western Qinling 秦岭 mountains. The altitude drops from over 4,000 meters in the northwest to around 2,500 meters in the southeast. The Luchu River

and its tributaries flow over the edge of the Tibetan Plateau, cutting through towering mountains and across rolling hills, then proceeding along flat valleys. Under the influence of the East Asian Monsoon system, the Siberian High, and the low-pressure belt of the Tibetan Plateau, various ecological zones—such as highland steppe, alpine meadow, and temperate valley—occupy the grooves of this highly varied terrain. The average annual sunshine and precipitation create good conditions for temperate and high-altitude herbaceous vegetation and crops. Yet, the climatic system, topographic makeup, and elevational gradients cause occasional blizzards and droughts in the growing season, as well as destructive hail storms and above-median rainfall during the harvest season.

The geographic implications of the toponym ‘Choné’ have changed over time. Based on our examination of Tibetan and Chinese sources, the earliest appearance of the toponym ‘Choné’ in historical records dates to the early sixteenth century. At this time, the term referred specifically to the site of Choné Monastery (Co ne dgon chen dga’ ldan bshad sgrub gling) and to the Tibetan communities managed by the Choné kings (*sa skyong, rgyal po, dpon po*) in the Luchu River valley.³ Nonetheless, long before the toponym ‘Choné’ was tied to the history of the monastery and kings, and even before Tibetan imperial powers exerted control over the Luchu valley, the area was already a military frontier where different political forces sought to extend their reach and solidify their influence. Choné was considered the periphery of multiple civilisations and was occupied by armies of different regimes in China and Inner Asia.

According to Chinese dynastic records, the Luchu valley was inhabited by various Qiang groups during the Han dynasty (202 BC–220 AD).⁴ It then became the eastern border of the Tuyuhun 吐谷浑 (‘A zha) Kingdom (284–670) founded by a khan of the Xianbei 鲜卑, a nomadic people originating from the Mongolian Plateau. During the Sui dynasty (581–619), the valley was partially managed by Liantao Prefecture 临洮郡 of Liangzhou 梁州. Later, it was administered by Longyou Circuit 陇右道 of the Tang dynasty (618–907). In the mid-seventh century, the Tibetan Empire (618–842) based in Ü-Tsang (Dbus gtsang, central Tibet) conquered the Tuyuhun Kingdom and seized the Luchu valley.⁵ Following the demise of the Tibetan Empire, the strategic military outposts along the valley were captured by the Tibetan Tsongkha Kingdom (Tsong kha or Rgyal sras, Gusiluo 唃廝囉, 997–1099), and the

Jurchen Jin (1114–1234) in step with their wars against the Song dynasty (960–1279).⁶ After the Mongols triumphed over the Song, the region was separately incorporated into Tuosima 脱思麻 (Domé, Mdo smad) Circuit and Gongchang 巩昌 Prefecture of the Yuan Empire (1271–1368). Local Tibetan leaders were granted official titles and positions such as chiliarch (*qianhu* 千戶) and centurion (*baihu* 百戶) by the Yuan court to rule their own subjects.⁷

With the establishment of the Ming dynasty (1368–1644), border walls (*bianqiang* 边牆) were gradually constructed across eastern Amdo. Permanent Chinese garrisons (*weisuo* 卫所) were set up on the east side of the border. Taozhou 洮州/Batsé (Tha'ó ju/Sbra mtsher/Ba tse; Lintan 临潭) and Minzhou 岷州/Menju (Men ju; Minxian 岷县), the two garrisons in the Luchu valley, were guarded by several hundred forts manned by Han Chinese and Hui Muslim farmer-soldiers. The Ming court applied the concept of 'loose rein' (*jimi* 羈縻) to maintain peace with Tibetans on the west side of the border. The Ming court continued the Yuan strategy of conferring both native official (*tusi/tuguan* 土司/土官) and monastic official (*sengguan* 僧官) titles on Tibetan secular and religious authorities to indirectly manage local affairs. Changti (Spyang thI, Xiedi 些地)—the headman of the Chotsang clan (Co tshang/Gro tshang tsho ba; Zhuozangcu 着藏簇) who was posthumously considered to be the first Choné king—was granted the title of chiliarch in 1418. Cooperating with Ming troops to subdue other Tibetan groups who harassed the frontier garrisons and to defend against the Mongols who moved to Amdo and disturbed the Ming western border in the sixteenth century, the Choné kings obtained more distinguished heritable titles from the Chinese court. By the seventeenth century, the Choné kings played an increasingly important role in Amdo politics, especially when they maintained good relations with both the Mongols and the Chinese.⁸

With the rise of the Choné kings, the toponym 'Choné' came to refer to their realm of control in eastern Amdo. When the Manchus established the Qing dynasty (1644–1911), the Ming border was retained as a dividing line between administrations run by regular Chinese bureaucrats (*liuguan* 流官) appointed by the court, and Tibetan areas ruled by native officials who had been recognised by the emperors. Among many Tibetan native officials, the Choné kings were the most influential rulers in Amdo. They served the Qing in various military campaigns and received prestigious official titles in return.

They controlled the Luchu valley and expanded the kingdom to the Drukchu ('Brug chu; Bailongjiang 白龙江) River valley to the south of Choné. When the kingdom reached its peak in the late eighteenth century, it bordered the areas managed by Labrang Monastery (Dge ldan bshad sgrub dar rgyas bkra shis g.yas su 'khyil ba'i gling), Qinghai Mongols, and the Tibetan authorities of northern Sichuan. The toponym thus covered a region consisting of Choné, Tébo (The bo; Diebu 迭部), and parts of Batsé, Menju, and Drukchu ('Brug chu; Zhouqu 舟曲/Xigu 西固).⁹ The Choné kings managed this kingdom throughout the nineteenth century. Their dominance of the region continued up to 1949.¹⁰ Nowadays, 'Choné' refers to a county in southwestern Gansu Province (Fig. 1).

In providing this historical context, our goal is to clarify that the meaning of 'Choné' is never static. The changing implications of the toponym correspond to the transformations of the local political landscape. For the purpose of this book, we understand and use 'Choné' in an ethnocultural sense: Choné is a cultural zone along the Luchu River between Chépaishi (Chas pa'i gshis; Chebagou 车巴沟) to Tsangpawa (Gtsang pa ba; Zangbawa 藏巴哇), which extends beyond the present administrative boundary of Choné County. Defining Choné in this way is particularly relevant for our understanding of Shépa. The majority of renowned Shépa singers live in Choné County, but the Shépa tradition is also maintained by Tibetans in Batsé and several villages in Tébo, albeit with slight local modifications. Most importantly, by understanding Choné to be a dynamic space which carries a sociocultural meaning that changes over time—rather than as a specific place bounded by current administrative boundaries—we are better positioned to make sense of and appreciate Choné's rich history. This, in turn, is essential for understanding the content, transmission, and performance of Shépa over time—a point to which we will return.

Choné on the Margin of Tibetan Civilisation

Where were the Tibetans of Choné originally from? Who became the Choné people? While these thorny questions are beyond the scope of this introduction, readers are reminded that the Choné people are the descendants of several waves of Tibetan migrants who settled down and likely mingled with some 'Tibetanised' locals in the Luchu valley from the

seventh century onward. With cultural-religious ties connecting them to Ü-Tsang, these migrants brought the evolving Tibetan civilisation to the area where the Choné Kingdom was founded and likely adapted their knowledge, norms, and customs time and again to local circumstances. Such an understanding is crucial for making sense of how Shépa has been crafted by the Choné people into its current encyclopedic form.

The earliest Tibetan migrants were soldiers dispatched from Ü-Tsang to conquer distant lands. They arrived in the Luchu valley in the seventh and eighth centuries. After incorporating the region inhabited by Tuyuhun, Tangut, and Qiang peoples, these soldiers expanded the Tibetan Empire to the Tang western borderland. They fought in the Tang-Tibetan wars, garrisoned the frontier, and might well have lived among subdued groups, albeit with an elevated socio-political status.¹¹ Following the Tibetan conquest, the Luchu valley was likely a vibrant space for the exchange of religious ideas and practices between Tibetan and other ethnocultural groups. Nonetheless, because of the political-military supremacy of the Tibetan conquerors, the elusive Tibetan ‘folk religion’—or Sipé Bon (*srid pa'i bon*)—was possibly the dominant religious tradition in the Luchu valley.¹²

Following the collapse of the Tibetan Empire, many civilian and military officials continued to manage the borderland. They became de facto rulers, organising local Tibetans into federated units and sometimes large confederations under the banner of offshoots of the Tibetan royal lineage during the Era of Fragmentation (*sil bu'i dus*, ninth—eleventh centuries). The Tsongkha Kingdom was such a confederation established in Amdo.¹³ In its wars against the Xixia 西夏 (Mi nyag, 1038–1227) and the Song, in light of scattered Chinese records, the Tsongkha Kingdom’s Lhündrup (Lhan grub, Longbu 隴逋), Penpod (Phan po, Pangbai 庞拜), and Barlung (Bar lung, Baling 巴凌) federations that comprised more than 40,000 Tibetan households often joined the battles, and moved freely between northern Qinghai and southern Gansu, with some units settled in the Luchu valley.¹⁴ During this period, in contrast to Ü-Tsang where Buddhism was repressed, Amdo witnessed the steady development of Buddhism as it came to reshape the local religious landscape.¹⁵ The existing ‘folk religion’ was absorbed and its role in local society was possibly restrained by Buddhist and Yungdrung Bon

(*g.yung drung bon*) practitioners. Nevertheless, folk religious practices still developed alongside these more institutionalised religions.

In the twelfth century, despite the demise of the Tsongkha Kingdom, many Tibetan federations were affiliated to its ruling lineage. Chinese accounts indicate that 11,337 households and tents in Taozhou were part of this post-Tsongkha confederation that paid flexible allegiance to the influential empires of that time.¹⁶ By the thirteenth century, the confederation dissolved and new political powers took its place. According to a catalogue (*dkar chag*, n.d.) cited in the *Oceanic Annals* (*Mdo smad chos 'byung*), Ngédo (Ngas mdo), Gongso (Gong so), Ara (A ra), Luchung (Klu chung), and Zhunba (Gzhung ba)—which were known as the Choné Five Federations (Co ne khag lnga)—patronised Yerwa Monastery (Yer ba dgon bsam 'grub gling) of the Kadam (Bka' gdams) sect in the middle Luchu valley.¹⁷ These federations showed an inclusive attitude toward different religious traditions, placing high value on the healing skills and magical powers of ritual specialists. Both Bon and Buddhist institutions thrived along the Luchu valley. In the upper valley specifically, Luchung was one of the most reputable centers of Bon in Amdo. Local lineages produced many great Bon masters and dominated the area up to the seventeenth century. The Choné Five Federations established several Nyingma assembly halls (*'du khang*, *lha khang*) in the middle valley, including one on the site of what would later become Choné Monastery. With the patronage of local Tibetan rulers and the Song government, several large monasteries were also constructed along the lower valley.¹⁸ Being an essential part of local and transregional politics, Buddhism had a strong presence in this area, reaching a peak in the Mongol Empire.

With the support of the Yuan emperors, the Sakya sect played a crucial role in reshaping the religious landscape of the Tibetan Plateau since 1264.¹⁹ Given that Drogön Chogyal Phagpa (1235–1280)—the leader of the Sakya sect who served as the imperial preceptor (*ti shri*; *dishi* 帝师)—often resided in Lintao 临洮 near the end of the Luchu River, his disciples actively built new monasteries and reformed monasteries of other sects along the valley. Consequently, the monasteries of the Choné Five Federations under the Mongol rule followed the Sakya tradition. The renowned Choné Monastery, by then a small Nyingma assembly hall named Dri tsang Lhakhang (Dri gtsang lha khang), was

reformed into a Sakya institution by Phagpa's student in 1295. A century later, it became one of the largest monasteries in Amdo, housing more than 3,000 monks.²⁰ Nonetheless, the Sakya influence began to wane alongside the rapid demise of the Yuan Empire. Bon and other Buddhist sects promptly built and restored monasteries in Amdo, and received the patronage of the Ming emperors at the turn of the fifteenth century, ushering in an era of prosperity for Tibetan Buddhism and Bon religion.²¹ Among these traditions, the newly founded Géluk sect played a decisive role in transforming the religious practices along the Luchu valley with political and economic support from the Choné kings.

The Choné king Changti and his brother Ngoti (Sngo thl) were descended from Yéshé Dargyé (Ye shes dar rgyas): a minister appointed by the forty-first Tibetan emperor Tritsuk Détsen (Khri gtsug lde btsan/Khri ral pa can, 802–838) to collect tax in Dzögé (Mdzod dge) in present-day northwestern Sichuan. Yéshé Dargyé was a leader of the Ga (Dga') clan: a royal branch of the Tibetan imperial family that traced its origin to Ga, the son granted by heaven to the first Tibetan ruler Nyatri Tsenpo (Gnya' khri btsan po).²² Local accounts suggest that Changti and Ngoti migrated from Dzögé to Tébo and eventually arrived in the Luchu valley around the turn of the fifteenth century. Some groups affiliated with them joined the migration that was triggered by inter- and intra-federation feuds in Dzögé. Moving to the vicinity of Taozhou and Minzhou, they conquered some units of the Choné Five Federations, patronised Choné Monastery, and established the dominance of the Chotsang clan.²³

Based on Géluk narratives, Changti's grandson Rinchen Lhünpopa (Rin chen lhun po pa, b. 1409)—a disciple of the first Dalai Lama Gedun Drupa (Dge 'dun grub pa, 1391–1474)—converted Choné Monastery to the Geluk order in 1459, making it one of the greatest monastic universities along the eastern Tibetan Plateau.²⁴ However, a closer reading of Tibetan and Chinese sources shows that his reform was strongly resisted by several thousand Sakya monks, leading to the division of Choné Monastery into two parts.²⁵ One side was managed by a Géluk lineage of dharma lords (*chos rje*) instituted by Rinchen Lhünpopa, while the other remained a Sakya institution. It was only in the seventeenth century—when the Khoshut Mongol ruler Gūshi Khan 固始汗 (1582–1654) exerted control over the Tibetan Plateau and

supported the Géluk sect—that the dharma lords eventually gained the upper hand in Choné Monastery. Yet, the short-lived Géluk college (*grwa tshang*), set up and restored by several dharma lords to promote systematised monastic education, demonstrated the long-lasting influence of the Sakya tradition. Meanwhile, the continuous influx of Mongols into the Tibetan regions forced a considerable number of Amdo and Kham Tibetans to seek new homes in areas beyond Mongol control. Like other locations in eastern Amdo, Choné became a destination for Tibetan refugees fleeing Mongol conquests.²⁶ Oral histories in Choné indicate that some Tibetans fleeing the Mongols settled along the upper Luchu valley. Unfortunately, there are very few written records concerning this movement of Tibetan populations.

In the 1670s, the Choné kings paid allegiance to the Manchu emperor who patronised the Géluk sect and intended to replace the Khoshut ruler to manage Tibet. They began to fully support Géluk reforms across the kingdom. They enthusiastically sponsored the construction of new temples, halls, and branch or ‘son’ monasteries (*bu dgon*), turning Choné Monastery into a ‘mother monastery’ (*ma dgon*): a popular pilgrim site and a leading Géluk university.²⁷ In the process, they launched several wars to convert Bon followers in the Luchu and Drukchu valleys to Buddhism, which in turn enlarged their realm. With the kings establishing the so-called ‘108 branch institutions’ of Choné Monastery,²⁸ the tradition of institutionalised Bon was completely wiped out in Choné. Most Nyingma and Sakya institutions were also converted into Geluk monasteries, leaving only faint traces in the form of monastic architecture, statues, paintings, and dharma dances (*'cham*) along the Luchu valley.

Moreover, the ruling house invited Venerable Drakpa Shédруп (Rje btsun Grags pa bshad sgrub, 1675–1749), who completed the monastic training in Ü-Tsang, to model the Géluk education system and curricula of Lhasa and establish colleges in Choné. The latter served as the thirty-fourth and forty-first dharma lord of Choné Monastery. He instituted the exoteric college (*mtshan nyid grwa tshang*) at Choné Monastery in 1714 and the esoteric college (*dpal ldan stod rgyud grwa tshang*) in 1729. He also compiled various monastic educational materials to supplement the exoteric and esoteric curricula.²⁹ In the following decades, the college system and curricula were duplicated in monasteries across the

kingdom. At the communal level, the Géluk reform profoundly changed the everyday life of the king's subjects, including the practice of their folk religions and the Shépa tradition. According to the oral account of Choné Monastery, thorough collations and revisions of Shépa were undertaken by Drakpa Shédrup and later monastic scholars from the eighteenth century onward.³⁰

From the mid-nineteenth century, the Luchu valley suffered several regional wars. The Choné people were at that point the largest Tibetan group ruled by the Choné kings. Time and again, they were either conscripted into the king's militia to suppress insurgents for the Qing and the Republic of China (1912–1949) or slaughtered by insurgents. Throughout this period, the Choné people suffered serious depopulation. Most Tibetan villages on the northern bank of the Luchu River were destroyed in warfare. To collect tax and recruit militiamen, the kings leased destroyed, bankrupted or empty households to Chinese migrants who had narrowly escaped with their lives from social unrest and natural catastrophes in neighbouring areas. This resulted in a steady inflow of Chinese migrants into Choné.³¹ By 1949, the Choné people had already become a minority within an ever-growing Chinese population.³²

Society

Presently, from an administrative perspective, the Choné people live in over 200 villages in Choné and Batsé counties. Various ethnonyms have been used to refer to them, based on their location, mode of production, and cultural characteristics such as hair dress and costume. In general, neighboring Tibetan nomads (*'brog pa*) refer to the Choné people as 'farmers' (*rong pa*), 'riverside people' (*chu kha rgyud*), or 'the ones wearing coral headdresses' (*byu ru spos dmar gyi zhwa can* / *mgo byu can ma*). Sometimes, due to their 'hybrid' cultural practices, nomads might use a derogatory ethnonym such as 'neither Tibetan nor Chinese' (*rgya ma bod*) or 'neither sheep nor goat' (*ra ma lug*) to refer to the Choné people. In a similar vein, their immediate Chinese and Hui Muslim neighbors refer to this community as 'half barbarians' (*ban fanzi* 半番子) or simply 'western barbarians' (*xifan* 西番): an archaic term chosen by Chinese historians to refer to Tibetans since the Tang dynasty. In recent decades, two ethnonyms have gained increasing popularity: Choné

Tibetans (*jiaonai zangzu* 觉乃藏族), a local government-sanctioned ethnonym in 2001 due to their distinctive cultural practices, and the ‘one(s) with three braids’ (*sangemao* 三格毛), since Choné women comb their hair into three long braids. According to locals, this style follows the hairstyle of *lha*, the heaven deity. Some community members also suggest that their ethnonym *sangemao* is in fact how the Tibetan term *songtsenmak* (*srong btsan dmag*)—meaning the army of the Tibetan king Songtsen Gampo (Srong btsan sgam po, d. 650)—renders in Chinese. The Choné people normally divide themselves into highland farmers (*stod pa rong pa*) and riverside farmers (*chu ka sde ba*), depending on their proximity to the Luchu River—a geographic barrier which strongly influences their historical exposure to Chinese language and culture and impacts the preservation of their Shépa performance to this day.³³

Historically, and in keeping with other Amdo Tibetans, *tsowa* (*tsho ba*)—meaning ‘division’ or ‘group’—was the basic social-political-territorial organisation of the Choné people. This organisation appears as *cu* 簇 and *zu* 族 (cluster/clan) in Chinese records before the fourteenth century. The bases of a *tsowa*, which consisted of between several to around thirty households, were patrilineal descent groups. These households considered themselves to be descended from one or several legendary ancestors serving in the Tibetan imperial army. Hence, the agnatic sibling relationship among householders of a *tsowa* played a crucial role in forming the sub-*tsho ba* organisation—*shanyé* (*sha nye*) in Tibetan and *qinfang* 亲房 in Chinese. Depending on the size of the *tsowa*, the number of households that constituted a *shanyé* varied, ranging from a few to more than a dozen. Members of a *shanyé* shared the same bone (*rus pa*), bore the same lineage name (*rus ming*), had the same protector deity (*rigs kyi lha*), and worshipped the same mountain god (*yul lha*). In this sense, *shanyé* are very similar to branches of a clan.³⁴

Since the 1930s, the term village (*sde ba*; *cun* 村) has been widely used by locals and the Chinese government to refer to the basic social-administrative unit in the Luchu valley, and the term *tsowa* has been gradually replaced by ‘village’. However, the Choné people still regard consanguineal kinship as the cardinal organisational axis for forming exclusive groups. The *shanyé* relation has been retained, albeit with certain changes responding to local social changes. Generally speaking, there are two kinds of *shanyé*: *shanyé* of blood (*mi sha nye*) and *shanyé* of

land (*sa sha nye*). *Shanyé* of land is a byproduct of the process by which the Choné ruling house reformed the land system in response to Tibetan depopulation, by enlisting Chinese migrants to maintain its militia and revenue.³⁵ *Shanyé* of land has weakened the intimate relationships within *tsowa*, which used to consist only of *shanyé* of blood. In some cases, the Choné people would further differentiate root *shanyé* (*sha nye rtsa*) from regular *shanyé*. As the term suggests, root *shanyé* is more closely bound, with its members assuming more responsibilities to one another. Having lived on the Sino-Tibetan borderland for centuries, almost all Choné people have Chinese surnames. A surname also serves as a marker to distinguish whether one belongs to the same *shanyé* in any given village. It is worth noting that a *shanyé* might include households with different surnames, and that households bearing the same surname within a village do not necessarily belong to a same *shanyé*. For the Choné people, *shanyé* has served as the most important social organisational axis to form intimate circles of support for one another in service of agricultural production, ceremonies, and moments of crisis.

Religious Practices

Despite its location on the very edge of Tibetan civilisation, the Luchu valley has been under the continuous cultural and religious influence of Ü-Tsang. As outlined above, multiple waves of Tibetan immigration and religious reforms have made the Luchu valley a kaleidoscopic prism for understanding religious and cultural practices in this area in particular, and across the Tibetan Plateau in general. In common with other areas in the Sino-Tibetan borderland and southern Himalaya, the marginal location of the Luchu valley has provided a shelter for traditions that were lost in the religious and cultural center to survive on in the periphery. The lives of the Choné people have been infused by many such traditions. In Choné, both non-Buddhist and Buddhist experts are considered religious practitioners and employed as ritual specialists, depending on the pragmatic needs of the locals.

Almost every Choné village had an *anyé bonpo* (*a myes bon po*) household belonging to a lay Bon priest or an *anyé gompa* (*a myes sgom pa*) household of a lay Nyingma practitioner, who would be in charge of performing rituals for individuals and community before the 1950s.

Nowadays, ever fewer villages have these priests. Both *anyé bonpo* and *anyé gompa* provide villagers with various ritual services, such as making offerings to the mountain deity, pleasing the household deity, exorcising evil spirits, curing disease, and so forth. Their knowledge, texts, and ritual objects, which are integral to their household, are transmitted to their male heirs who then assume the identity of priests.

Anyé bonpo is particularly important to the Choné people. Because the Bon priest is considered the protector of the household (*Bdag rgyud du skyes pa'i bon po yis/ rigs su che ba'i lha bdar nas/ khungs su btsan pa'i smranggs gyer ro//*), his ritual expertise is often associated with *anyé zhidak* (*a myes gzhi bdag*): a built-in wooden cabinet designed for storing arrows (*mda'*) that represent lineage, fortune, and fertility, located beside the main pillar in the living room of a Choné Tibetan house (Fig. 2). *Leu* (*le'u/lhe'u*), who appear in Shépa, are a type of *anyé bonpo*. In Choné, *Leu* are crucial figures who conduct the protection ritual (*srung*) during the marriage ceremony. Over the past decades, ever fewer households of *anyé bonpo* have been in a position to transmit their heritage and duties to the next generation. Based on our current research, there remain only a handful of *anyé bonpo*, and no *leu*, in Choné.

Like *anyé bonpo*, *anyé gompa* train their sons to become qualified practitioners to perform rituals for villagers. Normally, *anyé gompa* are affiliated with a local Nyingma temple. At least once and up to several times a year, they gather from different villages at the temple to recite texts and practice ritual techniques together. Seen in this light, the tradition of *anyé gompa* has been better preserved in Choné than that of *anyé bonpo*. When a village does not have an *anyé bonpo*, an *anyé gompa* takes over his role. In particular, this may occur on a wedding day. For the duration of the wedding ceremony, the *anyé gompa* is addressed as *anyé leu* (*a myes le'u/lhe'u*). He sits next to the *anyé zhidak* and performs the protection ritual.

These days, almost all of the critical moments in the lives of Choné people now involve Geluk monks and lamas, from naming newborn children to blessing newlyweds to performing funeral rituals. Since the eighteenth century, the majority of Choné people have become Geluk followers. Major festivals, fairs, and pilgrimage dates in the local calendar are arranged according to the religious schedule of Choné Monastery and its branches.³⁶ In recent years, with village ritual specialists ageing

and passing away, villagers offer their non-Buddhist ritual texts to Geluk monks and ask them to perform rituals that were once conducted solely by *anyé bonpo* and *anyé gompa*. Monks usually conduct these rituals with some Buddhist modifications.

Local Understandings and Performances of Shépa

What is Shépa?

In general terms, Shépa is an expansive collection of Tibetan cultural knowledge composed in oral poetic form. Its kaleidoscopic themes and performative styles overlap with other Tibetan oral traditions, resulting in varying definitions of Shépa in both academic and public discourse. Scholars studying oral performance in Amdo generally understand Shépa to be ‘poetic recitals’³⁷ or ‘speeches’³⁸. Recent studies of Shépa in other parts of Amdo offer a broader understanding and consider it ‘oral literature’ (*ngag thog rtsom rig*)³⁹ or ‘oral tradition’ (*ngag rgyun*)⁴⁰, mostly involving ceremonial speech (*ston bshad/gtam*) and comprehensive explanations of culturally important items such as barley (*nas bshad*), bowls (*dkar yol gyi bshad pa*), and weapons (*mda’ bshad* and *gri bshad*), to name but a few. According to these studies, Shépa is composed in verse (*tshigs bcad*), prose (*tshigs lhug*), or a combination of both. In such a reading, Shépa can be performed and transmitted in various formats, including as explanation (*’chad*), recitation (*gyer*), or as song (*len*).⁴¹ In some cases, this more expansive understanding of Shépa has also included performances by women, such as ‘The Tears of the Bride’ (*bag ma’i mig chu mu tig phreng ba*).⁴²

Within Choné, performers and cultural activists have developed different understandings of Shépa and its constituent elements. Firstly, besides ‘Shépa’, some community members use the term *sipa* (*srid pa*)—meaning ‘the world’ or ‘the origin’—to refer to this form of oral tradition. This usage could be related to the Tibetan folk habit of referring to songs as *sipé lu* (*srid pa’i glu*) or *sipa chaklu* (*srid pa chags glu*). It might be also related to the ritual recitation of *sipé toyik* (*srid pa’i tho yig*)—translated as ‘the catalogue of the world’—by the ritual specialist *leu* in Tibetan communities. Given that the content of present-day Shépa has already diverged significantly from early Bon ritual recitations, and that the term ‘Shépa’ is more widely acknowledged in public discourse, we use the

term ‘Shépa’ in this publication. At the same time, we wish readers to be aware of this other term by which some members of our community refer to this oral tradition.

Secondly, there exist disputes and disagreements as to what constitutes Shépa. One point of view supports a clear demarcation between Shépa—which is performed antiphonally in question-and-answer style with relatively fixed verses and content—and other forms of oral tradition, such as ceremonial speeches: whose lyrics are subject to change depending on context and which can be performed by one person alone. In Shépa, a common unit of expression is a line with seven syllables. Only a few lines of Shépa are documented that have syllable units of eight or nine. Based on this understanding, ‘Chémar’ (*phye mar*, Barley-Butter Offering), ‘Da’ (*mda*, Arrow), ‘Khyung’ (*khyung*, Garuda), ‘Rübel’ (*rus sbal*, Cosmic Tortoise), ‘Jikten Chakluk’ (*’jig rten chags lugs*, World), and ‘Lönpo Garchen’ (*blon po mgar chen*, Minister Gar Tongtsen) are widely recognised by the Choné people as constituting Shépa. As the longest section of Shépa, ‘Jikten Chakluk’ consists of the themes ‘Jikpa’ (*’jig pa*, Destruction), ‘Chakpa’ (*chags pa*, Formation), ‘Nyi Da Kar Sum’ (*nyi zla skar gsum*, The Sun, the Moon and Stars), and ‘Nangchü Semchen’ (*nang bcud sems can*, Sentient Beings). In the current publication, we also include ‘Tsalu’ (*tsha glu*, Song of Wife Taker/Nephew) and ‘Zhanglu’ (*zhang glu*, Song of Wife Giver/Maternal Uncle) in our Shépa collection, as these are often sung together with ‘Lönpo Garchen’ at weddings—occasions at which Shépa performance forms a significant part of the ceremony.

A more inclusive understanding of this oral tradition would suggest that all oral traditions practiced in Choné might be regarded as Shépa. Accordingly, Shépa may be understood as an umbrella category including all local oral performances that have survived to the present. If we adopt this broader definition, Shépa has over thirty sections that range from the highly religious—such as ‘Jikten Chakluk’—to the extremely secular, such as ‘Chulu’ (*chu glu*, Song of Water), ‘Jalu’ (*ja glu*, Song of Tea), and other themes that are performed in a diverse range of styles. These debates over the composition and meaning of Shépa speak to subtle yet important differences of opinion about Tibetan oral traditions in the minds of the Choné people, and serve to encourage

a sustained engagement with questions about the position of Shépa relative to other Tibetan oral traditions.

Conventional Performance

Shépa performance is monopolised by senior men who carry cultural and religious authority and enjoy social prestige. The number of singers, spatial arrangement, content selection, and length are subject to change based on the core setting of the performance. Although Shépa can be sung as a solo by a singer who poses and then answers questions by himself, the most common performative format is by choir on ceremonial occasions. In choir performances, either a lead performer sings with a stronger and higher voice—while other singers offer vocal accompaniments in the form of asking and answering questions together—or two groups (A and B) of performers engage with one another, singing antiphonally.

In a Shépa performance, each stanza, consisting of varied number of lines, starts or closes with a stock expression, such as ‘Please sing the song slowly, there is no hurry’ (*glu dal bur shog dang brel ba med/*), or ‘This is the response to the song’ (*glu de yi lan la de 'dra yin/*)—to remind the other performers and listeners that this section of the narration is now complete. During ceremonies, singers only perform the stanzas that are related to specific themes and do not perform each section of Shépa in its entirety. If time permits, singers may engage in song battles and hop from one section to another, freely and confidently, until their opponents are defeated. Normally, group A challenges group B with a stanza of question(s) that requires the latter to choose a stanza of answer(s) precisely and to deliver their response astutely. With B having answered the question(s), A proceeds to pose a follow-up question, or B may ask a question that requires an answer from A. The format resembles a debate through the medium of song. For example, A might ask a question from ‘Khyung’:

In the sky, the forefather descended.

Who was the being that held up the sky?

On the earth, the foremother descended.

Who was the being that pressed down the earth?

B would first answer the question from 'Khyung':

Speaking of the being who held up the sky,
 It was the great Khyung who lifted up the sky.
 The great Khyung, the being who lifted up the sky,
 The sky was uplifted effortlessly.
 Speaking of the being who weighed down the earth,
 It was Rübel who pressed down the earth.
 Rübel, the being who pressed down the earth.
 The earth was depressed gently.

Given that the theme of Rübel is mentioned, B might then jump to ask a question from 'Rübel':

The great golden Rübel,
 When it had come to the surface of the sea,
 Did it breathe or not breathe?
 Did it have hair or not have hair?
 Did it face towards the sky or to the earth?
 Did it stretch out or retract itself?

If A cannot answer, he is considered defeated. Since one of the central aims of a Shépa singer is to defeat their singing opponent(s), singers will memorise as many stanzas as they can and in the process, develop their own repertoire. A good combination of singing ability, voice, rich repertoire, memory, and quick reactions are the essential characteristics of a strong Shépa performer. Depending on the location and occasion, as well as on a given singer's repertoire, each performance of Shépa is dynamic, different, and full of possibilities. In broad strokes, the Shépa performance reinscribes social and cultural norms and conveys religious and historical knowledge, while at the same time educating and amusing the audience. The performance is the highlight of community gatherings.

The antiphonal style of performance is often observed during the sections of the wedding ceremony that take place in the groom's house. In the main living room, three clusters of seats (*gral*) are arranged: upper seats (*yar gral*) are reserved for monks, *anyé leu*, and elders;

middle seats (*bar gral*) for maternal uncles and the matchmaker; and the lower seats (*mar gral*) are where male villagers may sit. The upper seats are set on the *tsatap* while the middle and lower seats are set out on the wooden floor, facing each other. The latter two groups are encouraged to engage in song battles with each other and answer the questions that are posed by the people seated in the upper seats. However, it would be inappropriate for those seated in the lower area to pose questions to people in the upper seats. Given that local marriage customs are a useful lens to observe how cultural objects, ritual specialists, and social norms mentioned in Shépa play a role in the lives of the Choné people, we devote a section to discussing this important topic.

Shépa is also sung at great length by a choir over the course of one or more days around new year in Choné. Male members of a village sing together or take turns to finish certain parts of Shépa that are selected for the specific occasion and the theme of the new year celebration. Taking the village ceremony of ‘horse racing and arrow shooting’ (*rta rgyugs mda’ ’phen dus chen*) during the new year as an example, the performance takes place at three consecutive sites. The first site is near a major village stupa (*mchod rten*) close to the field used for racing horses and shooting arrows. Stanzas from ‘Da’ are sung on this occasion. The second site is the house of the village head or the elected leader who assumes responsibility for the communal service (*sngo ra ba*). In the living room, the upper seats are reserved for elders, and the rest are occupied by male members of the village, according to age and social status. These men take turns singing parts of ‘Chémar’ and ‘Da’. The third site is usually an open space in front of the village temple (*ma Ni lha khang*) dedicated to the mountain deity. The seating order follows the same pattern (Fig. 3). Here, ‘Da’ and village histories are customarily performed by male villagers.

Traditionally at least, when an individual wished to learn Shépa, he would bring gifts, visit different villages of renowned singers, and learn their signature stanzas in a formal way. He would also meet masters at social gatherings and learn discretely from them, or perhaps simply sit in the village plaza and initiate a discussion in order to develop his repertoire. Various memory-aids have been used by singers to facilitate their learning, which include but are not limited to texts in written Tibetan and vernacular renderings in Chinese, as well as audio and

video recordings. Most performers with whom we have worked are happy to acknowledge from whom, as well as when, where, and how, they learned certain stanzas. Such a learning process demonstrates the effort needed to master this tradition. Shépa performers are usually very generous in sharing their knowledge and skills with the next generation, including us, without any reservation. In recent years, ‘traditional’ ways to learn and perform Shépa have undergone rapid transformation in the Choné Tibetan community. The transmission of Shépa is increasingly privatised and its performance is becoming standardised in response to the inscription of this oral tradition into the Kenlho Prefectural-level register of Intangible Cultural Heritage (ICH, *feiwuzhi wenhua yichan* 非物质文化遗产; *mngon min shul bzhas rig gnas*), in 2016.⁴³ The performative setting and standards for what constitutes a ‘good’ performer are fast changing, and this process has also been accompanied by a reconceptualisation of what Shépa was, is, and will be.

Shépa Performance within the Context of Intangible Cultural Heritage

With Shépa inscribed as ICH at the Kenlho Prefectural level, the county government implemented a series of policies to motivate various stakeholders to safeguard the oral tradition, involving Shépa performers and cultural activists.⁴⁴ The policies include the selection and recognition of Shépa culture bearers (*chuancheng ren* 传承人), the ongoing collection of Shépa texts, the founding of a Shépa troupe, and the promotion of staged performances of Shépa both within Choné County and beyond. In addition to bringing public attention to Shépa performances and raising people’s awareness about the value of this cultural heritage, these policies have resulted in a new style of Shépa performance on stage.

The form of stage performance depends on place, scenic design, and audience. For instance, in Choné, the scene of the traditional living room—particularly the *tsatap*—is replicated on stage to retain the essence of a conventional performance. Shépa singers sit around a tea table (*cog tse*) holding a *chémar* and an arrow on the *tsatap*, and perform popular stanzas. Additionally, with the support of choreographers from the Choné Sing and Dance Troupe, a stage performance which combines Shépa and Agya (*a rgya*)—a singing dance performed by two pairs of women in Choné—has been designed to attract audiences both in

and outside Choné. Wearing fine attire, young and middle-aged men and women sing Shépa stanzas and Agya lyrics as well as new content composed to describe recent changes in Choné, delivering a dazzling performance (Fig. 4). With video recordings of stage performances circulating on online platforms, these new performative genres have received wide attention from Shépa experts, enthusiasts, and regular audience members.

At the same time, the inherent complexity of ICH management has generated new issues in Choné. On the one hand, through uplifting this oral tradition, Shépa has become a symbolic marker with which Choné people showcase their culture and identify themselves. As a result, Shépa has come to be understood as an objectified resource; local companies carry the names 'Shépa' and 'Agya' to promote their cultural products and services. On the other hand, only a limited number of singers were chosen to serve as cultural bearers and only a few enjoy this newly formed social status and the stipends provided by the government. Consequently, competition has emerged, leading to divisions between singers, villagers, and cultural groups. Shépa is now considered to be something that can be owned by individuals, villages, or cultural groups. The idea of Shépa as the collective and lived experience of the Choné people that goes beyond a single generation is gradually fading.

Akin to other oral traditions that are registered in ICH lists across the world—such as the Mongolian epic, *Tuuli*, and the Gesar Epic in the Tibetan context⁴⁵—the safeguarding of Shépa faces both epistemological and methodological challenges. A central concern of all such undertakings is reconciling the fluid and mutable nature of oral tradition with practices that prioritise the fixing, textualising, and finalising ICH for safeguarding purposes.⁴⁶ It is important to acknowledge and protect the multiplicity and variation of an oral tradition in its differing versions, performances, and interpretations. Oral traditions like Shépa are subject to ongoing changes, finding themselves in a constant state of addition and subtraction; as new elements are introduced, old elements reinterpreted, and as the tradition as a whole expands it is revised in ways that we address in this book.

As we have noted, each Shépa performance is tailored anew for each audience in each specific context, and audience members themselves also mediate the form and content of Shépa performance based on their

own cultural backgrounds and agendas. This inevitably culminates in different understandings of what Shépa is and how it works, accentuated further when oral traditions like Shépa are supported by the fast-growing development of materials and technologies—whether these be digital, textual or multimedia; resulting in both greater dissemination and, at the same time, ever greater fracturing. Newer digital technologies,⁴⁷ which have supported online learning sessions and an emerging collection of audio and video clips shared through social media, are impacting how Shépa is understood and consumed. In our work, we acknowledge the diverse forms that Shépa now takes and highlight the various contributions made by performers and cultural activists in preserving Shépa. In so doing, we draw the reader's attention to the inescapable reality that no two Shépa performances will ever be identical and that any textual or digital source—including this book—must be understood as a partial snapshot of this extraordinary tradition at a specific moment, and should not be taken as an authoritative, comprehensive, or immutable account.⁴⁸

We believe that the vitality of this oral tradition lies in its variation and constant development, entailing collaboration, discussion, and sharing among community members. In underlining the multiplicity and variability of Shépa, we believe that the preservation of oral traditions should focus more on negotiating historical and cultural meanings, maintaining a sense of collective belonging, and also ensuring future-oriented vitality as the community faces dramatic cultural change and new social-economic challenges. The value of Shépa therefore exists not only in official and hierarchical lists developed by government bodies, nor is it exclusive to extravagant performances staged in mainland cities. Rather, Shépa occupies a particular site of emotional and cultural attachment for the Choné people. The social and cultural meanings of Shépa are situated in the everyday lives of local people, and are transmitted through their lived and embodied experiences. Our project is but a starting point—perhaps more of a midway point, given how much earlier work has already been undertaken—in service of the preservation of Shépa in Choné. We appreciate the many varied opinions that individuals hold over the interpretation of Shépa, both its specific elements and its abstract meanings. We also hope that all those invested in Shépa will consider how multiplicity and variability,

rather than standardisation, can assist in the sustainability and vitality of Shépa, in the long run.

Marriage in Choné: A Synthesis of Shépa Performance and Tibetan Customs

Marriage customs regarding dowry, bride price, and wedding venue have changed significantly over recent decades in Choné. Nevertheless, two aspects of the custom remain largely unchanged. First, both in arranged marriages and in those freely undertaken (sometimes referred to as ‘love marriages’), the matchmaker (*bar pa*) is indispensable. The matchmaker is usually of the same generation as the parents of the groom and bride-to-be, and is often addressed as ‘maternal uncle matchmaker’ (*zhang po bar pa*) or ‘uncle-in-law matchmaker’ (*tsha bo bar pa*), depending on his relationship to the family in question. The matchmaker is expected to know both families well and to shoulder many responsibilities, particularly investigating whether the bone—which is used interchangeably with lineage (*rus rgyud/rgyud pa*)—of the groom/bride-to-be’s family is clean. This brings us to the second element of the marriage custom that remains unchanged: the importance of the cleanness (*gtsang*) of the bone. Unclean bone is often manifested through leprosy or having very apparently undesirable symptoms such as the loss of eyebrows or having strong body odour. It is said that if one inherits body odour from one’s mother, such an odour comes from flesh and only lasts for two generations. However, if one inherits body odour from one’s father, the odour manifests through the bone and never vanishes. In arranged marriages, individuals work hard to select an ideal candidate. In marriages that are freely undertaken, the respective families as well as the matchmaker investigate all issues related to bone. In general, people avoid marrying into a family whose bone is unclean.

Notwithstanding variations in detail from village to village, the marriage process starts with the family of the groom-to-be making a formal if largely symbolic ‘inquiry’ (*kha btags ’debs*) to the family of the bride-to-be. The matchmaker and two male root *shanyé* of the groom-to-be bring a *khata* (scarf of blessings), wine, and bread to the family of the bride-to-be, asking her parents if they are willing to marry their

daughter to their kinsman. If the *khata* is accepted, it means that the answer is positive. This step is followed by two iterations of a ‘wine giving ceremony’ (*rgyus chang*), normally held in February and again in August or September. These ceremonies aim to deepen the bond between the two families. The last step before the wedding is the ‘great wine giving ceremony’ (*chang che*). The groom-to-be’s father, matchmaker, and two root *shanyé* come to the bride-to-be’s family, where they finalise details such as the bride price, the clothes and jewels for the bride, the number of maternal uncles (*zhang po*) that will escort the bride, the amount of money offered to each maternal uncle on the wedding day, and so forth. In some cases, the matchmaker visits the bride-to-be’s family one more time before the wedding day to update on progress and inform the family of any salient changes. Such changes might include amendments to the bride price or a status report if any items that have been requested are still unavailable despite efforts made by the family of the groom-to-be to procure them.

The wedding day is usually during the winter ‘slack’ season and before the lunar new year. On that day, the groom (*mag pa*), matchmaker, best man (*mag rogs*), and assistant (*zur las*) come to the bride’s village early in the morning. The best man should be a married man with a good reputation. He is expected to be good at singing *Shépa* to help the groom overcome all the challenges set by the bride’s side, and most importantly, to request the arrow from the groom’s in-laws. The assistant is tasked with carrying the gifts for the bride and her family. On arriving in the bride’s village, members of the groom’s side are faced with challenges that have been deliberately created in order to make the process of bride-taking playful. Three wooden posts are erected by boys, girls, and grandmothers at the entrance and middle of the village, as well as by the bride’s house gate. ‘Tsalu’, and sometimes ‘Chulu’—most often sung by grandmothers—are performed to pose questions to the groom’s side at these locations. If the groom’s side cannot provide satisfactory gifts and appropriate answers, water is tossed on the groomsmen by members of the bride’s entourage. It is the responsibility of the assistant to stop the water from landing on the groom and his best man, as they are supposed to remain tidy and well-groomed throughout the day. With these challenges overcome and the temporary posts removed, the groom and his companions may enter the house. On entering, they are

teased and asked for gifts by the bride's sisters, girlfriends, and female cousins who block the bride's bedroom door until eventually the door is opened.

Once the groom meets the bride, he goes to the main living room where he pays respects to the monks, ritual specialists, and elders sitting on the *tsatap*. The groom shall not sit, eat, and talk during the whole sojourn at his in-laws' house. Before the groom returns home with his bride, one of the most important rituals in the wedding takes place: requesting the arrow from the in-laws. The arrow symbolises fertility⁴⁹, and is often stored in *anyé zhidak*. As elaborated on in the introduction to 'Da', there are three types of arrows. The first is the *tsen* arrow (*btsan mda'*), representing the spirits of deceased ancestors through a household's male line. The second is the *yang* arrow (*g.yang mda'*), representing the auspicious element that secures the family's fortune and prosperity. The third is known as the shooting arrow (*'phen mda'*), most often used during the new year archery contest. When the shooting arrow is wrapped with a five-coloured silk ribbon, it becomes the arrow gifted by the bride's parents to the groom on the wedding day. Usually, the father of the bride takes the arrow from the *anyé zhidak* and gives it to the most senior elder on the *tsatap*. At this point, Shépa is performed. The elders pose questions by singing stanzas of 'Da'. The best man, on behalf of the groom, answers the questions and eventually obtains the arrow. While this arrow is gifted to the groom, an elder offers the arrow saying: 'this is not an arrow itself but a son (*mda' gcig ma red bu gcig red*)'. Some individuals choose to make this even more auspicious by adding that the arrows represent three sons:

The eldest son would ascend to the Golden Throne of Ganden Monastery.

The middle son would take the seat of the Chinese king.

The youngest son would stay at home and take care of the family.⁵⁰

Once the arrow is given to the groom, he returns home as fast as possible with his best man. They then stand on the roof of the groom's gate, waiting for the bride to arrive. In the meantime, the bride leaves her natal family. A senior paternal male member of her family performs the ritual to call for fortune (*g.yang 'gugs*). Holding the auspicious *yang* arrow, he proclaims: 'May the fortune come! May the fortune come! (*g.yang shog, g.yang shog*)'. He then recites a long verse to call forth fortune from every

place. Hearing this, the bride leaves her bedroom and enters the main living room where red felt is placed on top of a table in front of the *anyé zhidak*, to let her bid farewell to the household deities. Accompanied by two bridesmaids (*bag rogs*), each of whom ideally has given birth to both a boy and a girl and whose parents and in-laws are living, the bride circumambulates the table thrice clockwise. Normally, one bridesmaid will be her sister-in-law while the other is a *shanyé* from her natal family. The bride and her sisters and aunts sing the wedding lament (*bag ngu*) all the way from the bride's bedroom through the main living room, the courtyard, out the front gate, and finally to the horse or car that is waiting to carry her away. Upon leaving her village, the bride prostrates three times to the mountain deity. It marks her official farewell to the natal home, the place she was born and raised.

The bride is then escorted by a group of maternal uncles. As a local saying suggests, 'a maternal uncle [is] for nine generations' (*zhang mi rabs dgu'i zhang po*). In the past, many generations of maternal uncles would be traced and invited to escort the bride, with the maternal uncles of the bride's parents being the most important members of the escorting team. Nowadays, the bride's maternal uncle is the most important. The bride's brother is of secondary importance, then followed in ranked order by male relatives from her *shanyé* and her uncles-in-law and brothers-in-law. This hierarchy is reflected in the seating arrangement in the groom's house and the varied amounts of money that the bride's in-laws offer them. In other words, the seat of honour and the highest amount of money are reserved for the bride's maternal uncle. Her uncle-in-law and brother-in-law are less-than-ideal candidates, unless there is a shortage of male hands. These days, the escorting team has become more inclusive and diverse, including the bride's female siblings, cousins, and sometimes aunts.

When the bride and her escorts arrive in the groom's village, they stop at the village stupa. The bride then circumambulates the stupa three times. Encircled by maternal uncles, she slowly walks to the groom's house. Meanwhile, since local Tibetans believe that the bride would be followed by vicious spirits or wild ghosts on the way, *anyé leu* is invited to perform the purification ritual at the gate of the groom's house. With the bride arriving, the groom's mother and paternal uncle's wife bring a sacrificial cake (*gtor ma*) to the gate. Then, they pour vinegar

onto burnt hot pebbles (*rdo bsregs*) while encircling the bride (who is surrounded by escorts) in both clockwise and anticlockwise directions respectively, in order to purify her. Afterwards, the escorts are invited to sit in the main living room. The bride and two bridesmaids are seated on the *tsatap* in the second living room. The bride is sat under a pair of hanging boots (*lham*) that she herself has made. The boots will not be taken down and given back to her until her first child is born. In the main living room, the escorting team is welcomed with a feast. Shépa is also performed. 'Zhanglu', praising maternal uncles, is sung during the feast. It is worth noting that 'Chémar' (the head of all songs) and 'Lönpo Garchen' (which highlights the challenging aspects of taking a bride) are performed throughout the whole wedding ceremony from time to time, as appropriate. Given that almost every step of the wedding ceremony must follow an exact timing as reckoned by a monk who has been consulted months ahead of the wedding, Shépa performances usually last only several minutes, the longer performance having occurred the night before the wedding day. As time permits, singers who are villagers or relatives of the host often engage in song battles.

When the feast is nearing its conclusion, the groom and bride enter the main living room where the *anyé leu* performs the protection ritual for them. After he smears butter on the foreheads of the newlyweds, the escorts bring the bride back to her natal family. A few days later, the bride and her father come to the groom's house. Her father stays overnight and informs the in-laws of the list of bride's relatives who must be visited by the newlyweds in the new year. This marks the end of the wedding process. In the new year that follows, the groom will receive the second arrow from his in-laws during his visit. Following the birth of his first child, the groom will receive a third arrow, which in most cases is the last arrow from his in-laws, after which he once again expresses his gratefulness to the *anyé zhidak* in his in-law's household. In some rare cases, some infertile couples may receive an arrow on each new year visit until a child is born. The arrow is not only a prominent section of Shépa, but also a cultural object that is indispensable to the lives of Choné people.

In sum, the marriage synthesises Shépa performance and local customs in Choné. Bone, lineage, kinship, and fortune are key notions for the Choné people in particular, but for the wider Tibetan community

in general.⁵¹ These notions are embedded in the social organisations of the Choné people. They are closely associated with the everyday life of the Choné people and the cultural objects elaborated in Shépa. Choné marriage customs provide a lens through which we can directly observe how Shépa has bridged these abstract notions and cultural objects, and how its performative tradition brought local customs to life.

Shépa in Relation to Tibetan Orature and Literature

In the above sections, we have introduced the land, history, society, religion, and Shépa performance of the Choné people. In the following section, we situate Shépa in its historical, religious, and social-cultural context, and elaborate on the wider connections between Shépa and Tibetan orature and literature. For Tibetans, oral tradition is an invaluable element of the collective cultural repertoire—sustaining Tibetan beliefs and worldviews, and imparting social, religious, and cultural knowledge and values.⁵² Oral tradition nurtures Tibetan literature in profound and multifaceted ways.⁵³ As one of many practices that constitute Tibetan oral tradition, Shépa shares overlapping themes and styles with other oral practices while at the same time maintaining its own distinctiveness. By situating Shépa within the wider and dynamic context of Tibetan orature and literature, we seek to deepen our collective understanding of the development of Tibetan oral and literary traditions, and their interconnectedness. In so doing, we aspire to provide a broader basis for understanding and appreciating Shépa.

Shépa and Tibetan Orature

The Form of Shépa in Relation to Other Tibetan Oral Traditions

Analysing Shépa's use of reduplication and onomatopoeia is a productive point of departure in order to understand its form. Reduplicative onomatopoeia is a salient feature of Tibetan poetic expressions. The earliest written records of Tibetan songs, namely *lu (glu)*, in Dunhuang texts, clearly show such usage. Both academic and public discourse tend to understand *lu* as 'the earliest, most indigenous, most secular, and most orally and musically oriented of the genres' that have not been overly influenced by Indian prosody (*snyan ngag*; Skt. *kāvya*),⁵⁴ the poetic

convention that has dominated Tibetan poetic composition since the thirteenth century.⁵⁵ For example, we see reduplicative onomatopoeia in *si-li-li* and *spu-ru-ru* as documented in the song by the sister of Songtsen Gampo to Minister Mang Chung (Rmang chung, n.d.) in the *Old Tibetan Chronicle* (*Btsan po rim byon gyi lo rgyus*) founded in Dunhuang.⁵⁶ The use of reduplicative onomatopoeia is an aspect that Shépa certainly inherits from ancient *lu* and other genres that developed subsequently, such as spiritual songs (*mgur*).⁵⁷ These ornamental reduplications do not always carry lexical meaning but rather convey vivid imagery, speaking to oral and secular aspects of Shépa, as in the following example:

The lingua franca of the Kingdom Ling is sa-la-la [horse racing].
 The lingua franca of Hor is da-ra-ra [arrow shooting].
 The lingua franca of the wedding ceremony is da-da-da [song singing]

Together with the use of reduplication and onomatopoeia, the extensive use of parallelism and repetition in Shépa are poetic conventions that can be traced back to the ancient *lu*⁵⁸ and are similarly observed in other genres of Tibetan oral tradition, such as the Gesar Epic,⁵⁹ ceremonial speeches,⁶⁰ and spiritual songs.⁶¹ Parallel structure works as a mnemonic technique, assisting in the learning and transmission of oral literature as well as helping to situate objects of praise within hierarchies that reflect Tibetan ways of understanding the self, the community, the natural environment, and the wider cosmological system.⁶² For example, by matching three major components of *chémar* with key elements of Buddhist cosmology, this stanza elegantly synthesises a Buddhist worldview:

The Mount Meru-like *chémar*,
 What does it resemble?
 The shining mirror-like tray,
 What does it resemble?
 The rectangular wooden box,
 What does it resemble?
 The Mount Meru-like *chémar*,
 Resembles Mount Meru.

The shining mirror-like tray,
 Resembles the sun and the moon.
 The rectangular wooden box,
 Resembles the Four Continents.

Simile (*dpe rgyan*) and hyperbole (*sgro btags*)—additional and distinctive features of Tibetan oral tradition that help to enact a sense of auspiciousness, importance, and solemnness⁶³—can also be observed in Shépa verses. For example, everyday elements such as butter and juniper branches are hyperbolised and come to stand for the three great protectors and all living beings, in order to make the ceremony more auspicious. Animals such as bears and yaks are used to describe people whose characteristics are masculinity and integrity. The practice of fletching arrows is hyperbolised to generate a sense of power and magnificence, as in the following stanza:

When the first feather is placed,
 It is like a golden temple being raised.
 When the second feather is placed,
 It is like a vulture landing in a pasture.
 When the third feather is placed,
 It is like an eagle swooping down onto its prey.
 When the fourth feather is placed,
 It is like the Four Great Kings descending.

Along with these features, which are widely observed across many Tibetan oral traditions, the question-and-answer format⁶⁴ of Shépa also resembles pre-Buddhist Tibetan cultural practices in the use of *deu* (*lde'u*), translated as 'riddles' or 'enigmatic songs'. For the purpose of educating people (*rig sgo 'byed byed*),⁶⁵ *deu* are composed in a question-and-answer format and cover various important subjects, such as the origin of the world, genealogy, and culturally-specific knowledge.⁶⁶ Scholars argue that Bon religious personnel (*bon*), bards who recount histories (*sgrung*), and singers who perform riddles and genealogies (*lde'u*) ruled the pre-Buddhist society (*chab srid bon sgrung lde'u gsum gyis bskyangs*), playing an important role in maintaining the political and social order.⁶⁷ In contrast to religious personnel who impart 'the

way of god' (*lha chos*), bards and singers are believed to have passed down 'the way of men' (*mi chos*), characterised by the oral transmission of the expansive cultural norms and social values through the vehicle of poetic language.⁶⁸ Based on the fourteenth century text *Five Chronicles* (*Bka' thang sde lnga*), nine basic topics were included in 'the way of men', correlating with the body parts of a lion:

The lion's right leg represents the formation of the physical world.

The left leg represents the origin of mankind.

The back represents the geography of the world.

The right hand symbolizes the genealogy of rulers.

The left hand symbolizes the genealogy of the human race.

The middle finger symbolizes the formation of Buddhism.

The neck represents lay people.

The head represents the lineage of one's parents.

The tail represents songs of joy.⁶⁹

By briefly outlining these topics, we trust that it has become clear that Shépa embodies 'the way of men' manifested through beautiful songs. However, Shépa is not the only tradition that engages with such an expansive knowledge system that embraces cultural legacies and transmits history and social norms. To better understand this interconnection, it is productive to compare the content of Shépa with other Tibetan oral traditions, such as, *sipé toyik* (*srid pa'i tho yig*) in Tébo, and *molla* (*mol ba*) in Dingri and Mustang, as well as *lu* and *tam* (*gtam*) in the greater Tibetan cultural region.

The Content of Shépa in Relation to Other Tibetan Oral Traditions

Sipé toyik in Tébo of Amdo, translated as 'the Catalogue of the World', is the ritual recitation of Sipé Bon specialists, *leu*, and senior laymen in the funeral rituals of those who passed away having reached the age of sixty or more.⁷⁰ *Sipé toyik* is recited antiphonally by individuals who come from the same village of the deceased as well as by relatives from other villages. A recent compilation of *sipé toyik* shows that it contains four major sections, including a panegyric, aspects of Bon and Buddhist cosmologies, the geography of the world and Tibet, and the local history

of Tébo.⁷¹ Although *sipé toyik* is composed in lines with varied numbers of syllables in a manner that is more flexible, part of its content overlaps with Shépa, such as how the world rests on the cosmic tortoise. Similar to Shépa, the origin story and history in *sipé toyik* reflect a pan-Tibetan account of the self, lineage, and community, preserved in Tébo.

Other ritual recitations that function as rites of passage are *molla*, translated as ‘speeches’—in Dingri, Mustang, and nearby areas. Composed in lines of varied syllables, *molla* in Mustang are often recited by monks in order to increase one’s longevity or to seek a good rebirth for a recently deceased member of the community.⁷² In Dingri, *molla* are composed mostly in lines of nine syllables and recited by a male layman or *mopon* (*mol dpon*), at weddings and in other ceremonies.⁷³ Despite these differences, *molla* in both areas cover a similar range of subjects. In Mustang in particular, *molla* engage with topics as diverse as cosmology, geography, and the genealogy of ancient Tibetan monarchs and local rulers⁷⁴—parts of which are similar and even identical to elements of Shépa, such as the world being centered around Mount Meru and the descent of Tibetan monarchs. Additionally, as in Shépa, the themes and content of *molla* are not always consistent and may sometimes even be contradictory. For example, *molla* in Dingri value social equality yet at the same time celebrate elitism.⁷⁵ Similarly, in Shépa, Rübél is narrated as a tortoise-shaped deity of miraculous birth, in ‘Khyung’, but is later referred to as the being who engages in all four modes of birth, in ‘Rübél’. We should not interpret these inconsistencies as mistakes, but rather understand them to be inherent to Tibetan religious and cultural histories, marked by the amalgamation of folk religion, Bon, and Buddhism.

In a wider frame, ceremonial recitations such as *molla* and *sipé toyik* fall under the category of *tam*, translated as ‘speeches’, a genre which has long existed in the Tibetan world. According to a Tibetan saying, ‘*tam* existed before Yungdrung Bon and Buddhism came into being’ (*G.yung drung gi bon ma dar gong la/ sangs rgyas kyi chos ma dar gong la/ ’jig rten pa’i gtam dar//*). *Tam* are often considered to be one of ‘the nine skills’ (*pho rtsal sna dgu*) that a noble man should master. The content of *tam* covers various subjects, including creation myths, local histories, clan genealogies, geography, celebratory speeches, and so forth. The selected subject depends on the performative context. The

characteristics of *tam* suggest that *tam* and other similar traditions, like Shépa, should be thought of as living cultural repertoires that provide an overall knowledge schema predating and influenced by Buddhism, rather than simply as a genre of Tibetan orature.

Last but not least, Shépa shares a great similarity with *lu*, which are predominantly understood and translated as folk songs but conceptualised as a knowledge system or encyclopedia in some Tibetan communities. In Ladakh, contemporary ‘door songs’ (*sgo glu*), which are part of the wedding ritual, serve as a compelling example of such a knowledge system. When performing door songs, girls block a door and challenge boys with questions on a wide range of subjects, including Buddhist and Bon elements and secular knowledge, to make the ceremony more challenging and enjoyable.⁷⁶ In the Baima 白马 (Dwags po khog) community to the south of Choné on the Gansu-Sichuan borderland,⁷⁷ *lu* contain information on the creation myth, the movement of planets, the environment, social norms, and Sipé Bon. Locals understand *lu* more as an encyclopedia (*baike quanshu* 百科全书)⁷⁸ than as simply folk songs. Similarly to Shépa, *lu* are performed in a question-and-answer format by singers (*glu ba*) who enjoy significant social status at weddings, rituals, and other social gatherings. In addition, in their folk songs and stories, Bon (*g.yung drung Bon*), Buddhism (*sangs rgyas chos*), and *lu* (*a lags glu*) often appear as three brothers who cure various diseases.⁷⁹ In Tébo, similarly, Bon, Buddhism, and *lu* (*srid pa'i glu*) are often arranged in parallel in local folk songs,⁸⁰ suggesting that *lu* represents a system of cultural or religious knowledge—containing kaleidoscopic themes similar to Shépa.⁸¹

By situating Shépa within the wider context of Tibetan orature and examining Shépa in relation to other practices, we note the shared formats and overlapping content among these various oral traditions. Employing figures of speech such as reduplicative onomatopoeia, simile, hyperbole, and parallelisms, Tibetan oral traditions impart cultural and social norms in vivid and poetic ways. A number of practices, including Shépa, focus on Tibetan religious and secular history and draw connections between the past and present, serving to reinforce linguistic, cultural, and religious identities. All this speaks to the connectivity and adaptability of different genres of Tibetan oral tradition. The connectivity and adaptability that we outline above suggest that an examination of

the content of various Tibetan oral traditions within specific temporal and geographic contexts, rather than a fixation on what name or title they carry, will likely generate a productive discussion. The meaning of each kind of Tibetan oral tradition may change across time and spatial contexts. For instance, *lu* are understood to be folk songs within the wider Tibetan cultural sphere, but as an encyclopedia in the Baima community, or as a knowledge system in Tébo, depending on the context. In Choné, Shépa are understood to be verses comprising of a relatively fixed number of syllables on sacred topics in a question-and-answer format, performed only by men. Yet, in other parts of Amdo, Shépa may be verse, prose, or a combination of both with a flexible syllable structure performed around culturally important items and on special occasions, practiced in diverse formats by both men and women. Moreover, it is relevant to note that a single practice may be referred to with different titles. *Sipé toyik* is regarded as a form of *tam* by locals in Tébo, where it is known as *tampoché* (*gtam po che*), meaning 'Great Speeches'. *Molla* can also be thought of as *tam* and the term is used interchangeably with 'narrative' (*'bel gtam*), 'discourse' (*mol gtam*), or 'speeches' (*mol tshig*).⁸²

In sum, Shépa shows a strong connection to other Tibetan oral traditions. By comparing them, we can develop a comprehensive understanding of the family of Tibetan oral traditions, of which Shépa is a member. Akin to related practices in other Tibetan areas, Shépa may be understood as a cultural treasury for not only Choné locals but also for Tibetan society writ large. Shépa contains a pre-Buddhist conceptualisation of the world, a Buddhist cosmology, various cultural objects on which Tibetans rest their worries and wishes, as well as considerable native knowledge which has been modified by Buddhism through the Tibetan literary tradition.

Shépa and Tibetan Literature

Buddhist literature has undoubtedly contributed significantly to the content of Shépa. Following the orthographic standardisation of the Tibetan language in the ninth century, Tibetan Buddhism swiftly expanded across the land of snows during the 'later spread of the dharma' (*bstan pa phyi dar*). From the late tenth century onward, a large quantity of Buddhist scriptures and commentaries were translated into Tibetan, coinciding with the rise of several institutionalised Buddhist

sects. In this process, Tibetan Buddhist scholars started to compose texts to systematically explain the Buddha's teachings and the relation between Tibet and Buddhism to practitioners and laymen alike.⁸³ Contributing to this tradition, Sakya teachers composed 'manuals' (*yig cha*) to facilitate the training of monastic and lay practitioners in the early thirteenth century. The Sakya Pandita Künga Gyeltsen (1182–1251) composed *The Gateway to Knowledge* (*Mkhas pa'i tshul la 'jug pa'i sgo zhes bya ba'i bstan bcos bzhugs so*), one of the earliest manuals, to teach young monks. His successor and nephew, Phagpa, compiled *The Explanation of Knowledge* (*Shes bya rab gsal*) for Mongol Prince Činggim (Tib. Jin jim, 1243–1285) in 1278 to make sense of complex Buddhist concepts, especially cosmology.⁸⁴ Key material that they consulted to compile the manuals was Indian master Vasubandhu's (Dbyig gnyen) *The Treasury of Abhidharma* (*Chos mngon pa mdzod*, Skt. *Abhidharmakośa-bhāṣya*, or *Abhidharmakośa* for short), which details a series of fundamental Buddhist thoughts and has been translated into Tibetan multiple times since the ninth century.⁸⁵

In Choné, oral accounts suggest that local monastic scholars, particularly Drakpa Shédруп, composed 'Jikten Chakluk' according to the *Abhidharmakośa*. Structuring the Buddha's teachings in a taxonomically coherent way,⁸⁶ the *Abhidharmakośa* is a key text of *Abhidharma* literature, being one of the three baskets of Buddhism.⁸⁷ Consisting of eight chapters, it is one of the greatest theoretical bases for the Buddhist traditions in Tibet, China, and East Asia.⁸⁸ In the Tibetan monastic context, the *Abhidharmakośa* is one of five central texts for the Geluk monastic education. It is also the final treaty which advanced monks must study in their almost twenty-year long training in exoteric texts.⁸⁹ However, a comparison of the *Abhidharmakośa* and 'Jikten Chakluk' indicates that the latter was likely a rhythmical adaptation from an elaborate revision of the concise verses and commentaries in the *Abhidharmakośa*. The manual of Phagpa was ideal for such an adaptation and has indeed had a direct impact on Shépa.

Reading 'Jikten Chakluk' and *The Explanation of Knowledge* side by side, it seems that their contents and rhetorical styles are similar. The Buddhist length measurement discussed in these texts is a fine example of their relatedness (see Table 1). We speculate that the elements of Shépa that concern Buddhist cosmology, particularly the external world (*phyi*

snod 'jig rten) and sentient beings (*nang bcud sems can*), were tailored into a question-and-answer format according to Phagpa's manual. Despite local oral accounts suggesting that the Geluk scholar Drakpa Shédrup compiled 'Jikten Chakluk' in the early eighteenth century, it is possible that local Sakya monks might have already developed some contents of this section before the Geluk domination over the Luchu valley.

Table 1: Length Measurement in 'Jikten Chakluk', *Shes bya rab gsal* and *Abhidharmakośa*⁹⁰

	Shépa 'Jikten Chakluk'	Shes bya rab gsal	Abhidharmakośa
Both earshot and league, Are composed of atoms.	<i>Rgyang grags dpag tshad bshad rgyu na/Rdul phra rab bsags nas yong ba yin/</i>	<i>'Byung ba de dag gi shin tu ba'i mthar thug pa ni phra rab kyi rdul the zhig tu med pa'i phyir cha med pa nyid do/</i>	<i>Gzugs ming dus mtha' rdul yig dang/</i>
Seven atoms form, One molecule.	<i>Phra rab rdul bdun bsags pa la/ Rdul phran gcig la bzhas pa yin/</i>	<i>De bdun ni rdul phran no/</i>	<i>Skad cig phra rab rdul dang ni/ Rdul phran dang ni de bzhin du/</i>
Seven molecules make one iron particle.	<i>De bdun la ni lcags rdul gcig/</i>	<i>De bdun ni lcags rdul lo/</i>	<i>Lcags chu ri bong lug dang glang/</i>
Seven iron particles make one water particle.	<i>Lcags rdul bdun ni chu rdul gcig/</i>	<i>De bdun ni chu rdul lo/</i>	
Seven water particles make one rabbit particle.	<i>Chu rdul bdun la ri bong gcig/</i>	<i>De bdun ni ru bong gi rdul lo/</i>	
Seven rabbit particles make one sheep particle.	<i>Rdul de bdun la lug rdul gcig/</i>	<i>De bdun ni lug rdul lo/</i>	
Seven sheep particles make one ox particle.	<i>Lug rdul bdun ni glang rdul gcig/</i>	<i>De bdun ni glang rdul lo/</i>	

Shépa 'Jikten Chakluk'		Shes bya rab gsal	Abhidharmakośa
Seven ox particles make one particle of sun dust.	<i>De bdun la ni nyi rdul gcig/</i>	<i>De bdun ni nyi zer gyi rdul lo/</i>	<i>Nyi zer rdul dang sro ma dang/ De las byung dang de bzhin nas/ Sor tshigs zhes bya gong bdun bsgyur/</i>
Seven particles of sun dust make one louse egg particle.	<i>De bdun la ni sro ma gcig</i>	<i>De bdun ni sro ma'i tshad do/</i>	
Seven louse egg particles make one louse particle.	<i>Sro ma bdun ni shig gcig yin/</i>	<i>De bdun ni shig gi tshad do/</i>	
Seven louse particles make one barley particle.	<i>Shig bdun tshogs la nas gcig yin/</i>	<i>De bdun ni nas kyi tshad do/</i>	
Seven barley particles make one knuckle.	<i>Nas bdun la ni sor tshigs gcig/</i>	<i>De dag 'dus pa las/ Snod kyi 'jig rten dang lus grob bo/ Nas bdun la ni sor mo gcig gi tshad do/</i>	
Twenty-four knuckles,	<i>Sor tshigs nyi shu rtsa bzhi la/</i>	<i>Sor mo nyi shu bzhi la ni khru gang ngo/</i>	
Make one cubit.	<i>Brtsis nas khru gang bzhag ni yin/</i>		
Four cubits make one arm span.	<i>Khru bzhi la ni gzhu 'dom gang/</i>	<i>Khru bzhi la ni 'dom gang ngo/</i>	<i>Khru bzhi la ni gzhu gang ngo/</i>
Five hundred arm spans make one earshot.	<i>Gzhu 'dom lnga brgya rgyang grags gcig/</i>	<i>'Dom lnga brgya la ni rgyang grags gcig go/</i>	<i>De dag lnga brgya rnam la ni/</i>
Eight earshots make one league.	<i>Rgyang grags brgyad la dpag tshad gcig/</i>	<i>Rgyang grags brgyad la ni dpag tshad gcig go 'Dis 'jig rten dang lus kyi tshad rnam par gzhal lo/</i>	<i>Rgyang grags de la dgon par 'dod/ De brgyad dpag tshad ces bya'o/</i>

In addition, 'Jikten Chakluk' contains cosmological knowledge derived from the *Condensed Wheel of Time Tantra* (*Dpal dus kyi 'khor lo'i rgyud*, Skt. *Śrīlaghu-kālacakra-tantra*). This esoteric treatise widely known as the *Kālacakra-tantra* has been translated into Tibetan more than fourteen times since the eleventh century.⁹¹ The *Kālacakra* practice thrived in Sakya, Geluk, and several other Tibetan Buddhist sects from the late fourteenth century. It is possible that it was introduced to Choné on a larger scale after the foundation of the first esoteric college in the Luchu valley during the early eighteenth century.⁹² Again, Drakpa Shédruk was believed to be the one who tailored the *Kālacakra-tantra's* content about the external world and its dimensions for a lay audience in Choné. Nonetheless, we may not rule out the possibility that Sakya scholars and Shépa performers incorporated such content into 'Jikten Chakluk' before the institutionalised transmission of this tantra in Choné.⁹³

Beyond Buddhist-centered knowledge, it is also evident that Shépa has been influenced by Tibetan historical texts that were written down or rediscovered as 'hidden treasures' (*gter ma*) before the fifteenth century. Specifically, the account of the Tibetan royal lineage, the origin of the Tibetan people, and the spread of dharma to Tibet, in 'Jikten Chakluk' and 'Lönpo Garchen', are similar to those in rediscovered texts such as *Pillar Testament* (*Bka' chems ka khol ma*, 11th c.), *The Collection of Teachings and Practices Focused on Avalokiteshvara* (*Ma Ni bka' 'bum*, 12th c.), and *The Five Chronicles* (*Bka' thang sde lnga*, 14th c.). These accounts are widely cited in classical Tibetan history books, such as *A History of Buddhism in India and Tibet* (*Bu ston chos 'byung*, 1322), *The Mirror of the Royal Genealogies* (*Rgyal rabs gsal ba'i me long*, 14th c.), *Red Annals* (*Deb ther dmar po*, 14th c.), *A General History on China and Tibet* (*Rgya bod yig tshang chen mo*, 1434), *The New Red Annals* (*Deb ther dmar po gsar ma*, 1538), and *A Scholar's Feast* (*Mkhas pa'i dga' ston*, 16th c.). Whether these written accounts were inspired by contemporary orature, such as Shépa, or the other way around is essentially a 'chicken and egg' problem.

Moreover, Shépa may have a literary counterpart entitled *A 15th Century Tibetan Compendium of Knowledge* (*Bshad mdzod yid bzhin nor bu*), or *Shédzö* for short. *Shédzö* is an encyclopedia-like text compiled by Döndam Mawé Senggé (Don dam smra ba'i seng ge, n.d.) for members of a ruling lineage in southeastern cultural Tibet in the late fifteenth century. It not only translates obscure Buddhist concepts into

layman's language but also offers contextual information about a range of subjects to secular and literate elites. In terms of its readership, *Shédzö* is considered a type of compendium that is distinct from *The Gateway to Knowledge*.⁹⁴ However, historically low literacy rates in Tibetan secular communities lead us to speculate that the division between religious and secular audience of the compendia should not be thought of as very rigid. In the same way that *Shédzö* was possibly read by religious practitioners, Shépa has been appreciated by local lamas and monks.

In addition to Buddhist cosmology and philosophy, *Shédzö* covers a wide range of topics, including Tibetan mythology, royal genealogies, geography, and language; as well as astrology, Bon, medicine, speech, and song (see Table 2). It is marked by a question-and-answer format. It is written in poetic form with less-rigid syllable structure, strongly influenced by parallelism, and systematically classified by topic. *Shédzö* is also deeply interwoven with both Tibetan orature and Tibetan literature. As shown below, many themes that emerge in *Shédzö* are similar to those present in Shépa and readers may quickly locate counterpart sections in Shépa, albeit with minor differences. It is clear that Shépa and *Shédzö* have a strong connection.

Table 2: A Comparison of Topics in *Shédzö* and Shépa

<i>Shédzö</i>	Shépa
The Physical World	<i>Phyi snod 'jig rten</i>
A Brief Account of the Origins of the Cosmos	
The Various Universes of the Cosmos	
The Worlds of Our Universe	
Our Worlds and the Arrangement of the Discs	<i>Dkyi 'khor</i>
Mount Meru	<i>Ri yi rgyal po</i>
The Seven Golden Mountains	<i>Gser gyi ri bdun</i>
The Seven Corresponding Seas	<i>Rol ba'i mtsho bdun</i>
The Vast Outer Ocean	<i>Phyi'i rgya mtsho chen po</i>
The Encircling Iron Mountains	<i>Phyi lcags ri nag po</i>
The Four Continents and the Eight Subcontinents	<i>Gling bzhi dang gling phran</i>
The Sun, Moon, Planets and Stars	<i>Nyi zla skar gsum</i>
The City of Paradise of the Gods	
The Palaces and Parks of the Upper Heavens	
The Theory of Origination and Destruction	<i>'Jig pa</i>
The Measurement of Space and Time	<i>Nyi ma ring thung</i>
	<i>Dpag tshad kyi brtsi tshul</i>

<i>Shédzö</i>	<i>Shépa</i>
The Sentient Creatures	<i>Nang bcud sems can</i>
The Six Spheres of Rebirth	<i>Sems can 'gro ba rigs drug</i>
The Eighteen Hells	
The Sphere of the <i>Pretas</i>	
The Sphere of the Animals	
The Sphere of the Titans	
The Sphere of Men of the Four Continents	<i>Gling bzhi po</i>
Man in <i>Jambudvīpa</i> and His Fall	<i>Sngon bskal pa dang po'i mi</i>
The Origins of the Tibetans	<i>Bod kyi mi yi pha ma</i>
The Sphere of the Gods	<i>Khams gsum</i>
The Royal Lineages	<i>Blon po mgar chen</i>
The Royal Lineage of Tibet	<i>Rgyal po sum cu rtsa gnyis</i>
The Royal Lineage to Sron-rtsan-sgam-po	
The Royal Dynastic Period	
The Tribal Structure of the World	
The Geography of the World	
The Geography of <i>Jambudvīpa</i>	<i>Lho 'dzam bu gling</i>
Buddhism: Its Origins and Concepts	<i>Khams la bco brgyad</i>
Buddhism in Tibet	<i>Bod sangs rgyas bstan pa</i>
Astrology	<i>Skar ma skar chen nyer brgyad</i>
	<i>Khyim bcu gnyis</i>
	<i>Sme ba dgu</i>
	<i>Spar kha brgyad</i>
Astrology in China	<i>Lo 'khor bcu gnyis</i>
The Great Golden Cosmic Tortoise	<i>Ma hA gser gyi rus sbal</i>
How The Five Elements Appeared	<i>'Byung ba lnga</i>
The Bon Religion	
Medicine	
Esoteric Practices of the <i>Mantrayana</i>	
Philology and Linguistics	
The Importance of Rhetoric and Public Speaking	
The Oral Expression of Happiness	

From the eighteenth century onward, we see the intellectual engagement of local Géluk scholars in modifying and compiling Shépa. Many singers state that Drakpa Shédруп collated and revised Shépa. After comparing Shépa with his writings on the astrology and divination, as shown in Table 3, we can identify considerable similarities. Whether this is because Drakpa Shédруп documented the content of Shépa as it was

performed at the time, or whether he composed new content for local performers based on other written works, or even whether scholars subsequently added sections from his work to Shépa, cannot be known without further research.

Table 3: The Eight Trigrams and Nine Magic Squares in Shépa and the Collected Works of Drakpa Shédруп⁹⁵

Shépa ⁹⁶		Drakpa Shédруп
<i>Li</i> is fire, <i>khôn</i> is earth and <i>da</i> is metal.	<i>Li me khon sa dwa lcags dang/</i>	<i>Spar kha li me kon sa dang/</i>
<i>Khen</i> is sky, <i>kham</i> is water, and <i>gin</i> is mountain.	<i>Khen gnam kham chu gin ri dang/</i>	<i>dwa lcags khen gnam kham chu dang/</i>
<i>Zin</i> is wood and <i>zôn</i> is wind.	<i>Zin shing zon rlung de dag kyang/</i>	<i>Gin ri zin shing zon rlung ngo/</i>
This is the composition of the Eight Trigrams.	<i>Spar kha bryad po chags tshul yin/</i>	<i>'On kyang phyogs kyi spar kha ni/</i>
.....		
As for the reckoning of the Nine Magic Squares,	<i>Sme ba dgu bo brtsi tshul ni/</i>	<i>Sme ba'i chad lugs bstan pa ni/</i>
The first, sixth and eighth are white, and their element is metal.	<i>Gcig dkar drug dkar bryad dkar lcags/</i>	<i>Gcig dkar drug dkar bryad dkar lcags/</i>
The second is black and the third is blue, and their element is water.	<i>Gnyis nag gsum mthing chu yin la/</i>	<i>Gnyis nag sum mthung chu yin la/</i>
The fourth—whose element is wood—is green; the fifth is yellow and its element is earth.	<i>Bzhi ljang shing ste lnga ser sa/</i>	<i>Bzhi ljang shing ste lnga ser sa/</i>
The seventh is red and the ninth is violet, and their element is fire.	<i>Bdun dmar dgu mu men me yin/</i>	<i>Bdun dmar dgu dmar me yin no/</i>

Nevertheless, it is evident that Lozang Tendzin (Blo bzang bstan 'dzin, n.d.), a local monk from Pelyül (Dpal yul/Bod yul; Boyu 博峪), was involved in transliterating, editing, and enriching Shépa. He obtained the degree of Geshe Lharampa (*dge bshes lha rams pa*) in Lhasa, and

then served as the 113th dharma lord of Choné Monastery. In the late nineteenth century, he compiled *The Collection of Shépa* (*Bshad pa'i tho yig*). His text became the principal material used by Choné County officials to produce mimeographed versions of Shépa in the 1980s. According to local knowledge holders, his successor, the 114th dharma lord Doröl Pönlop Ngakwang Tapkhé (Rdo rol dpon slob ngag dbang thabs mkhas, n.d.), transcribed *The Collection of Shépa*, perhaps expanding it with sections on Mount Meru and the Spread of Buddhism in Tibet. These Geluk scholars consulted Buddhist texts to revise Shépa, likely to promote the dharma in local Tibetan communities. To this day, their texts still exert an enormous influence on the content and transmission of Shépa.

The involvement of monastic scholars in compiling Shépa and bridging orature and literature continues to the present. Several Shépa performers have confirmed that they learned stanzas of 'Jikten Chakluk' from local monks who were invited to explain the meaning of some of the content. When narrations are disputed, performers may ask a monk to offer a verdict and draw on a textual source for verification if one is available. In 2019, an online Shépa course was offered to performers by a disrobed monk who is an active collector and compiler of Shépa texts. During the course, he read and explained stanzas concerning Buddhist cosmology to support community members in gaining a deeper understanding.

In sum, Shépa has been influenced by Buddhist classics, manuals, and history texts. On closer inspection, Shépa and literary sources mirror one another considerably in terms of how they approach the formation of the world, early Tibetan history, the spread of Buddhism, the invitation of Princess Wencheng (Rgya bza'; Wencheng gongzhu 文成公主, 623–680), and so on. We find it futile to focus on the sequence in which these contents emerged; instead, we pay attention to their close interplay within and across Tibetan orature and literature.

Shépa: Fusing Tibetan Orature and Literature

Shépa blurs the boundaries between orality and textuality, resisting strict demarcation. We have discussed how certain elements of pre-Buddhist

oral traditions such as *deu* have endured in Shépa, and how the Tibetan literary tradition has woven its narratives into Shépa. In this way, we seek to offer a new perspective for examining the interplay between oral and literary traditions in cultural Tibet, which until now has been mostly overshadowed by studies of how oral traditions—working as repertoires—shape and energise Tibetan literary production.⁹⁷ This interplay is not a new phenomenon but has in fact long existed in cultural Tibet and beyond.⁹⁸ Such tendencies are also observed among performers of the Gesar Epic (*don sgrung/thos sgrung*), who rely on both textual and audio recordings as learning sources,⁹⁹ as well as among performers in the Yi community who rely on written texts for the transmission of their own epic, *The Nuosu Book of Origins*.¹⁰⁰ We demonstrate that Tibetan oral traditions in general, and Shépa in this specific case, fuse orature and literature.

The dynamism of the oral tradition and the richness of the Tibetan literary imagination enrich one other, enlivening Shépa through various aspects and with different rationales. By way of example, in Tibetan historical narratives, the marriage between Princess Wencheng and Songtsen Gampo is more often understood as a symbol of the Buddhist ‘civilising project’ within the Tibetan Empire. Wedding speeches in other Tibetan areas, such as Trika, also depict this union as a model marriage.¹⁰¹ Nonetheless, this story in Choné, as demonstrated through ‘Lönpo Garchen’, is less focused on the wedding itself and the Buddhist aspect of this marriage. Instead, the central focus of this story in Shépa is on matchmaking and praising the wisdom and bravery of Minister Gar Tongsten (d. 667). It is this mutability that shines a light on different aspects of age-old stories. These dynamic processes contribute to the vitality of Shépa in particular, and to Tibetan oral traditions in general.

The Wider Implications and Relevance of Shépa

Shépa can be appreciated in many distinct ways: both as a composition of Tibetan poetry delivered in accessible language, or as a repertoire of Tibetan culture in which myths of creation, legends, religious traditions, rituals, and local customs are documented and described. In engaging with sites such as the Machen Pomra and Otang Lake, Shépa also highlights Tibetan conceptions of geography and sacred space, offering

cultural and religious knowledge that are inscribed onto the Tibetan landscape. We may also appreciate Shépa as a means to understand elements of early Indian and Chinese culture that were adopted by Tibetans. In Shépa narration, east China (*smad rgya nag*), the Land of Divination, is always presented hand-in-hand with west India (*stod rgya gar*), the Land of Dharma.¹⁰² Indian astrology (*skar rtsis*) and Buddhism have left heavy imprints on Shépa. The Chinese astrological knowledge system (*nag rtsis*)—comprising of Five Elements (*kham s lnga*; *wuxing* 五行), Eight Trigrams (*spar kha brgyad*; *bagua* 八卦), and Nine Magic Squares (*sme ba dgu*; *jiugong* 九宫)—as well as Chinese figures who are often regarded as masters of divination such as Princess Wencheng and Confucius (Lha kong tse 'phrul gyi rgyal po; Kongzi 孔子, 551–479 BCE), are also celebrated in Shépa.

Shépa can be read as an access point for shared cultural elements that carry relevance across the wider Himalayan region. For example, the bat (*pha wang*), with its nine specialties, carries ritual and cultural significance in Tibetan culture and is often regarded as very capable in dealing with a range of problems.¹⁰³ Narratives about how the bat solves crises are found not only in Shépa—where the bat plays a key role in locating and rescuing the red Khyung trapped by the *dü* (*bdud*), a class of pre-Buddhist deities translated as 'demons'—but are also present in other Tibetan sources, such as the *Nyen Collection* (*Gnyan 'bum*), in which the bat helps ease tensions between human beings and the *nyen* (*gnyan*) after prominent priests fail in this endeavour. In this collection of stories, the bat is the principal character who searches for and locates the male deity (*pho lha*) after he goes missing.¹⁰⁴ Similarly, in Yunnan, the Naxi ethnic community look to the bat for crisis-solving. According to the pictographic manuscript *The White Bat's Search for Sacred Books*, the Naxi people believe it was the bat who finally secured the sacred book from the female priest, after the eagle and sparrow failed in their quest.¹⁰⁵ Through Shépa, we could observe cultural tropes that are shared across the Himalayan region.

The most celebrated and perhaps most salient element of Shépa is that it has endured the great transformations that occurred within Tibetan culture, transmitting and carrying forward elements of Tibetan civilisation, reflecting Tibetan political and religious history, and speaking to the shared culture, beliefs, and experiences that tie

geographically distinct Tibetan communities together. The accretion of Tibetan civilisation is layered into Shépa, making it an amalgamation of Sipé Bon, Yungdrung Bon and Buddhist knowledge systems. Specifically, Sipé Bon, with its animistic features, have remained present in Shépa. The belief that the physical world is inhabited by various spirits, such as *za* (*gza'*), *tsen* (*btsan*), and *teurang* (*the'u rang*), all of whom need to be propitiated, is addressed in 'Tsalu' when the groom comes to take the bride. In 'Khyung', the bird-shaped deity was born from an egg of thirteen substances kneaded by Yémön Gyelpo (*Ye smon rgyal po*)—the King of Primordial Wishes; the Black-Headed Man (*Smon mi dbu nag*)—mankind; and Yeshe Wangdzok (*Ye gshen dbang rdzogs*)—the earliest Bon priest. The egg resembles three classes of spirits (*lha*, *gnyan* and *lu*) which reside in the three realms (*srid pa gsum*) of the world, namely: the sky, earth, and intermediate space:

The incredibly mysterious egg,
 Looking at it from above, what was the egg?
 Looking at it from below, what was the egg?
 Looking it from the front, what was the egg?

Looking at it from above, it was *lha*.
 Looking at it below, it was *nyen*.
 Looking it from the front, it was *lu*.
 This was an incredibly mysterious egg.

This worldview is a powerful confirmation of Sipé Bon cosmology. The same worldview is also preserved in 'Rübel'. Yet, a transition from the tripartite worldview of Sipé Bon to the dualistic worldview of institutionalised Bon also appears in Shépa.¹⁰⁶ Khyung and Rübel, the tortoise-shaped deity, are delineated along dualistic lines, separating heaven from earth:

In the sky, the forefather descended.
 Who was the being that held up the sky?
 On the earth, the foremother descended.
 Who was the being that pressed down the earth?

Speaking of the being who held up the sky,
 It was the great Khyung who lifted up the sky.

The great Khyung, the being who lifted up the sky,
 The sky was uplifted effortlessly.
 Speaking of the being who weighed down the earth,
 It was Rübél who pressed down the earth.
 Rübél, the being who pressed down the earth.
 The earth was depressed gently.

With the spread of Buddhism to the Plateau, a Buddhist worldview was introduced to the Tibetan cultural world. Buddhism interacted with local Tibetan beliefs, leading to the amalgamation of folk religion, Bon, and Buddhism. As scholars have indicated, there are many points of active interaction between these once quite different belief systems.¹⁰⁷ Such aspects are clearly manifested in oral traditions such as Shépa, particularly in ‘Rübél’: the understanding that Rübél’s body parts are compatible with three major classes of spirits residing in the world’s three realms reflects the worldview presented in Tibetan folk religion. Only later were Buddhist elements such as Mañjuśrī (‘Jam dpal dbyangs), method (*thabs*), wisdom (*shes rab*), and others included in the narration. For instance, Mañjuśrī became identified as the divinity who tamed the cosmic tortoise. Mañjuśrī shot the Rübél with the golden arrow and pierced it with the flaming sword. The tortoise-shaped deity was turned upside down and its shell became the foundation of the world.¹⁰⁸

Notably, in the tradition of Yungdrung Bon, the wisdom deity Sherab Mawe Senge (Shes rab smra ba’i seng ge) emanated a golden tortoise as the foundation of the world.¹⁰⁹ In an earlier Bon work, *The Multicolored Apportions Collection* (*Kun ’bum khra bo*, 13th c.), a deity named Künbum Goje (Kun ’bum go ’byed) created the golden tortoise that holds the world.¹¹⁰ In all these narratives, including Shépa, the cosmic tortoise is widely understood to be the basis of the world. We note that divinities of different religious traditions have played similar roles in emanating and taming the tortoise. This similarity showcases the process of mutual incorporation among Tibetan religions and reflects the conscious collection of Tibetan knowledge systems and the preservation of ancient continuities. In this way, we can begin to understand how Tibetan history unfolded and how Shépa stands as a narrative that has captured shifts in religious and cultural paradigms across the Tibetan Plateau over time.

While acknowledging that Shépa reflects shared culture and beliefs across geographically distinct Tibetan communities, we must also highlight that Shépa speaks to the vernacularisation of Tibetan civilisation, contributing to a sense of the specificity of local communities. For instance, the vernacularisation of the notion of lineage and continuity of the patrilineal household is manifested through *anyé zhidak* in Shépa. While *anyé zhidak* is normally integrated into the prayer room in neighbouring Tibetan communities, in the Choné Tibetan household, it is found in a separate location and continues to be a key element of house architecture where it is reserved for the ritual specialist to conduct rituals related to the rites of passage of family members. In addition, Khyung is a culturally and religiously important creature for Tibetans. In Choné and Tébo, a straw-knitted Khyung (*dgra lha mgon po bya rdang*) is presented during the offering ritual for the mountain deity.¹¹¹ Khyung is also adopted into the daily lives of Tibetans, evidenced by local narratives in Choné and Gyarong which suggest that the style of headdresses and cloaks are patterned after this mythical bird. While there are many other examples, the central point here is that these vernacularisations reflect the ways in which each community mediates Tibetan civilisation through their own specific and local lens. Oral traditions like Shépa offer a prism through which we may discern the parameters of Tibetan culture without glossing over its richness and complexity.

Documentation, Transliteration, Transcription, Textual Collection, and Translation

The Shépa recordings and texts on which we draw in this manuscript were collected between 2015 and 2020, along the upper and middle Luchu River where the Tibetan language and culture are better preserved. Our documentation of Shépa was initiated by Marnyi Gyatso in 2015. Fragmented sections were recorded by Marnyi Gyatso together with Grandfather Quan Gyatso and Grandfather Meng Tuskator in the summers of 2016 and 2017. The majority of the recordings were made by Bendi Tso in the course of 2019. In the process of documentation, we were fortunate to receive the help of Guru Tsering and Fan Xueyong, as well as many monastic scholars and local historians who—having

committed their time and knowledge to collect Shépa texts—generously shared their collections and insights with us. Taken together, these oral and textual materials form our corpus.

In Choné, Grandfather Meng Tuskor was one of the best-known performers who sang most Shépa sections in their entirety. In Grandfather Meng Tuskor's village, Bendi Tso documented his narratives by video in April 2019. There was no audience during the sowing season, which ensured that this documentation work could proceed without disturbance. Meng Tuskor gave our work his wholehearted support, enormous patience, and deep care. He always brought his 90-page transliteration of Shépa in Chinese to the recording site, in a format that is only intelligible to him, in case he forgot a few lines. Years of performance ensured that he had memorised almost every stanza and he only consulted his text occasionally. As singing took a significant amount of time and effort, given his health and age (being in his late 70s), we respectfully requested him to render his songs into narratives after we had recorded 'Chémar'.

Grandfather Meng Tuskor made narrative plans in accordance with his own condition and experience, deciding when to pause and take rest, what to narrate next, and thinking through what needed to be explained before and after each segment. A short segment would often take around ten minutes to narrate, which would be followed by his interpretation and sometimes anecdotes related to his learning and performance of that segment. Bendi Tso took notes throughout the process, reviewed them at night and asked questions the following morning before resuming the documentation. For this reason, we transliterated the narratives of Grandfather Meng Tuskor into Tibetan and used these as our primary text, which we indicate with the acronym MT in footnotes. After completing the documentation, Bendi Tso invited Grandfather Zhang Gyatso, a wonderful Shépa singer, to listen the recordings. He shared sections he had memorised along with his experiences of performing Shépa with us. He provided many stanzas that are not found in Grandfather Meng Tuskor's narrative. We label his stanzas with ZG in our footnotes.

Considering the frequent use of colloquial and everyday language in Shépa performances, a feature which we have chosen to highlight and uplift in this work, we give priority to the oral narration rather

than to written texts. Most of the transliterations were completed by Naljor Tsering, with the assistance of Bendi Tso. Naljor Tsering was also responsible for the initial collation. In contrast to previous documentation work undertaken by monks and local scholars, while still following the rules of written Tibetan, we have chosen to align our transliteration closely with the language as spoken in Choné, rather than with the standardised written form of Amdo Tibetan. To transliterate local verbal art and convert it into written form, for instance, we use the colloquial register ‘*na*’ rather than the written register ‘*dam*’ for ‘or’; colloquial ‘*ga ru*’ rather than written ‘*gang na*’ for ‘where’; colloquial ‘*ci dra*’ rather than written ‘*ci tsam*’ for ‘how many’; and ‘*ci zhig*’ rather than ‘*chi zig*’ for ‘what’, and so on. In addition, certain Chinese loanwords that are in everyday use are transliterated phonetically and appended with an endnote explaining their meaning.

While our stated goal is to prioritise the oral narratives which feature local, vernacular language, at the same time we also list the many relatively complete texts which we collected during our collaborative work in Choné. Our intention is not to create a ‘master text’ that holds as much standardised content as possible,¹¹² but rather to showcase the many variations of Shépa in both oral and textual transmission—ranging from verbal and rhetorical styles to alternations in meaning. In the process, we uplift and acknowledge the efforts of all those who have committed themselves to preserving and diversifying this oral tradition and come before us. By 2020, with the generous support of local singers and scholars, we had collected many handwritten, mimeographed, and printed Shépa texts. These written texts can be roughly classified into five clusters and we list their original Tibetan titles in Wylie transliteration without correction:

1. The most influential text is known locally as *The Collection of Shépa*, which has had an enormous and lasting impact on the textualisation of Shépa in Choné. It was compiled by Lozang Tendzin in the 1890s and was preserved by monks at Choné Monastery. In the early 1980s, three officials in Choné County mimeographed this text. The reproduction of this text includes ‘Lönpo Garchen’ (*blon po sgang chen*), ‘Khyung’ (*khyung*), ‘Rübel’ (*rus sbal*), ‘Da’ (*mda*’), and ‘Jikten Chakluk’ (*jig rten chags glu*). We have not seen the original texts, except for the

mimeographed 'Lönpo Garchen', and we label this collection with CS in our footnotes.

2. Another of the earliest texts we were able to collect is written in cursive Tibetan (*dbu med*) on traditional long folios. This edition was preserved by the natal family of the 114th dharma lord of Choné Monastery, Doröl Pönlop Ngakwang Tapkhé, in the 1900s. It consists of 'Khyung' (*khyung*), 'Rübel' (*rus sbal*), and 'Jikten Chakluk' (*'jig rten chags tshul*). We were informed that a great-grandson of Doröl Pönlop's family copied out the text and complemented it with 'Lönpo Garchen' (*blon po sgang chen*), 'Chakshé Dashé' (*lcags bshad mda' bshad*, Iron and Arrow), and 'Ri Gyelbo Rirap' (*ri rgyal bo ri rab*, Mount Meru). However, we were only able to collect 'Khyung', 'Rübel', and 'Jikten Chakluk', and we label this edition as DP.
3. Guru Tsering generously provided another set of Shépa texts. These comprise of 'Chémar Choktsi' (*phye mar cog tsi*, Barley-Butter Offering and Table), and 'Da' (*mda' yi bshad pa*), all of which were edited or transcribed by an unknown person. We label them as UN. In addition, this set of texts also include 'Da' (*mda' yi glu bshad pa*) as transliterated or transcribed by Tsering, 'Jikten Chakluk' (*'jig rten chags glu*), and 'Khyung and Rübel' (*khyung dang rus sbal*) by Lhamo Tsering, and a printed version of 'Jikten Chakluk' (*'jig rten chags glu*) by an unknown singer or compiler. We label these as TR, LT, and PT respectively.
4. We also collected a set of handwritten texts. The texts titled 'Ri Gyelbo Rirap, Jikten Chakluk' (*ri rgyal bo ri rab, 'jig rten chags glu*), 'Tam' (*gtam*), 'Choné Pönpö Logyü' (*co ne dpon po'i lo rgyus*, The History of Choné Kings), and 'Sipa Chaklu' (*srid pa chags glu*, The Sipa Song) are transcribed by Namkha Döndrup, and are labelled as ND. The handwritten texts also include 'Jikten Chaksum' (*'jig rten chags gsum*, The Formation of the World) from Choné Monastery, which we label as CM.
5. The last text we draw on is the book titled *Sheba* 舍巴, co-edited by local historians Fan Xueyong and Yang Shihong.¹¹³ It includes 'Chémar' (*phye mar*), 'Sipé Chakrap' (*srid pa'i chags*

rabs, The Origin of the World), The Formation of the World ('*jig rten chags lugs*), 'Jikten Chakluk' ('*jig rten 'jig lugs*), 'Jikten Chaktsül' ('*jig rten chags tshul*, The Creation of the World), 'Rigyel Lhünpo' (*ri rgyal lhun po*, Mount Meru), 'Khyung' (*khyung chen bshad pa*), 'Rübel' (*rus sbal bshad pa*), 'Lönpo Garchen' (*blon po mgar chen*), 'Da' (*mda' bshad pa*), 'Choné Pönpö Logyü' (*co ne dpon po'i lo rgyus*), and 'Tam' (*gtam*). The authors edited the texts that they collected and standardised them in line with the Amdo variety of the Tibetan language. We label stanzas of this book with FY in our footnotes.

Other than these texts, we also collected many fragmented editions of Shépa. On inspection, these are generally similar to the five clusters outlined above, and most are adaptations of the compilations by Lozang Tendzin or Ngakwang Tapkhé. We understand these adaptations to have occurred when local singers used these texts to revise or complement their own narrations and documentation projects. These editions—which have influenced one another and resulted in many trivial modifications—certainly warrant further analysis. Through careful and comparative work, we anticipate being able to trace the trajectory of Shépa transmission and better understand knowledge production within Choné.

In this book, while we prioritise oral narrations, we also list all collected texts in our footnotes and do not correct mistakes in spelling or grammar. Our goal is that community members and scholars will be in a position to engage with these texts in service of their future studies without significant editorial intervention by us. The verses which we have translated are bolded in the footnotes. Most translated verses derive from oral narrations. When a verse from the written texts could complete the oral narration or make it significantly clearer, we translate the verse and indicate this selection by bolding it in the footnote. When a verse is missing or incomplete, we compose a verse and bold it in the footnote, marking our editorial intervention with ED.

This book is the product of close teamwork and intense collaboration. Marnyi Gyatso assumed primary responsibility for examining the written texts of Shépa, providing the Chinese translations using seven characters for each verse—employing classical Chinese exclamatory particles to form rhyming patterns. Bendi Tso, having completed the second round of collation, contributed the English translations and

wrote introductions to each individual section. She and Marnyi Gyatso also composed the book's introduction. In the whole process, Naljor Tsering provided his expertise in Bon religion and rituals. Marnyi Gyatso contributed his knowledge of Chinese and Tibetan history. Mark Turin offered his experience in the documentation and preservation of oral traditions more generally, and assumed responsibility for English editing and representational consistency across the volume. The introductions were respectively translated into Chinese and Tibetan by Marnyi Gyatso and Naljor Tsering.

Chinese and English translations are offered immediately following the Tibetan text, allowing readers to cross-check or cross-read if they have the requisite language competencies. We avoid being too literal in our translations in order to keep close to the original Tibetan meaning. Auspicious numbers, such as 108, are translated literally, and we ask readers to bear in mind that artistic language is a key element in Tibetan oral traditions. It is our hope that the section introductions and endnotes will help to contextualise the narration, providing some ethnographic and cultural context about the topics in question. Tibetan terms are transcribed phonetically in the Latin alphabet using the Tibetan and Himalayan Library's (THL) Simplified Phonetic Transcription of Standard Tibetan, with Wylie transliterations provided in parentheses for English readers. Exceptions are made for terms which have a common vernacular transliterated form, meaning that we write *molla* rather than the more literal *molba*.

Book Outline

This book is structured in eight sections. The first section is 'Khyung' and delineates how the world and Khyung were born. The narrative proceeds to elaborate on Khyung's appearance, food, power, forms, and so forth. The narrative then turns to illustrate how the red Khyung was captured by the demon and rescued by the wise bat. The second section is 'Rübel' and is often performed together with 'Khyung'. It starts with an account of the life of Rübel in the sea, followed by how Rübel was tamed by Mañjuśrī. It concludes with how Rübel's body parts embody the divinatory schemes. The third section is 'Jikten Chakluk' and depicts the destruction and formation of the world, detailing how the external

world and sentient beings came into being. This section concludes with the origin and history of the Tibetan people.

The following two sections focus on the significant social norms and cultural objects of the Choné people. The fourth section is 'Chémar', the most performed and best-preserved section of Shépa. As its lyrics demonstrate, the song of 'Chémar' is the head of all songs; without narrating 'Chémar', one cannot start to narrate Shépa. This section offers a detailed description of Chémar and the table holding it. The fifth section is 'Da', which illuminates how the arrow is made, from cutting bamboo to each step involved in crafting it. This section further outlines the representational meanings of all components of the arrow.

The last three sections highlight wedding elements, and are often sung together in cultural Choné. The sixth section is 'Lönpo Garchen' and begins with an introduction to King Songtsen Gampo, Princess Wencheng, and Minister Gar Tongtsen—illustrating how the minister journeyed to Tang China, triumphed over the envoys of other rulers in competitions to woo Princess Wencheng, and then escaped from China to Tibet. The seventh and eighth sections are 'Tsalu' and 'Zhanglu' and detail the process of taking and giving a bride, respectively.

In documenting and translating Shépa, we stand on the shoulders of many generations of Shépa performers and compilers. From past to present, they have kept Shépa alive through generously sharing their knowledge and skills with both amateurs and dedicated apprentices. Their experience teaches us that communication and cooperation are central to the vitality of Shépa. Following in their steps, our hope is that this book will help to connect Shépa with the Choné people, with all Tibetans and with the wider world.

Endnotes

- 1 Guowuyuan diqici quankuo renkou pucha lingdao xiaozu bangongshi, ed., *Zhongguo renkou pucha nianjian*, 3 vols (Beijing: Zhongguo tongji chubanshe, 2020), I (2020).
- 2 Marnyi Gyatso, 'Home on the Margins: Tsowa Societies of the Choné Kingdom on the Inner Asian Frontier, 1862–1952' (unpublished doctoral thesis, The Chinese University of Hong Kong, 2020), pp. 45–60.
- 3 Skal Idan rgya mtsho, *Yab rje bla ma skal Idan rgya mtsho'i gsung 'bum bzhugs so*, 4 vols (Lanzhou: Kan su'u mi rigs dpe skrun khang, 1999), I (1999), p. 342; Yu Zhang, *Bianzheng kao* (Taipei: Xin wenfeng chuban gongsi, 1990), j9.2b.
- 4 Ye Fan, *Houhanshu* (Beijing: Zhonghua shuju, 1965), j87.2869–908.
- 5 Xu Liu, *Jiutangshu* (Beijing: Zhonghua shuju, 1975), j196–197.
- 6 Bangzhan Chen, *Songshi jishi benmo* (Beijing: Zhonghua shuju, 1977), j41; Bianca Horlemann, 'The Relations of the Eleventh-Century Tsong kha Tribal Confederation to its Neighbour States on the Silk Road', in *Contributions to the Cultural History of Early Tibet*, ed. by Matthew Kapstein and Brandon Dotson (Leiden: Brill, 2007), pp. 79–101; Duanlin Ma, *Wenxian tongkao* (Beijing: Zhonghua shuju, 1986), j335; Toqto'a, *Songshi* (Beijing: Zhonghua shuju, 1977), j492.
- 7 Lian Song, *Yuanshi* (Beijing: Zhonghua shuju, 1976), j121–123.
- 8 *Mingshilu* (Taipei: Institute of History and Philology, 1962), Taizong, j196.1b-2a; Tingyu Zhang, *Mingshi* (Beijing: Zhonghua shuju, 1974), j330. For the Ming fortification, see Marnyi Gyatso, 'The Ming, Tibetan and Mongol Interactions in Shaping the Ming Fortification, Multicultural Society and Natural Landscape in Mdo smad, 1368–1644', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 55 (2020), 351–84; Marnyi Gyatso, 'A Rosary of the Wish-Fulfilling Jewels: The Co ne Kingdom on the Tibetan, Chinese, Mongolian, and Manchu Frontiers from the Fifteenth to the Eighteenth Century' (unpublished manuscript, June 1, 2022); Yu Zhang, *Bianzheng kao*, j3–4.
- 9 Marnyi Gyatso, 'Home on the Margins', pp. 43–99.
- 10 Yandu Zhang, *Taozhou tingzhi* (Taipei: Chengwen chubanshe youxian gongsi, 1970), p. 842; Erxun Zhao, *Qingshi gao* (Beijing: Zhonghua shuju, 1977), j517.

- 11 Christopher Beckwith, 'The Tibetans in the Ordos and North China: Considerations on the Role of the Tibetan Empire in World History', in *The Tibetan History Reader*, ed. by Gray Tuttle and Kurtis R. Schaeffer (New York: Columbia University Press, 2013), pp. 133–41 (pp. 136–37).
- 12 We acknowledge the extensive debate that exists on what precisely constitutes the Bon religion. In our writing, we have an inclusive and expansive understanding of Bon. Along with institutionalised Bon, Yungdrung Bon (*g.yung drung bon*), which from the tenth century onward began to resemble Buddhism, we also recognise the more animistic Sipé Bon as holding significance. Tucci and Stein use 'folk religion' or 'nameless religion' to refer to this religion respectively. For different significations of Bon, see Ngawang Gyatso, 'Shilun siba benjiao de jiben hanyi ji xingshi tezheng', *Xizang Daxue Xuebao*, 28.1 (2013), 7–12; Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, trans. by Edward Fitzgerald (George Allen & Unwin Ltd, 1961), pp. 13–27, 84–110; Per Kværne, *The Bon Religion of Tibet* (Boston: Shambhala, 1995), pp. 9–10; Geoffrey Samuel, *Civilized Shamans: Buddhism in Tibetan Societies* (Washington and London: Smithsonian Institution Press, 1993), pp. 10–13; Tsering Thar, 'Zangwen shouchaoben benjiao wenxian de faxian jiqi dangdai wenhua jiazhi', *Zhongguo Zangxue*, 2 (2021), 188–95.
- 13 Luciano Petech, 'Tibetan Relations with Sung China and with the Mongols', in *China Among Equals: The Middle Kingdom and Its Neighbors, 10th–14th Centuries*, ed. by Morris Rossabi (Berkeley: University of California Press, 1983), pp. 173–203; Tsepon Wangchuk Deden Shakabpa, *One Hundred Thousand Moons: An Advanced Political History of Tibet*, trans. by Derek F. Maher (Boston: Brill, 2010), pp. 177–96.
- 14 Gyitang (Gyi thang; Jitang or Qingtang) was also used to refer to Tsongkha. Tao Li, *Xu zizhi tongjian changbian* (Beijing: Guojia tushuguan, 1792), j265, j398, j404, j520; Lian Song, *Yuanshi*, j39, j43, j121, j123; Toqto'a, *Jinshi* (Beijing: Zhonghua shuju, 1975), j26, j79, j80, j91, j95, j98, j103, j113; Toqto'a, *Songshi*, j42, j326.
- 15 Tsutomu Iwasaki, 'The Tibetan Tribes of Ho-hsi and Buddhism During the Northern Sung Period', *Acta Asiatica*, 64 (1993), 17–37.
- 16 Toqto'a, *Jinshi*, j26.654.
- 17 Brag dgon pa dkon mchog bstan pa rab rgyas, *Mdo smad chos 'byung* (Lanzhou: Kan su'u mi rigs dpe skrun khang, 1982), p. 666. The term *co ne khag lnga* is possibly a later invention to address the five units along the Luchu valley after the Choné kings transformed the Sakya gönpa into a famous geographic marker in Tibetan history.

- 18 Brag dgon pa dkon mchog bstan pa rab rgyas, *Mdo smad chos 'byung*, pp. 646–66.
- 19 Karl-Heinz Everding, 'The Mongol States and Their Struggle for Dominance over Tibet in the 13th Century', in *Tibet, Past and Present*, ed. by Henk Blezer (Leiden: Brill, 2002), pp. 109–28; Luciano Petech, *Central Tibet and the Mongols: The Yüan—Sa-skyä Period of Tibetan History* (Rome: Istituto Italiano per il Medio ed Estremo Oriente, 1990), pp. 8–9; Turrell V. Wylie, 'The First Mongol Conquest of Tibet Reinterpreted', *Harvard Journal of Asiatic Studies* 37.1 (1997), 103–33.
- 20 Luosang Danzhu and Popa Ciren, *Anduo gucha chandingsi* (Lanzhou: Gansu minzu chubanshe, 1995), p. 7; Shajia Shili, *Jingangcheng qixin zhuangyan baoman xitian fozi yuanliu lu*, trans. by Ning An (1448, transcribed in 1829), chapter 2; Lian Song, *Yuanshi*, j202.4517–19.
- 21 Elliot Sperling, 'Notes on the Early History of Gro-tshang Rdo-rje-'chang and Its Relations with the Ming Court', *Lungta*, 14 (2001), 77–87.
- 22 'Jam dbyangs 'jigs med dbang po, *Co ne'i bstan 'gyur gyi dkar chag yid bzhin nor bu'i phreng ba* (New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1971), pp. 378–80.
- 23 Mgon po dbang rgyal, *Co ne sa skyong gi lo rgyus klu chu sngon mo'i gyer dbyangs* (Lanzhou: Kan su'u mi rigs dpe skrun khang, 1997), pp. 27–8; Tshe ring don grub, *Mdo smad co ne'i lo rgyus sa gzhi skyong ba'i rgyan* (Beijing: Zhongguo wenlian chubanshe, 2016). Tibetan oral accounts in Choné, Mébo (Dme bo) and Dzögé suggest that Changti and Ngoti were defeated in a war that took place in southern Amdo and were then forced to leave.
- 24 Brag dgon pa dkon mchog bstan pa rab rgyas, *Mdo smad chos 'byung*, pp. 643, 646–47; 'Jam dbyangs 'jigs med dbang po, *Co ne'i bstan 'gyur gyi dkar chag yid bzhin nor bu'i phreng ba*, pp. 382–83.
- 25 A description of Guhyasamāja Temple (Gsang 'dus lha khang) in Choné Monastery, which was established by Richen Lhünpopa, might help us know the result of this reform, 'inside the temple enshrined the statues of the Sakya dharma-throne holders (*sa skyä khri 'dzin*), Je Tsongkhapa and his two disciples'. It seems the Gélu teaching was only preached in a small scale. See Luosang Danzhu and Popa Ciren, *Anduo gucha chandingsi*, p. 174.
- 26 Brag dgon pa dkon mchog bstan pa rab rgyas, *Mdo smad chos 'byung*, pp. 625–26.

- 27 Luosang Danzhu and Popa Ciren, *Anduo gucha chandingsi*, pp. 40–50, 65–66, 79, 166–67.
- 28 There were ten regional monasteries (*dgon chen*), fifty-five communal monasteries (*dgon pa*), and over a hundred temples (*lha khang*) and retreats (*ri khrod*) across the Choné Kingdom. See Luosang Danzhu and Popa Ciren, *Anduo gucha chandingsi*, pp. 228–42.
- 29 Exoteric and esoteric are two types of Buddhist teaching. Exoteric teachings focus on Mahayana sutras and the associated path. Esoteric studies focus on tantric texts and the secret path and are also referred to as tantric studies. For more context on exoteric and esoteric studies in Tibetan monastic settings, see Georges Dreyfus, *The Sound of Two Hands Clapping* (Berkeley: University of California Press, 2003), pp. 18–20, 111–20.
- 30 Interview, Choné Monastery, January 3, 2015.
- 31 Marnyi Gyatso, 'Home on the Margins', chapter 2–4.
- 32 *Zhuoni xianzhi*, ed. by Zhuoni xianzhi bianzuan weiyuanhui (Lanzhou: Gansu minzu chubanshe, 2020), p. 672. *Lintan Xianzhi*, ed. by Lintan xianzhi bianzuan weiyuanhui (Lanzhou: Gansu renmin chubanshe, 2008), p. 93.
- 33 Some community members believe Batsé, a traditional market for many Choné people, separates the highland famers from those along the riverside.
- 34 Marnyi Gyatso, 'The Legacy of Bla ma dkar po: An Unsettled Dispute between Chone and Labrang on the Inner Asian Frontier', *Waxing Moon: Journal for Tibetan and Himalayan Studies*, 1 (2021), 16–56 (pp. 25–26).
- 35 Marnyi Gyatso, 'Home on the Margins', chapter 2.
- 36 The most important festivals in Choné include the Mönlam Festival (*smon lam chen po*) from the third to the sixteenth day of the first month, the May Mani Festival (*lnga pa'i ma Ni*) from the first to the seventh day of the fifth month, The Great Festival of Turning the Wheel of Dharma (*tshes bzhi chos 'khor dus chen*) for seven days in the sixth month, the Maitreya Dharma Assembly (*byams smon*) from the seventh to the twenty-second day of the ninth month, and the Anniversary of Tsongkhapa's Death Day (*lnga mchod chen po*) from the twenty-fourth to the twenty-eighth day of the tenth month. Two, ten-day fairs used to be held in the sixth and the tenth months.

- 37 Lama Jabb, 'The Wandering Voice of Tibet: Life and Songs of Dubhe', *Life Writing*, 17.3 (2020), 387–409 (p. 392).
- 38 Timothy Thurston, 'An Introduction to Tibetan sa bstod speeches in A mdo', *Asian Ethnology*, 71.1 (2012), 49–73 (p. 55).
- 39 Bkra shis don grub, 'Ge sar sgrung gi glu tshig las bshad pa'i skor gyi zhib 'jug' (unpublished master's thesis, Northwest Minzu University, 2018); Don grub rgyal, 'Mdo smad mtsho lho yul du dar khyab che ba'i bshad pa'i skor la rags tsam dpyad pa' (unpublished master's thesis, Tibet University, 2012), p. 6; Rnam rgyal rig 'dzin, 'A mdo'i ngag rtsom las bshad pa'i khyad chos la dpyad pa' (unpublished master's thesis, Qinghai Normal University, 2013), p. 1.
- 40 *Bshad pa*, ed. by Chab 'gag rdo rje tshe ring (Lanzhou: Kan su'u mi rigs dpe skrun khang, 2006), p. 1.
- 41 See, for example, Don grub rgyal, 'Mdo smad mtsho lho yul du dar khyab che ba'i bshad pa'i skor la rags tsam dpyad pa', p. 15.
- 42 *Bshad pa*, pp. 28–44.
- 43 Sources from different state offices offer contradictory dates for when Shépa was listed as Prefectural-level Intangible Cultural Heritage. In our writing, we follow the date provided by the local Tourism Bureau which is charged with the preservation and performance of Shépa.
- 44 Bendi Tso, 'Opportunities and Challenges in Preserving and Revitalizing the Tibetan Oral Literature Shépa in Chone', *Book 2.0*, 9.1–2 (2019), 7–18.
- 45 Amy Mountcastle, 'Safeguarding Intangible Cultural Heritage and the Inevitability of Loss: a Tibetan Example', *Studia Ethnologica Croatica*, 22.1 (2010), 339–59; Timothy Thurston, 'The Tibetan Gesar Epic beyond Its Bards: An Ecosystem of Genres on the Roof of the World', *Journal of American Folklore*, 132.524 (2019), 115–36 (p. 117); Timothy Thurston, 'Assessing the Sustainability of the Gesar Epic in Northwest China, Thoughts from Yul shul (Yushu) Tibetan Autonomous Prefecture', *Cultural Analysis*, 17.2 (2020), 1–23.
- 46 Rachel C. Fleming, 'Resisting Cultural Standardization: Comhaltas Ceoltóirí Éireann and the Revitalization of Traditional Music in Ireland', *Journal of Folklore Research*, 41.2–3 (2004), 227–57; Ahmed Skounti, 'The Authentic Illusion: Humanity's Intangible Cultural Heritage, the Moroccan Experience', in *Intangible Heritage*, ed. by Laurajane Smith and Natsuko Akagawa (London and New York: Routledge, 2009), pp. 74–92.

- 47 Andrew Martindale, Sara Shneiderman and Mark Turin, 'Time, Oral Tradition and Technology', *Memory*, ed. by Philippe Tortell, Mark Turin and Margot Young (Vancouver: Peter Wall Institute for Advanced Studies, 2018), pp. 197–206; Mark Turin, 'Orality and Technology, or the Bit and the Byte: The Work of the World Oral Literature Project', *Oral Tradition*, 28.2 (2013), 173–86.
- 48 Skounti, 'The Authentic Illusion: Humanity's Intangible Cultural Heritage, the Moroccan Experience', p. 78.
- 49 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997–2014), I (1997), p. 150.
- 50 *Bu che ba dga' ldan gser khrir bzhugs/bu gnyis pa rgya nag rgyal por bzhugs/bu gsum pas sa la sbra gur phub/ /*
- 51 Hildegard Diemberger, 'Blood, Sperm, Soul and the Mountain: Gender Relations, Kinship and Cosmvision among the Khumbo (N.E. Nepal)', in *Gendered Anthropology*, ed. by Teresa del Valle (London: Routledge, 1993), pp. 88–127; Nancy Levine, 'The Theory of Rü: Kinship, Descent and Status in a Tibetan Society', in *Asian Highland Societies in Anthropological Perspective*, ed. by Christoph von Fürer-Haimendorf (New Delhi: Sterling Publishers, 1981), pp. 52–78.
- 52 José I. Cabezón and Roger R. Jackson, 'Editors' Introduction', in *Tibetan Literature: Studies in Genre*, ed. by José I. Cabezón and Roger R. Jackson (New York: Snow Lion, 1996), pp. 11–37.
- 53 Lauran R. Hartley and Patricia Schiaffini-Vedani, 'Introduction', in *Modern Tibetan Literature and Social Change*, ed. by Lauran R. Hartley and Patricia Schiaffini-Vedani (Durham and London: Duke University Press, 2008), pp. xiii–xxxviii (pp. xvii–xviii); Lama Jabb, *Oral and Literary Continuities in Modern Tibetan Literature: The Inescapable Nation* (Lanham: Lexington Books, 2015).
- 54 Alexandru Anton-Luca, 'glu and la ye in Amdo: An Introduction to Contemporary Tibetan Folk Songs', in *Amdo Tibetans in Transition: Society and Culture in the post-Mao Era*, ed. by Toni Huber (Leiden: Brill, 2002), pp. 173–96 (pp. 178–79); Roger R. Jackson, "'Poetry" in Tibet: *Glu, mGur, sNyan ngag* and "Songs of Experience"', in *Tibetan Literature: Studies in Genre*, ed. by José I. Cabezón and Roger R. Jackson (New York: Snow Lion, 1996), pp. 368–92 (p. 369); Anna Morcom, 'Landscape, Urbanization, and Capitalist Modernity: Exploring the "Great Transformation" of Tibet through its Songs', *Yearbook for Traditional Music*, 47 (2015), 161–89 (p. 164).

- 55 As for the introduction and influence of Indian poetic poetry on Tibetan literature, see Leonard W. J. van der Kuijp, 'Tibetan Belles-Lettres: The Influence of Dandin and Ksemendra', in *Tibetan Literature: Studies in Genre*, ed. by José I. Cabezón and Roger R. Jackson (New York: Snow Lion, 1996), pp. 393–410 (pp. 395–400).
- 56 See, for example, *Dunhuang guzangwen wenxian tansuoji*, ed. by Yao Wang and Jian Chen (Shanghai: Shanghai guji chubanshe, 2008), p. 38; Jackson, "'Poetry" in Tibet: *Glu, mGur, sNyan ngag* and "Songs of Experience"', 368–92 (p. 371); Rolf A. Stein, *Tibetan Civilization* (London: Faber and Faber LTD, 1972), pp. 252–53.
- 57 The term *gur* (*mgur*) was originally used in the honorific register to refer to songs, *lu*, as shown in *the Old Tibetan Chronicle* where kings' songs or songs sung by a king's sister were described as *gur* in contrast to the songs of ministers, which were described as *lu*. Later, during the expansion of Buddhism that started in the tenth century which was known as the second dissemination, and the strong association between *gur* and Milarepa—the great yogi and poet born in the eleventh century—*gur* gradually came to be used to refer to spiritual songs. *Gur* carry the spirit of *lu* and are characterised by simple and colloquial language and metric flexibility. For definitions and features of *gur*, see Tsangnyön Heruka, *The Life of Milarepa*, trans. by Andrew Quintman (London: Penguin Books, 2010), pp. xxx–xxxix; Lama Jabb, *Oral and Literary Continuities in Modern Tibetan Literature: The Inescapable Nation*, pp. 5–10; Victoria Sujata, *Tibetan Songs of Realization: Echoes from a Seventeenth-Century Scholar and Siddha in Amdo* (Leiden and Boston: Brill, 2005), pp. 77–85.
- 58 Per K. Sørensen, *Divinity Secularized: An Inquiry into the Nature and Form of the Songs Ascribed to the Sixth Dalai Lama* (WIEN, 1990), p. 13.
- 59 Solomon G. Fitzherbert, 'The Tibetan Gesar Epic as Oral Literature', in *Contemporary Visions in Tibetan Studies: Proceedings of The First International Seminar of Young Tibetologist*, ed. by Brandon Dotson and others (Chicago: Serindia Publications, 2009), pp. 171–96; Zhambei Gyaltsho, 'Bab Sgrung: Tibetan Epic Singers', *Oral Tradition*, 16.2 (2001), 280–93.
- 60 Thurston, 'An Introduction to Tibetan sa bstod speeches in A mdo', pp. 49–73.
- 61 Tsangnyön Heruka, *The Hundred Thousand Songs of Milarepa: A New Translation*, trans. by Christopher Stagg (Boulder: Shambhala Publications, 2017); Sujata, *Tibetan Songs of Realization: Echoes from a Seventeenth-Century Scholar and Siddha in Amdo*.

- 62 Morcom, 'Landscape, Urbanization, and Capitalist Modernity: Exploring the "Great Transformation" of Tibet through its Songs', pp. 168–70; Charles Ramble, 'Gaining Ground: Representations of Territory in Bon and Tibetan Popular Tradition', *The Tibet Journal*, 20.1 (1995), 83–124 (pp. 85–87).
- 63 Morcom, 'Landscape, Urbanization, and Capitalist Modernity: Exploring the "Great Transformation" of Tibet through its Songs', pp. 166–7.
- 64 Many Tibetan oral traditions use the question-and-answer format. One of the most well-studied is the debate song (*glu 'thab/glu shags*) found in Amdo in which the aim is to debate with, satirise, or tease one's counterpart. See, for example, Anton-Luca, '*glu* and *la ye* in Amdo: An Introduction to Contemporary Tibetan Folk Songs', p. 185; *Glu shags srid pa'i dar lce*, ed. by Bkra po (Xining: Mtsho sgnon mi rigs dpe skrun khang, 1997); 'Phags mo skyid, 'mdo smad mtsho lho yul gyi glu shags la rags tsam dpyad pa' (unpublished master's thesis, Tibet University, 2013), pp. 6–13; Per K. Sørensen, *Divinity Secularized: An Inquiry into the Nature and Form of the Songs Ascribed to the Sixth Dalai Lama*, p. 18; Timothy Thurston, "'Careful Village's Grassland Dispute": An Amdo Dialect Tibetan Crosstalk Performance by Sman bla skyab', *CHINOPEL*, 32.2 (2013), 156–81 (p. 157).
- 65 See, for example, Don grub rgyal, 'Mdo smad mtsho lho yul du dar khyab che ba'i bshad pa'i skor la rags tsam dpyad pa', p. 15.
- 66 Stein, *Tibetan Civilization*, pp. 195–96.
- 67 See, for example, Don grub rgyal, 'Mdo smad mtsho lho yul du dar khyab che ba'i bshad pa'i skor la rags tsam dpyad pa', pp. 11–13; Giuseppe Tucci, *The Religions of Tibet*, trans. by Geoffrey Samuel (London and Henley: Routledge & Kegan Paul, 1980), pp. 232, 238; Stein, *Tibetan Civilization*, pp. 191–92.
- 68 Stein, *Tibetan Civilization*, pp. 192, 195.
- 69 *Mi chos rtsa ba rnam pa dgu/ seng ge'i khog pa dper bzhag ste/ rkang g.yas srid pa'i chags lugs gleng/ g.yon pa skye 'gro'i byung tshul gleng/ tshang ra 'dzam gling sa bcad gleng/ lag g.yas rje yi gdung rabs gleng/ g.yon pa 'bangs kyi mi rabs gleng/ gung mo bstan pa'i chags lugs gleng/ mjug pa rje nam mi sde gleng/ mgo bo pha ma'i cho rigs gleng/ mjug ma mtshon byed dga' ba'i glu*, see O rgyan gling pa, *Bka' thang sde lnga* (Beijing: Mi rigs dpe skrun khang, 1986), p. 469. See also, for example, Stein, *Tibetan Civilization*, p. 193; David P. Jackson, *The Mollas of Mustang: Historical, Religious and Oratorical Traditions of the Nepalese-Tibetan Borderland* (Library of Tibetan Works & Archives, 1984), p. 84.

- 70 Ngawang Gyatso, 'Minjian benjiao jisizhe "laiwu" de jingshu neihan jiqi wenhua tezheng', *Xizang Daxue Xuebao*, 29.1 (2014), 115–20; Jixi Cili, 'Anduo diebu diqu minjian koushu jingwen "siba tuoyi" chuta', in *Minzushi Yanjiu*, ed. by Cang Ming (Beijing: Zhongyang minzu daxue chubanshe, 2018), pp. 128–40.
- 71 'Gru btsun legs bshad rgya mtsho, *The bo'i dmangs khrod ngag rgyun rtsom rig phyogs bsdu*s (Lanzhou: Kan su'u mi rigs dpe skrun khang, 2017).
- 72 Jackson, *The Mollas of Mustang: Historical, Religious and Oratorical Traditions of the Nepalese-Tibetan Borderland*, pp. 36–41.
- 73 Barbara N. Aziz, 'On Translating Oral tradition: Ceremonial Wedding Poetry from Dingri', in *Soundings in Tibetan Civilization*, ed. by Barbara N. Aziz and Matthew Kapstein (New Delhi: Manohar, 1985), pp. 115–32.
- 74 Jackson, *The Mollas of Mustang: Historical, Religious and Oratorical Traditions of the Nepalese-Tibetan Borderland*, pp. 81–83.
- 75 Aziz, 'On Translating Oral tradition: Ceremonial Wedding Poetry from Dingri', p. 118.
- 76 Stein, *Tibetan Civilization*, pp. 196–98.
- 77 Even though the Baima ethnic community, with a population around 17,000, were identified as Tibetan (*zangzu/ bod rigs*) during the Ethnic Identification Project in the 1950s, controversies over the nature of their Tibetan identity continue to the present day. In 1973, the Baima ethnic community filed a report requesting to re-examine their ethnicity. In 1986, the Chinese Central Government decided to retain the ethnic classification of Tibetan for the Baima community. For details about the controversy, see Sichuan minzu yanjiusuo, *Baima zangren zushu wenti taolunji* (Chengdu: Sichuan minzu yanjiusuo, 1980); Pingwuxian baimaren zushu yanjiuhui, *Baimaren zushu yanjiu wenji* (Pingwuxian baimaren zushu yanjiuhui, 1987).
- 78 Wanping Wang and Xudong Ban, 'Baima zangren guge diaocha baogao', *Xibei Minzu Daxue Xuebao*, 4 (2015), 142–50; Tsongka Yongdrol and Wanping Wang, 'Baima zangren guge "gLu" yu siba benjiao', *Xizang Daxue Xuebao*, 3 (2016), 8–15.
- 79 Wanping Wang and Xudong Ban, 'Baima zangren guge diaocha baogao', pp. 142–50; Tsongka Yongdrol and Wanping Wang, 'Baima zangren Guge yu siba benjiao', pp. 8–15.

- 80 'Gru btsun legs bshad rgya mtsho, *The bo'i dmangs khrod ngag rgyun rtsom rig phyogs bsdu*, p. 160.
- 81 Along with oral accounts in communities across the Tibetan Plateau, written sources also indicate that it is helpful to understand *lu* as conveying encyclopedic knowledge, rather than simply being understood as folk songs. For example, in chapter twelve of *A 15th Century Tibetan Compendium of Knowledge*, *lu* are understood as the knowledge system. This chapter also provides the most comprehensive taxonomy of *lu*, including the dharma song from India (*chos glu*), the song of astrology from China (*rtsis glu*), the song of Bon from Zhangshung (*bon glu*), and Tibetan songs from Ngari (*mnga' ris bod kyi glu*), alongside performance rules for each type of *lu*. See Don dam smra ba'i seng ge, *A 15th Century Tibetan Compendium of Knowledge (Bshad mdzod yid bzhin nor bu)* with an introduction by E. Gene Smith, ed. by Lokesh Chandra (New Delhi: Jayyed Press, 1969), pp. 522–27.
- 82 Jackson, *The Mollas of Mustang: Historical, Religious and Oratorical Traditions of the Nepalese-Tibetan Borderland*, pp. 23–24.
- 83 Ellis Gene Smith, 'Introduction', in *A 15th Century Tibetan Compendium of Knowledge*, p. 6.
- 84 Unlike the scholastic and meticulous style of writing of *The Gateway to Knowledge* for Buddhist professionals, Phagpa wrote *The Explanation of Knowledge* in a concise and compact style for pious patrons. His writing of this text was possibly inspired by the Chinese tradition of compiling imperial reference books (*leishu* 类书) for emperors and princes—a popular practice in the Song dynasty.
- 85 Jinamitra translated sections of *Treasury of Abhidharma* into Tibetan as early as in the ninth century. Chim Jampaiyang's commentary on Vasubandhu's *Treasury of Abhidharma* in the thirteenth century is considered the most comprehensive. For a complete English translation of *Treasury of Abhidharma*, see *Abhidharmakośa-Bhāṣya of Vasubandhu: The Treasury of the Abhidharma and Its (Auto) Commentary*, ed. and trans. into English by Gelong L. Sangpo, 4 vols (Delhi: Motilal Banarsidass Publishers Private Limited, 2012); The Ninth Karmapa Wangchuk Dorje, *Jewels from the Treasury*, trans. by David Karma Choephel (New York: KTD Publications, 2012).
- 86 Rupert Getin, *The Foundations of Buddhism* (Oxford: Oxford University Press, 1998), pp. 207–09; Noa Ronkin, 'Abhidharma', *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, (2018). <https://plato.stanford.edu/archives/sum2018/entries/abhidharma/>

- 87 For the explanation of the three baskets of Buddhist teachings (*sde snod gsum*), see Chögyam Trungpa, *Glimpses of Abhidharma: From a Seminar on Buddhist Psychology* (Boulder: Prajñā Press, 1975), p. 2.
- 88 Gethin, *The Foundations of Buddhism*, pp. 56, 206.
- 89 Dreyfus, *The Sound of Two Hands Clapping*, pp. 113–18.
- 90 Drogön Chogyal Phagpa, *Shes bya rab gsal*, in *Sa skya bka' 'bum*, 15 vols (Sachen International, 2006), XIII (2006), p. 2a; *Chos mngon pa'i mdzod kyi tshig le'ur byas pa sogs* (BDRC: MW1NLM864, n.d.), pp. 30b-1a.
- 91 Khedrup Norsang Gyatso, *Ornament of Stainless Light: An Exposition of the Kalachakra Tantra*, trans. by Gavin Kilty (Boston: Wisdom Publications, 2004), pp. 2–3.
- 92 Luosang Danzhu and Popa Ciren, *Anduo gucha chandingsi*, pp. 47–48.
- 93 See the similarity and difference between *Abhidharma* tradition and *Kalachakra* tradition regarding cosmology in Vesna Wallace, *The Inner Kalacakra Tantra: A Buddhist Tantric view of the Individual* (Oxford: Oxford University Press, 2001), pp. 66–76.
- 94 Ellis Gene Smith, 'Introduction', in *A 15th Century Tibetan Compendium of Knowledge*, p. 5–6.
- 95 Grags pa bshad sgrub, *Lo dang spar sme'i re'u mig gi skor dang rtsis kyi lde mig gi skor don bsdu gsal ba bzhugs so* in *Co ne grags pa bshad sgrub kyi gsung 'bum*, 18 vols (Beijing: Krung go'i bod rig pa dpe skrun khang, 2009), XVII (2009), p. 393.
- 96 We note that these stanzas of Shépa transcribed by Lhamo Tsering are identical to those published in *Bod kyi dmangs khrod ngag rgyun rig gnas dpe tshogs*, ed. by 'Brug thar and Ngag dbang rgya mtsho, 60 vols (Lanzhou: Kan su'u rig gnas dpe skrun khang, 2015), V, VI, VII, VIII (2015).
- 97 Cabezón and Jackson, 'Editors' Introduction', p. 14; Lama Jabb, *Oral and Literary Continuities in Modern Tibetan Literature: The Inescapable Nation*, pp. 17–20.
- 98 Turin, 'Orality and Technology, or the Bit and the Byte: The Work of the World Oral Literature Project', 173–86.
- 99 Fitzherbert, 'The Tibetan Gesar Epic as Oral Literature', pp. 179–85; Thurston, 'Assessing the Sustainability of the Gesar Epic in Northwest China, Thoughts from Yul shul (Yushu) Tibetan Autonomous Prefecture', p. 4.

- 100 Mark Bender, Aku Wuwu and Jjivot Zopqu, *The Nuosu Book of Origins* (Seattle: University of Washington Press, 2019), p. xi.
- 101 Timothy Thurston, 'An Examination of the Poetics of Tibetan Secular Oratory: An Amdo Tibetan Wedding Speech', *Oral Tradition* 33.1 (2019): 23–50.
- 102 Stein, *Tibetan Civilization*, pp. 43–44.
- 103 Charles Ramble, 'Real and Imaginary Tibetan Chimeras and Their Special Powers', *Mongolo-Tibetica Pragensia*, 7.2 (2014), 13–33 (pp. 15–20).
- 104 Daniel Berounský, 'Bird Offerings in the Old Tibetan Myths of the Nyen Collection (*Gnyan 'bum*)', *Archiv orientální*, 84.3 (2016), 527–59 (pp. 539–40).
- 105 Maoji Fu, *Naxizu tuhua wenzi baibianfu qujingji yanjiu* (Beijing: Shangwu yinshuguan, 2012).
- 106 Ngawang Gyatso and Tang Qian, 'Siba benjiao de yuzhouguan chubu tantao', *Qingzang Gaoyuan Luntan*, 1.1 (2015), 1–3.
- 107 Geoffrey Samuel, *Civilized Shamans: Buddhism in Tibetan Societies*.
- 108 Philippe Cornu, *Tibetan Astrology*, trans. by Hamish Gregor (Boston and London: Shambhala Publications, 1997), pp. 30–31.
- 109 Charles Ramble, 'The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion', *Extrême-Orient Extrême-Occident*, 35 (2013), 199–232 (pp. 212–13).
- 110 Ramble, 'The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion', p. 214.
- 111 Sangji Zhuoma, 'Minjian benjiao wenxian "xiadang" chutan', *Xizang Daxue Xuebao*, 2 (2022), 38–45.
- 112 For a critical examination of the master texts, see Mark Bender, 'Co-creations, Master Texts, and Monuments: Long Narrative Poems of Ethnic Minority Groups in China', *Journal of Chinese Oral and Performing Literature*, 38.2 (2019), 65–90.
- 113 Fan, Xueyong and Shihong Yang, *Zhuoni zangzu chuangshi shishi sheba* (Beijing: Minzu chubanshe, 2017).

རྩོམ་གྲིང་གི་གཏམ་

བཤད་པ་ཞེས་པ་ནི་དོན་འགྲེལ་བའམ་དོ་སྲོད་ཀྱི་དོན་ཏེ། འདིར་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་མི་ཚོས་རིག་གནས་སྐོར་གྱི་
 ཤེས་བྱ་སྒྲ་མང་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཤིང་། དག་ཏུ་གྱུར་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ལ་ཟེར། དེ་ནི་དེང་གི་ཀྲུང་ཏུ་མི་དམངས་
 སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་སུ། ཀན་སུ་ལུ་ཞིང་ཆེན་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དུ་གཞིས་ཆགས་
 པའི་ཚོ་ལེ་པ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུལ་དུ་དར་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྐོད་དང་མདོ་སྐོད་ཀྱི་ས་མཚམས་སམ།
 ཡང་ན་དོང་གི་སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་དང་ཀན་སུ་ལུ་ཞིང་ཆེན་གྱི་ས་མཚམས་འདི་ཅུ་དུས་རབས་མང་པོ་ཞིག་བརྒྱུད་
 བས་རིམ་གྱིས་དར་ཁྲབ་བྱུང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། བཤད་པའི་སྤྱི་གཞི་དེབ་འདི་ནི། སྤྱི་ལོ་2074ནས་2020བར་དུ་ཚོ་
 ལེ་རྫོང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་དག་ཐོག་གི་སྤྱི་པ་བ་དང་ཡིག་ཐོག་གི་རྒྱ་ཆ་རྣམས་བསྐྱུ་སྤྱིག་བྱས་པ་ལས་གྲུབ་ཅིང་།
 བརྗོད་བྱའི་ནང་དོན་ལ་བོད་ཀྱི་སྲིད་པ་ཆགས་རབས་དང་། ལུལ་གྱི་ས་བཅད། དུས་ཀྱི་བྱུང་རབས། མི་ཚོས་སྲོལ་
 ལུགས་དང་དམ་པའི་ལྷ་ཚོས་སོགས་ཀྱི་བརྗོད་གཞི་རྣམས་འདུས་ཡོད། སྤྱི་ཚོག་ལེ་ལ་ཚོག་རྒྱུ་དེ་དང་། དེ་
 ལྟ་བུ་ལྟ་མཉམ་དང་བཅའ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གྱུར་ལེན་བྱེད་སྲོལ་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཕྱིར། བཤད་པ་ཞེས་པ་ནི་ལུལ་
 མདོ་སྐོད་ཚོ་ལེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་བྱུང་བ་བརྗོད་པའི་ཚོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤེས་
 བྱའི་བང་མཛོད་ཅིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་ཅེས་བཤད་ཆོག།

ཚོ་ལེ་པ་རྣམས་ནི་བོད་པའི་ནང་གསེས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། བོད་ཅེས་མི་འབོར་ས་ལ་བདུན་
 ཡས་མས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་མི་རིགས་འདི་ལ་བོད་རང་གི་སྐད་དུ་བོད་རིགས་དང་། དེ་ལྟར་ཇིའི་སྐད་དུ་ཐི་ཐེ་ཐ་
 (Tibetan)ཞེས་དོས་འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཡིན་ནའང་། ས་རྒྱུས་དང་རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་སྐད་རིགས། ཚོས་
 ལུགས། ལུལ་སྲོལ་གོམས་གཤེས། ཐོན་སྐྱེད་དང་ལོ་རྒྱུས་དོན་རྒྱུན་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ཐ་དད་པ་ཅི་རིགས་
 ཤིག་གི་དབང་གིས། དོ་བོ་གཅིག་པའི་བོད་རིགས་རྣམས་ནི་རིག་གནས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་གིས་གྲུབ་
 ཡོད་པ་དང་། དེ་ནི་བོད་དང་རྒྱ་གན་གི་ཤེས་རིག་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་སུ་གནས་པའི་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁག་ལ་
 མཚོན་ན་ཤིག་ཏུ་ནས་མདོར་གསལ་ལ་རེད། དཔེར་ན་འདིར་ཆེད་དུ་སྐོང་བའི་མི་འབོར་སུམ་ཁྲི་ཡས་མས་
 ཡོད་པའི་ཚོ་ལེ་པ་རྣམས་ནི། རྩོམ་གྱི་དུས་ལ་ལྷ་ཕྱིར་མ་ཚུའི་སྐོད་དང་ལྷ་ཚུའི་འགྲམ་དུ་ཐོངས་དུ་མར་གནས་སྤར་
 བའི་བོད་ཀྱི་མི་རབས་འགའི་རྒྱུད་པ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱུན་ལྡན་དུ་ཞིང་ལས་དང་འབྲེག་ལས། ཚོང་ལས། བྲགས་ལས་
 སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བཞིན་ཡོད། ལུལ་སྐད་ནི་མདོ་སྐོད་པའི་སྐད་དང་ཅུང་ཉེ་ཞིང་། ལུལ་ཚོ་ཁག་ནི་རྒྱ་
 རིགས་དང་། རྒྱ་ཁ་ཆེའམ་དུང་རིགས། ཏོར་རིགས་སོགས་མི་རིགས་ཁག་དང་མཉམ་དུ་གནས་ཡོད། དེའི་ཕྱིར། ཉེ་
 ས་ནས་མཉམ་སྦྲེད་མཉམ་གནས་ཀྱི་མི་རིགས་འདི་དག་གི་ཕྱགས་རྒྱུན་དང་། རྒྱུང་དུ་གནས་པའི་ཚོས་སྲིད་ཀྱི་

ལྷོ་བ་གཉིས་ཀའི་བར་གྱི་རྫོག་འཛིང་གི་འབྲེལ་ལམ་གྱིས་ཚེ་ལོ་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་ལོ་རྒྱུས་བྱུང་རིམ་ལ་ཤན་ཤུགས་ཟབ་མོ་ཐེབས་ཡོད།

དང་གི་དུས་སུ་ཚེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱིས་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་བྱེད་བཞིན་པའི་བཤད་པའི་དག་རྒྱུན་དེ་ནི། གནའ་ལྷ་མོར་ཡུལ་འདྲིར་གནས་སྤར་བའི་བོད་མི་རྒྱུས་ལས་བརྒྱུད་པའམ། ཡང་ན་དེ་དག་གི་རྗེས་རབས་པས་གསར་དུ་མཛད་པ་ཞིག་ཡིན་དེས། གང་ལྟར། བཤད་པའི་དག་རྒྱུན་གྱི་ཚོམ་རིག་འདི་ཉིད་ནམ་ཞིག་ལ་བྱུང་བ་དང་། ཅི་ལྟར་འཕོ་འགྲུར་བྱུང་ནས་དང་གི་རྒྱུར་པ་འདི་ལྟར་དུ་གྱུར་ཡོད་ཚུལ་ནི། ཆེས་སློང་བར་དགའ་མོད་ཀྱང་མི་སློང་ཀ་མེད་ཅིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། རྩོགས་གཅིག་ནས། བཤད་པའི་ནང་དོན་དང་གྲུབ་ལེན་གྱི་རྒྱུ་ལ་ནི། མདོ་སྐད་བྱང་རྒྱུད་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་རི་བོ་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རྩོད་མཚམས་བར་གྱི་ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་ཁག་དང་མཐུན་ཚོས་ཤེན་ཏུ་མང་བར་གྲུབ་ཡོད་པ་དང་། རྩོགས་གཞན་ཞིག་ནས། བཤད་པའི་ནང་དོན་དང་དུས་རབས་བརྒྱུ་ལ་ནས་བྱུང་བའི་བོད་སྐད་ཡིག་གི་ཡིག་ཐོག་ཚོམ་རིག་དང་ཡུན་རིང་བོར་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཡོད་པ་ནི་རྩོགས་སྐར་མཛོད་བས། རྩོན་སློང་གི་གཏམ་བཤེད་འདི་ཉིད་བརྒྱུད་ནས། བཤད་པ་གྲུབ་ལེན་དེ་ཉིད་སོལ་རྒྱུན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཁོར་ཡུག་ཏུ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། དང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་བབ་འོག་ཏུ་ཕྱད་པའི་གནད་དོན། བཤད་པའི་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་ལ་བྱས་རྗེས་ཆེ་བའི་གྲུབ་མཐུན་སྐྱེ་པ་རྒྱུས་ཀྱི་སྐར་གྱི་བརྗེ་ཐང་དོས་ལེན་བྱེད་སྤངས་སོགས་ལ་བསམ་གཞིགས་རྒྱུ་ཙམ་རེ་བྱེད་པར་སྤོའོ།

ཡུལ་གྱི་ས་བཅད་དང་དུས་ཀྱི་བྱུང་རབས།

ཚེ་ལོ་ཞེས་པའི་ཡུལ་གྱི་འདི་ནི་མདོ་དབྱས་མཐོ་སྐང་གི་ཤར་མཚམས་སུ་ཆགས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་མདོ་ལ་རིང་མོ་དང་བྲན་ཡན་ཏུ་རིའི་ཤར་སྟེའི་མཚམས་སུ་དཀྲོགས་ཏེ། མེན་རྩ་གངས་དགའ་རི་(岷山)གྱི་བྱང་རྒྱུད་དང་རི་བོ་ཆེན་ལེན་(秦岭)གྱི་འུབ་རྒྱུད་བར་དུ་ཐུག་པའི་མཚམས་དེ་ཅུ་ཡིན། འུབ་བྱང་གི་མཚམས་ནས་ཤར་འུབ་གྱི་བར་དུ། རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་སྤི་༤༠༠༠ནས་༢༥༠༠བར་དུ་བབས་ཡོད། རྒྱ་རྒྱུད་དེའི་ཡན་ལག་གི་རྒྱ་བོ་རྒྱུས་ནི་ཐུག་དང་རྗེ་རི་མཐོན་པོ་ལས་སྐང་དང་དེའུ་འབྲུར་གྱི་མཚམས་སུ་ཐུར་དུ་བབས་ནས། རིམ་གྱིས་ཐང་དང་གོག་རོང་ཆེན་པོ་དག་ཏུ་བཞུར་བ་དང་། དེའང་ཤར་ཨེ་ཤ་ཡའི་དུས་རྒྱུད་དང་། སི་པེ་རི་ཨམ་གྱི་མཐོ་ཤུགས་ཆེ་བའི་མཁའ་དབྱགས་དང་། མདོ་དབྱས་མཐོ་སྐང་གི་དམའ་ཤུགས་ཆེ་བའི་མཁའ་དབྱགས་བཅས་ཀྱི་ནམ་ཟུང་རྒྱུན་གྱིས་པ་ཡི་ཆགས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས། མཐོ་སྐང་དང་སྤར་ཐང་། འེའུ་གསེང་། གྲོ་གུང་སྟོམ་པའི་གོག་ལུང་སོགས་རྒྱུ་ལ་ཐ་དད་པའི་རྩོད་བརྒྱུད་ཀྱི་མ་ལག་ཅིག་ཏུ་གྲུབ་ཡོད། ཆ་སྟོམས་པའི་ཉི་འོད་དང་ཆར་རྒྱ་ཡིས་ཅི་ཤིང་སྐྱེ་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་། སོ་ནམ་གྱི་ལས་གཉེར་ལ་རང་བྱུང་གི་ཁོར་ཡུག་ལེགས་པོ་ཞིག་བསྐྱུན་ཡོད་ནའང་། བམ་ཟུང་འགྲུར་སྟོག་དང་ས་ཁམས་ཀྱི་ཆགས་དབྱིབས། ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་མཐོ་དམའ་སོགས་ཀྱིས་ལོ་རྟོག་གི་སྐྱེ་བུ་གསར་དུ་འབྲས་དུས། ཁ་བ་དང་ཐར་པ་འོང་ཉེན་ཆེ་བ་དང་། ལོ་རྟོག་བསྐྱེ་བའི་དུས་ལའང་སེར་བ་དང་། ཤུ་འོད་ཀྱི་གཞོན་པ་འབྱུང་སྐྱབ་ཞིག་གོ།

ཚེ་ལོ་ཞེས་པའི་ཡུལ་མིང་གི་བསྐྱར་དོན་ཡང་དུས་རབས་སོ་སོར་མི་མཐུན་ལ། ད་བར་གྱི་ཤེས་ཚོད་ལྟར་ན། ཐ་སྐང་འདི་ནི་དུས་རབས་བརྒྱ་དུག་པའི་ནང་ལ་ཐོག་མར་ཐོན་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། དེའི་སྐབས་སུ་ཚེ་ལོ་དགོན་

ཆེན་ནམ་དགའ་ལྷན་བཤད་སྐབས་སྤོང་དང་ཚེ་ནི་སྤོང་གི་མངའ་ལོག་ཏུ་གནས་པའི་སྐབས་སྤོང་དུ་ཆགས་པའི་
 བོད་པའི་ཡུལ་ཚོ་རྣམས་ལ་གོ་བ་ཡིན།³ ཚེ་ནི་ཞེས་པའི་ཡུལ་མིང་འདི་མངོན་གསལ་དུ་མ་ཐོན་པའམ། ཡུལ་
 འདིའི་སྤོང་དང་དགོན་ཆེན་ལ་འབྲེལ་བ་མ་བྱུང་བའི་སྤོང་དང་། ཐ་ན་སྐབས་སྤོང་ཡོངས་ནི་སྐབས་སྤོང་བཙན་
 པོའི་མངའ་ལོག་ཏུ་མ་རྒྱུད་གོང་ལ། ཡུལ་འདི་ནི་ཤེས་རིག་ཐ་དད་པའི་མཐའ་སྐྱེ་དུ་གནས་ཤིང་། སྤོང་དབང་མི་
 གཅིག་པའི་དམག་སྡོམས་དྲག་ཞེན་ཀྱང་གྲིས་འཕྲོག་ཚོད་བྱེད་པའི་ཡུལ་ལུང་གསལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། སྐུའི་
 རྒྱ་ནག་ནང་ཁུལ་དང་བྱང་གི་རྩ་ཐང་ནས་ཡོང་བའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དམག་སྡོམས་མི་འདྲ་བ་ཁག་གིས་རེས་མོས་
 ལུ་མངའ་དབང་བསྐྱར་ཡུལ་ཞིག་ཡིན།

རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཚང་ཁག་ལྟར་ན། ཏུ་ལྷོ་རྒྱལ་རབས་(汉)(སྤྱི་ལོ་སྤོང་གི་202ནས་སྤྱི་ལོ་རྩེས་ཀྱི་220བར་)
 ཀྱི་སྐབས་སྐབས་སྤོང་དུ་སྤུང་དམ་རྒྱུང་(羌)ཞེས་པའི་ཡུལ་ཚོ་ཐ་དད་པ་མང་པོ་ཞིག་གནས་ཤིང་ཆགས་ཡོད་
 པ་དང་།⁴ རྩེས་སུ་དེ་ནི་ཏོར་ལས་མཆེད་པའི་ཞན་ཤེ་(鲜卑)རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་བཅུགས་པར་གྲགས་པའི་ལ་
 ཞའི་རྒྱལ་ཁབ་(264-280)ཀྱི་ཤར་མཚམས་སུ་གྱུར། སུའེ་(隋)རྒྱལ་རབས་(581-618)ཀྱི་སྐབས་ཡུལ་
 ལུང་འདིའི་ཆ་ཤས་ནི་ལིང་ཏུ་(梁州)མཁར་གྱི་ཁོངས་གཏོགས་ལིན་ཐའོ་འམ་ཤེན་ཀྱང་རྫོང་(临洮郡)གི་
 ཁོངས་སུ་བསྐྱས། རྩེས་ནས་ཐང་གུར་རྒྱལ་རབས་(618-907)ཀྱི་རིང་ལ། ལྷོང་ཡོའུ་ཏོའོ་(陇右道)ཞེས་པའི་
 ཞིང་ཆེན་གྱི་མངའ་ལོག་ཏུ་གྱུར། དུས་རབས་བསུན་པའི་དཀྱིལ་ཙམ་དུ། ཡར་ལུང་ནས་རྒྱལ་པོའི་སྐབས་རྒྱལ་
 བཙན་པོས་(674-682)ལ་ཞོ་ཡོངས་ལ་མངའ་དབང་མཛད་པ་ནས་བཟུང་། སྐབས་སྤོང་གི་ཡུལ་ལུང་འདི་ཉིད་
 སྐབས་རྒྱལ་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་བསྐྱས། བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་ཐོར་རྩེས། སྐབས་སྤོང་གི་དམག་དོན་གྱི་འགག་སྒོ་
 རྣམས་ནི། སྐུའི་སྐབས་(宋100-1125)རྒྱལ་རབས་ལ་དམག་འབྲམ་རབས་དང་རིམ་པ་བཤམས་སྤོང་བའི་
 ཚོང་ཁའི་རྒྱལ་སྐྱས་(120-1212)དང་ཅིང་རྒྱལ་རབས་(女真金朝1115-1279)གཉིས་ཀྱིས་དྲག་པོའི་
 དཔུང་གིས་རིམ་པར་དབང་དུ་བཟུང་།⁵ དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་། ཆེན་པོ་ཏོར་(1207-1279)ཀྱིས་
 སྐབས་རྒྱལ་རབས་ཡོངས་སུ་བཙན་པ་ནས་བཟུང་། ཡུལ་ཕྱོགས་འདི་ནི་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལས་མདོ་སྐྱང་ཆོལ་ཁ་
 དང་། གུང་ཁང་རྩ་(巩昌府)ཞེས་པའི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དོ་དམ་ལོག་ཏུ་བསྐྱས་ཤིང་། ཡོན་རྒྱལ་གཞུང་ནས་ཡུལ་
 ཀྱི་བོད་པའི་འགོ་དཔོན་རྣམས་ལ། སྤོང་དཔོན་དང་བརྒྱ་དཔོན་གྱི་ཚོ་ལོ་དང་གོ་གནས་བསྐུལ་བར་བརྒྱུད་དེ་ཡུལ་
 འབངས་རྣམས་ལ་མངའ་དབང་བསྐྱར།⁶

དེ་མིང་རྒྱལ་རབས་(1279-1368)བཅུགས་པ་ནས་བཟུང་། དུས་ལུག་རིང་པོ་ཞིག་ལ། མདོ་སྐྱང་གི་ཤར་
 མཚམས་སུ་ལྷགས་རི་བསྐྱར་ཞིང་། ཡུན་གྱིས་ལྷགས་རིའི་ཤར་མཐའི་ཕྱོགས་སུ་དམག་སྐར་གྱི་མཁར་གྲོང་
 རིམ་པར་བཏབ་པ་ལས། ཐའོ་ཏུ་མཁར་(洮州)དང་མེན་ཏུ་མཁར་(岷县)གཉིས་ནི། སྐབས་སྤོང་དུ་བཏབ་
 པའི་དམག་སྐར་གྱི་མཁར་གྲོང་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། མཁར་གྲོང་རེ་རེ་ཡི་མཐའ་དུ་རྒྱ་དང་རྒྱ་ཁ་ཆེ་ཡི་དམག་མིས་
 སྤུང་བའི་བཙན་མཁར་བརྒྱ་ཕྱག་དུ་མས་བསྐོར་ཡོད། དེ་མིང་གིས་མཐའ་མཚམས་ཀྱི་བོད་པའི་ཚོ་པ་ཁག་
 དང་འཆམ་མཐུན་ཡོང་བའི་ཆེད་ཆེན་ཆེན་པོ་ཏོར་གྱི་སྤིད་རྩུས་ཀྱི་རྩེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། བོད་ཀྱི་ཚོས་སྤིད་ཀྱི་སྤོང་དཔོན་
 རྣམས་ལ་གོ་གནས་དང་ཚོ་ལོ་བསྐུལ་བར་བརྒྱུད་ནས། ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་སྤིད་དབང་ལ་ཟུར་དུ་ཐེ་རྩུས་བྱེད་
 ཐབས་བྱས། དེའི་སྐབས་ལ། ཚེ་ནི་སྤོང་གི་གཏུང་རབས་དང་པོར་གྲགས་པ་ཙེ་ཚང་མ་གྲོ་ཚང་ཚོ་པའི་འགོ་
 དཔོན་སྤུང་ལྷོ་ཞེས་པ་ཞིག་ལ། སྤྱི་ལོ་1279ལ་དེ་མིང་གོང་མས་སྤོང་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་བསྐུལ་བ་ནས་བཟུང་།

། ཚེ་ལོ་སྐྱོད་རིམ་བྱོན་གྱིས་དྲུ་མིང་རྒྱལ་མཚམས་ཀྱི་སྤྱང་དམག་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་རྒྱལ་དབྱེ་ རྩོམ་གསུང་གི་བོད་ཀྱི་ཚོལ་གཞུག་གཞུག་གི་དམག་སྡོད་པ་དང་། དུས་རབས་བརྒྱུ་གཤམ་མཚོ་སྡོད་པའི་རྩོམ་སྤྱི་ བསྐྱབས་པའི་སོག་པོའི་ཚོལ་རྒྱལ་གྱི་དྲག་ཤུགས་ལ་བཀག་འཁོག་ཡུན་རིང་བྱས་ཤིང་། ཚེ་ལོ་རྒྱལ་པོའི་དྲུ་མིང་ ལོང་མ་རྒྱལ་གྱིས་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་དུ་སྤྱོད་འཇགས་ཚོགས་པའི་ཚོལ་དང་གོ་གནས་ཚེན་པོ་བསྐྱེལ་ བ་དང་། དུས་རབས་བརྒྱ་བདུན་པ་ནས་བཟུང་། ཚེ་ལོ་སྐྱོད་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུག་དང་སོག་པོའི་ཚོལ་ཁག་དང་ འབྲེལ་ལམ་དམ་པོར་བརྒྱུགས་ཡོད་ཤིང་། མདོ་སྐྱོད་ཡུལ་གྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྐྱོང་སྤྱི་གནས་སྤྱི་གནས་གལ་ ཚེན་པོ་ཞིག་བཟུང་བྱུང་པར་གྱུར་།*

དེ་ལྟར་ཚེ་ལོ་སྐྱོད་གི་སྡོད་པ་ཤུགས་རིམ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་ནས་བཟུང་། ཚེ་ལོ་སྐྱོད་པའི་ཡུལ་མིང་འདི་ནི་ ཁོང་གིས་མདོ་སྐྱོད་ཤར་མཚམས་སུ་སྤོང་བའི་མངའ་ཁོངས་དེ་ལ་ཡོངས་སུ་ཐོབ་པར་གྱུར་། མན་རྩ་བ་རྒྱལ་སྤྱི་ རྒྱལ་བརྒྱུགས་པའི་ཚིང་གུར་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་(༡༩༥༤-༡༩༧༧)རིང་ལ། དྲུ་མིང་སྐབས་ཀྱི་མདོ་སྐྱོད་རྩོམ་གསུང་ མཚམས་པལ་ཚེ་བ་ནི། ཚིང་རྒྱལ་གཞུག་གིས་དངོས་སུ་སྐོས་པའི་གཞུག་དཔོན་དང་། ལོང་མ་རྒྱལ་གྱི་བའི་ ཡུལ་དཔོན་རྒྱལ་སྤྱི་སྐྱོད་པའི་རྒྱལ་ཁོངས་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་ལྟ་བུར་གྱུར་ཅིང་། རྒྱལ་སྤྱི་དང་། བོད་ཀྱི་ཡུལ་ དཔོན་ནས་ཡུལ་ལུང་གི་རྒྱལ་པོ་ཁག་ལས་ཚེ་ལོ་སྐྱོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྡོད་པ་ཤུགས་ཚེ་ཤོས་ཀྱི་གསུང་ཡིན། ས་ སྐྱོད་གི་གསུང་རབས་རྒྱལ་སྤྱི་སྤོང་གི་ལོང་མ་རྒྱལ་ཤུགས་ཀྱི་སྤོང་གི་ལོང་མ་རྒྱལ་པོར་དང་དུ་སྐྱོངས་པར་བརྟེན། ལོང་མའི་གཞུག་ནས་མཚན་སྟར་དང་ལྡན་པའི་ཚོལ་རྒྱལ་པོ་ཁག་གིས་སྤོང་གི་ལོང་མ་རྒྱལ་པོ་ཚེ་ལོ་སྐྱོད་ཀྱི་སྤོང་ སྐྱོད་ཀྱུན་ལ་མངའ་དབང་ཡོངས་སུ་བསྐྱུར་། དུས་རབས་བཙུན་པ་ནས་བཟུང་དབང་ཤེད་ཀྱི་ལྷན་ཁོངས་ ལོང་མ་ཚེ་ལོ་སྐྱོད་རྩོམ་སྤྱི་གསུང་པའི་འབྲུག་རྒྱུ་རྒྱུ་བསྐྱེད། དེའང་ཚེ་ལོ་སྐྱོད་གི་མངའ་ཐང་ཡང་ཅེར་ སོན་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་ རྩོམ་སྤྱི་གསུང་ལའི་མངའ་ཁོངས་ནི་སྤོང་བཀྲ་ཤིས་འབྲེལ་དང་། མཚོ་སྡོད་རྩོམ་སྤྱི་གསུང་ ཚོལ་པོའི་ ཚོལ་ཁག་གི་ཁོང་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་ཡུལ་དཔོན་དང་རྒྱལ་པོ་ཁག་གིས་མཚམས་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་ཡོད། དེ་བཞིན་ དུ་ཚེ་ལོ་སྐྱོད་པའི་ཡུལ་མིང་འདི་ཡང་། ཚེ་ལོ་སྐྱོད་དང་། ཐེ་བོ་རོང་། ཐེ་ལོ་སྐྱོད་ལམ་ལུགས་ འབྲུག་ རྒྱུ་ལའི་ལོང་མ་(舟曲/西固)སོགས་འདུས་པའི་ཡུལ་གྱི་ཚེན་པོ་ཞིག་ལ་གོ་བ་དང་།* ཚེ་ལོ་སྐྱོད་གི་དབང་ སྐྱོང་གི་རིམ་གྱིས་དུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་པ་ནས་བཟུང་དེ་སྤོང་ལོ་༡༩༥༧བར་དུ་གནས་ཡོད།¹⁰ དེང་གི་རྒྱལ་སྤྱི་ ཚེ་ ལོ་སྐྱོད་པ་ནི་ཀར་སྤུ་ཞིང་ཚེན་པོའི་གོ་སྐོར་ལྟར་ཤུགས་ཀྱི་རྒྱུང་ཞིག་ལ་དོས་འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད།
 <དཔེ་རིས། ༡>

གོང་གསལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱལ་སྤོང་དམག་ཚད་དུ་ལྷོད་པ་དང་། ཚེ་ལོ་སྐྱོད་ལ་སྤོང་བའི་ཡུལ་མིང་དེ་ལི་ ཤུགས་ཀྱི་བརྟན་དོན་ནི་ལོ་རྒྱུར་ལྡན་པ་ཞིག་དང་། དེས་དུས་རབས་མི་འདྲ་བའི་ནང་དུ་ཡུལ་ལུང་འདིའི་ ཆབ་སྲིད་གནས་སྐྱོང་གི་འགྲུར་ལྡོག་མཚོན་གྱི་ཡོད། དེའི་ཤིང་། སྤོང་དམག་གིས་ཚེ་ལོ་སྐྱོད་པའི་ ཐ་སྐྱོད་འདི་མི་རིགས་དང་སྤོང་གསུང་རིག་གནས་དོས་ཀྱི་གོ་བ་ལེན་སྤོང་སྤོང་ཤིང་། དེ་ནི་སྤོང་རྒྱུ་ དེད་ནས། ཆས་པའི་གཤིས་ནས་གཙང་པ་བའི་ཡུལ་ཚོའི་བར་གྱི་ཐུན་མེད་གི་སྤོང་གསུང་རིག་གནས་ཀྱིས་གྲུབ་ པའི་ཁོང་ཡུག་གཅིག་ལ་གོ་བ་ཡིན་ཤིང་། དེང་གི་ཚེ་ལོ་སྐྱོད་གི་སྤོང་འཛིན་ས་ཁོངས་ལས་རྒྱ་ཚེ་བར་བཞུལ་ ཡོད། ཚེ་ལོ་སྐྱོད་པའི་ཡུལ་མིང་འདི་ལ་དེ་སྤོང་ལའི་དམ་པོའི་ཤིག་རྟེན་ལ། བཤད་པའི་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་མང་ པོར་གོ་རྟོགས་གསལ་པོ་ཞིག་འབྲོད་པ་ལ་ཕན་པ་ཚེན་པོ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་བཤད་པ་གྱིར་མཁན་གྱི་སྤོང་།

ཡལ་མོ་ཚེ་ནི་དང་གི་ཚོ་ནི་རྫོང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་གནས་ཡོད་ན་འང་། ཚོ་ནི་དང་ཡལ་མོ་ལུང་འདྲེས་པའི་བ་མཚེར་དང་ཐོ་བོ་ལུང་པའི་ཡལ་མོ་ཁག་ཏུ་འང་བཤད་པ་གྱུར་ལེན་གྱི་ལུགས་སྲོལ་དར་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཡལ་མོ་ལུང་སོ་སོ་ནས་འཕོ་འགྲུར་ངེས་ཅན་ཡང་བྱུང་འདུག་པ་ལྟ་བུའོ།། གང་ལྟར། ཚོ་ནི་ཞེས་པའི་ཡལ་མོ་དེ་ནི་སྲིད་འཛིན་ས་མཚམས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་ཡོངས་སུ་བཀྲལ་ཏེ། སྤྱི་ཚོགས་མི་ཚོས་རིག་གནས་ཀྱི་དོན་སྤོང་དང་ཡུན་པའི་ཡལ་མོ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས་ན། ད་གཞོན་ལོ་རྒྱུས་ལུན་རིང་ཞིང་རྣམ་པ་སྤུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཚོ་ནིའི་ཡལ་མོ་སྤྱི་ཚོགས་མི་ཚོས་རིག་གནས་ལ་གོ་བ་གང་ལེགས་ལོན་ཐུབ། དེ་ནི་བཤད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་གི་ནང་དོན་དང་གྱུར་ལེན་གྱི་རྒྱུན་འཛིན་ལ་ཚ་རྒྱས་ཡག་པོ་ཞིག་ལོན་ཐུབ་པའི་གཞི་མ་ཡང་ཡིན་པས། གཤམ་ནས་སུ་མཐུན་དུ་སྦྲེང་བར་བྱའོ།།

བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་བྱུང་ཁོངས་ཀྱི་བསམ་མཐའ་རྩ་གནས་པའི་ཚོ་ནི།

ཚོ་ནི་པ་ཞེས་པའི་བོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུད་རྒྱུང་རབས་དང་འབྲེལ་བའི་སྲིད་ཐབས་ཀྱི་དོན་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྫོག་འཛིན་ཆེ་ལ། རྣམས་བབ་ཀྱི་སྦྱང་གཞི་ཡང་མ་ཡིན་མོད། ཡིན་ན་འང་ཀུན་གྱིས་ཡིད་ལ་ངེས་དགོས་པ་ཞིག་ལོ། ཚོ་ནི་པ་རྣམས་ནི་དུས་རབས་བདུན་པ་ནས་ཡལ་མོ་ལུང་འདྲིར་གནས་སྤར་བའི་བོད་པའི་མི་རབས་དུ་མ་དང་གཉེན་གནས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་མཉམ་དུ་བསྐྱབས་པའི་མི་རྒྱུད་ཡིན་ཕྱིར། ཚོས་སྲིད་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་ནི་སྲིད་དབུས་གཙང་ཡལ་དང་འབྲེལ་ལམ་དམ་པོ་ཚགས་ཡོད་པར་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་རབས་རིམ་བྱོན་དུ་ཚོས་སྲིད་རིག་གནས་ལ་འཕོ་འགྲུར་བྱུང་བའི་མེ་ལྷག་ཀྱང་དབུས་གཙང་ཡལ་ནས་མདོ་སྐང་ཚོ་ནིའི་ཡལ་མོ་རིམ་གྱིས་མཛེད་དེ། ལྗེ་ཕྱིར་ཚོ་ནིའི་ཡལ་མོ་སྤྱི་ཚོགས་མི་ཚོས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དང་། སྤྱི་གཞི་བྱེད་ལུགས་སྲོལ། འཚོ་བའི་གོ་མས་གཤིས་སོགས་ལ་འགྲུགས་ཀྱི་ལུགས་ལོན་པར་མེད་པ་རེད། འདི་ལྟ་བུའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མཐོང་སྐོར་ཞིག་ལོ། བཤད་པ་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་ཉིད་ཚོ་ནི་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་ཡལ་མོ་གི་ཤེས་བྱའི་རིག་མཛོད་ལྟ་བུར་གོང་འཕེལ་བཏང་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་དེར་ངེས་ཤེས་དང་རྒྱས་ལོན་གཏོང་ཚུགས་པ་ཞིག་རྟེན་པར་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་གྱུར་ཡོད།

ཚོ་ནི་པའི་མེས་པོ་རྣམས་ནི་སྤར་རྒྱལ་བཙན་པོའི་རྣམས་སུ། ཐང་བཙན་རྒྱལ་དང་གཡུལ་འགྲེད་པའི་ཆེད་གནས་སྲོལ་ནས་ཡོང་བའི་དམག་མིའི་མི་རྒྱུད་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ནི་ཡལ་མོ་ལུང་དུས་རབས་བདུན་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་རྣམས་སུ་སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུད་དུ་བསྐྱབས་ཡོད། སྤར་རྒྱལ་བཙན་པོས་ལྗེ་ཕྱིར་འཁྲུངས་མི་ཉག་རྣམས་རིམ་གྱིས་བཙུགས། གནའ་བོའི་སྤྱིང་ངམ་རྒྱུད་དུ་འབོད་པའི་ས་གནས་རང་གི་གཞིས་སྲོད་ཀྱི་ཚོ་པ་ཀུན་གྱི་ཡལ་མོ་མངའ་འོག་ཏུ་བསྐྱབས་ཤིང་། མཐར་ཐང་བཙན་རྒྱལ་གྱི་འཕེལ་མཐའི་བར་དུ་དམག་གི་སྲོབས་ཀྱིས་བརྒྱུད། དེ་ནས་ཐང་དང་གཡུལ་འགྲེད་བཤམ་པའི་ཆེད། མཐའ་མཚམས་ཀྱི་དམག་གི་མི་རྒྱུད་དང་དུད་ཚང་རྣམས་ནི་སྤར་དམག་ཏུ་བསྐྱོས། སྤར་དམག་དེ་རྣམས་ནི་མངའ་དབང་དུ་བཀུག་པའི་གཞིས་སྲོད་ཀྱི་ཚོ་པ་ཀུན་ལས་དབང་བཙན་ཕྱིར། སྲིད་ཀྱི་དབང་ཐང་ཡང་མཐོན་པོ་ཞིག་བཟུང་ཡོད་པ་རེད།། བཙན་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་ཚོགས་སྲོད་ནི། བོད་དང་མི་རིགས་གཞན་པ་ཁག་ཐུན་མོང་དུ་གནས་པའི་ཡལ་མོ་ལུང་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཅིང་། སོ་སོ་རང་མོས་ལྷར་གནས་ཡོད་རུང་། བོད་པ་རྣམས་ནི་དམག་སྲོབས་ཀྱི་ངོས་ནས་སྤོས་བཙན་སུ་དབང་བཙན་

ཕྱིར། ལྷང་སྲིད་མ་ལུས་སྒྲ་ཡི་རྣམ་རོལ་དུ་བཞེད་པའི་ལྷ་མཚོད་འདྲེ་རྒྱུད་གི་གྲོང་ཚོས་སམ། ཡོངས་གྲགས་སུ་སྲིད་པའི་ལྷ་བོན་ཞེས་འབོད་པ་དེ་ནི་ལྷ་རྒྱུད་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོས་ལུགས་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་ཡིན་སྲིད།¹²

སྲུང་རྒྱལ་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་མཚུགས་ཤིང་བོད་སྲིད་སྐབས་སུ་(དུས་རབས ༩-༡༡བས)། ཞི་དྲག་གི་དཔོན་རིགས་ཁག་ཅིག་གིས་མཐའ་མཚམས་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་རྣམས་བཙན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། ཁོང་ཅག་གིས་བཙན་པོའི་གདུང་རྒྱུད་ཀྱི་དར་ཆ་ཚེན་པོའི་འོག་ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་བོད་པ་རྣམས་ནི་ཚོ་པའི་རྣམ་པའི་ངོས་ནས་ཅ་འཇུགས་བྱས་ཏེ་མནའ་འབྲེལ་གྱི་ཚོ་ཁག་དུ་བསྐྱིགས་ཤིང་ཡུལ་ལུང་སོ་སོར་མངའ་དབང་དངོས་སུ་བསྐྱར། དེ་དག་ལས། ཚང་ཁའི་རྒྱལ་རབས་ནི་མནའ་འབྲེལ་ཚོ་ཁག་ལ་བརྟེན་ནས་བཙུགས་པའི་སྲིད་དབང་ཞིག་ཡིན་ཏེ།¹³ རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཚང་ཐོར་བྱ་ལྟར་ན། ཚང་ཁའི་རྒྱལ་པོས་མི་ཉག་(༡༠༣༤-༡༢༢༥)དང་སྲུང་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དམག་འཐབ་དུས། ལྷན་གྲུབ་(陇逋)དང་། པན་པོ་(庞拜)། བར་ལུང་(巴凌)ཞེས་ཚོ་པ་གསུམ་ལས་གྲུབ་པའི་དུད་ཁྲིམ་བཞི་ཁྲི་ཡས་མས་ཅན་གྱི་མནའ་འབྲེལ་ཚོ་ཁག་ཚེན་པོ་ཞིག་བཙུགས་ཡོད་པ་ཅིང་། གཡུལ་འགྲེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་ཚང་ཁའི་ཡུལ་ནས་མདོ་ཁམས་རྩོམ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་ཁག་དུ་གནས་འཕྲོས་ཕྱིར། ཁ་ཤས་ནི་ལྷ་རྒྱུད་རྒྱུད་ཀྱི་ཞེས་ཚགས་པར་བཤད།¹⁴ སྐབས་དེ་ཙམ་ན། དབུས་གཙང་ཕྱོགས་སུ་ཚོས་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་མང་དུ་འཕེལ་བཞེད་པ་ལྟར། མདོ་སྐད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཁག་དུ་ཡང་ནང་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིམ་གྱིས་དར་ནས། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསར་བ་ཞིག་ཡོངས་སུ་ཚགས་ཡོད།¹⁵ སྲུང་གི་གྲོང་ཚོས་དང་འབྲེལ་བའི་དང་མོས་དང་ཕྱག་ལེན་རྣམས་ནི། སངས་རྒྱས་ཚོས་དང་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་ལུགས་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དང་ལེན་དང་བཙོན་སྐྱར་མཛད་ཕྱིར། སྲུང་གི་གྲོང་ཚོས་གྱིས་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱིག་འཇུགས་ངོས་ནས་ཐོན་པའི་བྱེད་ཀུས་ནི་རིམ་གྱིས་ཉམས་པར་གྱུར་ནས་ཡང་། སྤྱིག་འཇུགས་རང་བཞིན་གྱི་ཚོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་དེ་དག་དང་མཉམ་འདྲེས་མཉམ་གནས་སུ་གྱུར་བའི་དབང་གིས་འཕྲོར་རབས་དང་རིམ་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད།

དུས་རབས་བཙུག་ཉིས་པའི་སྐབས། ཚང་ཁའི་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྲིད་དབང་མཚུགས་ཀྱི་ཡང་། བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཚོ་མང་ཆེ་ཤོས་ནི་སྲུང་གི་དཔོན་རིགས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཁག་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ཡོད། རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཚང་ཁག་ནང་། ཐོལ་ཏུ་མཁར་དུ་དུད་ཚང་༡༡༣༣ལ་ནི་ཚང་ཁའི་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཐོར་རྗེས་ཀྱི་མནའ་འབྲེལ་ཚོ་ཁག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཤིང་། ཡུལ་ཚོ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་སྐབས་གང་རྟེན་དང་བསྐྱེད་ནས། དམག་སྟོབས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཁག་ལ་མགོ་འདྲེགས་བྱེད་ཚུལ་གསལ།¹⁶ དུས་རབས་བཙུག་ཉིས་པའི་སྐབས་ལ། མནའ་འབྲེལ་ཚོ་ཁག་ཚེན་པོ་དེ་ཉིད་ཁ་ཐོར་བ་བསྐྱར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་གསར་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། མདོ་སྐད་ཚོས་འབྲུང་དུ་བཀོད་པའི་བཙུགས་དུས་མ་ངེས་པའི་ཡེར་བ་དགོན་བསམ་འགྲུབ་སྤྱིད་གི་དཀར་ཆག་ཅས་པར། སྐབས་དེར་ཅོན་ཆེ་ཁག་ལྡེལ་ངས་མདོ་དང་། གང་སོ། ཨ་ར། ལྷ་རྒྱུད། གཞུང་པ་བཙས་ཚོ་ཁག་ལྡེལ་སྤྱི་རྒྱུད་བར་རྒྱུད་དུ་གནས་པའི་བཀའ་གདམས་པའི་ལུགས་འཛིན་པའི་དགོན་པ་ཞིག་མཚོད་བཞིན་པ་གསལ་ཞིང་།¹⁷ ཚོ་ཁག་འདི་དག་གིས་མོ་ཅིས་གཏོ་དཔུང་གི་ལུགས་ཕྱག་ལེན་གནང་བཞིན་པའི་ཚོག་མཁའ་དང་། གྲུབ་མཐའ་ལྷ་གྲུབ་དང་བཤད་སྐབས་ཀྱི་ལུགས་ཐ་དང་འཛིན་མཁའ་རྣམས་ལ་གྲུ་ཡངས་ངང་ངོས་ལེན་བྱས་པའི་དབང་གིས། སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་དང་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་བསྟན་པ་རྣམས་ནི་ཡུལ་འདིར་རིམ་གྱིས་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། དཔེར་ན། ལྷ་རྒྱུད་རྩོད་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་རྒྱུད་ནི་མདོ་སྐད་ཕྱོགས་སུ་གཡུང་དྲུང་བོན་ལུགས་

འཛིན་པའི་གདན་ས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཅིང། བོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་འཛིན་པ་ཁག་ལས་མ་ཁམས་སྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་མང་དུ་འབྱུངས་ཏེ། ཡུལ་དེའི་གཡུང་དུང་བོན་གྱི་བསྟན་པ་ནི་དུས་རབས་བརྒྱུད་པའི་བར་དུ་མ་ཉམས་པར་གནས་ཡོད་པ་རེད། ལྷ་རྒྱའི་བར་རྒྱུད་དུ་རྩིས་གྱི་ཚོ་ནེ་དགོན་ཆེན་གྱི་ཆགས་ཡུལ་དེར། ཚོ་ནེ་ཁག་ལྡེ་ཡིས་གསང་སྟོན་རྒྱུ་མེད་པའི་ལུགས་འཛིན་པའི་ལྷ་ཁང་དང་འདུ་ཁང་ཁག་ཅིག་བཞུགས་ཡོད་པ་དང་། ལྷ་རྒྱའི་སྐད་རྒྱུད་དུ་ཡུལ་ལུང་རང་གི་ཞི་དག་དཔོན་རིགས་དང་རྒྱ་ནག་གི་སྲུང་རྒྱལ་གཞུང་གིས་སྤྱི་བདག་མཛད་དེ། རྩིས་ལྷ་ཁང་བསྟན་གྱི་དགོན་པ་ཁ་ཤས་ཤིག་བཞུགས་ཡོད།¹⁸ དེ་ལྟར་སྤྱིར་མཐའ་མཚམས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་གནས་སྟངས་ཀྱི་དབང་གིས། ཡུལ་ལུང་གི་གནས་ཚུན་ལ་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་ཞིང་། སངས་རྒྱུས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་གོ་གནས་ནི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དོན་ལ་འཕྲོད་པའི་ལྷ་ཁང་ལྟེང་གི་ཆེན་པོ་ཏེར་གྱིས་བཅུགས་པའི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དར་བའི་ཚེ་དུ་ཕྱིན།

དེའང་ཆེན་པོ་ཏེར་གྱི་རྒྱུ་བཞེད་ཀྱི་ལོག་སྤྱི་ལོ་༡༢༤༧ནས་བཟུང་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་བས་བོད་ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་ཚོས་སྤྱི་བདག་དབང་གཅིག་ཏུ་བཞེས་པ་ནས་བཟུང་།¹⁹ ས་སྐྱའི་གོང་མ་རྣམས་ལྡེ་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་གོང་མའི་དབུ་སྐྱོ་ཆེན་མོ་ཚོས་རྒྱལ་འགོ་མགོན་འཕགས་པ་མཚོག་(༡༢༣༥-༡༢༤༠) ལྷ་རྒྱའི་སྐད་རྒྱུད་དུ་གནས་པའི་ཤིང་ཀུན་མཁར་དུ་ཡུན་རིང་པོར་བཞུགས། ཁོང་གི་བུ་སྐོབ་ཁག་གིས་ལྷ་རྒྱའི་རྒྱུད་དུ་དགོན་སྡེ་གསར་པ་ཁ་ཤས་ཤིག་བཞུགས་ཤིང་རྒྱུང་པ་ཁ་ཤས་ཀྱི་ལྷ་ཡང་བསྐྱར་ནས། ས་སྐྱ་པའི་ཚོས་བརྒྱུད་འབའ་ཞིག་སྤེལ། རྩིས་ཀྱི་ཚོ་ནེ་ཁག་ལྡེ་ཡི་མཚོན་གཞིས་དེ་ཡང་ས་སྐྱ་པའི་ལུགས་སུ་བསྐྱར། རྩིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཏུ་མཚན་སྟོན་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པའི་ཚོ་ནེ་དགོན་ཆེན་ཞེས་པ་ཡང་། སྐབས་དེར་གསང་སྟོན་རྒྱུ་མེད་པའི་ལུགས་འཛིན་པའི་དྲི་གཙང་ལྷ་ཁང་ཞེས་པ་ཞིག་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༥ལ་དངོས་སུ་ས་སྐྱའི་ལུགས་སུ་བསྐྱར་བ་ལས་བྱུང་བ་རེད། དུས་རབས་གཅིག་ལྟན་གི་རྩིས་སུ། དེ་ནི་སྐྱ་པ་སུམ་སྟོང་ལྟ་ལས་བརྒྱལ་བའི་མདོ་དབྱུང་མཐོ་སྐྱོང་གི་སྐྱ་ས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཏུ་གྱུར།²⁰ ཆེན་པོ་ཏེར་གྱི་རྒྱལ་རབས་ཡོངས་སུ་ཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་རྗེས། ས་སྐྱ་པའི་ལུགས་རྒྱུ་ཡང་ཉམས་དམས་སུ་སོང་བ་དང་། དུས་རབས་བཙོ་ལྷ་པ་ཡས་མས་སུ། གཡུང་དུང་བོན་གྱི་ལུགས་དང་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ཀྱི་ལུགས་འཛིན་པའི་ཚོས་བརྒྱུད་གཞན་པ་ཁག་གིས་ཏུ་མིང་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་འདབས་ལ་བཞེད་ནས། མདོ་སྐད་ཡུལ་དུ་སོ་སོའི་བསྟན་པ་དང་མཚོན་གཞིས་རྣམས་སྐར་གསོ་བྱས་ཏེ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བའི་དུས་ཤིག་ཏུ་བསྐྱེད།²¹ ཚོས་བརྒྱུད་ཐ་དད་འཛིན་པ་དེ་དག་ལས་གསར་དུ་དར་བའི་རི་བོ་དགེ་ལུགས་པའི་ལུགས་ལ་ཚོ་ནེ་ས་སྐོང་གི་གདུང་རབས་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་དབྱེར་གྱི་རྒྱུ་བཞེད་རྒྱུ་ཆེན་པོར་མཛད་ཕྱིར། དེ་ནི་རྩིས་སུ་ལྷ་རྒྱའི་སྐད་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་ཀུན་ཏུ་དར་ཁབ་བྱུང་བའི་ཚོས་བརྒྱུད་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་གྱུར།

ཚོ་ནེ་ས་སྐོང་གི་གདུང་རབས་ལྟར་ན། ས་སྐོང་གི་གདུང་རབས་དང་པོ་སྤྱང་སྤྱི་དང་སྤྱི་ལྟན་སྤྱི་གཉིས་ནི་སྤྱིར་རྒྱལ་བཙན་པོའི་གདུང་རབས་༤༡པ་སྟེ། ལྷ་བཙན་པོ་ཁྲི་གཅུག་ལྷེ་བཙན་ལྟམ་(༤༠༢-༤༣༤)ཁྲི་རལ་པ་བན་གྱི་སྐབས་ལ། མདོ་སྐད་མཚོན་དགའི་ཕྱོགས་སུ་དབྱ་ཁལ་བསྐྱབ་བར་ཕེབས་པའི་སྟོན་ཆེན་དགའ་ཕེ་ཤེས་དར་རྒྱས་ཞེས་པའི་གདུང་ལས་མཚོན་པར་བཞེད། དགའ་ཞེས་པའི་དུས་ཀྱི་ལུགས་ནི་སྤྱིར་རྒྱལ་བཙན་པོའི་གདུང་ཁངས་ལ་ཐུག་ཅིང་ཐོག་མར་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ནས་གོལ་བར་གྲགས།²² ཡང་ཡུལ་ལུང་རང་གི་བཞུད་རྒྱུ་ཞིག་ལ། ཐོག་མར་ཡུལ་ཕྱོགས་དེའི་ཚོ་པ་ཁག་གི་བར་དུ་ནང་འབྲུག་གི་དབང་གིས་ཚོ་ཚང་དམ་གྲོ་ཚང་ཚོ་པའི་སྤྱང་སྤྱི་དང་སྤྱི་ལྟན་ཞེས་པའི་སྤྱི་ལྟན་ཉི་དང་འཁོར་དང་བཙས་པ་རིམ་གྱིས་མཚོན་དགའ་ནས་ཐེ་བོ་རོང་དུ་གནས་སྤོང་ཤིང་། དུས་རབས་བཙོ་ལྷ་པ་ཡས་མས་ལ་ཐོར་ལུང་མེན་ལུ་མཁར་དང་ཉེ་བའི་སྤྱི་ལྟན་རྒྱུད་དུ་གཞིས་ཆགས། དེ་ནས་

ཚེ་ཞེ་ཁག་ལྷ་ཡི་ཚོ་པ་ཁག་རིམ་གྱིས་བཅོམ་སྟེ། ཚེ་ཞེ་དགོན་ཚེན་ཞི་མཚོད་གཞིས་སུ་བསྟེན་ཞིང་། མཐར་ལུལ་
ལུང་ཡོངས་སུ་མངའ་དབང་བསྐྱར་བའི་སྲིད་ལུགས་དངོས་སུ་བཅུགས་པར་གྲགས།²³

ཡང་དགེ་ལྷན་པའི་མཁས་པས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། སྤང་སྡིའི་ཚོ་བོ་རིན་ཚེན་ལྷན་པོ་པ་(༡༤༠༧?)ཞེས་
པ་ནི་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་སྤང་དང་པོ་རྗེ་དགེ་ལྷན་གྱི་(༡༣༧-༡༤༠༧)ཀྱི་དངོས་སྟོབ་ཡིན་པར་བཤད། ཁོང་
གིས་སྤྱི་ལོ་༡༤༧༧ལ་ཚེ་ཞེ་དགོན་ཚེན་ཞི་དགེ་ལྷན་པའི་ལུགས་སུ་བསྐྱར་ཏེ་རིམ་གྱིས་མདོ་དབྱས་མཐོ་སྐང་ཤར་
མཚམས་ཀྱི་གྲུ་ས་ཚེ་ཤོས་ཤིག་ཏུ་གྱུར།²⁴ ཡིན་ནའང་། བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་ཁག་ཅིག་ལྟར་ན། ཁོང་གི་ལྷ་
བསྐྱར་པའི་མཚན་པ་དེ་ལ་ལྷ་སྤྱི་ལུགས་འཛིན་པ་རྣམས་ཡིད་མ་རངས་པས་ངོ་ལོག་ནས་ཚེ་ཞེ་དགོན་
ཚེན་ཞི་ཁག་གཉིས་སུ་གྲུས།²⁵ ཁག་ཅིག་ནི་རིན་ཚེན་ལྷན་པོ་པ་ནས་དངོས་སུ་བསྐོས་པའི་དགོན་ཚེན་གྱི་ཁྱི་
འཛིན་ཚོས་རྗེ་ཞེས་པས་སྐོང་བར་མཚན་ཅིང་། ཁག་གཞན་དེས་ལྷ་ས་བཞེན་ས་སྐྱེ་པའི་ལུགས་བཟུང་ནས་ལུས།
མཐར་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཏོར་གྱ་གྲི་བསྟན་འཛིན་ཚོས་རྒྱལ་(༡༥༤༢-༡༥༥༤)ཀྱི་དམག་སྟོབས་
ཀྱི་དཔུང་རོགས་ལོག་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གིས་དབྱས་གཙང་དང་མདོ་སྟོད་སྐྱེད་ལ་མངའ་དབང་འབྱོར་བའི་ཚེ་
ཚོས་རྗེ་ཡི་དབང་ཤེད་ཀྱང་རྗེ་ཚེ་ལྷན་ནས་མཐར་ཚེ་ཞེ་དགོན་པ་ནི་ལྷུགས་ཡོངས་ནས་དགེ་ལྷན་པའི་གྲུ་ས་
ཚེན་པོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར། ཡིན་ནའང་། ཚོས་རྗེ་དགའ་དཔུང་རོགས་ཁག་གིས་དགེ་ལྷན་པའི་ལུགས་ལྟར་གསར་དུ་བསྐྱར་
བའི་གྲུ་ས་དེ་ཉིད་ནི། ལྷ་ས་ཀྱི་ས་སྐྱེའི་ལུགས་ཀྱི་ཤུགས་རྒྱུན་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཐུབ་མེད་པ་ནི་སྐོས་མི་དགོས་ཤིང་།
དུས་མཚུངས་སུ་ཏོར་གྱི་འབངས་དམག་འབོར་ཚེན་ཞིག་མདོ་དབྱས་མཐོ་སྐང་དུ་འབྱོར་བ་ནས་བཟུང་། ལྷ་ས་
མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་སོ་སོར་འཚོ་བའི་བོད་པ་རྣམས་ནི་ཡུལ་གཞན་དུ་བྱོལ་དགོས་པ་བྱུང་། མདོ་སྐང་ཤར་
མཚམས་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་གཞན་དང་འདྲ་བར་སྐྱེ་རྒྱུ་ཀྱི་ཚེ་ཞེའི་ཡུལ་ནི་བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་བྱོལ་ཡུལ་དུ་
གྱུར་ཡོད་པ་རེད།²⁶ ཚེ་ཞེའི་ཡུལ་གྱི་དགེ་སྟོན་སུ་སོག་པོའི་དམག་ལས་བྱོལ་བའི་བོད་པ་ཁག་ཅིག་ནི་སྐྱེ་རྒྱུ་
སྟོད་རྒྱུ་དུ་བསྐྱབས་པར་གྲགས་མོད་ཀྱང་། འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་ཁངས་ལྷན་ཞི་དཔེ་བར་དུ་མཐོང་ཚོས་
སུ་མ་བྱུར།

སྤྱི་ལོ་༡༥༠༧ལ་མས་ནས་བཟུང་། ལྷ་ས་ཀྱི་སོག་པོ་ལྷ་ཤོ་ཏི་ཚོ་པའི་གཞུག་ཏུ་བོད་ལ་མངའ་དབང་གསར་དུ་
བསྐྱར་མཚན་པའི་མན་ཅུའི་གོང་མས་ཀྱང་དགེ་ལྷན་པའི་བསྟན་པ་མཚོན་ལྷན་གསུམ། ས་སྐོང་གི་གདུང་རབས་རྣམས་
ཀྱིས་མན་ཅུའི་གོང་མར་སྐོ་ཉེ་བ་བྱས་ཤིང་། མངའ་ཁོངས་སུ་དགེ་ལྷན་པའི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཚུང་སྟེ་ལོ་ནས། ཡུལ་ལྷུགས་
སོ་སོའི་བྱ་དགོན་ཁག་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཅས་ལོགས་པར་བཞེངས་ཤིང་།
ཚེ་ཞེ་དགོན་ཚེན་ཞི་མངའ་ལོག་གི་ཡུལ་ཚོ་ཀུན་གྱི་མཚོད་གཞིས་གཙོ་བོ་གྱུར་བའི་དགེ་ལྷན་པའི་གྲུ་ས་ཚེན་པོ་
ཞིག་ཏུ་ཆགས།²⁷ དེའི་བརྒྱུད་རིམ་དུ། དཔེ་པོའི་དབང་ཤུགས་ཀྱིས་སྐྱེ་རྒྱུ་དང་འབྲུག་རྒྱུ་རྒྱུ་དུ་ལྷ་ས་ཡོད་ཀྱི་གཡུང་
དུང་བོན་གྱི་ལུགས་འཛིན་པའི་དགོན་པ་ཁག་གི་ལྷ་བསྐྱར་བར་བརྟེན། ཚེ་ཞེ་ས་སྐོང་གི་དབང་བསྐྱར་མངའ་ཁོངས་
ཀྱང་རིམ་གྱིས་ཡུལ་དེ་དག་ཏུ་རྒྱ་བསྐྱེད་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་དུ། ཚེ་ཞེ་དགོན་ཚེན་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་བྱ་དགོན་
བརྒྱ་དང་བརྒྱུད་ཡོངས་སུ་བཅུགས་པ་ནས་བཟུང་།²⁸ ཚེ་ཞེ་ས་སྐོང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་གཡུང་དུང་བོན་གྱི་ལུགས་
འཛིན་པ་རྣམས་ནི་པལ་ཚེར་ཡོངས་སུ་ཉམས་ཤིང་། དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱེ་དང་གསང་སྟེན་རྣམས་ལུགས་འཛིན་པ་
རྣམས་ཀྱང་པལ་ཚེར་ལྷ་སེར་བསྟན་པའི་ལུགས་སུ་བསྐྱར་ཡོད་པས། དེང་གི་རྣམས་ལ་སྐྱེ་རྒྱུ་ཀྱི་དགོན་
པ་རྣམས་པ་ཁག་གི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་བཀོད་པ་དང་། འཛིན་སྐྱེ་དང་། འབག་འཚམ་ལྷ་བྱ་ཐར་ཐོར་ལེ་མ་གཏོགས་
འབྲེལ་ཡོད་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཤུགས་བཞག་ནི་ཤིན་ཏུ་རྩེད་པར་དགོན་པོར་གྱུར་ཡོད།

དེ་ནས་ས་སྐྱོང་གི་གདུང་རབས་རྣམས་ཀྱིས། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྐབ་མཚོག་(༡༩༥༥-༡༩༥༩)གདུང་
 ལུ་ལུས་པར་བརྟེན། དབུས་ཀྱི་དགེ་ལྷན་པའི་དགོན་ཚེན་ཁག་གི་འཆང་ཉན་གྱི་ལུགས་སྲོལ་ལྟར་ཚོ་ནེ་དགོན་
 ཚེན་དུ་བཤད་སྐབ་འཆང་ཉན་གྱི་ལུགས་དངོས་སུ་བཙུགས། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྐབ་མཚོག་ནི་དབུས་ལྷ་
 ལྷན་ཞིང་ནས་བསྐབ་པ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་རྗེས། སྤྱི་ལོ་ཚོ་ནེ་དགོན་ཚེན་གྱི་ཁྱི་རབས་༡༩༥༥-༥༦ལ་ལོ་ལོས་
 ཏེ། སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལ་མཚན་ཉིད་གྲུ་ཚང་དང་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༨ལ་དཔལ་ལྷན་སྟོན་རྒྱུད་གྲུ་ཚང་བཙུགས་ཤིང་།
 མདོ་སྐགས་རིག་གཞུང་འཆང་ཉན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་གི་ཁ་གསལ་གྱི་རྒྱལ་དུ་གཞུང་དང་བསྟན་བཅོས་ཁ་གསལ་ཤིག་
 གྲུང་མཛད།²⁹ དེའི་རྗེས་ཀྱི་མི་ལོ་བཅུ་ཕྱག་ཁ་ཤས་ཀྱི་རིང་ལ། ཚོ་ནེ་ས་སྐྱོང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་གནས་པའི་
 བུ་དགོན་པལ་ཚེ་བས་ནི་ཚོ་ནེ་དགོན་ཚེན་གྱི་འཆང་ཉན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་བསྟན་བཅོས་པ་བསྐྱབས་དང་
 སྐྱོང་བཞེན་པའོ། དེའང་ས་སྐྱོང་གི་མངའ་ཁོངས་ཏུ་དགེ་ལྷན་པའི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེར་དར་ཕྱིར། ཚོ་ནེ་པའི་ཡུལ་ཚོ་དང་
 མི་ཚོས་ལུགས་སྲོལ། བཤད་པའི་གྲུང་ལུགས་སོགས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཟབ་མོ་ཐོབ་པ་ཡོད་པ་དང་། ཚོ་ནེ་དགོན་ཚེན་
 དང་འབྲེལ་བའི་དགེ་ལྷན་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན། དུས་རབས་བཙུན་པ་ནས་བརྒྱུད། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྐབ་
 མཚོག་དང་ཁོང་གི་རྗེས་འཇུག་གི་སྤྱི་ལོ་ལྷ་ལས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པའི་སྐྱོང་ཚོག་གི་ནང་དོན་ལ་ཕྱོགས་ཡོངས་
 བས་བཅོས་སྦྱར་སྒྲིག་གསུམ་མཛད་ཡོད་པར་གྲགས།³⁰

དུས་རབས་བཙུན་པའི་དཀྱིལ་ཚོམ་ལ། ལྷ་ཚུའི་སྟོན་རྒྱུད་དུ་ཟིང་འཇུག་ཐེངས་འགའ་ལངས་ཕྱིར། ལྷ་བས་
 དེར་ས་སྐྱོང་གི་མངའ་འབངས་ལས་མི་འབོར་མང་ཤོས་སུ་གྱུར་པའི་བོད་པ་རྣམས་ནི་ཆིང་གུར་རྒྱལ་རབས་དང་
 གྲུང་དུ་མི་སེར་སྲིད་གཞུང་(༡༩༡༢-༡༩༥༩)གི་བཀའ་ལྟར། སྤྱི་ལོ་ཐེངས་མང་པོར་ཟིང་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་
 གོམ་དུ་གཡུལ་ལ་ཞུགས་དགོས་པ་བྱུང་། དེས་རྒྱུན་བྱས་ཏེ་ཚོ་ནེའི་བོད་པ་རྣམས་ཀྱི་མི་འབོར་ནི་ལྷ་བའ་འགྱུར་
 གྱིས་རྗེ་ཏུ་དུ་ཕྱིན་ཅིང་། ལྷ་ཚུའི་བྱང་རྒྱུད་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཚོ་པལ་ཚེ་བ་ནི་དམག་འཇུག་གི་བརྒྱུད་རིམ་ཁོང་མེད་
 བརྒྱུད་ཏུ་སོང་། དེ་ནས་ས་སྐྱོང་གི་གདུང་རབས་རྣམས་ཀྱིས་དཔུ་ཁྲུལ་དང་འུ་ལག་གི་ཡོང་ཁུངས་ལ་དམིགས་ནས།
 གཡུལ་འཐབ་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་མེད་བརྒྱུད་ཏུ་སོང་བ་དང་། གདུང་རབས་ཆད་པ། ཁྱིམ་གཞིས་སྐྱོངས་སོང་བའི་
 ཁང་ས་རྣམས་ནི། ལྷ་གོ་དང་། ཟིང་འཇུག་ཐབ་པ་དང་ཤེད་ལྷ་བུའི་རྒྱུན་ལྷན་གྱིས་ཡུལ་ལུང་འདྲིར་ཆེད་དུ་བྱོལ་
 བས་སྐབས་བཅོལ་དུ་ཡོང་བའི་རྒྱ་མི་རྣམས་ལ་སྤྱད་ཕྱིར། རྒྱ་མི་འབོར་ཚོན་ཞིག་རིམ་གྱིས་ཚོ་ནེའི་ཡུལ་དུ་གནས་
 རྒྱུར་ནས་ཡུལ་ས་བརྒྱུད་བའི་འགོ་བཙུགས་པ་རེད།³¹ དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩རྗེས་ནས་བརྒྱུད། ཡུལ་ལུང་འདྲིར་ལོ་
 རེར་ལྷ་བའ་འགྱུར་གྱིས་གནས་འཕོས་པའི་རྒྱ་མི་རྣམས་དང་བསྐྱར་ན། སྤར་གྱི་ཚོ་ནེ་ལོ་བོད་པ་རྣམས་ནི་མི་འབོར་གྱི་
 དོས་ནས་གྲངས་ཉུང་དུ་གྱུར་ཡོད་ཅིང་གནས་ཚུལ་དེ་ནི་ད་སྡེའི་བར་དུ་འགྱུར་མེད་དོ།³²

ཡུལ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས།

དེར་གི་སྲིད་འཛིན་ས་ཁུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ལྟར་ན། ཚོ་ནེ་པ་རྣམས་ནི་པལ་ཚེར་ཚོ་ནེ་ཚོང་དང་བ་མཚོར་ཚོང་གི་མངའ་
 ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ཡུལ་སྡེ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཏུ་འདུས་ཤིང་། ཁོང་ཅག་གི་གནས་ཚགས་ཡུལ་དང་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་
 ལུགས། རྒྱུ་གོས་ཆ་ལུགས་སོགས་ཀྱི་དོས་ནས་འབོད་སྐྱེད་ཀྱང་འདྲ་མེད་ཅི་རིགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད། ཚོ་ནེ་པ་དང་
 ཉེ་བར་གནས་པའི་འབྲོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་རོང་པ་འཇུག། རྒྱ་ཁ་རྒྱུད། ཡང་ན་བྱུ་རུ་སྐྱོས་དམར་གྱི་ལྷ་ཅན་དང་མགོ་
 བྱར་ཅན་མ་ལྷ་བྱར་འབོད་པ་དང་། ཡང་སྐབས་འགའ། ཚོ་ནེ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་སྡེ་ལ་དུ་རིག་གནས་སྣ་མང་ཞིག་

མཉམ་དུ་བསྐྱེས་ཡོད་ཕྱིར། འབྲོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱུ་ཟེའི་ཚུལ་དུ་རྒྱུ་མ་བོད་དང་ར་མ་ལུག་ལྟ་བུར་འབོད་པར་བཤད། དེ་དང་ཆ་འདྲ་བ་ཞིག་ནི་ཉེ་འཁོར་དུ་གནས་པའི་རྒྱ་རིགས་དང་རྒྱ་ཁ་ཆེ་ཡི་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང། ཚོ་ལོ་པ་རྣམས་ལ་པན་རྩན་ཅི་(半番子)དང་ཞི་རྩན་(西番)ཞེས་འབོད་པ་དང་། དེ་ནི་རྒྱ་ལྷག་གི་ཐང་གུར་རྒྱལ་རབས་ནས་བཟུང་། རྒྱའི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་རྣམས་ཀྱིས་བོད་པ་རྣམས་ལ་ཆེད་དུ་སྦྱོང་པའི་ཐ་སྐད་ཅིག་ཡིན། ཉེ་བའི་མི་ལོ་བཅུ་ལྷག་དུ་མའི་ནང་ལ་ཚོ་ལོ་པ་རྣམས་ལ་འབོད་ལུགས་གསར་པ་གཉིས་བྱུང་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི་དམངས་སྲོལ་གྱི་ངོས་ནས་བོད་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་གཞན་དང་ཁྱད་པར་ཅུང་ཡོད་ཕྱིར། སྤྱི་ལོ་2007ནས་བཟུང་། ས་གནས་དེའི་སྲིད་གཞུང་གིས་ཚོ་ལོ་པ་རིགས་ཞེས་བཏགས་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཞིག་ནི། ཚོ་ལོ་པའི་སྐྱེས་སྐབས་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་ལོ་ལྟ་བུ་གསལ་དུ་བསྐྱེས་ཡོད་ཕྱིར། རྒྱ་སྐད་དུ་སན་གེར་མའོ་(三格毛)ཞེས་འབོད་ལ། ཚོ་ལོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ནི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཡི་ལན་བྱ་སྐྱེས་ལོན་པར་བཤད། ཡང་ཡུལ་མི་ལ་ལས། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་སན་གེར་མའོ་ནི་དོན་དུ་བོད་སྐད་ཀྱི་སོང་བཅན་དམག་ཅེས་པའི་སྐྱ་གདངས་ཡིན་པ་དང་། བཅན་པོ་སོང་བཅན་སྐྱམ་པོའི་(?-༧༥0)དམག་རྒྱུད་ཡིན་ཕྱིར་ཐོགས་པར་བཤད། ཚོ་ལོ་པའི་ནང་ཁལ་དུ་འདྲ་ལྷུ་རྒྱུ་དང་རྒྱུང་ཐག་ཉེ་རིང་གི་ངོས་ནས། རྩོད་པ་རོང་པ་དང་རྒྱ་ལྟ་སྤེལ་བཞེས་གཉིས་སུ་འབྱེད་སྲོལ་ཡོད། དེ་ལྟར་རྒྱ་རྒྱ་ལོ་ལ་ཁམས་ངོས་ཀྱི་བར་མཚམས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཉུང་ཡོད་ཕྱིར། ཚོ་ལོ་པ་རྣམས་ནི་རྒྱའི་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གནས་ལ་འབྲེལ་འདྲིས་བྱུང་ནས་བཤད་པའི་གྲུང་ལུགས་ལ་ཡང་ད་བར་དུ་ཤུགས་རྒྱུན་ཟབ་མོ་ཐེབས་བཞེན་ཡོད་པའོ།³³

མདོ་སྐད་ཀྱི་བོད་མིའི་ཡུལ་ཚོ་པལ་ཆེ་བ་དང་འདྲ་བར། ཚོ་ལོ་པ་ཚོ་ལོ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གཞི་ཅིང་སྤྱི་གཟུགས་ཡིན་ཞིང་། བོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་གཟུགས་འདྲི་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ལ་དུས་རབས་བཅུ་བའི་ཐོན་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟུང་ལྟུང་(簇)དང་རྩུ་(族)ཞེས་བཀོད་ཡོད། ཚོ་ལོ་པའི་པ་ལོ་པ་མེས་ཀྱི་སྐྱེས་རྒྱུད་ལས་མཆེད་པའི་ཐུན་མོང་གི་ཁྱིམ་རྒྱུད་སྐོར་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཚོ་ལོ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚོ་པ་གཅིག་ལ་ཁྱིམ་ཚང་ཁ་ཤས་ནས་སུ་མུ་ཅུའི་བར་གྱིས་གྲུབ་ཡོད། ཚོ་ལོ་པའི་ཐུན་མོང་གི་རུས་རྒྱུད་འཛིན་པ་དག་གིས་ཀྱང་རང་ཉིད་ནི་སྤྱི་རྒྱུ་བཅན་པོའི་གཡུལ་ཐབས་ལ་ཞུགས་པའི་པ་མེས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་ཡིན་པར་བཞེད། དེ་བཞིན་ཚོ་ལོ་པའི་སྤྱི་གཟུགས་ཀྱི་འོག་ནས་ཡབ་མེས་གཅིག་པའི་པ་སྤུན་གྱི་ཁྱིམ་ཚང་རྣམས་ལ་ཤ་རྩེ་ཞེས་འབོད་ཅིང་། ཚོ་ལོ་པའི་ཆེ་རྒྱུར་ཤ་རྩེ་གཅིག་པ་ལས་གྲུབ་པའི་ཁྱིམ་ཚང་གི་གྲངས་ཀའི་མང་ཉུང་ཡང་མི་འདྲ་སྟེ། ཉུང་བ་ལ་ཁྱིམ་ཚང་ཁ་ཤས་དང་མང་བ་ལ་ཁྱིམ་ཚང་བཅུ་ལྷག་ཡོད། ཤ་རྩེ་གཅིག་པ་རྣམས་ནི་པ་མེས་ཀྱི་གདུང་རུས་གཅིག་ཕྱིར་ཐུན་མོང་གི་རུས་ཀྱི་མིང་སྦྱོང་པ་དང་། རིགས་རུས་ཀྱི་ལྟ་གཅིག་བསྟེན་ཞིང་། ཡུལ་གྱི་ལྟ་གཉན་ཡང་གཅིག་གསོལ་བ་ཡིན། དེ་ལོ་ངོས་ནས་བཟུས་ན་ཤ་རྩེ་ཞེས་པ་ནི་རུས་རྒྱུད་གཅིག་གི་ཡན་ལག་གམ་ཁྱིམ་རྒྱུད་གཅིག་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་འཇུག་པར་འདོད།³⁴

སྤྱི་ལོ་1930ནས་བཟུང་། ཡུལ་ལུང་འདྲིའི་སྲིད་གཞུང་དང་ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་སྤེལ་བཞེས་པའི་ཐ་སྐད་འདྲི་དངོས་སུ་བཀོལ་ཞིང་། དེ་ནི་རིམ་གྱིས་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་ཚོ་ཀུན་གྱི་སྲིད་འཛིན་སྤྱི་གཟུགས་ཀྱི་མང་གཞིར་གྱུར་ཉེ་ཐུར་གྱི་ཚོ་ལོ་ཚབ་དུ་སྦྱོང་བཞེན་ཡོད། དེ་ལྟར་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཟུགས་ལ་འཕོ་འགྱུར་གང་འཚམ་བྱུང་ཡོད་ནང་། ཚོ་ལོ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཚོ་སྤེལ་བཞེན་པ་དང་ཤ་རྩེ་ལོ་སྤྱི་གཟུགས་ནི་ཐུར་བཞེན་དུ་བཟླ་བོར་གནས་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེ་ནི་རུས་རྒྱུད་གཅིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་གཞན་དབྱེ་འབྱེད་དང་། ཐུན་མོང་གི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་ཆོད་གཞི་གཙོ་བོ་ཞིག་ཉུང་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་གི་ཤ་རྩེ་ལ་ཡང་མི་ཤ་རྩེ་དང་ས་ཤ་རྩེ་ཞེས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལས། ས་ཤ་རྩེ་ནི་ཚོ་ལོ་པ་སྐོང་གི་གདུང་རབས་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་ལུང་གི་བོད་པའི་མི་འབོར་ཉུང་དུ་སོང་།

ཕྱིར། དཔྱ་ཁབ་དང་ལུ་ལག་གི་ཆེད་དུ་ཡུལ་འདིར་གནས་སློབ་པའི་རྒྱ་མིང་པོ་ཞིག་ཡུལ་ཚོ་སོ་སོར་ནང་ལེན་བྱས་པའི་བསྐྱེད་འབྲས་ཤིག་ཡིན།³⁵ ས་ཤ་ཉེ་ཞེས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ནས་བརྒྱུད་མར་གྱི་ཤ་ཉེའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཐོར་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་ཉེན་ཆེ་སྟབས། དམིགས་བསལ་གྱི་གནས་སྐྱད་ས་དེ་ལ་གཏང་ནས་ཤ་ཉེ་རྣམས་ལས་ཤ་ཉེ་ཚ་ཞེས་སྱིར་བཏང་གི་ཤ་ཉེ་ལས་དམིགས་སུ་དོས་འཛིན་བྱེད་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཤ་ཉེ་ཚའི་བར་དུ་བཙུང་འདད་ལྷག་ཏུ་ཆེ་བར་མ་ཟད་ཕན་ཚུན་བར་ལ་དོས་འགན་གཙང་མར་ལེན་རེས་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་ཡོད་ཚུལ་ནི་ཚ་ཞེས་པའི་ཡིག་ངོ་ལས་ཀྱང་གོ་སློབ། དེའང་ཚོ་ནེ་པ་རྣམས་ནི་དུས་རབས་དུ་མའི་རིང་ལ་བོད་རྒྱའི་ས་མཚམས་སུ་གནས་ཚགས་ཡོད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བྱིས་ཚང་སོ་སོར་ཕལ་ཆེར་རྒྱའི་དུས་མིང་རེ་བཏགས་ཡོད་པ་དང་། འདོགས་དོན་གཙོ་བོ་ཡང་ཡུལ་ཚོ་སོ་སོར་ནང་ཤ་ཉེ་ཆེ་ཞེས་བར་ལ་དབྱེ་བ་འབྱེད་ཕྱིར་ཡིན། ཡིན་ནའང་དེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ། ལྷག་པོར་ཤ་ཉེ་ཚོ་ཞིག་གཅིག་གི་ནང་དུ་དུས་མིང་མི་གཅིག་པ་ཁ་ཤས་འདུས་སྡིད་ལ། ཡུལ་ཚོ་གཅིག་གི་ནང་གི་དུས་མིང་གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤ་ཉེ་ཚོ་ཞིག་གཅིག་ཡིན་པའི་དེས་པ་མེད་དོ། དེའི་ཕྱིར་ཚོ་ནེ་པ་རྣམས་ལ་མཚོན་ན། ཤ་ཉེ་ནི་ཐུན་མོང་གི་སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་དང་། སྤྱི་རིམ་གྲོང་ཚོག་བསྐྱབ་པ་དང་། དཔྱ་དང་འཛིགས་པ་གང་རུང་བྱུང་ཆེ་ཕན་ཚུན་བར་དུ་ཆེས་སློབ་པར་ཉེ་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གཞི་ཚའི་སྒྲིག་འཛུགས་དེ་ཉིད་དུ་གྱུར་ཡོད།

ཚོས་ལུགས་དང་ཡུལ་སྲོལ།

རྒྱ་རྒྱའི་རྒྱུད་ནི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་བྱུང་ཁོངས་ཀྱི་བས་མཐའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་ནའང་། ཚོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ཐད་ནས་སྟོན་དབྱས་གཙང་ཕྱོགས་ནས་ཤུགས་རྒྱུན་ཡུན་རིང་པོར་ཐེབས་ཡོད། བོད་དུ་ལྷན་པ་ཇི་བཞིན་བོད་པ་རྣམས་ཐེངས་ཁ་ཤས་ལ་ཡུལ་ལུང་འདིར་གནས་འཕོས་ཤིང་། ཡུལ་འདིར་སྤྱིར་ཚོས་བརྒྱུད་ཞིག་དར་བའི་བྱུང་རབས་ལ་བརྟག་ན། ཚོ་ནེའི་ཡུལ་ནི་བོད་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་ཀུན་གྱི་ཚོས་སྤྱི་ལུགས་གཉིས་འཕོ་འབྱུར་གྱི་བྱུང་བ་ལ་རྒྱར་བརྟམས་ལེབ་མཐོང་གི་མེ་ལོང་ལྷ་བྱུར་གྱུར་ཡོད། བོད་རྒྱའི་མཐའ་མཚམས་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་ཕལ་མོ་ཆེ་དང་རི་བོ་ཉེ་མ་ལ་ཡའི་ལྷོ་རྒྱུད་ཀྱི་རི་ལུང་གི་ཡུལ་གྱུ་ཞིག་དང་འདྲ་བར། རྒྱ་རྒྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་འདིར་ཡང་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དབྱས་སུ་ཉམས་དམས་སུ་ཕྱིན་པའི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་གི་རྣམ་པ་ནི་སྤར་བཞིན་ལུས་ཤིང་། དེ་ལྷ་བྱའི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ཁོར་ལུག་ཏུ་ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དངོས་ཡོད་འཚོ་བའི་དགོས་མཁོ་ལྷར། བན་བོན་སྤགས་གསུམ་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཉམས་ལེན་མཁན་རྣམས་ཚོ་ག་མཁན་དུ་བསྟེན་བཞིན་ཡོད།

སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལྟེ་ལ། ཚོ་ནེའི་ཡུལ་གྱི་ཡུལ་ཚོ་རེ་རེ་ལ་སྤྱི་པའི་ལྷ་བོན་གྱི་ལུགས་འཛིན་པའི་ཨ་ལྷུས་བོན་པོ་དང་། ཡང་ན་གསང་སྤགས་རྩེད་མའི་ལུགས་འཛིན་པའི་ཨ་ལྷུས་སློམ་པ་ཞེས་པའི་ཚོ་ག་མཁན་གྱི་བྱིས་ཚང་རེ་ཡོད་ལ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལྟེ་ལ་དུ་ཁོང་ཅག་ནི་ཡུལ་ཚོ་སྤྱིའི་སྤྱི་རིམ་སྤྱུ་མཁན་ཡིན། དེང་གི་སྤགས་ལ་ཕལ་ཆེར་ཉམས་དམས་སུ་གྱུར་ཡོད། ཨ་ལྷུས་བོན་པོ་དང་ཨ་ལྷུས་སློམ་པ་ནི་ཚོ་ག་ཕྱག་ལེན་མཁན་ཡིན་ཕྱིར། གཙོ་བོ་ཡང་ལྷ་གཉན་མཚོད་ཅིང་མར་སྤི་གཞོན་ཞིང་འདྲེ་བརྟུང་བ་དང་། གསོན་གཤིན་གཉིས་ལ་མོ་ཅིས་གཏོ་དབྱེད་ཀྱི་ཕྱག་ལས་སྐྱོད་མཁན་ཡིན་པས། ཕ་ཤུལ་བྱ་འཛིན་གྱི་སྲོལ་ལྷར་ཁོང་ཚོའི་ཚོས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དང་། ཚོ་ག་ཉམས་ལེན་གྱི་ལུང་དང་མན་ངག་དང་ཕྱག་དཔེ་སོགས་ནི་ཁོང་ཅག་གི་རྗེས་རབས་བྱ་སློབ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཚོག་མཁའ་ཀྱུན་ལས་ཨ་མེས་བོན་པོ་ནི་རིགས་ཀྱི་སྲིད་ཐབས་སྲུང་མཁའ་ཡིན་ཕྱིར་དམིགས་བསལ་དུ་གལ་ཆེ་བར་བརྟེན་ལ། བདག་རྒྱུད་དུ་སྐྱེས་པའི་བོན་པོ་ཡིས། རིགས་སུ་ཆེ་བའི་ལྷ་བདར་ནས། རྩངས་སུ་བཅོན་པའི་སྐྱེས་ཀྱིར་རྟོག་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར། ཨ་མེས་བོན་པོ་ཡི་ཚོག་ནི་ནམ་རྒྱུན་ཨ་མེས་གཞི་བདག་ཅེས་པའི་མཚན་སྐྱམ་གྱི་མདུན་དུ་ཕྱག་ལེན་མཛད་དགོས་པ་དང་། ཨ་མེས་གཞི་བདག་ནི་ཚོན་པའི་ཁང་བྱིས་གྱི་ཀ་བ་དགྲེལ་མའི་སྟངས་གི་མཚན་སྐྱམ་ཞིག་ཏུ་གསོལ་ཞིང་། མཚན་སྐྱམ་དུ་རིགས་རུས་སྐྱེས་རྒྱུད་ཀྱི་སྲིད་ཐབས་དང་དཔལ་དང་ལྷ་གཡང་འཕེལ་བའི་མཚན་རྟགས་སུ་མདའ་ཞིག་བརྟེན་ཡོད། <དཔེ་རིས། ༢> བཤད་པའི་བརྗོད་བྱའི་ནང་དོན་དུ་གསལ་བའི་བོན་ལེན་ལམ་སྟེན་ཞེས་པ་ནི་ཨ་མེས་བོན་པོའི་རིགས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་། ད་བར་དུ་ཚོན་པའི་ཡུལ་གྱི་གཉེན་སྟོན་གྱི་སྐབས་ལ་སྲུང་གི་ཚོག་ནི་ཨ་མེས་ལེན་ཡིས་ཕྱག་ལེན་མཛད་བཞིན་ཡོད། འདས་པའི་མི་ལོ་བཅུ་ཕྱག་ཁ་ཤས་ཀྱི་རང་ལ། སྲར་གྱི་སྲོལ་ལྟར་ཨ་མེས་བོན་པོ་ཡི་ལུགས་འདི་ཉིད་འཛིན་སྟོང་བྱུང་མཁའ་ནི་ཕལ་ཆེར་ཤིན་ཏུ་ཉུང་དུ་རྒྱར་ཡོད་ཅིང་། དེད་ཅག་གིས་ཤེས་ཚད་ལྟར་ན། དེད་གི་དུས་སུ་ཚོན་པའི་ཡུལ་དུ་ཨ་མེས་བོན་པོ་ཁ་ཤས་ཞིག་ལས་ཨ་མེས་ལེན་ནི་ཕལ་ཆེར་རྒྱུད་ཆད་སོང་བའོ།།

ཨ་མེས་བོན་པོ་ཡི་ལུགས་དང་འདྲ་བར། ཨ་མེས་སྟོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་ལས་ནི་སོ་སོའི་བུ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིན་སྟོང་བྱེད་དགོས་ཤིང་། ཨ་མེས་སྟོམ་པ་རྣམས་ནི་གསང་སྤྲུལ་སྤྱིང་མའི་ལུགས་འཛིན་མཁའ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིར། ལོ་རེར་མ་མཐའ་ཡང་སོ་སོའི་ཡུལ་ཚོ་དང་དགོན་པའི་ལྷ་ཁང་དུ་ཐངས་གཅིག་གམ་ཁ་ཤས་འཚོགས་ནས། སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ཚོག་འཕྲིན་ལས་རྣམས་གོ་རིམ་ལྟར་མཉམ་སྦྲུབ་བྱེད་སྲོལ་ཡོད་ཕྱིར། ཨ་མེས་སྟོམ་པའི་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་གནས་ཚུལ་ནི་སྟོས་བཅས་སུ་རྩེད་ལེགས་པར་གནས་ཡོད། གལ་ཏེ་ཡུལ་སྤེལ་དུང་ཞིག་ལ་ཨ་མེས་སྟོམ་པའི་ཕྱག་ལས་གནང་མཁའ་མེད་ཚོ་ཨ་མེས་སྟོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེ་ཆབ་བྱེད་ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་གཉེན་སྟོན་གྱི་སྐབས་ལ་ཤིན་ཏུ་མངོན་གསལ་ཡིན་ཏེ། གཉེན་སྟོན་གྱི་ཚོག་མཁའ་ནི་ཨ་མེས་སྟོམ་པ་ཡིན་རུང་། དེར་ངེས་པར་དུ་ཨ་མེས་ལེན་ལམ་འབོད་དགོས་པར་མ་ཟད། ཚོག་མཁའ་གྱིས་ཀྱང་ཨ་མེས་གཞི་བདག་གི་མདུན་ནས་སྲུང་གི་ཚོག་སྲེལ་དགོས་པ་ཡིན།

དེད་གི་དུས་ལ་བཅས་སྟོན་དང་། གཉེན་སྟོན། གཤིན་ཚོག་ལྷ་བུའི་སྐྱེ་རྒྱ་ནམ་འཆི་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོག་ཕལ་ཆེ་བ་རྣམས་ནི་གྲ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱག་ལེན་བྱེད་ཅིང་། དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱུད་པ་ནས་ཚོན་པའི་རྣམས་ནི་དགོ་ལུགས་པའི་ལྷ་སྟེར་རྒྱར་བ་ནས་བརྒྱུད། ཡུལ་ལུང་གི་དུས་སྟོན་གལ་ཆེ་བ་ཕལ་ཆེར་ནི་ཚོན་པའི་དགོན་ཆེན་དང་དེའི་བུ་དགོན་རྣམས་ཀྱི་ལོ་འཁོར་གྱི་བཀོད་སྐྱིག་དང་བསྐྱུན་དགོས་པ་དང་།³⁶ ཉེ་བའི་མི་ལོ་ཁག་ནས་བརྒྱུད། ཡུལ་གྱི་བགོས་སོང་ཚོག་མཁའ་རྣམས་སྤྱིར་རིམ་གྱིས་ཚོལ་ས་འདས་ཕྱིར། ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྲར་གྱི་ཚོག་མཁའ་གྱི་ཆབ་དུ་གྲ་པ་རྣམས་གདན་འདྲན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ལ། དེ་དང་མཉམ་དུ། སྲར་གྱི་ཨ་མེས་ལེན་དང་ཨ་མེས་སྟོམ་པའི་ཕྱག་དཔེ་རྣམས་ནི་གྲ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་དུ་ཕུལ་ཕྱིར། གྲ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སོ་སོའི་ལུགས་ལྟར་ཕྱག་དཔེ་དེད་ལ་སྐྱུར་བཅོས་ཅི་རིགས་ཤིག་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པའོ།།

བཤད་པའི་གོ་དོན་དང་གྲུང་ལུགས།

བཤད་པའི་གོ་དོན།

བཤད་པ་ནི་དག་ལ་གྲུང་བདེ་བ་ཞིང་ཚིག་བཅད་གྱི་ལམ་ནས་མངོན་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་སྤྱི་ཚོགས་རིག་གནས་སྐོར་གྱི་ཤེས་བྱ་སྣ་མང་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་བྱའི་ནང་དོན་ལ་སྣ་མང་ཞིང་གྲུང་ལུགས་ཀྱང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། བོད་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་ཏུ་དར་ཆེ་བའི་དག་རྒྱུན་གྱི་ཚོམ་རིག་གི་རིགས་པལ་ཆེ་བ་དང་ཆ་མཚུངས་ཕྱིར། ད་སྐབས་བར་དུ་རིག་གཞུང་ཉམས་ཞིབ་པ་དང་མང་ཚོགས་ཀྱི་བརྗོད་ལུགས་གཞིར་བཞག་ན། བཤད་པའི་གོ་དོན་གྱི་ཐད་ལ་དེས་ཤེས་གསལ་པོ་ཞིག་འདོད་སེམས་བྱུང་དུ་འགྲུབ་བར་སྣང་། དཔྱད་འབྲས་ཁག་ཏུ་དེ་ནི་ཚིག་བཅད་གྱི་གྲུང་སྤྱི་³⁷ལམ་བསྟོད་ཚིག་³⁸ལྟ་བུའི་རིགས་སུ་བསྐྱས་ཡོད་ཅིང་། གསར་དུ་ཐོན་པའི་མདོ་སྟོན་ཡུལ་གྱི་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་དཔྱད་འབྲས་ལྟར་ན། དེར་དག་ཐོག་ཚོམ་རིག་³⁹གསལ་དག་རྒྱུན་⁴⁰ཞེས་རྩུང་གྱི་ཡངས་པའི་དེས་ཚིག་འདྲེན་སྣངས་ཤིག་བཏོན་ཡོད་པ་དང་། བཤད་པ་ནི་རྩོན་བཤད་དང་གཏམ་གྱི་རིགས་ཤིག་དང་། གཙོ་བོ་རིག་གནས་ཀྱི་མཚན་བྱེད་སྤྱིང་པོ་དང་ཐུན་པའི་ཅ་དངོས་གང་གི་དོ་སྟོན་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། དཔེར་ན། བཤད་པ་དང་། དཀར་ཡོལ་གྱི་བཤད་པ། མདའ་བཤད། གྱི་བཤད་ལྟ་བུ་ལོ། དཔྱད་འབྲས་དེ་ལྟར་ན་བཤད་པའི་ཚོམ་ལུས་ལ་ཡང་ཚིགས་བཅད་དང་ཚིག་ལྷུག་བཅད་ལྷུག་སྤེལ་མ་བཅས་གསུམ་དང་ཐུན་ཞིང་། བརྗོད་ལུགས་ལ་འཆད་པ་དང་། གྲུང་བ། ལེན་པ་སོགས་རྣམ་པ་ཅི་རིགས་ཤིག་འདུག་⁴¹ ཡང་སྐབས་འགར་བཤད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁ་ཤས་ནི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ལོ་ནས་གྲུང་བའའ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བག་མའི་མིག་རྒྱ་སྤྱི་གཉིས་ཤིང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ།⁴²

དེའང་བཤད་པ་ཞེས་པའི་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་འདིའི་དོན་བཤད་གྱི་སྐོར་ལ། མདོ་སྟོན་ཙེ་ལེའི་ཡུལ་གྱི་བཤད་པའི་གྲུང་ལེན་མཁན་དང་རིག་གནས་པ་རྣམས་ལ་པལ་ཆེར་འབྲེལ་ལུགས་གཉིས་ཙམ་བྱུང་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་མང་ཚོགས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་སྲིད་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྣང་འདི་སྟོན་བཞིན་པ་དང་། སྲིད་ཞེས་པ་ནི་ཡོད་པའི་དོན་དུ་འཇུག་ཅིང་། སྤྱི་ལོ་ཐད་ནས་པལ་ཆེར་བོད་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་ཏུ་ཁྱབ་ཆེ་བའི་སྲིད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་སྲིད་པའི་ཚོགས་སྤྱི་ཚོགས་པ་དང་འབྲེལ་ཆེ་བ་དང་། ཡང་ན་ཡུལ་ལྷང་འདིར་དར་ཁྱབ་ཆེ་བའི་སྲིད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ལྟ་བུ་བདག་ལེའུ་ཡིས་གྲུང་བའི་སྲིད་པའི་ཐོ་ཡིག་ཅེས་པ་དང་འབྲེལ་ཆེ་བས་ཡིན་སྲིད་ཀྱང་། ད་ཡོད་ཀྱི་བཤད་པའི་བརྗོད་བྱ་པལ་ཆེ་བ་ནི་སྲིད་པའི་བོན་གྱི་སྤྱིང་རབས་ལས་རྒྱ་ཆེ་བར་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་གྲོང་དུ་འདུབ་པའི་ཚོགས་པའི་ཐ་སྣང་འདི་རྩུང་ཁྱབ་ཆེ་བར་སྣང་བས། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སྤྱི་གཉིས་དེབ་འདི་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཆེད་ཚོམ་ཁག་ཏུ་བཤད་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྣང་འདི་སྟོན་རྒྱ་ཡིན། གང་ལྟར། སྲིད་པ་ཞེས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་འདོད་མོས་ཡོད་པའི་ཐ་སྣང་འདི་ཡང་དེས་པར་དུ་སྣང་མེད་དུ་མི་འཛོག་པར། མ་མཐའ་ཡང་དེའི་གལ་ཆེན་རང་བཞིན་ནི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་ཡིད་ལ་དེས་དགོས་པ་ཞིག་རེད།

དེའང་བཤད་པའི་རྣམ་པའི་ཐད་ནས་ཀྱང་ཚོད་གཞི་མི་ཉུང་བ་ཞིག་མཚིས་ཏེ། སྤྱིར་བཏང་དུ་བཤད་པ་ནི་རྣམ་པ་གཏན་འཁེལ་ཞིག་གི་དོས་ནས་དྲི་བ་དྲིས་ལམ་གྱི་རྒྱལ་དུ་སྤེལ་བའི་ཚོགས་བཅད་གྱི་བརྗོད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནི་གཏམ་བཤད་བཞིན་འཆད་མཁན་གྱིས་ཡུལ་དུས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ལྟར་ཁ་སྐྱུར་བྱེད་ཆོག་ཅིང་རང་ཉིད་གཅིག་ཕུས་བརྗོད་ཆོག་པ་ཞིག་མིན་ཕྱིར། དག་རྒྱུན་གྱི་ཚོམ་རིག་གི་རིགས་གཞན་པ་རྣམས་དང་ཐ་དད་

པར་སྣང་ལ། རང་ངོས་ནས་སྤེལ་སྦྱོར་གྱི་ཚད་ལྡན་པའི་ཚིག་ཀྱང་བདུན་བརྒྱད་ཀྱིས་ཚན་པ་རེ་དང་། ཚིག་ཀྱང་
 རེ་རེ་ལ་ཚིག་བྱིམ་བདུན་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་རེད། དེའི་ཕྱིར་འདྲིར་ཚོ་ནི་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་ལུགས་ལྟར། ཕྱེ་
 མར་གྱི་ལེའུ་དང་། མདང་ཡི་ལེའུ། ལྷང་གི་ལེའུ། ལུས་སྤུལ་གྱི་ལེའུ། དེ་ནས་འཛིག་པ་དང་། ཆགས་པ་དང་། རང་
 བརྒྱད་ཀྱི་སེམས་ཙན། ཉི་ཟླ་སྐར་ལ་སྤུལ་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིས་གྲུབ་པའི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་ཀྱི་ལེའུ་རྣམས་ནི་
 སློག་དེབ་འདྲིར་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། གཉེན་སྟོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་གྱུར་བའི་སྟོན་པོ་མགར་ཚེན་
 དང་། ཞང་སྤྱད་ཚ་སྤྱི་བཤད་པའི་རིགས་རྣམས་ཀྱང་མཉམ་དུ་བསྐྱུས་ཡོད།

གཞན་ཡང་། རྩལ་གྱི་ཡངས་པའི་ངེས་ཚིག་འདྲེན་ལུགས་ལྟར་ན། ཚོ་ནིའི་ཡུལ་གྱི་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་གི་
 རིགས་པལ་ཆེ་བ་ནི་བཤད་པའི་རིགས་སུ་གཏོགས་ཤིང་།⁴³ དེ་ལྟར་ན་ཆ་ཚང་ལ་ལེའུ་སྤུལ་བྱ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་
 ཡོད། བརྗོད་བྱའི་རང་དོན་ལ་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་ལྟ་བུའི་ལྷ་ཚོས་ཀྱི་སྟོར་དང་། རྩ་སྤྱད་ར་ར་སྤྱི་བཤད་པའི་མི་
 ཚོས་ཀྱི་སྟོར་སོགས་འདུལ། འཚད་ལུགས་ཀྱང་རྣམ་པ་སྤྲོ་ཚོགས་ཤིག་ལྟར་ཡོད། གང་ལྟར། བཤད་པའི་ངེས་ཚིག་
 དང་རྣམ་པའི་སྟོར་གྱི་ཚེད་གཞི་འདྲི་དག་གིས། ཡུལ་ལུང་དེའི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་ཐང་
 ལ་བརྒྱུང་བའི་ངེས་ཤེས་རྟེན་སྤངས་དང་བསམ་གཞིགས་བྱེད་སྤངས་ཤིག་མཚོན་པར་མ་ཟད། ཚེད་གཞི་དེ་འདྲ་
 ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོ་ནིའི་ཡུལ་གྱི་བཤད་པ་དང་བོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྟོར་ལ་དོ་སྣང་
 དང་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་པར་སྤུལ་འདྲེད་ཀྱི་ཕན་ལུས་ངེས་ཙན་ཞིག་ཀྱང་ཐོན་དང་འཐོན་བཞིན་ཡོད་པའོ།

སྟོན་ལྗོན་གྱི་བཤད་པའི་བྱེད་ལུགས།

རྒྱུན་ལྗོན་ལྟར་ན་བཤད་པ་ནི་ཡུལ་ཚོའི་རང་དུ་ཁ་དབང་དང་གཅིག་མཐོང་ངེས་ཙན་ཡོད་པའི་སྤྱི་བཤད་པའི་
 པོ་རྣམས་ཀྱིས་བྱེད་ལེན་བྱེད་དགོས་ཤིང་། བྱེད་མཁུན་གྱི་མང་ཉུང་དང་། བྱེད་ལེན་བྱ་ཡུལ། བྱེད་པའི་རང་དོན་
 དང་དུས་ཡུན་སོགས་ནི་སྐབས་དོན་དང་བསྐྱུན་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས། སྤྱིར་མི་བྱ་གཅིག་གིས་རང་ལམ་རང་
 འདེབས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བྱེད་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། གཉེན་སྟོན་ལྟ་བུའི་དུས་སྐབས་ལ་མི་གཅིག་གིས་སྤྱད་གསེང་
 མཐོན་པོས་སྤེལ་དེ་དྲི་བའི་ཚན་པ་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་བྱེད་ཞིང་། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རེ་རེ་བཞིན་
 མཉམ་ལན་འདེབས་པ་འཇམ། ཡང་ན་མི་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱི་བཤད་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

བཤད་པའི་ཚན་པ་རེ་གྲུབ་པའི་ཚིག་ཀྱང་གི་མང་ཉུང་ལ་ངེས་པ་མེད་མོད། ཚན་པ་སོ་སོའི་འགོ་སློང་བྱེད་
 དང་མཐུག་བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་སྦྱོར་རྣམས་ནི་གཏན་ཆགས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྱད་པ་བྱུང་བའི་ཤོག་དང་ཐེལ་བ་མེད་
 ཅེས་པ་དང་། སྤྱི་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན་ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་མའི་དྲི་བ་འདྲི་མཁུན་དང་ཕྱི་མའི་ལན་འདེབས་མཁུན་
 གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོའི་བརྗོད་པ་སྐབས་ཤིག་རྗོད་པར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ཡིན། དུས་སྟོན་སོགས་བྱུང་བ་གལ་
 ཚེན་གྱི་སྐབས་སུ། བྱེད་པའི་རྣམས་ཀྱིས་སྐབས་དོན་ཡུལ་དུས་ཀྱི་དགོས་མཁུན་དམིགས་ནས་བརྗོད་གཞིའི་
 རང་དོན་ངེས་ཙན་ཞིག་འདེམས་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས་སྤྱི་ཚིག་ཆ་ཚང་ནི་ལེན་གྱི་མེད། ཡུལ་དུས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱུ་
 འཛོམས་པའི་སྐབས་ལ་སྤྱི་བཤད་པའི་བར་དུ་སྤྱི་ཚུལ་དོམ་བྱེད་དུ་སྤྱད་ཀྱིས་འགྲུབ་རེས་བྱེད་སྟོན་ཡོད་དེ། སྐབས་
 སུ་བཤད་པའི་ལེའུ་རེ་རེ་ལས་བརྗོད་གཞི་གང་འདྲོད་དུ་བྱངས་ཏེ་སྤྱི་བཤད་པའི་འགྲུབ་འཇགས་ཤིང་། ཤགས་
 མཁུན་གཉིས་ལས་གཅིག་རྒྱལ་གཅིག་པམ་གྱི་དབྱེ་བ་གསལ་བའི་བར་དུ་འབྲབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་མས་སྤྱི་ཚིག་

ལས་དྲི་བའི་ཚན་པ་ཞིག་བཏང་ནས། ཕྱི་མས་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་དྲིས་ལན་ཞིག་མུར་དུ་འདེབས་ཏུས་དགོས་ཤིང་།
གལ་ཏེ་འདེབས་ཏུས་ན། སྔ་མས་མུ་མཐུད་དུ་འདྲི་བའམ་ཡང་ན་ཕྱི་མས་དྲིས་ནས་སྔ་མས་ལན་འདེབས་དགོས་
པ་རེད། དཔེར་ན།

ཁྱུང་བཤད་ཀྱི་སྐོར་ལ་སྔ་མས་དྲི་བ་འདི་ལྟར་དྲིས་པ་ན།

- གནམ་ལ་པ་མེས་འོངས་བསྟན་སྣང་།།
- གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་གང་རེད།།
- ས་ལ་མ་མེས་འོངས་བསྟན་སྣང་།།
- ས་མར་ལ་མནན་མི་གང་རེད།།

ཕྱི་མས་ཀྱང་ཁྱུང་བཤད་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་ཚན་པ་ལས་དྲིས་ལན་འདི་ལྟར་འདེབས་དགོས་ཏེ།

- གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་བཤད་རྒྱ་ན།།
- གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་བྱུང་ཆེན་རེད།།
- གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་བྱུང་ཆེན་གན།།
- གནམ་ཡར་ལ་ཐད་སེ་བཀྲགས་པ་རེད།།
- ས་མར་ལ་མནན་མི་བཤད་རྒྱ་ན།།
- ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྐལ་རེད།།
- ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྐལ་གན།།
- ས་མར་ལ་འཇམ་སེ་མནན་པ་རེད།།

ཡང་སྐབས་བསྐྱུན་གྱི་བྱུང་གི་བརྗོད་གཞི་ནི་རུས་སྐལ་གྱི་བཤད་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཕྱིར། ཕྱི་མས་སྐོར་བྱུར་དུ་
རུས་སྐལ་གྱི་བཤད་པ་ལས་སྐྱེ་ཆོག་དང་ས་ཏེ་འདི་ལྟར་དྲིས་ཀྱང་ཆོག་སྟེ།

- མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་གན།།
- ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་འོངས་བསྟན་དུས།།
- དབུགས་ཡོད་རེད་ན་དབུགས་མེད་རེད།།
- སྤྲུལ་རེད་ན་སྤྲུལ་མེད་རེད།།
- གནམ་སྐབ་རེད་ན་སྐབ་རེད།།
- རྒྱས་ཚོད་རེད་ན་བསྐྱུས་ཚོད་རེད།།

ཅས་དྲིས་པ་ལ། གལ་ཏེ་སྔ་མས་ལན་མ་ཡོག་ན་ཡམ་པར་བཅི་བའོ།། བཤད་པའི་སྐུ་པ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་
ནི་སྐྱེ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ནས་པ་རོལ་པོ་ཡམ་པར་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་ཕྱིར། ཁོང་ཚོས་སྐྱེ་ཆོག་གི་ཚན་པ་མང་ཆེ་ཤོས་སྟོ་ལ་

དེས་དགོས་ཤིང་སྐྱེ་ཆོག་གི་རྒྱ་ཡང་དུས་རྒྱུན་རྗེ་རྒྱས་སུ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། སྐྱེ་བ་ཚད་ལྡན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་
 དགོས་ན་ངག་གྲུང་ལ་མཉམས་པ་དང་མགོ་ངག་སྐྱེན་པ། སྐྱེ་ཆོག་སྐྱེ་ཆོག་ས་ཤིག་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ། དྲན་པ་བརྟན་
 ཞིང་སྐྱོ་སྐྱོ་སྐྱུར་བའི་ཆ་རྒྱུན་སོགས་དེས་པར་དུ་འཛོམས་དགོས། དེའང་གྲུང་བའི་ཡུལ་དུས་དང་བརྗོད་གཞི་
 སོགས་ནི་གཏན་འཇགས་མིན་ཕྱིར། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཆ་མེད་པ་ཞིག་རེད། གང་ལྟར་བཤད་པའི་གྲུང་ལེན་ནི་ཡུལ་
 གྲུང་སོ་སོར་སོལ་རྒྱུན་མི་ཚོས་རིག་གནས་ཀྱི་དཔེ་སོལ་སྟོན་པ་དང་། ཚོས་ལུགས་དང་ལོ་རྒྱུས་ཤེས་བྱ་རྒྱམས་རྒྱུན་
 གྲེལ་བྱེད་པར་དགོ་པར་ཆེ་བར་མ་ཟད། གྲུང་ལེན་གྱི་སྐབས་དེ་ནི་ཡུལ་མི་ཐམས་ཅད་མཉམ་དུ་འཛོམས་ནས་
 བག་ཡེབས་གཏོང་བ་དང་དགའ་མགུ་རྒྱས་པའི་དུས་ཤིག་ཀྱང་རེད།

སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་བར་དུ་དྲི་བ་དྲིས་ལན་གྱི་ངང་ནས་གྲུང་སྐྱེད་པ་དེའང་། གཉེན་སྟོན་གྱི་སྐབས་
 ལ་མག་པའི་བྲིམ་གྱི་ཁང་ཆེན་ནས་ཚོམས་ཆེན་གྱི་ནང་དུ་ཡར་གྲལ་དང་མར་གྲལ་བར་གྲལ་ཞེས་གྲལ་གསུམ་
 བཤམས་དགོས་ཤིང་། ཡར་གྲལ་ནི་དགོ་འདུན་པ་ཨ་ལྷེས་ལེུ་དང་། སྐྱེན་བགྲུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞུགས་གནས་
 དང་། བར་གྲལ་ནི་ཞང་པོ་རྣམས་དང་གཉའ་བོ་ལ་བཤམས་པ་ཡིན། མར་གྲལ་ནི་སྐྱེས་པ་མགོན་པོ་དང་ཡུལ་མི་
 རྣམས་ལ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱུན་ལྡན་ལྟར་པ་ཡར་གྲལ་ནི་ཚ་ཐབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཏོང་བ་དང་། བར་གྲལ་དང་མར་གྲལ་
 ནི་བྲིམ་གྱི་གོ་ཐབ་ཏུ་བཏོང་ཡོད། བར་གྲལ་དང་མར་གྲལ་གཉིས་ཀྱིས་ཡར་གྲལ་ནས་བརྟན་བའི་དྲི་བ་ལ་ལན་
 འདེབས་དགོས་ཤིང་། བར་གྲལ་དང་མར་གྲལ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ནི་སྐྱེ་ཡི་འགྲུབ་འཇུགས་ཆོག་པ་རེད། ཡིན་
 བའང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཡར་གྲལ་ལ་དྲི་བ་གཏོང་པ་ནི་གུས་ལུགས་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་བརྗེ་བཞིན་ཡོད། གཞན་ཡང་
 ཡུལ་ལུང་འདི་ཡི་གཉེན་སྟོན་ནི་བཤད་པའི་ལེུ་ལག་གི་ནང་དུ་རིག་གནས་ཀྱི་མཚན་བྱེད་སྟེང་པོར་གྱུར་པའི་ཅ་
 དངོས་ཁག་དང་། ཚོ་ག་མཉམ་གྱི་སྐྱེ་ཆོགས་བྱེད་ཅུས། ཡུལ་ཚོའི་ལུགས་སོལ་སོགས་ལ་གོ་བ་ལེགས་པར་འབྱེད་
 བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྐབས་བདེ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིར། གཤམ་ནས་ས་བཅད་དུ་བཀར་ནས་ཆེད་དུ་སྐྱེད་པེས་ཡིན།

དེའང་ལོ་སར་གྱི་སྐབས་སུ། སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉིན་གཅིག་གམ་ཁ་ཤས་ཤིག་ལ་ལོ་སར་དང་འབྲེལ་བའི་
 བརྗོད་གཞི་འམ། ཡང་ན་ཡུལ་དུས་དེས་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་བརྗོད་གཞི་ཞིག་བརྒྱུད་ནས། བཤད་པའི་སྐྱེ་ཆོག་
 མཉམ་ལེན་དང་ཕན་ཚུན་བར་དུ་གྲུང་རེས་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་དང་། ལོ་སར་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུག་དང་མདའ་འཕེན་གྱི་
 དུས་ཆེན་ལྟ་བུ་ལ། སྐྱེ་ཤིང་ས་གནས་གསུམ་ནས་གྲུང་ལེན་བྱེད་སོལ་ཡོད་ཅིང་། གནས་དང་པོ་ནི་རྒྱུག་མདའ་
 འཕེན་བྱ་ཡུལ་དངོས་ཏེ། དཔེར་ན་གྲོང་ཚོའི་ནང་གི་མཚན་རྟོག་སོགས་ཀྱི་འགྲམ་དུ་མདའ་བཤད་ཀྱི་ཚན་པ་གྲུང་
 དགོས་པ་དང་། གནས་གཉིས་པ་ནི་སྐྱེ་དཔོན་ནས་ཡང་ན་ལོ་རེར་ཡུལ་སྐྱེའི་ལས་དོན་ཀྱང་ལ་དོ་དམ་དང་ཞབས་ཞུ་
 ཡི་ལས་སྐྱེ་བུ་བཤམས་པའི་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་བྲིམ་ཚང་ཁག་ལས་སྐྱེ་དཔོན་གྱི་རྒྱ་དུ་འཛོམས་ནས། ཚོམས་ཆེན་
 དུ་སྐྱེན་བགྲུང་པོ་རྣམས་ནི་ཡར་གྲལ་དང་། དེ་ནས་སྐྱེས་པ་རྣམས་ནི་ན་ཚོད་ཀྱི་གོ་རིམ་ལྟར་གདན་ལ་བཞུགས་ཏེ།
 ལུ་མཐུད་དུ་མདའ་བཤད་དང་བྱེ་མར་གྱི་ཚན་པ་རྣམས་གྲུང་དགོས་པ་རེད། གནས་གསུམ་པ་ནི་ཡུལ་མི་རྣམས་
 ཀྱིས་དགུ་ལྟ་དཔངས་བསྟོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཚོགས་པའི་ཡུལ་སྐྱེའི་མ་ཁི་ལྷ་ཁང་གི་མདུན་དུ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་
 གནས་གཞན་པ་གཉིས་དང་འདྲ་བར་བཞུགས་གྲལ་རིམ་བཞིན་དུ་བཤམས་རྗེས་། <དཔེ་རིས། ༣> སྐྱེས་པ་རྣམས་
 ཀྱིས་ལུ་མཐུད་དུ་མདའ་བཤད་དང་། ཡུལ་སྐྱེ་ཡི་བྱུང་རབས་ཆགས་རབས་ཀྱི་སྟོར་གྲུང་དགོས་པ་ཡིན་གོ།

སོལ་རྒྱུན་ལྟར་ན་གང་ཞིག་གིས་བཤད་པའི་སྐྱེ་ཆོག་ཡོངས་སུ་ལེགས་པར་བསྐབ་འདོད་ན། ལག་རྟགས་
 དང་བཅས་གྲོང་ཚོ་གཞན་དག་གི་སྐྱེ་བ་ཁག་གི་མདུན་དུ་བཅར་ནས། སྐྱེ་བ་དེ་དག་གི་སྐྱེར་གྱི་བྱེད་ཡོན་

དང་བསྐྱེད་ནས་བཤད་པའི་ལེའུ་རེ་རེ་དང་གྲུར་ལུགས་ལ་ལེགས་པར་སྦྱང་དགོས་ཤིང་། རང་ཉིད་ཀྱི་བཤད་པའི་སྐྱེ་ཚིག་གི་རིགས་དང་ནང་དོན་ལུག་སུམ་ཚོགས་པར་ཡོང་ཆེད། བཤད་པའི་སྐྱེ་ཚིག་གི་ཚེད་མཁས་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་དྲུང་ལ་བཅར་ཅི་བྱལ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ལྷན་འགན་ལྷན་ལུགས་ཚོའི་སྤང་ལམ་དུ་འཛོལ་ནས་ཚོད་པ་དང་བཤོ་སྤོང་སྤོང་ཚོགས་ཀྱང་བྱེད་སྟོན་ཡོད་པ་རེད། གཞན་ཡང་སྐྱེ་ཚིག་རྣམས་བོད་ཡིག་དང་རྒྱ་ཡིག་གི་ཡིག་དོར་ཡང་ཅི་བྱལ་བྱེད་པ་དང་། ཡང་ན་སྐྱེ་ཚིག་ཡང་དང་བརྟན་ཡང་སོགས་ཐབས་ཤེས་སྤོང་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ལ་འཛིན་ཅི་བྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེད་ཅག་དང་མཉམ་དུ་ལས་དོན་སྦྱབ་མཁན་གྱི་སྐྱེ་ཚིག་རྣམས་ནི་ནམ་ཡང་ཁོ་རང་ཚོས་མི་གང་དང་ཡུལ་དུས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལ། འབད་པ་ཇི་ཉུང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་པའི་སྐྱེ་ཚིག་དང་གྲུར་སྤངས་ལ་སྦྱང་ལུགས་སོགས་ནི་མི་རབས་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱོབ་དགོས་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། སེར་སྐྱ་སྐྱ་ཚམ་ཡང་མེད་པའི་སྦོམ་ནས་རང་གི་ཉམས་སྦྱོང་དང་གྲུར་ཅུལ་ནི་གཞན་ལ་སྦྱ་གསང་མེད་པར་ཁྱིད་པར་སྦོམ་དེ། ཉེ་བའི་མི་ལོ་ཁ་ཤས་ནས་བཟུང་། བཤད་པའི་གྲུར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་འཛིན་ལ་འཕོ་འགྱུར་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པ་ནི་ཕྱི་ལོ་༢༠༡༥ནས་བཟུང་། ཀའ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤོང་ཁྲུལ་ནས་མངོན་མིན་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་(Intangible Cultural Heritage 非物质文化遗产)ཀྱི་སྤོང་ཁྲུལ་ཡོངས་སུ་སྤེལ་སྤྱོད་བྱས། བཤད་པ་གྲུར་ལེན་དང་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་བདག་དབང་ནི་རིམ་གྱིས་སྤོང་འཛིན་ཅན་དུ་འགྱུར་བཞིན་པ་དང་། གྲུར་ལུགས་ཀྱང་འབྲེལ་སྦྲོན་རང་བཞིན་གྱི་གཏམ་ཚགས་ཅན་དུ་གཏོང་གི་ཡོད་ཕྱིར།⁴³ བཤད་པ་གྲུར་ལུགས་ཀྱི་བཀོད་པ་དང་། གྲུར་མཁན་ཚད་ལྡན་ཞིག་ལ་འཛོམས་དགོས་པའི་ཆ་རྒྱུན་དང་ཚད་གཞི་ལ་ཡང་འཕོ་འགྱུར་ཆེན་པོ་འབྱོར་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེད་ཅག་གིས་ཀྱང་བཤད་པ་གྲུར་ལེན་གྱི་འདས་མང་གསུམ་གྱི་གནས་སྤངས་འདི་དག་བརྒྱུད་ནས། བཤད་པ་ཞེས་པའི་གྲུར་ལེན་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོན་རྒྱུན་གྱི་དག་རྒྱུན་རིག་གནས་འདིའི་རང་བཞིན་ལ་བསམ་གཞིགས་ཡང་ཡང་མི་བྱེད་ཀ་མེད་དུ་གྱུར་སོང་།

མངོན་མིན་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་དང་བཤད་པའི་གྲུར་ལེན།

བཤད་པ་ནི་ཀའ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤོང་ཁྲུལ་གྱི་མངོན་མིན་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་ཀྱི་ལས་གཞིའི་གྲས་སུ་ཚུད་རྗེས། ཅན་ཅོད་གིས་བཤད་པའི་སྐྱེ་ཚིག་པ་གསོ་སྦྱོང་དང་སྐྱེ་ཚིག་བསྐྱེད་གི་ལས་གཞི་ཉུང་ལྡན་ལྷན་སྤོང་ཚོགས་ཤིག་སྤེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་འདི་ཉིད་འཛིན་སྦྱོང་སྤེལ་གསུམ་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་སྤོང་ཚོགས་ཤིག་ལག་བསྟར་བྱས།⁴⁴ དེ་ལྟར་བཤད་པ་གྲུར་མཁན་གྱི་སྐྱེ་ཚིག་རྣམས་མངོན་མིན་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་འཛིན་མི་སྣ་དེས་འཛིན་བྱས་པ་དང་། བཤད་པའི་ཡིག་ཆ་བསྐྱེད་དང་། བཤད་པ་གྲུར་ལེན་གྱི་དུས་འགས་ལས་འཇུག་པས་འཇུག་པས་ཉེ། རིམ་གྱིས་ཅན་ཅོད་ཁོངས་ཅམ་དུ་མ་ཟད། ས་གནས་གཞན་དུ་འབྲེལ་སྦྲོན་བྱེད་པར་འབྱོར་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཀྱང་མངོན་མིན་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་ཞེས་པའི་ཁ་གཡང་འོག་བཤད་པའི་དག་རྒྱུན་གྱི་སྐོར་ལ་དོ་སྣང་ཇི་ཇི་ཆེར་ཕྱིན་ཉེ། སྤོང་ཁྲུལ་འདི་དག་གི་རྒྱུན་གྱིས་བཤད་པའི་འབྲེལ་སྦྲོན་གྱི་རྣམ་པ་གསར་པ་ཞིག་ཀྱང་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད།

འབྲེལ་སྦྲོན་གྱི་རྣམ་པར་གྱུར་པའི་བཤད་པའི་གྲུར་ལུགས་ནི། ཡུལ་དུས་དང་ལྟང་མོ་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་དགོས་ཕྱིར་སྟོན་རྒྱུན་གྱི་ལུགས་དང་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དཔེར་ན་དེད་གི་འབྲེལ་སྦྲོན་ཁང་གི་འབྲེལ་སྦྱོགས་སུ་ཅན་ཅོད་ལུལ་གྱི་སྟོན་རྒྱུན་གྱི་ཚོམས་ཆེན་དང་ཚ་ཐབ་གྱི་རྣམ་པ་ཅི་རིགས་སུ་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། གྲུར་མཁན་

ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཕྱག་ཏུ་ཕྱེ་མར་དང་མདའ་དར་བཟུང་སྟེ། ཚོག་ཚེའི་མཐའ་བཞི་རུ་བསྐྱོར་ནས་བཤད་པའི་
 ཚེན་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་གྱུར་བ་དང་། དང་སྐབས་ཚེན་ཚོང་གི་རིག་ཅུལ་སྒྲོལ་གར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་
 ལ་བརྟེན་ནས། དུལ་དེ་ཡི་ཨ་རྒྱ་ཞེས་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་བོ་གར་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བའི་འཕྲུབ་སྟོན་བྱེད་
 ལྷངས་ཤིག་ཀྱང་དར་ཡོད་དེ། སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་དང་ཨ་རྒྱའི་སྐྱེ་ཚེག་རྣམས་དག་ལ་གྱུར་ཞིང་། སྐྱེས་
 སྟོན་སྐོར་གཉིས་ཀྱིས་མཛེས་བཟང་གི་རྒྱན་གོས་ལུས་ལ་བསྐྱབས་ཏེ་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ཨ་རྒྱ་འཕྲུབ་སྟོན་བྱེད་པ་
 དང་། <དཔེ་རིམ། > གསར་དར་གྱི་འཕྲུབ་སྟོན་བྱེད་ལུགས་འདི་དག་དུ་རྒྱའི་ཐོག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་དབུ་བསྐྱར་
 ཕྱགས་ཚེན་བྱས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མང་ཚོགས་དང་ལྷན་མོ་པའི་དགའ་བསུ་ཡང་ཚེན་པོ་ཐོབ་བཞིན་ཡོད།

མངོན་མིན་ཕྱལ་བཞག་རིག་གནས་ཀྱི་སྲིད་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱུན་པས། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དག་རྒྱུན་གྱི་ཚཱ་རིག་
 འདི་ཉིད་ལ་སྐར་བྱུང་མ་སྟེང་བའི་མཐོང་ཚེན་མཛད་ཕྱིར། སྲིད་རྒྱུས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཐོབ་ཐང་ངེས་ཅན་ཞིག་རྟེན་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས། དེ་ནི་ཚེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིག་གནས་ཀྱི་ངོས་ནས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་ཐོབ་ཐང་ངོས་འཛིན་བྱེད་
 པའི་དན་རྟགས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། ཡང་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས། བཤད་པའི་དག་རྒྱུན་ནི་སྲིད་རྒྱུས་ཀྱི་
 ངོས་ནས་བྱེད་བྱེད་གི་རིག་གནས་ཐོབ་ཁུངས་ཤིག་ཏུ་བསྐྱར་ཡོད་ཕྱིར། ད་སྐབས་ཁྱེད་ཀྱི་མཁོ་དང་བསྐྱར་
 བྱས། དུལ་ལུང་གི་ཚོང་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་དང་ཨ་རྒྱ་ཞེས་པའི་མིང་ཐོག་ནས་ཁེ་ལས་དང་ལས་
 གཉེར་ཁང་མང་དུ་བཅུགས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་དུལ་ཚོ་རེ་རེ་ཡི་ནང་ནས་བཤད་པའི་སྐྱེ་པ་ཁེ་ལས་ཤིག་མ་
 གཏོགས་སྲིད་གཞུང་གིས་ངོས་འཛིན་ཡོད་པའི་མངོན་མིན་ཕྱལ་བཞག་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་འཛིན་མི་སྐྱེའི་གྲུ་
 དུ་རྒྱུད་ཐབས་བྲལ་བས། སྐྱེ་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གོ་གནས་དང་སྐོ་ལོགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་རྟག་ཐབས་
 མེད་ཕྱིར། དུལ་སྐྱེ་ཚོ་པ་དང་བཤད་པའི་སྐྱེ་པ་ནང་ཁུལ་དུ་སྐར་མེད་པའི་གྲོད་གཞི་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་དང་འབྱུང་
 བཞིན་པའི་གནས་ཚོད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབས་ཡོད། ཡང་རིག་གནས་བདག་དབང་གི་ངོས་ནས་བརྟེན་ནས། བཤད་
 པའི་དག་རྒྱུན་གྱི་བདག་དབང་ནི་མི་སྐྱེར་དང་བྱེད་བྱེད་གི་ཕྱལ་སྐྱེ་དང་ཁེ་ལས་ཁག་གི་དབང་འོག་ཏུ་ཤོར་ཕྱིར།
 མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་དུ་བརྒྱུད་ནས་ཡོང་བའི་རྒྱ་ཚེའི་མི་མང་རྣམས་ཀྱིས་གྱུར་བའི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་བཤད་
 པའི་གྱུར་ལེན་ནི་རིམ་གྱིས་ཉམས་དམས་སུ་འགྲོ་བཞིན་པའོ།

དེའང་མངོན་མིན་ཕྱལ་བཞག་རིག་གནས་ཀྱི་གསལ་སྤྱུང་ཡོད་པའི་སོག་པོའི་སྐྱུང་རིང་ལྷུ་རི་དང་། བོད་ཀྱི་
 གོ་སར་སྐྱུང་ལྷ་སྲིད་དག་རྒྱུན་ཚཱ་རིག་གི་རིགས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ལས་དབང་དང་འདྲ་བར།⁴⁵ བཤད་པའི་དག་
 རྒྱུན་འདི་ཉིད་ལ་སྐར་སྐྱོབ་དང་སྐར་གསོ་བྱེད་འདོད་པའི་ཀྱན་སྐོང་དང་། དངོས་སུ་ལག་བསྐྱར་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་
 བར་ན་ནམ་ཡང་གཉིས་འགལ་ལྷ་བྱུར་གྱུར་བའི་རྩ་བའི་གནད་འགག་ཀྱང་། དག་རྒྱུན་ཚཱ་རིག་གི་རང་བཞིན་
 ངོས་ནས་བརྟེན་ནས། དེའི་གསོན་ཉམས་ནི་ནམ་ཡང་དུལ་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་ཤོར་བའི་འཕྲུང་ལ་བརྟེན་ནས་
 གནས་ཤིང་འཚོ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཡིན་ནའང་། མངོན་མིན་ཕྱལ་བཞག་གི་མིང་འོག་ཏུ་བསྐྱག་པ་ནས་
 བཟུང་། ངེས་པར་དུ་གཏུག་འཇགས་དང་ཚོད་གཞི་གཅིག་གྱུར་ཅན་ཞིག་ཏུ་གཏོང་དགོས་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་
 འགལ་ནི་ནམ་ཡང་སེལ་ཐབས་མེད་པར་གྱུར་ཡོད།⁴⁶ དེའི་ཕྱིར་བཤད་པ་ལྷ་སྲིད་དག་རྒྱུན་གྱི་ཚཱ་རིག་ནི་ནམ་
 ཡང་འཕྲུང་རང་བཞིན་གྱི་དབང་དུ་གནས་ཡོད་སྟབས། བཤད་པའི་དག་རྒྱུན་གྱི་པར་གཞི་དང་། གྱུར་ལུགས་།
 འབྲེལ་བཤད་བྱེད་ལུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་ནམ་ཡང་སྐྱེ་མང་རང་བཞིན་གྱི་རྣམས་པ་ཞིག་ཏུ་མཉམས་གནས་ཐུབ་རྒྱ་
 བྱི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཚེན་པོ་ཡིན། སྐྱིག་དེབ་འདིའི་ནང་དུ་བརྟེན་ཡོད་པ་ལྷར། བཤད་པའི་བརྟེན་བྱའི་ནང་དོན་གྱི་ངོས་

ནས་བསམ་ན། དུས་ནམ་ཀུན་ཏུ་བརྗོད་བྱ་གསར་པ་ཅི་རིགས་ཤིག་འབྱུང་སྲིད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚིག་རྒྱུད་པ་ལ་
དོན་གསར་པ་ཡང་འབྱུང་སྲིད་པས། དེ་ལ་བཙོན་བསྐྱར་བཅད་གསུམ་ཅི་འདྲ་ཞིག་མཛད་ཅུང་། དག་རྒྱུན་ཉིད་
ནི་ནམ་ཡང་ཡུལ་དུས་ཀྱི་དབང་ལྷར་འཕོ་འགྱུར་རང་བཞིན་དུ་གནས་ཤིང་འཚོ་བའི་ཚོས་ཉིད་ལས་མ་འདས་སོ།།

གོང་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར། བཤད་པའི་གྲུང་ལུགས་ནི་ཡུལ་དུས་དང་། ལྷན་མོ་བ། དམིགས་ཡུལ་ཐ་དད་པ་ལ་
བསྐྱབ་ཕྱིར། གྲུང་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡང་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་དེས་རེད། ལྷན་མོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། རིག་གནས་
ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོངས་དང་དམིགས་པ་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས། བཤད་པའི་གྲུང་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་དང་ནང་དོན་ལ་ཤུགས་
རྒྱན་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཐེབས་བཞིན་ཡོད། དེའི་སྐབས་ཀྱིས། མང་ཚོགས་ལ་མཚོན་ན་བཤད་པ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་
དང་། བཤད་པ་ཡིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ཅེས་པའི་དྲི་བ་བཏང་ཚེ། བམ་ཡིན་རུང་དྲིས་ལན་ཅི་རིགས་ཤིག་ཡོད་
དེས་པ་རེད། ཉེ་བའི་ལོ་འགའི་རིང་ལ། ཡིག་ཐོག་ཚམ་དུ་མ་ཟད། ཚན་ཅུལ་ལ་བརྟེན་པའི་དྲ་ལམ་དང་འཕྲིན་སྲོར་
ནས་བཤད་པ་གྲུང་ལེན་བྱེད་པར་མངོན་འགྱུར་བྱུང་བར་བརྟེན། གྲུང་ལེན་གྱི་ནང་དོན་དང་རྣམ་པའི་དོས་ནས་
སོལ་རྒྱུན་གྱི་གྲུང་ལེན་བྱེད་ལུགས་དང་རིང་ནས་རིང་དུ་བཀྱེད་ཅིང་། གསར་དར་གྱི་ཚན་ཅུལ་ལ་བརྟེན་ནས།⁴⁷
དྲ་དོས་ཀྱི་བཤད་པ་གྲུང་ལེན་གྱི་སྐྱོང་དང་བརྟེན་གྱི་རིགས་ནི་མང་ནས་མང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱས་
ལོན་ཡང་ཁྲབ་ཆེ་རུ་ཕྱིན་ཕྱིར། བཤད་པ་ཞེས་པར་གོ་བ་ལེན་སྐབས་དང་ཉམས་སུ་རོལ་སྐབས་ལ་འཕོ་འགྱུར་
བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པ་ལོ།། ཚེད་དེབ་འདིར། ཁོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་གྲུང་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་གསར་པ་དེ་དག་
ལ་དང་ལེན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པར་མ་ཟད། གྲུང་མཁན་སྐུ་པ་དང་འབྲེལ་ཡོད་རིག་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་
པའི་དག་རྒྱུན་གྱི་འཛིན་སྲོང་སྲེལ་གསུམ་ལ་བཞག་པའི་ཕུག་རྗེས་ལ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཡི་རང་བྱེད་བཞིན་ཡོད། འདིར་
སློབ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཚེད་དུ་བྱགས་སྤང་འཛོག་དགོས་པ་ཞིག་ལ། བཤད་པ་གྲུང་ལེན་གྱི་རིགས་དང་རྣམ་པ་
མཐའ་དག་ནི་ནམ་ཡང་འཕོ་འགྱུར་རང་བཞིན་དུ་གནས་ཡོད་ཕྱིར། སློབ་དེབ་འདིར་བསྐྱབ་པའི་བཤད་པའི་སློར་
གྱི་ཡིག་ཆ་དང་སྐྱོང་དང་བརྟེན་གྱི་རིགས་མཐའ་དག་ཀྱང་། དག་རྒྱུན་གྱི་རྩོམ་རིག་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་
རྟེན་ཅིག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་མངོན་པའི་ཟུར་ཚམ་ལས། ཆ་ཚང་གྲ་རྒྱས་ཤིང་། ཚེད་དང་ཐུན་པ་དང་། འགྱུར་བ་མེད་
པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གཏན་ནས་ཡིན་མི་སྲིད་དོ།།⁴⁸

དག་རྒྱུན་རྩོམ་རིག་གི་ཚེ་སོག་ནི་དེ་ཡི་འཕོ་འགྱུར་རང་བཞིན་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ཤིང་འཚོ་ཕྱིར། དེ་ནི་
ཡུལ་གྱི་མང་ཚོགས་བར་གྱི་མཉམ་འབྲེལ་མཉམ་སྦྲེད་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིན་སྲོང་སྲེལ་གསུམ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་
རེད། འདིར་བཤད་པའི་སྐྱོང་མང་རང་བཞིན་དང་འཕོ་འགྱུར་རང་བཞིན་ཞེས་ཡང་ཡང་སྐྱོང་དོན་ཡང་། འཚོས་
སྤྲུལ་དང་འཕོ་འགྱུར་ཞེས་པའི་ཐ་སྐྱོད་དེའི་ཤུགས་སུ་གབ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་རྣམས་མངོན་དུ་ཕྱུང་ནས། བཤད་པའི་
བྱུང་རབས་དང་རིག་གནས་དོས་ཀྱི་མཚོན་བྱེད་སྤྱིང་པོ་ཡི་སློར་ལ་དོ་སྤང་བྱེད་དགོས་ཏེ། མཚོན་བྱེད་སྤྱིང་པོ་དེ་
ཡིས། གཅིག་ནས་ཐུན་མོང་གི་ཐོབ་ཐང་མཚོན་པའི་ལྟ་བུ་ཞིག་སྤྱོད་ཐུབ་པ་དང་། གཉིས་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
རིག་གནས་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སློབ་གཞི་ལ་འཕོ་འགྱུར་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་དུས་སུ་ཡང་ཡུལ་སྤེལ་རྣམས་ཐུར་
བཞིན་འཚོ་རུས་ཤིང་ཡུན་གྱིས་གནས་ཐུབ་པར་རིན་ཐང་ཆེན་པོ་དང་ཐུན། དེའི་སྐབས་ཀྱིས། ཚོན་པ་རྣམས་ལ་
མཚོན་ན་བཤད་པའི་རིན་ཐང་ནི་མངོན་མིན་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་ཀྱི་གསུ་སྐྱོང་མིན་དང་། བྱོང་ཁྲུང་ཆེན་
པོའི་གར་སྟེགས་ཀྱི་སྐྱོང་དུ་བསྐྱེད་མིན་ཚམ་མ་ཡིན་པར། དེ་ནི་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་འདང་བཙོན་བའི་རྟེན་གཞི་ཞིག་ཏུ་
གྱུར་ཡོད། བཤད་པ་ལས་མངོན་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་མཚོན་བྱེད་སྤྱིང་པོ་ཡང་ཡུལ་ལྷང་དེའི་ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱི་མི་
ཚེའི་འཚོ་བའི་ཁྲོད་དུ་ཡོངས་སུ་ཐེམས་ནས། མི་ཚེའི་འཚོ་བའི་ཉམས་སུ་མྱོང་དངོས་དང་བརྒྱུད་དེ་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་

བཞིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་ན། རྩོན་གྱི་སྒྲིལ་པ་དང་རིག་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤུལ་བཞག་གི་མཐུན་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་པའི་ཚེད་དེབ་འདི་ནི། བཤད་པའི་དག་རྒྱུན་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་ལ་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་མཚོན་འབྲུལ་གྱི་རྒྱལ་ཚམ་དུ་གྱུར་ཡོད། ཡང་སློབ་སྲ་བཤད་པའི་བརྗོད་བྱའི་ནང་དོན་དང་གྱུར་ལེན་བྱེད་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིལ་མང་རང་བཞིན་ནི་ཆེས་ཡི་རང་བྱེད་འོས་པའི་གནད་ཅིག་ཡིན་ལྟར། བཤད་པའི་གྱུར་ལེན་གྱི་སྐྱོར་ལ་ཐུགས་མོས་དང་དོ་སྣང་ཡོད་མཁན་ཀྱང་གྱིས་དག་རྒྱུན་འདི་ཉིད་སྲ་མཐུད་དུ་མ་ཉམས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བའི་ཚེད། དེའི་སྒྲིལ་མང་རང་བཞིན་དང་འཕོ་འགྱུར་རང་བཞིན་ལ་ཕྱོགས་ཀྱང་ནས་དང་ལེན་བྱེད་འོས་ཤིང་། དེས་གཏན་རང་བཞིན་གྱི་ཚད་གཞི་དང་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ནམ་ཡང་གཏོང་མི་རིགས་སོ།།

ཅོ་ལེ་ཡུལ་གྱི་གཉེན་སྦྲོལ་དང་འབྲེལ་བའི་བཤད་པའི་གྱུར་ལེན།

འདས་པའི་མི་ལོ་བཅུ་ཕྱག་དུ་མའི་རིང་ལ། ཅོ་ལེ་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་སྦྲོན་གྱི་བརྒྱུ་མ་དང་། བག་སྐྱལ། གཉེན་སྦྲོན་གྱི་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་འཕོ་འགྱུར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། ཡིན་ནའང་། གཉེན་སྦྲོལ་ལས་འགྱུར་བ་ལ་ཆེར་བྱུང་མེད་པ་ནི་གནད་གཉིས་ཅམ་སྟེ། བཅུག་ནི་སྦོལ་རྒྱུན་གྱི་བཀོད་སྒྲིག་དང་། དེང་གི་རང་དབང་གཉེན་སྒྲིག་གང་རུང་གི་སྐབས་ལ་གཉེན་འདོམས་པ་ནི་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་རེད། རྒྱུན་ལྡན་ལྟར་ན་བར་པ་ནི་མག་པ་དང་བག་མའི་པ་མ་དང་མི་རབས་གཅིག་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ཤིང་། ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་བྱིམ་ཚང་གིས་སོ་སོའི་གཉེན་འབྲེལ་གྱི་དོ་བོའི་དོས་ནས་ཞང་པོ་བར་པ་འཇམ། ཡང་ན་ཆོ་བར་པ་ཞེས་འབོད་སྦོལ་ཡོད། བར་པ་ནི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་བྱིམ་ཚང་ལ་གསལ་ཆ་ལྡན་པ་ཞིག་དང་། འགན་ལེན་ཡང་དེས་ཅན་ཞིག་བྱེད་དགོས། ལྷག་པར་དུ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་རུས་རྒྱུད་གཙང་མ་ཡིན་མིན་གྱི་ཐད་ལ་རྒྱུས་ལོན་གསལ་པོ་ཞིག་ཡོད་དགོས་པ་ཡིན། རུས་པ་འཇམ་རུས་རྒྱུད་གཙང་མའི་ལྷ་བ་ནི་ཅོ་ལེ་པའི་གཉེན་སྦྲོལ་དུ་འགྱུར་མེད་པའི་གནད་གཉིས་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་བ་དེ་ནི་ཅོ་ལེ་པ་རྣམས་ལ་མཚོན་ན་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། རྒྱུན་ལྡན་དུ་མཛོད་པོའི་རྒྱུད་པ་དང་། མིག་སྤྱ་ཟད་མཁའ། ལུས་དྲི་ཅན་རྣམས་ནི་མི་གཙང་བར་བཅོལ་ཞིང་། ཡུལ་ལུང་གི་བཤད་རྒྱུན་ལ། གལ་ཏེ་ལུས་དྲི་ནི་མ་ཡུམ་ནས་བརྒྱུད་ཆེ། དེ་ནི་ཤ་དྲི་ཡིན་ཏེ་མི་རབས་གཉིས་ནས་ཆད་འགོ་བ་དང་། པ་ཡབ་ནས་བརྒྱུད་ཆེ། དེ་ནི་རུས་པ་ནས་མཚོན་པ་ཡིན་ཕྱིར་ནམ་ཡང་ཆད་ཐབས་མེད་པར་བཤད། སྦོལ་རྒྱུན་གྱི་གཉེན་སྦྲོལ་དུ་མི་རྣམས་ཀྱིས་རུས་རྒྱུད་གཙང་མ་ཞིག་ལ་རེ་ལྟོས་ཡོད་པ་ལྟར། དེང་གི་རུས་ལ་གཉེན་སྒྲིག་རང་མོས་རང་དབང་ཡིན་རུང་། ཕྱོགས་གཉིས་ཀས་རུས་རྒྱུད་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཡང་ཡང་ཅད་ཞིབ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཕྱིར། རྒྱུན་ལྡན་དུ་ལུས་དྲི་ཅན་དང་གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་འཛོམ་དགོས་པའི་གནད་གཅིག་ཏུ་བཅོལ།

འདྲེས་གི་ཡུལ་ཚོད་དང་སྤེལ་བ་རེ་རེ་ཡི་ལུགས་སྦོལ་ཐ་དད་ཡིན་རུང་། གཉེན་ཐོག་མར་འདེབས་དུས། ཁ་བཏགས་འདེབས་ཞེས་མག་པའི་བྱིམ་ཚང་གི་གཉེན་འདོམས་པ་དང་ཤ་ཉེ་གཉིས་ཀྱིས། ཁ་བཏགས་དང་། ཆང་། བག་ལེབ་རྣམས་འབྱེར་ནས་བག་མ་ཚང་ལ་མཁའ་མ་སྐོང་བར་འགྲོ་དུས་ལུགས་ལྟར་ཁ་བཏགས་འདེབས་དགོས་པ་དང་། གལ་ཏེ་ཁ་བཏགས་དང་ལེན་བྱས་ཆེ། ཐངས་གཉིས་པར་རྒྱས་ཚང་ཞེས། རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྒྲིག་གཉིས་པ་འཇམ། བརྒྱུད་པ། ཡང་ན་དགུ་པའི་ནང་དུ་འབྱེར་དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་བྱིམ་ཚང་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཕན་ཚུན་རྒྱུས་ལོན་པའི་ཚེད་དུ་ཡིན། དེ་ནས་མཐུང་མཐར། ཆང་ཆེ་འཁུར་དགོས་པ་ལས། མག་པའི་ཨ་པ་དང་གཉེན་འདོམས་པ། ཤ་

ཉེ་སོགས་བག་མ་ཚང་དུ་གཉེན་སྲིད་གི་སྐབས་སུ་བརྒྱུད་མ་དང་། བག་མའི་གོས་ཚས། ལྷན་ཚ། སྐྱེལ་མ་བྱེད་མཁུ་གྱི་ལང་པོའི་གྲངས་ཀ་དང་ལང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལག་རྟགས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་གྲོས་གཞི་འདོན་དགོས། ཡང་སྐབས་འགར། གཉེན་སྲོལ་གྱི་སྤོལ་དུ་གོང་གསལ་གྱི་གྲོས་དོན་ཁག་ལ་འགྲུར་བ་བྱུང་བ་དང་། ཡང་ན་མག་པའི་བྱིམ་ཚང་གིས་བག་མའི་བྱིམ་གྱི་རེ་འདུན་ལུགས་བཞེན་དུ་སྐོང་དཀའ་ཚོ། བར་པ་སོང་ནས་བག་མའི་བྱིམ་ཚང་ལ་གྲོས་བྱེད་ཅིང་འགྲུར་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་རི་བཞེན་དུ་ལུ་དགོས།

སྤྱིར་བཏང་གཉེན་སྲོལ་ནི་སོ་ནམ་གྱི་ལས་བྱེད་ཆེན་པོ་མེད་པའི་དགུན་དུས་དང་ལོ་སར་གྱི་སྤོལ་དུ་སྐྱེལ་ཞིང་། ཉེན་དེའི་ཞོགས་པར། མག་པ་དང་། བར་པ། མག་རོགས། ཟུར་ལས་བཅས་བག་མ་བསུ་བར་འགྲོ་དགོས། མག་རོགས་ནི་གཉེན་སྲིད་བྱས་ཡོད་ཅིང་། བཟང་སྤྱོད་དང་ལྡན་པ་དང་། བག་མའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱེལ་རྣམས་ཀྱིས་འགྲུབ་བཅུགས་ན་ཁ་གཅོད་བྱུང་བའི་བཤད་པ་གྱུར་ལེན་ལ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པ་དང་། གཞན་ཡང་མག་རོགས་ཀྱིས་བག་མའི་ཡབ་ཡུམ་གྱི་མདུན་ནས་མདའ་ཞིག་ལུ་དགོས་ཤིང་། ཟུར་ལས་རྣམས་ཀྱིས་བག་མ་ཚང་ལ་སྐྱེས་དང་རྒྱས་རྣམས་འབྱེད་དགོས། བག་མའི་སྤེལ་བར་བསྐྱེད་ཚ་ན། མག་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་ཆེད་དུ་བཟོས་པའི་ཅེད་འཛོལ་བཞེན་གྱི་དཀའ་ངལ་མང་པོ་དང་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད། བྱིས་པ་རྣམས་དང་སྐྱེས་སྐྱུན་ཚན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤེལ་བའི་སྤོལ་དང་། སྤང་ལམ་དང་། བག་མ་ཚང་གི་སྐོར་ནས་འཛུལ་ཤིང་རིང་མོ་ཞིག་གིས་ལམ་བཀག་སྟེ། སྐྱེས་སྐྱུན་ཚན་པ་དེ་དག་གིས་བག་སྐྱེད་ཚུ་སྐྱེད་བྱས་ནས། མག་པའི་ཕྱོགས་ལ་དྲི་བ་གཏོང་ཞིང་། གལ་ཏེ་མག་པའི་ཕྱོགས་ནས་དྲིས་ལན་དང་སྐྱེས་ལེགས་པར་འབྱུང་མ་ཐུབ་ཚེ། བག་མའི་ལས་རོགས་རྣམས་ཀྱིས་ཚུ་གཏོར་སྟོལ་ཡོད་པས། ཟུར་ལས་རྣམས་ཀྱིས་མག་པའི་ཆེད་དུ་འགོག་དགོས་པ་ཡིན། དཀའ་ངལ་དེ་དག་རེ་རེ་བཞེན་དུ་བསལ་རྒྱས། མག་པ་དང་ལས་རོགས་རྣམས་དག་གོད་བག་མའི་བྱིམ་དུ་སྐྱེབས་པ་དང་། བག་མའི་ཁང་སྐོར་ལ་ཕྱེ་བར་དུ། བག་མའི་སྤོལ་མོ་དང་གོགས་མོ་རྣམས་ཀྱིས་ཅེད་འཛོལ་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ནས་སྐྱེས་དང་ལག་རྟགས་སྐོང་སྟོལ་ཡོད་པ་རེད།

མག་པ་བག་མ་དང་ཐུག་རྒྱུ་གཉིས་ཀ་ཚོམས་ཆེན་དུ་ཕྱིན་ནས། ཚ་ཐབ་སྤོང་དུ་བཞུགས་པའི་དགེ་འདུན་དང་ཨ་མྱེས་ལེའུ་དང་། སྐྱེན་བགྲོས་པོ་རྣམས་དང་མཇལ་དགོས་ཤིང་། དེའི་ཉེན་མོར་མག་པ་ནི་བག་མའི་བྱིམ་དུ་གདན་ལ་སྤོང་བ་དང་། ཞལ་ཟས་གསོལ་བ་དང་གཏམ་སྐྱེད་པའི་སྟོལ་མེད། དེའང་གཉེན་སྲོལ་གྱི་ཆེས་གལ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་ཞིག་ནི། བག་མ་བྱིད་ནས་འགྲོ་ཁར་བག་མའི་ཡབ་ཡུམ་གྱི་མདུན་ནས་མདའ་ཞིག་ལུ་དགོས།⁴⁹ མདའ་ནི་ཨ་མྱེས་གཞི་བདག་ཏུ་བཅུགས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནི་སྤོལ་འཕེལ་བའི་རྟགས་ཤིག་ཏུ་རོལ་འཛིན་བྱེད་བཞེན་ཡོད། དེའང་བཤད་པའི་ནང་གི་མདའ་ཡི་ལེའུ་ལས་གསལ་བ་རི་བཞེན། ཨ་མྱེས་གཞི་བདག་གི་ནང་དུ་བཅུགས་ཡོད་པའི་མདའ་ལ་རིགས་གསུམ་ཅམ་མཆིས་ཏེ། རིགས་དང་པོ་ནི་པ་མཚུན་རྣམས་ཀྱི་སྤོལ་མཚོན་བྱེད་དེ་བཅུན་མདའ་ཞེས་འབོད། གཉིས་པ་ནི་བྱིམ་ཚང་གི་དཔལ་དང་ལྷ་གཡང་འཕེལ་བའི་གཡང་མདའ་ཡིན། གསུམ་པ་ནི་དུས་རྒྱུན་རྒྱུག་མདའ་འཕེན་ལ་དགོས་པའི་འཕེན་མདའ་ཡིན་ཞིང་། འཕེན་མདའ་དེ་ཉིད་གོས་ཚོན་སྤོལ་བཏུམས་ཏེ། བག་མའི་ཡབ་ཡུམ་ནས་མག་པའི་ཕྱག་ལ་བརྒྱུད་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ནས་བག་མའི་ཡབ་ཀྱིས་ཨ་མྱེས་གཞི་བདག་ནས་མདའ་དར་ཞིག་སྤངས་ཏེ། ཚ་ཐབ་ཀྱི་སྤོང་དུ་བཞུགས་པའི་སྐྱེན་བགྲོས་པོ་ཞིག་གི་ལག་ཏུ་བཏང་ནས། བགྲོས་པོ་གང་གིས་མདའ་བཤད་ཀྱི་ཚན་པ་ཁཤས་བཤངས་ཏེ་དྲི་བ་འདོན་དགོས་ཤིང་། མག་པའི་ཕྱོགས་ནས་དེ་རེ་རེ་བཞེན་དྲིས་ལན་བཏབ་རྒྱུ་མཐར་མདའ་དེ་ཉིད་ལུ་ཚོག་པ་ཡིན། མདའ་དེ་

མག་པའི་ཕྱག་ལ་བརྒྱན་ཞེས་དུ། བགྲོས་པོ་དེ་ཡིས་མདའ་གཅིག་མ་རེད་བྱ་གཅིག་རེད་ཅེས་བརྗོད་ལ། ཡང་བཟླ་
ཤིས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མཚོན་བྱེད་དུ་སྐབས་རེར་འདི་ལྟར་བརྗོད་སྲོལ་ཡོད།

བུ་ཚེ་བ་དགའ་ལྷན་གསེར་ཁྲིར་བཞུགས།།
བུ་གཉིས་པ་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོར་བཞུགས།།
བུ་གསུམ་པས་ས་ལ་སྐྱ་གུར་ལུབ།།⁵⁰

ཅེས་མག་པས་མདའ་ལྷས་མ་ཐག མག་རོགས་དང་མཉམ་དུ་རང་བྱིམ་དུ་ལོག་ནས་སློབ་ཁར་བག་མ་ལ་སྐྱག་
དགོས་པ་དང་། དེ་དང་མཉམ་དུ་བག་མ་ནི་རང་བྱིམ་དང་འབྲེལ་དགོས་ཕྱིར། ཨ་ཁྲེས་ལེའུ་ཡིས་གཡང་འགྲུགས་
ཀྱི་ཚོག་སྲིལ་ཞིང་། བགྲོས་པོ་ཞིག་གིས་ཕྱག་དུ་མདའ་དར་བརྒྱུད་ནས། གཡང་ཤོག གཡང་ཤོག ཉི་མ་ཕྱོགས་
བཞི་མཚམས་བརྒྱད་ཀྱི་གཡང་ཤོག་ཅེས་གཡང་འབོད་ལུན་རིང་བྱེད་པ་དང་། གཡང་འབོད་ཀྱི་སྐབས་སུ། བག་
མ་ནི་རང་གི་ཁང་རྒྱུད་ནས་ཕྱི་དུ་བྱུང་ནས་ཚོམས་ཚེན་དུ་བྱིམ་ལྷ་ལ་གྲེས་ཕྱག་ལུལ་ཞིང་། སྐབས་སུ་རས་དམར་
པོས་བཀའ་བའི་ཚོག་ཅེ་གཅིག་ཨ་ཁྲེས་གཞི་བདག་གི་མདུན་དུ་བཤམས་ཡོད་པ་ལ། བག་མས་བག་རོགས་
གཉིས་དང་མཉམ་དུ་ཚོག་ཅེ་ལ་གཡོན་བསྐྱར་ཐངས་གསུམ་བྱེད་དགོས། བག་རོགས་ནི་བྱེད་དུ་མོ་ཚོ་གཅིག་
ཅན་དང་སྐྱག་པོ་སྐྱག་མོ་འཚོ་བཞུགས་མཁན་ཡིན་ན་རབ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་རྒྱུན་བག་རོགས་གཉིས་ལས་གཅིག་ནི་
བག་མའི་སྐྱམ་པོ་དང་གཞན་པ་ནི་བག་མའི་ཤ་ཉེད་ནང་ནས་ཡོང་དགོས། དེ་ནས་བག་མ་ཚོམས་ཚེན་ནས་རྒྱ་
རའི་ནང་བྱུང་ལ། སློ་ཚེན་ལས་བྱུང་ནས་རྟ་དང་རྒྱངས་འཁོར་ལ་འབབ་བྲབས་ལ། བག་མའི་ཨ་ཁེ་དང་མ་སྐྱུན་
རྣམས་ཀྱིས་བག་དུ་བྱེད་དགོས། ཡང་བག་མ་ལུལ་སྡེ་དང་གྲེས་དུས་སུ། དེ་ནས་བརྒྱུད་རང་ལུལ་དང་དངོས་སུ་
ཁ་འབྲེལ་དགོས་ཕྱིར་ལུལ་ལྷ་རི་གཉན་ལ་གྲེས་ཕྱག་གསུམ་འབུལ་སྲོལ་ཡོད།

དེ་ནས་ཞང་པོ་རྣམས་ནི་སྐྱེལ་མར་ཕེབས་དགོས་ཤིང་། ལུལ་ལུང་གི་བཤད་སློབ་སུ་ཞང་མི་རབས་དགའི་
ཞང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟར། པ་མེས་དང་ཡང་མེས་ཀྱི་མི་རབས་སྐྱེལ་མའི་ཞང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེལ་མ་མཚན་དགོས་ཤིང་།
དེ་དག་ལས་བག་མའི་མ་ལུམ་གྱི་ཞང་པོ་ནི་སྐྱེལ་མའི་ནང་གི་གཙོ་བོ་ཡིན། དེང་གི་དུས་ལ་ཡང་མ་ལུམ་གྱི་ཞང་
པོ་དང་། དེ་ནས་བག་མའི་མིང་པོ་དང་། ཤ་ཉེད་ནང་གི་སྐྱེས་པ་རྣམས། ཨ་ཁེ་དང་ཨ་ཚེད་མག་པ་སོགས་ཀྱིས་
སྐྱེལ་བཞིན་ཡོད། སྐྱེལ་མཁན་གྱི་རིམ་པ་ཡང་ཞང་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཡེ་གདན་གོང་ལོག་གི་རིམ་པ་དང་ལག་རྟགས་
ཀྱི་རིམ་པ་སོགས་ནས་ཤེས་སྟེ། བཞུགས་གདན་གྱི་གཙོ་བོ་དང་ལག་རྟགས་བཟང་ཤོས་ནི་བག་མའི་མ་ལུམ་གྱི་
བྱིམ་ནས་ཕེབས་པའི་ཞང་པོ་ལ་འབྲེལ་དགོས་པ་ཡིན། མི་གངས་འདང་ཚོ་ཨ་ཁེ་དང་ཨ་ཚེད་ཡི་མག་པ་རྣམས་ནི་
སྐྱེལ་མའི་གས་སུ་འཕྲོ་སྲོལ་མེད་མོད། དེང་གི་དུས་ལ་སྐྱེལ་མ་བྱེད་མཁན་གྱི་གས་སུ་བག་མའི་སྲིང་མོ་དང་ཨ་
ཁེ་སོགས་གཉེན་ཉེ་སྣོ་ཚོགས་གང་འདོད་དུ་ལུགས་བཞིན་ཡོད་པོ།

དེ་ནས་མག་པའི་ལུལ་སྡེ་ཅུ་བསྐྱེབས་རྗེས། བག་མ་དང་སྐྱེལ་མ་རྣམས་ཀྱིས་ལུལ་སྡེ་ཡི་མཚན་རྟེན་ལ་
བསྐྱར་བ་གསུམ་བརྒྱབ་རྗེས། བག་མ་ནི་ཞང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱར་ནས་སོས་དལ་གྱིས་མག་པའི་བྱིམ་ནང་
དུ་འགྲོ་ཞིང་། ལམ་ཁ་རུ་གྲིབ་སྐྱ་དང་རྟེན་སྐྱ་སོགས་གཙང་སེལ་བྱེད་པའི་ཚེད། གཉའ་བོས་ཨ་ཁྲེས་ལེའུ་ཞིག་
གདན་འདྲན་ཞུས་ཏེ། མག་པའི་བྱིམ་སློབ་ཅུ་སེལ་གྱི་ཚོག་སྲིལ་སྲོལ་ཡོད་པ་དང་། བག་མ་སློབ་ཁར་བསྐྱེབས་པ་
དང་བསྐྱུན། མག་པའི་མ་ལུམ་དང་ཨ་ཁེ་ཡིས་བགོགས་བསྐྱོད་ཀྱི་གཏོར་མ་ཕྱི་ལ་བཤམས་ནས། རྗོད་སྲིགས་ལ་

བྲག་གི་བརྟན་དོན་ལེས་ཅན་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་། ལུལ་གྱི་ཁ་སྐད་ཀྱི་དོས་ནས་ཉམས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་མདོན་ ཡོད་པ་ནི་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཉེ།

སྒྲིང་དེ་ན་སྒྲིང་སྐད་སལ་ལ།།
ཉོར་དེ་ན་ཉོར་སྐད་མདའ་ར་།།
རྒྱན་འདི་ན་རྒྱ་སྐད་དྲ་དྲ།།

ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚིག་རྒྱན་དང་ཆ་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་གཞན་ཞིག་ནི། བཤད་པའི་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ རྩོར་ལྷག་འབེབ་ཀྱི་བྱུང་ཚེས་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་ཉུན་ཉོང་ཡིག་རྒྱུང་དང་།⁵⁸ དེ་བཞིན་དུ་གེ་སར་རྒྱུང་དང་།⁵⁹ བརྟོད་བཤད།⁶⁰ མཁུར་སྐྱོ་ལྟ་བུའི་དག་རྒྱན་ཚོམ་རིག་གི་ཚོམ་ལུས་རྣམས་སུ་ཐོན་གྱིན་ཡོད་པ་དང་། དག་རྒྱན་ ཀྱི་བརྒྱུར་རྒྱུས་དང་ལྷག་འབེབ་ཀྱི་ཚིག་རྩོར་བརྫོང་ལུགས་ནི་དག་ལ་བྱང་སྐྱེ་ཞིང་། ཕན་ཚུན་གྱི་སྟན་དུ་བརྒྱུད་ཆོ་ ཡིད་ལ་འཛིན་བདེ་བའི་བྱུང་ཚེས་དང་ལྡན་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ལྷག་མར་འབེབ་པའི་བརྫོང་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ བྲས། འཆད་བྱའི་བརྫོང་གཞི་གང་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ནས་བོད་པ་ཐུན་མོང་གི་སྤང་དོར་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་སྐྱེར་གྱི་དོ་བོ་ དང་། ཐུན་མོང་གི་ལུལ་ཚོ་དང་མིའུ་རིགས་ཀྱི་བྱུང་རབས། ཕྱིའི་ཁོར་ལུག་དང་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་ཆགས་ ལུགས་སོགས་ཕྱོགས་ཀྱང་ནས་ལེགས་པར་མདོན་སྲོལ་བཞིན་ཡོད།⁶² དཔེར་ན། བཤད་པའི་ཕྱི་མར་གྱི་ཚན་པ་ ལས། ཕྱི་མར་གྱི་སྐབ་སྐངས་ནི་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་རབས་ཀྱི་བརྫོང་ལུགས་ལྟར་མདོན་ ཡོད་དེ།

ཕྱི་མར་རི་རབ་བརྟེན་འདྲ་གན།། གང་དང་གང་གི་ཆགས་རྒྱལ་རེད།།
སྐར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།། གང་དང་གང་གི་ཆགས་རྒྱལ་རེད།།
ག་སྐར་ཟུར་བཞི་སྐོ་བརྒྱད་གན།། གང་དང་གང་གི་ཆགས་རྒྱལ་རེད།།
ཕྱི་མར་རི་རབ་བརྟེན་འདྲ་གན།། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཆགས་རྒྱལ་རེད།།
སྐར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།། ལྷ་དང་ཉི་མ་ཆགས་རྒྱལ་རེད།།
ག་སྐར་ཟུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།། ཕྱོགས་བཞིའི་སྒྲིང་བཞི་ཆགས་རྒྱལ་རེད།།

ཅས་པ་ལྟ་བུའོ།། གཞན་ཡང་། བཤད་པའི་བརྫོང་བྱུ་སྤྱོད་ཀྱི་དག་རྒྱན་ཚོམ་རིག་གི་རིགས་གཞན་དག་དང་ འབྲེལ་བའི་བྱུང་ཚེས་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། བཀའ་ཤིས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་མཚོན་བྱེད་དུ་བཤེད་དང་སྟོ་ བཏགས་ཀྱི་རྒྱན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་བཀོལ་ཡོད་པ་དེ་རེད།⁶³ དཔེར་ན། དུས་སྟོན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་མཚོན་ བྱེད་དུ་མར་དང་ཤུག་པ་རྣམས་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་དང་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་དཔེ་དང་། རམ་འཇིགས་ ཀྱི་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་དོམ་དང་གཡག་ལྟ་བུའི་གཅན་གཟན་གྱི་རིགས་རྣམས་ནི་དཔའ་དར་ཅན་གྱི་སྐྱེས་པའི་ དཔེ་སུ་བཀོད་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ།། དེའང་མདའ་ཡི་སྟོ་བཤད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྟོ་བཏགས་ཀྱི་དཔེ་ཞིག་དངས་ན།

མདའ་ལ་སྟོ་གཅིག་འགྲིག་སོང་ན།།
གསེར་གྱི་ལྷ་ཁང་བསྐངས་པ་འདྲ།།

མདའ་ལ་སྒྲོ་གཉིས་འགྲིག་སོང་ན།
 བྱུ་ཚོད་ཐང་ལ་བབས་པ་འདྲ།
 མདའ་ལ་སྒྲོ་གསུམ་འགྲིག་སོང་ན།
 རྟལ་མོ་གཟན་ལ་གཞོལ་བ་འདྲ།
 མདའ་ལ་སྒྲོ་བཞི་འགྲིག་སོང་ན།
 རྒྱལ་པོ་ཐེ་བཞི་བཞུགས་པ་འདྲ།

ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། བཤད་པའི་རྗེས་སུ་ལ་བོད་ཀྱི་ངག་རྒྱུན་ཚུལ་རིག་སྤྱི་དང་ཆ་མཐུན་པའི་ཁྱད་ཚོས་དེ་དག་ལྟན་པར་མ་ཟད། དྲི་བ་དྲིས་ལམ་ལུ་མཁུ་ལ་པ་དེའང་། ཡོངས་བྲགས་སུ་སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལྷགས་བོད་དུ་མ་དར་གོང་གི་བོན་སྐྱེད་ལྡེལ་གསུམ་ཞེས་པ་ལས་ལྡེལ་ཡི་ལུས་དང་ཆ་མཐུན་པར་སྤང་། ལྡེལ་ནི་སྒོ་སྒོ་འབྱེད་པའི་རིག་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་།⁶⁵ དེའི་བརྗོད་བྱ་ནི་དེ་ལོ་ཆགས་རབས་དང་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ལྟ་བུའི་སྤྱི་ཚོགས་མི་ཚོས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་རིགས་རྣམས་ཡིན།⁶⁶ བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་གཙུག་ལག་སྤྱོད་པ་ཁག་གི་བཞེད་ལྷགས་ལྟར་ན། ཆབ་སྲིད་བོན་སྐྱེད་ལྡེལ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ལྡེལ་ནི་སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལྷགས་མ་དར་གོང་གི་བོད་ཀྱི་སྲིད་སློང་བའི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གཞག་གཅིག་ཏུ་འདོད།⁶⁷ དེ་ནི་ལྟ་ཚོས་དང་མི་ཚོས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལས་མི་ཚོས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུ། མི་ཚོས་ནི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལྷགས་སྲོལ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་བྱའི་རིགས་རྣམས་འཛོལ་སྐྱོད་སྲོལ་གསུམ་བྱེད་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།⁶⁸ དུས་རབས་བརྒྱ་བཞི་པའི་ནང་དུ་བྱུང་བའི་བཀའ་ཐང་ཐེ་མ་ལས། སྲོལ་རྒྱུན་མི་ཚོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ནི་སངས་ལོ་ལུས་ཀྱི་དཔེ་རུ་བཀོད་དེ་རྣམ་པ་དགུ་ཅུ་བཟུན་ཡོད།

རྒྱུ་གལས་སྲིད་པའི་ཆགས་ལྷགས་སྐྱེད།
 གཡོན་པ་སྐྱེ་འགྲོའི་བྱུང་རྒྱུ་སྐྱེད།
 ཚང་ར་འཛོལ་སྐྱེད་ས་བཅད་སྐྱེད།
 ལག་གཡས་རྗེ་ཡི་གདུང་རབས་སྐྱེད།
 གཡོན་པ་འབངས་ཀྱི་མི་རབས་སྐྱེད།
 གུང་མོ་བཟུན་པའི་ཆགས་ལྷགས་སྐྱེད།
 མཚིང་པ་རྗེ་ལམ་མི་སྐྱེ་སྐྱེད།
 མགོ་བོ་པ་མའི་ཚོ་རིགས་སྐྱེད།
 མཚུགས་མ་མཚོན་བྱེད་དགའ་བའི་སྐྱེད།⁶⁹

ཞེས་བརྗོད་རྒྱུ་ལ་བཟུས་ན། བཤད་པའི་བརྗོད་བྱའི་ནང་དོན་ཡང་གོང་གི་མི་ཚོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀུན་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན། ཡིན་ནའང་། འདི་ལྟ་བུའི་སྲོལ་རྒྱུན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལྷགས་སྲོལ་དང་ཡོངས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཤེས་བྱའི་མ་ལག་གི་མཚན་གཞིའི་སྐོར་ལ་བསམ་ན། བཤད་པ་ལྟ་བུའི་ལུས་ལུང་བྱེད་ཐག་པ་ཞིག་ཏུ་དར་བའི་ངག་རྒྱུན་ཁོ་ན་ཙམ་མ་ཡིན་པར། མདོ་སྐྱོད་ཐེ་བོ་རོང་དུ་དར་བའི་སྲིད་པའི་ཐོ་ཡིག་དང་། གཙང་སྐོད་དིང་ཅུ་དང་བལ་

པོའི་སློ་སློན་ཐང་ཡུལ་དུ་དར་བའི་མོལ་པ། དེ་བཞིན་དུ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་གཞན་རྣམས་སུ་དར་བའི་གཏམ་
དང་སྐྱེ་ལྷ་བྱའི་དགའ་ཚོལ་གྱི་རིགས་རྣམས་ཀྱང་འདུ་ཞིང་། དེ་རྣམས་དང་གྲུང་བསྐྱར་ཚམ་བྱས་པ་ལས། བཤད་པ་
དང་བོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་ཚོལ་རིག་སྤྱི་ཡི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་འབྲེལ་བའི་ཐང་ལ་དེས་ཤེས་གང་ལེགས་འདྲེན་རུས་
པར་ཕན་ཡོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ།

བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ།

མདོ་སྐྱོད་ཐེ་བོ་རོང་དུ་དར་ཆེ་བའི་སྲིད་པའི་ཐོ་ཡིག་གམ་གཏམ་པོ་ཆེ་ཞེས་པ་ནི། སྲིད་པའི་བོན་པོ་ལྟ་བུ་དག་ལེུ་
དང་ཡུལ་ཚོའི་སྐྱེ་བ་བཞུགས་པོ་ཅན་གྱིས། རྒྱན་རབས་པ་གང་ཞིག་ཆོ་ལས་འདས་པའི་གཤེན་ཚོགས་གི་སྐབས་སུ་
འཆད་ཅིང་གྲུང་བའི་སྐྱེང་རབས་ལྷ་བྱའི་གཏམ་གྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན།⁷⁰ གཏམ་དེ་ནི་འདས་པོ་རང་གི་ཡུལ་སྡེ་དང་
ཉེ་འཁོར་གྱི་ཡུལ་ཚོ་ནས་མགོན་དུ་ཕེབས་པའི་གཉེན་ཉེ་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་བར་དུ་གྲུང་ལེན་བྱེད་སྲོལ་ཡོད།
ཉེ་བའི་མི་ལོ་ཁ་ཤས་ནང་བསྐྱེད་བྱས་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ན་སྲིད་པའི་ཐོ་ཡིག་གི་ནང་དོན་གཙོ་
བོ་རྣམས་ནི་མཚོན་པར་བརྗོད་པའི་ལེུ་དང་། བོན་ཚོས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྲིད་པའི་ཆགས་རབས་ཀྱི་ལེུ་ ལྷོ་
འཛམ་གྱུ་སྐྱིད་དང་བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལེུ། མདོ་སྐྱོད་ཐེ་བོ་རོང་གི་བྱུང་རབས་དང་ས་བཅད་བཅས་ཁག་བཞི་
ཡིས་གྲུབ་ཡོད།⁷¹ སྲིད་པའི་ཐོ་ཡིག་གི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚོགས་སྐྱོར་ལ་རིང་ཐུང་ཅི་རིགས་ཤེག་ཡོད་ཅིང་། བརྗོད་བྱའི་དོན་
གྱི་དོས་ནས་སྲིད་པ་རུས་སྐུལ་གྱི་རྒྱབ་ཏུ་ཆགས་པའི་ལེུ་ལྷ་བྱའི་བཤད་པའི་ནང་གི་འབྲེལ་ཡོད་ཚན་པ་ཁག་
དང་གཅིག་མཚུངས་སུ་སྐྱང་། བརྗོད་བྱའི་ནང་དོན་ལ་ཐེ་བོ་རོང་པ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྐྱེས་རྒྱུད་སྲོལ་ལུགས་དང་།
གདུང་རབས་མི་རབས་ཀྱི་འཆད་ལུགས་དོས་ནས་སོ་སོའི་རིགས་རུས་དོ་བོའི་སྐོར་ལ་དོས་འཛིན་བྱེད་ལུགས་
མཚོན་ཡོད།

དེ་དང་བཤད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཐོ་ཡིག་གི་བརྗོད་བྱའི་ནང་དོན་དང་ཆ་འདྲ་བའི་དག་རྒྱུན་གྱི་རིགས་གཞན་
ཞིག་ཡོད་པ་ནི། དེང་གི་གཙང་སྟོང་གྱི་དིང་རི་དང་བལ་ཡུལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་གྲུར་པའི་སློ་སློན་ཐང་དུ་དར་
བའི་མོལ་བ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། སློ་སློན་ཐང་ཡུལ་གྱི་མོལ་བ་ནི་ཚོགས་སྐྱོར་རིང་ཐུང་ཅི་རིགས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། རྣམ་
རྒྱུན་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཡང་འགྲུགས་ཚོ་སྐུབ་དང་འདས་པོ་རྣམས་ལ་བསྐྱོ་སྐྱོན་བྱེད་དུས་གྲུང་སྲོལ་
ཡོད།⁷² དིང་རིའི་ཡུལ་གྱི་མོལ་བ་ནི་ཕལ་ཆེར་ཡིག་འབྲུ་དགུ་ཡིས་ཚོགས་རྒྱུ་གཅིག་གྲུབ་ཅིང་། སྐྱེས་པ་མོལ་
དཔོན་ཞིག་གིས་གཉེན་སྣོན་ལྷ་བྱའི་དུས་སྣོན་གྱི་སྐབས་སུ་གྲུང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།⁷³ ལོང་གི་ཡུལ་གཉིས་ཀྱི་
མོལ་བའི་གྲུང་ལུགས་དང་གྲུང་སྲོལ་ལ་ཁྱད་པར་དེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་ན་འདྲ་བརྗོད་བྱའི་དོས་ནས་ཕལ་ཆེར་
ཡོངས་སུ་མཐུན། ལྷག་པར་དུ་སློ་སློན་ཐང་ཡུལ་གྱི་མོལ་བ་ལ་མཚོན་ན། སྲིད་པའི་ཆགས་རབས་དང་། ཡུལ་
གྱི་ས་བཅད། བཅོན་པོའི་རྒྱལ་རབས། རྗེའི་གདུང་རབས་སོགས་ཀྱི་ནང་དོན་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་།⁷⁴ རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་
རབ་དང་སྤྱར་རྒྱལ་བཅོན་པོའི་གདུང་རབས་ཀྱི་ཚན་པ་རྣམས་ནི་བཤད་པའི་བརྗོད་བྱའི་ནང་དོན་དུ་
ནང་འགལ་ལྷ་བྱུང་ཕྱེས་བྱ་རེ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་དིང་རིའི་ཡུལ་གྱི་མོལ་བའི་ནང་སྐབས་རེར་སྤྱི་ཚོགས་དང་
མི་བྱུང་མཉམ་གྱི་བསྐྱར་དོན་འབྲུར་དུ་ཐོན་ཞིང་། ཡང་སྐབས་རེར་མི་བྱུང་གྱི་ཐོབ་ཐང་ལ་མཚོག་དུ་བཀུར་
ཡོད།⁷⁵ གནས་ཚུལ་དེ་ལྷ་བྱའི་བཤད་པའི་ལྷུང་རབས་ཀྱི་ལེུ་ལས་ཀྱང་། དང་པོར་རུས་སྐུལ་ནི་རྒྱུས་སྐྱེས་དང་།

རྗེས་ནས་རྩས་སྐྱེལ་ནི་སྐྱེས་བཞི་ཀུན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཏུ་བརྗོད་ཚུལ་ཡོད་པ་དང་གཉིས་སུ་མེད། ཡིན་ནའང་། དེ་
 རྣམས་ནི་ནང་འགལ་ཅན་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བ་ལས། རིག་གནས་སྣང་ཚུལ་གྱི་སྐབ་ལུགས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་ངོས་
 འཛིན་བྱེད་འོས་པར་འདོད་དེ། དེ་ནི་ཡུལ་ལུང་གི་ཚོས་རྗེད་པའི་ལུགས་དང་བཅ་བོན་གྱི་ཚོས་རིག་ལྟ་སྐབ་རྣམས་
 མཉམ་འབྲེས་མཉམ་གནས་ཀྱི་བསྐྱེད་འབྲས་ཀྱིས་ཡིན་པས་སོ།།

དེ་ལས་ཀྱང་ཁྱབ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་ནས་སྐྱེད་ན། མོལ་བ་དང་སྲིད་པའི་ཐོ་ཡིག་ལྟ་བུའི་དུས་སྟོན་གྱི་སྐབས་སུ་
 ངག་ལ་གྱེར་བའི་རིགས་རྣམས་ནི་དོན་དུ་བོད་ཀྱི་ངག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་ཏུ་གཏམ་ཞེས་པའི་རིགས་སུ་གཏོགས་ཤིང་།
 དེའང་ཡུལ་ལུང་གི་བཤད་རྒྱུན་དུ་གཡུང་དུང་གི་བོན་མ་དར་གོང་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་མ་དར་གོང་ལ། འཛིག་
 རྟེན་པའི་གཏམ་དར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།། གཏམ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཡུན་རིང་དང་ལྡན་པའི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་མི་ཚོས་ཀྱི་
 རྣམ་གཞག་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་རིན་ཐང་ལྟ་བུ་ལྟར་ན། ཕོ་ཚལ་སྣ་དགུ་ཞེས་གཏམ་བཤད་
 བྱི་སྐྱེས་པ་ཞིག་ལ་འཛོམས་དགོས་པའི་ཚལ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། གཏམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་བརྗོད་དོན་
 གཙོ་བོ་ནི་སྲིད་པའི་ཆགས་རབས་དང་། འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས། ཡུལ་གྱི་ས་བཅད། སྐྱེས་རྒྱུད་གཤུང་རབས།
 དུས་སྟོན་རྟེན་འབྲེལ་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་ཡོད། དངོས་སུ་གྱེར་དུས་ཀྱང་། ཡུལ་དུས་ཀྱི་སྐབས་དོན་དགོས་མཁོ་ལྟར་
 བརྗོད་གཞི་ངེས་ཅན་ཞིག་བདམས་ནས་ངག་ལ་གྱེར་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཕྱིར། བརྗོད་བྱའི་རྣམ་པ་དང་རྗོད་
 བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་གང་རུང་ནས། གཏམ་དང་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་ངག་རྒྱུན་གྱི་རིགས་རྣམས་ནི་ལྷ་རབས་ནས་དར་
 ཁྱབ་ཆེ་ཞིང་། རིམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འགྲུགས་རྒྱུ་ལོག་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་མ་ལག་རྗེ་རྒྱས་སུ་
 ཕྱིན་ཏེ་ཡུན་གྱིས་བརྒྱུད་ནས་ཡོང་བའི་ཤེས་བྱའི་བང་མཛོད་ཆེན་མོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

བཤད་པ་དང་ཡོངས་སུ་ཆ་མཚུངས་པའི་ངག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་གི་རིགས་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་སྐྱེ་ཡིན་
 ཏེ། སྤྱིར་སྐྱེ་བྱི་དབྱུངས་སུ་གྱེར་བའི་ཚིག་ཅམ་དུ་གོ་བཞིན་ཡོད་མོད་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་རེ་འགར་དེ་ནི་སྤྱི་
 ཚོགས་ཤེས་བྱ་དང་རིག་གནས་ཀྱི་མ་ལག་ཅིག་ཏུ་གོ་བ་ཡང་ཡོད་དེ། དེང་གི་ལ་དུགས་ཡུལ་དུ་གཉེན་སྟོན་གྱི་
 སྐབས་སུ་སྐོ་སྐྱེ་ལེན་སྲོལ་ཡོད་པ་ལས། སྐྱེས་སྐྱེན་རྣམས་ཀྱིས་ཅེད་འཛོལ་ཚུལ་དུ་བག་མའི་བསམ་མར་ཡེབས་
 པའི་སྐྱེས་པ་རྣམས་སྐོ་ཁར་བཀག་སྟེ། སྐྱེ་ཚིག་གི་དྲི་བ་སྐྱེ་ཚོགས་ཤིག་ཡང་ཡང་གཏོང་སྲོལ་ཡོད་པ་རེད། བརྗོད་
 གཞི་ནི་བཅ་བོན་གྱི་བཟུལ་པའི་བྱུང་རབས་དང་། འཛིག་རྟེན་མི་ཚོས་ཀྱི་སྐོར་སོགས་ཤེས་བྱ་སྐྱེ་མང་ཞིག་གིས་
 གྲུབ་ཡོད།⁷⁶ ཡང་མདོ་སྐད་ཚོ་ནིའི་ཡུལ་གྱི་སྐོར་མཚམས་དང་། དེང་གི་སྲིད་འཛིན་ས་བཅད་ལྟར་ན་ཀན་སུའུ་ཞིང་
 ཆེན་དང་སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་མཚམས་སུ་གནས་པའི་པེ་ལྷ་བོད་རིགས་(白马藏族)སམ་བོད་སྐད་དུ་དུགས་
 པོ་ཁོག་ཅས་པའི་ཡུལ་ལུང་དུ།⁷⁷ སྐྱེ་བྱི་དབྱུངས་སུ་གྱེར་བའི་གཞན་ཅམ་མ་ཡིན་པར། གཙོ་བོ་སྲིད་པའི་ཆགས་
 རབས་དང་། གནམ་རིག་རྒྱ་སྐར། རྗོད་བརྒྱུད་ཁོར་ཡུག་ མི་ཚོས་ལུགས་སྲོལ་དང་། སྲིད་པའི་བོན་ལུགས་ཀྱི་
 ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་འདུས་པའི་རྣམ་གཞག་གཅིག་ཏུ་འདོད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།⁷⁸ དེ་ཡང་བཤད་པའི་གྱེར་ལུགས་
 དང་འདྲ་བར། ཡུལ་ལུང་དེར་སྐྱེ་བྱི་སྐྱེ་བ་བཅས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཉེན་སྟོན་དང་དུས་སྟོན་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དྲི་
 བ་དྲིས་ལན་གྱི་ཚུལ་དུ་གྱེར་སྲོལ་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་དེའི་ངག་རྒྱུན་དུ། གཡུང་དུང་བོན་དང་། སངས་རྒྱས་ཚོས་
 དང་། ཨ་ལགས་སྐྱེ་གསུམ་ནི་རྒྱུད་པ་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་བཅོས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལུགས་གསུམ་དུ་
 གྲགས།⁷⁹ ཡང་། དེ་དང་ཉེ་བའི་ཐེ་བོ་རོང་པའི་ངག་རྒྱུན་དུའང་། གཡུང་དུང་བོན་དང་། སངས་རྒྱས་ཚོས་དང་།
 སྲིད་པའི་སྐྱེ་གསུམ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་ཅིག་ཅར་དུ་འདྲན་སྲོལ་ཡོད།⁸⁰ དེར་བརྟེན། བཤད་པ་དང་ཆ་འདྲ་བར། ཡུལ་

ལུང་འདྲི་དག་ཏུ་སྐྱེ་ཡི་བསྐྱེད་དོན་ནི་སྤྱི་ཚོགས་རིག་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅིག་དང་། ཚོས་རིག་གི་བརྗོད་གཞི་
སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་འདུས་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱའི་མ་ལག་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པའོ།⁸¹

གོང་གསལ་ལྟར། བོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་ཚུམ་རིག་གི་ཁོར་ལུག་ཚེན་པོ་ཞིག་གི་དོས་ནས། བཤད་པ་དང་དག་
རྒྱུན་ཚུམ་རིག་གི་རིགས་རྣམས་བསྐྱར་དཔྱད་ཙམ་བྱས་ན། རིགས་དང་རྣམ་པ་མི་གཅིག་པའི་དག་རྒྱུན་གྱི་བར་
ལ་ཐུན་མོང་དུ་དབང་བའི་ཁྱད་ཚོས་དང་བརྗོད་བྱའི་ཉུང་བ་ཞིག་མཚིས་ཏེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དོས་ནས་སྤོས་སྤྱོད་དང་། དཔེ་
བཏགས། སྤོ་བཏགས་དང་ཚོག་སྤོར་ལྷག་འབེབ་ཀྱི་རྒྱུན་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་མི་ཚོས་ཀྱི་
ལུགས་སོལ་ཕྱོགས་ཀུན་ནས་གསོན་ཉམས་རང་བཞིན་དུ་མངོན་ཡོད་ཅིང་། བརྗོད་བྱའི་དོས་ནས་བོད་ཀྱི་དམ་
པའི་རྩ་ཚོས་དང་འཛིན་རྟེན་མི་ཚོས། འདས་པའི་བྱུང་རབས་དང་དེང་གི་གནས་བབ་ཀྱི་ཚུལ་རྣམས་དང་དམ་
གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའི་ཐུན་མོང་གི་སྐྱད་ཡིག་དང་། རིག་གནས། ཚོས་ལུགས་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་མཐུན་གྱི་འདུཤེས་
དང་དོ་བོ་དོས་འཛིན་ལ་ཕན་དང་དགོ་བ་གང་ལེགས་སུ་བྱུང་ཡོད། གང་ལྟར་གོང་གི་མཚན་གཞི་ཁག་གི་གསལ་
བཤད་ཙམ་ལས་ཀྱང་། ལུགས་དང་རྣམ་པ་མི་གཅིག་པའི་བོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་ཚུམ་རིག་བར་གྱི་ཐུན་མོང་གི་འབྲེལ་
བ་དང་། སོ་སོའི་དོས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ལུགས་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་གོ་བདེ་བར་རྟོགས་སྤོ། གོང་
དུ་ལུས་པའི་གནས་ཚུལ་དག་ལ་གཞིགས་ནས་བོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་ཚུམ་རིག་ལ་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་དུས། ཐུན་མོང་
ལ་དབང་བའི་འབྲེལ་བ་རང་བཞིན་དང་འཕོ་འགྱུར་རང་བཞིན་གྱི་ཁྱད་ཚོས་ནི་དམིགས་སུ་བཟུང་འོས་ཏེ། མ་
མཐུང་ཡང་དུས་ཀྱི་བྱུང་རིམ་དང་ཡུལ་གྱི་ཁོར་ལུག་གྲེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་དོས་ནས་དག་རྒྱུན་དེའི་བརྗོད་བྱའི་
སྐོར་ལ་ཞིབ་ཐོན་དུ་བསམ་གཞིགས་བྱེད་དགོས་པ་ལས། ཐ་སྙད་སྐུམ་པོ་ཞིག་སྒོ་ལ་ལྷ་རྟོགས་ཀྱིས་བཟུང་བ་
ཙམ་གྱིས་དོན་སྣང་ཚུང་སྟེ། རྒྱ་མཚན་ནི་ཡུལ་དུས་ཐ་དད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྐབས་དོན་ཡང་ཡོངས་སུ་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། དཔེར་ན། ལྷ་ཞེས་བྱ་དུས། ཡུལ་གྱི་ཁོར་ལུག་དང་བསྐྱེད་ནས་སྐབས་དོན་ཡང་ཐ་དད་པ་ལ།
སྤྱིར་བཏང་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་པལ་ཆེ་བར་སྐྱེ་ནི་དབྱེད་སུ་གྱེར་བའི་ཚིག་གི་དོན་དུ་གོ་ན་ཡང་། གོང་དུ་ལུས་པ་
ལྟར། དུགས་པོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ནི་ཐུན་མོང་གི་ཤེས་བྱ་ཀུན་འདུས་ཀྱི་བར་མཛོད་དང་། ཐེ་བོ་རོང་པ་རྣམས་
ཀྱིས་གྲེ་བྲག་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཤེས་བྱའི་མ་ལག་གཅིག་ཏུ་དོས་འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད། ཚོ་ནེ་པ་རྣམས་
ལ་མཚན་ན། བཤད་པ་ནི་པལ་ཆེར་སྐྱེས་པ་ཁོ་ནས་དག་ལ་གྱུར་སོལ་ཡོད་ཅིང་། རྗོད་བྱེད་རྣམ་པ་ནི་ཚིག་བཅད་
དང་དྲི་བ་དྲིས་ལན་གྱི་ཚུལ་དུ་གྱེར་བ་ཡིན། ཡིན་ནའང་། མདོ་སྐད་ཀྱི་ཡུལ་ཕྱོགས་གཞན་དུ་སྐྱེས་པོ་མོ་གང་ཅུང་
ཞིག་གིས། ཡུལ་དེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་བརྗོད་གཞི་གང་ཅུང་ཞིག་བཟུང་ནས་བཤད་པ་གྱུར་ལེན་བྱེད་ཚོག་པར་མ་
ཟད། རིགས་དང་རྣམ་པ་ཡང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། རྗོད་བྱེད་ནི་ཚིག་བཅད་དང་ཚིག་ལྷག་དང་སྟེལ་མ་གང་
ཅུང་ཞིག་ཡོད། ཡང་གྲེ་བྲག་གི་དག་རྒྱུན་གྱི་རིགས་ཤིག་ལ་མིང་ཡང་ལ་ཤས་ཤིག་འཇུག་པར་སྤྲང་སྟེ། དཔེར་ན་
ཐེ་བོ་རོང་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲིད་པའི་ཐོ་ཡིག་ལ་གཏམ་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་ལ། རྒྱུང་རིམ་དང་སྐོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མོལ་བ་ལ་
གཏམ་དང་། འབེལ་གཏམ། མོལ་གཏམ། མོལ་ཚིག་ཅས་འབོད་པ་ལྟ་བུའོ།⁸²

མདོར་ན། བཤད་པ་ཞེས་མདོ་སྐད་ཚོ་ནེའི་ཡུལ་དུ་དར་བའི་དག་རྒྱུན་གྱི་ཚུམ་རིག་འདི་ནི། བོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་
ཚུམ་རིག་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བ་དམ་དུ་ཚགས་ཡོད་པའི་མཚན་གཞི་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་ཕྱིར། བོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་ཚུམ་
རིག་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་དང་བྱུང་རབས་ལ་རྒྱས་ལོན་ཇི་ལེགས་ཡོད་བར་དགོ་ཕན་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དེའི་ཕྱིར། བོད་ཀྱི་
ཡུལ་ལུང་གཞན་གྱི་དག་རྒྱུན་ལུགས་སོལ་རྣམས་དང་མཚུངས་པར། མདོ་སྐད་ཚོ་ནེ་པའི་ཡུལ་ཚོ་རྣམས་ལ་

མཚན་ན། བཤད་པ་ནི་སངས་རྒྱུས་བཟུན་པ་བོད་དུ་མ་དར་གོང་གི་སྲིད་པའི་ཆགས་རབས་དང་། སངས་རྒྱུས་
ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འཛིན་རྟེན་ཆགས་ལུགས། ལུལ་ལུང་གི་མི་ཚོས་ལུགས་སྲོལ་སོགས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའི་སྲོལ་
རྒྱན་སྲི་ཚོགས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་བང་མཛོད་ཚེན་མོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

བཤད་པ་དང་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཐོག་རྩོམ་རིག་གི་འབྲེལ་བ།

བཤད་པའི་ནང་དོན་ལས་བཟོད་བྱ་པལ་ཆེ་བ་ནི་ནང་བཟུན་གྱི་གཞུང་ལུགས་དང་འབྲེལ་ཆེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་མངོན་
གསལ་རེད། དུས་རབས་དགུ་པ་ནས་སྐད་གསར་བཅད་དང་། དུས་རབས་བཅུ་པའི་རྗེས་ཀྱི་བཟུན་པ་ཕྱི་དར་
ནས་བཟུང་། སངས་རྒྱུས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་དང་བཟུན་བཅོས་རྣམས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཞིང་། བོད་ཀྱི་
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་འབྲེལ་དང་། བཟུན་རིག་གནས་ཀྱི་བཟུན་བཅོས། སངས་རྒྱུས་
བཟུན་པའི་བྱུང་བ་བཟོད་པའི་ཚོས་འབྱུང་དེབ་ཐེར་སོགས་མང་དུ་མཛོད།⁸³ དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པ་ནས་
བཟུང་། ས་སྐྱ་པའི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་གྲུ་སའི་འཆད་ཉམ་གྱི་དོན་དུ་བཟུན་བཅོས་དང་ཡིག་ཆ་མང་དུ་
མཛོད་ཡོད་པ་ལས། ས་སྐྱ་པ་རྣམས་ཀྱི་དག་དག་འཆུལ་མཚན་མཚོག་གི་(༡༡༤༢-༡༢༡༧)མཁས་པའི་ཚུལ་ལ་འཇག་
པའི་སློབ་ཞེས་པའི་བཟུན་བཅོས་ནི་སླ་ཤོས་ཀྱི་གསལ་ཡིན། ཁོང་གི་རྗེས་འཇུག་ཚོས་རྒྱལ་འགོ་མགོན་འཕགས་པ་
མཚོག་གིས་ཀྱང་། ཉོར་གྱི་རྒྱལ་སྐུ་ཐེན་ཐེན་(真金༡༢༤༣-༡༢༤༧)ལ་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་སངས་རྒྱུས་
ཚོས་ཀྱི་ལྟ་དགོངས་དང་འཛིན་རྟེན་ཆགས་ལུགས་ཀྱི་ཚུལ་གཙོ་བོར་བཟོད་པའི་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ཞེས་པའི་
བཟུན་བཅོས་ཤིག་ཀྱང་མཛོད།⁸⁴ བཟུན་བཅོས་འདི་གཉིས་ནི་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ཀྱི་ལྟ་དགོངས་ཀྱི་གཞི་མ་ཚོས་
མངོན་པ་མཛོད་གཞིར་བཞག་ནས་མཛོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། མངོན་པ་མཛོད་ནི་དུས་རབས་དགུ་པ་ནས་བཟུང་
བོད་དུ་སྐྱེ་ཕྱིར་ཐེངས་དུ་མ་བསྐྱར་ཕྱིར་འགྱུར་ཁ་ཤས་ཤིག་བྱུང་ཡོད།⁸⁵

དེའང་ཚེ་མེ་པ་རྣམས་ཀྱི་བཤད་སློབ་སྣ། བཤད་པའི་བཟོད་བྱ་ལས་འཛིན་རྟེན་ཆགས་ལུགས་ཀྱི་ཚན་པ་འདི་
ནི་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སླབ་སོགས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་གཞིར་བཟུང་ནས་སློབ་
ཚོམ་མཛོད་པར་གྲགས། ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ནི་ས་བཅད་ཀྱི་རྣམ་པར་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ཀྱི་ལྟ་དགོངས་གཙོ་བོར་
བཟོད་པའི་གཞུང་ཞིག་དང་།⁸⁶ དེ་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་རབ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེས་པའི་གཞུང་སློབ་ཤོད་གསུམ་གྱི་
སྤྱིང་པོ་ཡིན།⁸⁷ གཞུང་དེ་ཁྱེད་ལ་ལེུ་བརྒྱད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། བོད་དང་རྒྱ་ནག་དང་ཨེ་ཤ་ཡ་ཤར་མའི་སངས་རྒྱུས་
ཚོས་ཀྱི་ལུགས་འཛིན་པ་ཀུན་གྱི་རྩ་བའི་གཞུང་ལུགས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།⁸⁸ བོད་ཀྱི་ནང་བཟུན་པའི་འཆད་
ཉམ་ལམ་ལུགས་ལས་དགེ་ལུགས་པའི་གྲུ་ས་ཁག་ཏུ་དེ་ནི་གཞུང་བཀའ་པོད་ལྟ་ཡི་གསུ་སྣ་བཞག་ཡོད་ཅིང་། གྲུ་
སའི་སློབ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་མི་ལོ་ཉི་ཤུ་ལས་མས་ཀྱི་མདོ་ཡི་ཐོས་བསམ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་དུ་ཆོས་མཐོང་མར་
སྐྱུང་དགོས་པའི་གཞུང་དེ་ཉིད་ཡིན།⁸⁹ རེད་ཅག་གིས་བཤད་པའི་ནང་དོན་ལས་འཛིན་རྟེན་ཆགས་ལུགས་ཀྱི་
སྐོར་དང་། ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་བཟོད་བྱ་ཁག་དང་བསྐྱར་ན། འཛིན་རྟེན་ཆགས་ལུགས་ནི་ཚོས་
མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ནང་དོན་ཁག་ལ་བཅོས་སློབ་བྱས་ཏེ་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཆ་དབྱིབས་ཙམ་དུ་མཐོང་ནའང་། འགོ་
མགོན་འཕགས་པ་མཚོག་གིས་མཛོད་པའི་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་གྱིས་བཤད་པའི་འཛིན་རྟེན་ཆགས་ལུགས་ཀྱི་
སྐོར་ལ་འབྲེལ་བྱེད་ཐེབས་ཡོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མངོན་གསལ་ཡིན་པར་སྣང།

བཤད་པའི་ལེའུ་ལས་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་ཀྱི་སྐོར་དང་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་གྱི་འབྲེལ་ཡོད་ནང་དོན་དང་གུང་བསྐྱར་ཙམ་བྱེད་ན། གཉིས་ཀའི་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་ནི་ཕལ་ཆེར་ཆ་མཐུན་ཏེ། དེའང་ལུས་ཚད་འཇལ་ཚད་དང་འབྲེལ་བའི་བརྗོད་གཞི་ནི་དཔེ་ཙམ་དུ་དྲངས་ནས་བསྐྱས་ན། (དཔེའུ་རིས་དང་པོ་ལས་གསལ།) བཤད་པའི་བརྗོད་བྱའི་ནང་དོན་ལས་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་དང་། སྐོས་སུ་ཕྱི་སྐོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དང་ནང་བཟུང་གི་སེམས་ཚབ་སྐོར་རྣམས་ནི་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ལས་བཤུས་ཏེ། དྲི་བ་དྲིས་ལན་གྱི་རྒྱལ་དུ་བཙོས་སྒྲིག་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཟོལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། ལུལ་ལུང་གི་བཤད་སྐོས་སུ་བཤད་པའི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་ཀྱི་སྐོར་ནི་དུས་རབས་བཙོ་བཟུང་པར་བྱུང་བའི་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྐབ་མཚོག་གིས་བཙོས་སྒྲིག་མཛད་པར་གྲགས་ནའང་། དོན་དུ་དགོ་ལྷན་བསྐྱར་པ་ལུལ་ལུང་འདྲིར་མ་དར་གོང་གི་སྐྱུ་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལེའུ་འདིའི་ཁ་ཤས་ཤིག་མཛད་ཡོད་སྲིད་པ་རེད།

དཔེའུ་རིས་དང་པོ་འཛིག་རྟེན་ཆགས་རབས་དང་། ཤེས་བྱ་རབ་གསལ། ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས་ལུན་ཚད་འཇལ་ཚད་ཀྱི་སྐོར་བསྐྱར་བ།⁹⁰

བཤད་པའི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།	ཤེས་བྱ་རབ་གསལ།	མངོན་པ་མཛོད།
རྒྱང་གྲགས་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱུ་ན། རྩལ་ཕྱ་རབ་བསགས་ནས་ཡོང་བ་ཡིན།	འབྲུང་བ་དེ་དག་གི་ཤིན་ཏུ་བའི་ མཐར་ཐུག་པ་ནི་ཕྱ་རབ་ཀྱི་ རྩལ་ཐེ་ཞིག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ ཆ་མེད་པ་ཉིད་དོ།	གཞུགས་མིང་དུས་མཐའ་རྩལ་ ཡིག་དང་།
ཕྱ་རབ་རྩལ་བདུན་བསགས་པ་ལ། རྩལ་ཕྱན་གཅིག་ལ་བཞག་པ་ཡིན།	དེ་བདུན་ནི་རྩལ་ཕྱན་ལོ།	སྐད་ཅིག་ཕྱ་རབ་རྩལ་དང་ནི། [རྩལ་] རྩལ་ཕྱན་དང་ནི་དེ་ བཞིན་བྱ།
དེ་བདུན་ལ་ནི་ལྷགས་རྩལ་གཅིག།	དེ་བདུན་ནི་ལྷགས་རྩལ་ལོ།	ལྷགས་རྒྱ་རི་བོང་ལུག་དང་ ཟེང་།
ལྷགས་རྩལ་བདུན་ནི་རྒྱ་རྩལ་གཅིག།	དེ་བདུན་ནི་རྒྱ་རྩལ་ལོ།	
རྒྱ་རྩལ་བདུན་ལ་རི་བོང་གཅིག།	དེ་བདུན་ནི་རི་བོང་གི་རྩལ་ལོ།	
རྩལ་དེ་བདུན་ལ་ལུག་རྩལ་གཅིག།	དེ་བདུན་ནི་ལུག་རྩལ་ལོ།	
ལུག་རྩལ་བདུན་ནི་སྐང་རྩལ་གཅིག།	དེ་བདུན་ནི་སྐང་རྩལ་ལོ།	

བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།	ཤེས་བྱ་རབ་གསལ།	མངོན་པ་མཛོད།
དེ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་རྩལ་གཅིག།	དེ་བདུན་ནི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་ལོ།	ཉི་ཟེར་རྩལ་དང་སོ་མ་དང་།
དེ་བདུན་ལ་ནི་སོ་མ་གཅིག།	དེ་བདུན་ནི་སོ་མའི་ཚད་དོ།	དེ་ལས་བྱུང་དང་དེ་བཞིན་
སོ་མ་བདུན་ནི་ཤིག་གཅིག་ཡིན།	དེ་བདུན་ནི་ཤིག་གི་ཚད་དོ།	ནས།
ཤིག་བདུན་ཚོགས་ལ་ནས་གཅིག་ཡིན།	དེ་བདུན་ནི་ནས་གྱི་ཚད་དོ།	སོར་ཚོགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་
ནས་བདུན་ལ་ནི་སོར་ཚོགས་གཅིག།	དེ་དག་འདུས་པ་ལས།	བསྐྱར།
	སྟོན་གྱི་འཇིག་རྟེན་དང་ལུས་	
	ལྟེན་ལོ།	
	ནས་བདུན་ལ་ནི་སོར་མོ་	
	གཅིག་གི་ཚད་དོ།	
སོར་ཚོགས་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ལ།	སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ནི་ཁྱ་	
བརྩིས་ནས་ཁྱ་གང་བཞག་ནི་ཡིན།	གང་དོ།	སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྱ།
ཁྱ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་འདོམ་གང་།	ཁྱ་བཞི་ལ་ནི་འདོམ་གང་དོ།	ཁྱ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་དོ།
གཞུ་འདོམ་ལྟ་བུ་རྒྱ་རྒྱུང་གྲགས་གཅིག།	འདོམ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་རྒྱུང་	དེ་དག་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་ནི།
	གྲགས་གཅིག་གོ།	
རྒྱུང་གྲགས་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག།	རྒྱུང་གྲགས་བརྒྱད་ལ་ནི་དཔག་	རྒྱུང་གྲགས་དེ་ལ་དཔོན་པར་
	ཚད་གཅིག་གོ།	འདོད།
	འདིས་འཇིག་རྟེན་དང་ལུས་གྱི་	དེ་བརྒྱད་དཔག་ཚད་ཅེས་བྱའོ།
	ཚད་རྣམ་པར་གཞལ་ལོ།	

གཞན་ཡང་། འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ནང་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་
 ཚན་པ་ཡང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཐོན་ཡོད་དེ། རྒྱུད་འདི་ཉིད་ནི་དུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པ་ནས་བཟུང་སྤྱིར་བོད་ཡིག་
 ཏུ་ཐོངས་བརྟེན་བཞི་ཚམ་བསྐྱར་ཅིང་།⁹¹ དུས་རབས་བརྟེན་བཞི་པའི་དུས་མཚུགས་བཟུང་། དཔལ་ལྷན་སྐྱབ་
 དང་རི་བོ་དགོ་ལྷན་པ་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་སྐབ་མཐའ་ཁག་ཏུ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བཤད་
 སྐབས་ཀྱི་ལུགས་སོལ་རྒྱ་ཆེར་དར་ཡོད། དུས་རབས་བཙུན་པའི་ནང་། ལྷ་རྒྱའི་རྒྱུད་དུ་དུས་འཁོར་གྱི་ཚང་
 གསར་དུ་བརྟུགས་པ་ནས་བཟུང་རྒྱུད་འདིའི་འཆད་ཉམ་ནི་ཚོ་ཞེས་ལྷལ་དུ་དར་བྱུང་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་
⁹² དེ་བཞིན་དུ། ཚོ་ཞེས་ལྷལ་གྱི་གྲོང་གྲགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུན་སྟོན་གྱི་དུས་འཁོར་སྐབས་གཞུང་དེའང་རྗེ་བརྟན་

གྲགས་པ་བཤད་སྐབ་མཚོག་གིས་མཛད་པར་གྲགས། ཡིན་ནའང་། དུས་འཁོར་དང་འབྲེལ་བའི་བརྗོད་བྱའི་
ཚན་པ་འདི་དག་ནི་ཡུལ་ལུང་འདིར་དུས་འཁོར་གྱི་འཚད་ཉན་མ་དར་གོང་། ས་སྐྱུ་པའི་ལུགས་འཛིན་པའི་གྲ་
པའམ་བཤད་པའི་སྐུ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་རྩོན་དུ་བཅོས་སྒྲིག་མཛད་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་
ངེས་པ་རེད།⁹³

བཤད་པའི་བརྗོད་བྱ་ཁག་ཏུ་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ལྟ་དགོངས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་རྣམས་སྤྱོད་པོར་བཟུང་བར་མ་ཟད།
ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་བརྗོད་བྱའི་རྣམས་ཏེ། རྒྱ་བྲག་ཏུ་བཤད་ན་བཤད་པའི་ནང་གི་འཛིན་ཉན་ཆགས་
ལུགས་དང་། རྩོན་པོ་མགར་སྤོང་བཅན། བཅན་པོའི་གདུང་རབས། བོད་ཀྱི་རིགས་རུས། སངས་རྒྱུས་བསྟན་པའི་
བྱུང་བ་སོགས་ནི་གཏེར་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ནང་དོན་དང་ཆ་ཡོངས་སུ་མཚུངས། དཔེར་ན་དུས་རབས་བཅུ་
གཉིས་པར་བྱུང་བའི་མ་ཅི་བཀའ་འབྲུམ་དང་། བཀའ་ཚེམས་བཀའ་ཁོལ་མ། དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པར་བྱུང་
བའི་བཀའ་ཐང་ལྗེ་ལྗེ་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་བརྗོད་བྱ་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་ཞིང་། ཡང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་བརྗོད་
བྱའི་ཚན་པ་དེ་རྣམས་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༣༢༢ལ་བཅུ་མས་པའི་བུ་སྟོན་ཚོས་འབྱུང་དང་། དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་རྒྱལ་
རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་དང་དེབ་ཐེར་དམར་པོ། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༤ལ་བཅུ་མས་པའི་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཚེན་མོ། སྤྱི་
ལོ་༡༩༤༤ལ་བཅུ་མས་པའི་དེབ་ཐེར་དམར་པོ་གསར་མ་དང་། དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པར་བྱུང་བའི་ཚོས་འབྱུང་
མཁའ་པའི་དགའ་སྟོན་གྱི་འབྲེལ་ཡོད་བརྗོད་བྱ་ཁག་དང་རྒྱ་ཡོངས་སུ་མཐུན། དེའི་ཕྱིར། བཤད་པ་ལྟ་བུའི་དག་
རྒྱན་ཚོམ་རིག་དང་ཡིག་ཐོག་ཚོམ་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་ཐོག་མཐའ་གང་ཞིག་ཡིན་མིན་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་ངེས་
ཕྱིར་ཆ་མི་འཚལ་ལོ།

དེ་དག་ལས་བཤད་པའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་དབྱིབས་དང་ཡོངས་སུ་མཚུངས་པའི་ཡིག་ཐོག་གི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་
ཡོད་པ་ནི། དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པར་བྱུང་བར་གྲགས་པའི་བཤད་མཛོད་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་ཡིན། དེ་ནི་དོན་དམ་
སྤྱོད་པའི་སེང་གེ་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་བོད་ཤར་སྤྱི་ལོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཁམས་ཚེན་མོར་མངའ་དབང་བསྐྱར་བའི་གདུང་
རྒྱུད་ཀྱི་བྱིམ་ཚང་གཅིག་ལ་ཆེད་དུ་བཅུ་མས་པར་བཞེད་ཅིང་། བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་ངོས་ནས་མཁའ་པའི་ལ་
འཇུག་པའི་སྟོན་ལྟ་བུའི་གྲ་པའི་སྤེལ་མ་ཡིན་པར། འཛིན་ཉན་བྱིམ་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་པ་ཞིག་དང་། ཁ་གསལ་
གོ་བདེའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ནས་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་དགོངས་དང་། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་མི་ཚོས་ཀྱི་ཤེས་
བྱའི་རྣམ་གཞག་ཡོངས་སུ་བསྐྱུས་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱའི་རིག་མཛོད་རིགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་རེད།⁹⁴ ཡིན་
ནའང་། བོད་ཀྱི་སོལ་རྒྱན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སུ་རིག་གནས་ཅན་པལ་ཆེ་བ་ནི་གྲ་པའི་སྤེལ་མ་གནས་ཕྱིར། མདོ་སྐད་
ཅོ་ཞེའི་ཡུལ་དུ་གྲ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པའི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྒྲིག་བཅོས་ཅི་རིགས་ཤིག་མཛད་ཡོད་པ་ཇི་བཞིན་བྱ།
བཤད་མཛོད་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གྲ་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་ཁོར་ལུག་ཏུ་བརྒྱུད་ནས་ཁྲབ་པ་
ཞིག་ཡིན་པར་ངེས།

བཤད་མཛོད་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་ལས་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འཛིན་ཉན་ཆགས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་
ལྟ་བུའི་སྤྱོད་མང་ཅམ་དང་། དེ་ནས་བོད་ཀྱི་ལྟ་རབས་དང་། བཅན་པོའི་གདུང་རབས། ཡུལ་གྱི་ས་བཅད། རྟོད་
དང་ཡི་གེ། བོན། སྐར་མ། ཅེས། སྤྱི་ལོ་སྟོར་སོགས་བརྗོད་གཞི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་འདུས་ཤིང་། (དཔེ་དེ་རིས་
གཉིས་པ།) བརྗོད་གཞི་རེ་དང་འབྲེལ་བའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚན་པ་རེ་རེ་ནི་དྲི་བ་དྲིས་ལན་གྱི་རྣམ་པར། ཚོགས་
བཅད་ཀྱི་ལམ་ནས་སྤེལ་སྤྱོད་དང་སྐར་ཏེ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་ཡོད། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་དག་རྒྱན་ཚོམ་རིག་དང་ཡིག་ཐོག་
ཚོམ་རིག་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཏེ་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་པར་གསལ་ཏེ། གཤམ་གསལ་ལྟར་ན། བཤད་མཛོད་ཡིད་

བཞིན་འོར་བུ་ཡི་བརྗོད་གཞི་ཁག་གི་ཆ་དབྱིབས་ནི་བཤད་པའི་བརྗོད་དོན་ཁག་དང་མཐུན་ཞིང་། བློ་བཞིན་གྱི་
 ཐད་ནས་ཁྱད་པར་ཚུང་རེ་ཡོད་པ་ལས། མྱི་ཡི་ཆ་ནས་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འབྲེལ་བ་ཟབ་མོ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་
 ཤིན་ཏུ་མངོན་གསལ་རེད།

དཔེ་འགྲུ་རིས་གཉིས་པ། བཤད་མཛོད་ཡིད་བཞིན་འོར་བུ་དང་བཤད་པའི་བརྗོད་བྱ་བསྐྱར་བ།

བཤད་མཛོད་ཡིད་བཞིན་འོར་བུ།	བཤད་པ།
ཕྱི་སྣོད་གྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།	ཕྱི་སྣོད་འཇིག་རྟེན།
འཇིག་རྟེན་མདོར་བསྐྱུས་བཤད་པ།	
སྣོད་གསུམ་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལ།	
འཇིག་རྟེན་གྱི་མིང་བཏྲན་པ།	
དགྲིལ་འཁོར་རྣམ་གསུམ།	དགྲིལ་འཁོར།
རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ།	རི་ཡི་རྒྱལ་པོ།
གསེར་གྱི་རི་བདུན།	གསེར་གྱི་རི་བདུན།
རོལ་བའི་མཚོ་བདུན།	རོལ་བའི་མཚོ་བདུན།
རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ།	ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ།
ལྷགས་རི་ནག་པོ།	ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོ།
སྤིང་བཞི་སྤིང་ཕྱན།	སྤིང་བཞི་དང་སྤིང་ཕྱན།
ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ།	ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ།
ལྷ་ཆེན་སུམ་སུ་ཙུ་གསུམ།	
ནམ་མཁར་རྟེན་པའི་ལྷ།	
ཆགས་གནས་འཇིག་སྣོད།	འཇིག་པ།
ཡུན་གྱི་ཚད།	ཉི་མ་རིང་ཐུང།
	དཔག་ཚད་གྱི་བརྗོད་ཚུལ།
ནང་བཟུང་གྱི་སེམས་ཅན་གནས་ཚུལ།	ནང་བཟུང་སེམས་ཅན།
འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག	སེམས་ཅན་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག

བཤད་མཛོད་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ།	བཤད་པ།
དམུལ་ཁམས་བཙོ་བརྒྱད།	
ཡི་དྲགས།	
བྱོལ་མོང།	
ལྷ་མ་ཡིན།	
མྱིང་བཞི་མི།	མྱིང་བཞི་པོ།
བསྐལ་བ་དང་པོའི་མི།	སློན་བསྐལ་པ་དང་པོའི་མི།
བོད་ཁ་བ་ཅན་པའི་མི།	བོད་ཀྱི་མི་ཡི་ཕ་མ།
ལྷ།	ཁམས་གསུམ།
གོང་མ་རྗེ་ཡི་གདུང་རབས།	སློན་པོ་མགར་ཆེན།
རྒྱལ་པོ་སྤེ་བཞིའི་ལོ་རྒྱུས།	རྒྱལ་པོ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས།
བོད་སློབ་ལུང་རྒྱལ་པོ།	
བོད་ཁི་བསྐོར་རྒྱལ་པོ།	
འོག་མ་འབངས་ཀྱི་མི་རབས།	
སྟོང་ཕྱེ་ཡུལ་གྱི་ས་བཅད།	
སྟོ་འཛམ་བུ་སླིང།	སྟོ་འཛམ་བུ་སླིང།
དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་བྱུང་ཚུལ།	ཁམས་ལ་བཙོ་བརྒྱད།
བོད་དུ་སངས་རྒྱས་བཞུགས་པ་བྱུང་ཚུལ།	བོད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་བཞུགས་པ།
འབྲུང་རྩིས་གསལ་བའི་སློན་མེ།	སྐར་མ་སྐར་ཆེན་ཉེར་བརྒྱད།
	ཁྱིམ་བརྩ་གཉིས།
སློལ་དགུ།	སློལ་དགུ།
ཐུར་ཁ་བརྒྱད།	ཐུར་ཁ་བརྒྱད།
ལོ་བརྩ་གཉིས།	ལོ་འཁོར་བརྩ་གཉིས།

བཤད་མཛོད་ཡིད་བཞིན་ལོ་རྒྱུས་	བཤད་པ།
མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྒྲུལ།	མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྒྲུལ།
འབྲུང་བ་ལྡ།	འབྲུང་བ་ལྡ།
གཡུང་དུང་བོན་གྱི་གཏན་ཚིགས།	
རྒྱུད་བཞི་སྟེན་གྱི་ལོ་རྒྱུས།	
འཕྲིན་ལས་དབྱངས་རྟེན་འགྲེལ་བ།	
བཛོད་བྱ་སྐྱེ་ཡི་བསྟན་བཅོས།	
སྐྱ་བུ་ལྟོང་ཕྱེ་ཅུ་དཔ།	
སྤྱིད་རྟགས་མཚོན་པའི་བཀའ་མཛིན།	

དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པ་ནས་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་དང་། བཤད་པའི་སྐྱེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྐྱབ་མཚོག་གིས་བཤད་པའི་སྐོར་ལ་བཙོས་སྤྱིག་མཛོད་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐད་ལ་མགྲིན་པ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ལྟར། གཤམ་གྱི་དཔེ་ལུ་རིས་གསུམ་པ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན་བཤད་པའི་ནང་དོན་ལས་འབྱུང་ཚེས་སྐོར་གྱི་ཚན་པ་དང་། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྐྱབ་མཚོག་གི་གསུང་འབྲམ་ལས་འབྲེལ་ཡོད་བཛོད་བྱ་རྣམས་བསྐྱར་བ་ཙམ་བྱས་ཚེ་ཕྱོགས་ཀུན་ནས་མཐུན་པའི་ཆ་ཁ་ཤས་ཤིག་མཐོང་མོད་ཀྱང་། གསུང་འབྲམ་ནང་གི་ཚན་པ་དེ་དག་ནི་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྐྱབ་མཚོག་གིས་སྐབས་དེའི་བཤད་པའི་སྐྱེ་ཚོག་ལས་བཤུས་པ་ཞིག་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་ཁོང་གི་དུས་ཡིག་ཆ་གཞན་པ་ཞིག་གཞིར་བཟུང་ནས་བཤད་པའི་སྐྱེ་པ་རྣམས་ལ་གསར་དུ་བསྤྱིགས་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྐོར་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རབས་ཀྱི་སྐྱེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྐྱབ་མཚོག་གི་གསུངས་ལས་བཤུས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པའི་སྐོར་དུ་འཕྲུང་བས་འབྱུང་འབྱུང་དཔུང་པར་རིགས་སོ།།

དཔེ་ལུ་རིས་གསུམ་པ། བཤད་པ་དང་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་གསུང་འབྲམ་ལས་གསལ་བའི་སྐོར་ཁ་སྐྱེ་བའི་སྐོར་བསྐྱར་བཤུས་ལོ།⁵⁵

བཤད་པ། ⁵⁶	གྲགས་པ་བཤད་སྐྱབ།
ལི་མེ་ཁོན་ས་དུ་ལྷགས་དང་།།	སྐར་ཁ་ལི་མེ་ཀོན་ས་དང་།།
ཁེན་གཏམ་ཁམ་རྒྱ་གིན་རི་དང་།།	དུ་ལྷགས་ཁེན་གཏམ་ཁམ་རྒྱ་དང་།།
ཟེན་ཤིང་ཟོན་རྒྱུད་དེ་དག་ཀྱང་།།	གིན་རི་ཟེན་ཤིང་ཟོན་རྒྱུད་དོ།།
སྐར་ཁ་བརྒྱུད་པོ་ཆགས་ཚུལ་ཡིན།།	འོན་ཀྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐར་ཁ་ནི།།

གཞུང་། ལོ་རྒྱུས་བསྟན་བཅོས་དང་ཡོགས་ཀྱིན་ནས་འབྲེལ་ཆགས་ཡོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ། དེ་ལས་བོད་ཀྱི་དགུ་
 རྒྱུན་ཚུལ་རིག་དང་ཡིག་ཐོག་ཚུལ་རིག་གཉིས་གཞི་གཅིག་ཏུ་ཆགས་ནས་རྒྱུན་དམ་དུ་གྲུབ་ཡོད་པའི་གནས་
 ཚུལ་ནི་ལྷིབ་ཏུ་རྟོགས་ཐུབ། ཡིན་ནའང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཚུལ་རིག་གི་བསྟན་བཅོས་དེ་དག་གི་སྤྲིའི་གོ་རིམ་ལ་
 ལྷ་རྒྱུགས་དང་ཅད་ཞིབ་བྱེད་པ་ནི་དལ་བའི་རྒྱ་ལས་མ་ཟད་པས། འདིར་རེ་རེ་བཞིན་འགོད་དོན་ཡང་། ད་ཚེས་
 བོད་ཀྱི་དགུ་རྒྱུན་ཚུལ་རིག་དང་ཡིག་ཐོག་ཚུལ་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་གྱི་སྐོར་ལ་ཐུགས་སྣང་འཛོག་པའི་ཆེད་
 དུ་ཡིན།

བོད་ཀྱི་དགུ་རྒྱུན་ཚུལ་རིག་དང་ཡིག་ཐོག་ཚུལ་རིག་གི་རྒྱུན་གཅིག་ཏུ་ གྲུབ་པ།

བཤད་པར་བོད་ཀྱི་དགུ་རྒྱུན་ཚུལ་རིག་དང་ཡིག་ཐོག་ཚུལ་རིག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུན་ཅིག་ཅར་དུ་གྲུབ་ཡོད་ཚུལ་ནི།
 བོད་དུ་ལྷུ་དང་གཏམ་ལྟ་བུའི་རིགས་དང་རྣམ་པ་མི་གཅིག་པའི་དགུ་རྒྱུན་ཚུལ་རིག་རྣམས་ནི་བཤད་པའི་
 བར་དོན་དུ་ཅི་ལྟར་དུ་མངོན་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཡིག་ཐོག་ཚུལ་རིག་གི་འབྲེལ་ཡོད་ནང་དོན་ཁག་དང་
 བཤད་པའི་བརྗོད་བྱའི་སྐོར་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་དོ་སྲོད་ལུས་པ་ལྟར། འདིར་བོད་ཀྱི་དགུ་རྒྱུན་དང་ཡིག་ཐོག་ཚུལ་
 རིག་གི་འབྲེལ་བ་དང་དེའི་སྣང་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལ་མཐོང་སྣང་གསལ་པ་ཞིག་གི་དོས་ནས་ལྟ་དགོས་པ་གལ་ཆེ་
 བར་མཐོང་། ད་སྤེལ་བར་གྱི་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་དཔྱད་འབྲས་ལམ་ཆེ་བ་ནི། དགུ་རྒྱུན་ཚུལ་རིག་གིས་ཡིག་ཐོག་ཚུལ་
 རིག་གི་བྱུང་འབྲེལ་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཚུལ་ལས། ཡིག་ཐོག་ཚུལ་རིག་གིས་དགུ་རྒྱུན་ཚུལ་རིག་ལ་ཐེབས་པའི་
 ཤུགས་རྒྱུན་དང་འབྲེལ་བའི་དཔྱད་ཞིབ་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀོན།⁹⁷ ཡིན་ནའང་དགུ་རྒྱུན་དང་ཡིག་ཐོག་ཚུལ་རིག་བར་
 གྱི་རྟེན་འབྲུང་གི་འབྲེལ་བ་དེ་ནི། བོད་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཡུལ་ཁམས་ད་གཞན་དུ་འབྲེལ་བའི་བཞིན་གནས་ཡོད་པ་ཞིག་
 རེད།⁹⁸ དཔེར་ན་དེད་གི་དུས་སུ་གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་སྤྱང་པ་ཁག་གིས་དགུ་རྒྱུན་དང་ཡིག་ཐོག་གི་དོན་སྤྱང་དང་
 ཐོས་སྤྱང་ལ་སྤྱང་བ་བྱེད་བཞིན་པ་དང་།⁹⁹ ཡང་ན་ཡིག་ཐོག་གི་བསྟན་བཅོས་ལ་བརྟེན་ནས་དགུ་རྒྱུན་གི་སྤྱང་
 གི་གྱེར་ལེན་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་བཞིན་པའི་དབྱི་རིགས་ཀྱི་ལྷོ་སོའི་བྱང་རབས་(诺苏起源)ཀྱི་གནས་ཚུན་ལྟ་བུ་
 རེད།¹⁰⁰ དེ་བཞིན་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་རིག་འདི་ཉིད་ཀྱང་དགུ་རྒྱུན་དང་ཡིག་ཐོག་གི་རྒྱུན་ཅིག་ཅར་དུ་གྲུབ་ཡོད་
 ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིན་སྐྱོང་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་ལགས་སོ།།

གང་ལྟར་དགུ་རྒྱུན་ཚུལ་རིག་གི་དེས་གཏན་མ་ཡིན་པ་དང་། འཆར་ཡན་རང་བཞིན་གྱི་འབྲེལ་ཆོས་གཉིས་
 བྱི་གཅིག་ཕན་གཅིག་གོགས་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་ནས། བཤད་པའི་དགུ་རྒྱུན་གྱི་འབྲེལ་ཁ་སྐྱ་ནས་སྐྱ་རུ་འདེད་
 བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སྟེ། སྲོང་བཙན་སྐྱམ་པོ་དང་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་
 རོ་ཡི་གཉེན་འབྲེལ་ནི་བོད་ཀྱིས་ཤེས་རིག་ནང་འདེན་གྱི་མཚན་རྟགས་ཤིག་ཏུ་དོས་འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་
 ལྟར། མདོ་སྐད་ཁྱི་ཀའི་ཡུལ་གྱི་གཉེན་སྟོན་དུ་གཏམ་རྒྱུད་དེ་ཉིད་ནི་གཉེན་སྟོན་གྱི་པོ་སོལ་ལྟ་བུར་གྱུར་
 སོལ་ཡོད་ན་ཡང་།¹⁰¹ མདོ་སྐད་ཚོ་རྟའི་ཡུལ་གྱི་གཉེན་སྟོན་གྱི་སྐབས་ལ་སྟོན་པོ་མགར་ཆེན་གྱི་ལེུ་ལས། བཙན་
 པོ་དང་རྒྱ་བཟའི་གཉེན་འབྲེལ་སྐོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བྱང་བ་དང་སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་བྱང་རབས་ཀྱི་ནང་དོན་ནི་ཤིན་
 ཏུ་ཉུང་ཞིང་། བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་ནི་སྟོན་ཆེན་མགར་སྟོང་བཙན་(?-༩༦༧)ཀྱིས་རྒྱ་བཟའ་ལྷ་བའི་ཆེད་དུ་རང་གི་

སློབ་སྦྱོར་གྱི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས། དཀར་ལ་རབས་དང་རིམ་པ་ཞིག་སྤྱིར་གདོང་གིས་སྒྲངས་ཤིང་ཁྱད་དུ་སེལ་བའི་མངའ་པ་ལ་བསྟོད་སྐྱེ་ལེན་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། འདི་ལྟ་བུའི་དག་རྒྱུན་ཚུམ་རིག་གི་ངེས་གཏན་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་གྱིས། བརྗོད་གཞི་གཅིག་རྩུབ་ཡུལ་དུས་ཐ་དད་ཀྱི་དབང་གིས་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཏུ་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་ཚུལ་ཞིག་ཕྱི་རུ་མངོན་ཡོད། དེའི་ཕྱིར། འཕོ་འགྱུར་རང་བཞིན་ནི་བོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་ཚུམ་རིག་སྤུ་མཐུན་དུ་གནས་ཤིང་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགོ་རྩུས་པའི་འཕར་ཚ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད།

བཤད་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་སྣང་།

དེའང་བཤད་པའི་བརྗོད་བྱའི་སྐོར་ལ་བརྟག་དུས། དེ་ནི་དག་ལ་བརྗོད་བདེ་བའི་བོད་ཀྱི་སྐྱེད་པ་གཙོ་བོ་རིག་གི་རྣམ་པ་ཚམ་ཞིག་མ་ཡིན་པར་བོད་ཀྱི་སྲིད་པ་ཆགས་རབས་དང་། གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་བྱུང་རབས། ཚོས་ལུགས་དད་མོས། ཚོགས་ལུགས་སོལ་སོགས་ཡོངས་སུ་འདུས་པའི་བང་མཛོད་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། དཔེར་ན་སྐྱེ་ཚེ་ལྟ་བུ་ཚོགས་སྐོར་ར་དང་འོ་ཐང་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་མིང་དང་ས་མིང་སྟེལ་བ་ཚམ་གྱིས། བོད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་གི་མཐོང་སྣང་དོས་ནས་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དོས་འཛིན་བྱེད་སྒྲངས་ཤིག་རང་བྱུགས་སུ་མངོན་ཡོང་ཞིང་། བོད་ཀྱིས་རྒྱ་དཀར་ནག་ནས་ཤེས་རིག་ནང་འདྲེན་བྱས་པ་ལ་ཡང་ནམ་རྒྱུན་རྒྱ་གར་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱ་ནག་ཚེས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅེས་འདྲེན་སྟོལ་ཡོད་པ་ལྟར།¹⁰² གཙུག་ལག་ཚེས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐོར་གྱི་བྱུང་བ་བརྗོད་དུས། རྗོད་རྒྱ་གར་ནས་དར་བའི་སྐར་ཚེས་ཀྱི་རིག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཚོས་ཀྱི་བྱུང་རབས་དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་ཞིང་། སྤྲོད་རྒྱ་ནག་ནས་དར་བའི་ཁམས་ལྟ་བུར། མྱར་ཁ་བརྒྱད་དང་སྟེ་བ་དགུ་ཡི་ནག་ཚེས་ནི་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་དང་ཀོང་ཚོ་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ཁག་དང་མཉམ་དུ་བརྗོད་ཡོད།

ཡང་། བཤད་པ་ནི་རི་བོ་དྲི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་ཀུན་ལ་ཐུང་མོང་དུ་དབང་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་སྤྲང་ཚུལ་ཁག་ལ་དབྱེད་ཞིབ་བྱེད་པའི་ལྗེ་མིག་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད་ཚུལ་ལ། དཔེར་ན། བོད་ཀྱི་ལྷ་རབས་དང་ཚོ་གའི་ནང་མཚོན་བྱེད་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པའི་པ་སྐང་ནི་ཤེས་པ་སྣ་དགུ་དང་ཐུན་ཞིང་། འབྲུག་པ་ཡོད་དགུ་བཙུན་པའི་སྤང་བརྟན་ཞིག་ཏུ་མངོན་ཡོད་པ་དང་།¹⁰³ བཤད་པའི་ཁྱད་རབས་ཀྱི་ལེའུ་ཚན་དུ་པ་སྐང་དང་འབྲེལ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ནི་གཉན་འབྲུམ་ཞེས་པའི་སྲིད་པའི་ལྷ་བོན་གྱི་གཏོ་གཞུང་དུ་ཡང་གསལ། བཤད་པའི་འབྲེལ་ཡོད་ལེའུ་ཚན་དུ། པ་སྐང་ནི་བདུན་རྗེ་ནག་པོའི་ལག་ཏུ་ཤོར་བའི་ཁྱད་དམར་པོ་འཚོལ་མཁན་གྱི་ལྷ་བྱ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། གཉན་འབྲུམ་དུ་པ་སྐང་ནི་ལྷ་བོན་རྣམས་ཐབས་ཟད་པའི་དུས་སུ་ལྷ་མི་གཉན་གསུམ་བར་གྱི་འབྲུག་པ་བཙུན་ཤིང་པོ་ལྷ་འཚོལ་མཁན་གྱི་ལྷ་བྱ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།¹⁰⁴ དེ་བཞིན་དུ་འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཚོས་གཞུང་པ་སྐང་དཀར་པོས་བརྟན་བཙུན་འབྲེལ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ཅེས་པ་ལས། རྗོད་དང་འཛོལ་མོས་ནམ་མཁའ་སྐྱབ་མོ་ལ་བརྟན་བཙུན་འབྲེལ་བའི་མ་ཐུབ་པ་དང་། མཐར་པ་སྐང་གིས་ལུས་ཕྱིར། འཇང་པ་རྣམས་ཀྱིས་པ་སྐང་ནི་འབྲུག་བཙུན་འབྲེལ་གྱི་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཏུ་དོས་འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པའོ།¹⁰⁵ དེའི་ཕྱིར། བཤད་པ་ནི་རི་བོ་དྲི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་ཀུན་ལ་ཁྱད་པའི་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་སྤང་ཚུལ་ལ་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་པའི་དབྱེད་གཞི་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པ་རེད།

བཤད་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ནས་བཟུང་ན་ཆེས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཤིག་ཡོད་པ་ནི། དེ་ཉིད་
 བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འཕོ་འགྱུར་གྱི་བྱུང་བ་རིང་མོ་ཞིག་བརྒྱུད་ནས་རིམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིར། སྲ་རབས་
 བོད་ཀྱི་ཚོས་སྲིད་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བྱུང་རབས་མངོན་སྲོལ་པར་མ་ཟད། ལུལ་ལུང་ཐ་དད་པར་གནས་པའི་བོད་ཀྱི་ཚོས་
 ལུགས་དད་མོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། ལོ་རྒྱུས་བྱུང་རབས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐུན་མོང་གི་ལྟ་བུ་ཞིག་
 ཀྱང་ཡོངས་སུ་རྒྱུན་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བྱུང་རབས་ཀྱི་རིམ་པ་རེ་རེ་བཞིན་བརྒྱུད་
 དེ། སྲ་རྒྱུས་སྲིད་པའི་ལྟ་བོན་དང་། གཤམ་བྱུང་བོན་གྱི་ལུགས། སངས་རྒྱུས་ཚོས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་རྣམས་རིམ་
 གྱིས་མ་ལག་རང་བཞིན་དུ་ཆགས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་རེད། དཔེར་ན་སྲ་རབས་ཀྱི་སྲིད་པའི་ལྟ་བོན་གྱི་དད་མོས་
 དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་ཁག་གི་སློང་ལ་ཚ་སྤྱི་ཡི་ནང་དུ། མག་པ་ནི་བག་མ་བསུ་བར་འགོ་བའི་ལམ་ཁ་ནས་
 གཟུང་དང་བཙན་དང་ཐེུ་རང་དང་སྤྱུག་ཕྱིར། དེ་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་དུ་བཏུལ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་དང་། ཡང་ཁྱེད་
 གི་ལེའུར། ཁྱེད་ཀྱི་སློང་གཅིག་ལས་སྤྱེས་ཤིང་། སློང་ནི་ལྟ་མི་གཤེན་གསུམ་སྟེ། ཡེ་སློན་རྒྱལ་པོ་དང་། སློན་མི་
 དབུ་ནག། ཡེ་གཤེན་དབང་རྫོགས་གསུམ་གྱིས་རྫས་བཅུ་གསུམ་སྤྱི་ལ་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིར། སློང་གི་སྟེང་
 འོག་ལྷ་གསུམ་ནི་ལྟ་སྤྱི་གཉེན་བཅས་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་དཔེ་ཅུ་བཀོད་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ།

- བྱ་ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སློང་གན།
- སློང་ཐོག་ནས་བཟུང་ན་ཅི་ཞིག་རེད།
- སློང་འོག་ནས་བཟུང་ན་ཅི་ཞིག་རེད།
- སློང་ཐད་ཀར་བཟུང་ན་ཅི་ཞིག་རེད།
- སློང་ཐོག་ནས་བཟུང་ན་ལྟ་ཞིག་རེད།
- སློང་འོག་ནས་བཟུང་ན་གཉེན་ཞིག་རེད།
- ཐད་ཀར་བཟུང་ན་སྤྱི་ཞིག་རེད།
- བྱ་ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སློང་རེད།

ཅས་པ་འདི་ལས་སྲིད་པའི་ལྟ་བོན་གྱི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་བུ་མངོན་གསལ་ཞིག་མཚན་ཡོད་ཅིང་། དེ་དང་ཆ་འདྲ་
 བའི་སྲིད་པའི་ཆགས་ལུགས་ནི་རུས་སྤལ་གྱི་ལེའུར་ཡང་ཐོན་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་སྤྱི་གཉེན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་
 གསུམ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་རིམ་གྱིས་དཀར་ནག་དང་ལྷ་འདྲེ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་འབྱུང་གཉིས་ལྟ་བུ་ཅིག་དུ་འཕོ་
 འགྱུར་བྱུང་སྟེ།¹⁰⁶ ཁྱེད་དང་རུས་སྤལ་གཉིས་ཀྱང་གནམ་ས་ཁ་འབྱེད་ལྟ་བུའི་འབྱུང་གཉིས་ལུགས་ཀྱི་མཚན་
 རྒྱུད་དུ་གྱུར་ཡོད།

- གནམ་ལ་པ་མེས་འོངས་བཟུང་སྤྱང་།
- གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་གང་རེད།
- ས་ལ་མ་མེས་འོངས་བཟུང་སྤྱང་།
- ས་མར་ལ་མནན་མི་གང་རེད།

གནམ་ཡར་ལ་བཀུགས་མི་བཤད་རྒྱུ་ན།
 གནམ་ཡར་ལ་བཀུགས་མི་བྱུང་ཚེན་རེད།
 གནམ་ཡར་ལ་བཀུགས་མི་བྱུང་ཚེན་གན།
 གནམ་ཡར་ལ་ཐད་སེ་བཀུགས་པ་རེད།
 ས་མར་ལ་མནན་མི་བཤད་རྒྱུ་ན།
 ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྲུལ་རེད།
 ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྲུལ་གན།
 ས་མར་ལ་འཇམ་སེ་མནན་པ་རེད།

དེའང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་བོད་དུ་དར་བ་ནས་བརྒྱུད་ནང་པའི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་
 ལྷ་གྲུབ་བོད་དུ་དར་ཡོད་པ་དང་། སངས་རྒྱུས་ཚོས་ལུགས་དང་སྲིད་པའི་ལྷ་བོན་སོགས་བོད་ཀྱི་ཚོས་རྫིང་པའི་
 ལུགས་རྣམས་རིམ་གྱིས་འདྲེས་ནས། བོད་ཀྱི་བོན་སྲུགས་བན་གསུམ་གྱི་ཚོས་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་རིམ་
 གྱིས་གྲུབ་ཡོད་པ་རེད། དེའང་ཉམས་ཞིབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚོས་ཀྱི་ལུགས་འདི་དག་གི་བར་དུ་ཐུན་མོང་གི་ཆ་
 ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལྟར།¹⁰⁷ བཤད་པའི་བརྗོད་བྱ་ལག་ཏུ་དེ་ལྟ་བུའི་བྱུང་ཚོས་ནི་གསལ་
 བོར་མངོན་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། རུས་སྲུལ་གྱི་ལེུའུ། རུས་སྲུལ་གྱི་མགོ་ལུས་མཚུག་གསུམ་ནི་བོད་ཀྱི་གྲོང་ཚོས་
 ལུ་བྱུང་བའི་ལྷ་སྲུ་གཉེན་གསུམ་གྱི་ལྷ་བ་དང་རྒྱུར་ནས་བརྗོད་ཡོད་པ་ཇི་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱུས་ཚོས་ཀྱི་ལུགས་
 ལུ་བརྗོད་པའི་འཇམ་པའི་དབྱུངས་དང་། ཐབས། ཤེས་རབ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྲུང་རྣམས་ནི་བཤད་པའི་བརྗོད་བྱར་ཡོངས་
 ལུ་ཞེངས་ཡོད། དེའང་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ཀྱི་ལུགས་སུ་འཇམ་པའི་དབྱུངས་ནི་རུས་སྲུལ་འདུལ་བའི་ལྷ་ཞིག་ཏུ་
 གྲུབ་ནས། གསེར་གྱིས་མདའ་མོས་རུས་སྲུལ་ལ་བརྒྱབ་སྟེ་རུས་སྲུལ་ནི་ཁ་གནམ་ལ་གཏང་ཅིང་། རུས་སྲུལ་གྱི་
 རུས་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞི་རྩ་གྲུར་བར་བཤད་པ་ལྟར།¹⁰⁸ གཡུང་དུང་བོན་གྱི་ལུགས་སུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷ་སྲུ་བའི་
 སེང་གོ་ནི་རུས་སྲུལ་དུ་གྲུབ་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞི་རྩ་གྲུར་བའི་བརྗོད་ལུགས་ཤིག་གྲུབ་ཡོད་ཅིང་།¹⁰⁹ རུས་
 རབས་བརྩ་གསུམ་པ་ཡས་མས་སུ་བྱུང་བའི་བོན་གཞུང་ཀུན་འབྲུམ་གོ་འབྲེད་ཅེས་པ་ལས་ལྷ་ཀུན་འབྲུམ་གོ་
 འབྲེད་ཀྱིས་རུས་སྲུལ་བཏུལ་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆགས་གཞི་རྩ་གྲུར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་ཀྱང་བྱུང་ཡོད།¹¹⁰ གང་
 ལྟར། གཅིག་ནས་འདིའི་རིགས་ཀྱི་བྱུང་རབས་ཀུན་ཏུ་རུས་སྲུལ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞི་རྩ་བརྗོད་བཞིན་ཡོད་
 པ་དང་། གཉིས་ནས་སངས་རྒྱུས་ཚོས་དང་གཡུང་དུང་བོན་གྱི་བརྗོད་ལུགས་སུ་རུས་སྲུལ་འདུལ་མཁན་ནི་སོ་
 སོའི་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྤང་རྒྱུ་ལོ་ཙམ་ལས། སྤྱིར་བཏོན་གྱི་ཚོས་རིག་ལྷ་གྲུབ་དང་ཚོག་ཕྱག་ལེན་
 ཀྱི་ལུགས་རྣམས་ནི་མཉམ་འདྲེས་མཉམ་བཤེས་སུ་གྲུབ་ཡོད་པ་དང་། སློས་སུ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་ལམ་རིང་མོའི་ནང་།
 ཚོས་བརྒྱུད་སོ་སོས་རང་ལུགས་ཀྱི་བྱུང་རབས་ཤིག་ལེགས་པར་བསྒྲིགས་པར་བརྟེན་ནས། སྤྱིར་བཏོན་གྱི་ཚོས་
 སྲིད་རིག་གཞུང་ལ་འཇིན་སྲོང་སྟེལ་གསུམ་ཤེད་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞིག་མངོན་ཡོད། དེ་ལྟར་ན། ང་ཚོས་བོད་ཀྱི་ལོ་
 རྒྱུས་བྱུང་རབས་ཀྱི་ཆ་དབྱིབས་ནི་ཅི་ལྟར་རིམ་གྱིས་འཕེལ་ཏེ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་ཐུབ་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བོད་ཀྱི་
 ཚོས་སྲིད་རིག་གནས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞིའི་འཕོ་འགྲུར་གྱི་རིམ་པ་རེ་རེ་ནི་བཤད་པའི་ནང་དུ་ཅི་ལྟར་མཚོན་ཡོད་པ་
 སོགས་ལ་ངས་ཤེས་གང་ལེགས་སུ་རྟེན་ཐུབ།

དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་ཚོས་སྲིད་རིག་གཞུང་གི་སྣང་རྒྱུ་མང་པོ་ཞིག་བཤད་པའི་ནང་དོན་དུ་དངོས་
 ལུ་མངོན་ཡོད་པར་མ་ཟེན། བཤད་པ་གྱེར་ལེན་གྱི་སོལ་རྒྱུན་འདིས་ཀྱང་། མདོ་སྣང་ཚེ་ལེ་པ་རྣམས་ཀྱི་སོལ་རྒྱུན་
 རིག་གནས་ཀྱི་དོས་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་དོས་འཛིན་བྱེད་པར་དགེ་མཚན་ཚེན་པོ་ལྟར་པ་དང་། ལུལ་ལུང་དེའི་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་མངོན་པར་ཐོན་ཡོད། དཔེར་ན། བཤད་པའི་ནང་གི་ཨ་མེས་གཞི་
 བདག་དང་འབྲེལ་བའི་བརྗོད་བྱ་ལས། པ་མཚུན་གྱི་དད་མོས་དང་འབྲེལ་བའི་སྲིད་དང་གདུང་རབས་ཀྱི་ལྷ་བ་
 མངོན་ཡོད་པ་དང་། དེང་གི་དུས་སུ། ཉེ་འཁོར་གྱི་ལུལ་གྱུ་ལག་ཏུ་ཨ་མེས་གཞི་བདག་ནི་མཚོན་ཁང་དང་ཡོངས་
 ལུ་འདྲེས་ཡོད་ནའང་། ཚེ་ལེ་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱིམ་གཞིས་སུ་ཨ་མེས་གཞི་བདག་ནི་ཚད་དུ་བཀར་ནས་གསོལ་སོལ་
 ཡོད། དེ་ནི་བྱིམ་ཁང་གི་གྲུབ་ཆ་གསལ་ཚེན་ཞིག་དང་། ཚོགས་མཐུན་རྣམས་ཀྱིས་ཚོགས་ཀྱི་ཕྱག་ལེན་སྲེལ་ལུལ་གཙོ་
 བོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། དེ་དང་ཆ་འདྲ་བར། བོད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་དུ་ཁྱད་དུ་བཀར་བའི་ཁྱད་གི་སྐོར་ལ་ཡང་། མདོ་
 སྣང་ཚེ་ལེའི་ལུལ་དང་ཐེ་བོ་རོང་དུ་སྲིད་པའི་ལྷ་གཉན་གསོལ་བའི་དབྱེ་ལྷ་མགོན་པོ་བྱ་རྒྱུ་ཞེས་པའི་ཚོགས་
 ཞིག་སྲེལ་སོལ་ཡོད་པ་དང་།། དེ་བཞིན་དུ་བོད་རྣམས་ཀྱིས་མཚོག་ཏུ་བཀར་བའི་བྱ་བུ་ལྱུང་ཚེན་གྱི་སྐོར་
 ལ་ཡང་། ཚེ་ལེ་པ་རྣམས་དང་ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་པ་རྣམས་ཀྱིས། སྐྱེས་སྐྱུན་གྱི་མགོ་རྒྱུན་དང་རྒྱབ་གཞི་གསལ་གྱི་
 གོས་རྒྱུན་རྣམས་ནི་ཁྱད་གི་བཟོ་ལྷ་ཡིན་པར་འདོད། དེ་ལྟར་བྱའི་ཁྱད་དང་འབྲེལ་བའི་དད་མོས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་
 བྱི་བོད་པ་རྣམས་ཀྱི་མི་ཚེའི་འཚོ་བའི་ཁྲོད་དུ་བགྲངས་གིས་མི་ལོང་ལ། འདིར་ཚད་དུ་བརྗོད་པོར་ཡང་། རྩེ་བྲག་གི་
 ལུལ་ལུང་སོ་སོར་གནས་པའི་བོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་དོས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་ཆ་ཞིག་
 གཞི་རུ་བརྒྱུད་ནས། བོད་པ་ཐུན་མོང་གི་སྣང་རྒྱུ་ཡོད་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཤིག་སྤོང་པོར་བསྐྱོམ་ཡོད་
 པས་ཡིན་པར་འདོད། དཔེར་ན་བཤད་པ་ལྷ་བུ་ལས། རྩོགས་གཅིག་ནས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་རིག་གནས་ཀྱི་ཐུན་
 མོང་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་མངོན་ཡོད་ཅིང་། རྩོགས་གཞན་ཞིག་ནས་ལུལ་ལུང་རྩེ་བྲག་གི་དམིགས་བསལ་རང་
 བཞིན་དང་སྣ་མང་རང་བཞིན་གྱི་ཁྱད་ཚོས་ཀྱང་རྣམ་པ་ཀུན་ནས་མཚོན་ཡོད།

ཡིག་ཆའི་བསྐྱེད་སྐྱོད་དང་། པལ་འབྲི། སྐྱིག་སྐྱོར། ཡིག་སྐྱར་བཅས་བྱེད་ ཐབས།

སྤྱི་ལོ་2014ནས་2020བར་དུ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཚེ་ལེ་པ་རྣམས་གཞིས་ཆགས་ཡོད་པའི་སྐུ་རྒྱུའི་རྒྱུད་ལས། བོད་
 ཀྱི་སྣང་ཡིག་དང་སོལ་རྒྱུན་རིག་གཞུང་གི་མང་ཡོངས་སུ་ཉམས་སྦྱང་དུ་སོང་མེད་པའི་སྐུ་རྒྱུའི་བར་དང་སྣོད་རྒྱུད་
 ཀྱི་རྩོགས་སུ། སྐྱིག་དེབ་འདིར་བཀོད་པའི་སྐུ་པལ་དང་ཡིག་ཆ་བསྐྱེད་སྐྱོད་གི་ལས་དོན་དངོས་སུ་མགོ་བཙུགས་པ་
 དང་། སྐུ་ཚོགས་གི་སྐུ་པལ་ནི་མང་ཉེ་རྒྱ་མཚོ་ཡིས་སྤྱི་ལོ་2014ནས་འགོ་བཙུགས་ཤིང་། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་2017དང་
 2018ལ། ཨ་མེས་མོན་གཙུག་གཏོར་དང་ཨ་མེས་ཁྱུང་རྒྱུ་མཚོའི་མདུན་ནས་སྐུ་ཉུང་དུ་ཞིག་པལ་པ་དང་། རྗེས་
 ལུ་བར་དེ་འཚོ་ཡིས་སྤྱི་ལོ་2018ལ་སྐུ་པལ་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་པར་བྱས། དེའང་ལུལ་དངོས་རྟོག་ཞིབ་ཀྱི་བརྒྱུད་
 རིམ་དུ། སྤྱི་ལོ་ལྟར་གྲུ་ཚོ་རིང་ལགས་དང་། ལྷན་ཁུའི་ཡོན་ལགས། དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པ་ལག་ཅིག་དང་།
 ས་གནས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱག་རོགས་ཐེངས་མང་པོར་བསྐྱེད་པར་མ་ཟེན། ཁོང་ཚོས་མི་ལོ་མང་

པོར་བསྐྱེད་ཀྱི་བྱས་པའི་རྒྱ་ཆ་དང་། འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དང་ཉམས་མྱོང་ཡོད་ཚད་ཡངས་མེད་དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་
བརྟེན་ནས། རྒྱིག་དེབ་འདིའི་གཞི་རྒྱུ་རྒྱ་ཆ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན།

ཙེ་ཞིའི་ཡུལ་གྱི་བཤད་པ་གྱེར་ལེན་མཁན་གྲགས་ཚན་ཨ་ལྷུ་མོན་གཙུག་གཏོར་ལགས་ཀྱིས་གྱེར་བའི་སྐུ་
ཚིག་པལ་ཆེ་བ་ནི། སྤྱི་ལོ་༢༠༡༧པའི་ལྷོ་བའི་ནང་། དཔྱིད་ཀའི་ཚེ་འདྲེས་ཀྱི་དུས་དང་བསྐྱེད་ནས་བཞུགས་པའི་
འཚོ་ཡིས་བརྟེན་དུ་ཕབ་ཅིང་། ཨ་ལྷུ་མོན་གཙུག་གཏོར་ལགས་ནས་ལས་དོན་འདིའི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་
ལ་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་བྱུགས་ཁུར་ཚད་མེད་གནང་ཡོད་པ་རེད། བརྟེན་ཕབ་དུས་སྤྱི་ལོ་
གི་དྲན་པ་ལེགས་པར་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ། ཁོང་གིས་ནམ་ཡང་ཁོང་རང་ཉིད་མ་གཏོགས་ཤེས་ཐབས་བྲལ་བའི་
རྒྱ་ཡིག་གིས་སྒྲིག་གདངས་ལས་ཕབ་པའི་ཤོག་གངས་༧༠ཅུ་གྱི་བཤད་པའི་ཡིག་ཕབ་གཅིག་ལྷག་དུ་བརྒྱུད་སྟེ།
སྐབས་འགར་སྐུ་ཚིག་གི་ཟིན་ཟིན་དེར་ལྷ་དགོས་བྱུང་བར་མ་གཏོགས། མང་ཆེ་བ་ནི་མི་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོའི་
གྱེར་ལེན་གྱི་ཉམས་མྱོང་ལ་བརྟེན་ནས་སྤོ་དོར་བརྒྱུད་འདུག ཡིན་ནའང་། དཀྱིང་ལོ་བདུན་ཅུར་ཉེ་བའི་ཁོང་ཉིད་
ལ་མཚོན་ན། དུས་ཡུན་སྤར་བྱེད་ཞིག་གི་ནང་དུ་སྐུ་ཚིག་ཡོད་ཚད་གྱེར་དགོས་ན་ལུས་སེམས་ལ་དཀའ་ངལ་ངེས་
ཅན་ཞིག་ཡོད་ཕྱིར། ལྷའི་འགོ་མ་ཕྱེ་མར་གྱི་ལེའུ་ནི་དབྱངས་སུ་གྱེར་ཡོད་པ་ལས། རྩོམ་གྱི་ལེའུ་རྒྱུ་མས་ནི་འཚད་
བརྒྱུད་ཁོ་ན་བྱས་ཡོད།

དེའང་གྱེར་ལེན་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་དུ། ཨ་ལྷུ་མོན་གཙུག་གཏོར་ལགས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་དང་
བསྐྱེད་ནས། ཚན་པ་ཁ་ཤས་རེ་གྱེར་ལེན་བྱས་ཤིང་། དེ་ནས་མཚམས་བཞག་ནས་འབྲེལ་ཡོད་ནང་དོན་ལ་འབྲེལ་
བཤད་གནང་བ་དང་། རྒྱུ་ལྡན་གྱི་ཚན་པ་གཅིག་ནི་སྐར་མ་བཅུ་ཅམ་ལ་གྱེར་ཤིང་། དེ་ནས་འབྲེལ་བཤད་གནང་
ཞོར། སྐབས་བསྐྱེད་ཀྱི་ནང་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་གནའ་གཏམ་ཡང་མང་དུ་གསུངས། དེའི་བརྒྱུད་རིམ་དུ་བཞུགས་པའི་
འཚོ་ཡིས་ཟིན་ཟིན་བཏབ་ནས་དགོང་མོར་ཟིན་ཟིན་ཁག་ཕྱོགས་སྒྲིག་བྱས་ཏེ། དོགས་གཞི་དང་མ་རྟོགས་པའི་
གནད་རྒྱུ་མས་ནི་ཕྱི་ཉིན་གྱི་ལས་འགོར་དྲིས་ཏེ་ཡང་བསྐྱེད་འགོད་ཐབས་བྱས་པ་དང་། རྒྱ་ཆ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་
ནས། ང་ཚོས་ཨ་ལྷུ་མོན་གཙུག་གཏོར་ལགས་ཀྱི་སྒྲིག་ཕབ་རྒྱུ་མས་རིམ་གྱིས་ཡིག་ཐོག་དུ་ཕབ་སྟེ། རྒྱིག་དེབ་
འདིའི་པར་རྩེ་ལ་གཞི་མར་གྱུར་ཡོད། པར་གཞི་དེ་ལ་ཞབས་མཚན་དུ་MTལྟར་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད། ཨ་ལྷུ་མོན་
གཙུག་གཏོར་གྱི་མདུན་ནས་སྒྲིག་ཕབ་ཀྱི་ལས་དོན་ཡོངས་སུ་རྩོགས་ཤིང་། བན་དེ་འཚོ་ཡིས་བཤད་པའི་
སྐུ་པ་ཨ་ལྷུ་མོན་གྱི་མཚོ་ལ་སྐུ་ཕབ་དེ་དག་རེ་རེ་བཞེན་བཏང་ནས་ཉན་དུ་བརྟེན་སྟེ། ཁ་གསལ་དང་ཁ་སྐྱོན་
གང་འཚམས་ཤིག་བྱེད་ཐབས་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ཞོར་དུ་ཁོང་གིས་བཤད་པའི་སྐུ་ཚིག་རྒྱུ་མས་སྤོར་འཛིན་རྒྱུ་
དང་གྱེར་ལེན་བྱས་པའི་ཉམས་མྱོང་གི་སྐོར་ཡང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་བཀོད་ཡོད། ཁོང་གི་པར་གཞི་ལ་འདིར་
ZGལྟར་བྱས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད།

དེའང་བཤད་པ་ནི་ཙེ་ཞིའི་ཡུལ་སྐད་དུ་གྱེར་ལེན་བྱེད་བཞེན་ཡོད་ཕྱིར། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་གནད་ཅན་
གྱི་ཁྱད་ཚོས་ཤིག་དུ་དོར་བརྒྱུད་སྟེ་ཡུལ་སྐད་ལྟར་དུ་བཀོད་ཐབས་བྱས་ཡོད། དེའང་གོང་གི་སྐུ་ཕབ་དེ་དག་ནི་
རྒྱལ་འབྲོར་ཆེ་རིང་གིས་བན་དེ་འཚོ་ཡི་རོགས་སྐྱོར་འོག་སྤྱིར་བོད་ཡིག་དུ་ཡོངས་སུ་ཕབ་ཅིང་གཅིག་ལུས་ཀྱི་
འགན་འཁུར་བ་དང་། ཡིག་ཕབ་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་དུ་བརྟེན་གྱི་ལུགས་དང་བསྐྱེད་ཅི་ཐབས་བྱས་ཤིང་། ཙེ་ཞིའི་
ཡུལ་སྐད་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་ཀྱི་མ་ཉམས་པར་འཛོག་ཐབས་བྱས་ཡོད། དཔེར་ན་འབྲེད་སྤྱད་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱལ་ཁ་སྐད་ལྟར་
ན་ཡི་སྐུ་རང་སོར་བཞག་ཡོད་པ་དང་། འདི་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ནི་གང་ན་ལྷ་བྱུར་མ་བཅོས་པར་ག་རུ་ཞེས་རང་སོར་

བཞག་ཡོད། ཅི་འདྲ་ལྟ་བུ་སྤྱི་སྐད་དང་ཕལ་ཆེར་མཐུན་ཅུང་ཅི་ཙམ་ཞེས་བསྒྲུར་མེད། ཡིན་ནའང་། ཆི་ཟིག་ལྟ་བུའི་ཡུལ་སྐད་ཀྱི་སྒྲིག་དངས་ནི་དག་ཡིག་གི་ལུགས་ལྟར་ཅི་ཞིག་ཅེས་པའོ་ཡོད། སྐབས་འགར་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་གཡམར་ཆེག་བྱུང་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་སྒྲུ་ལྟར་ཕབ་སྟེ་གསལ་བཤད་ཀྱི་མཚན་བཏབ་ཡོད།

གོང་དུ་ལུས་པ་བཞིན། པར་གཞི་ཁག་ལས་དག་རྒྱན་གྱི་སྒྲིག་པའུ་ཅི་ཙམ་བར་བརྒྱུད་ཡོད་ཅིང་། གཞན་ས་གནས་སོ་སོ་ནས་རྟེན་པའི་ཕབ་སྒྲིག་དང་བསྐྱུ་སྒྲིག་བྱས་ཡོད་པའི་ཡིག་ཆའི་པར་གཞི་རྣམས་ནི་ཡན་ལག་གི་པར་གཞིར་ཞབས་མཚན་དུ་རེ་རེ་བཞུགས་བཞུགས་ཡོད། དེ་ལྟར་པར་གཞི་སྣ་མང་ཞིག་མཉམ་དུ་བསྐྱར་ཅི་ཐུབ་བྱེད་དོན་ཡང་། དག་རྒྱན་དང་ཡིག་ཐོག་གི་རྣམ་པ་དང་ནང་དོན་གྱི་སྣ་མང་རང་བཞིན་མངོན་ཐབས་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་ལས། བཤད་པའི་པར་གཞི་ཀྱང་གྱི་ཆོད་གཞི་ལྟ་བུ་ཞིག་སྒྲིག་པའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་འོ།།¹¹² དེའི་ཕྱིར། འདིར་པར་གཞི་སྣ་མང་ཙན་འདི་དག་གི་འཛིན་སྐྱོང་ཐད་བྱས་རྗེས་བཞག་དང་འཛིན་པའི་ཡོད་མཁན་ཀྱང་ལ་ཆེད་ཆེད་དུ་བཀའ་དྲིན་ལྷ་འདོད་བྱུང། དེ་འདྲི་ལོ་²⁰²⁰བར་དུ། ཅོ་ལོའི་ཡུལ་གྱི་སྒྲིག་པ་དང་རིག་གནས་པ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་གི་ལྷག་བསམ་ཚོལ་མེད་ཀྱི་རོགས་སྐྱོར་ལ་བརྟེན་ནས། ཁོ་བོ་ཆོའི་ལག་དུ་སྒྲིག་བཤད་པའི་ཡིག་ཆ་གྲིས་མ་དང་། ལྷུ་དཔར་མ། འཕྲལ་དཔར་མ་སོགས་པར་གཞི་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་འཕྲོད་པ་དང་། དེ་དག་ནི་ཕལ་ཆེར་རིགས་ལྡ་ཙམ་དུ་དབྱེ་ཆོག་སྟེ། འདིར་ཡིག་ཆའི་གཞུང་མཚན་རྣམས་རང་སོར་བཞག་སྟེ་དེ་ལྟར་དུ་བཞུགས་ཡོད།

1. ཡུལ་དེར་དར་ཁྲབ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་པར་གཞི་ནི་བཤད་པའི་ཐོ་ཡིག་ཅེས་པ་དེ་རེད། བཤད་སྒྲོས་ལྟར་ན། དེ་ནི་ཅོ་ལོ་དགོན་ཆེན་གྱི་ཁྱིའཛིན་ཀྱི་ལོ་¹⁹³³ལ་ལྷ་རམས་པ་སློབ་མཚན་བསྐྱུ་འཛིན་མཚོག་ནས་དུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་པའི་ལོ་རབས་དགུ་བརྒྱའི་ནང་དུ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་བ་ཞིག་རེད། དགོན་པའི་གྲུ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉར་ཡོད་ཕྱིར། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ལོ་རབས་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་། ཅོ་ལོ་ལོ་རྒྱུད་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་གསུམ་གྱིས་སྐྱུ་ལུ་པར་དུ་བཏབ་ཡོད། དེར་སློབ་པོ་སྐང་ཆེན་དང་། ལྷུང་གི་བཤད་པ། ལུས་སྐལ་གྱི་བཤད་པ། མདའ་བཤད། འཛིན་རྟེན་ཆགས་སྤྱོད་སོགས་བསྐྱུ་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱང་། ད་སྤེལ་བར་དུ་སློབ་པོ་སྐང་ཆེན་ལས་གཞན་རྣམས་ལག་སོན་བྱུང་མེད། པར་གཞི་དེ་ནི་CSལྟར་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད།
2. པར་གཞི་དེ་དག་ལས་ཆེས་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ནི། རྒྱ་ཤོག་སྤྱི་རིང་ཞིག་དུ་དབུ་མེད་ཀྱིས་གྲིས་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་ཅོ་ལོ་དགོན་ཆེན་གྱི་ཁྱིའཛིན་ཀྱི་ལོ་¹⁹¹⁴ལ་དོ་ལོ་དཔོན་སློབ་དག་དབང་ཐབས་མཁས་མཚོག་གི་སྐྱེ་ཡུལ་དུ་ཉར་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ། ལྷུང་དང་ལུས་སྐལ། འཛིན་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་བཅས་ལེའུ་གསུམ་གྱིས་གྲུབ་ཡོད། རྩོམ་པོ་དཔོན་སློབ་ཀྱི་ཡང་ཆའི་རིང་ལ་པར་གཞི་དེ་ཉིད་ཆ་ཚང་བཤུས་པའི་ཁར། སློབ་པོ་སྐང་ཆེན་དང་། ལྷགས་བཤད་མདའ་བཤད། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་བཅས་ཀྱི་ལེའུ་རྣམས་གསར་དུ་བསྐྱུ་པར་བཤད་མོད། ད་སྤེལ་བར་དུ་ལྷུང་དང་ལུས་སྐལ། འཛིན་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་གྱི་ལེའུ་གསུམ་ལས་རྟེན་མེད། པར་གཞི་དེ་ནི་DPལྟར་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད།

3. གུ་རུ་ཚེ་རིང་ལགས་ཀྱིས་མཁོ་སྒྲོན་གནང་བ་ལ། ཕྱི་མར་ཚོག་ཅི་དང་། མདའི་བཤད་པ་ཞེས་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེར་ཕྱོགས་སློག་མཁན་དང་ཕབ་མཁན་གྱི་མཚན་བཀོད་མེད་ཕྱིར། པར་གཞི་དེ་ནི་UNལྟར་མཚན་པར་བྱས་ཡོད། ཚེ་རིང་གིས་ཕབ་པའམ་བཤུས་པའི་མདང་ཡི་སླུ་བཤད་པ་ཞེས་པར་TRདང་། ལྷ་མོ་ཚེ་རིང་གིས་ཕབ་པའམ་བཤུས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་སླུ་དང་། ལྷུང་དང་རུས་སྐལ་ཞེས་པར་LIདང་། གཞན་ཡང་ཕབ་སློག་མཁན་གྱི་མཚན་མི་གསལ་བའི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་སླུ་ཞེས་པར་PTཞེས་མཚན་པར་བྱས་ཡོད།
4. བཀ་མཁའ་དོན་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་བཤུས་པའི་པར་གཞི་ཞིག་ལས། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་དང་། འཇིག་རྟེན་ཆགས་སླུ་གཤམ། ཚེ་ནི་དཔོན་པོའི་ལོ་རྒྱུས། སྤིང་པའི་ཆགས་སླུ་སོགས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་NDལྟར་མཚན་པར་བྱས་ཡོད། གཞན་ཡང་། ཚེ་ནི་དཔོན་ཚེན་ནས་རྟེན་པའི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་གསུམ་ཞེས་པར་CMལྟར་མཚན་པར་བྱས་ཡོད།
5. དཔུད་གཞི་ཐལ་ནི། ལུལ་དེའི་ལོ་རྒྱུས་སླུ་བ་རྒྱན་ཞོའོ་ཡོན་ལགས་དང་ཡང་རྟེ་རྟོང་ལགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་བཤད་པ་ཞེས་པའི་ཚེད་དབ་དེ་ཡིན་ཞིང་།¹¹³ དེར་ཕྱི་མར་དང་། སྤིང་པའི་ཆགས་རབས། འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས། རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ། ལྷུང་ཚེན་བཤད་པ། རུས་སྐལ་བཤད་པ། སློབ་པོ་མགའ་ཚེན། མདའི་བཤད་པ། ཚེ་ནི་དཔོན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་དང་གཤམ་སོགས་འདུས་ཡོད། ཚེད་དབ་དེར་སློག་པ་པོས་ཕལ་ཆེར་དེང་གི་བརྟེན་གཉིས་ལྟར་སློག་ཚུལ་བྱེད་ཐབས་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱབས་འགའ་ལུལ་རྒྱད་ཀྱི་མིང་དང་ཚིག་ཁ་ཤས་ལ་ལུལ་གྱི་རྒྱད་ལུགས་ཀྱི་གདངས་ལྟར་ཞིབ་དུ་མ་བརྟག་པར། ཨ་མདོའི་འབྲོག་རྒྱུ་གདངས་ལ་ཆ་བཞག་ནས་ཕབ་ཡོད་ཚུལ་ཡང་མཐོང་། དེ་ནི་FYལྟར་མཚན་པར་བྱས་ཡོད།

ས་གནས་གཞན་ནས་ལག་སོན་བྱུང་བའི་ཡིག་ཆ་ཅི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱང་། ཕལ་ཆེར་གོང་གི་པར་གཞི་ལྗོའོ་ལས་མ་འདས་ཤིང་། ཁོ་པོ་ཅག་གིས་བརྟག་དཔུད་བྱས་པ་ལྟར་ན། དེ་དག་ཕལ་ཆེར་ནི་ལྷ་རམས་པ་སློ་བཟང་བལྟན་འཇིག་མཚན་དང་རྟོ་རེལ་དཔོན་སློབ་ཀྱི་པར་གཞིར་བཅོ་བཙུན་གང་འཚམ་བཏང་བའི་བྱ་དཔེ་ཡིན་པར་སྤང་ལ། བྱ་དཔེ་སྤྲ་ཚོགས་པ་དེ་དག་བྱུང་དོན་ཡང་ལུལ་སོ་སོའི་སླུ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཅིག་གྱུར་གྱི་པར་གཞི་ཞིག་ལ་གཞི་བཙུན་ནས། རང་དོས་ནས་སླུ་ཚིག་ལ་གང་འདོད་དུ་ཁ་གསལ་དང་བཅོ་བཙུན་བྱས་དང་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ལྱིས་དང་། པར་གཞི་ཐལ་དང་པ་དེ་དག་གི་བར་དུ་བྱུགས་རྒྱུ་ཐེབས་རེས་ཀྱི་དབང་གིས་འགྱུར་བ་ཆེ་ཕྱ་ཅི་རིགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེར་པར་གཞི་དཔུད་བསྐྱར་ཕྱ་ཞིང་ཞིབ་པ་ཞིག་བྱས་ན། ད་གཞོན་དུས་ཀྱི་བྱུང་རིམ་གྱི་དབང་གིས་ལུན་རིང་དུ་བཀའ་ཅིང་སྤོང་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་བྱུང་བ་ཡི་གསང་བ་ཁག་རིམ་གྱིས་ཕྱི་རུ་བྱུང་ངེས་ཡིན་ཞིང་། དེལ་བརྟེན་ནས་ཚེ་ནིའི་ལུལ་གྱི་བཤད་པའི་སླུ་ཚིག་གི་འཕེལ་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱི་ཚོགས་མི་ཚོས་ཤེས་བྱའི་བྱུང་རབས་ལ་དོན་དང་མཐུན་པའི་ངེས་ཤེས་གང་འཚམས་ཤིག་རྟེན་སྐྱབ་པར་སྤོང་།

དངོས་གཞིའི་ནང་དོན་གྱི་རྒྱབས་སྐྱེ། དག་རྒྱན་གྱི་པར་གཞི་རྣམས་ནི་རྩ་བར་བཟུང་སྟེ། ཞབས་མཚན་དུ་ཡང་ཡིག་གཟུགས་སློམ་པོའི་གཟུགས་སུ་མདོན་ཡོད། དཔུད་བསྐྱར་གྱི་པར་གཞི་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཞབས་མཚན་དུ་སྤོང་བྱུན་ཅིག་ཏུ་དབངས་ཡོད་ཅིང་། རིག་གཞུང་ཉམས་ཞིབ་པ་དང་སླུ་པ་སླུ་མ་རྣམས་ལ་རྒྱར་བལྟའི་དཔུད་

གཞིའི་ཚེད་དུ་མ་ཡིག་ལྟར་རང་སོར་བཞག་ཡོད་པ་ལས། བཟང་དག་གི་དོས་ནས་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྐྱུར་བཅོས་
 བྱས་མེད། ལྷན་འགན་ལྷན་འགན་ལྷན་འགན་གི་པར་གཞིའི་ནང་དོན་གྱིས་དག་རྒྱུན་གྱི་པར་གཞིར་ཁ་གསལ་བྱེད་ཐུབ་
 པ་དང་། ཡང་ན་གོང་ལོག་གི་ཚོགས་སྐྱེར་བབ་ཆགས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་མ་ཚོ། ཡིག་ཐོག་གི་ཚེད་པ་རྣམས་ཐང་
 ཀར་བཞོད་དེ། ཞབས་མཚན་དུ་འདེད་འཇུགས་སློམ་པོར་བཏང་ཡོད། ཡང་ལྷན་འགན་ལྷན་འགན་ པར་གཞི་ཀུན་ལ་
 ཚད་ལྷན་དང་ལོར་འབྲུལ་བྱུང་ཡོད་ཚེ། སྐྱིག་པ་པོས་ཡང་དག་པར་བཅོས་པའི་རིགས་རྣམས་ནི་EDལྟར་དུ་
 མཚོན་པར་བྱས་ཡོད།

དེའང་སྐྱིག་དེབ་འདི་ནི་མཉམ་འབྲེལ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ལས་གཞིའི་བརྒྱུད་རིམ་དུ། མར་
 ཉི་ཚུ་མཚོ་ཡིས་པར་གཞི་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ལ་དབྱེད་ཞིབ་བྱས་ཏེ། རིམ་བཞིན་གཞི་བཞུག་ཡིག་གི་སྐྱེབ་ཆ་
 ལྟར་ཚོགས་ཀྱིས་བདུན་ཅན་གྱི་ཚོགས་བཅད་དུ་བསྐྱར་བ་དང་། བན་དེ་འཚོ་ཡིས་བསྐྱར་ཞུས་དང་དབྱིན་སྐྱུར་གྱི་
 འགན་ཁུར་ལ། ལེའུ་སོ་སོའི་འགོ་བརྟེན་བྱས། དེ་ནས་མར་ཉི་ཚུ་མཚོ་དང་མཉམ་དུ་སྐྱོན་སྐྱེད་གི་གཏམ་འབྲུབ་
 པར་བྱས་ཤིང་། འབྲེལ་ཡོད་བརྟེན་བྱ་ལས་བོད་ཀྱི་གོང་ཚོས་དང་ཚོག་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ནི་རྣལ་འབྱོར་ཚེ་རིང་
 དང་། བོད་རྒྱའི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ནི་མར་ཉི་ཚུ་མཚོ་ཡི་རོགས་སྐྱེར་ལ་བརྟེན་ནས་བྱིས་པ་ཡིན། ལྷ་ཁ་
 ཐུ་རིན་གྱིས་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་གི་ཐོ་བཞོད་དང་སྤུང་སྤྱོད་ཐང་གི་ཉམས་མུང་གི་དོས་ནས་འགན་ཁུར་ཞིང་། དབྱིན་
 འབྲུར་གྱི་ཞུ་དག་ལེགས་བཅོས་ཀྱི་འགན་ཡོངས་སུ་འབྲུར་ཡོད། སྐྱོན་སྐྱེད་གི་གཏམ་ནི་མར་ཉི་ཚུ་མཚོ་ཡིས་རྒྱ་
 ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཅིང་། རྣལ་འབྱོར་ཚེ་རིང་གིས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བ་ཡིན།

དེའང་སྐྱོག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱོག་བདེ་བའི་ཚེད་དུ་དབྱིན་ཡིག་དང་རྒྱ་ཡིག་གི་འབྲུར་རྣམས་ནི་བོད་ཡིག་
 གི་རྗེས་སུ་བཞོད་ཡོད་ཅིང་། མ་ཡིག་གི་དོན་ལེགས་པར་མཚོན་ཕྱིར། དབྱིན་རྒྱའི་ཡིག་སྐྱུར་ནི་གཙོ་བོ་དོན་
 སྐྱུར་གྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ཡོད། གཞན་ཡང་། ༡༠༥ལྟ་བུའི་གངས་ཀ་ནི་ཐང་སྐྱུར་བྱས་ཡོད་ཅུང་། དེའི་དམིགས་
 བསལ་གྱི་རིག་གནས་མཚོན་དོན་ནི་སྐོག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུགས་སྐྱེད་འཛོག་དགོས་པའི་གནད་ཅིག་ཏུ་གྱུར་
 ཡོད། སྐྱིག་དེབ་ཀྱི་སྐྱོན་སྐྱེད་གི་གཏམ་དང་ལེའུ་རེ་རེའི་འགོ་བརྟེན་དང་མཉམ་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱ་ཡིག་
 དང་དབྱིན་ཡིག་གི་སྐོག་པ་པོ་རྣམས་ལ་བོད་ཀྱི་མི་ཚོས་ཤེས་བྱའི་ཐ་སྐྱད་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་རྣམ་
 བཤད་ལྟ་བུ་ཞིག་མཁོ་སྤོད་བྱེད་ཐབས་བྱས་ཡོད། བོད་ཡིག་གི་མིང་རྣམས་སྐྱུར་བྱེད་སྐབས་བོད་དང་ཉི་མ་
 ལ་ཡའི་སྐྱེར་མ་ལག་(THL)ཅེས་པའི་སྐྱ་ཡིག་ཕབ་སྐྱངས་དང་། ལྷ་ཉིང་ཡི་གའི་གཟུགས་སུ་ཕབ་སྐྱུར་བྱེད་
 ལྷན་འགན་གྱི་ཉི་མ་གཅིག་གྱུར་གྱི་མེ་ལི་(Wylie)ཕབ་སྐྱུར་གྱི་ལུགས་བཞིན་དུ་ཕབ་ཡོད། ཡང་རྒྱུན་འབྲུམས་སུ་
 སོང་བའི་ཐ་སྐྱད་དམིགས་བསལ་བའི་རིགས་རྣམས་དེ་ལྟར་དུ་མ་བྱས་པར་རང་སོར་བཞག་ཡོད་པ་ལ། དཔེར་ན་
 མོལ་བཞེས་པའི་ཐ་སྐྱད་ཀྱི་སྐྱ་གདངས་ལ་Mollaལྟ་བུར་ཕབ་ཡོད་པའོ།

བརྟེན་གཞིའི་སྤྱིང་དོན།

ཚེད་དེབ་འདི་ནི་ཁྱོད་བསྐྱོམས་ལེའུ་བརྒྱུད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། དང་པོ་ཁྱུང་གི་ལེའུ་ནི། ཁྱུང་གི་བྱང་རབས་དང་།
 རིགས་དང་རྣམ་པ། གཟན་དང་སྤང་བརྟན་སོགས་ཀྱི་སྐོར་དང་། ཁྱུང་དམར་པོ་བདུད་རླུང་གི་པོས་བཟུང་རྗེས།
 ལྷན་པོ་པ་མང་གིས་བསྐྱབས་པའི་བྱང་རབས་སོགས་བརྟེན་ཡོད། གཉིས་པ་རུས་སུ་བྱི་ལེའུ་ནི། རྒྱུན་ལྡན་དུ་

ཁྱེད་རབས་དང་མཉམ་དུ་གྱེར་སྲོལ་ཡོད། དང་པོར་རུས་སྤལ་ཅི་ལྟར་རྒྱ་མཚོར་གནས་ཤིང་། འཇམ་དཔལ་དབྱུངས་ཀྱིས་བཏུལ་ནས། མཐར་རུས་སྤལ་གྱི་ལུས་གནས་རྣམས་མོ་ཅིས་ཀྱི་གཞི་རུ་གྱུར་བའི་སྐོར་བརྗོད་ཡོད། ལེུ་གསུམ་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་ཀྱི་སྐོར་རྟེ། དེར་ཕྱི་སྣོད་འཛིག་རྟེན་དང་ནང་བཟུང་སེམས་ཅན་གྱི་ཆགས་རབས་དང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་རྣམས་འདུས་ཡོད།

མཇུག་གི་ལེུ་གཉིས་ནི་ཅོ་ལེ་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིག་གནས་ཀྱི་མཚོན་བྱེད་གལ་ཆེན་གཉིས་རྟེ། ལེུ་བཞི་པ་ནི་ཡུལ་ལུང་དེར་ཆེས་དར་ཁབ་ཆེ་བའི་དུང་དོན་ཡང་ཆེས་ཆ་ཚང་བའི་ཕྱི་མར་གྱི་སྐོར་ཡིན། དེའང་སླུ་ཕྱེ་མར་སླུ་ཡི་སླུ་འགོ་ཡིན། ཕྱི་མར་མེད་ན་ལེན་ཐབས་མེད་ཅེས་པ་དང་འདྲ་བར། ལེུ་འདིའི་ནང་དུ་ཕྱི་མར་དང་ཅོག་ཅོ་ཡི་སྐོར་བརྗོད་བྱར་བཟུང་ཡོད། ལེུ་ལྔ་པ་ནི་མདའ་ཡི་སྐོར་རྟེ། དང་པོར་སྐྱུག་མ་གཅོད་ཚུལ་ནས་བཟུང་། རིམ་གྱིས་མདའ་རུ་བཟོ་ཚུལ་དང་། མཐའ་མར་མདའ་ཡི་གྲུབ་ཆ་མེ་མེའི་མཚོན་དོན་སོགས་བརྗོད་བྱར་བཟུང་ཡོད།

ཆེས་མཇུག་གི་ལེུ་གསུམ་ནི། ཅོ་ལེའི་ཡུལ་གྱི་གཉེན་སྲོལ་དང་འབྲེལ་བའི་བརྗོད་གཞི་གསུམ་གྱི་སྐོར་ཡིན་ཞིང་། རྒྱུན་ལྡན་དུ་མཉམ་དུ་གྱེར་སྲོལ་ཡོད། ལེུ་དུག་པ་ནི་སློབ་ཚེན་མགར་སྟོང་བཅོན་གྱི་སྐོར་ཡིན། དེ་ནི་བཅོན་པོ་སྲོང་བཅོན་སྐམ་པོ་དང་། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་དང་སློབ་ཚེན་མགར་སྟོང་བཅོན་གསུམ་གྱི་དོ་སྟོན་བརྒྱུད་ནས། སློབ་ཚེན་པོ་རྒྱ་ནག་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཚུལ་དང་། དེ་ནས་རྒྱ་བཟའ་ལུས་ཚུལ། མཐར་དཀའ་ངལ་སྣ་ཚོགས་བསལ་རྟེ་བོད་དུ་ལོག་ཚུལ་སོགས་རིམ་བཞིན་བརྗོད་ཡོད། མཇུག་གི་ལེུ་བཏུན་པ་དང་བརྒྱུད་པ་ནི། ཞང་སླུ་དང་ཆ་སླུ་ཞེས་གཉེན་སྟོན་གྱི་སྐབས་སུ་བག་མའི་སྐྱེལ་བསྐྱེད་དང་འབྲེལ་བའི་བརྗོད་གཞི་ཡིན།

འདི་ལྟར་བྱེད་སྒྲུབ་པ་དང་ཡིག་སྐྱར་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་གདེབ་གཅིག་འབྲུབ་པ་ཡང་། ལྟར་གྱི་བཤད་པའི་སླུ་པ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་རིག་གནས་བསྐྱེད་མཁའ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན། འདིར་བཤད་པའི་དག་རྒྱུན་གྱི་བྱུང་རབས་ལ་དབྱུང་ཞིབ་བྱས་པར་བརྒྱུད་ནས། དག་རྒྱུན་འདི་ཉིད་སྔ་ནས་ད་བར་སུ་མཐུན་དུ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགོ་བྱུང་བའདང་། མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་དུ་སླུ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཉམ་འབྲེལ་མཉམ་སྦྱོང་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིན་སྐྱོང་སྲེལ་གསུམ་བྱས་རྟེ་ཡོང་བ་དངོས་སུ་རྟོགས་ཤིང་། ཁོང་ཅག་གི་མཚན་ཇེས་དང་བཅི་ཐང་ལ་ཇེས་སུ་ཡི་རང་དང་གུས་བཀའ་མཚོན་བྱེད་དུ། བཤད་པ་ཞེས་ཆེད་དུ་བསྐྱིག་གས་པའི་མདོ་སྟོན་ཅོ་ལེ་པ་རྣམས་ཀྱི་རིག་གནས་ཤུལ་བཞག་གི་མེ་རྟོག་རྒྱུན་པོ་འདི་ཉིད། བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་གི་ལྷུ་ར་དང་འཇམ་སྐྱིང་གོ་ལའི་ཁྱོན་གྱི་མི་ཚོས་རིག་གཞུང་གི་སྐྱེད་ཚལ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་དེ་བཀའ་གས་མདུངས་འཚོར་བའི་རྒྱ་རུ་གྱུར་ཅིག

མཐུག་མཚན།

- 1 国务院第七次全国人口普查领导小组办公室编,《中国人口普查年鉴》上册(北京:中国统计出版社, 2020)。
- 2 Marnyi Gyatso, 'Home on the Margins: Tsowa Societies of the Choné Kingdom on the Inner Asian Frontier, 1862–1952' (unpublished doctoral thesis, The Chinese University of Hong Kong, 2020), pp. 45-60.
- 3 སྐལ་ལྷན་རྒྱུ་མཚོ། ཡབ་རྗེ་ལྷ་མ་སྐལ་ལྷན་རྒྱུ་མཚོའི་གསུང་འབྲུམ་བཞུགས་སོ།། པོད་4ཡོད། (ལན་གྲུབ་ཀྱི་སྲུང་མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་། 1999), I (1999), 342; 张雨,《边政考》(台北:新文丰出版公司, 1990), j9.2b.
- 4 范晔,《后汉书》(北京:中华书局, 1965), j87.2869-908.
- 5 刘昫,《旧唐书》(北京:中华书局, 1975), j196-197.
- 6 陈邦瞻,《宋史纪事本末》(北京:中华书局, 1977), j41; Bianca Horlemann, 'The Relations of the Eleventh-Century Tsong kha Tribal Confederation to its Neighbour States on the Silk Road', in *Contributions to the Cultural History of Early Tibet*, ed. by Matthew Kapstein and Brandon Dotson (Leiden: Brill, 2007), pp. 79-101; 马端临,《文献通考》(北京:中华书局, 1986), j335; 脱脱,《宋史》(北京:中华书局, 1977), j492.
- 7 宋濂,《元史》(北京:中华书局, 1976), j121-123.
- 8 《明实录》(台北:历史语言研究所, 1962), 太宗, j196.1b-2a; 张廷玉,《明史》(北京:中华书局, 1974), j330. ཏཱ་མིང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་མཐའ་མཚམས་སུ་དམག་སྤོང་བཏབ་པའི་སྟོང་ལ་འདྲིར་གཟིགས་པར་ལྷ། Marnyi Gyatso, 'The Ming, Tibetan and Mongol Interactions in Shaping the Ming Fortification, Multicultural Society and Natural Landscape in Mdo smad, 1368-1644', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 55 (2020), 351-84; Marnyi Gyatso, 'A Rosary of the Wish-Fulfilling Jewels: The Co ne Kingdom on the Tibetan, Chinese, Mongolian, and Manchu Frontiers from the Fifteenth to the Eighteenth Century' (unpublished manuscript, June 1, 2022); 张雨,《边政考》, j3-4.
- 9 Marnyi Gyatso, 'Home on the Margins', pp. 43-99.
- 10 张彦笃,《洮州厅志》(台北:成文出版社有限公司, 1970), p. 842; 赵尔巽,《清史稿》(北京:中华书局, 1977), j517.
- 11 Christopher Beckwith, 'The Tibetans in the Ordos and North China: Considerations on the Role of the Tibetan Empire in World History', in *The Tibetan History Reader*, ed. by Gray Tuttle and Kurtis R. Schaeffer (New York: Columbia University Press, 2013), pp. 133-41 (pp. 136-37).

- Wylie, 'The First Mongol Conquest of Tibet Reinterpreted', *Harvard Journal of Asiatic Studies* 37.1 (1997), 103-33.
- 20 洛桑丹珠和婆巴次仁,《安多古刹禅定寺》(兰州:甘肃民族出版社, 1995), p. 7;沙迦室哩,《金刚乘起信庄严宝鬘西天佛子源流录》,安宁译(1448年,转写于1829年),第二品;宋濂,《元史》, j202.4517-19.
 - 21 Elliot Sperling, 'Notes on the Early History of Gro-tshang Rdo-rje-'chang and Its Relations with the Ming Court', *Lungta*, 14 (2001), 77-87.
 - 22 འཇམ་དབྱངས་འཛིགས་མེད་དབང་པོ། ཚེ་ལྷན་འགྲུལ་གྱི་དཀར་ཆག་ཡིད་བཞིན་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་བཤམ་གྱི་སྐུ་མེད་མེད་ལ། (New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1971), pp. 378-81.
 - 23 མགོན་པོ་དབང་རྒྱལ། ཚེ་ལྷན་སྐྱོད་གི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་ཆུ་སྐོན་མེད་ཀྱི་དབྱངས། (ལན་ལྷ། ཀའ་སྤུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 1997), pp. 27-8; ཚེ་ལྷན་དོན་གྲུབ། མདོ་སྐྱོད་ཚེ་ལྷན་ལོ་རྒྱུས་ས་གཞི་སྐྱོད་བའི་རྒྱུ། (པི་ཅིང་། ཀྲུང་གོ་ཚེ་མ་རིག་སྐྱུ་ཚལ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 2016). དེའང་ཚེ་ལྷན་དང་། དམེ་བོ། མཛོད་དགོ་བཅས་ལུལ་ལུང་ཁག་གི་དག་རྒྱུན་ལྟར་ན། སྤྱིད་སྤྱིད་མཛོད་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་སྐྱོད་ལྟོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོ་པའི་ནང་འཁྲུག་གཅིག་ལས་པམ་རྟེ་ལུལ་གཞན་དུ་འཕྲོས་པར་བཤད།
 - 24 བྲག་དགོན་པ་དགོན་མཚོག་བཟླ་བ་པ་རབ་རྒྱལ། མདོ་སྐྱོད་ཚོས་འབྱུང་། pp. 643, 646-47; འཇམ་དབྱངས་འཛིགས་མེད་དབང་པོ། ཚེ་ལྷན་འགྲུལ་གྱི་དཀར་ཆག་ཡིད་བཞིན་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་བཤམ་གྱི་སྐུ་མེད་མེད་ལ། pp. 382-83.
 - 25 དེའང་རིན་ཆེན་ལྷན་པོ་པ་ཡིས་བཞེངས་པར་བྲག་པའི་གསང་འདུས་ལྟ་ཁང་སྐོར་གྱི་གསལ་བཤད་གཅིག་ལས། འདུ་ཁང་དུ་སྤྱི་ལོ་འཛིན་དང་། རྗེ་ཡབ་སྐུ་གསུམ་གྱི་སྐུ་བཞེངས་འདུག་ཅེས་པར་བརྟག་ན། ཐེངས་དེའི་ཚོས་ལུགས་བཅས་བསྐྱར་གྱི་རྗེས་སུ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་དགོ་ལྷན་པའི་ལུགས་སུ་བསྐྱར་མེད་པར་གསལ།洛桑丹珠和婆巴次仁,《安多古刹禅定寺》, p. 174.
 - 26 བྲག་དགོན་པ་དགོན་མཚོག་བཟླ་བ་པ་རབ་རྒྱལ། མདོ་སྐྱོད་ཚོས་འབྱུང་། pp. 625-26.
 - 27 洛桑丹珠和婆巴次仁,《安多古刹禅定寺》, pp. 40-50, 65-66, 79, 166-67.
 - 28 ཚེ་ལྷན་སྐྱོད་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་བསྐྱོམས་པས་དགོན་ཆེན་བརྒྱུད་དང་དགོན་པ་ལྷ་བརྒྱུད་ལྷ་ཁང་དང་རི་ཁྱོད་དང་བཅས་པས་བརྒྱུག་ཡོད་པར་བཤད།见洛桑丹珠和婆巴次仁,《安多古刹禅定寺》, pp. 228-42.
 - 29 སངས་རྒྱུས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་འབྲས་བུ་གསང་སྐྱགས་ཀྱི་ཐེག་པ་གཉིས་ལས། རྒྱ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ་འདི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་སྤྱོད་གསུམ་དང་། འབྲས་བུ་གསང་སྐྱགས་ཀྱི་ཐེག་པ་འདི་རྒྱུད་སྤྱོད་ལོ་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་འཛིན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། བོད་ཀྱི་གྲུ་ཁག་ལས་མདོ་སྐྱོད་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྤོབ་གཉེར་བྱེད་ཚུལ་སྐོར་གྱི་ཆེད་ཞིབ་ལ་འདིར་གཟིགས་པར་ལྷ། Georges Dreyfus, *The Sound of Two Hands Clapping* (Berkeley: University of California Press, 2003), pp. 18-20, 111-20.
 - 30 ཚེ་ལྷན་དགོན་ཆེན་དུ་བཅར་འདྲི་བྱས་པ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༢༠༡༥་ལྷོ་ཚེས་༡༩ཉིན།

- 31 Marnyi Gyatso, 'Home on the Margins', chapter 2-4.
- 32 《卓尼县志》，卓尼县志编纂委员会编（兰州：甘肃民族出版社，2020），p. 672；
《临潭县志》，临潭县志编纂委员会编（兰州：甘肃人民出版社，2008），p. 93。
- 33 ཅོ་ནེ་པ་རེ་འགས་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ཁྲོམ་རའི་ཚོང་ལས་དབང་གིས་སྟོང་པ་རོང་པ་དང་ཚུ་ཀ་སླེབ་གཉིས་
ཕྱོགས་སོ་སོར་ཕྱབ་འདོད།
- 34 Marnyi Gyatso, 'The Legacy of Bla ma dkar po: An Unsettled Dispute between Chone and Labrang on the Inner Asian Frontier', *Waxing Moon: Journal for Tibetan and Himalayan Studies*, 1 (2021), 16-56 (pp. 25-26).
- 35 Marnyi Gyatso, 'Home on the Margins', chapter 2.
- 36 ཅོ་ནེ་པའི་དུས་རྒྱུན་གལ་ཆེན་ཁག་ནི། འབྲུང་ཕྱི་ལུགས་ལྟར་སྐྱོད་པོའི་ཚེས་གསུམ་ནས་བཅུ་དྲུག་
བར་དུ་སློན་ལམ་ཆེན་མོ་དང་། ལྷ་ལྷ་པའི་ཚེས་གཅིག་ནས་བདུན་བར་དུ་ལྷ་པའི་མ་ཉི། ལྷ་དུག་པའི་
ནང་གི་ཚེས་འཁོར་དུས་ཆེན་ཉིན་བདུན། ལྷ་དགུ་པའི་ཚེས་བདུན་ནས་ཉི་ཤུ་གཉིས་བར་དུ་བྱམས་པའི་
སློན་ལམ་ཆེན་མོ་དང་། ལྷ་བཅུ་པའི་ཚེས་ཉེར་བཞི་ནས་ཉེར་བཅུ་དྲུག་བར་དུ་ལྷ་མཚོ་དཀྱུག་མོ་སོགས་དང་།
གཞན་ཡང་ལོ་རེའི་ལྷ་དུག་པ་དང་བཅུ་པའི་ནང་དུ་ཉིན་བཅུའི་རིང་གི་ཁྲོམ་ར་ཡོད་པ་ཡིན།
- 37 Lama Jabb, 'The Wandering Voice of Tibet: Life and Songs of Dubhe', *Life Writing*, 17.3 (2020), 387-409 (p. 392).
- 38 Timothy Thurston, 'An Introduction to Tibetan sa bstod speeches in A mdo', *Asian Ethnology*, 71.1 (2012), 49-73 (p. 55).
- 39 བཏཱ་ཤིས་དོན་འགྲུབ། གེ་སར་སྤྱང་གི་སྤྱོད་ཆོག་ལས་བཤད་པའི་སྐོར་གྱི་ཞིབ་འཇུག། (རུབ་བྱང་མི་རིགས་
སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་མཐར་ཕྱིན་དཔུང་ཚོམ། 2018)；དོན་གྲུབ་རྒྱལ། མདོ་སྤང་མཚོ་
ལྷོ་ཡུལ་དུ་དར་ཁྱབ་ཆེ་བའི་བཤད་པའི་སྐོར་ལ་རགས་ཚམ་དཔུང་པ། (བོད་ལྗོངས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་
ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་མཐར་ཕྱིན་དཔུང་ཚོམ། 2012) p. 6；རྣམ་རྒྱལ་རིག་འཛིན། ཨ་མདོའི་དགའ་ཚོམ་
ལས་བཤད་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལ་དཔུང་པ། (མཚོ་སྟོན་དགེ་ཐོན་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་
མཐར་ཕྱིན་དཔུང་ཚོམ། 2013) p. 1.
- 40 བཤད་པ། ཆབ་འགག་དོན་ཚུལ་རིང་གིས་ཚོམ་སྤྱི་གུས། (ལན་ལྷ། ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུག་ཁང་།
2006), p. 1.
- 41 དོན་གྲུབ་རྒྱལ། མདོ་སྤང་མཚོ་ལྷོ་ཡུལ་དུ་དར་ཁྱབ་ཆེ་བའི་བཤད་པའི་སྐོར་ལ་རགས་ཚམ་དཔུང་པ།, p. 15.
- 42 བཤད་པ། pp. 28-44.
- 43 བཤད་པ་གྱེར་ལེན་གྱི་ལུགས་སྲོལ་འདི་ཉིད་མདོན་མི་རྒྱལ་བཞག་རིག་གནས་གྱི་ལས་གཞིར་རྒྱུད་པའི་
དུས་ཚོད་ཀྱི་ཐད་ནས། སྲིད་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་ཡིག་ཆར་བཤད་སྤངས་ཁ་ཤས་ཤིག་བྱང་ཡོད་
ཕྱིར། འདིར་ཅོ་ནེ་རྫོང་ཡུལ་སྐོར་ལྗོངས་རྒྱུའི་ལས་ཁུངས་གྱི་ཡིག་ཆ་ཚད་གཞིར་བརྒྱུད་ཡོད།

- 44 Bendi Tso, 'Opportunities and Challenges in Preserving and Revitalizing the Tibetan Oral Literature Shépa in Chone', *Book 2.0*, 9.1-2 (2019), 7-18.
- 45 Amy Mountcastle, 'Safeguarding Intangible Cultural Heritage and the Inevitability of Loss: a Tibetan Example', *Studia Ethnologica Croatica*, 22.1 (2010), 339-59; Timothy Thurston, 'The Tibetan Gesar Epic beyond Its Bards: An Ecosystem of Genres on the Roof of the World', *Journal of American Folklore*, 132.524 (2019), 115-36 (p. 117); Timothy Thurston, 'Assessing the Sustainability of the Gesar Epic in Northwest China, Thoughts from Yul shul (Yushu) Tibetan Autonomous Prefecture', *Cultural Analysis*, 17.2 (2020), 1-23.
- 46 Rachel C. Fleming, 'Resisting Cultural Standardization: Comhaltas Ceoltóirí Éireann and the Revitalization of Traditional Music in Ireland', *Journal of Folklore Research*, 41.2-3 (2004), 227-57; Ahmed Skounti, 'The Authentic Illusion: Humanity's Intangible Cultural Heritage, the Moroccan Experience', in *Intangible Heritage*, ed. by Laurajane Smith and Natsuko Akagawa (London and New York: Routledge, 2009), pp. 74-92.
- 47 Andrew Martindale, Sara Shneiderman and Mark Turin, 'Time, Oral Tradition and Technology', *Memory*, ed. by Philippe Tortell, Mark Turin and Margot Young (Vancouver: Peter Wall Institute for Advanced Studies, 2018), pp. 197-206; Mark Turin, 'Orality and Technology, or the Bit and the Byte: The Work of the World Oral Literature Project', *Oral Tradition*, 28.2 (2013), 173-86.
- 48 Skounti, 'The Authentic Illusion: Humanity's Intangible Cultural Heritage, the Moroccan Experience', p. 78.
- 49 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997-2014), I (1997), 150.
- 50 བྱ་ཚེ་བ་དགའ་ལྷན་གསེར་མིར་བཞུགས། བྱ་གཉིས་པ་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོར་བཞུགས། བྱ་གསུམ་པས་ས་ལ་
སྤྲོ་གུར་ལུང།
- 51 Hildegard Diemberger, 'Blood, Sperm, Soul and the Mountain: Gender Relations, Kinship and Cosmivision among the Khumbo (N.E. Nepal)', in *Gendered Anthropology*, ed. by Teresa del Valle (London: Routledge, 1993), pp. 88-127; Nancy Levine, 'The Theory of Rü: Kinship, Descent and Status in a Tibetan Society', in *Asian Highland Societies in Anthropological Perspective*, ed. by Christoph von Fürer-Haimendorf (New Delhi: Sterling Publishers, 1981), pp. 52-78.

- 52 José I. Cabezón and Roger R. Jackson, 'Editors' Introduction', in *Tibetan Literature: Studies in Genre*, ed. by José I. Cabezón and Roger R. Jackson (New York: Snow Lion, 1996), pp. 11-37.
- 53 Lauran R. Hartley and Patricia Schiaffini-Vedani, 'Introduction', in *Modern Tibetan Literature and Social Change*, ed. by Lauran R. Hartley and Patricia Schiaffini-Vedani (Durham and London: Duke University Press, 2008), pp. xiii-xxxviii (pp. xvii-xviii); Lama Jabb, *Oral and Literary Continuities in Modern Tibetan Literature: The Inescapable Nation* (Lanham: Lexington Books, 2015).
- 54 Alexandru Anton-Luca, 'glu and la ye in Amdo: An Introduction to Contemporary Tibetan Folk Songs', in *Amdo Tibetans in Transition: Society and Culture in the post-Mao Era*, ed. by Toni Huber (Leiden: Brill, 2002), pp. 173-96 (pp. 178-79); Roger R. Jackson, "'Poetry" in Tibet: *Glu, mGur, sNyan ngag* and "Songs of Experience"', in *Tibetan Literature: Studies in Genre*, ed. by José I. Cabezón and Roger R. Jackson (New York: Snow Lion, 1996), pp. 368-92 (p. 369); Anna Morcom, 'Landscape, Urbanization, and Capitalist Modernity: Exploring the "Great Transformation" of Tibet through its Songs', *Yearbook for Traditional Music*, 47 (2015), 161-89 (p. 164).
- 55 གྱུ་གར་གྱི་སྐྱེན་གཞུང་བོད་དྲུ་དར་བ་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་ཚོམ་རིག་ལ་ཐེབས་པའི་འགྲེལ་བཤེགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་
འདིར་གཟིགས་པར་ལྷུ་ Leonard W. J. van der Kuijp, 'Tibetan Belles-Lettres: The Influence of Dandin and Ksemendra', in *Tibetan Literature: Studies in Genre*, ed. by José I. Cabezón and Roger R. Jackson (New York: Snow Lion, 1996), pp. 393-410 (pp. 395-400).
- 56 王尧和陈践编译,《敦煌古藏文文献探索集》(上海:上海古籍出版社, 2008), p. 38; Jackson, "'Poetry" in Tibet: *Glu, mGur, sNyan ngag* and "Songs of Experience"', pp. 368-92 (p. 371); Rolf A. Stein, *Tibetan Civilization* (London: Faber and Faber LTD, 1972), pp. 252-53.
- 57 མགུར་ཞེས་པ་འདི་སྐྱུ་ཡི་ཞེ་ཚོགས་སྟེ། ཏུན་ཉོང་གཏེར་ཡིག་ལྟར་ན། བཅོན་པོ་རིམ་བྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སུ་
བཅོན་པོ་དང་སློན་པོའི་བར་དུ་མགུར་བཞེངས་པའི་ལུགས་ཤིན་ཏུ་དར་ཡོད་པ་གསལ་ཞིང་། བསྟན་
པ་ཕྱི་དར་ནས་བཟུང་མགུར་ཞེས་པའི་ཐ་སྐད་འདི་ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་དང་གྲུབ་ཚེན་གྱིས་
ཉམས་རྟོགས་མཚོན་བྱེད་དུ་བྱེར་བྱིར་རིམ་གྱིས་ཆེད་སྦྱོད་ཀྱི་ཐ་སྐད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། དཔེར་ན་མི་ལ་
རས་པའི་གསུང་མགུར་ལྟ་བུའོ། སྤྱིར་བཏང་དུ། མགུར་གྱི་རྗོད་བྱེད་ནི་ཚོགས་བཅད་དང་ཚོགས་སྐྱོར་སྐྱེབ་
ཆ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། མགུར་གྱི་རྣམ་པ་དང་ཁྱད་ཚོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཆེད་ཞིབ་ལ་འདིར་
གཟིགས་པར་ལྷུ་ Tsangnyön Heruka, *The Life of Milarepa*, trans. by Andrew Quintman (London: Penguin Books, 2010), pp. xxx-xxxi; Lama Jabb, *Oral and Literary Continuities in Modern Tibetan Literature: The Inescapable Nation*, pp. 5-10; Victoria Sujata, *Tibetan Songs of Realization: Echoes from a*

- Seventeenth-Century Scholar and Siddha in Amdo* (Leiden and Boston: Brill, 2005), pp. 77-85.
- 58 Per K. Sørensen, *Divinity Secularized: An Inquiry into the Nature and Form of the Songs Ascribed to the Sixth Dalai Lama* (WIEN, 1990), p. 13.
- 59 Solomon G. Fitzherbert, 'The Tibetan Gesar Epic as Oral Literature', in *Contemporary Visions in Tibetan Studies: Proceedings of The First International Seminar of Young Tibetologist*, ed. by Brandon Dotson and others (Chicago: Serindia Publications, 2009), pp. 171-96; Zhambei Gyaltsho, 'Bab Sgrung: Tibetan Epic Singers', *Oral Tradition*, 16.2 (2001), 280-93.
- 60 Thurston, 'An Introduction to Tibetan sa bstod speeches in A mdo', pp. 49-73.
- 61 Tsangnyön Heruka, *The Hundred Thousand Songs of Milarepa: A New Translation*, trans. by Christopher Stagg (Boulder: Shambhala Publications, 2017); Sujata, *Tibetan Songs of Realization: Echoes from a Seventeenth-Century Scholar and Siddha in Amdo*.
- 62 Morcom, 'Landscape, Urbanization, and Capitalist Modernity: Exploring the "Great Transformation" of Tibet through its Songs', pp. 168-70; Charles Ramble, 'Gaining Ground: Representations of Territory in Bon and Tibetan Popular Tradition', *The Tibet Journal*, 20.1 (1995), 83-124 (pp. 85-87).
- 63 Morcom, 'Landscape, Urbanization, and Capitalist Modernity: Exploring the "Great Transformation" of Tibet through its Songs', pp. 166-67.
- 64 དག་རྒྱན་གྱི་སྐོར་ཡལ་ཆེ་བ་ནི་དྲི་བ་དྲིས་ལན་གྱི་རྒྱལ་དུ་ཡིན་ཞིང་། མདོ་སྐད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐུ་འཐབ་དང་སྐུ་ཤགས་སྐོར་གྱི་དཔྱད་འབྲས་ལ་འདིར་ག་ཟིགས་རོགས་ཀྱི། Anton-Luca, 'glu and la ye in Amdo: An Introduction to Contemporary Tibetan Folk Songs', p. 185; སྐུ་ཤགས་སྲིད་པའི་དྲར་ལྗེ། བཟུ་པོས་ཚོམ་སྦྱིག་བྱས། (ཟི་ལིང་། མཚོ་ལྗོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 1997); འཕགས་མེ་སྦྱིད། མདོ་སྐད་མཚོ་ལྗོ་ཡུལ་གྱི་སྐུ་ཤགས་ལ་རགས་ཙམ་དཔྱད་པ། (བོད་རྫོང་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་མཐར་ཕྱིན་དཔྱད་ཚཱ། 2013), pp. 6-13; Per K. Sørensen, *Divinity Secularized: An Inquiry into the Nature and Form of the Songs Ascribed to the Sixth Dalai Lama*, p. 18; Timothy Thurston, "'Careful Village's Grassland Dispute": An A mdo Dialect Tibetan Crosstalk Performance by Sman bla skyab', *CHINOPERL*, 32.2 (2013), 156-81 (p. 157).
- 65 རོན་གྲུབ་རྒྱལ། མདོ་སྐད་མཚོ་ལྗོ་ཡུལ་དུ་དར་བྱས་ཆེ་བའི་བཤད་པའི་སྐོར་ལ་རགས་ཙམ་དཔྱད་པ། p. 15.
- 66 Stein, *Tibetan Civilization*, pp. 195-96.

- 67 དོན་གྲུབ་རྒྱལ། མདོ་སྐད་མཚོ་ལྗོ་ཡུལ་དུ་དར་བྱུང་བའི་བཤད་པའི་སྐོར་ལ་རགས་ཙམ་དཔུང་པ། pp. 11-13; Giuseppe Tucci, *The Religions of Tibet*, trans. by Geoffrey Samuel (London and Henley: Routledge & Kegan Paul, 1980), pp. 232, 238; Stein, *Tibetan Civilization*, pp. 191-92.
- 68 Stein, *Tibetan Civilization*, pp. 192, 195.
- 69 མི་ཚོས་ཚུ་བ་རྣམ་པ་དགུ། སང་གའི་ཁོག་པ་དཔེར་བཞག་གྲེ། ཀླང་གཡས་སྲིད་པའི་ཆགས་ལུགས་སློང་། གཡོན་པ་སྐྱེ་འགྲོའི་བྱང་ཚུལ་སློང་། ཚང་ར་འཇམ་སླིང་ས་བཅད་སློང་། ལག་གཡས་རྗེ་ཡི་གདུང་རབས་སློང་། གཡོན་པ་འབངས་ཀྱི་མི་རབས་སློང་། གུང་མོ་བསྟན་པའི་ཆགས་ལུགས་སློང་། མཇིང་པ་རྗེ་མ་མི་སློང་། མཐོ་བོ་པ་མའི་ཚོ་རིགས་སློང་། མཇུག་མ་མཚོན་བྱེད་དགའ་བའི་སྐྱེ། ཨོ་རྒྱལ་སློང་པ། བཀའ་ཐང་སློང་། (པེ་ཅིང་། མི་རིགས་དཔེ་སླུབ་ཁང་། 1986), p. 469; Stein, *Tibetan Civilization*, p. 193; David P. Jackson, *The Mollas of Mustang: Historical, Religious and Oratorical Traditions of the Nepalese-Tibetan Borderland* (Library of Tibetan Works & Archives, 1984), p. 84.
- 70 阿旺嘉措, “民间苯教祭祀者‘莱坞’的经书内涵及其文化特征”, 《西藏大学学报》, 29.1 (2014), 115-20; 吉西次力, “安多迭部地区民间口述经文《司巴拖亦》初探”, 《民族史研究》, 苍铭编(北京:中央民族大学出版社, 2018), pp. 128-40.
- 71 འགྲུ་བཙུན་ལེགས་བཤད་རྒྱ་མཚོ། ཐེ་བོའི་དམངས་ཁྲོད་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་ཕྱོགས་བསྟུས། (ལན་ཇུ་ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སླུབ་ཁང་། 2017).
- 72 Jackson, *The Mollas of Mustang: Historical, Religious and Oratorical Traditions of the Nepalese-Tibetan Borderland*, pp. 36-41.
- 73 Barbara N. Aziz, ‘On Translating Oral tradition: Ceremonial Wedding Poetry from Dingri’, in *Soundings in Tibetan Civilization*, ed. by Barbara N. Aziz and Matthew Kapstein (New Delhi: Manohar, 1985), pp. 115-32.
- 74 Jackson, *The Mollas of Mustang: Historical, Religious and Oratorical Traditions of the Nepalese-Tibetan Borderland*, pp. 81-83.
- 75 Aziz, ‘On Translating Oral tradition: Ceremonial Wedding Poetry from Dingri’, p. 118.
- 76 Stein, *Tibetan Civilization*, pp. 196-98.
- 77 སྤྱི་ལོ་༡༥༠༠ལོར་རྒྱ་ནག་སྲིད་གཞུང་གིས་མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་དོས་འཛིན་བྱེད་དུས། མི་འབོར་ཆེག་ཁྲི་བདུན་སྟོང་ལྷག་ལས་མེད་པའི་དྲགས་པོ་ཁོག་པ་འམ་པེ་སྤྱ་ཞེས་པ་རྣམས་ནི་བོད་རིགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་དོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་ནའང་། ཁོང་ཚོའི་མི་རིགས་ཀྱི་དོ་བོ་དོས་འཛིན་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོད་གཞི་ནི་ད་སྡེ་བར་དུ་ལུས་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་༡༧༣༥ལོར་ཁོང་ཚོས་རྒྱ་ནག་སྲིད་གཞུང་ལ་མི་རིགས་ཀྱི་དོ་བོའི་སྐོར་ལ་ཡང་བསྐྱར་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་དགོས་པའི་སྟུན་ལྷུ་ཕུལ་ཡང་། སྤྱི་ལོ་༡༨༤༥ལ་རྒྱ་ནག་སྲིད་གཞུང་གིས་ཁོང་།

Wangchuk Dorje, *Jewels from the Treasury*, trans. by David Karma Choephel (New York: KTD Publications, 2012).

- 86 Rupert Gethin, *The Foundations of Buddhism* (Oxford: Oxford University Press, 1998), pp. 207-09; Noa Ronkin, 'Abhidharma', *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, (2018), <https://plato.stanford.edu/archives/sum2018/entries/abhidharma/>
- 87 སངས་རྒྱལ་ཚེས་ལུགས་ཀྱི་ལྷོ་ལྷོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་བའི་དཔུང་འབྲས་ལ་འདྲིར་གཟིགས་པར་བྲུ། Chogyam Trungpa, *Glimpses of Abhidharma: From a Seminar on Buddhist Psychology* (Boulder: Prajñā Press, 1975), p. 2.
- 88 Gethin, *The Foundations of Buddhism*, pp. 56, 206.
- 89 Dreyfus, *The Sound of Two Hands Clapping*, pp. 113-18.
- 90 འགྲོ་མགོན་ཚེས་རྒྱལ་འཕགས་པ། ཤེས་བྱ་རབ་གསལ། ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། བོད་15ཡོད། (Sachen International, 2006), XIII (2006), p. 2a; ཚེས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཚེག་ལུང་བྱས་པ་སོགས། (BDRC: MW1NLM864, n.d.), pp. 30b-1a.
- 91 Khedrup Norsang Gyatso, *Ornament of Stainless Light: An Exposition of the Kalachakra Tantra*, trans. by Gavin Kilty (Boston: Wisdom Publications, 2004), pp. 2-3.
- 92 洛桑丹珠和婆巴次仁,《安多古刹禅定寺》, pp. 47-48.
- 93 མངོན་པ་མཛོད་དང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱར་དཔུང་གི་སྐོར་ལ་འདྲིར་གཟིགས་པར་བྲུ། Vesna Wallace, *The Inner Kalacakra Tantra: A Buddhist Tantric view of the Individual* (Oxford: Oxford University Press, 2001), pp. 66-76.
- 94 Ellis Gene Smith, 'Introduction', in *A 15th Century Tibetan Compendium of Knowledge*, p. 5-6.
- 95 གཤགས་པ་བཤད་སྐབས། ལོ་དང་སྤར་སྐྱེའི་རེའུ་མིག་གི་གི་སྐོར་དང་རྩིས་ཀྱི་ལྷོ་ལྷོ་གསུམ་གྱི་ལྷོ་ལྷོ་གསུམ་གྱི་སྐོར་དོན་བསྐྱར་པ་བཞུགས་སོ། ཅོ་ན་གཤགས་པ་བཤད་སྐབས་ཀྱི་གསུང་འབུམ། བོད་18ཡོད། (པེ་ཅིང་། གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།), XVII (2009), p. 393.
- 96 ལྷ་མོ་ཚེ་རིང་གིས་ཡིག་དོར་ཕབ་པའི་བཤད་པའི་ལེའུ་རྣམས་དཔར་སྐྱུན་བྱས་པའི་སྐོར་འདྲིར་གཟིགས་པར་བྲུ། བོད་ཀྱི་དམངས་ཁྲོད་དག་རྒྱུན་རིག་གནས་དཔེ་ཚོགས། འབྲུག་ཐར་དང་དག་དབང་རྒྱ་མཚོས་ཚུམ་སྒྲིག་བྱས། བོད་60ཡོད། (ལན་ལྷ། ཀན་སུའུ་རིག་གནས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 2015) , V, VI, VII, VIII (2015).

- 97 Cabezón and Jackson, 'Editors' Introduction', p. 14; Lama Jabb, *Oral and Literary Continuities in Modern Tibetan Literature: The Inescapable Nation*, pp. 17-20.
- 98 Turin, 'Orality and Technology, or the Bit and the Byte: The Work of the World Oral Literature Project', 173-86.
- 99 Fitzherbert, 'The Tibetan Gesar Epic as Oral Literature', pp. 179-85; Thurston, 'Assessing the Sustainability of the Gesar Epic in Northwest China, Thoughts from Yul shul (Yushu) Tibetan Autonomous Prefecture', p. 4.
- 100 Mark Bender, Aku Wuwu and Jjivot Zopqu, *The Nuosu Book of Origins* (Seattle: University of Washington Press, 2019), p. xi.
- 101 Timothy Thurston, 'An Examination of the Poetics of Tibetan Secular Oratory: An A mdo Tibetan Wedding Speech', *Oral Tradition*, 33.1 (2019): 23-50.
- 102 Stein, *Tibetan Civilization*, pp. 43-44.
- 103 Charles Ramble, 'Real and Imaginary Tibetan Chimeras and Their Special Powers', *Mongolo-Tibetica Pragensia*, 7.2 (2014), 13-33 (pp. 15-20).
- 104 Daniel Berounský, 'Bird Offerings in the Old Tibetan Myths of the Nyen Collection (*Gnyan 'bum*)', *Archiv orientální*, 84.3 (2016), 527-59 (pp. 539-40).
- 105 傅懋勤, 《纳西族图画文字白蝙蝠取经记研究》(北京:商务印书馆, 2012)。
- 106 阿旺嘉措和唐茜, “司巴苯教的宇宙观初步探讨”, 青藏高原论坛, 1.1 (2015), 1-3。
- 107 Geoffrey Samuel, *Civilized Shamans: Buddhism in Tibetan Societies*.
- 108 Philippe Cornu, *Tibetan Astrology*, trans. by Hamish Gregor (Boston and London: Shambhala Publications, 1997), pp. 30-31.
- 109 Charles Ramble, 'The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion', *Extrême-Orient Extrême-Occident*, 35 (2013), 199-232 (pp. 212-13).
- 110 Ramble, 'The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion', p. 214.
- 111 桑吉卓玛, “民间苯教文献‘夏当’初探”, 《西藏大学学报》, 2 (2022), 38-45。
- 112 ཡིག་ཆའི་པར་གཞི་ཚད་གཞི་གཅིག་ཏུ་གཏོང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྐོན་གྱི་སྐོར་ལ་དཔུང་སྦྲེང་འདིར་གསེགས་པར་བྲུག་ Mark Bender, 'Co-creations, Master Texts, and Monuments:

Long Narrative Poems of Ethnic Minority Groups in China', *Journal of Chinese Oral and Performing Literature*, 38.2 (2019), 65-90.

- 113 范学勇和杨士宏,《卓尼藏族创世史诗舍巴》(北京:民族出版社, 2017)。

导论

释巴(བཤད་པ།)意为“解释”、“阐明”，是一个百科全书式、可轮流对唱的诗歌合集。传唱他的主要是分布在中国西北甘肃省、甘南(ཀན་ལྗོངས།)藏族自治州、被称为“卓尼人”(ཙོ་ནེ་པ།)的藏族分支族群。在这个横跨安多-康巴和甘肃-四川的区域，释巴已经被唱诵了数个世纪。本书基于从2015年至2020年在卓尼县(ཙོ་ནེ་རྫོང་།)搜集的释巴口述与文本的合集而成。释巴阐释了藏族世界观、地理、历史、社会习俗及文化宗教事物。他通常以七字为一句，由仪式专家和有声望的长者以问答式(དྲི་བ་དྲིས་ལན།)演唱。释巴是藏族文明演变的一个微缩模型，也是一座卓尼人的文化、宗教及历史知识宝库。

卓尼人是藏族的一个分支。有着700万人口的藏族被统称为“藏族”(བོད་རིགས།)或“土伯特人”(Tibetan)。¹然而由于地理位置、语言、宗教、习俗、生计方式和历史轨迹的不同，藏族内部存在着可观的多样性。以卓尼人为典型，这种多样性在生活于藏汉文化边疆地带上的藏族分支族群身上尤为突出。约有三万人口的卓尼人通过农耕、畜牧、贸易和偶尔的伐木来维持生计。他们定居于黄河(མའ་མུ།)流域上部的洮河(ལྷུ་མུ།)及其支流沿岸，是不同藏族移民的后裔。其语言接近于康方言。卓尼人的村落与其他诸如汉族、回族和土族的村落相邻。卓尼人和近邻及遥远的政治宗教中心之间错综复杂的互动，深刻地塑造了当地历史。²

如今卓尼人所传唱的释巴，也许是由藏族移民带来，也许是由他们的后裔所创造。构成释巴的诗歌在何时、以何种方式形成现在的模样，仍然是个未被解答的问题，并且广受争论。一方面，释巴的内容与表演形式和其他流传于安多北部至喜马拉雅山南麓之间的藏族口述传统互有重合。另一方面，比较释巴和十世纪以来的藏语传世文献可知，释巴与藏语书写传统有悠久的交织关系。此导论会提供一些我们的思考，包括释巴及其表演的历史与当代背景、滋养他的水土与文化、以及对一代代传承释巴的个人贡献的认可。

衔。十七世纪时,卓尼土司和蒙古人与汉人都维持着良好的关系,在安多政治中扮演了愈发重要的角色。⁸

随着卓尼土司的崛起,“卓尼”一词指受其控制的安多东部地区。满族建立清朝(1644–1911)后,明朝在安多的边界成为了由朝廷委任的流官和皇帝认可的土司们分而治之的界线。诸位藏族土司中,卓尼土司是安多最有影响力的地方统治者。他们服务于清朝,参与多个军事行动,被皇帝授予尊贵的头衔。在掌控了洮河河谷后,他们于十八世纪把领地扩张到了卓尼南面的白龙江(འབྲུག་མུ།)河谷。此时,处于巅峰状态的卓尼土司王国和拉卜楞寺(དགེ་ལྷན་པའདད་སྐྱབ་དར་རྒྱས་བཟ་ཤིས་གཡས་སུ་འབྲིལ་བའི་གླིང།)、青海蒙古以及四川北部的土司们的势力范围相接壤。“卓尼”这一地名由此泛指由卓尼、迭部(ཐེ་བོ།)以及洮州、岷州和舟曲/西固(འབྲུག་མུ།)部分地方组成的区域。⁹卓尼土司管理着这片区域跨越了十九世纪,其统治地位持续到了1949年。¹⁰如今,卓尼指甘肃省西南部的一个县<图 1>。

提供这一历史背景的目的是为了明确“卓尼”一词的意义并非一成不变。该地名的意涵变化通常对应着当地政治景观的变革。本书中,我们从民族文化的意义上理解并使用“卓尼”:他是一个沿着洮河,从车巴沟(ཆས་པའི་གཤིས།)到藏巴哇(གཙང་པ་བ།),范围超过目前卓尼县行政边界的文化区域。这样定义卓尼和我们理解释巴息息相关。虽然大多数著名的释巴艺人居住在卓尼县,但是临潭与迭部的一些藏族村落也保留着释巴传统,尽管有一些本土化的改变。至关重要,将卓尼理解为一个拥有社会文化意义的动态空间,而非被行政边界固化的地方,可以更好地理解并欣赏卓尼丰富的历史。这也有助于我们更好地理解释巴的内容、传承以及表演。我们会在后文谈到这一点。

藏文明边缘地带的卓尼

居住在卓尼的藏族来自何方?谁成为了现在的卓尼人?这些棘手的问题并非此导论要回答的问题。通常,卓尼人认为自己是几波藏族移民的后裔。他们从七世纪起定居于洮河河谷,并与当地土著相互融合。凭借与卫藏之间的文化和宗教纽带,这些移民把不断发展中的藏文明带到了卓尼,同时可能不断地改变他们自己的知识、规范和习俗以适应当地的境况。了解这一点,对理解卓尼人如何将释巴打造成百科全书的形式至关重要。

最早的藏族移民是从卫藏被派来开拓疆域的士兵。他们在七、八世纪抵达洮河河谷。这些士兵吞并了吐谷浑、唐古特和羌人的领地后,把吐蕃扩张到了唐朝的西境。他们在唐蕃战争中战斗、戍守边境,甚至有可能以较高的社会政治地位生活于被征服的族群中。¹¹被征服的洮河河谷或许是当时藏族和其他族群交流交融宗教思想与习俗的一个活跃空间。鉴于藏

族征服者的政治军事优势,其包罗万象的“民间信仰”或“斯巴苯”(སྲིད་པའི་བོན།)可能是洮河河谷的主流宗教传统。¹²

吐蕃崩溃后,许多文武官员仍然在“分裂时期”(སེལ་བུའི་དུས། 九-十一世纪)管理着这片边疆。他们将当地藏族联合为部族,有时在吐蕃王室后裔的旗帜下组成更大的联盟,成为此地的实际统治者。宗喀王国就是这样建立一个建立在安多的联盟。¹³依据零散的中文史料可知,宗喀王国的陇逋(ལྷུ་གུ།)、庞拜(ཡན་པོ།)和巴凌(བར་ལུང་།)族由超过四万户组成。在和西夏(མི་ཉལ། 1038-1227)与宋朝的互动中,他们参与战斗,在青海北部和甘肃南部之间迁移,并有一部分人定居在了洮河河谷。¹⁴相比于佛教受到排挤的卫藏,安多在这段时期见证了佛教的稳定发展以及对当地宗教景观的重塑。¹⁵尚存的“民间信仰”被制度化的佛教和“雍仲苯教”(གཡུང་དྭང་བོན།)的修行者所吸收。在当地社会中,其作用大抵也被限制。尽管如此,民间信仰习俗仍旧和这些更加制度化的宗教一起发展着。

虽然宗喀王国在十二世纪覆灭,许多藏族部族仍然依附于他的统治家族。有中文记载显示,洮州有11337户是这个后宗喀时期联盟的一部分。他们灵活地效力于当时有影响力的王朝。¹⁶至十三世纪,此联盟消解,新的政治势力取代了其地位。《安多政教史》(མདོ་སྐད་ཚུལ་འབྱུང་།)所引用的叶哇寺(ཡེ་བ་དགོན་བསམ་འགྲུབ་སློང་།)的一个“章目”(དཀར་ཚགས་ཀྱི་མཚན་མོ།)称,那道(ངས་མདོ།)、贡琐(གང་སློ།)、阿拉(ཨ་ར།)、鲁琼(ལུ་ཚུང་།)和勛巴(གཞུང་པ།)组成了“卓尼五部”(ཅོ་ནེ་ལག་ལྔ།)。此联盟在当时供养着这座位于洮河中游的噶当派(གཡུང་གཤམས།)寺院。¹⁷这些部族颇为看重仪式专家的医术和法术,对不同教派有兼容并包的态度。苯教和佛教的寺院都在洮河河谷中欣欣向荣地发展。具体而言,在洮河上游,鲁琼是安多最享盛誉的苯教中心之一。当地的苯教家族培养出许多大师,主导这一区域直到十七世纪。在中游,卓尼五部修建了一些宁玛派(རྟིང་མ།)的寺庙经堂(འདུའང་། ལྷ་འང་།),其中一座就是卓尼大寺的前身。在下游,当地部族首领和宋朝合建了几座佛教寺院。¹⁸佛教作为此地和跨区域政治的重要因素,在当地有很强的影响力,并在元朝时达到巅峰。

从1264年起,凭借元代皇帝的支持,萨迦派在重塑青藏高原的宗教景观中居功甚伟。¹⁹由于被封为帝师(ཉི་ཤེ།)的萨迦法王——圣者罗卓坚赞八思巴(1235-1280)基本居住在洮河河口附近的临洮,他的弟子在此河谷中积极兴建或改宗其他教派的寺院,致使处在蒙元统治下的卓尼五部的寺院改宗萨迦派。知名的卓尼大寺,在当时只是一个叫做“知藏拉康”(ཉི་གཙང་ལྷ་འང་།)的宁玛派经堂,于1295年被改革为萨迦派。一个世纪之后,他成为青藏高原上常住僧侣超过三千人的大型寺院之一。²⁰然而,萨迦派的影响力伴随着元朝的瓦解而式微。在十五世纪之交,苯教和其他佛教教派开始接受明朝皇帝的供养,积极在安多修建或修复他们的寺院,开启了一个

藏传佛教和苯教的繁荣时期。²¹这些宗教传统中最新创立的格鲁派,受到了卓尼土司的政治与经济支持,并在改革洮河沿岸居民的宗教习俗中扮演了至关重要的角色。

通常认为,卓尼土司些地和弟弟敖地(ལྷོ་རྒྱུ)是益西达吉(ཡེ་ཤེས་དར་རྒྱས།)的后裔。益西达吉则是吐蕃王室分支噶(དགལ།)氏族的一个头领,其祖源是上天赐予吐蕃第一任赞普聂赤赞普(གཉེན་མེད་འཕགས་པོ།)的儿子噶。据记载,第四十一任吐蕃赞普赤祖德赞(མི་གཞུག་ལྷེ་བཙན་ལྷ་མཚན་པུ་མཚན།, 802-838)派遣益西达吉到四川西北部的佐盖(མཚོ་དོ་དགེ།)收税。²²本地口述历史表明,些地和敖地从佐盖迁移到了迭部,最终在十五世纪之交抵达洮河河谷。一同迁徙的还有一些依附于他们的部族。此次迁移是其联盟内部以及佐盖不同联盟之间的纷争导致。在迁徙至洮州和岷州附近后,些地和敖地征服了卓尼五部的一些部族,供养卓尼大寺,并确立了著藏簇的主导地位。²³

按照格鲁派的历史叙述,些地的孙子仁钦隆布巴(རིན་ཆེན་ལྷུན་པོ་པ། 1409-?)是第一世达赖喇嘛根敦朱巴(དགེ་འདུན་གྲུབ་པ། 1391-1474)的弟子。1459年,他把卓尼大寺改宗为格鲁派,并将其发展为青藏高原东部最大的寺院学府之一。²⁴然而细审汉藏文献可知,他的改革遭到了数千名萨迦派僧侣的强烈反对,导致卓尼大寺一分为二。²⁵一部分被仁钦隆布巴设立的格鲁派法台(ཚོས་རྩེ།)管理,另一部分则保留了萨迦传统。直到十七世纪,即和硕特蒙古首领固始汗(1582-1654)控制了青藏高原并支持格鲁派之后,卓尼大寺的法台们才获得了更大的权力。但是,萨迦派传统的影响力颇为深远。由数位法台短暂设立并不断重建的格鲁派学院(གྲྭ་ཚང་།)制度就是佐证。同时,蒙古人持续涌入青藏高原,迫使数量可观的安多和康巴藏族试图在蒙古控制范围之外寻找新的家园。同安多东部的其他地区一样,卓尼成了这些难民逃离蒙古统治的目的地。²⁶当地口述历史表明一些逃离蒙古人的藏族居住在了洮河上游。不幸的是,关于这次藏族人口迁移的记载在文献中寥寥无几。

在1670年代左右,满清皇帝支持格鲁派,取代了和硕特蒙古,从而管控西藏。卓尼土司效忠于清庭,开始在其领地不遗余力地推行格鲁派改革。他们积极兴建庙宇、佛殿以及“属寺/子寺”(བྱ་དགོན།),将卓尼大寺发展为一座“母寺”(མ་དགོན།)、一个广受欢迎的朝圣地、以及一所顶尖的格鲁派学府。²⁷在此过程中,他们在洮河与白龙江流域发动了数次战争,迫使当地苯教徒改宗。这反过来也促进了卓尼疆域的扩大。随着土司们建立所谓的卓尼大寺“一百零八属寺”²⁸,制度化的苯教在卓尼被彻底抹除。绝大多数宁玛派与萨迦派的寺院也被改宗为格鲁派,只在洮河河谷的寺院建筑、雕塑、佛像和法舞(འཆས།)中留下一些模糊的痕迹。

此外,土司家族邀请尊者扎巴谢珠(རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་བཤད་སྤྱོད། 1675-1749)按照拉萨的格鲁派教育体系和课程在卓尼修建了显密学院。在卫藏完成

经院教育后,扎巴谢珠担任了卓尼大寺的第三十四任和第四十一任法台。他在1714年和1729年分别建立了显宗学院(མཚན་ནིད་བླ་མང་།)与密宗学院(དཔལ་ལྷན་སྟོད་བླ་མང་།),并编辑了许多经院教育材料来充实显密课程。²⁹之后的几十年中,卓尼境内的寺院大都复制了这种学院与课程制度。在世俗社会层面上,格鲁派改革深刻地改变了卓尼土司属民的日常生活,包括他们的民间宗教习俗与释巴传统。据卓尼大寺的口述史称,从十八世纪起,扎巴谢珠与数位经院学者对释巴进行过彻底而缜密的整理与改编。³⁰

十九世纪中叶以后,洮河河谷遭受了几番战火。彼时卓尼土司统治下的最大藏族族群是卓尼人。他们被一次次征召到土司的民兵中,替清朝和民国政府(1912-1949)镇压起事者。在此期间,卓尼人经历了严峻的人口损失。大多数洮河北岸的藏族村落毁于战争。为了征税与补充民兵,土司将毁于战火、破产抑或弃置的居民田宅租赁给从临近地区逃离动乱与自然灾害的汉族难民,使汉族稳定地流入卓尼。³¹到1949年,卓尼人与快速增长的汉族相比已经成为了少数民族群。³²

社会

从现在的行政区划角度而言,卓尼人生活在卓尼县和临潭县的两百多个村子。根据地理位置、生产方式及文化特征(比如头饰与服装),用于指代他们的称谓各不相同。一般而言,附近的牧民(འཕྲོག་པ།)称卓尼人为“农民”(རོང་པ།)、“河沿人”(རྒྱ་ཁ་རྒྱུད།)或“头戴珊瑚者”(བྱུ་རུ་སྒྲོལ་དམར་གྱི་ལྗེ་ཅན།或མགོ་བྱུ་ཅན།)。由于卓尼人文化习俗的“混合性”,牧民有时会用较为贬义的称呼来指代他们,如“非藏非汉”(རྒྱ་མ་བོད།)或“不是绵羊也不是山羊”(ར་མ་ལུག) 。颇为相似的是,毗邻而居的汉族和回族则称卓尼人为“半番子”或“西番”——一个自唐以降被汉族历史学家用来指代藏族的名词。近几十年以来,还有两个族名受到越来越多卓尼人的欢迎:“觉乃藏族”和“三格毛”。前者得名于卓尼人与其他藏族相区分的独特文化习俗,由当地政府在2001年批准使用。后者得名于卓尼妇女三根辫子的发式。据称,这种发式是沿用了天神(ལྷ།)的发型。也有卓尼人认为“三格毛”实际上是汉语对藏语“松赞玛”(སློང་བཙན་དམག)——即“松赞干布(སློང་བཙན་སྐུ་མཁོ་ ?-650)的军队”的音译。在族群内部,按照距离洮河的远近,卓尼人通常把自己分为“山上人”(སྟོད་པ་རོང་པ།)和“河沿人”(རྒྱ་ཁ་རྒྱུད།)。洮河作为一个地理屏障,至今影响着卓尼人与汉语及汉文化的接触,以及对释巴表演的保护和延续。³³

过去,同其他安多地区的藏族一样,意为“部族”或“群落”的“措哇”(ཚོ་བ།)是卓尼人基本的社会、政治及领地组织。早在十四世纪之前,措哇就以“簇”和“族”出现于中文记载中。措哇是以父系血缘关系为基础的群体,由几户到三十多户组成。同一个措哇的人们相信,他们的先祖是曾经服务于

吐蕃军队中的血脉兄弟。措哇下层组织由藏语叫作“沙尼”（ག་ཉེ།）、汉语叫作“亲房”的人家构成。在沙尼组织中，户主之间同属于一个父系的兄弟关系至关重要。取决于措哇的大小，构成一个沙尼的户数不等，有几户的，也有十几户的。同一个沙尼的成员同享一个骨系（རུས་པ།），背负同一家族之名（རུས་མིང།），拥有同一护神（རིགས་ཀྱི་ལྷ།），祭拜同一山神（ཡུལ་ལྷ།）。就此而言，沙尼如同一个宗族的分支。³⁴

从1930年代起，当地人和政府广泛用“村”（རྫོང་།）来指代洮河河谷的基层社会单位。“村”逐渐取代了“措哇”。然而，卓尼人依然将血缘亲属关系视为组成排他性团体的一个准则。尽管随着当地社会的变迁产生了一些改变，沙尼关系仍被保留了下来。一般而言有两种沙尼：“人沙尼”（མི་ག་ཉེ།）和“地沙尼”（ས་ག་ཉེ།）。地沙尼是卓尼土司为了应对当地藏族人口锐减，招募汉族移民以维持其民兵和税收的过程中出现的副产品。³⁵地沙尼的出现弱化了曾经由血缘为基础的人沙尼构成的措哇中的亲密关系。在一些情况下，卓尼人会进一步区分“亲沙尼”或“根沙尼”（ག་ཉེ་ཅ།）和普通沙尼。顾名思义，亲沙尼意味着更加紧密的关系，其成员要为彼此承担更多的义务和责任。在汉藏边疆生活了数个世纪，卓尼人几乎都有汉语姓氏。通常，汉姓可以用来区分不同的沙尼。但是值得注意的是，一个沙尼里可能会包括不同的姓氏，而同一村落且同一姓氏的人家不一定属于同一个沙尼。总之，对于卓尼人而言，沙尼是一个重要的社会组织，在农业生产、仪式和危急时刻为彼此提供帮扶和支持。

宗教习俗

尽管洮河河谷位于藏文明的边缘，但其持续受到卫藏文化与宗教的影响。如上所述，数次藏族移民和宗教改革把洮河河谷塑造成了一个棱镜。通过这个棱镜，我们可以更好地理解这个地区甚至整个青藏高原的宗教文化习俗。诚如汉藏边疆与喜马拉雅南麓的其他地方，洮河河谷的边缘位置为那些消失在宗教文化中心的传统提供了一个庇护所，使其能够存续于边缘地带。这些宗教传统浸渍了卓尼人的生活。在卓尼，佛教与非佛教的修行人员都会被当作宗教修行者，并被当地人根据实际需求，请为相应的仪式专家。

1950年代以前，卓尼的每个村子几乎都有一户为个人和社区做仪式的家庭。其户主是在家苯教修士或宁玛修士，他们分别被称为“阿乃苯本”（ཨ་བྱེས་བོན་བོ།）或“阿乃管巴”（ཨ་བྱེས་སློམ་པ།）。时至今日，拥有这些神职人员的村子越来越少。阿乃苯本和阿乃管巴为村民提供各种仪式服务，如祭祀山神、安抚家神、驱除邪祟、治疗疾病等等。他们的知识、科仪本及法器作为其家宅不可或缺的一部分，会被家里承担神职的儿子继承。

阿乃苯本对卓尼人而言尤为重要。他们被当作家庭的守护者(བདག་རྒྱུད་དུ་སྐྱེས་པའི་བོན་པོ་ཡིས། རིགས་སུ་ཆེ་བའི་ལྷ་བདར་ནས། ལུངས་སུ་བཙན་པའི་སྤངས་གྱུར་རྒྱ།)。因此他们的仪式通常与阿乃日达(ཨ་ཁྱེས་གཞི་བདག)息息相关。阿乃日达是嵌在客厅主柱旁边,用来存放代表着家族、财富和生育力的箭的一个木柜<图 2>。释巴中提到的“莱坞”(ལེལ་ལེལ་)就是阿乃苯本的一种,他在婚礼中是做护身仪式(སྤྲོད་)的重要神职人员。过去几十年中,阿乃苯本的数量在逐渐减少。基于我们的研究,卓尼有几位阿乃苯本,但是遗憾的是一个莱坞也没有。

与阿乃苯本相似,阿乃管巴会将其儿子训练成可以为村民举行仪式的合格修行者。临近几个村落的阿乃管巴通常是同一个宁玛派寺庙的成员。每一年,他们一次或者数次从自己的村子赶到所属寺庙,一起背诵经典并修习法事。由此,阿乃管巴的传统在卓尼被更好地保存了下来。当村子里没有阿乃苯本时,阿乃管巴会接替他的角色。这一点在婚礼上尤为明显。在婚礼仪式中,阿乃管巴会被称作“阿乃莱坞”(ཨ་ཁྱེས་ལེལ་ལེལ་)。

他坐在阿乃日达旁边,举行护身仪式。

如今,从命名新生儿到祝福新婚夫妻,再到丧葬仪式,卓尼人生活中的所有重要时刻几乎都有格鲁派僧人和喇嘛的身影。由于大部分卓尼人自从十八世纪成为了格鲁派信徒,他们的主要节日、集市以及朝圣日都是按照卓尼大寺及其子寺的宗教日历而安排的。³⁶近些年,随着仪式专家们老去、故去,村民们也会把非佛教的科仪文本提供给格鲁派僧人,并请他们主持曾经独属于阿乃苯本和阿乃管巴的仪式。当然,僧人们通常会对这些仪式做一些佛教化的调整。

卓尼人对释巴的理解以及表演

什么是释巴?

总体而言,释巴是关于藏族文化知识的庞大口述诗集。他万花筒般的主题和表演形式与其他藏族口述传统相重叠,使学术界和公众对释巴有不同的定义与理解。研究安多口述传统的学者通常认为释巴是“诗体吟诵”³⁷或“颂辞”³⁸。基于对安多其他地区类似传统的研究,最近有学者提出了更宽泛的解释,建议将释巴理解为“口头文学”(བཞག་ཐོག་ཚུམ་རིག)或“口述传统”(བཞག་རྒྱུན།)⁴⁰,主要包含“颂辞”(ཐོན་བཤད།或གཏམ།)及对藏文化中意涵深刻的事物的全面阐释,如青稞(ནས་བཤད།)、碗(དཀར་ཡིལ་གྱི་བཤད་པ།)、武器(མདའ་བཤད། གྲི་བཤད།)等等,不一而足。根据这些研究,释巴可以由韵文(ཚིགས་བཙུག།)、散文(ཚིགས་ལྷུག།)或者二者兼具的体裁编成。他可以用多种形式来表演和传承,如“释”(འཆད།)、“诵”(གྲུང།)或“歌”(ལེན།)。⁴¹某些情况下,这种广义理解

下的释巴还包括女性的表演,比如“新娘之泪”(བག་མའི་མིག་ཚུ་ལུ་ཉིག་ཤེང་བ།)等。⁴²

卓尼的释巴表演者和爱好者对释巴及其构成有两种不同的理解。首先,除“释巴”之外,一些族群成员使用“斯巴”(སྲིད་པ།),意为“世界”或“起源”,来指代此口述传统。这一用法可能与藏族把歌称为“斯巴鲁”(སྲིད་པའི་ལུ།)或“斯巴恰鲁”(སྲིད་པའི་ཆགས་ལུ།)的习惯有关,抑或与民间苯教祭司莱坞所传承的“斯巴韬义”(སྲིད་པའི་བྱེ་ཡིག།),即意为“世界章目”的仪式诵文有关。鉴于释巴如今的内容已与早期苯教仪式诵文大相径庭,且“释巴”一词在卓尼广为认可,我们在本书中选择用“释巴”一词。但我们希望读者能够知晓,一些族群成员倾向于用“斯巴”指代这一口述传统。

其次,关于释巴由何构成同样存在争议。一种观点支持明确区分释巴和其他形式的口述传统。例如,释巴以问答形式表演相对固定的诗节与内容,不同于一人单独表演且唱词随场合而变的颂辞。释巴中常见的表达格式是七字为一句,只有少数几行为八或九字。据此,卓尼人大都认为“切玛”(ཕྱེ་མར།)、“箭说”(མདའ་བཤད།)、“鹏说”(ལྷུང་གི་བཤད་པ།)、“龟说”(རུས་སྐལ་གྱི་བཤད་པ།)、“成世说”(འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།)与“大臣噶尔东赞”(ལྷོ་ནུ་པོ་མགར་ཆེན།)是释巴最为核心的篇目。其中,“成世说”,作为释巴最长的篇章,由“坏世”(འཛིག་པའི་ལེལ།)、“成世”(ཆགས་པའི་ལེལ།)、“日月星宿”(ཉི་ཟླ་སྐར་གསལ་གྱི་ལེལ།)和“有情世间”(ནང་བཟུང་སེམས་ཅན།)等内容组成。由于释巴表演是卓尼婚俗的重要组成部分,且“送亲辞/舅歌”(ལང་ལུ།)与“迎亲辞/甥歌”(ཆ་ལུ།)通常会和“大臣噶尔东赞”一起被演唱,我们也将这两篇包括在了本书中。

此外,另一种更宽泛的理解建议将卓尼所有的口述传统都视作是释巴。据此,释巴是一个包含了保留至今的所有当地口述传统的合集。若采用这种宽泛的定义,释巴则由三十多个篇章组成。他涉及的篇目既包括以宗教内容为主的“成世说”,也包括以世俗内容为主的“水歌”(ཚུ་ལུ།)与“茶歌”(ཇ་ལུ།),以及其他可以用多种形式表演的篇目。这些针对释巴的意涵及组成的争议,反映了卓尼人对藏族口述传统的细微观察和辨别。同时,这种争议也鼓励人们持续关注并研究释巴和藏族其他口述传统之间的关系。

传统的释巴表演

释巴主要由具有宗教文化权威和社会声望的年老男子表演。演出的人员数量、空间安排、内容选择及长度会根据表演的场景来改变。虽然释巴可以由歌手自问自答地独唱,但最常见的表演形式是在庆典仪式上的合唱。合唱表演时,要么由领唱者用有力高昂的声音领唱,其他人伴唱来一起问答,要么甲乙两组人相互问答。

在释巴表演中,每个诗节由不同数目的诗行组成。通常以固定用语表示一个诗节的开始或结束。例如用“歌徐陈之莫匆促”(སྐྱ་དལ་བུར་ཤོག་དང་བླེལ་བ་མེད།)或“如是答复彼歌矣”(སྐྱ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།)来提醒表演同伴和听众叙述的完结。在节庆场合的表演中,歌者们通常不会完整唱诵释巴的每个篇章。依照具体场合,只有应景的诗节会被演唱。如果时间允许,歌者们也许会进行斗歌。他们自由而自信地从一个篇章切换到另一篇章,直到对手被击败。在对歌中,甲向乙提出问题,要求后者选择合适的诗节做出回答。乙回答问题后,甲可以更进一步提问,或者乙也可以反过来提问甲。整个过程如同以歌辩论。比如甲可以从“鹏说”提问到:

皇天之上父祖至
孰者上举苍穹耶
后土之上母祖至
孰者下按坤舆耶

乙则根据“鹏说”可以回答到:

言上举苍穹者兮
上举苍穹大鹏矣
上举苍穹大鹏兮
轻易举升苍穹矣
言下按坤舆者兮
下按坤舆鳌龟矣
下按坤舆鳌龟兮
平稳安镇坤舆矣

这时,由于在回答中提到了龟,那么乙可以跳跃至“龟说”中提问甲:

大哉金色鳌龟兮
时由海中至海上
其吐息或无息耶
其有毛或无毛耶
其朝天或伏地耶
其舒展或蜷曲耶

如果甲回答不上来,他会被认为是败下阵了。因为释巴歌者的主要目标之一是战胜对手,所以他们总会尽可能地背诵更多的诗节来扩展自己的曲库。唱功、嗓音、丰富的曲库、惊人记忆力以及快速反应能力的有机结合是

一个优秀释巴艺人的基本品质。基于演出地点、场景及艺人曲库的差异，每一场释巴表演都是动态、不同且多变的。总体而言，释巴表演重新镌刻社会与文化规范，传输宗教与历史知识，同时又教育并娱乐观众，是集体聚会的重头戏。

释巴的轮流对唱表演通常可以在婚礼时的新郎家看到。届时，客厅中会安排三处席位(གྲལ།)：预留给僧侣、莱坞和长者的上席(ཡར་གྲལ།)，舅舅和媒人的中席(བར་གྲལ།)以及男性宾客和村民的下席(མར་གྲལ།)。上席设在炕上。中席与下席则设于地上，相对而坐。中席与下席进行斗歌或回答上席提出的问题，但是不可向上席提问。由于当地婚俗是观察释巴所提到的文化事物、仪式专家与社会规范在卓尼人生活中扮演的角色的有用透镜，我们会用一个单独的章节论述。

其次，男性村民会在新年时用一到数天时间，以合唱的形式演唱释巴。他们齐唱或轮唱，表演专门为新年庆典或特定场合选择的释巴的某一部分内容。以新年举行的“跑马射箭”活动(རྟ་རྒྱུགས་མདའ་ཕེན་དུས་ཚེས།)为例，释巴表演在村子的三个场地先后举行。第一个场地是毗邻村中主要佛塔(མཚོད་རྟེན།)、靠近新年赛马射箭的开阔地方。此时会唱“箭说”中的部分诗节。第二个场地设置在村长或每年轮流为村子服务的人(ཚྭ་ར་བ།)的家里。长者坐在客厅的上席，村中其他男性按年龄与社会地位依次在下方落座。他们轮流唱“切玛”和“箭说”的部分内容。第三个场地是在村子供奉山神(ཡུལ་ལྷ།)的玛尼庙(མ་ཁི་ལྷ་ཁང།)前的开阔空地。座次遵循相同的礼仪规范<图 3>。在这里，男性村民会按习俗唱“箭说”与村子的历史。

在过去，如果有人想学释巴，他会带着礼物拜访不同村子的著名歌者，学习其最拿手的诗节。为了丰富自己的曲库，他也会在不同社交聚会中认真向歌者请教。有时会坐在村子广场上发起讨论、一起学习。歌者们使用各种各样的方式来辅助记忆，包括藏文文本、中文音译文本、音频以及视频。我们合作过的大多数艺人都乐于承认自己从何人、在何时何地、如何学到了某些诗节。这样的学习过程展示了成为释巴大师所要付出的艰辛努力。释巴歌者们通常会给下一代，包括我们，毫无保留地分享他们的知识和技艺。近几年，传统的释巴学习与表演方式在经历快速的转变。在2016年，释巴被认证为甘南藏族自治州非物质文化遗产(Intangible Cultural Heritage, མངོན་མེན་གྲུལ་བཞག་རིག་གནས།)。其传承正在越来越私有化，表演也变得越来越标准化。⁴³表演的场景设置和一个“好的释巴艺人”的标准也在迅速变化。这个过程伴随着对释巴在过去、现在与将来是什么的重新思考与定义。

非物质文化遗产背景下的释巴表演

随着释巴被认定为甘南州州级非遗,卓尼县政府出台了一系列政策,激励包括释巴艺人与爱好者在内的相关从业者守护此口述传统。⁴⁴施行的政策涉及筛选认证释巴传承人,进行释巴文本收集,成立释巴表演团,以及在卓尼县和其他地方推广释巴表演。这些政策一方面提升了公众对释巴表演的关注和对这个文化遗产价值的认识,另一方面也催生了新的释巴表演风格,即舞台表演。

释巴的舞台表演形式取决于表演地点、场景和观众。例如,在卓尼本地,为了保留传统表演的元素,藏式客厅场景,尤其是炕,被复制在了舞台上。释巴艺人们围着炕桌(ཅོག་ཅོ།)而坐,捧着切玛,拿着箭,表演着一些传唱度较高的诗节。此外,为了吸引卓尼及其他地方的观众,在卓尼县艺术团编舞们的协助下,一种结合了释巴与阿佳(ཨ་རྒྱ།)——由两组女性表演的歌舞——的演出形式被设计了出来。中青年男女们身着盛装,唱着释巴,跳着阿佳,有时也会添加描述卓尼近来变化的内容,为观众献上一场精彩的演出(图4)。随着舞台表演视频在网络平台上的传播,这些新的表演形式受到了释巴专家、爱好者与普通观众的广泛关注。

非遗保护管理中固有的复杂性在卓尼也有所体现。一方面,通过提升释巴的地位,这一口述传统已成为卓尼人展现其文化和表达身份认同的一个象征性的标签。释巴也被物化为一种资源。本地的公司会冠以“善巴(释巴)”和“阿佳”之名来推广文化产品与服务。另一方面,被选为文化传承人的释巴艺人数量有限,只有少数个人能享有这种新形成的社会地位以及政府的津贴。这导致了释巴歌者、村民与文化团体间出现了竞争和分歧。释巴逐渐被认为是一种可以由个人、村庄或文化团体私有的东西。其作为卓尼数代人共有的一种文化经历的想法正在逐渐消逝。

此外,和世界范围内其他被收录于非遗的口述传统类似,比如蒙古图力史诗与藏族格萨尔史诗,⁴⁵释巴在保护和复兴上面面临着认识论与方法论的双重挑战。这些口述传统的保护事业亟需解决一个关键问题,即如何协调口述传统的流动性与活力和以保护为目的而将其固化并文本化之间的矛盾。⁴⁶对于我们而言,认可并守护口述传统在版本、表演和解读上的多样性极为重要。像释巴这样的口述传统是一直在流动变化的。新内容被吸纳,旧元素被重新解读。作为一个整体,释巴在不断地扩展与改变。

如前文所述,每一次释巴表演都会因为观众与表演场地及目的的差异而有所不同。观众也会根据自己的文化背景对释巴表演的形式与内容有不同的理解。这不可避免地导致人们对“何为释巴”与“释巴何为”持有不同见解。当释巴这样的口述传统搭乘日新月异的技术载体(数字、文本以及多媒体)广泛传播时,对释巴的不同理解变得尤为突出。通过支持释巴

的在线学习和在社交媒体上分享释巴音频与视频,更迭的技术⁴⁷正在影响人们对释巴的解读和消费。因此,本书强调释巴目前所呈现出的多种形式,认可艺人与爱好者们在保存释巴过程中的所做的各种贡献。我们也希望读者认识到一个不可避免的现实,那就是所有的释巴表演都是不一样的。所有关于释巴的文本和数字资料,包括本书在内,都须理解为释巴在特定时期的切片,而不是将他们作为权威的、全面的、或必须从未变更过的记录。⁴⁸

我们坚信,释巴的生命力在于变化与发展。这需要族群成员之间不断合作、讨论和分享。通过强调释巴的多样性和可变性,我们认为口述传统的保护工作应当更加关注其历史与文化意涵,关注其维系集体归属感的重要作用,并确保其面对剧烈的文化变迁和经济挑战时,仍然拥有面向未来的活力。因此,释巴的价值不仅在于是否跻身于非遗列表,或者是否有机会登上城市的舞台,其价值更在于对卓尼人而言的情感和文化寄托。释巴的社会文化意义存在于本地人的生活点滴中,并且通过他们实实在在的生活经历而传递。鉴于诸多前辈筚路蓝缕,本书只是为卓尼释巴保护工作抛砖引玉。我们欣赏人们针对释巴的具体元素和抽象意义给出不同见解,也希望致力于释巴保护传承的人们能思索,如何让释巴的多样性和多变性,而非标准化,最终助力其可持续发展。

卓尼婚俗:释巴表演和藏族风俗的糅合

在过去几十年,尽管卓尼婚礼习俗的许多方面,如嫁妆、彩礼、婚礼场地等,发生了巨大的改变,但有两方面没有太大的变化。第一,不管是包办婚姻还是自由恋爱的婚礼,媒人(བར་པ།)都不可或缺。通常,媒人和新郎与新娘的父母同辈。取决于他和双方家庭的关系,媒人会被称为“阿舅媒人”(ཞེ་བོ་བར་པ།)或“姑父媒人”(ཚེ་བོ་བར་པ།)。媒人应当对双方家庭有所了解并需要承担诸多责任,尤其是打探新郎或新娘家的骨头,即家族世系(རྒྱལ་ཕྱོད་ལུགས་ལྟུང་བ།)是否洁净。这也是卓尼婚俗中第二个没有太大改变的方面:人们尤为重视骨系的洁净(གཙང་ལ།)。不干净的骨头通常表现为浓重的体味或者麻风病(其特征是眉毛脱落)。据本地人说,如果一个人遗传了母亲的体味,这种体味来自血肉,只会延续两代人;如果一个人遗传了父亲的体味,由于这种体味来自骨头,永远不会消失。在包办婚姻中,人们谨慎地挑选理想的候选人。自由恋爱中,双方家庭和媒人也要打听关于骨头的所有情况。总而言之,人们避免与骨系不洁净的人家结亲。

虽然存在细节上的差异,各个村子的婚礼仪式都是始于男方家向女方家提出“纳采”(ཁ་བཏང་གསལ་འདེབས།)。男方的媒人与两位亲沙尼带着哈达、酒以及馍馍到女方家,询问她父母是否愿意将女儿许配给他们的亲戚。哈达

被接受就意味着肯定的回答。询问之后会进行两次“提酒仪式”(ལྷུ་ཆང་།), 分别在二月和八、九月, 其目的是加深两家的联系。婚礼前的最后一步是“提大酒仪式”(ཆང་ཆེ།)。准新郎的父亲、媒人和两位亲沙尼会到准新娘家议定婚礼细节, 比如彩礼、新娘的服装首饰、送亲舅舅(འདུ་ལོ།)的数量、以及在婚礼当天给舅舅们的礼金数额等等。有的情况下, 媒人会在婚礼之前再次拜访准新娘家, 更新进度并通知对方有无任何变化。这些变化可能包括彩礼的改变, 或准新郎家在竭尽全力之后仍无法获得对方所要的礼物。

婚礼一般会在冬季农闲时节、农历新年之前举行。婚礼当天, 新郎(མགལ་པ།)、媒人、伴郎(མགལ་རྟོགས།)和帮手(བྱུང་ལས།)会在清晨前往新娘的村子。通常, 伴郎是一个已婚且声誉优良的男人。他要善于唱释巴, 从而帮助新郎克服新娘一方设置的各种有趣挑战。最重要的是伴郎需要从新郎的岳父母那里替新郎请箭。帮手则负责搬运送送给新娘和她家人的礼物。到达新娘村庄后, 新郎一方会遇到为了使迎亲变得有趣而刻意创造的困难。少年、少女以及祖母们分别在村口、村中和新娘家的大门口放置木杠拦路。有时, 年长的妇女会用“迎亲歌”或“水歌”向新郎一方提问。如果他们不能给出令人满意的答案和礼物, 新娘一方会向他们洒水。此时, 帮手需要替新郎和伴郎挡水, 因为他们俩人在这一天需要保持干净整洁。在克服这些挑战并移除木杠后, 新郎和他的同伴才可以进入新娘家。接下来, 他们会在新娘的闺房门口被她的姐妹、闺蜜和表姊妹戏弄并索要礼物, 直到最终房门被打开。

新郎与新娘短暂相见之后, 新郎会去客厅拜见坐在炕上的僧人、仪式专家和长者。在岳父母家期间, 他要遵循不能就坐、吃饭和讲话的礼仪。在带新娘回家前, 新郎还需进行婚礼上最重要的仪式之一: 向岳父母请箭。箭是象征生殖力的重要物品, ⁴⁹通常存放在阿乃日达中。如“箭说”的序言中所述, 阿乃日达中共有三种箭。第一种是象征家宅中已故男性先祖灵魂的神箭(བཙན་མདའ།)。第二种是保护家庭气运和兴旺的福箭(གཡང་མདའ།)。第三种叫作箭矢(འཕེན་མདའ།), 通常用于新年的射箭比赛。当箭矢被五彩丝绸缠绕, 便成为了婚礼上由岳父母赠予新郎的箭。通常, 新娘的父亲从阿乃日达中取出一支箭矢, 将他交给炕上最年长的老者。此时老者会唱起释巴, 用“箭说”中的诗节提问。伴郎代表新郎回答问题并最终获得箭。当把箭递给新郎时, 老者会说到: “此为子嗣非箭也(མདའ་གཅིག་མ་རེད་ལྷུ་གཅིག་རེད།)。”有时, 为了突显吉祥, 会说箭代表三个儿子:

长子升甘丹法座,
次子登汉地王座,
幼子则看护家业。⁵⁰

一旦新郎拿到箭，他会立刻与伴郎返回自己家里，然后站在大门的房顶等待新娘的到来。当新娘准备离开娘家时，她父亲一方的一位年长男性会举行“唤福”（གཡང་འགྲུགས།）仪式。他手持福箭，高喊：“福至！福至！（གཡང་ཤོག་གཡང་ཤོག）”。随后，他会念诵一大段颂辞，朝四面八方唤福。听到颂辞时，新娘离开闺房进入客厅，向家神告别。阿乃日达前会放置一张红毡覆盖的桌子。在两位伴娘（བག་རོགས།）的陪同下，新娘绕着桌子顺时针绕三圈。理想的伴娘应育有一儿一女，并且双亲公婆都健在。一般而言，一位伴娘是新娘的嫂子，另一位则从娘家的沙尼中选出。出嫁过程中，新娘和姊妹姑嫂会一起唱“哭嫁歌”（བག་དྲ།）。她们从闺房、客厅、院子、大门，一直唱到等候载她离开的马或汽车那里。在新娘离开村子时，她向山神跪拜叩首三次，标志着和自己出生长大的娘家正式告别。

随后，新娘由一群舅舅们护送至新郎家。就像当地俗语所言，“一做舅舅九辈子”（ཞང་མི་རབས་དགུའི་ཞང་ལོ།）。过去，许多辈的舅舅会被追溯并邀请来送亲，其中新娘父母的舅舅是最重要的送亲成员。如今，新娘的舅舅则是最重要的一员，接下来是她的兄弟，然后是沙尼中的男性亲戚、姑父与姐夫。新郎家的座次安排和新娘的公婆给舅舅们的不同数额的礼金也能反映这种等级。换言之，最尊贵的坐席和最高金额的礼金要留给新娘的舅舅。除非缺少人手，新娘的姑父和姐夫不是特别理想的送亲人。如今，送亲队伍变得越来越包容和多元。有时候，新娘的姊妹、表姊妹甚至姑妈也可以加入送亲团。

抵达新郎的村子时，新娘和送亲队伍会在村子的佛塔前停下。新娘绕佛塔转三圈，之后被舅舅们团团围住，非常缓慢地走向新郎家。同时，由于当地人相信新娘可能会在路上被恶灵或野鬼跟随，人们会邀请阿乃莱坞在新郎家门口做净化仪式。新娘抵达门口时，新郎的母亲和婶婶将仪式所用的祀食（གཏོར་མ།）拿到门外。随后，她们一边把醋倒在烧热的鹅卵石（རྩོ་བུ་གསེགས།）上，一边分别顺时针与逆时针环绕新娘来净化她。之后，送亲队伍会被迎请到客厅就座。新娘和她的两位伴娘会被安置在厢房的炕上。新娘坐在自己缝制的一双挂起来的褙把靴子（ལྷུ།）下。这双靴子会被一直悬挂着，直到第一个孩子出生时才会交还给新娘。客厅里，送亲队伍会享受一场盛宴，期间会有释巴表演。夸赞舅舅的“送亲歌”常被唱起。值得注意的是，“切玛”（众歌之首）和“大臣噶尔东赞”（强调娶亲的困难）会在整个婚礼过程中按情况所需被唱起。由于婚礼的每一个步骤都必须按照数月前僧人占卜的时间进行，释巴表演一般都只持续几分钟。长时间的表演通常会在婚礼前夜举行，时间充裕时，常有歌者进行斗歌。

当宴席接近尾声时，新郎新娘进入客厅。阿乃莱坞为他们举行的护身仪式。他把酥油抹在新婚夫妻的额头后，送亲队伍即可带新娘回娘家。几天后，新娘与她父亲一起返回新郎家。她父亲会留宿一晚，并将新婚夫妻

在新年时必须拜访的亲戚的名单告知亲家。这标志着婚礼的结束。在接下来的新年中，新郎会在拜访岳父母时收到第二支箭。当他第一个孩子出生时，他会收到第三支箭，大多数情况下，这也是岳父母赠送给他的最后一支箭。新郎收到箭后会向岳父母家的阿乃日达致谢。在极少数情况下，不孕的夫妻可能会在每年的新年拜访时收到一支箭，直到他们的第一个孩子出生。箭不仅是释巴中的一个重要篇章，也是和卓尼人生活密不可分的文化物品。

总之，卓尼的婚俗糅合了释巴表演与当地的传统习俗。骨头、家族、亲属、气运在卓尼人及广大藏族社会中是十分重要的概念。⁵¹这些概念融合于卓尼人的社会组织，同他们的日常生活和释巴所解说的文化物品息息相关。以婚俗作为切入点，我们可以直观地看到，释巴给这些抽象概念和文化物品之间架起了一座桥梁，而其表演传统也让当地习俗历久弥新、鲜活生动。

释巴和藏族口头与书面文学的关系

上文中我们介绍了卓尼人的地域、历史、社会、宗教以及释巴表演。以下，我们将释巴置于藏族历史、宗教与社会文化的语境中，阐释他和藏族口头与书面文学之间的紧密联系。对藏族而言，口述传统是文化宝库中一个不可或缺的无价瑰宝。其反映了藏族人的信仰与世界观，并传承社会、宗教、文化知识及价值观。⁵²口述传统深刻且多面地滋养了藏族文学。⁵³作为藏族口述传统的一员，释巴和其他口述传统在主题和形式上多有重叠，同时保有自身的独特性。将释巴置于藏族口头与书面文学系统中，不仅可以加深我们对藏族口述和书写传统各自发展以及两者之间关系的理解，同时也能为解读并欣赏释巴提供一个更加坚实的基础。

释巴与藏族口头文学

释巴的形式与其他藏族口述传统的关系

分析释巴对叠词与象声词的运用，是理解其形式的一个好的出发点。重叠象声词是藏语诗歌表达中一个显著的特征。他的最早使用记录出现在敦煌文献的藏语歌谣，即“录”（ལུ།）中。学术界和公众的讨论都倾向于认为，录是“最早、最本土、最通俗且极富音乐性的体裁”。⁵⁴他没有受到自十三世纪以来主导了藏语诗歌写作规范的印度的韵律诗（སྐད་དག་མེ་ལོང་། 梵kāvya）的明显影响。⁵⁵例如，敦煌文献《吐蕃赞普传记》（བཅན་པོ་རེམ་བྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས།）中，松赞干布的妹妹在唱给使臣芒穹（མང་ལུང་།）的歌里，就用到了重叠象声词“嘶哩哩”（སྲི་ལི་ལི།）和“噗噜噜”（ཕུ་རུ་རུ།）。⁵⁶显然，释巴对重叠象声词的运

用继承了古代的录以及其后发展出的道歌(མཁུར་པོ།)等体裁的手法。⁵⁷如下所示,这些叠词不一定携带语义,往往用来描述生动的画面,从而体现出释巴的口语性和通俗性:

岭国之辞颯啦啦(赛马马嘶)

霍尔之辞哒喏喏(射箭箭响)

婚礼之辞哒哒哒(花儿歌声)

与重叠象声词一样,释巴中广泛使用的排比和复沓也可以追溯到敦煌文献中的录⁵⁸。这类修辞手法也出现在格萨尔史诗⁵⁹、祝辞⁶⁰和道歌⁶¹等其他体裁的藏族口述传统中。排比结构可以辅助记忆,有利于口述传统的学习与传承,同时也有助于把赞颂对象置于一个反映藏族理解自我、族群、自然环境和广阔宇宙的等级秩序中。⁶²例如,以下诗节把“切玛”的三个重要组成部分和佛教世界观的关键元素对应起来,雅致地呈现了佛教世界观:

切玛形如须弥兮,其型所依者何耶?

碟子亮如明镜兮,其型所依者何耶?

托盘四角八边兮,其型所依者何耶?

切玛形如须弥兮,其型所依须弥山。

碟子亮如明镜兮,其型所依日月矣。

托盘四角八边兮,其型所依四大洲。

此外,藏族口述传统的另一显著特征,即常用于表现吉祥及庄严感的譬喻(དཔེ་རྒྱུ།)和夸张(སྤོང་བཤམ་པ།)修辞,⁶³也广泛存在于释巴中。例如,为了使庆典显得更加祥瑞,会用夸张的手法将酥油和柏香枝这样的日常事物比喻为三怙主和一切众生;熊和牦牛等动物被用来形容拥有男子气概与正直品质的人;制作箭翎的习俗也用夸张手法表现一种力量感与庄严感,如下面诗节所示:

一翎镶嵌于箭时,若黄金神庙耸立。

二翎镶嵌于箭时,若鹰骤落平原矣。

三翎镶嵌于箭时,若雌鹰降以猎食。

四翎镶嵌于箭时,若四大天王现矣。

除了这些在藏族口述传统中广泛使用的修辞,释巴的问答式⁶⁴也和前佛教时期藏族文化风俗中意为“谜语”或“谜歌”的“德乌”(ལྷུ་ལྷ།)形式相仿。以开启民智为目的,⁶⁵德乌由问答式构成,内容涵盖各种重要主题,如世界起源、世系、历史和一些具体的文化知识。⁶⁶有学者认为,前佛教时期的吐

蕃社会政治秩序是由负责祭祀的笨师(བོན།), 讲述历史的诗人(སྐད་པོ།)和吟唱谜歌与世系的歌者(ལྟོ་བྱ།)这三种人维系(ཆབ་སྲིད་བོན་སྐད་ལྟོ་བྱ་གཞུག་གྱིས་བསྐྱེད་སྤྲོད།)。⁶⁷与传达“道”(ལྷ་ཚོས།)的宗教人员相比, 诗人和歌者被认为是在传承“法”(མི་ཚོས།)。他们以诗意的语言为载体, 口头传承内容庞大且复杂的文化规范与社会价值。⁶⁸根据十四世纪的《五部遗教》(བཀའ་ཐང་སྡེ་ལྔ།)记载, “法”包含与狮子身体对应的九种主题:

狮右前肢代表世界之形成,
左前肢代表人之起源,
后背代表世界之地理,
右爪代表王之世系,
左爪代表民之世系,
中趾代表佛教之形成,
颈部代表在家众,
头部代表父母之宗族,
尾部代表愉悦之歌。⁶⁹

通过简要概括这些主题, 我们认为释巴显然是通过优美歌谣来传授“法”。然而在藏族口述传统中, 释巴不是唯一一种传承历史及社会规范、涵盖庞大的知识体系的传统。为了更好地理解这种关联, 对比释巴和其他藏族口述传统的内容, 如迭部的“斯巴韬义”(སྲིད་པའི་ཐོ་ཡིག), 定日与木斯塘的“毛拉”(མོ་ལ་བ།), 以及整个藏区的“录”和“达”(གཏམ།), 将会卓有成效。

释巴的内容与其他藏语口述传统的关系

安多迭部的斯巴韬义, 意为“世界章目”, 是由斯巴笨教的民间祭祀莱坞和世俗老者在年过花甲的人的葬礼上吟唱的仪式诵文。⁷⁰斯巴韬义由逝者所在村落的居民和其他村落赶来的亲戚以轮流的形式吟诵。最近所辑辑的斯巴韬义合集显示, 他包含四个主要部分: 赞颂辞、佛笨世界观、世界与吐蕃地理、以及迭部当地历史。⁷¹尽管斯巴韬义的句式灵活且字数不等, 但其内容有一部分与释巴重合, 比如宇宙之龟如何承载世界。与释巴类似, 斯巴韬义中的族源和历史反映了藏族关于自我、世系以及族群的历史叙述在迭部的存留。

相似的仪式诵文还包括在定日、木斯塘及周边区域传唱的毛拉, 其意为“颂”。木斯塘的毛拉由字数不等的句子构成。多数情况下由僧人在寺院唱诵, 以求添寿或为新逝者祈祷好的转世。⁷²定日的毛拉大多是九字组成

一句,由俗人男性或“毛笨”(མོལ་དཔོན།)在婚礼及其他庆典上诵唱。⁷³尽管存在这些差异,这两个地区的毛拉涵盖了相似的主题。尤其在木斯塘,毛拉的内容涵盖了宇宙、地理、吐蕃赞普世系和本地首领世系。⁷⁴其与释巴中的部分内容相似甚至一致,例如以须弥山为中心的世界观和吐蕃王室的后裔。此外,毛拉与释巴类似,他们的主题和内容并非始终一致,有时会有前后矛盾的情况。例如,定日的毛拉强调社会公平,但也会颂扬精英统治。⁷⁵同理,在释巴的“鹏说”中龟是化生的神灵,但“龟说”中认为龟有四种出生的方式。我们不应将这种不一致简单归结为错误,而应将其视为以整合了民间宗教、苯教和佛教为特点的藏族宗教文化历史传承中的固有部分。

从更宏观的角度来看,像毛拉和斯巴韬义这样的庆典诵唱,事实上都可以被归类为“达”,即藏族文化中由来已久的“颂辞”。如谚语所言,“达早于笨佛存在”(གཡུང་རྒྱུ་གི་པོན་མ་དར་གོང་ལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཚེས་མ་དར་གོང་ལ། འཛིག་རྟེན་པའི་གཏམ་དར།)。达被认为是一个优秀男人需要精通的九种技巧(པོ་ཚལ་སྣ་དགུ)之一。达所涵盖的主题丰富,包含创世神话、当地历史、宗族谱系、地理、节庆讲演等等。主题选择按照表演场景不同而变化。释巴和达所呈现的特点启示我们,这些藏族口述传统不应该被简单归纳为藏族口述传统的不同的体裁。相反,他们应该被理解为早于佛教并受到佛教影响、涵盖庞杂丰富知识的文化宝库。

此外,释巴和录极具相似性。上文提到,录常被理解并翻译为民歌,但也有一些藏族族群将其理解为一个知识系统或者百科全书。比如,拉达克婚礼仪式中的“门歌”(སྒོ་སྒྲུ།)就是这种知识系统的一个力证。为了让婚礼更具可观性与娱乐性,少女们在唱门歌时,会栓起门来阻拦接亲的男子,用歌谣提问他们。其话题内容从佛苯元素到世俗知识,所涉多元。⁷⁶在卓尼南面的甘肃与四川交界地带,白马(དུགས་པོ་ཁོག)族群⁷⁷的录同样包罗万象,内容涵盖了创世神话、星宿运行、环境、社会规范以及斯巴笨相关的知识。当地人认为录是一种百科全书,⁷⁸而非简单的民歌。与释巴一样,录也由当地社会声望很高的歌者(སྒྲུ་པ།)以问答形式在婚礼、宗教仪式及其他集体聚会上演唱。此外,在他们的民歌和故事中,苯教(གཡུང་རྒྱུ་པོན།)、佛教(སངས་རྒྱལ་ཚེས།)与录(ཨ་ལགས་སྒྲུ།)通常以治病救人的三兄弟的形象出现。⁷⁹在迭部,苯教、佛教与录(མྱི་དཔའི་སྒྲུ།)同样常常以并列的方式出现在歌谣中。⁸⁰这些例子表明,录代表着一个文化或宗教知识的系统,囊括了与释巴类似的花筒般的主题。⁸¹

通过将释巴放在藏族口头文学中来检视他和别的口述传统的关系,我们注意到他们之间共通的形式与重合的内容。这些口述传统利用重叠象声、譬喻、夸张和排比等修辞手法,用生动而诗意的方式传递社会文化规范。他们关注藏族宗教与世俗历史,连接过去与当下,加强人们在语言、文

化及宗教上的身份认同。以上种种皆阐释了藏族不同口述传统之间的共通性、关联性和可变性。这种关联性和可变性表明,我们在研究藏族口述传统时,应当关注他们在具体时期以及地理环境中的内容,而不应仅仅关注其名称本身。这是因为同一个名称在不同时间和空间中所指代的意义可能并不相同。例如,取决于不同语境,录在广大藏区被理解为民歌,但白马人将其理解为百科全书,而迭部人将其理解为一个知识系统。在卓尼,严格意义上来讲,释巴是指由男性以问答形式阐释重要主题,有固定字数的韵文。但在安多其他地方,释巴男女皆能表演。其形式也更加灵活多样,可以是韵文、散文或二者兼有。同时需要注意的是,同一传统会被冠以不同名称。斯巴韬义被迭部人理解为一种达,叫作“达波切”(གཏམ་པོ་ཚེ།),意为“大颂”。“毛拉”在木斯塘也被当作“达”,并与“叙”(འབེལ་གཏམ།)、“讲”(མེལ་གཏམ།)、“辞”(མེལ་ཚེག།)这些名词互换使用。⁸²

总之,释巴和其他藏族口述传统有密切的联系。通过对比他们,我们可以对包括释巴在内的藏族口述传统有更全面的理解。同藏区其他口述传统一样,释巴涵盖了前佛教时代的世界观、佛教世界观、人们寄托愁思与愿景的各种文化事物、以及被佛教化的本土知识。显然,释巴对卓尼人和整个藏族社会而言是一座文化宝库。

释巴与藏语书面文学

毫无疑问,佛教文献为释巴贡献了大量的内容。九世纪藏语标准化改革后,藏传佛教在“后弘期”(བསྐྱེད་པ་ཕྱི་དུ།)传遍雪域。从十世纪起,海量的佛经和注疏被几个制度化的佛教派系翻译成藏文。在此过程中,藏传佛教学者开始为修行人和在家居士撰写系统阐释佛陀教诲以及佛教与西藏关系的书籍。⁸³十三世纪初期,萨迦派的大师们为了教导学僧与居士,编写了一些“手册”(ཡིག་ཆ།)。萨迦班智达贡噶坚赞(1182-1251)所著的《智者启蒙》(མཁས་པའི་ཚུལ་ལ་འཇུག་པའི་སློབ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་བཞུགས་སོ།)是已知最早的学僧教学手册之一。他的继位者和侄子八思巴编写了《彰所知论》(ཤེས་བྱ་རབ་གསལ།),为蒙古皇子真金(ཇིན་ཇིམ། 1243-1285)解释复杂的佛教思想,尤其是世界观。⁸⁴他们所参考的关键资料都是印度大师世亲所著的《阿毗达磨俱舍论》(ཚོས་མངོན་པ་མངོན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ།梵Abhidharmakośa-bhāṣya或简称Abhidharmakośa)。此论详细解释了佛教的基本思想,从九世纪开始就被多次译为藏文。⁸⁵

依据卓尼的口述历史,以扎巴谢珠为主的当地经院学者按照《俱舍论》编写了“成世说”。《俱舍论》以分品的连贯形式解析佛陀的教义。⁸⁶他是佛教经、律、论三藏中属于论的核心典籍。⁸⁷其由八品组成,是西藏、中原与东亚各佛教传统的一个重要的理论基石。⁸⁸在藏传佛教寺院中,格鲁派

经院教育的“五部大论”之一即为《俱舍论》。他也是高级学僧在近二十年的显宗学修中需要完成的最后一部论疏。⁸⁹比对可知，“成世说”和《俱舍论》的简明韵文与论疏相似度并不高。“成世说”应当是基于一个对《俱舍论》进行过详细改编和韵律化改写的文本。八思巴所著的《彰所知论》就是这种改写的理想文本，也的确对释巴的创作产生了更直接的影响。

阅读比对“成世说”与《彰所知论》可知，他们的内容和修辞手法都很相似。其中对佛教度量单位的讨论是一个很好的例子(见表1)。我们怀疑，释巴中有关佛教世界观的内容，特别关于器世间(ཕྱི་ལོང་འཛིན་རྟེན།)与有情世间(ནང་བརྟན་སེམས་ཅན།)的描述，是根据八思巴的《彰所知论》裁剪而来的。尽管当地口述历史称，格鲁派学者扎巴谢珠在十八世纪编写了“成世说”，但是在格鲁派主宰洮河谷之前，萨迦派僧人可能已经编写了“成世说”的某些内容。

表1：“成世说”、《彰所知论》与《俱舍论》中的长度计量对比⁹⁰

释巴“成世说”	《彰所知论》	《俱舍论》
言拘卢舍由句兮 以极微所成之矣	འབྲུང་བ་དེ་དག་གི་ཤིན་ ཏུ་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ ཕྱ་རབ་ཀྱི་རྩལ་ཐེ་ཞིག་ཏུ་ མེད་པའི་ཕྱིར་ཆ་མེད་པ་ ཉིད་དོ།	གཟུགས་མིང་ཏུས་མཐའ་ རྩལ་ཡིག་དང་།
七极微者相叠也 是以成一微尘也	དེ་བརྟན་ནི་རྩལ་ཕན་ལོ།	ཤད་ཅིག་ཕྱ་རབ་རྩལ་ དང་ནི། [རྩལ་] རྩལ་ཕན་དང་ནི་ དེ་བཞིན་སྲ།

释巴“成世说”		《彰所知论》	《俱舍论》
七微尘为一铁尘	དེ་བདུན་ལ་ནི་ལྷགས་ རྩུལ་གཅིག།	དེ་བདུན་ནི་ལྷགས་རྩུལ་ ལོ།	ལྷགས་ཚུ་རི་བོང་ལྷག་ དང་སྒང་།
七铁尘为一水尘	ལྷགས་རྩུལ་བདུན་ནི་ཚུ་ རྩུལ་གཅིག།	དེ་བདུན་ནི་ཚུ་རྩུལ་ལོ།	
七水尘为一兔尘	ཚུ་རྩུལ་བདུན་ལ་རི་བོང་གི་ གཅིག།	དེ་བདུན་ནི་རི་བོང་གི་ རྩུལ་ལོ།	
七兔尘为一羊尘	རྩུལ་དེ་བདུན་ལ་ལྷག་ རྩུལ་གཅིག།	དེ་བདུན་ནི་ལྷག་རྩུལ་ལོ།	
七羊尘为一牛尘	ལྷག་རྩུལ་བདུན་ནི་སྒང་ རྩུལ་གཅིག།	དེ་བདུན་ནི་སྒང་རྩུལ་ལོ།	
其七所成为隙尘	དེ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་རྩུལ་ གཅིག།	དེ་བདུན་ནི་ཉི་ཟེར་གྱི་ རྩུལ་ལོ།	ཉི་ཟེར་རྩུལ་དང་སྟོ་མ་ དང་།
其七所成为虻也	དེ་བདུན་ལ་ནི་སྟོ་མ་ གཅིག།	དེ་བདུན་ནི་སྟོ་མའི་ ཚད་དོ།	དེ་ལས་བྱུང་དང་དེ་བཞིན་ ནས།
七虻所成为一虱	སྟོ་མ་བདུན་ནི་ཤིག་ གཅིག་ཡིན།།	དེ་བདུན་ནི་ཤིག་གི་ ཚད་དོ།	སོར་ཚིགས་ཞེས་བྱ་བོང་ བདུན་བསྐྱར།
七虱所成为一麦	ཤིག་བདུན་ཚིགས་ལ་ ནས་གཅིག་ཡིན།།	དེ་བདུན་ནི་ནས་གྱི་ ཚད་དོ།	
七麦所成一指节	ནས་བདུན་ལ་ནི་སོར་ ཚིགས་གཅིག།	དེ་དག་འདུས་པ་ལས།། སྟོད་གྱི་འཇིག་རྟེན་དང་ ལུས་ཤོབ་བོ།། ནས་བདུན་ལ་ནི་སོར་མོ་ གཅིག་གི་ཚད་དོ།	
指节二十四之数	སོར་ཚིགས་ཉི་ཤུ་རྩ་ བཞི་ལ།།	སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ནི་ལྷ་ གང་དོ།	
是为一肘之长也	བཅུས་ནས་ལྷ་གང་ བཞག་ནི་ཡིན།།		སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ལྷ།།

释巴“成世说”	《彰所知论》	《俱舍论》
四肘之长为一弓	ལྷ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་འདོམ་གང་།།	ལྷ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་རོ།།
五百弓为拘卢舍	གཞུ་འདོམ་ལྔ་བརྒྱ་རྒྱུང་གྲགས་གཅིག།	དེ་དག་ལྔ་བརྒྱ་རྒྱམས་ལ་ནི།།
八拘卢舍为由旬	རྒྱུང་གྲགས་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག། འདིས་འཇིག་རྟེན་དང་ལུས་ཀྱི་ཚད་རྒྱུང་པར་གཞུ་ལོ།།	རྒྱུང་གྲགས་དེ་ལ་དགོན་པར་འདོད།། དེ་བརྒྱུད་དཔག་ཚད་ཅེས་བྱའོ།།

此外，“成世说”中包含了来自《时轮金刚密续》(དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད། 梵 Śrīlaghu-kālacakra-tantra)的世界观的知识。十一世纪起，这部以《时轮密续》之名广为人知的经典被翻译成藏文超过十四次。⁹¹在十四世纪晚期，时轮金刚传统已流行于萨迦、格鲁以及其他几个藏传佛教派系中。当第一座密宗学院在十八世纪初期落成于洮河河谷后，这一传统在卓尼地区开始广泛流传。⁹²同样，扎巴谢珠被认为是给释巴增加了《时轮密续》中有关器世间及其大小的内容的编者。然而基于《时轮密续》在藏区的传播历史，我们不应排除萨迦派学者和释巴艺人们在这部密乘经典系统化传播于卓尼之前，就已经将这些内容纳入“成世说”的可能性。⁹³

除了以佛教为核心的知识之外，释巴很显然受了十五世纪之前著述或发掘的“伏藏”(གཏེར་མ།)历史文献的影响。具体而言，“成世说”和“大臣噶尔东赞”中关于吐蕃王系、藏族祖源及佛法在西藏传播相关的内容与那些被发掘的伏藏典籍的记载相近，比如《柱间记》(བཀའ་ཚེམས་ཀྱི་ཁོ་ལ་མ། 十一世纪)、《玛尼宝训》(མ་ཉི་བཀའ་འབུམ། 十二世纪)和《五部遗教》(བཀའ་ཐང་གྲེ་བ། 十四世纪)。这些记载被藏文历史经典，例如《布顿佛教史》(བུ་ལྷོ་བོ་ཚེས་འབྱུང་། 1322)、《西藏王统纪》(རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། 十四世纪)、《红史》(དེབ་ཐེར་དམར་པོ། 十四世纪)、《汉藏史集》(རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཚེན་མོ། 1434)、《新红史》(དེབ་ཐེར་དམར་པོ་གསར་མ། 1538)以及《贤者喜宴》等(མཁས་པའི་དགའ་སྟོན། 十六世纪)广泛引用。是当时类似释巴这样的口述传统影响了这些文献记载，还是书面文学影响了口述传统；目前很难论断。这是一个类似“先有鸡还是先有蛋”的问题。

此外，释巴还有一个与其相像的文本，即十五世纪成书的《如意释藻》(བཤད་མཛོད་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ།)，简称《释藻》。此书是由东达玛卫僧格(དོན་དམ་སྣ་བའི་སངས་ཤེས་པ། 年代不详)为西藏东南部的一个统治家族编纂的类似百科全书

的文本。他不仅以通俗的语言转述晦涩的佛教思想，而且为有文化修养的世俗精英提供各种学问。有学者认为《释藻》面向在家众，从而被认为是不同于面向学僧的《智者启蒙》的百科全书手册。⁹⁴但是鉴于历史上藏族世俗社会的低识字率，我们怀疑，对这类读物按照宗教与世俗读者群的划分应并不是那么严格。宗教修行者有可能会阅读《释藻》。同理，卓尼的喇嘛和僧人一直在欣赏释巴。

《释藻》除了涵盖佛教世界观和哲学，也覆盖了很广的主题，有西藏神话、王系、地理、语言、星象、苯教、医学、颂辞与歌谣（见表2）。其以问答式呈现。内容按主题分类，以诗歌形式写就，受排比修辞影响。由此可见，《释藻》也和藏族口头与书面文学深刻地交织在一起。如下所示，尽管略有不同，《释藻》的许多主题和释巴相似。他们看起来有很强的关联。

表2:《释藻》与释巴主题对比

《释藻》	释巴
器世间	ཕྱི་སྣོད་འཛིག་རྟེན།
宇宙起源	
娑婆世界	
大千世界	
小千世界与轮	དགྲིལ་འཁོར།
须弥山	རི་ཡི་རྒྱལ་པོ།
七金山	གསེར་གྱི་རི་བདུན།
七香水海	རོལ་བའི་མཚོ་བདུན།
大咸水海	ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ།
铁围山	ཕྱི་ལྷུགས་རི་ནག་པོ།
四大洲八小洲	སྒྲིང་བཞི་དང་སྒྲིང་ཕན།
日月星宿	ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ།
地居天	
空居天	
成住坏空	འཛིག་པ།

《释藻》	释巴
时空度量	ཉི་མ་རིང་ཐུང་།
	དཔག་ཚད་ཀྱི་བརྗེ་ཚུལ།
有情世间	ནང་བཟུང་སེམས་ཅན།
六道轮回	སེམས་ཅན་འགྲོ་བ་རིགས་ལྷུག།
十八地狱	
饿鬼道	
畜生道	
阿修罗道	
人道与四大洲	སྤྱིང་བཞི་པོ།
南瞻部洲人	ཕྱོག་བསྐལ་པ་དང་པོའི་མི།
藏族起源	བོད་ཀྱི་མི་ཡི་ཡ་མ།
天界	ཁམས་གསུམ།
王统	ལྷོན་པོ་མགར་ཚེན།
西藏王统	རྒྱལ་པོ་སུམ་རུ་ཚ་གཉིས།
列王至松赞干布	
吐蕃时期	
世间部族	
地理	
南瞻部洲地理	ལྷོ་འཛམ་བུ་སྤྱིང་།
佛教起源与思想	ཁམས་ལ་བཙོ་བརྒྱད།
西藏佛教	བོད་ཀྱི་སངས་རྒྱལ་བསྟན་པ།
星象	སྐར་མ་སྐར་ཚེན་ཉེར་བརྒྱད།
	བྱིམ་བཟུ་གཉིས།
	སླེ་བ་དག།
	ཐུར་ཁ་བརྒྱད།

《释藻》	释巴
汉地星象	ལོ་འཁོར་བརྩུ་གཉིས།
宇宙之龟	མ་དུ་གསེར་གྱི་རུས་སྤྲུལ།
五行	འབྲུང་བ་ལྔ།
苯教	
医学	
密教	
哲学与语言学	
颂辞	
喜辞	

从十八世纪起,有更多的资料表明当地格鲁派僧人参与到了修改及编写释巴的工程中。许多歌者声称扎巴谢珠校勘整理了释巴。如表3所示,我们在对比释巴和他撰写的有关星象占卜的文本后发现了可观的相似之处。这到底是因为扎巴谢珠记录了当时释巴表演的内容?还是他按照其他文献为当地艺人编写了新的内容?还是后世的学者根据他的文集在释巴中添加了新的内容?要解开这个谜题,还需要更进一步的研究。

表3:释巴与《扎巴谢珠文集》中的八卦与九宫对比⁹⁵

释巴 ⁹⁶	扎巴谢珠
离火坤地兑金也 ལི་མེ་ཁོན་ས་དུ་ལྷགས་དང་།	སྤར་ཁ་ལི་མེ་ཀོན་ས་དང་།
乾天坎水艮山也 ཁོན་གཞམ་ཁམ་ཚུ་གིན་རི་དང་།	དུ་ལྷགས་ཁོན་གཞམ་ཁམ་ཚུ་དང་།
再者震木巽风也 ཟིན་ཤིང་ཟིན་རྩུང་དེ་དག་གྲུང་།	གིན་རི་ཟིན་ཤིང་ཟིན་རྩུང་དོ།
八卦之形成如是 སྤར་ཁ་བརྩུད་པོ་ཆགས་རྩུལ་ཡིན།	འོན་གྲུང་ཕྱོགས་གྱི་སྤར་ཁ་ནི།
.....	
其九宫之计法兮 སློལ་དགུ་པོ་བཙུ་རྩུལ་ནི།	སློལ་བའི་ཆད་ལུགས་བསྟན་པ་ནི།

释巴 ⁹⁶	扎巴谢珠
一六八白属金也 གཅིག་དཀར་དུག་དཀར་བརྒྱད་དཀར་ལྷགས།	གཅིག་དཀར་དུག་དཀར་བརྒྱད་དཀར་ལྷགས།
二玄三青属水也 གཉིས་ནག་གསུམ་མཐུང་ཚུ་ཡིན་ལ།	གཉིས་ནག་གསུམ་མཐུང་ཚུ་ཡིན་ལ།
四绿木兮五黄土 བཞི་ལྗང་ཤིང་སྟེ་ལྗང་སེར་ས།	བཞི་ལྗང་ཤིང་སྟེ་ལྗང་སེར་ས།
七赤九紫属火也 བདུན་དམར་དགུ་སྟེ་མེ་མེ་ཡིན།	བདུན་དམར་དགུ་སྟེ་མེ་མེ་ཡིན།

虽然我们无法确定扎巴谢珠是否参与了释巴的修订,但可以确定的是来自博峪(དཔལ་ཡུལ།或བོད་ཡུལ།)的僧人洛桑丹增(ལྷོ་བཟང་བསྟན་འཛིན། 年代不详)参与了转写、编辑和扩充释巴。他在拉萨获得拉然巴格西学位(དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ།),并担任了卓尼大寺第一百一十三任法台。在十九世纪晚期,他编著了《释巴合集》(བཤད་པའི་ཐོ་ཡིག)。(在1980年代,此文本被卓尼县政府官员作为底本制作了油印版的释巴。据当地知情人称,他的继任,即第一百一十四任法台多洛苯洛阿旺塔卡(དོ་རོལ་དཔོན་སློབ་ངག་དབང་ཐབས་མཁས། 年代不详)誊写了《释巴合集》,并有可能增加了有关须弥山以及佛教在西藏传播的内容。这些格鲁派学者按照佛教经典编订释巴,可能是为了在当地藏族群众中弘扬佛法。他们的文本至今对释巴的内容及传承都有极大的影响。

僧人编写释巴并在藏族口述传统和书面文学之间架起桥梁的活动至今薪尽火传。几位释巴艺人表示,他们曾从当地僧人那里学习了“成世说”的一些诗节。当叙述出现争议,僧人也会提供判定,如若有文献材料,僧人会从中找到佐证来提供答案。2019年,一个热衷于敷衍释巴文本的还俗僧人为释巴歌手们开设了线上课程。为了让族群成员获得更深入的理解,他还在课堂上阅读并解释有关佛教世界观的诗节。

总之,释巴受到了佛教经典、手册和历史文献的影响。细审之下,释巴与书面文学资料中有关世界形成、早期西藏史、佛教传播、迎娶文成公主(ཏུ་བཟའ། 623–680)的内容都颇为相似,甚至有一致的地方。过分聚焦于这些内容出现于口述和书写传统的先后顺序或许会无功而返。我们更应该关注的是藏语口述传统内部以及和书面文学之间的紧密互动。

中,也存在于《念神合集》(གཉན་འབུམ།)这样的藏语文献中。在释巴中,蝙蝠是寻找被“迪”(བདུད།),意为“魔”的前佛教时期的神灵,所囚禁的赤鹏的关键角色。在《念神合集》中,蝙蝠在祭司们的努力都付诸东流后,缓和了人与念神(གཉན།)之间的紧张关系,也是寻找消失的护神(ལོ་གླ།)的一个主要角色。¹⁰⁴与此相似,云南的纳西人也认为蝙蝠是解决危机的关键。根据东巴象形文手稿《白蝙蝠寻经记》所载,在鹰和雀失败后,蝙蝠最终从女祭司手中得到了经书。¹⁰⁵通过释巴,我们可以考察喜马拉雅地区共享的文化要素。

释巴最值得赞叹、最显著的特点,是其反映了藏族政治宗教历史,沉淀了藏族文化所历经的巨大变革,传承并发扬了藏文明,同时也突显了将不同地域的藏族群体联系在一起的共有文化、信仰、历史和经历。藏文明层层积淀在释巴中,将其塑造为一个具有斯巴苯、雍仲苯和佛教知识系统的聚合体。具体而言,以万物有灵为特征的斯巴苯依然保留在释巴中。比如,“迎亲辞”中强调了世界是各种神灵栖居地的信仰。当新郎前来迎娶新娘时,路途中遇到的“泽”(གཟུག་།、“赞”(བཙན།)和“忒”(ཐེལ་རང་།)都需要被安抚。“鹏说”中,鸟状的神灵鹏出生于一个由本愿王叶摩嘉波(ཡེ་ལྷོ་འཕྲུ་པོ།)、黑头凡人(ལྷོ་འཕྲུ་ལོ་དབུ་བཟུ།)和最早的苯教祭祀益辛旺宗(ཡེ་གཤེན་དབང་རྗེ་གས།)用十三种精华揉捏而成的蛋中。这个蛋对应居住于三界(ཐིད་པ་གསུམ།)的三种神灵(གླ་གཉན། ལྷ།) :

甚稀奇之鹏卵兮
 由上观之卵何耶
 由下观之卵何耶
 由前观之卵何耶

 由上观卵拉神也
 由下观卵念神也
 由前观卵鲁神也
 甚稀奇之鹏卵矣

这种三界宇宙观是斯巴苯的有力明证。相同的世界观也保存于“龟说”之中。在释巴中,我们也能够看到从斯巴苯的三元世界观到制度化苯教的二元世界观的转变。¹⁰⁶在这个二元结构中,鹏鸟和乌龟神被描绘成了开天辟地者:

皇天之上父祖至
 孰者上举苍穹耶
 后土之上母祖至
 孰者下按坤舆耶

言上举苍穹者兮
 上举苍穹大鹏矣
 上举苍穹大鹏兮
 轻易举升苍穹矣
 言下按坤舆者兮
 下按坤舆鳌龟矣
 下按坤舆鳌龟兮
 平稳安镇坤舆矣

随着佛教在高原的传播,佛教世界观渗透到了藏族的文化世界中。佛教与藏族本土信仰相互影响,导致了民间信仰、苯教与佛教的聚合。如学者们所言,这些原本大相径庭的信仰体系有许多活跃交互的地方。¹⁰⁷释巴明显保有这种特点。以“龟说”为例,首先以民间信仰的世界观为范式,龟的身体部位与三界的三种神灵相契合。之后,佛教元素,如文殊菩萨(འཇམ་དཔལ་དབྱུངས།)、方便(ཐབས།)、智慧(ཤེས་རབ།)等等也被纳入到了释巴叙述中。文殊被视为是调伏宇宙之龟的菩萨。他用金箭射中了龟,以火剑将其刺穿,将龟翻转过来后,腹甲则成了世界的基底。¹⁰⁸

值得一提的是,在雍仲苯传统中,智慧之神喜绕玛伟僧格(ཤེས་རབ་སྣ་བའི་མེད་གོ།)幻化为乌龟,成为了世界的基底。¹⁰⁹在苯教早期文献《多彩十万颂》(ཀུན་འབྲུམ་ཁ་བོ། 十三世纪)中,一位名为贡布郭杰(ཀུན་འབྲུམ་གོ་འབྱེད།)的神创造了乌龟作为世界的基底。¹¹⁰在所有这些叙述中,包括释巴在内,宇宙之龟被一致认为是世界的底座,而且不同宗教传统的神灵在幻化和调伏乌龟方面扮演了惊人的相似角色。这种相似性体现了藏族不同宗教之间的相互吸纳和融合,反映了藏族对知识系统有意识的整合以及延续。据此,我们可以了解藏族历史是如何展开的,以及释巴是如何作为一种叙述,记录并捕捉了青藏高原上宗教文化的一次次演进。

我们在承认释巴反映了分布在不同地域的藏族社区之间共有的文化和信仰的同时,还需要强调释巴所体现出的藏族文明本土化。这种本土化突显了当地文化的独特性。例如,在释巴中,对父系与家宅世系等概念的本土化通过阿乃日达得到体现。在附近藏族社群中,阿乃日达通常会被置入家宅的经堂中,但是在卓尼人的家中,他拥有一个单独的位置。作为房屋建筑的重要元素,阿乃日达是仪式专家为家庭成员在人生重要时刻做仪式的神圣空间。此外,鹏鸟作为一种对藏族人来说具有重要文化与宗教意义的生灵也有不同的本土化。在卓尼和迭部,人们会将草秆编织的鹏鸟用于山神供养仪式中(དགའ་ལྷ་མགོན་པོ་བྱ་དང་།)。¹¹¹鹏鸟还融入了藏族人的日常

生活中。卓尼人和嘉绒人分别认为他们的头饰和披肩是以这个神秘的鸟为原型制作的。类似藏文明本土化的例子还有很多。这些本土化反映了每个社群在自己特定的地理和文化背景下与藏族文明的斡旋。故而，像释巴这样的藏语口述传统为我们提供了一个棱镜。透过这个棱角，我们既可以辨识藏文化的同一性，也能欣赏其丰富性和复杂性。

记录、音译、转写、文本编辑与翻译

本书所使用的释巴录音和文本是我们从2015年至2020年在藏语言和藏文化保存较好的洮河河谷中上游收集的。玛尔尼嘉措在2015年开始数字影像记录。随后，他在2016与2017年夏天和阿乃全嘉措与阿乃蒙子斗录制了一些零碎的篇章。大部分的录制工作由完代草在2019年完成。在记录的过程中，我们有幸获得了格日才让、范学勇以及许多寺院僧人和当地历史学家的帮助。他们投入了大量的时间和精力来收集释巴文本，并慷慨地将其收藏与洞见分享给我们。这些口述和文本材料都是本书的素材。

在卓尼，阿乃蒙子斗作为最负盛名的释巴艺人之一，可以完整地唱出大多数篇章。2019年四月，完代草在他的村子里用视频录制了其口述。正值播种的季节，没有观众，确保了录制不被打扰。他为我们的工作给予了全心全意的支持、巨大的耐心和深切的关怀。在录制时，他始终带着只有自己能看懂、用中文注音的九十页的释巴文本，以应对忘记诗句的情况。年复一年的演唱让他记下了几乎所有诗节，他只会偶尔参考一下文本。由于演唱需要花费大量的时间和精力，鉴于他年逾七旬的身体情况，我们在录完“切玛”之后请他将演唱转为了叙述。

阿乃蒙子斗按照他的情况和经验制定叙述的计划。他决定何处停顿休息，下一步讲述什么内容，以及在每个片段开始和结束后需要解释什么。一个短的片段通常需要十分钟左右来叙述，接着是他的解释，有时候他还会提到他在学习和表演此片段的逸闻趣事。完代草会在这个过程中记笔记，当晚回顾，并于次日开始录制前针对不解之处提问。因此，我们完整录制并转写了阿乃蒙子斗的叙述并将其作为底本使用，以缩写MT在脚注中标示。在录制完成后，完代草邀请阿乃张嘉措，一位杰出的释巴歌者，来听录音。他分享了自己记诵的篇章和表演释巴的经历，并提供了许多未出现在阿乃蒙子斗的叙述中的诗节。我们将其在脚注中标示为ZG。

考虑到释巴演唱中频繁使用口语和俗语——这也是我们在这个研究中希望强调的一个特点，正文将权重给予了口述而非文本。大部分卓尼口语的转写工作由闹久次仁在完代草的协助下完成，同时他负责第一遍校勘。与之前由僧人与当地学者所做的记录工作相比，我们转写释巴时，在遵循藏文书写规范的同时将转写贴近卓尼口语而非标准的安多藏语。例

如,我们用“ལ།”而非“དལ།”表示“或”,用“ག་རྒྱ།”而非“གང་རྒྱ།”表示“哪里”,用“ཅི་ངེ།”而非“ཅི་ཙལ།”表示“多少”,在卓尼口语发音为“ཚེ་ཟེག”的“什么”通常写为“ཅི་ཞིག”,不一而足。此外,一些常用的中文借词是按音转写为藏文并在尾注中解释了其意思。

尽管以优先本地口语的口头叙述为目标,我们也罗列了在卓尼收集的相对完整的文本。我们旨在展现释巴在口述与书写传承中从口语、修辞风格到解读的多样性,而非创造一个包含尽可能多的标准化内容的“主文本”。¹¹²以此,我们希望突显并认可那些为保存并多样化释巴而付出努力的人。至2020年,在当地艺人和学者的无私帮助下,我们收集到很多手写、油印与印刷的释巴文本。这些文本大致可以分为五类。我们将其藏语名称按原字(未进行拼写的修正)罗列如下:

1. 《释巴合集》是当地最有名的文本。他对卓尼释巴的文本化有巨大而持久的影响。他由卓尼大寺第一百一十三任法台在1890年代编修,被本寺僧人保存。在本世纪80年代早期,三位卓尼县的官员油印了此文本。被重印的包括“大臣噶尔东赞”(སློབ་པོ་སྐང་ཚེ།),“鹏说”(ཁྱུང་།),“龟说”(རུས་སྐལ།),“箭”(མདའ།)和“成世说”(འཛིན་རྟེན་ཆགས་སྒྲ།)。除了标示为CS的“大臣噶尔东赞”,我们并未见到其他的原始文本。
2. 以藏文草体(དབྱ་མེད།)写在传统经页上的版本是我们目前收集到的最早的文本。此文本保存于卓尼大寺第一百一十四任法台多洛苯洛阿旺塔卡的家中,包括“鹏说”(ཁྱུང་།)、“龟说”(རུས་སྐལ།)和“成世说”(འཛིན་རྟེན་ཆགས་སྐལ།)。我们被告知多洛苯洛的重孙誉写了这个版本并增加了“大臣噶尔东赞”(སློབ་པོ་སྐང་ཚེ།)、“铁说箭说”(ལྷགས་བཤད་མདའ་བཤད།)以及“须弥山”(རི་རྒྱལ་བོ་རི་རབ།)的篇章。我们只收集到“鹏说”(ཁྱུང་།)、“龟说”(རུས་སྐལ།)和“成世说”(འཛིན་རྟེན་ཆགས་སྐལ།),标示其为DP。
3. 格日才让慷慨提供了另一套释巴文本。他们由“切玛与桌子”(ཕྱེ་མར་ཅོག་ཅི།)和“箭说”(མདའ་ཡི་བཤད་པ།)组成,都是被一位未知姓名的人编辑或转写。我们以UN标示。另外,这套文本包含了才让转写或誉写的“箭说”(མདའ་ཡི་སྒྲ་བཤད་པ།)、拉姆才让转写或誉写的“成世说”(འཛིན་རྟེན་ཆགས་སྒྲ།)和“鹏与龟”(ཁྱུང་དང་རུས་སྐལ།),以及一个未知名艺人或编者的打印的“成世说”(འཛིན་རྟེན་ཆགས་སྒྲ།)。我们分别用TR, LT和PT标示这些文本。
4. 我们也收集到一套手写本。篇名为“须弥山成世说”(རི་རྒྱལ་བོ་རི་རབ།)、“颂辞”(གཏམ།)、“卓尼土司历史”(ཅོ་ནེ་དཔོན་པོའི་ལོ་རྒྱུས།)和“斯巴歌”(སྲིད་པ་ཆགས་སྒྲ།),由南卡顿珠抄写,标

示为ND。此套手写本还包括来自卓尼大寺的“世界之成住坏”（འཇིག་རྟེན་ཆགས་གསུམ།），标示为CM。

5. 本书参考的最后一个文本是由当地历史学家范学勇和杨士宏编译的《舍巴》。¹¹³包含“袷麦歌”（ཕྱ་མར།）、“舍巴歌”（སྲིད་པའི་ཆགས་རབས།）、“创世说”（འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།）、“山王须弥”（རི་རྒྱལ་ལྷུན་པོ།）、“大鹏说”（ཁྲུང་ཆེན་བཤད་པ།）、“乌龟说”（རུས་སྐལ་བཤད་པ།）、“鲁东赞”（སློབ་པོ་སྐང་ཆོན།）、“箭说”（མདའ་བཤད་པ།）、“卓尼首领史”（ཙོ་ནེ་དཔོན་པོའི་ལོ་རྒྱུས།）和“赞颂词”（གདམས།）。他们修订了自己收集的文本并按安多藏语进行标准化厘定。我们将其书中的诗节标示为FY。

除了以上这五种文本合集，我们还搜集到了许多零碎的释巴版本。经过研究，他们一般与上述五个主要合集相类似，大多是对洛桑丹增或阿旺塔卡编著本的修订。这些修订本的出现源于当地艺人用已经编著的文本来修改或完善自己的唱本和记录。这些版本相互影响，导致了各种细微的变化，值得之后进行更深入的研究。我们认为经过细致的校勘工作，或许可以追溯到释巴在卓尼传承的轨迹，并能更好地理解卓尼本地的知识产出和流传。

在正文中，我们优先口述版本，在脚注中列出了所有收集到的版本，但未改动其中的拼写和语法错误。此举的目的是为了不让过多的编辑修改妨碍族群成员以及学者将来使用这些素材进行研究。我们翻译的诗句在脚注中用粗体字标示。大多数翻译的诗句来自口述版本。当文本中有诗句可以完善口述版本、或让其非常顺畅清晰，我们会翻译此句并在脚注中用粗体字标明。当诗句有遗失或不全的情况，我们会提供诗句，使用粗体字并用ED表明编辑的介入。

此书是团队紧密合作的一个产物。玛尔尼嘉措主要负责考证不同文本。他以七字句将释巴翻译为中文，尽量用文言语气助词押韵。完代草完成了第二轮校堪，将文本译为英文，并撰写了所有篇章的引言。她也和玛尔尼嘉措一起合写了本书的导论。在此过程中，闹九次力贡献了苯教和仪轨方面的专业意见，玛尔尼嘉措提供了汉藏历史方面的知识，马克图灵贡献了口述传统记录和保护上的经验，负责打磨英文并使行文一致。玛尔尼嘉措将导论及各篇引言翻译为中文，闹九次力则提供了藏文翻译。

为了方便具备多语能力的读者比对查阅和“校读”，中英文翻译紧跟在释巴原文之后。为贴近藏文原意，我们避免过于逐字逐句的直译。尽管像108这样的吉数采用了直译，但恳请读者理解，艺术性语言是藏语口述传统中的一个重要元素。我们希望篇章引言和尾注可以为读者提供所涉主题的民族志背景与文化知识。为方便英文读者读出藏语术语，我们使用西

藏和喜马拉雅图书馆(THL)的“标准藏语简化拼音系统”将其语音转换为拉丁字母,并在括号中提供广泛使用的“威利”系统转写。针对一些有常见口语形式的术语,我们没有遵循上述规则,而是使用约定俗成的转写。例如我们使用“毛拉”(molla)而非书面转写的“毛哇”(mol ba)。

本书纲要

此书由八篇组成。第一篇为“鹏说”,描述世界与鹏如何诞生,再叙及鹏的外貌、食物、力量、形态等等。接着阐明赤鹏是如何被魔囚禁又被智慧蝙蝠搭救。第二篇为“龟说”,通常会和“鹏说”一起演唱。本篇始于叙述龟在海中的生活,接着讲述龟如何被文殊菩萨调伏,最后以描述龟的身体如何代表占卜系统而结尾。第三篇为“成世说”,描绘世界的形成与毁灭,以及细说器世间和有情世间的情况。此篇以藏族的起源与历史结尾。

后续的两篇聚焦于对卓尼人而言重要的社会规范和文化事物。第四篇是释巴中最常表演且保存最好的“切玛”。诚如歌词所表,“切玛”是众歌之首,不唱“切玛”则不能唱释巴。此篇详细描述了切玛以及放置切玛的桌子。第五篇为“箭说”,阐释制箭的每个步骤,对箭的所有组成部分的象征意义也有解释。

最后三篇突出婚礼元素,通常一起被穿插演唱。第六篇为“大臣噶尔东赞”,以对松赞干布、文成公主和大臣噶尔东赞的介绍开始,接着阐明大臣是如何跋涉到大唐,参加迎娶文成公主的竞赛并胜出,随后成功从大唐返回吐蕃。第七篇与第八篇是“送亲辞”与“迎亲辞”,分别详述接送新娘的过程。

能够记录并翻译释巴是因为我们站在许多辈的艺人和编者的肩膀上。从古至今,他们向业余爱好者以及致力于释巴的学徒慷慨分享自己的知识和技艺,从而让释巴源远流长。其经验对我们的启示是:释巴生命力的核心在于沟通与合作。沿着他们的足迹,我们期冀此书能将释巴与卓尼人、其他藏族人、以及更广阔的世界连接在一起。

尾注

- 1 国务院第七次全国人口普查领导小组办公室编,《中国人口普查年鉴》上册(北京:中国统计出版社, 2020)。
- 2 Marnyi Gyatso, 'Home on the Margins: Tsowa Societies of the Choné Kingdom on the Inner Asian Frontier, 1862–1952' (unpublished doctoral thesis, The Chinese University of Hong Kong, 2020), pp. 45-60.
- 3 སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ། ཡབ་རྗེས་མ་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབྲུག་སོ། བོད་4ཡོད། (ལན་ཀུལྱུ་ཀློག་སྲུང་མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང། 1999), I (1999), 342; 张雨,《边政考》(台北:新文丰出版公司,1990), j9.2b。
- 4 范晔,《后汉书》(北京:中华书局, 1965), j87.2869-908。
- 5 刘昫,《旧唐书》(北京:中华书局, 1975), j196-197。
- 6 陈邦瞻,《宋史纪事本末》(北京:中华书局, 1977), j41; Bianca Horlemann, 'The Relations of the Eleventh-Century Tsong kha Tribal Confederation to its Neighbour States on the Silk Road', in *Contributions to the Cultural History of Early Tibet*, ed. by Matthew Kapstein and Brandon Dotson (Leiden: Brill, 2007), pp. 79-101; 马端临,《文献通考》(北京:中华书局, 1986), j335; 脱脱,《宋史》(北京:中华书局, 1977), j492。
- 7 宋濂,《元史》(北京:中华书局, 1976), j121-123。
- 8 《明实录》(台北:历史语言研究所, 1962), 太宗, j196.1b-2a; 张廷玉,《明史》(北京:中华书局, 1974), j330。关于明代边防工事, 见Marnyi Gyatso, 'The Ming, Tibetan and Mongol Interactions in Shaping the Ming Fortification, Multicultural Society and Natural Landscape in Mdo smad, 1368-1644', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 55 (2020), 351-84; Marnyi Gyatso, 'A Rosary of the Wish-Fulfilling Jewels: The Co ne Kingdom on the Tibetan, Chinese, Mongolian, and Manchu Frontiers from the Fifteenth to the Eighteenth Century' (unpublished manuscript, June 1, 2022); 张雨,《边政考》, j3-4。
- 9 Marnyi Gyatso, 'Home on the Margins', pp. 43-99.
- 10 张彦笃,《洮州厅志》(台北:成文出版社有限公司, 1970), p. 842; 赵尔巽,《清史稿》(北京:中华书局, 1977), j517。
- 11 Christopher Beckwith, 'The Tibetans in the Ordos and North China: Considerations on the Role of the Tibetan Empire in World History', in *The Tibetan History Reader*, ed. by Gray Tuttle and Kurtis R. Schaeffer (New York: Columbia University Press, 2013), pp. 133-41 (pp. 136-37).

- 12 何为苯教以及其准确的构成存在广泛的争议。本书对苯教采取了一个兼容并包的理解。除了制度化的苯教,即从十世纪起开始比类佛教的雍仲苯(གཡུང་རྒྱུད་བོན།),我们认为万物有灵论的斯巴苯也属于苯教的范畴。Tucci 和 Stein 分别使用“民间信仰”或“无名宗教”来指代斯巴苯。对于苯教的不同意涵,参见阿旺嘉措,‘试论斯巴苯教的基本含义及形式特征’,《西藏大学学报》,28.1(2013),7-12; Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, trans. by Edward Fitzgerald (George Allen & Unwin Ltd, 1961), pp. 13-27, 84-110; Per Kværne, *The Bon Religion of Tibet* (Boston: Shambhala, 1995), pp. 9-10; Geoffrey Samuel, *Civilized Shamans: Buddhism in Tibetan Societies* (Washington and London: Smithsonian Institution Press, 1993), pp. 10-13; 才让太, ‘藏文手抄本苯教文献的发现及其当代文化价值’,《中国藏学》,2(2021), 188-95。
- 13 Luciano Petech, ‘Tibetan Relations with Sung China and with the Mongols’, in *China Among Equals: The Middle Kingdom and Its Neighbors, 10th–14th Centuries*, ed. by Morris Rossabi (Berkeley: University of California Press, 1983), pp. 173-203; Tsepon Wangchuk Deden Shakabpa, *One Hundred Thousand Moons: An Advanced Political History of Tibet*, trans. by Derek F. Maher (Boston: Brill, 2010), pp. 177-96.
- 14 吉塘(ཁྱི་ཐང། 青唐)也用来指代宗喀。李焘,《续资治通鉴长编》(北京:国家图书馆,1792年),j265, j398, j404, j520; 宋濂,《元史》,j39, j43, j121, j123; 脱脱,《金史》(北京:中华书局,1975), j26, j79, j80, j91, j95, j98, j103, j113; 脱脱,《宋史》,j42, j326。
- 15 Tsutomu Iwasaki, ‘The Tibetan Tribes of Ho-hsi and Buddhism During the Northern Sung Period’, *Acta Asiatica*, 64 (1993), 17-37.
- 16 脱脱,《金史》, j26.654。
- 17 བླ་པ་ལོ་ན་པ་དཀོན་མཆོག་བཟུན་པ་རབ་རྒྱས། མདོ་སྐད་ཚོས་འབྱུང། (ལན་ལུ། གུམ་མུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་ཁང། 1982), p. 666。“卓尼五部”这一术语可能是在卓尼土司将当地的萨迦寺院变为藏族历史上一个重要的地理标志之后,才被创造出来用以指代洮河河谷的联盟。
- 18 བླ་པ་ལོ་ན་པ་དཀོན་མཆོག་བཟུན་པ་རབ་རྒྱས། མདོ་སྐད་ཚོས་འབྱུང། pp. 646-66。
- 19 Karl-Heinz Everding, ‘The Mongol States and Their Struggle for Dominance over Tibet in the 13th Century’, in *Tibet, Past and Present*, ed. by Henk Blezer (Leiden: Brill, 2002), pp. 109-28; Luciano Petech, *Central Tibet and the Mongols: The Yüan—Sa-skyä Period of Tibetan History* (Rome: Istituto Italiano per il Medio ed Estremo Oriente, 1990), pp. 8-9; Turrell V. Wylie, ‘The First Mongol Conquest of Tibet Reinterpreted’, *Harvard Journal of Asiatic Studies* 37.1 (1997), 103-33.

- 33 一些族群成员认为,对卓尼人而言的传统贸易中心,即临潭,将山上人与河沿人分开。
- 34 Marnyi Gyatso, 'The Legacy of Bla ma dkar po: An Unsettled Dispute between Chone and Labrang on the Inner Asian Frontier', *Waxing Moon: Journal for Tibetan and Himalayan Studies*, 1 (2021), 16-56 (pp. 25-26).
- 35 Marnyi Gyatso, 'Home on the Margins', chapter 2.
- 36 卓尼最重要的节日包括农历一月初三至十六的木兰法会(རྫོན་ལམ་ཆེན་པོ།),五月初一至初七的五月玛尼会(ལྷ་པའི་མ་ཉི།),六月里持续七天的转法轮节(ཆོས་བཞི་ཆོས་ལའོར་དུས་ཆེན།),九月初七至二十二的弥勒法会(བྱམས་རྫོན།),十月二十四至二十八的燃灯节(ལྷ་མཚན་ཆེན་པོ།),以及曾经在六月和十月各举办的十天的集市。
- 37 Lama Jabb, 'The Wandering Voice of Tibet: Life and Songs of Dubhe', *Life Writing*, 17.3 (2020), 387-409 (p. 392).
- 38 Timothy Thurston, 'An Introduction to Tibetan sa bstod speeches in Amdo', *Asian Ethnology*, 71.1 (2012), 49-73 (p. 55).
- 39 བཀའ་ཤིས་དོན་འགྲུལ། གེ་སར་སྐྱེད་གི་སྐྱེ་ཆོག་ལས་བཤད་པའི་སྐོར་གྱི་ཞིབ་འཇུག། (རུབ་བྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་མཐར་ཕྱིན་དཔུང་ཚུལ། 2018); དོན་གྲུབ་རྒྱལ། མདོ་སྐད་མཚོ་ལྷོ་ཡུལ་དུ་དར་བྱུང་ཆེ་བའི་བཤད་པའི་སྐོར་ལ་རགས་ཚམ་དཔུང་པ། (བོད་ལྗོངས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་མཐར་ཕྱིན་དཔུང་ཚུལ། 2012) p. 6; རྣམ་རྒྱལ་རིག་འཛིན། ཨ་མདོའི་དགའ་ཚུལ་ལས་བཤད་པའི་བྱུང་ཆོས་ལ་དཔུང་པ། (མཚོ་སྐོན་དགོ་ཐོན་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་མཐར་ཕྱིན་དཔུང་ཚུལ། 2013) p. 1.
- 40 བཤད་པ། ཆབ་འགག་དོན་ཆེ་རིང་གིས་ཚོམ་སྐྱིག་བྱས། (ལན་ལྷ། ཀའ་སྐུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེད་ཁང་། 2006), p. 1.
- 41 དོན་གྲུབ་རྒྱལ། མདོ་སྐད་མཚོ་ལྷོ་ཡུལ་དུ་དར་བྱུང་ཆེ་བའི་བཤད་པའི་སྐོར་ལ་རགས་ཚམ་དཔུང་པ།, p. 15.
- 42 བཤད་པ། pp. 28-44.
- 43 不同政府部门的材料对何时将释巴列入州级非物质文化遗产各执一词。本书以负责释巴保护和表演的本地旅游局提供的日期为准。
- 44 Bendi Tso, 'Opportunities and Challenges in Preserving and Revitalizing the Tibetan Oral Literature Shépa in Chone', *Book 2.0*, 9.1-2 (2019), 7-18.
- 45 Amy Mountcastle, 'Safeguarding Intangible Cultural Heritage and the Inevitability of Loss: a Tibetan Example', *Studia Ethnologica Croatica*, 22.1 (2010), 339-59; Timothy Thurston, 'The Tibetan Gesar Epic beyond Its Bards: An Ecosystem of Genres on the Roof of the World', *Journal of American*

- Folklore*, 132.524 (2019), 115-36 (p. 117); Timothy Thurston, 'Assessing the Sustainability of the Gesar Epic in Northwest China, Thoughts from Yul shul (Yushu) Tibetan Autonomous Prefecture', *Cultural Analysis*, 17.2 (2020), 1-23.
- 46 Rachel C. Fleming, 'Resisting Cultural Standardization: Comhaltas Ceoltóirí Éireann and the Revitalization of Traditional Music in Ireland', *Journal of Folklore Research*, 41.2-3 (2004), 227-57; Ahmed Skounti, 'The Authentic Illusion: Humanity's Intangible Cultural Heritage, the Moroccan Experience', in *Intangible Heritage*, ed. by Laurajane Smith and Natsuko Akagawa (London and New York: Routledge, 2009), pp. 74-92.
- 47 Andrew Martindale, Sara Shneiderman and Mark Turin, 'Time, Oral Tradition and Technology', *Memory*, ed. by Philippe Tortell, Mark Turin and Margot Young (Vancouver: Peter Wall Institute for Advanced Studies, 2018), pp. 197-206; Mark Turin, 'Orality and Technology, or the Bit and the Byte: The Work of the World Oral Literature Project', *Oral Tradition*, 28.2 (2013), 173-86.
- 48 Skounti, 'The Authentic Illusion: Humanity's Intangible Cultural Heritage, the Moroccan Experience', p. 78.
- 49 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997-2014), I (1997), 150.
- 50 འུ་ཚེ་བ་དགའ་ལྷན་གསེར་ཁྲིར་བཞུགས། འུ་གཉིས་པ་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོར་བཞུགས། འུ་གསུམ་པས་ས་ལ་
སླ་གྲར་ལུབ།
- 51 Hildegard Diemberger, 'Blood, Sperm, Soul and the Mountain: Gender Relations, Kinship and Cosmivision among the Khumbo (N.E. Nepal)', in *Gendered Anthropology*, ed. by Teresa del Valle (London: Routledge, 1993), pp. 88-127; Nancy Levine, 'The Theory of Rü: Kinship, Descent and Status in a Tibetan Society', in *Asian Highland Societies in Anthropological Perspective*, ed. by Christoph von Fürer-Haimendorf (New Delhi: Sterling Publishers, 1981), pp. 52-78.
- 52 José I. Cabezón and Roger R. Jackson, 'Editors' Introduction', in *Tibetan Literature: Studies in Genre*, ed. by José I. Cabezón and Roger R. Jackson (New York: Snow Lion, 1996), pp. 11-37.
- 53 Lauran R. Hartley and Patricia Schiaffini-Vedani, 'Introduction', in *Modern Tibetan Literature and Social Change*, ed. by Lauran R. Hartley and Patricia Schiaffini-Vedani (Durham and London: Duke University Press, 2008), pp. xiii-xxxviii (pp. xvii-xviii); Lama Jabb, *Oral and Literary Continuities*

in *Modern Tibetan Literature: The Inescapable Nation* (Lanham: Lexington Books, 2015).

- 54 Alexandru Anton-Luca, 'glu and la ye in Amdo: An Introduction to Contemporary Tibetan Folk Songs', in *Amdo Tibetans in Transition: Society and Culture in the post-Mao Era*, ed. by Toni Huber (Leiden: Brill, 2002), pp. 173-96 (pp. 178-79); Roger R. Jackson, "'Poetry" in Tibet: *Glu, mGur, sNyan ngag* and "Songs of Experience"', in *Tibetan Literature: Studies in Genre*, ed. by José I. Cabezón and Roger R. Jackson (New York: Snow Lion, 1996), pp. 368-92 (p. 369); Anna Morcom, 'Landscape, Urbanization, and Capitalist Modernity: Exploring the "Great Transformation" of Tibet through its Songs', *Yearbook for Traditional Music*, 47 (2015), 161-89 (p. 164).
- 55 对于古印度诗歌对藏族文学的影响, 见Leonard W. J. van der Kuijp, 'Tibetan Belles-Lettres: The Influence of Dandin and Ksemendra', in *Tibetan Literature: Studies in Genre*, ed. by José I. Cabezón and Roger R. Jackson (New York: Snow Lion, 1996), pp. 393-410 (pp. 395-400).
- 56 王尧和陈践编译,《敦煌古藏文文献探索集》(上海:上海古籍出版社, 2008), p. 38; Jackson, "'Poetry" in Tibet: *Glu, mGur, sNyan ngag* and "Songs of Experience"', pp. 368-92 (p. 371); Rolf A. Stein, *Tibetan Civilization* (London: Faber and Faber LTD, 1972), pp. 252-53.
- 57 “歌”(མགུར།)原先是“录”(ལུ།), 即“歌谣”的敬词。如《吐蕃赞普传记》所示, 与大臣所唱的录相比, 赞普和皇室成员所唱的歌使用敬词。后来, 从十世纪开始的佛教后弘期, 以及将歌与著名瑜伽士、诗人米拉日巴紧密联系在一起, 歌一词逐渐用于指代道歌。道歌继承了录的内在, 以简单日常的语言和自由的韵律为特点。有关道歌的定义与特点, 详见Tsangnyön Heruka, *The Life of Milarepa*, trans. by Andrew Quintman (London: Penguin Books, 2010), pp. xxx-xxxi; Lama Jabb, *Oral and Literary Continuities in Modern Tibetan Literature: The Inescapable Nation*, pp. 5-10; Victoria Sujata, *Tibetan Songs of Realization: Echoes from a Seventeenth-Century Scholar and Siddha in Amdo* (Leiden and Boston: Brill, 2005), pp. 77-85.
- 58 Per K. Sørensen, *Divinity Secularized: An Inquiry into the Nature and Form of the Songs Ascribed to the Sixth Dalai Lama* (WIEN, 1990), p. 13.
- 59 Solomon G. Fitzherbert, 'The Tibetan Gesar Epic as Oral Literature', in *Contemporary Visions in Tibetan Studies: Proceedings of The First International Seminar of Young Tibetologist*, ed. by Brandon Dotson and others (Chicago: Serindia Publications, 2009), pp. 171-96; Zhambei Gyaltsho, 'Bab Sgrung: Tibetan Epic Singers', *Oral Tradition*, 16.2 (2001), 280-93.
- 60 Thurston, 'An Introduction to Tibetan sa bstod speeches in A mdo', pp. 49-73.

Religious and Oratorical Traditions of the Nepalese-Tibetan Borderland (Library of Tibetan Works & Archives, 1984), p. 84.

- 70 阿旺嘉措, “民间苯教祭祀者‘莱坞’的经书内涵及其文化特征”, 《西藏大学学报》, 29.1 (2014), 115-20; 吉西次力, “安多迭部地区民间口述经文《司巴拖亦》初探”, 《民族史研究》, 苍铭编(北京: 中央民族大学出版社, 2018), pp. 128-40.
- 71 འགྲུ་བཙུན་ལེགས་བཤད་རྒྱ་མཚོ། ཐེ་བོའི་དམངས་ཁྲོད་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་ཕྱོགས་བསྟུས། (ལན་ཅུ། ཀུན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྟུག་ཁང། 2017).
- 72 Jackson, *The Mollas of Mustang: Historical, Religious and Oratorical Traditions of the Nepalese-Tibetan Borderland*, pp. 36-41.
- 73 Barbara N. Aziz, ‘On Translating Oral tradition: Ceremonial Wedding Poetry from Dingri’, in *Soundings in Tibetan Civilization*, ed. by Barbara N. Aziz and Matthew Kapstein (New Delhi: Manohar, 1985), pp. 115-32.
- 74 Jackson, *The Mollas of Mustang: Historical, Religious and Oratorical Traditions of the Nepalese-Tibetan Borderland*, pp. 81-83.
- 75 Aziz, ‘On Translating Oral tradition: Ceremonial Wedding Poetry from Dingri’, p. 118.
- 76 Stein, *Tibetan Civilization*, pp. 196-98.
- 77 在1950年代民族识别时, 人口约为17000的白马人被认定为藏族(བོད་རིགས།), 然而关于他们藏族身份的争议延续至今。1973年, 白马族群提交了请求重新鉴别其民族的报告。1986年, 中央政府决定维持之前对白马人是藏族的民族识别决定。有关细节见四川民族研究所, 《白马藏人族属问题讨论集》(成都: 四川民族研究所, 1980); 平武县白马人族属研究会, 《白马人族属研究文集》(平武县白马人族属研究会, 1987)。
- 78 王万平和班旭东, “白马藏人古歌调查报告”, 《西北民族大学学报》, 4 (2015), 142-50; 宗喀漾正岗布和王万平, “白马藏人古歌‘gLu’与斯巴苯教”, 《西藏大学学报》, 3 (2016), 8-15.
- 79 王万平和班旭东, “白马藏人古歌调查报告”, pp. 142-50; 宗喀漾正岗布和王万平, “白马藏人古歌‘gLu’与斯巴苯教”, pp. 8-15.
- 80 འགྲུ་བཙུན་ལེགས་བཤད་རྒྱ་མཚོ། ཐེ་བོའི་དམངས་ཁྲོད་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་ཕྱོགས་བསྟུས། p. 160.
- 81 与青藏高原上各社群的口述记录一致, 书面文献也表明, 把录理解为百科全书式的知识体系, 而非简单的民歌, 将更有裨益。例如, 在《如意释藻》第十二章中, 录被理解为知识系统。此章也提供了对录最全面的分类, 包括天竺的“法歌”(ཚོས་སྒྲུ།), 中原的“卜歌”(ཅིས་སྒྲུ།), 象雄的“苯歌”(བོལ་སྒྲུ།), 阿里的“藏歌”(མངའ་རིས་བཤད་ཀྱི་སྒྲུ།)及其各自的表演规则。见Don dam smra ba'i seng ge,

- A 15th Century Tibetan Compendium of Knowledge (Bshad mdzod yid bzhin nor bu)* with an introduction by E. Gene Smith, ed. by Lokesh Chandra (New Delhi: Jayed Press, 1969), pp. 522-27.
- 82 Jackson, *The Mollas of Mustang: Historical, Religious and Oratorical Traditions of the Nepalese-Tibetan Borderland*, pp. 23-24.
- 83 Ellis Gene Smith, 'Introduction', in *A 15th Century Tibetan Compendium of Knowledge*, p. 6.
- 84 与为学僧撰写的《智者启蒙》那种学者气浓厚且精细的写作风格不同, 八思巴以简明扼要的风格给其虔诚的施主撰写了《彰所知论》。他写此书可能是受到了宋代为皇帝与皇子编写类书的传统的影响。
- 85 早在九世纪, 胜友已将《俱舍论》的部分内容翻译成了藏文。十三世纪祁嘉贝央为世亲《俱舍论》所作的藏语论疏被认为是最全面的。《俱舍论》完整的英文翻译见 *Abhidharmakośa-Bhāṣya of Vasubandhu: The Treasury of the Abhidharma and Its (Auto) Commentary*, ed. and trans. into English by Gelong L. Sangpo, 4 vols (Delhi: Motilal Banarsidass Publishers Private Limited, 2012); The Ninth Karmapa Wangchuk Dorje, *Jewels from the Treasury*, trans. by David Karma Choephel (New York: KTD Publications, 2012)。
- 86 Rupert Gethin, *The Foundations of Buddhism* (Oxford: Oxford University Press, 1998), pp. 207-09; Noa Ronkin, 'Abhidharma', *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, (2018). <https://plato.stanford.edu/archives/sum2018/entries/abhidharma/>.
- 87 有关佛教三藏(ཐཱ་བོ་སྡེ་གསུམ།), 见Chögyam Trungpa, *Glimpses of Abhidharma: From a Seminar on Buddhist Psychology* (Boulder: Prajñā Press, 1975), p. 2。
- 88 Gethin, *The Foundations of Buddhism*, pp. 56, 206.
- 89 Dreyfus, *The Sound of Two Hands Clapping*, pp. 113-18.
- 90 འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ། ཤེས་བྱ་རབ་གསལ། ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། རོད་15ལོའུ། (Sachen International, 2006), XIII (2006), p. 2a; ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཆོས་འབྲུར་བྱས་པ་སྟོན་པ། (BDRC: MW1NLM864, n.d.), pp. 30b-1a.
- 91 Khedrup Norsang Gyatso, *Ornament of Stainless Light: An Exposition of the Kalachakra Tantra*, trans. by Gavin Kilty (Boston: Wisdom Publications, 2004), pp. 2-3.
- 92 洛桑丹珠和婆巴次仁,《安多古刹禅定寺》, pp. 47-48。

- 93 有关阿毗达磨和时轮金刚传统中世界观的异同, 见Vesna Wallace, *The Inner Kalacakratantra: A Buddhist Tantric view of the Individual* (Oxford: Oxford University Press, 2001), pp. 66-76。
- 94 Ellis Gene Smith, 'Introduction', in *A 15th Century Tibetan Compendium of Knowledge*, p. 5-6.
- 95 གཤགས་པ་བཤད་སྐབས། ལོ་དང་སྐར་སྒྲིབ་རེུ་མིག་གི་གློ་དང་ཚེས་ཀྱི་ལྷེ་མིག་གི་སྐོར་དོན་བསྐུས་པ་བཞུགས་སོ།། ཚེ་ལོ་གཤགས་པ་བཤད་སྐབས་ཀྱི་གསུང་འབུམ། བོད་18ཡོད། (ཤེ་ཅིང་། ཀྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།), XVII (2009), p. 393.
- 96 我们注意到由拉姆才让转写的释巴诗节和已经出版的བོད་ཀྱི་དམངས་ཁྲོད་དག་རྒྱུན་རིག་གནས་དཔེ་ཚོགས། འབྲུག་ཐར་དང་དག་དབང་རྒྱ་མཚོས་བསྐྱིགས། བོད་60ཡོད། (ལན་ཅུ་ཀན་སུའུ་རིག་གནས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 2015), V, VI, VII, VIII (2015)一致。
- 97 Cabezón and Jackson, 'Editors' Introduction', p. 14; Lama Jabb, *Oral and Literary Continuities in Modern Tibetan Literature: The Inescapable Nation*, pp. 17-20.
- 98 Turin, 'Orality and Technology, or the Bit and the Byte: The Work of the World Oral Literature Project', 173-86.
- 99 Fitzherbert, 'The Tibetan Gesar Epic as Oral Literature', pp. 179-85; Thurston, 'Assessing the Sustainability of the Gesar Epic in Northwest China, Thoughts from Yul shul (Yushu) Tibetan Autonomous Prefecture', p. 4.
- 100 Mark Bender, Aku Wuwu and Jjivot Zopqu, *The Nuosu Book of Origins* (Seattle: University of Washington Press, 2019), p. xi.
- 101 Timothy Thurston, 'An Examination of the Poetics of Tibetan Secular Oratory: An A mdo Tibetan Wedding Speech', *Oral Tradition*, 33.1 (2019): 23-50.
- 102 Stein, *Tibetan Civilization*, pp. 43-44.
- 103 Charles Ramble, 'Real and Imaginary Tibetan Chimeras and Their Special Powers', *Mongolo-Tibetica Pragensia*, 7.2 (2014), 13-33 (pp. 15-20).
- 104 Daniel Berounský, 'Bird Offerings in the Old Tibetan Myths of the Nyen Collection (*Gnyan 'bum*)', *Archiv orientální*, 84.3 (2016), 527-59 (pp. 539-40).
- 105 傅懋勳, 《纳西族图画文字白蝙蝠取经记研究》(北京: 商务印书馆, 2012)。

- 106 阿旺嘉措和唐茜, “司巴苯教的宇宙观初步探讨”, 青藏高原论坛, 1.1 (2015), 1-3。
- 107 Geoffrey Samuel, *Civilized Shamans: Buddhism in Tibetan Societies*.
- 108 Philippe Cornu, *Tibetan Astrology*, trans. by Hamish Gregor (Boston and London: Shambhala Publications, 1997), pp. 30-31.
- 109 Charles Ramble, ‘The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion’, *Extrême-Orient Extrême-Occident*, 35 (2013), 199-232 (pp. 212-13).
- 110 Ramble, ‘The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion’, p. 214.
- 111 桑吉卓玛, “民间苯教文献‘夏当’初探”, 《西藏大学学报》, 2 (2022), 38-45。
- 112 关于对“主文本”的批判讨论, 见Mark Bender, ‘Co-creations, Master Texts, and Monuments: Long Narrative Poems of Ethnic Minority Groups in China’, *Journal of Chinese Oral and Performing Literature*, 38.2 (2019), 65-90.
- 113 范学勇和杨士宏, 《卓尼藏族创世史诗舍巴》(北京: 民族出版社, 2017)。

Khyung ལུ་ཀླུ་ པཎ་

Khyung

Khyung is a bird-like deity in both Bon and Tibetan Buddhism. It is often described as a majestic bird that hatched from an egg and is understood to be the enemy of a class of pre-Buddhist deities known as the *lu* (*klu*). Khyung is usually thought to be, or identified with, the Tibetan translation of ‘garuda’, a divine eagle-like creature in Hinduism and a class of golden-winged birds in Buddhism. However, scholars believe that there was an original and indigenous type of bird-like deity in Tibet. It was during the transmission of Buddhism into Tibet that elements of the garuda were assimilated to Khyung.¹

Khyung, as a tutelary deity, appears in both Bon and Buddhist doctrines. It has considerable religious significance and ritual importance. Khyung-related texts are most often associated with the ‘Great Perfection’ (*rdzogs chen*) tradition, the meditative paths in both Bon and Nyingma practices. The metaphor of Khyung reaching perfection within its egg and overpowering everything the moment that it soars into the sky is used to guide practitioners on the path to attaining enlightenment.² Our aim here is not to examine the religious meaning of Khyung in Shépa. Instead, our goal is to enrich the accounts of Khyung, which—as a mythical bird with great strength—appears throughout Tibetan oral literature and mythology. For example, old Tibetan texts, known as the *Nyen Collection*, document the birth of Khyung from a golden egg as well as its dwelling at the peak of the Mount Meru.³ These descriptions are very similar to those in Shépa.

Thematically speaking, ‘Khyung’ in Shépa consists of two parts. The first part illustrates how the universe and Khyung came into existence

from a primal state, providing a detailed description of Khyung—including its appearance, food, forms, and so forth. The second part delineates how the red Khyung, one of Khyung's forms, was seized by the demon, and how it was eventually rescued by a wise bat and returned to the Jambu Continent (*'dzam bu gling*). Therefore, readers are encouraged to also read the second section as a narrative that highlights the crucial role played by the bat: another 'bird'⁴ with religious and cultural significance across the Tibetan Plateau.⁵ As illustrated in our introduction, the role played by the bat in solving crises is also found beyond the Tibetan cultural and religious realms along the margins of the Tibetan Plateau.

The 'Khyung' section offers deep insights into Bon—or, more broadly speaking, a non-Buddhist—worldview and knowledge. The birth of beings from a primeval egg includes elements of Bon cosmology, which Buddhist cosmology does not attest to.⁶ The appreciation of birds as powerful beings contrasts with a Buddhist worldview which considers animals to be sentient beings in the unfortunate realm of rebirth.⁷ At the same time, readers may well notice the significant incorporation of Buddhist glosses and the fusion of Bon and Buddhism in both 'Khyung' and the following section, 'Rübel'. This once again demonstrates the evolution of and resulting amalgam of religions in Tibetan societies. Similar to other Shépa sections, narrators do not sing 'Khyung' in its entirety. Given that the cosmology of Bon is constructed along dualistic lines, this section—which illustrates Khyung, the one who uplifts the sky—is always performed together with 'Rübel', the cosmic tortoise, the one who presses down the earth.

Endnotes

- 1 John V. Bellezza, 'The Swastika, Stepped Shrine, Priest, Horned Eagle, and Wild Yak Rider-Prominent Antecedents of Yungdrung Bon Figurative and Symbolic Traditions in the Rock Art of Upper Tibet', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 42 (2017), 5–38 (p. 26); Gregory Hillis, 'Khyung Texts in the *Rnying ma'i rgyud 'bum'*', in *The Many Canons of Tibetan Buddhism*, ed. by Helmut Eimer and David Germano (Leiden: Brill, 2002), pp. 313–34 (p. 314); René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities* (Delhi: Book Faith India, 1996), pp. 256–58.

- 2 Sam van Schaik, *Approaching the Great Perfection: Simultaneous and Gradual Approaches to Dzogchen Practice in Jigme Lingpa's Longchen Nyingtig* (Boston: Wisdom Publications, 2004), pp. 124–27.
- 3 Daniel Berounský, 'Bird Offerings in the old Tibetan Myths of the Nyen Collection (*Gnyan 'bum*)', *Archiv orientální*, 84.3 (2016), 527–59 (p. 537).
- 4 In the Tibetan context, the bat is regarded as a bird rather than as a mammal.
- 5 Charles Ramble, 'Real and Imaginary Tibetan Chimeras and Their Special Powers', *Mongolo-Tibetica Pragensia*, 7.2 (2014), 13–33.
- 6 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997–2014), I (1997), p. 130.
- 7 Berounský, 'Bird Offerings in the old Tibetan Myths of the Nyen Collection (*Gnyan 'bum*)', p. 551.

ལྷན།

བོད་ཀྱི་གཡུང་དྲུང་བོན་དང་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ཀྱི་ལུགས་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷན་ནི་སློང་སྐྱེས་ཀྱི་བྱ་ཡི་རིགས་
 ཤིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཅིང། ཉམས་ཞིབ་པ་རེ་འགས་དེ་ནི་དང་པོར་བོད་མི་རབས་ཀྱི་ཚོས་རྒྱུད་པའི་
 ལུགས་སུ་གནས་པའི་ལྷ་ཡི་གཉེན་པོར་ལྷུང་པའི་བྱ་རྒྱལ་ཞིག་དང། དེ་ནས་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ལུགས་བོད་དུ་དར་
 བ་ནས་བརྒྱུད། རྒྱ་གར་གྱི་བྲམ་ཟེ་ཚོས་དང་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ག་རུ་འཛིན་པའི་བྱ་ལྷན་བརྒྱན་དང་
 ཆ་དབྱིབས་མཚུངས་ཕྱིར། བོད་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷན་ནི་སློང་ཉེ་མ་སྤྲོད་ག་རུ་འཛིན་དོད་དུ་ལྷུང་པ་དང། དེང་གི་བོད་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་དད་པའི་ལྷན་གི་སྤྲང་བརྒྱན་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ག་རུ་དང་བོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་གྱི་ལྷན་གཉིས་མཉམ་ཏུ་
 འབྲས་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

གཡུང་དྲུང་བོན་དང་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་སུ་ལྷན་ནི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་དོ་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཡི་དམ་
 ཀྱི་ལྷ་ཡི་རྣམ་པར་མངོན་ཞིང། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ནང་དོན་ཕལ་ཆེ་བའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་དང་རྣམས་ཚེན་གྱི་རྒྱུད་ལྷན་དང་
 དེ་དག་གི་སྤྲུབ་ཐབས་ཁག་ཏུ་གསལ་ཞིང། སྤྲུལ་སྤྲུལ་གྱི་ཉམས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལྷན་ནི་སྐྱེལ་པ་
 ཀུན་ལས་ཡོངས་སུ་གྲོལ་ཏེ་ཉམས་དང་རྟོགས་པ་འབར་བའི་རྟོགས་ཤིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད།² སྐབས་
 བབ་ཀྱི་སློང་བྱ་ནི་ལྷན་གི་སྤྲང་བརྒྱན་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་ཆ་ཁག་དོ་སློང་བྱེད་པ་ཙམ་ལས་འབྲེལ་ཡོད་ལྷ་སྐྱེམ་
 ཀྱི་སློར་མིན་ལ། བོད་ཀྱི་ཚོམ་རིག་གི་རྣམ་པ་ཀུན་ལས་ལྷན་གི་སྤྲང་བརྒྱན་དང་འབྲེལ་བའི་རིགས་ནི་ཕྱན་སུམ་
 ཚོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས། དཔེར་ན་བོན་གྱི་གཏོ་གཞུང་གཉན་འབྲམ་ཞེས་པ་ལས་ལྷན་ནི་གསེར་གྱི་སློང་ལས་
 གོལ་ཞིང་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཀྱི་ཚེ་རུ་གནས་པའི་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་³ བཤད་པའི་ལྷན་གི་ལེའུའི་ནང་དོན་
 དང་ཡོངས་སུ་མཚུངས།

བཤད་པའི་བརྗོད་བྱའི་ནང་དོན་ལས་ལྷན་གི་ལེའུ་ནི་ཚན་པ་གཉིས་ཀྱིས་གྲུབ་ཡོད་དེ། ཚན་པ་དང་པོར་སྲིད་
 པ་དང་པོར་ཤར་དུས་ལྷན་ཅི་ལྷར་བྱུང་བ་དང། ལྷན་གི་རྣམ་པ་དང་གཟུང་དང་སྤྲང་བརྒྱན་གྱི་སློར་ཞིབ་ཏུ་བརྗོད་
 ཡོད་ལ། ཚན་པ་གཉིས་པར་ལྷན་དམར་པོ་ནི་བདུད་རླུང་ལྷན་པོས་བསྐྱེད་ནས་བདུད་མཁའ་དུ་བརྒྱུག་ཕྱིར་སྐྱམ་
 པོ་པ་ཤང་གིས་ཐབས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པར་བརྟེན། མཐར་འཇུག་བྱ་སྤོང་ལ་ཕྱིར་འཕུར་བའི་སློར་བརྗོད་ཡོད། དེའི་
 ཕྱིར། ཚན་པ་གཉིས་པ་ནི་སྐྱམ་པོ་པ་ཤང་གཙོ་བོར་བརྒྱུད་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱས་ནའང་ཚོག་
 པ་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཡིན། པ་ཤང་ནི་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ལས་མཚན་དོན་ཕྱན་སུམ་ཚོགས་པའི་འདབ་ཆགས་
 ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཅིང།⁴ དེ་དང་འབྲེལ་བའི་མཚན་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་ཚོག་ཡང་གང་
 མང་ཞིག་བྱུང་ཡོད།⁵ རྗོན་སློང་གི་སྐབས་སུ་ལྷན་པ་ལྟར། པ་ཤང་གིས་འབྲུག་པ་ལེགས་པར་བཅོས་པའི་གཏམ་
 རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲང་ཚུལ་ནི་བོད་ཁམས་ཙམ་དུ་མ་ཟད་པར་མདོ་དབུས་མཐོ་སྐང་གི་མཐའ་མཚམས་ཀྱི་ཡུལ་ལྷན་ཁག་
 གི་ཚོས་ལུགས་དང་ཡུལ་སྲོལ་རིག་གནས་ཀུན་ཏུ་ལྷན་ཡོད།

འདིར་ལྷན་གི་ལེའུ་ལས། བོད་ཀྱི་ལྷ་བོན་དང་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ཀྱི་ལུགས་མ་ཡིན་པའི་སྤྲ་རབས་བོད་ཀྱི་ཚོས་
 རྒྱུད་པའི་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་བྱ་སྤྲ་མང་ཕྱན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་འདུས་ཡོད་པ་དང། དེ་དག་ལས་སྤྲང་
 སྲིད་མ་ལས་སློང་སྐྱེས་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་དེ་ནི་སྤྲ་རབས་བོན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལས་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ལུགས་ལ་མེད་པ་
 ཞིག་དང།⁶ ལྷག་པར་དུ་འདབས་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་དམིགས་བསལ་གྱིས་མཚོག་ཏུ་བཀུར་བའི་ཚུལ་

དེའང་སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལུགས་པས་འདབས་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ནི་དན་སོང་གི་ལུས་སུ་བཞེད་པའི་ལྷ་བ་དང་ཅུང་
 མི་མཐུན་པ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུབ། གང་ལྟར་ལྷ་དང་རུས་སྐལ་གྱི་བཤད་པའི་བརྗོད་བྱུང་སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་
 དགོངས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐ་སྐད་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ནའང་། གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་སློམ་གཞི་སྤྱིའི་ཆ་ནས་བོད་སྐད་རབས་
 ཀྱི་ཚོས་རྗེས་པའམ་སྲིད་པའི་ལྷ་བོན་གྱི་འབྲུང་གཉིས་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ལུགས་ལྟར། གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་པའི་ལྷ་
 ཚེན་དང་ས་མར་ལ་མཚན་པའི་རུས་སྐལ་ཞེས། ལྷ་དང་རུས་སྐལ་གྱི་ལེའུ་གཉིས་ནི་མཉམ་དུ་གྱུར་སོལ་ཡོད་པ་
 དང་། གྱུར་ལེན་གྱི་སྐབས་སུ་ནང་གི་ཚན་པ་ཁ་ཤས་ཤིག་ལས་ནང་དོན་ཆ་ཚང་ནི་ལེན་གྱི་མེད་དོ།

མཇུག་མཚན།

- 1 John V. Bellezza, 'The Swastika, Stepped Shrine, Priest, Horned Eagle, and Wild Yak Rider-Prominent Antecedents of Yungdrung Bon Figurative and Symbolic Traditions in the Rock Art of Upper Tibet', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 42 (2017), 5–38 (p. 26); Gregory Hillis, 'Khyung Texts in the *Rnying ma'i rgyud 'bum'*', in *The Many Canons of Tibetan Buddhism*, ed. by Helmut Eimer and David Germano (Leiden: Brill, 2002), pp. 313–34 (p. 314); René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities* (Delhi: Book Faith India, 1996), pp. 256–58.
- 2 Sam van Schaik, *Approaching the Great Perfection: Simultaneous and Gradual Approaches to Dzogchen Practice in Jigme Lingpa's Longchen Nyingtig* (Boston: Wisdom Publications, 2004), pp. 124–27.
- 3 Daniel Berounský, 'Bird Offerings in the old Tibetan Myths of the Nyen Collection (*Gnyan 'bum'*)', *Archiv orientální*, 84.3 (2016), 527–59 (p. 537).
- 4 བོད་ཀྱི་ལུས་སུ་ལྷ་མོག་དེ་ལྟར་འདབས་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ལས་འོ་འབྲུང་གི་སློབ་ཆགས་ཤིག་ཏུ་ངོས་
 འཛིན་བྱེད་བཞིན་མེད།
- 5 Charles Ramble, 'Real and Imaginary Tibetan Chimeras and Their Special Powers', *Mongolo-Tibetica Pragensia*, 7.2 (2014), 13–33.
- 6 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997–2014), I (1997), p. 130.
- 7 Berounský, 'Bird Offerings in the old Tibetan Myths of the Nyen Collection (*Gnyan 'bum'*)', p. 551.

鹏

鹏是一种存在于苯教与佛教中的鸟形神灵。它被描述为是从蛋中孵化出来的猛禽，是前佛教时期一种叫作“鲁”（ལུ）的神灵的宿敌。通常，鹏被认为是“迦楼罗”（梵Garuda），即“金翅大鹏”。然而有学者认为，西藏存在一种本土原生的鸟形神灵。佛教传入西藏后，有关迦楼罗的元素被其吸收，演变成了现在我们所知的鹏。¹

在苯教和佛教典籍中，鹏通常以本尊神的形象出现。它在仪式中扮演关键的角色，有相当重要的宗教意义。绝大多数和鹏相关的典籍都与苯教及宁玛派的“大圆满法”（རྫོགས་ཆེན།）修行传统有关。鹏在蛋中达到圆满状态、飞向长空时战胜一切的譬喻被用于引导开悟之路上的修行者。²此处并非要考察鹏的宗教意涵，而是丰富鹏作为拥有伟力的神秘禽鸟在藏族口头文学及神话中的叙述。例如藏文典籍《念神合集》记载，鹏从金蛋中诞生，栖居于须弥山巅峰。³这些叙述与释巴中的内容非常相似。

从内容来看，释巴中的“鹏说”由两部分组成。第一部分阐明宇宙和鹏如何从原始状态出现，然后细致刻画了鹏，包括其外形、食物、形态等。第二部分描绘了赤鹏——鹏的一种形态——如何被魔捉住，又如何被智慧蝙蝠搭救，并最终返回了南瞻部洲（འཇམ་བུ་གླིང་།）。我们鼓励读者也可将第二部分的内容理解为关于蝙蝠，即青藏高原上另一种具有重要宗教与文化意义的“飞禽”⁴的叙述。⁵如导论中所述，蝙蝠解决危机的角色也常见于青藏高原边缘那些藏族文化宗教范围之外的地方。

“鹏说”提供了有关苯教的，或更宽泛而言，非佛教的世界观与知识。万物从太古之卵中诞生体现了苯教的世界观，但佛教世界观中并不具备这一特点。⁶苯教对飞禽作为强大生灵的赞誉和佛教世界观中认为动物是轮回中的不幸生命也相互对立。⁷同时，读者或许注意到“鹏说”和接下来的“龟说”中存在大量的佛教词汇以及佛苯交融的内容，这一点再次证明了藏族社会中宗教的演变和融合。与释巴中的其他篇章类似，歌者不会完整地演唱“鹏说”。鉴于苯教世界观是二元结构，描绘托举苍天的鹏的“鹏说”常常会 and 阐释按压大地的宇宙之龟的“龟说”一起被演唱。

尾注

- 1 John V. Bellezza, 'The Swastika, Stepped Shrine, Priest, Horned Eagle, and Wild Yak Rider-Prominent Antecedents of Yungdrung Bon Figurative and Symbolic Traditions in the Rock Art of Upper Tibet', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 42 (2017), 5–38 (p. 26); Gregory Hillis, 'Khyung Texts in the *Rnying ma'i rgyud 'bum'*', in *The Many Canons of Tibetan Buddhism*, ed. by Helmut Eimer and David Germano (Leiden: Brill, 2002), pp. 313–34 (p. 314); René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities* (Delhi: Book Faith India, 1996), pp. 256–58.
- 2 Sam van Schaik, *Approaching the Great Perfection: Simultaneous and Gradual Approaches to Dzogchen Practice in Jigme Lingpa's Longchen Nyingtig* (Boston: Wisdom Publications, 2004), pp. 124–27.
- 3 Daniel Berounský, 'Bird Offerings in the old Tibetan Myths of the Nyen Collection (*Gnyan 'bum'*)', *Archiv orientální*, 84.3 (2016), 527–59 (p. 537).
- 4 藏族通常将蝙蝠当作鸟类而非哺乳动物。
- 5 Charles Ramble, 'Real and Imaginary Tibetan Chimeras and Their Special Powers', *Mongolo-Tibetica Pragensia*, 7.2 (2014), 13–33.
- 6 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997–2014), I (1997), p. 130.
- 7 Berounský, 'Bird Offerings in the old Tibetan Myths of the Nyen Collection (*Gnyan 'bum'*)', p. 551.

ལྷུང་གི་བཤད་པ།

鹏说

Khyung

ཤར་དཀར་པོ་ཉི་མ་ཤར་ཕྱོགས་ན།¹

东方既白日升兮

In the east, where the bright sun rises,

དགོན་ཆེ་བ་ཟེར་བའི་དགོན་ཞིག་ཡོད།²

有寺一座恢弘矣

There is a magnificent monastery.

མགོན་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་ཕུག་རེ་འཚལ།³

朝拜礼敬怙主兮

Prostrations are made to the Great Protectors.

འགངས་ཆེ་ནི་ལྷ་དང་སླ་མ་རེད།⁴

佛陀喇嘛极要也

Buddhas and lamas are the most important ones.

མཐུ་ཆེ་བ་ཚོས་སྐྱོང་མཁའ་འགོ་རེད།⁵

空行护法伟力也

Dharma protectors and the sky walkers, *khandro*, embody the greatest power.

དྲིན་ཆེ་བ་དྲིན་ཆེན་པ་མ་རེད།⁶

父母恩情最重也

Parents are the ones to whom we are most grateful.

གཙོ་ཆེ་བ་བདུད་རྩི་སྨྲན་ཆང་རེད།⁷

甘露良药绝佳也

Healing nectar, Amrita, is the most significant elixir.

¹ MT: ཤར་དཀར་པོ་ཉི་མ་ཤར་ཕྱོགས་ན། DP: སྐད་སྐད་གི་ཉི་མ་ཤར་ཕྱོགས་ན། LT: སྐད་སྐད་གི་ཉི་མའི་ཤར་ཕྱོགས་ན། FY: སྐད་སྐད་ཀྱི་ཉི་མ་ཤར་ཕྱོགས་ན།

² LT, FY: དགོན་ཆེ་བ་ཟེར་བའི་དགོན་ཞིག་ཡོད།

³ DP: མགོན་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་ཕུག་རེ་འཚལ། LT: དགོན་ཆེ་བ་ཕུག་གསུམ་འཚལ་ས་རེད། FY: མགོན་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་ཕུག་རེ་འཚལ་ཉ།

⁴ ME: འགངས་ཆེ་ནི་ལྷ་དང་སླ་མ་རེད། DP: འགང་ཆེ་བ་ལྷ་དང་སླ་མ་ལ། LT: འགངས་ཆེ་ལྷ་དང་སླ་མ་རེད། FY: འགངས་ཆེ་བ་ལྷ་དང་སླ་མ་རེད།

⁵ MT: མཐུ་ཆེ་བ་ཚོས་སྐྱོང་མཁའ་འགོ་རེད། DP: མཐུ་ཆེ་བ་མཁའ་འགོ་ཚོས་སྐྱོང་ཡིན།

⁶ MT: དྲིན་ཆེ་བ་དྲིན་ཆེན་པ་མ་རེད། DP: དྲིན་ཆེ་བ་དྲིན་པ་མ་ལ། LT, FY: དྲིན་ཆེ་བ་དྲིན་ཆེ་པ་མ་རེད།

⁷ LT, FY: གཙོ་ཆེ་བ་བདུད་རྩི་སྨྲན་ཆང་རེད།

ལན།

答

Answer:

ཕྱི་གནམ་སའི་གོ་ལ་འབྱེད་ཚུལ་འདི།¹⁴

其开天辟地如是

This is how the sky and the earth were separated.

ལྷ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ཟེར་ནི་གན།¹⁵

名文殊之尊者兮

The Noble One named Mañjuśrī,

བྱོན་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཚེ་ལ་བྱོན།¹⁶

至东方之山巅矣

Descended at the apex of the eastern mountain.

བཞུགས་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཚེ་ན་བཞུགས།¹⁷

坐于东方山巅兮

Sat there,

ཤར་ཕྱོགས་ཚེ་ནས་ཁ་འདོན་བཟོས།¹⁸

祷于东方山巅矣

Recited the prayer.

ཁ་འདོན་བཟོས་ནས་རླུང་རེ་གཡུགས།¹⁹

祷祝而后风起兮

A gust of wind blew after the recitation of the prayer.

རླུང་ཉིན་གཡུག་གཅིག་དང་མཚན་གཡུག་གཉིས།²⁰

风起昼夜不息也

It lasted for days and nights.

¹⁴ MT: ཕྱི་གནམ་སའི་གོ་ལ་འབྱེད་ཚུལ་འདི། DP: ཕྱི་གནམ་སའི་གོ་ལག་འབྱེད་ཚུལ་འདི། LT: གནམ་ས་གོ་ལ་འབྱེགས་ཚུལ་ནི། FY: ཕྱི་གནམ་སའི་གོ་ལག་བྱེད་ཚུལ་འདི།

¹⁵ MT: ལྷ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ཟེར་ནི་གན། DP, FY: ལྷ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ཟེར་ལེ་འདི། LT: ལྷ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ཟེར་བ་དེ།

¹⁶ MT, FY: བྱོན་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཚེ་ལ་བྱོན། DP: བྱོན་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཚང་ལ་བྱོན། LT: བྱོན་ནས་ཤར་ཕྱོགས་ཚེ་ལ་བྱོན།

¹⁷ MT: བཞུགས་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཚེ་ན་བཞུགས། DP: བཞུགས་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཚང་གི་བཞུགས། LT: བཞུགས་པ་ཤར་ཕྱོགས་ཚེ་ནས་བཞུགས། FY: བཞུགས་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཚེ་ནས་བཞུགས།

¹⁸ MT: ཤར་ཕྱོགས་ཚེ་ནས་ཁ་འདོན་བཟོས། DP: ཤར་ཕྱོགས་ཚལ་གི་ཁ་འདོན་བྱོན། LT: ཤར་ཕྱོགས་ཚེ་ཡི་ཁ་འཛིན་བཟོས། FY: ཤར་ཕྱོགས་ཚེ་ན་ཁ་འདོན་བཟོས།

¹⁹ MT, FY: ཁ་འདོན་བཟོས་ནས་རླུང་རེ་གཡུགས། DP: ཁ་འདོན་བྱེད་ནི་རླུང་རེ་གཡུགས། LT: ཁ་འཛིན་བཟོས་ནས་རླུང་རེ་གཡུག

²⁰ MT, LT, FY: རླུང་ཉིན་གཡུག་གཅིག་དང་མཚན་གཡུག་གཉིས། DP: རླུང་ཉིན་གཡུགས་གཅིག་དང་མཚན་གཡུག་གཉིས།

ལན།

答

Answer:

གནམ་ལ་སླིན་སྐྱུང་སླིན་གྱིས་བྱས།²⁵

云拢云霽天間也

The cloud gathered clouds in the sky.

ས་ལ་དགོ་སྐྱུང་དགོ་ཡིས་བྱས།²⁶

德积功德地上也

The merit gathered merit on the earth.

བར་ལ་རྒྱང་སྐྱུང་རྒྱང་གིས་བྱས།²⁷

风聚长风中字也

The wind gathered wind in the intermediate space.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

གནམ་ལ་ཕ་མེས་འོངས་བསྐྱད་སྣང་།²⁸

皇天之上父祖至

In the sky, the forefather descended.

གནམ་གྱི་ཕ་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།²⁹

孰为皇天之父耶

Who was the father of the sky?

²⁵ MT, LT, FY: གནམ་ལ་སླིན་སྐྱུང་སླིན་གྱིས་བྱས། DP: གནམ་ལ་གཤེགས་འདེགས་བཤེན་གི་བཟོས།

²⁶ MT: ས་ལ་དགོ་སྐྱུང་དགོ་ཡིས་བྱས། DP: ས་ལ་དགོས་འདོད་ཁང་གི་བཟོས། LT: ས་ལ་དགོ་སྐྱུང་ཁེངས་གྱིས་བྱས། FY: ས་ལ་དགོ་སྐྱུང་ཁང་གིས་བྱས།

²⁷ MT, LT, FY: བར་ལ་རྒྱང་སྐྱུང་རྒྱང་གིས་བྱས། DP: བར་ལ་རྒྱང་འདེགས་རྒྱང་གི་བཟོས།

²⁸ MT: གནམ་ལ་ཕ་མེས་འོངས་བསྐྱད་སྣང་། DP: གནམ་ལ་ཕ་མེད་འོང་སྐྱད་ན། LT: གནམ་ལ་ཕ་མེས་འོངས་བསྐྱད་ན། FY: གནམ་ལ་ཕ་མེས་འོང་བསྐྱད་ན།

²⁹ MT, LT, FY: གནམ་གྱི་ཕ་ནི་ཅི་ཞིག་རེད། DP: གནམ་གི་ཕ་དེ་ཅི་བཟི་རེ།

ས་ལ་མ་མེས་འོངས་བསྐྱད་སྣང་།³⁰ 后土之上母祖至
On the earth, the foremother descended.

ས་ཡི་མ་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།³¹ 孰为后土之母耶
Who was the mother of the earth?

བར་ལ་སུ་ཞིག་འོངས་བསྐྱད་སྣང་།³² 中字之上有子至
In the intermediate space, the son descended.

བར་གྱི་སུ་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།³³ 孰为中字之子耶
Who was the son in the intermediate space?

ལན། 答
Answer:

གནམ་གྱི་ཕ་ནི་བཤད་རྒྱ་ན།³⁴ 言皇天之父者兮
Speaking of the father of the sky,

ཕ་ནི་གནམ་གཉན་དབང་ཆེན་ཡིན།³⁵ 父者天之念神矣
He was the *nyen* deity of the sky.

ས་ཡི་མ་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།³⁶ 言后土之母者兮
Speaking of the mother of the earth,

³⁰ MT: ས་ལ་མ་མེས་འོངས་བསྐྱད་སྣང་། DP: ས་ལ་མ་མེད་འོང་སྐྱད་ན། LT: ས་ལ་མ་མེས་འོངས་བསྐྱད་ན། FY: ས་ལ་མ་མེས་འོང་བསྐྱད་ན།

³¹ MT, LT, FY: ས་ཡི་མ་ནི་ཅི་ཞིག་རེད། DP: ས་ཡི་མ་དེ་ཆེ་བཟི་རེ།

³² MT: བར་ལ་སུ་ཞིག་འོངས་བསྐྱད་སྣང་། DP: བར་ལ་སུ་མེད་འོང་སྐྱད་ན། LT: བར་ལ་སུ་ཞིག་འོངས་བསྐྱད་ན། FY: བར་ལ་སུ་མེས་འོང་བསྐྱད་ན།

³³ MT, LT: བར་གྱི་སུ་ནི་ཅི་ཞིག་རེད། DP: བར་གྱི་སུ་དེ་ཆེ་བཟི་རེད། FY: བར་གྱི་སུ་འདི་ཅི་ཞིག་རེད།

³⁴ MT, LT: གནམ་གྱི་ཕ་ནི་བཤད་རྒྱ་ན། DP: གནམ་གྱི་ཕ་དེ་བཤད་བཤྱི་ན། FY: གནམ་གྱི་ཕ་མ་བཤད་རྒྱ་ན།

³⁵ MT: ཕ་ནི་གནམ་གྱི་དབང་ཆེན་ཡིན། DP: ཕ་ནི་གནམ་གཉན་དབང་ཆེན་ཡིན། LT: ཕ་ནི་གནམ་གྱི་དབང་པོ་རེད། FY: ཕ་ནི་གནམ་གཉན་དབང་ཆེན་རེད།

³⁶ DP: ས་ཡི་མ་དེ་བཤད་བཤྱི་ན། ED: ས་ཡི་མ་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།

མ་ནི་ས་གཉན་སེམས་ཙན་ཡིན།³⁷ 母者地之念神矣
She was the *nyen* deity of the earth.

བར་གྱི་བྱ་བྱི་བཤད་རྒྱ་ན།³⁸ 言中字之子者兮
Speaking of the son in the intermediate space,

བྱ་བྱི་བར་གཉན་དུང་ཆེན་ཡིན།³⁹ 子者中字之念神
He was the *nyen* deity of the intermediate space.

དྲི། 问
Question:

གནམ་ལ་པ་མེས་འོངས་བསྐྱད་སྣང།⁴⁰ 皇天之上父祖至
In the sky, the forefather descended.

གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་གང་རེད།⁴¹ 孰者上举苍穹耶
Who was the being that held up the sky?

ས་ལ་མ་མེས་འོངས་བསྐྱད་སྣང།⁴² 后土之上母祖至
On the earth, the foremother descended.

ས་མར་ལ་མནན་མི་གང་རེད།⁴³ 孰者下按坤舆耶
Who was the being that pressed down the earth?

³⁷ MT: མ་ནི་ས་ཡི་སེམས་ཙན་ཡིན། DP: མ་ནི་ས་གཉན་སེམས་ཙན་ཡིན། LT: མ་ནི་ས་གཉི་སེམས་ཙན་རེད། FY: མ་ནི་ས་གཉན་སེམས་ཙན་རེད།

³⁸ DP: བར་གྱི་བྱ་བྱི་བཤད་བཀྲི་ན། ED: བར་གྱི་བྱ་བྱི་བཤད་རྒྱ་ན།

³⁹ MT: བྱ་བྱི་བར་གཉན་དུང་ཆེན་ཡིན། DP: བྱ་བྱི་བ་རྣང་དུང་ཆེན་ཡིན། LT: བྱ་བྱི་སར་གནས་ཅུས་སྤེལ་རེད། FY: བྱ་བྱི་བར་སྣང་དུང་ཆེན་རེད།

⁴⁰ MT: གནམ་ལ་པ་མེས་འོངས་བསྐྱད་སྣང། LT: གནམ་ལ་པ་མེས་འོངས་བསྐྱད་ན། FY: གནམ་ལ་པ་མེས་འོང་བསྐྱད་ན།

⁴¹ MT: གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་གང་རེད། DP: གནམ་ས་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་ཆེ་བཟེ་རེ། LT: གནམ་ཡར་ལ་འབྲུགས་མི་སྤྲི་ཞིག་རེད། FY: གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་ཅི་ཞིག་རེད།

⁴² MT: ས་ལ་མ་མེས་འོངས་བསྐྱད་སྣང། LT: ས་ལ་མ་མེས་འོངས་བསྐྱད་ན། FY: ས་ལ་མ་མེས་འོང་བསྐྱད་ན།

⁴³ MT: ས་མར་ལ་མནན་མི་གང་རེད། DP: ས་མར་ལ་མནན་མི་ཆེ་བཟེ་རེ། LT: ས་མར་ལ་གནོན་མི་སྤྲི་ཞིག་རེད། FY: ས་མར་ལ་མནན་མི་ཅི་ཞིག་རེད།

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་བཤད་རྒྱ་ན།⁴⁴

言上举苍穹者兮

Speaking of the being who held up the sky,

གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་ཕྱུང་ཆེན་རེད།⁴⁵

上举苍穹大鹏矣

It was the great Khyung who lifted up the sky.

གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་ཕྱུང་ཆེན་གན།⁴⁶

上举苍穹大鹏兮

The great Khyung, the being who lifted up the sky,

གནམ་ཡར་ལ་ཐད་སོ་བཀྲགས་པ་རེད།⁴⁷

轻易举升苍穹矣

The sky was uplifted effortlessly.

ས་མར་ལ་མནན་མི་བཤད་རྒྱ་ན།⁴⁸

言下按坤舆者兮

Speaking of the being who weighed down the earth,

ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་རེད།⁴⁹

下按坤舆鳌龟矣

It was Rübél who pressed down the earth.

⁴⁴ MT: གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་བཤད་རྒྱ་ན། DP: གནམ་ཡར་ལ་འབྲུགས་མི་བཤད་བགྲི་ན།

⁴⁵ MT, FY: གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་ཕྱུང་ཆེན་རེད། DP: གནམ་ཡར་ལ་འབྲུགས་མི་ཕྱུང་ཆེན་རེ། LT: གནམ་ཡར་ལ་འབྲུགས་མི་ཕྱུང་ཆེན་རེད།

⁴⁶ MT: གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་ཕྱུང་ཆེན་གན། DP: གནམ་ཡར་ལ་འབྲུགས་མི་ཕྱུང་ཆེན་གཤེ།

⁴⁷ MT: གནམ་ཡར་ལ་ཐད་སོ་བཀྲགས་པ་རེད། DP: གནམ་ཡར་ལ་ཐད་སོ་སྐྱབས་བཞག་ན། LT: གནམ་ཡར་ལ་ཐད་སོ་བཀྲགས་བཞག་ཡོད། FY: གནམ་ཡར་ལ་སང་སོ་བཀྲགས་བཞེན་ཡོད།

⁴⁸ MT: ས་མར་ལ་མནན་མི་བཤད་རྒྱ་ན། DP: ས་མར་ལ་མནན་མི་བཤད་བགྲི་ན།

⁴⁹ MT, FY: ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་རེད། DP: ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་ཡི། LT: ས་མར་ལ་གཞོན་མི་རུས་སྤལ་རེད།

ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་གན།⁵⁰ 下按坤舆鳌龟兮
Rübel, the being who pressed down the earth.

ས་མར་ལ་འཇམ་སེ་མནན་པ་རེད།⁵¹ 平稳安镇坤舆矣
The earth was depressed gently.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

དྲི། 问
Question:

གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་ཁྱུང་ཆེན་རེད།⁵² 上举苍穹大鹏兮
The great Khyung was the being who lifted up the sky.

ཁྱུང་མངལ་སྐྱེས་རེད་ན་སྐོང་སྐྱེས་རེད།⁵³ 胎生抑或卵生耶
Was Khyung born from a womb or from an egg?

ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་རེད།⁵⁴ 下按坤舆鳌龟兮
Rübel was the being who weighed down the earth.

རུས་མངལ་སྐྱེས་རེད་ན་རྩུས་སྐྱེས་རེད།⁵⁵ 胎生抑或化生耶
Was Rübel born from a womb or was it a miraculous birth?

⁵⁰ MT: ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་གན། DP: ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་ག།

⁵¹ MT: ས་མར་ལ་འཇམ་སེ་མནན་པ་རེད། DP: ས་མར་ལ་འཇམས་སེང་མནན་གཞིན། LT: ས་མར་ལ་འཇམ་སེ་མནན་བཞག་ཡོད། FY: ས་མར་ལ་འཇམས་སེ་མནན་བཞིན་ཡོད།

⁵² MT, FY: གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་ཁྱུང་ཆེན་རེད། DP: གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་ཁྱུང་ཆེན་རེ།

⁵³ MT: ཁྱུང་མངལ་སྐྱེས་རེད་ན་སྐོང་སྐྱེས་རེད། LT: ཁྱུང་མངལ་སྐྱེས་རེད་དམ་སྐོང་སྐྱེས་རེད། FY: ཁྱུང་མངལ་སྐྱེས་རེད་དམ་རྩུས་སྐྱེས་རེད།

⁵⁴ MT, FY: ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་རེད། DP: ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་ཡི། LT: ས་མར་ལ་གོན་མི་རུས་སྤལ་རེད།

⁵⁵ MT: རུས་མངལ་སྐྱེས་རེད་ན་རྩུས་སྐྱེས་རེད། LT: རུས་མངལ་སྐྱེས་རེད་དམ་རྩུས་སྐྱེས་རེད། FY: དེ་མངལ་སྐྱེས་རེད་དམ་རྩུས་སྐྱེས་རེད།

ལན།

答

Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ནི།

应答所问者如是

To give an answer to that,

གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་ལྷུང་ཆེན་རེད།⁵⁶

上举苍穹大鹏兮

The great Khyung was the being who lifted up the sky.

ལྷུང་མངལ་སྐྱེས་མ་རེད་སྐོང་སྐྱེས་རེད།⁵⁷

非胎生也卵生矣

Khyung was born from an egg, not from a womb.

ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་རེད།⁵⁸

下按坤舆鳌龟兮

Rübel was the being who pressed down the earth.

རུས་མངལ་སྐྱེས་མ་རེད་རྩུས་སྐྱེས་རེད།⁵⁹

非胎生也化生矣

Rübel was a miraculous birth and not born from a womb.

⁵⁶ MT, FY: གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་ལྷུང་ཆེན་རེད། DP: གནམ་ཡར་ལ་བཀྲགས་མི་ལྷུང་ཆེན་རེ།

⁵⁷ MT, LT, FY: ལྷུང་མངལ་སྐྱེས་མ་རེད་སྐོང་སྐྱེས་རེད།

⁵⁸ MT: ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་རེད། DP: ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་ཡི། LT: ས་མར་ལ་གནོན་མི་རུས་སྤལ་རེད།

⁵⁹ MT: རུས་མངལ་སྐྱེས་མ་རེད་རྩུས་སྐྱེས་རེད། LT: རུས་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་ལས་སྐྱེ་ནི་རེད། FY: དེ་སྐྱེ་མཆེད་རེ་རེ་ལུས་སྐྱེས་རེད།

དྲི།

问

Question:

གནམ་ཡར་ལ་བཀྱགས་མི་ཁྱུང་ཆེན་རེད།⁶⁰

上举苍穹大鹏兮

The great Khyung was the being who lifted up the sky.

ཁྱུང་ཆེན་པ་མ་བུ་གསུམ་ཤོད།⁶¹

释其父母子三者

Please speak of the great Khyung's father, mother, and son.

ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་རེད།⁶²

下按坤舆鳌龟兮

Rübel was the being who pressed down the earth.

རུས་སྤལ་པ་མ་བུ་གསུམ་ཤོད།⁶³

释其父母子三者

Please speak of Rübel's father, mother, and son.

སླུ་དལ་མོ་འོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

གནམ་ཡར་ལ་བཀྱགས་མི་ཁྱུང་ཆེན་རེད།⁶⁴

上举苍穹大鹏兮

The great Khyung was the being who lifted up the sky.

⁶⁰ MT, FY: གནམ་ཡར་ལ་བཀྱགས་མི་ཁྱུང་ཆེན་རེད། DP: གནམ་ཡར་ལ་འབྱུགས་མི་ཁྱུང་ཆེན་རེ། LT: གནམ་ཡར་ལ་འབྱུགས་མི་ཁྱུང་ཆེན་རེད།

⁶¹ MT, LT, FY: ཁྱུང་ཆེན་པ་མ་བུ་གསུམ་ཤོད། DP: ཁྱུང་ཆེན་པ་མ་བུ་གསུམ་བཤད།

⁶² MT: ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་རེད། DP: ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་ཡི། LT: ས་མར་ལ་གནོན་མི་རུས་སྤལ་རེད།

⁶³ MT, LT, FY: རུས་སྤལ་པ་མ་བུ་གསུམ་ཤོད། DP: རུས་སྤལ་པ་མ་བུ་གསུམ་བཤད།

⁶⁴ MT: གནམ་ཡར་ལ་བཀྱགས་མི་ཁྱུང་ཆེན་རེད། DP: གནམ་ཡར་ལ་འབྱུགས་མི་ཁྱུང་ཆེན་རེ། LT: གནམ་ཡར་ལ་འབྱུགས་མི་ཁྱུང་ཆེན་རེད།

ལྷུང་ཆེན་པ་མ་བྱ་གསུམ་འདྲི⁶⁵ 此其父母子三者
The great Khyung's father, mother, and son are as follows:

ཕ་ནི་ཐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་རེད།⁶⁶ 父者自性方便也
Father was the nature of method.¹

མ་ནི་ཤེས་རབ་རང་བཞིན་རེད།⁶⁷ 母者自性般若也
Mother was the nature of wisdom.

བྱ་ནི་ལྷུང་ཆེན་ཁོ་རང་རེད།⁶⁸ 子者是为大鵬矣
The son was the great Khyung himself.

ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་རེད།⁶⁹ 下按坤輿鳌龟兮
Rübel was the being who pressed down the earth.

རུས་སྤལ་ཕ་མ་བྱ་གསུམ་འདྲི⁷⁰ 此其父母子三者
Rübel's father, mother and son are as follows:

ཕ་ནི་གསེར་བྱུངས་རྒྱལ་པོ་རེད།⁷¹ 父者金壳圣王也
Father was the king of the golden shell.

མ་ནི་སྤལ་བྱུངས་རྒྱལ་མོ་རེད།⁷² 母者壳之王后也
Mother was the queen of the shell.²

⁶⁵ MT, LT, FY: ལྷུང་ཆེན་པ་མ་བྱ་གསུམ་འདྲི། DP: ལྷུང་ཆེན་པ་མ་བཤད་བཀྱི་ན།
⁶⁶ MT, LT, FY: ཕ་ནི་ཐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་རེད། DP: ཕ་ནི་ཐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན།
⁶⁷ MT, LT, FY: མ་ནི་ཤེས་རབ་རང་བཞིན་རེད། DP: མ་ནི་ཤེས་རབ་རང་བཞིན་ཡིན།
⁶⁸ MT, FY: བྱ་ནི་ལྷུང་ཆེན་ཁོ་རང་རེད། DP: བྱ་ནི་ལྷུང་ཆེན་ཁོ་རང་ཡིན། LT: བྱ་ནི་ལྷུང་ཆེན་རྒྱལ་པོ་རེད།
⁶⁹ MT: ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་རེད། DP: ས་མར་ལ་མནན་མི་རུས་སྤལ་ཡི། LT: ས་མར་ལ་གོན་མི་རུས་སྤལ་རེད།
⁷⁰ MT: རུས་སྤལ་ཕ་མ་བྱ་གསུམ་འདྲི། DP: རུས་སྤལ་ཕ་མ་བཤད་བཀྱི་ནི། LT, FY: རུས་སྤལ་གྱི་ཕ་མ་བྱ་གསུམ་འདྲི།
⁷¹ MT: ཕ་ནི་གསེར་བྱུངས་རྒྱལ་པོ་རེད། DP: ཕ་ནི་རུས་སྤལ་གསེར་བྱུང་རེ། LT, FY: རུས་སྤལ་གྱི་ཕ་ནི་གསེར་བྱུང་རེད།
⁷² MT: མ་ནི་སྤལ་བྱུངས་རྒྱལ་མོ་རེད། DP: མ་ནི་རུས་སྤལ་སྤལ་བྱུང་ཡི། LT: རུས་སྤལ་གྱི་མ་ནི་སྤལ་བྱུང་རེད། FY: རུས་སྤལ་གྱི་མ་ནི་སྤལ་བྱུང་རེད།

བྱ་ནི་རུས་སྤུལ་ཁོ་རང་རེད།⁷³

The son was Rübél himself.

子者是为鳖龟矣

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

ཁྱུང་གི་ཡ་ནི་ཐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་རེད།⁷⁴

Khyung's father was the nature of method.

鹏父自性方便也

ཁྱུང་གི་མ་ནི་ཤེས་རབ་རང་བཞིན་རེད།⁷⁵

Khyung's mother was the nature of wisdom.

鹏母自性般若也

ཐབས་ཤེས་རབ་བཀོལ་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས།⁷⁶

What was created from the method and wisdom?

以方便般若作何

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

ཐབས་ཤེས་རབ་བཀོལ་ནས་སྦོང་གུབ།⁷⁷

An egg was created from the method and the wisdom.

方便般若生卵兮

⁷³ MT, LT, FY: བྱ་ནི་རུས་སྤུལ་ཁོ་རང་རེད། DP: བྱ་ནི་རུས་སྤུལ་ཁོ་རང་ཡིན།

⁷⁴ MT, LT: ཁྱུང་གི་ཡ་ནི་ཐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་རེད། FY: ཁྱུང་གི་ཡ་ནི་ཐབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་རེད།

⁷⁵ MT: ཁྱུང་གི་མ་ནི་ཤེས་རབ་རང་བཞིན་རེད།

⁷⁶ MT: ཐབས་ཤེས་རབ་བཀོལ་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས། LT: ཁྱུང་གི་མ་ཡིས་ཤེས་རབ་ཅི་ཞིག་བཀོལ། FY: ཐབས་ཤེས་རབ་བཀོལ་ནས་ཅི་ཞིག་ཡོད།

⁷⁷ MT: ཐབས་ཤེས་རབ་བཀོལ་ནས་སྦོང་གུབ། LT: མ་ཡིས་ཤེས་རབ་བཀོལ་ནས་སྦོང་ལས་གུབ། FY: ཐབས་ཤེས་རབ་བཀོལ་ནས་སྦོང་ལས་གུབ།

སློང་གྲུབ་ཚུལ་བཤད་རྒྱུ་ན།⁷⁸

Speaking of how the egg hatched,

言卵何以成之耶

བྱང་གན་གྱི་སྤོན་ཤིང་ཚེ་མོ་ན།⁷⁹

At the canopy of the wish-fulfilling tree in the north,³

北方如意树冠也

ཚང་རྟེན་མེད་པའི་སློང་གཅིག་ཡོད།⁸⁰

There was an egg without a nest.

有一卵者无巢窠

དྲི།

Question:

问

སློང་དེ་ཡི་རྩལ་ཚེན་བརྩ་གསུམ་ཤོད།⁸¹

Please narrate the thirteen substances of which the egg was made.

释成卵十三精华

རྩལ་བརྩ་གསུམ་དེ་ལ་མིང་རེ་ཐོགས།⁸²

Please name the thirteen substances, one by one.

十三精华何名耶

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྩལ་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

སློང་དེ་ཡི་རྩལ་ཚེན་བརྩ་གསུམ་གན།⁸³

The thirteen substances of the egg were:

十三精华者如是

⁷⁸ MT, LT, FY: སློང་གྲུབ་ཚུལ་བཤད་རྒྱུ་ན།

⁷⁹ MT, LT: བྱང་གན་གྱི་སྤོན་ཤིང་ཚེ་མོ་ན། FY: བྱང་ཀན་གྱི་སྤོན་ཤིང་ཚེ་མོ་ན། ED: བྱང་གན་གྱི་སྤོན་ཤིང་ཚེ་མོ་ན།

⁸⁰ MT: ཚང་རྟེན་མེད་པའི་སློང་གཅིག་ཡོད། LT, FY: ཚང་རྟེན་མེད་པའི་སློང་གཅིག་ཡོད།

⁸¹ MT: སློང་དེ་ཡི་རྩལ་ཚེན་བརྩ་གསུམ་ཤོད། DP: སློང་གིང་ཡི་རྩལ་ཚེན་བརྩ་གསུམ་བཤད། LT: སློང་དེའི་རྩལ་ཚེན་བརྩ་གསུམ་ཤོད། FY: སློང་དེ་ཡི་རྩལ་ཚེན་བརྩ་གསུམ་ཤོད།

⁸² DP: རྩལ་བརྩ་གསུམ་དེ་ལ་མིང་རེ་ཐོགས། ED: རྩལ་བརྩ་གསུམ་དེ་ལ་མིང་རེ་ཐོགས།

⁸³ MT: སློང་དེ་ཡི་རྩལ་ཚེན་བརྩ་གསུམ་གན། LT, FY: སློང་དེའི་རྩལ་ཚེན་བརྩ་གསུམ་དེ།

གནམ་གྱི་ཚི་དང་ས་ཡི་བརྩུད། ⁸⁴	天之精与地之华
The elixir of the sky and the essence of the earth,	
ཚན་དན་ག་བྱར་ཨ་རུ་ར། ⁸⁵	檀香樟脑訶子木
Sandalwood, camphor, myrobalan,	
ལྷ་ཉིག་ལྷ་མེན་གཡུ་དང་གསུམ། ⁸⁶	珍珠天青绿松石
Pearl, sapphire, turquoise,	
གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྷགས་དུང་དང་ལྲ། ⁸⁷	金银铜铁与白螺
Gold, silver, copper, metal, and conch shell,	
སྒོང་གི་རྩལ་ཆེན་བརྩུ་གསུམ་ཡིན། ⁸⁸	卵之十三精华矣
These were the thirteen great substances of the egg.	

འོ།

问

Question:

རྩལ་བརྩུ་གསུམ་རིལ་མི་ལྷ་གསུམ་ཤོད། ⁸⁹	释神抻十三精华
Please tell of the three deities who kneaded the thirteen substances.	
ལྷ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།	歌徐陈之莫匆促
Please sing the song slowly, there is no hurry.	

⁸⁴ MT, LT, FY: གནམ་གྱི་ཚི་དང་ས་ཡི་བརྩུད། DP: གནམ་མཁའའི་ཚི་དང་ས་ཡི་བརྩུད།

⁸⁵ MT, DP, LT, FY: ཚན་དན་ག་བྱར་ཨ་རུ་ར།

⁸⁶ MT: གཡུ་བྱུ་རུ་ལྷ་ཉིག་ལྷ་མེན་སོགས། DP: ལྷ་མེན་ལྷ་ཉིག་གཡུ་དང་གསུམ། LT, FY: ལྷ་ཉིག་ལྷ་མེན་གཡུ་དང་གསུམ།

⁸⁷ MT, LT, FY: གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྷགས་དུང་དང་ལྲ། DP: གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྷགས་དུང་ལ་སོགས།

⁸⁸ MT, LT, FY: སྒོང་གི་རྩལ་ཆེན་བརྩུ་གསུམ་ཡིན།

⁸⁹ DP: རྩལ་བརྩུ་གསུམ་རིལ་མི་ལྷ་གསུམ་བཤད། FY: རྩལ་བརྩུ་གསུམ་རིལ་བའི་ལྷ་གསུམ་ཤོད། ED: རྩལ་བརྩུ་གསུམ་རིལ་མི་ལྷ་གསུམ་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

རྣམ་པར་གྲུ་གསུམ་རིལ་མི་ལྷ་གསུམ་གན།⁹⁰

三神抻十三精华

The three deities who kneaded the thirteen substances were:

སྲིད་པ་ཡེ་སློན་རྒྱལ་པོ་གཅིག⁹¹

一者世间神王也

Yémön Gyelpo, the first one,⁴

མི་དེ་སློན་མི་དབུ་ནག་གཉིས།⁹²

二者黑头凡人也

The black-headed man, the second one,⁵

ཡེ་གཤེན་དབང་རྫོགས་གན་དང་གསུམ།⁹³

三者苯巴先祖也

Yeshen Wangdzok, the third one,⁶

རྣམ་པར་གྲུ་གསུམ་རིལ་མི་ལྷ་གསུམ་ཡིན།⁹⁴

三神抻十三精华

These were the three deities who kneaded the thirteen substances.

དྲི

问

Question:

རྣམ་པར་གྲུ་གསུམ་ག་རུ་རིལ་ནི་རེད།⁹⁵

抻十三精于何处

Where were the thirteen substances kneaded?

⁹⁰ DP: རྣམ་པར་གྲུ་གསུམ་རིལ་མི་ལྷ་གསུམ་གཤེ། FY: རྣམ་པར་གྲུ་གསུམ་རིལ་བའི་ལྷ་གསུམ་དེ། ED: རྣམ་པར་གྲུ་གསུམ་རིལ་མི་ལྷ་གསུམ་གན།

⁹¹ DP: སྲིད་པ་ཡེ་སློན་རྒྱལ་པོ་གཅིག། FY: སྲིད་པ་ཡེ་འདྲ་མེད་རྒྱལ་པོ་གཅིག། ED: སྲིད་པ་ཡེ་སློན་རྒྱལ་པོ་གཅིག།

⁹² DP: མི་དེ་སློན་མི་དབུ་ནག་རེད། FY: མི་ནི་མི་མིན་དོན་གཉིས། ED: མི་དེ་སློན་མི་དབུ་ནག་གཉིས།

⁹³ DP: ཡེ་གཤེན་དབང་རྫོགས་གང་དང་གསུམ། FY: ཡེ་གཤེན་དབང་རྣམ་དེ་དང་གསུམ། ED: ཡེ་གཤེན་དབང་རྫོགས་གན་དང་གསུམ།

⁹⁴ DP: རྣམ་པར་གྲུ་གསུམ་རིལ་མི་ལྷ་མི་ལྷ་གསུམ་ཡིན། ED: རྣམ་པར་གྲུ་གསུམ་རིལ་མི་ལྷ་གསུམ་ཡིན།

⁹⁵ DP: རྣམ་པར་གྲུ་གསུམ་གང་རེ་རིལ་ལེ་རེ། FY: རྣམ་པར་གྲུ་གསུམ་གང་ལ་རིལ་ནི་རེད། ED: རྣམ་པར་གྲུ་གསུམ་ག་རུ་རིལ་ནི་རེད།

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

尔作答之莫迟误

Please answer my questions without further ado.

ལན།

答

Answer:

རྗེས་བཟུ་གསུམ་རིལ་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།⁹⁶

言转十三精华兮

Speaking of how the thirteen substances were kneaded,

སྲིད་པ་ཡུལ་གྱི་རྗེས་ལྗེ་རིལ།⁹⁷

五精转于上古地

Five were kneaded in the primordial place.

སློན་ཤིང་ཚེ་ཡི་རྗེས་གསུམ་རིལ།⁹⁸

三精转于如意树

Three were kneaded at the top of the wish-fulfilling tree.

ཡེ་གཤེན་ཡུལ་གྱི་རྗེས་ལྗེ་རིལ།⁹⁹

五精转于苯祖乡

Five were kneaded in the land of the earliest Bon priest, Yeshen.

རྗེས་བཟུ་གསུམ་དེ་རུ་རིལ་ནི་རེད།¹⁰⁰

转十三精华如是

Such is how the thirteen substances were kneaded.

དྲི།

问

Question:

རྗེས་འཕངས་པ་ག་རུ་འཕངས་ནི་རེད།¹⁰¹

投掷精华何处耶

Where were the substances tossed?

⁹⁶ DP: རྗེས་བཟུ་གསུམ་རིལ་ཚུལ་བཤད་བཞི་ན། ED: རྗེས་བཟུ་གསུམ་རིལ་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།

⁹⁷ DP: སྲི་པ་ཡུལ་ཡི་རྗེས་ལྗེ་རིལ། ED: སྲིད་པ་ཡུལ་གྱི་རྗེས་ལྗེ་རིལ།

⁹⁸ DP: སློན་ཤིང་ཚེ་ཡི་རྗེས་གསུམ་རིལ། ED: སློན་ཤིང་ཚེ་ཡི་རྗེས་གསུམ་རིལ།

⁹⁹ DP: ཡེ་གཤེན་ཡུལ་ཡི་རྗེས་ལྗེ་རིལ། ED: ཡེ་གཤེན་ཡུལ་གྱི་རྗེས་ལྗེ་རིལ།

¹⁰⁰ DP: རྗེས་བཟུ་གསུམ་དེ་རུ་རིལ་ལེ་རེ། ED: རྗེས་བཟུ་གསུམ་དེ་རུ་རིལ་ནི་རེད།

¹⁰¹ DP: རྗེས་འཕངས་བ་ག་རེ་འཕངས་ལེ་རེ། FY: ཆགས་པ་གང་ལ་ཆགས་ནི་རེད། ED: རྗེས་འཕངས་པ་ག་རུ་འཕངས་ནི་རེད།

རྫས་བཏབ་པ་ག་ཅུ་བཏབ་ནི་རེད།¹⁰²

Where were the substances cast?

抛撒精华何处耶

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྫས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

རྫས་འཕངས་པ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ལ་འཕངས།¹⁰³

The substances were tossed into the sky.

投掷精华于天宇

བཏབ་པ་ས་གཞིའི་དགྲིལ་ལ་བཏབ།¹⁰⁴

The substances were cast onto the earth.

抛撒精华于坤舆

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

སྟོང་མཐོང་བའི་མི་དེ་གང་རེད།¹⁰⁵

Who was the being that saw the egg?

目见鹏卵者孰耶

¹⁰² DP: རྫས་བཏབ་པ་ག་ཅུ་བཏབ་ལ་རེ། FY: བཏབ་པ་གང་ལ་བཏབ་ནི་རེད། ED: རྫས་བཏབ་པ་ག་ཅུ་བཏབ་ནི་རེད།

¹⁰³ DP: རྫས་འཕངས་པ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ནས་འཕངས། FY: ཆགས་པ་སླུ་ན་རི་ཚེ་ན་ཆགས། ED: རྫས་འཕངས་པ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ལ་འཕངས།

¹⁰⁴ DP: བཏབ་པ་ས་གཞི་དགྲིལ་ནས་བཏབ། FY: བཏབ་པ་སླུ་ན་རི་ཚེ་ལ་བཏབ། ED: བཏབ་པ་ས་གཞིའི་དགྲིལ་ལ་བཏབ།

¹⁰⁵ MT: སྟོང་མཐོང་བའི་མི་དེ་གང་རེད། DP: སྟོང་མཐོང་མི་མི་དེ་གང་བཟི་རེ། LT: སྟོང་མཐོང་བའི་མི་དེ་སྤྲུ་ཞིག་རེད། FY: སྟོང་མཐོང་བའི་མི་དེ་སྤྲུ་ཞིག་ཡིན།

ལེན་པའི་མི་དེ་གང་རེད།¹⁰⁶

Who was the being that [wished to] collect the egg?

欲取鹏卵者孰耶

མ་ལེན་ཟེར་མི་གང་རེད།¹⁰⁷

Who was the being that suggested to not collect the egg?

言莫取卵者孰耶

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

Please answer my questions without further ado.

尔作答之莫迟误

ལན།

Answer:

答

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱལ་རྒྱ་ན།

To give an answer to that,

应答所问者如是

སྟོང་མཐོང་བའི་མི་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།¹⁰⁸

As for the being who saw the egg,

言目见鹏卵者兮

སྲིད་པ་ཡེ་སྟོན་རྒྱལ་པོ་རེད།¹⁰⁹

It was Yémön Gyelpo.

是为世间神王矣

ལེན་པའི་མི་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།¹¹⁰

As for the being who [wished to] collect the egg,

言欲取鹏卵者兮

¹⁰⁶ MT: ལེན་པའི་མི་དེ་གང་རེད། DP: སྟོང་ལེན་མི་མི་དེ་གང་བཟེ་རེ། LT: སྟོང་ལེན་པའི་མི་དེ་སུ་ཞིག་རེད། FY: ལེན་པའི་མི་འདི་སུ་ཞིག་ཡིན།

¹⁰⁷ MT: མ་ལེན་ཟེར་མི་གང་རེད། LT: སྟོང་མ་ལེན་ཟེར་མི་སུ་ཞིག་རེད། FY: མ་ལེན་ཟེར་མི་སུ་ཞིག་ཡིན།

¹⁰⁸ MT, LT, FY: སྟོང་མཐོང་བའི་མི་དེ་བཤད་རྒྱ་ན། DP: སྟོང་མཐོང་མའི་མི་དེ་བཤད་བགྱི་ན།

¹⁰⁹ MT: སྲིད་པ་ཉོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རེད། DP: ལྷ་ཡེ་ཤེས་དབང་རྫོགས་ཞལ་ནས་རེ། LT: སྲིད་པ་མི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རེད། FY: སྲིད་པ་ཉོ་ཡི་རྒྱལ་པོ་རེད། ED: སྲིད་པ་ཡེ་སྟོན་རྒྱལ་པོ་རེད།

¹¹⁰ MT, FY: ལེན་པའི་མི་དེ་བཤད་རྒྱ་ན། DP: ལེན་པའི་མི་དེ་བཤད་བགྱི་ན། LT: སྟོང་ལེན་པའི་མི་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།

མི་དེ་སློན་མི་དབུ་ནག་རེད།¹¹¹ 是为黑头凡人矣
It was the black-headed man.

མ་ལེན་ཟེར་མི་བཤད་རྒྱུ་ན།¹¹² 言莫取鹏卵者兮
As for the being who suggested to not collect the egg,

ལྷ་དེ་གཤེན་དབང་ཚོགས་རེད།¹¹³ 是为笨巴先祖矣
It was Yeshen Wangdzok.

མི་ནི་སློན་མི་དབུ་ནག་གིས།¹¹⁴ 黑头凡人有所为
The black-headed man,

སློང་ཁོ་ཡིས་ལེན་རྒྱུ་ཟེར།¹¹⁵ 称其欲取鹏卵矣
Said that he was going to collect the egg.

བྱེད་གལ་ཏེ་སློང་ལེན་རྒྱུ་ན།¹¹⁶ 若尔拾取鹏卵兮
“If you collect the egg,”

ལྷ་ཡེ་གཤེན་དབང་ཚོགས་ཟེར་བས་ནི།¹¹⁷ 笨巴先祖有言也
Yeshen Wangdzok said,

བྱེད་སློང་དེ་ལེན་ཡང་ལེན་མི་ཐུབ།¹¹⁸ 尔若拾取拾不得
“You would be unable to collect the egg, even if you tried.”

¹¹¹ MT: མི་དེ་སློན་མི་དབུ་ནག་པོ་རེད། DP: མི་ནི་སློན་མི་དབུ་ནག་རེ། LT: སློང་པོ་ཨ་མེས་ཀྱང་པོ་ཡིན། FY: མི་དེ་མི་མིན་ངོ་
ནག་ཅན། ED: མི་དེ་སློན་མི་དབུ་ནག་རེད།

¹¹² MT, FY: མ་ལེན་ཟེར་མི་བཤད་རྒྱུ་ན། DP: མ་ལེན་ཟེར་མི་བཤད་བགྱི་ན། LT: སློང་མ་ལེན་ཟེར་མི་བཤད་རྒྱུ་ན།

¹¹³ MT: ལྷ་དེ་གཤེན་དབང་ཚོགས་རེད། DP: སློང་པ་ཡེ་སློན་རྒྱལ་མོ་རེ། LT: ལྷ་ཡེ་ཤེས་དབང་པོ་ཟེར་བ་ཡིན། FY: ལྷ་
ཡེ་ཤེས་དབང་ཚོགས་ཞལ་ནས་གསུངས།

¹¹⁴ DP: མི་ནི་སློན་མི་དབུ་ནག་གི། ED: མི་ནི་སློན་མི་དབུ་ནག་གིས།

¹¹⁵ DP: སློང་ཁོ་ཡིས་ལེན་རྒྱུ་ཟེར། ED: སློང་ཁོ་ཡིས་ལེན་རྒྱུ་ཟེར།

¹¹⁶ DP: བྱེད་གལ་ཏེ་སློང་ལེན་རྒྱུ་ན། ED: བྱེད་གལ་ཏེ་སློང་ལེན་རྒྱུ་ན།

¹¹⁷ MT: ལྷ་ཡེ་གཤེན་དབང་ཚོགས་ཟེར་བས་ནི། DP: ལྷ་ཡེ་ཤེས་དབང་ཚོགས་ཞལ་ནས་རེད། FY: ལྷ་ཡེ་ཤེས་དབང་
ཚོགས་ཟེར་བ་ནི།

¹¹⁸ MT: བྱེད་སློང་དེ་ལེན་ཡང་ལེན་མི་ཐུབ། LT: སློང་དེ་ལེན་ཡང་ལེན་མི་ཐུབ། FY: སློང་བྱེད་ཡང་ལེན་མི་ཐུབ། སློང་
ལེན་ན་གོད་སློན་ལེན་བ་ཡིན།

- སྒོང་དེ་བྱེད་ཡང་བྱེད་མི་ཐུབ།¹¹⁹ 尔若挪移挪不得
 “You would be unable to take the egg, even if you collected the egg.”
- ཐོག་ན་ཕོ་འདྲེ་འདུག་གི་ཟེར།¹²⁰ 卵上示现男鬼也
 “It was said that the male demon (*dre*) appears above the egg.”
- འོག་ན་མོ་འདྲེ་འདུག་གི་ཟེར།¹²¹ 卵下示现女鬼也
 “The female demon appears underneath the egg.”
- བྱར་ན་གོད་ཁ་འདུག་གི་ཟེར།¹²² 周缘示现祸患也
 “On the edge of the egg lies misfortune.”
- མི་ལ་ན་ཚ་འདུག་གི་ཟེར།¹²³ 于人则得疾病也
 “People would be sick.”
- ཕུགས་ལ་གོད་ཁ་འདུག་གི་ཟེར།¹²⁴ 于畜则致命也
 “Livestock would die, [if you collected the egg]”
- དེ་ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སྒོང་རེད།¹²⁵ 卵甚稀奇者如是
 “That is an incredibly mysterious egg.”

119 LT: སྒོང་དེ་བྱེད་ཡང་བྱེད་མི་ཐུབ།

120 MT: ཐོག་ན་ཕོ་འདྲེ་འདུག་གི་ཟེར། DP: ཕོ་ལ་དམེ་འདྲེ་གཏུག་གི་ཟེར། LT: ཐོག་ན་དོ་རྗེ་ལས་མཚན་ཡོད། FY: ཐོག་ན་ཕོ་རྗེ་གོད་དེ་གསལ།

121 MT: འོག་ན་མོ་འདྲེ་འདུག་གི་ཟེར། DP: མོ་ལ་ན་ལ་འདྲེ་གཏུག་གི་ཟེར། FY: འོག་ན་མོ་རྗེ་གོད་དེ་གསལ།

122 MT: བྱར་ན་གོད་ཁ་འདུག་གི་ཟེར།

123 DP: མི་ལ་ན་ཚ་གཏུག་གི་ཟེར། ED: མི་ལ་ན་ཚ་འདུག་གི་ཟེར།

124 DP: ཕུགས་ལ་གོད་ཁ་འདུག་གི་ཟེར། FY: ཕུགས་ན་གོད་ཁ་སྐྱོན་ཀེ་སེལ། ED: ཕུགས་ལ་གོད་ཁ་འདུག་གི་ཟེར།

125 DP: ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སྒོང་རེད། LT, FY: དེ་ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སྒོང་རེད།

དྲི

问

Question:

སློང་རྟེན་པ་གང་གིས་བརྟེན་ནི་རེད།¹²⁶

卵底所撑者何耶

What supported the egg?

གསོ་བ་གང་གིས་གསོས་ནི་རེད།¹²⁷

滋养所赖者何耶

What nurtured the egg?

རུམ་པ་གང་གིས་རུམ་ནི་རེད།¹²⁸

孵化所依者何耶

What incubated the egg?

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

应答所问者如是

To give an answer to that,

ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སློང་གན།¹²⁹

甚稀奇之鹏卵兮

The incredibly mysterious egg,

རྟེན་པ་རླུང་གིས་བརྟེན་བསྟན་ཡོད།¹³⁰

卵底所撑者风也

The wind supported it.

¹²⁶ MT: སློང་རྟེན་པ་གང་གིས་བརྟེན་ནི་རེད། LT: སློང་བརྟེན་པ་གང་གིས་བརྟེན་བསྟན་ཡོད། FY: སློང་རྟེན་པ་གང་གིས་རྟེན་བསྟན་ཡོད།

¹²⁷ MT: གསོ་བ་གང་གིས་གསོས་ནི་རེད། LT: གསོ་བ་གང་གིས་གསོས་བསྟན་ཡོད། FY: གསོ་བ་གང་གིས་གསོས་བསྟན་ཡོད།

¹²⁸ MT: རུམ་པ་གང་གིས་རུམ་ནི་རེད། LT: རུམ་པ་གང་གིས་རུམ་བསྟན་ཡོད། FY: རུམ་བྱ་གང་གིས་རུམ་བསྟན་ཡོད།

¹²⁹ LT: ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སློང་གན། FY: ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སློང་གན།

¹³⁰ MT: རྟེན་པ་རླུང་གིས་བརྟེན་བསྟན་ཡོད། LT: བརྟེན་པ་རླུང་གིས་བརྟེན་བསྟན་ཡོད། FY: རིན་ཐང་ཆེན་གྱིས་བརྟེན་བསྟན་ཡོད།

གསོ་བ་གནམ་གྱིས་གསོས་བསྐྱད་ཡོད།¹³¹
The sky nurtured it.

滋养所赖者天也

རུམ་པ་ལྷ་ཡིས་རུམ་བསྐྱད་ཡོད།¹³²
Lu incubated it.

孵化所依者鲁矣

དྲི།
Question:

问

བྱ་ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སྒོ་ང་གན།¹³³
The incredibly mysterious egg,

甚稀奇之鹏卵兮

སྒོ་ང་ཐོག་ནས་བལྟས་ན་ཅི་ཞིག་རེད།¹³⁴
Looking at it from above, what was the egg?

由上观之卵何耶

སྒོ་ང་འོག་ནས་བལྟས་ན་ཅི་ཞིག་རེད།¹³⁵
Looking at it from below, what was the egg?

由下观之卵何耶

སྒོ་ང་ཐང་ཀར་བལྟས་ན་ཅི་ཞིག་རེད།¹³⁶
Looking it from the front, what was the egg?

由前观之卵何耶

131 MT, LT: གསོ་བ་གནམ་གྱིས་གསོས་བསྐྱད་ཡོད། FY: གསོ་བ་གནམ་གྱིས་གསོས་བསྐྱད་ཡོད།

132 MT, LT: རུམ་པ་ལྷ་ཡིས་རུམ་བསྐྱད་ཡོད། FY: རུམ་པ་ལྷ་ཡིས་རུམ་བསྐྱད་ཡོད།

133 MT, LT: བྱ་ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སྒོ་ང་གན། FY: ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སྒོ་ང་གན།

134 MT: སྒོ་ང་ཐོག་ནས་བལྟས་ན་ཅི་རེད་ཟེར། LT: སྒོ་ང་ཐོག་ནས་བལྟས་ན་ཅི་ཞིག་རེད། FY: སྒོ་ང་ཐོག་ཏུ་བལྟས་ན་ཅི་ཞིག་རེད།

135 MT: འོག་ནས་བལྟས་ན་ཅི་རེད་ཟེར། LT: སྒོ་ང་འོག་ནས་བལྟས་ན་ཅི་ཞིག་རེད། FY: འོག་ཏུ་བལྟས་ན་ཅི་ཞིག་རེད།

136 MT: ཐང་ཀར་བལྟས་ན་ཅི་རེད་ཟེར། LT: སྒོ་ང་ཐང་ཀར་བལྟས་ན་ཅི་ཞིག་རེད། FY: ཐང་ཀར་བལྟས་ན་ཅི་ཞིག་རེད།

ལན།

答

Answer:

སྒོང་ཐོག་ནས་བལྟས་ན་ལྷ་ཞིག་རེད།¹³⁷

由上观卵拉神也

Looking at it from above, it was *lha*.⁷

སྒོང་འོག་ནས་བལྟས་ན་གཉན་ཞིག་རེད།¹³⁸

由下观卵念神也

Looking at it below, it was *nyen*.⁸

ཐད་ཀར་བལྟས་ན་ལྷ་ཞིག་རེད།¹³⁹

由前观卵鲁神也

Looking it from the front, it was *lu*.⁹

བྱ་ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སྒོང་རེད།¹⁴⁰

甚稀奇之鹏卵矣

This was an incredibly mysterious egg.

དྲི

问

Question:

སྒོང་ཐོག་ལ་གྱུར་ཁང་ལུག་ནི་གན།¹⁴¹

卵上部现光晕兮

The halo appearing at the top of the egg,

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།¹⁴²

其所示现者何耶

What does it represent?

¹³⁷ MT: སྒོང་ཐོག་ནས་བལྟས་ན་ལྷ་རེད་ཟེར། LT: སྒོང་ཐོག་ནས་བལྟས་ན་ལྷ་ཞིག་རེད། FY: སྒོང་ཐོག་ཏུ་བལྟས་ན་ལྷ་ཞིག་རེད།

¹³⁸ MT: འོག་ནས་བལྟས་ན་གཉན་རེད་ཟེར། LT: སྒོང་འོག་ནས་བལྟས་ན་གཉན་ཞིག་རེད། FY: འོག་ཏུ་བལྟས་ན་གཉན་ཞིག་རེད།

¹³⁹ MT: ཐད་ཀར་བལྟས་ན་ལྷ་རེད་ཟེར། LT: སྒོང་ཐད་ནས་བལྟས་ན་སྒོང་རེད། FY: ཐད་ཀར་བལྟས་ན་སྒོང་རེད། ED: ཐད་ཀར་བལྟས་ན་ལྷ་ཞིག་རེད།

¹⁴⁰ MT: བྱ་ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སྒོང་རེད། LT: ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སྒོང་གན། FY: ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་སྒོང་གན།

¹⁴¹ DP: སྒོང་ཐོག་ལ་གྱུར་ཁང་ལུག་ལེ་ག། ED: སྒོང་ཐོག་ལ་གྱུར་ཁང་ལུག་ནི་གན།

¹⁴² DP: དམ་པ་ཆེ་ལ་དོ་ལེ་རེ། ED: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

བར་ལ་འཇའ་ཚོན་ཤར་ནི་གན།¹⁴³

The rainbow shining in the middle,

中部闪烁虹光兮

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།¹⁴⁴

What does it represent?

其所示现者何耶

འོག་ལ་གདན་ཁྱི་བཙེགས་ནི་གན།¹⁴⁵

The exalted throne at the bottom,

下部层叠宝座兮

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།¹⁴⁶

What does it represent?

其所示现者何耶

གླུ་དལ་མོ་འོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

སྒོང་ཐོག་ལ་གུར་ཁང་ཕུབ་ནི་གན།¹⁴⁷

The halo appearing at the top of the egg,

卵上部现光晕兮

སྒོང་ཡ་མཚན་ཆེ་ནི་དེ་ཡི་རྟགས།¹⁴⁸

Represents the exceptional miraculousness of the egg.

其所示现稀奇矣

བར་ལ་འཇའ་ཚོན་ཤར་ནི་གན།¹⁴⁹

The rainbow shining in the middle,

中部闪烁虹光兮

¹⁴³ DP: བར་ལ་འཇའ་ཚོན་ཤར་ལེ་ག། ED: བར་ལ་འཇའ་ཚོན་ཤར་ནི་གན།

¹⁴⁴ DP: དམ་པ་ཆེ་ལ་དོ་ལེ་ཟ། ED: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

¹⁴⁵ DP: འོག་ལ་གདན་ཁྱི་བཙེགས་ལེ་ག། ED: འོག་ལ་གདན་ཁྱི་བཙེགས་ནི་གན།

¹⁴⁶ DP: དམ་པ་ཆེ་ལ་དོ་ལེ་ཟ། ED: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

¹⁴⁷ DP: སྒོང་ཐོག་ལ་གུར་ཁང་ཕུབ་ལེ་ག། ED: སྒོང་ཐོག་ལ་གུར་ཁང་ཕུབ་ནི་གན།

¹⁴⁸ DP: ཡན་མཚན་ཆེ་ལེ་དེ་ཡི་རྟགས། ED: སྒོང་ཡ་མཚན་ཆེ་ནི་དེ་ཡི་རྟགས།

¹⁴⁹ DP: བར་ལ་འཇའ་ཚོན་ཤར་ལེ་ག། ED: བར་ལ་འཇའ་ཚོན་ཤར་ནི་གན།

སྒོང་སྤུལ་བ་ཆེ་ནི་དེ་ཡི་རྟགས།¹⁵⁰ 其所示现幻化矣
 Represents the great emanation of the egg.

འོག་ལ་གདན་ཁྱི་བརྩེགས་ནི་གན།¹⁵¹ 下部层叠宝座兮
 The exalted throne at the bottom,

སྒོང་དཔའ་ཚལ་ཆེ་ནི་དེ་ཡི་རྟགས།¹⁵² 其所示现无畏矣
 Represented the remarkable bravery of the egg.

སྤྱད་ཅི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
 This is the response to the song.

དྲི 问
 Question:

སྒོང་དེ་ཡི་དཀར་ནག་ཚོས་གསུམ་ཤོད།¹⁵³ 释卵三色各异兮
 Please describe the three colors of the egg.

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག 尔作答之莫迟误
 Please answer my questions without further ado.

ལན། 答
 Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན། 应答所问者如是
 To give an answer to that,

¹⁵⁰ DP: སྒོང་སྤུལ་བ་ཆེ་ལེ་དེ་ཡི་རྟགས། ED: སྒོང་སྤུལ་བ་ཆེ་ནི་དེ་ཡི་རྟགས།

¹⁵¹ DP: འོག་ལ་གདན་ཁྱི་བརྩེགས་ལེ་ག། ED: འོག་ལ་གདན་ཁྱི་བརྩེགས་ནི་གན།

¹⁵² DP: སྒོང་དཔའ་ཚལ་ཆེ་ལེ་དེ་ཡི་རྟགས། ED: སྒོང་དཔའ་ཚལ་ཆེ་ནི་དེ་ཡི་རྟགས།

¹⁵³ MT, FY: སྒོང་དེ་ཡི་དཀར་ནག་ཚོས་གསུམ་ཤོད། DP: སྒོང་གེ་ཡི་དཀར་ནག་མཐུན་ཚུལ་བཤད། LT: སྒོང་གན་གི་དཀར་ནག་མཐུན་ཚུལ་ཤོད།

སྒོང་དེ་ཡི་དཀར་ནག་ཚོས་གསུམ་དེ།¹⁵⁴
The three colors of the egg were:

卵之三色各异兮

དཀར་པོ་དམར་པོ་ནག་པོ་གསུམ།¹⁵⁵
White, red, and black.

白赤玄者三色矣

དྲི།
Question:

问

སྒོང་དཀར་པོ་ཅི་དང་མཐུན་བསྟན་ཡོད།¹⁵⁶
With what did the white egg harmonise?¹⁰

白卵相合者何耶

དམར་པོ་ཅི་དང་མཐུན་བསྟན་ཡོད།¹⁵⁷
With what did the red egg harmonise?

赤卵相合者何耶

ནག་པོ་ཅི་དང་མཐུན་བསྟན་ཡོད།¹⁵⁸
With what did the black egg harmonise?

玄卵相合者何耶

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།
Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།
Answer:

答

ཁྱུང་སྒོང་དཀར་པོ་ལྷ་དང་མཐུན་བསྟན་སྣང་།¹⁵⁹
The white egg harmonised with *lha*.

白卵相合者拉神

¹⁵⁴ MT, FY: སྒོང་དེ་ཡི་དཀར་ནག་ཚོས་གསུམ་དེ། LT: སྒོང་གན་གྱི་དཀར་ཨན་མཐུན་གསུམ་དེ།

¹⁵⁵ MT: དཀར་པོ་དམར་པོ་ནག་པོ་གསུམ། LT, FY: སྒོང་དཀར་པོ་དམར་པོ་ནག་པོ་གསུམ།

¹⁵⁶ DP: སྒོང་དཀར་པོ་ཅི་དང་མཐུན་སྟན་ན། ED: སྒོང་དཀར་པོ་ཅི་དང་མཐུན་བསྟན་ཡོད།

¹⁵⁷ DP: དམར་པོ་ཅི་དང་མཐུན་སྟན་ན། ED: དམར་པོ་ཅི་དང་མཐུན་བསྟན་ཡོད།

¹⁵⁸ DP: ནག་པོ་ཅི་དང་མཐུན་སྟན་ན། ED: ནག་པོ་ཅི་དང་མཐུན་བསྟན་ཡོད།

¹⁵⁹ DP: ཁྱུང་སྒོང་དཀར་པོ་ལྷ་དང་མཐུན་སྟེ་ན། ED: ཁྱུང་སྒོང་དཀར་པོ་ལྷ་དང་མཐུན་བསྟན་སྣང་།

དམར་པོ་གཉན་དང་མཐུན་བཟང་སྣང་།¹⁶⁰
The red egg harmonised with *nyen*.

赤卵相合者念神

ནག་པོ་ལྷུ་དང་མཐུན་བཟང་སྣང་།¹⁶¹
The black egg harmonised with *lu*.

玄卵相合者鲁神

ལྷུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་ལྟ་ཡིན།
This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི
Question:

问

སྦྱོང་དཀར་པོ་སྦྱོང་འབྲེད་གང་གིས་བཟོས།¹⁶²
Who cracked open the white egg?

开启白卵者孰耶

དམར་པོ་སྦྱོང་འབྲེད་གང་གིས་བཟོས།¹⁶³
Who cracked open the red egg?

开启赤卵者孰耶

ནག་པོ་སྦྱོང་འབྲེད་གང་གིས་བཟོས།¹⁶⁴
Who cracked open the black egg?

开启玄卵者孰耶

ལྷུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།
Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

¹⁶⁰ DP: དམར་པོ་གཉན་དང་མཐུན་ཟེ་ན། ED: དམར་པོ་གཉན་དང་མཐུན་བཟང་སྣང་།

¹⁶¹ DP: ནག་པོ་ལྷུ་དང་མཐུན་ཟེ་ན། ED: ནག་པོ་ལྷུ་དང་མཐུན་བཟང་སྣང་།

¹⁶² DP: སྦྱོང་དཀར་པོ་སྦྱོང་འབྲེད་གང་གིས་བཟོས། LT: དཀར་པོ་ཁ་དོག་ཅི་ཡིས་བཟོས། FY: དཀར་པོ་ཁ་གྲུས་ཅི་ཞིག་བཟོས། ED: སྦྱོང་དཀར་པོ་སྦྱོང་འབྲེད་གང་གིས་བཟོས།

¹⁶³ DP: དམར་པོ་སྦྱོང་འབྲེད་གང་གིས་བཟོས། LT: དམར་པོ་ཁ་དོག་ཅི་ཡིས་བཟོས། FY: དམར་པོ་ཁ་གྲུས་ཅི་ཞིག་བཟོས། ED: དམར་པོ་སྦྱོང་འབྲེད་གང་གིས་བཟོས།

¹⁶⁴ DP: ནག་པོ་སྦྱོང་འབྲེད་གང་གིས་བཟོས། LT: ནག་པོ་ཁ་དོག་ཅི་ཡིས་བཟོས། FY: ནག་པོ་ཁ་གྲུས་ཅི་ཞིག་བཟོས། ED: ནག་པོ་སྦྱོང་འབྲེད་གང་གིས་བཟོས།

ལན།

答

Answer:

དཀར་པོ་སྒོ་འབྱེད་ལྷ་ཡིས་བཅོས།¹⁶⁵
The white egg was cracked open by *lha*.

开白卵者拉神也

དམར་པོ་སྒོ་འབྱེད་གཉན་གྱིས་བཅོས།¹⁶⁶
The red egg was cracked open by *nyen*.

开赤卵者念神也

ནག་པོ་སྒོ་འབྱེད་ལྷ་ཡིས་བཅོས།¹⁶⁷
The black egg was cracked open by *lu*.

开玄卵者鲁神也

སྐྱེ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།
This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

问

Question:

དཀར་པོ་ཅི་ཡི་སྐྱལ་པ་རེད།¹⁶⁸
Whose emanation was the white egg?

所化白卵者孰耶

དམར་པོ་ཅི་ཡི་སྐྱལ་པ་རེད།¹⁶⁹
Whose emanation was the red egg?

所化赤卵者孰耶

¹⁶⁵ DP: ལྷ་དཀར་པོ་སྒོ་འབྱེད་ལྷ་ཡིས་བྱེད། LT: དཀར་པོ་ཁ་དོག་ལྷ་ཡིས་བཅོས། FY: དཀར་པོ་ཁ་གྲེས་ལྷ་ཡིས་བཅོས། ED: དཀར་པོ་སྒོ་འབྱེད་ལྷ་ཡིས་བཅོས།

¹⁶⁶ DP: དམར་པོ་སྒོ་འབྱེད་གཉན་གྱིས་བྱེད། LT: དམར་པོ་ཁ་དོག་གཉན་གྱིས་བཅོས། FY: དམར་པོ་ཁ་གྲེས་གཉན་གྱིས་བཅོས། ED: དམར་པོ་སྒོ་འབྱེད་གཉན་གྱིས་བཅོས།

¹⁶⁷ DP: ནག་པོ་སྒོ་འབྱེད་ལྷ་ཡིས་བྱེད། LT: ནག་པོ་ཁ་དོག་ལྷ་ཡིས་བཅོས། FY: ནག་པོ་ཁ་གྲེས་ལྷ་ཡིས་བཅོས། ED: ནག་པོ་སྒོ་འབྱེད་ལྷ་ཡིས་བཅོས།

¹⁶⁸ MT: དཀར་པོ་ཅི་ཡི་སྐྱལ་པ་རེད། LT: དཀར་པོ་སྐྱལ་པ་རེད། FY: དཀར་པོ་ཅི་ཞིག་སྐྱལ་བ་རེད།

¹⁶⁹ MT: དམར་པོ་ཅི་ཡི་སྐྱལ་པ་རེད། LT: དམར་པོ་སྐྱལ་པ་རེད། FY: དམར་པོ་ཅི་ཞིག་སྐྱལ་བ་རེད།

ནག་པོ་ཅི་ཡི་སྐྱུ་ལ་པ་རེད།¹⁷⁰

所化玄卵者孰耶

Whose emanation was the black egg?

ལན།

答

Answer:

དཀར་པོ་ལྷ་ཡི་སྐྱུ་ལ་པ་རེད།¹⁷¹

拉神所化白卵也

The white egg was the emanation of *lha*.

དམར་པོ་གཉན་གྱི་སྐྱུ་ལ་པ་རེད།¹⁷²

念神所化赤卵也

The red egg was the emanation of *nyen*.

ནག་པོ་ལྷ་ཡི་སྐྱུ་ལ་པ་རེད།¹⁷³

鲁神所化玄卵也

The black egg was the emanation of *lu*.

སྐྱེ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་ལྟ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི

问

Question:

སྒོང་རིལ་སེ་རིལ་སེ་རིལ་དུས་དེར།¹⁷⁴

时卵左右摇晃兮

When the egg was rolling around,

¹⁷⁰ MT: ནག་པོ་ཅི་ཡི་སྐྱུ་ལ་པ་རེད། LT: ནག་པོ་སྐྱུ་ཡི་སྐྱུ་ལ་པ་རེད། FY: ནག་པོ་ཅི་ཞིག་སྐྱུ་ལ་པ་རེད།

¹⁷¹ MT: དཀར་པོ་ལྷ་ཡི་སྐྱུ་ལ་པ་རེད། DP: མོང་དཀར་པོ་ལྷ་ཡི་སྐྱུ་ལ་པ་རེ། LT: དཀར་པོ་ལྷ་ཡི་སྐྱུ་ལ་པ་རེད། FY: དཀར་པོ་ལྷ་ཡིས་སྐྱུ་ལ་པ་རེད།

¹⁷² MT: དམར་པོ་གཉན་གྱི་སྐྱུ་ལ་པ་རེད། DP: དམར་པོ་གཉན་གྱི་སྐྱུ་ལ་པ་རེ། LT: དམར་པོ་གཉན་གྱི་སྐྱུ་ལ་པ་རེད། FY: དམར་པོ་གཉན་གྱིས་སྐྱུ་ལ་པ་རེད།

¹⁷³ MT: ནག་པོ་ལྷ་ཡི་སྐྱུ་ལ་པ་རེད། DP: ནག་པོ་ལྷ་ཡི་སྐྱུ་ལ་པ་རེ། LT: ནག་པོ་ལྷ་ཡི་སྐྱུ་ལ་པ་རེད། FY: ནག་པོ་ལྷ་ཡིས་སྐྱུ་ལ་པ་རེད།

¹⁷⁴ MT, FY: སྒོང་རིལ་སེ་རིལ་སེ་རིལ་དུས་དེར།

རིལ་མི་འཇུག་དེའི་རྒྱན་གང་གིས་བཟོས།¹⁷⁵ 其未摇破孰之恩
 It was not broken, who bestowed such kindness?

སྒོང་བན་སེ་བན་སེ་མཚོངས་དུས་དེར།¹⁷⁶ 时卯上下跳动兮
 When the egg was leaping,

མཚོངས་མི་འཇུག་དེའི་རྒྱན་གང་གིས་བཟོས།¹⁷⁷ 其未跌破孰之恩
 It was not broken, who bestowed such kindness?

སླུ་དལ་བུར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད། 歌徐陈之莫匆促
 Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན། 答
 Answer:

སྒོང་རིལ་སེ་རིལ་སེ་རིལ་དུས་དེར།¹⁷⁸ 时卯左右摇晃兮
 When the egg was rolling around,

རིལ་མི་འཇུག་དེའི་རྒྱན་གྱི་ཡིས་བཟོས།¹⁷⁹ 其未摇破鲁神护
 Lu's kindness prevented it from being broken.

སྒོང་བན་སེ་བན་སེ་མཚོངས་དུས་དེར།¹⁸⁰ 时卯上下跳动兮
 When the egg was leaping,

མཚོངས་མི་འཇུག་དེའི་རྒྱན་གཉན་གྱིས་བཟོས།¹⁸¹ 其未跌破念神护
 Nyen's kindness prevented it from being broken.

175 MT: རིལ་མི་འཇུག་དེའི་རྒྱན་གང་གིས་བཟོས། FY: རིལ་མི་འཇུག་འདིའི་རྒྱན་གང་གིས་བཟོས།

176 MT: སྒོང་བན་སེ་བན་སེ་མཚོངས་དུས་དེར། FY: སྒོང་བན་སེ་བན་སེ་མཚོངས་དུས་དེར།

177 MT: མཚོངས་མི་འཇུག་དེའི་རྒྱན་གང་གིས་བཟོས། FY: མཚོངས་མི་འཇུག་འདིའི་རྒྱན་གང་གིས་བཟོས།

178 MT: སྒོང་རིལ་སེ་རིལ་སེ་རིལ་དུས་དེར།

179 MT: རིལ་མི་འཇུག་དེའི་རྒྱན་གྱི་ཡིས་བཟོས། FY: རིལ་མི་འཇུག་འདིའི་རྒྱན་ཚང་གིས་བཟོས།

180 MT: སྒོང་བན་སེ་བན་སེ་མཚོངས་དུས་དེར།

181 MT: མཚོངས་མི་འཇུག་དེའི་རྒྱན་གཉན་གྱིས་བཟོས། FY: མཚོངས་མི་འཇུག་འདིའི་རྒྱན་ཁྱེད་གིས་བཟོས།

ལྷུང་གི་ལམ་ལ་དེ་ལྟ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

གྲི

问

Question:

སྐོང་བཟུ་རུ་སོང་བ་ན།¹⁸²

前往观摩此卵兮

When going to see the egg,

སྐོང་བདུན་གཅིག་ལོན་ན་ཅི་ཞིག་རེད།¹⁸³

卵过七曜生何耶

What did the egg turn into after the first period of seven days?

སྐོང་བདུན་གཉིས་ལོན་ན་ཅི་ཞིག་རེད།¹⁸⁴

卵过二七现何耶

What did the egg turn into after the second period of seven days?

སྐོང་བདུན་གསུམ་ལོན་ན་ཅི་ཞིག་རེད།¹⁸⁵

卵过三七化何耶

What did the egg turn into after the third period of seven days?

ལན།

答

Answer:

སྐོང་བདུན་གཅིག་ལོན་ན་ཁྲག་སེར་རེད།¹⁸⁶

七曜卵生金血丝

After the first period of seven days, the egg turned into golden blood veins.

སྐོང་བདུན་གཉིས་ལོན་ན་སྐུ་སེར་རེད།¹⁸⁷

二七卵现金绒羽

After the second period of seven days, the egg turned into golden feathers.

¹⁸² LT: སྐོང་བཟུ་རུ་སོང་བ་ལ། FY: སྐོང་ལྷ་རུ་སོང་བ་ལ། ED: སྐོང་བཟུ་རུ་སོང་བ་ན།

¹⁸³ MT, LT, FY: སྐོང་བདུན་གཅིག་ལོན་ན་ཅི་ཞིག་རེད། DP: སྐོང་བདུན་ཉི་ཅེ་ཅི་བཟི་ཤེ།

¹⁸⁴ MT, LT, FY: སྐོང་བདུན་གཉིས་ལོན་ན་ཅི་ཞིག་རེད། DP: བདུན་ཉི་ཅེ་ཅི་བཟི་ཤེ།

¹⁸⁵ MT, LT, FY: སྐོང་བདུན་གསུམ་ལོན་ན་ཅི་ཞིག་རེད། DP: བདུན་གསུམ་ཉི་ཅེ་ཅི་བཟི་ཤེ།

¹⁸⁶ MT, LT, FY: སྐོང་བདུན་གཅིག་ལོན་ན་ཁྲག་སེར་རེད། DP: སྐོང་བདུན་ཉི་ཅེ་ཅི་ཞིག་སེར་ཡིན།

¹⁸⁷ MT, LT, FY: སྐོང་བདུན་གཉིས་ལོན་ན་སྐུ་སེར་རེད། DP: བདུན་ཉི་ཅེ་ཅི་ཞིག་སེར་ཡིན།

སྒོང་བདུན་གསུམ་ལོན་ན་ཁྱུང་ཆེན་རེད།¹⁸⁸

三七卵化鹏鸟矣

After the third period of seven days, the great Khyung emerged from the egg.

ཁྱུང་སྒོང་མ་ཡིན་སྐྱུ་འདི་ཡིན།¹⁸⁹

鹏为卵时歌如是

Such is the song of Khyung's egg.

དྲི།

问

Question:

ཁྱུང་སྒོང་ནང་ནས་ཐར་བཟང་སྒྲང་།¹⁹⁰

鹏鸟破卵而出兮

Khyung burst out from the egg.

ཁྱུང་འཕུར་བ་ག་རུ་འཕུར་ནི་རེད།¹⁹¹

鹏翱翔于何处耶

Whither did Khyung fly?

ཁྱུང་བབས་པ་ག་རུ་བབས་ནི་རེད།¹⁹²

鹏降落于何处耶

Where did Khyung land?

ཁྱུང་རུམ་པ་ག་རུ་རུམ་ནི་རེད།¹⁹³

鹏栖居于何处耶

What did Khyung inhabit?

སྐྱུ་དལ་བུར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

¹⁸⁸ MT, LT: སྒོང་བདུན་གསུམ་ལོན་ན་ཁྱུང་ཆེན་རེད། DP: བདུན་ཟ་ལེན་ནི་ཁྱུང་འཕུལ་ཡིན། FY: བདུན་གསུམ་ལོན་ན་ཁྱུང་ཆེན་རེད།

¹⁸⁹ MT: ཁྱུང་སྒོང་མ་ཡིན་སྐྱུ་འདི་ཡིན།

¹⁹⁰ DP: ཁྱུང་སྒོང་ནང་ནས་ཐར་ཟང་སྒྲང་། ED: ཁྱུང་སྒོང་ནང་ནས་ཐར་བཟང་སྒྲང་།

¹⁹¹ MT: ཁྱུང་འཕུར་བ་ག་རུ་འཕུར་ནི་རེད།

¹⁹² MT: ཁྱུང་བབས་པ་ག་རུ་བབས་ནི་རེད།

¹⁹³ MT: ཁྱུང་རུམ་པ་ག་རུ་རུམ་ནི་རེད།

ལན།

答

Answer:

ལྷུང་འཕུར་བ་དགུང་ཕྱོག་དབྱིངས་ལ་འཕུར།¹⁹⁴

鹏翱翔于苍穹也

Khyung flew into the blue sky.

ལྷུང་བབས་པ་རི་རབ་ཚེ་ལ་བབས།¹⁹⁵

鹏降落于须弥巅

Khyung landed at the apex of Mount Meru.

ལྷུང་རུམ་པ་རི་རབ་ཚེ་ནས་རུམ།¹⁹⁶

鹏栖居于须弥巅

Khyung inhabited the apex of Mount Meru.

སྐྱེ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི

问

Question:

ལྷུང་ལྟ་བ་ག་རུ་བལྟས་ནི་རེད།¹⁹⁷

鹏鸟所见者何耶

What did Khyung see?

ལྷུང་ཉན་པ་ག་རུ་ཉན་ནི་རེད།¹⁹⁸

鹏鸟所闻者何耶

What did Khyung hear?

ལྷུང་བཟོས་པ་ག་རུ་བཟོས་ནི་རེད།¹⁹⁹

鹏鸟所为者何耶

What did Khyung do?

¹⁹⁴ MT: ལྷུང་འཕུར་བ་དགུང་ཕྱོག་དབྱིངས་ལ་འཕུར།

¹⁹⁵ MT: ལྷུང་བབས་པ་རི་རབ་ཚེ་ལ་བབས།

¹⁹⁶ MT: ལྷུང་རུམ་པ་རི་རབ་ཚེ་ནས་རུམ།

¹⁹⁷ MT: ལྷུང་ལྟ་བ་ག་རུ་བལྟས་ནི་རེད།

¹⁹⁸ MT: ལྷུང་ཉན་པ་ག་རུ་ཉན་ནི་རེད།

¹⁹⁹ MT: ལྷུང་བཟོས་པ་ག་རུ་བཟོས་ནི་རེད།

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

ལྷ་བ་ཕྱི་རོལ་དགའ་ལ་བལྟས།²⁰⁰

Khyung saw the external enemy.

鹏鸟所见外界敌

ཉན་པ་ཕྱི་རོལ་དགའ་ལ་ཉན།²⁰¹

Khyung heard the external enemy.

鹏鸟所闻外界敌

བཟོས་པ་རྒྱ་མཚོའི་ཞབས་ལ་བཟོས།²⁰²

Khyung stepped into the sea.¹¹

鹏鸟探爪入海底

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

ལྷུང་གི་གཟན་ཆེན་རྣམ་གསུམ་ཤོད།²⁰³

Please describe Khyung's three types of food.

释鹏之三种食兮

གཟན་ཆེ་བ་འབྲིང་དང་རྒྱུང་བ་གསུམ།²⁰⁴

There are large, medium, and small foods.

食分大中小三等

²⁰⁰ MT: ལྷ་བ་ཕྱི་རོལ་དགའ་ལ་བལྟས།

²⁰¹ MT: ཉན་པ་ཕྱི་རོལ་དགའ་ལ་ཉན།

²⁰² MT: བཟོས་པ་རྒྱ་མཚོའི་ཞབས་ལ་བཟོས།

²⁰³ MT, FY: ལྷུང་གི་གཟན་ཆེན་རྣམ་གསུམ་ཤོད། DP: ལྷུང་གའི་བཟན་ཆེན་རྣམ་གསུམ་འཤད། LT: ལྷུང་གི་གཟན་ཆེན་རྣམ་གསུམ་འཤད།

²⁰⁴ LT: གཟན་ཆེ་བ་འབྲིང་དང་རྒྱུང་བ་གསུམ། DP: གཟན་ཆེ་བ་འབྲིང་དང་གསུམ། FY: གཟན་ཆེ་བ་འབྲིང་བ་རྒྱུང་བ་གསུམ།

ཆེན་གྱི་མིང་ལ་ཅི་ཞིག་ཟེར།²⁰⁵ 大食何以名之耶
What is the large food called?

འབྲིང་གི་མིང་ལ་ཅི་ཞིག་ཟེར།²⁰⁶ 中食何以名之耶
What is the medium food called?

ཆུང་གི་མིང་ལ་ཅི་ཞིག་ཟེར།²⁰⁷ 小食何以名之耶
What is the small food called?

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད། 有歌相继徐徐咏
Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན། 答
Answer:

ཆེན་གྱི་མིང་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།²⁰⁸ 言其大食之名兮
Speaking of the name of the large food,

ཆེ་བོ་སྐྱལ་ནག་གཏུམ་པོ་རེད།²⁰⁹ 凶猛玄色蛟蟒矣
It is the big, black, and vicious snake.

འབྲིང་གི་མིང་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།²¹⁰ 言其中食之名兮
Speaking of the name of the medium food,

²⁰⁵ MT: ཆེན་གྱི་མིང་ལ་ཅི་ཞིག་ཟེར། DP: གཟན་ཆེ་ང་མིང་ལ་ཆེ་བཟེ་ཤེ། LT: གཟན་ཆེ་བོའི་མིང་དེ་ཅི་ཞིག་རེད། FY: གཟན་ཆེ་བའི་མིང་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁰⁶ MT: འབྲིང་གི་མིང་ལ་ཅི་ཞིག་ཟེར། DP: འབྲིང་ང་མིང་ལ་ཆེ་བཟེ་ཤེ། LT: འབྲིང་པོའི་མིང་དེ་ཅི་ཞིག་རེད། FY: འབྲིང་བའི་མིང་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁰⁷ MT: ཆུང་གི་མིང་ལ་ཅི་ཞིག་ཟེར། DP: ཆུང་ང་མིང་ལ་ཆེ་བཟེ་ཤེ། LT: ཆུང་པོའི་མིང་དེ་ཅི་ཞིག་རེད། FY: ཆུང་བའི་མིང་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁰⁸ MT: ཆེན་གྱི་མིང་དེ་བཤད་རྒྱ་ན། DP: གཟན་ཆེ་ང་མིང་ལ་བཤད་བགྱི་ན། LT: གཟན་ཆེ་བོའི་མིང་དེ་བཤད་རྒྱ་ན། FY: གཟན་ཆེ་བའི་མིང་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།

²⁰⁹ MT, FY: ཆེ་བོ་སྐྱལ་ནག་གཏུམ་པོ་རེད། DP: ཆེ་ང་མེ་རྟོག་པལ་ཤེ། LT: ཆེ་བོ་དུག་སྐྱལ་ནག་པོ་རེད།

²¹⁰ MT: འབྲིང་གི་མིང་དེ་བཤད་རྒྱ་ན། LT: འབྲིང་པོའི་མིང་དེ་ཟེར་བ་ན། FY: འབྲིང་བའི་མིང་དེ་ཟེར་བ་ན།

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²¹⁸
What does it resemble?

其所相像者何耶

ལྷུང་གི་སྐྱུན་དེ་ཟེར་ནི་གན།²¹⁹
Speaking of Khyung's eyes,

释鹏鸟之眼目兮

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²²⁰
What do they resemble?

其所相像者何耶

ལྷུང་གི་སྐྱེ་དེ་ཟེར་ནི་གན།²²¹
Speaking of Khyung's neck,

释鹏鸟之颈项兮

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²²²
What does it resemble?

其所相像者何耶

སྐྱུ་དལ་བྱུར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།
Answer:

答

མགོ་དེ་དོ་རྗེ་ཚེ་བ་འདྲ།²²³
The head is like the top of the Vajra.

头如金刚杵尖也

²¹⁸ MT, LT, FY: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

²¹⁹ MT: ལྷུང་གི་སྐྱུན་དེར་ཅི་ཞིག་ཟེར། DP: ལྷུང་གི་སྐྱུན་དེ་ཟེར་ལི་གན། LT: ལྷུང་གི་སྐྱུན་འདི་གསེར་ལས་གན། FY: ལྷུང་གི་སྐྱུན་འདི་ཟེར་ལི་གན། ED: ལྷུང་གི་སྐྱུན་དེ་ཟེར་ནི་གན།

²²⁰ MT, LT, FY: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ། DP: དམ་པ་དམ་པས་ཅི་ལ་དམ།

²²¹ MT: ལྷུང་གི་སྐྱེ་དེ་ཅི་ཞིག་ཟེར། LT: ལྷུང་གི་སྐྱེ་འདི་གསེར་ལས་གན། FY: ལྷུང་གི་སྐྱེ་དེ་ཟེར་ལི་གན། ED: ལྷུང་གི་སྐྱེ་དེ་ཟེར་ནི་གན།

²²² MT, LT, FY: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

²²³ MT: མགོ་དེ་དོ་རྗེ་ཚེ་བ་འདྲ། LT: མགོ་འོ་དོ་རྗེ་ཚེ་མོ་འདྲ། FY: མགོ་འོ་དོ་རྗེ་ཚེ་བ་འདྲ།

སྤྱན་དེ་ཉི་མ་ཤར་བ་ལྟ།²²⁴

The eyes are like the shining sun.

其眼目如朝日也

སྐླེ་དེ་བྱུམ་པ་བཤམས་པ་ལྟ།²²⁵

The neck is like a sacred vase.

其颈项如宝瓶矣

སྤྱི་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་ལྟ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

ལྷུང་གི་ཡར་མཚུ་ཟེར་ནི་གན།²²⁶

Speaking of Khyung's upper beak,

释鹏鸟之上喙兮

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²²⁷

What does it resemble?

其所相像者何耶

ལྷུང་གི་མར་མཚུ་ཟེར་ནི་གན།²²⁸

Speaking of Khyung's lower beak,

释鹏鸟之下喙兮

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²²⁹

What does it resemble?

其所相像者何耶

ལྷུང་གི་ཡར་སོ་ཟེར་ནི་གན།²³⁰

Speaking of Khyung's upper teeth,

释鹏鸟之上齿兮

²²⁴ MT, FY: སྤྱན་དེ་ཉི་མ་ཤར་བ་ལྟ། LT: མིག་དེ་ཉི་ཟླ་ཤར་བ་ལྟ།

²²⁵ MT, LT: སྐླེ་དེ་བྱུམ་པ་བཤམས་པ་ལྟ། FY: སྐླེ་དེ་བྱུམ་པར་ཤམ་པ་ལྟ།

²²⁶ MT: ལྷུང་གི་ཡར་མཚུ་ཅི་ཞེག་ཟེར། FY: ལྷུང་གི་ཡར་མཚུ་ཟེར་ལེ་གན། ED: ལྷུང་གི་ཡར་མཚུ་ཟེར་ནི་གན།

²²⁷ MT, LT, FY: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

²²⁸ MT: ལྷུང་གི་མར་མཚུ་ཅི་ཞེག་ཟེར། FY: ལྷུང་གི་མར་མཚུ་ཟེར་ལེ་གན། ED: ལྷུང་གི་མར་མཚུ་ཟེར་ནི་གན།

²²⁹ MT, LT, FY: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

²³⁰ DP: ལྷུང་གི་ཡར་སོ་ཟེར་ལེ་གན། ED: ལྷུང་གི་ཡར་སོ་ཟེར་ནི་གན།

སྐྱེ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི

Question:

问

ཁྱུང་གི་བ་སྐྱེ་བའི་གན།²³⁸

Speaking of Khyung's feathers,

释鹏鸟之翎羽兮

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²³⁹

What do they resemble?

其所相像者何耶

ཁྱུང་གི་ལྗོ་བ་ཟེར་ནི་གན།²⁴⁰

Speaking of Khyung's belly,

释鹏鸟之坤腹兮

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²⁴¹

What does it resemble?

其所相像者何耶

ཁྱུང་གི་མཚུག་མ་ཟེར་ནི་གན།²⁴²

Speaking of Khyung's tail,

释鹏鸟之尾部分兮

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²⁴³

What does it resemble?

其所相像者何耶

²³⁸ MT: ཁྱུང་གི་བ་སྐྱེ་ཅི་ཞེག་ཟེར། DP: ཁྱུང་གི་ས་སྐྱེ་ཟེ་ལེ་འདྲི། LT: ཁྱུང་གི་ཡར་སྐྱོ་གསེར་ལས་གན། ཁྱུང་གི་མར་སྐྱོ་གསེར་ལས་གན། ཁྱུང་གི་བ་སྐྱེ་གསེར་ལས་གན། FY: ཁྱུང་གི་བ་སྐྱེ་ཟེར་ལེ་གན། ED: ཁྱུང་གི་བ་སྐྱེ་ཟེར་ནི་གན།

²³⁹ MT, LT, FY: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ། DP: དམ་པ་དམ་པས་ཅི་ལ་དམ།

²⁴⁰ MT: ཁྱུང་གི་ལྗོ་བ་ཅི་ཞེག་ཟེར། LT: ཁྱུང་གི་ལྗོ་བ་གསེར་ལས་གན། FY: ཁྱུང་གི་ལྗོ་བ་ཟེར་ལེ་གན། ED: ཁྱུང་གི་ལྗོ་བ་ཟེར་ནི་གན།

²⁴¹ MT, LT, FY: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

²⁴² MT: ཁྱུང་གི་མཚུག་མ་ཅི་ཞེག་ཟེར། DP: ཁྱུང་གི་མ་ཟེར་ལེ་གེ། LT: ཁྱུང་གི་མཚུག་མ་གསེར་ལས་གན། FY: ཁྱུང་གི་མཚུག་མ་ཟེར་ལེ་གན། ED: ཁྱུང་གི་མཚུག་མ་ཟེར་ནི་གན།

²⁴³ MT, LT, FY: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ། DP: དམ་པ་དམ་པས་ཅི་ལ་དམ།

ལན།

答

Answer:

བ་སྐུ་ལྷུང་ཁྱི་བཟེགས་པ་འདྲ།²⁴⁴

绒羽如宝座层叠

The feathers are like the exalted, layered throne.

རྩོ་བ་དགྱིལ་འཁོར་འབྲིལ་བ་འདྲ།²⁴⁵

腹如曼陀罗转旋

The belly is like a swirling mandala.

མཇུག་མ་རྒྱན་དར་འཕྲང་བ་འདྲ།²⁴⁶

尾部如幡幢垂悬

The tail is like a gorgeous flag dangling.

ལྷུང་གི་ཡ་མཚན་སྣ་དགུ་ཡིན།²⁴⁷

甚稀奇之鹏鸟兮

These are all of Khyung's miraculous parts.

ཡ་མཚན་ལྷུས་ལ་འཛོམས་བསྐྱད་ཡོད།²⁴⁸

鹏鸟身有种种妙

All miraculous body parts are gathered in Khyung.

དྲི།

问

Question:

ལྷུང་མགོ་ན་ཁ་ཁ་འབྲིལ་ལེ་གན།²⁴⁹

头部所聚宝光兮

The multiple colours gathering on Khyung's head,

²⁴⁴ MT: བ་སྐུ་ལྷུང་ཁྱི་བཟེགས་པ་འདྲ། DP: ས་སྐུ་རྩོ་སྒྲིན་ཐིབས་པ་འདྲ། LT: བ་སྐུ་ལམ་ཁྱི་བཟེགས་པ་འདྲ། FY: བ་སྐུ་གདན་ཁྱི་བཟེགས་པ་འདྲ།

²⁴⁵ MT, LT, FY: རྩོ་བ་དགྱིལ་འཁོར་འབྲིལ་བ་འདྲ།

²⁴⁶ MT, LT, FY: མཇུག་མ་རྒྱན་དར་འཕྲང་བ་འདྲ།

²⁴⁷ MT: ལྷུང་གི་ཡ་མཚན་སྣ་དགུ་ཡིན། LT: ལྷུང་ལྷུས་ཀྱི་ཡ་མཚན་སྣ་དགུ་ཡོད། FY: ལྷུང་ལྷུས་ཀྱི་ཡ་མཚན་སྣ་དགུ་ཡོད།

²⁴⁸ MT: ཡ་མཚན་ལྷུས་ལ་འཛོམས་བསྐྱད་ཡོད། FY: ལྷུང་ཡ་མཚན་ལྷུས་ལ་འཛོམས་བསྐྱད་ཡོད།

²⁴⁹ MT: མགོ་ན་ཁ་ཁ་འབྲིལ་ལེ་གན། LT: མགོ་ན་ཁ་ཁ་འབྲིལ་ལེ་གན། FY: ལྷུང་མགོ་ན་ཁ་ཁ་འབྲིལ་ལེ་གན། ED: ལྷུང་མགོ་ན་ཁ་ཁ་འབྲིལ་ལེ་གན།

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²⁵⁰
What do they represent?

其所示现者何耶

བར་ན་འཇའ་ཚོན་ཤར་ནི་གན།²⁵¹
The rainbow shining in the middle,

中部闪烁虹霓兮

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²⁵²
What does it represent?

其所示现者何耶

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།
Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།
Answer:

答

མགོ་ན་ཁྲ་ཁྲ་འབྲིལ་ནི་གན།²⁵³
The multiple colours gathering on its head,

头部闪烁宝光兮

ལྷུང་ཡ་མཚན་ཆེ་ནི་དེ་ཡི་རྟགས།²⁵⁴
Represent Khyung's great miraculousness.

其所示现稀奇矣

བར་ན་འཇའ་ཚོན་ཤར་ནི་གན།²⁵⁵
The rainbow shining in the middle,

中部闪烁虹霓兮

²⁵⁰ MT, LT, FY: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

²⁵¹ MT: བར་ན་འཇའ་ཚོན་ཤར་ནི་གན། LT: བར་ན་འཇའ་ཚོན་ཤར་བ་གན། FY: བར་ན་འཇའ་ཚོན་ཤར་ལེ་གན།

²⁵² MT, LT, FY: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

²⁵³ MT: མགོ་ན་ཁྲ་ཁྲ་འབྲིལ་ལེ་གན། LT: མགོ་ན་ཁྲ་ཁྲ་འབྲིལ་ལེ་གན། FY: མགོ་ན་ཁྲ་ཁྲ་འབྲིལ་ལེ་གན། ED: མགོ་ན་ཁྲ་ཁྲ་འབྲིལ་ནི་གན།

²⁵⁴ MT: ལྷུང་ཡ་མཚན་ཆེ་ནི་དེ་ཡི་རྟགས། LT: ལྷུང་ཡ་མཚན་ཆེ་བ་དེའི་རྟགས་རེད། FY: ལྷུང་ཡ་མཚན་ཆེ་ནི་དེའི་རྟགས་རེད།

²⁵⁵ MT: བར་ན་འཇའ་ཚོན་ཤར་ནི་གན། LT: བར་ན་འཇའ་ཚོན་ཤར་བ་གན། FY: བར་ན་འཇའ་ཚོན་ཤར་ལེ་གན།

ལྷུང་དཔའ་རྩལ་ཆེ་ནི་དེ་ཡི་རྟགས།²⁵⁶ 其所示现无畏矣
 Represents Khyung's remarkable bravery.

ལྷུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
 This is the response to the song.

དྲི 问
 Question:

ལྷུང་ལུས་ཀྱི་དཔའ་རྩལ་སྣ་དགུ་ཤོད།²⁵⁷ 释鹏鸟种种神力
 Please describe all of Khyung's heroic powers.

མགོ་ཡི་སོག་ལེ་བརྩ་གཉིས་གན།²⁵⁸ 十二冠翎若锯兮
 The crest with twelve saw-like elements,

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²⁵⁹ 其所示现者何耶
 What does it represent?

གཤོག་པ་རལ་གི་རྩོན་པོ་གན།²⁶⁰ 羽翼犹若利剑兮
 The sharp, sword-like wings,

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²⁶¹ 其所示现者何耶
 What do they represent?

²⁵⁶ MT: ལྷུང་དཔའ་རྩལ་ཆེ་ནི་དེ་ཡི་རྟགས། LT: ལྷུང་དཔའ་རྩལ་ཆེ་བ་དེའི་རྟགས་རེད། FY: ལྷུང་དཔའ་རྩལ་ཆེ་ནི་དེའི་རྟགས་རེད།

²⁵⁷ MT, LT, FY: ལྷུང་ལུས་ཀྱི་དཔའ་རྩལ་སྣ་དགུ་ཤོད།

²⁵⁸ MT, LT: མགོ་ཡི་སོག་ལེ་བརྩ་གཉིས་གན། DP: མགོ་ཡི་སོ་ལེ་བརྩ་གཉིས་གེ། FY: མགོ་ཡི་སོ་ལེ་བརྩ་གཉིས་ཀན།

²⁵⁹ MT, LT, FY: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ། DP: དམ་པ་དམ་པས་ཆེ་ལ་དམ།

²⁶⁰ DP: གཤོག་པ་རལ་གི་རྩོན་པོ་གེ། LT: གཤོག་པ་རལ་གི་ཤ་སྟག་གན། FY: གཤོག་པ་རལ་གི་ཤ་སྟག་ཀན། ED: གཤོག་པ་རལ་གི་རྩོན་པོ་གན།

²⁶¹ MT, LT, FY: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ། DP: དམ་པ་དམ་པས་ཆེ་ལ་དམ།

ལྷེར་མོ་ལྷུགས་ཀྱི་བཀུག་ནི་གན།²⁶²
The iron hooks-like talons,

足爪犹若弯钩兮

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²⁶³
What do they represent?

其所示现者何耶

སྲུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།
Answer:

答

ལྷུང་ལུས་ཀྱི་དཔའ་རྩལ་སྣ་དགུ་དེ།²⁶⁴
Khyung's various valiant powers are as follows:

鹏鸟之神力如是

ལྷུང་མགོ་ཡི་སོག་ལེ་བརྩ་གཉིས་གན།²⁶⁵
The crest with twelve saw-like elements,

十二冠翎若锯兮

དགུང་ཉི་མ་གཟའ་སྐར་དབང་དུ་བསྐྱས།²⁶⁶
Represents the subjugation of all the planets in the sky.

降伏种种星宿矣

གཤོག་པ་རལ་གྲི་ཚོན་པོ་གན།²⁶⁷
The sharp, sword-like wings,

羽翼犹若利剑兮

²⁶² MT: ལྷེར་མོ་ལྷུགས་ཀྱི་བཀུག་ནི་གན། DP: ལྷེར་མོ་ལྷུགས་བཀུགས་ལེ་འདེ། LT: ལྷེར་མོ་ལྷུགས་ཀྱི་བཀུག་འདྲ་གན།

²⁶³ MT, LT: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ། DP: དམ་པ་དམ་པས་ཆེ་ལ་དམ།

²⁶⁴ MT: ལྷུང་ལུས་ཀྱི་དཔའ་རྩལ་སྣ་དགུ་དེ།

²⁶⁵ MT: ལྷུང་མགོ་ཡི་སོག་ལེ་བརྩ་གཉིས་གན། LT: མགོ་ཡི་སོ་ལེ་བརྩ་གཉིས་ཀྱིས། FY: མགོ་ཡི་སོ་ལེ་བརྩ་གཉིས་ཀན།

²⁶⁶ MT, LT: དགུང་ཉི་མ་གཟའ་སྐར་དབང་དུ་བསྐྱས། FY: ལ་ནས་སྐྱལ་གསུམ་སྲུ་བདུད་འཛོམས། གཤོག་སྲོ་མཐིང་ཆེན་འཁོར་བ་འདྲ། ལས་སྲུ་འི་བྱ་ལྷུང་སྲུང་སྲུང་འབྲེགས། ལྷུང་གཤོག་རྩུང་གི་རྩུང་ཀྱང་འབྲེག། ལྷུང་བཞིའི་འཛིག་རྩུང་ཟེལ་གྱིས་མཐུན། རིགས་དུག་འཁོར་བ་དབྱིངས་སུ་འདྲེན། མདོངས་གཤོག་བསྐྱང་ནས་མཁའ་ལ་འཕྱར། ལྷུང་བཞུགས་ས་ནང་གི་རྩུང་བསྐྱོད་ཡིད།

²⁶⁷ MT: གཤོག་པ་རལ་གྲི་ཤརྩག་གན། LT: གཤོག་པ་རལ་གྲི་ཤརྩག་གིས། ED: གཤོག་པ་རལ་གྲི་ཚོན་པོ་གན།

གཉན་རིགས་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་བསྐྱུས།²⁶⁸ 降伏种种念神矣
 Represent the subjugation of all kinds of *nyen*.

ལྗང་མོ་ལྷགས་ཀྱི་བཀུག་ནི་གན།²⁶⁹ 足爪犹若弯钩兮
 The iron hooks-like talons,

ལྷ་རིགས་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་བསྐྱུས།²⁷⁰ 降伏种种鲁神矣
 Represent the subjugation of all manner of *lu*.

ལྷ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
 This is the response to the song.

དྲི། 问
 Question:

བ་སྐྱ་ལུང་ཁྲི་ཟེར་བ་གན།²⁷¹ 释其绒羽层叠兮
 Speaking of the layered feather,

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²⁷² 其所示现者何耶
 What does it represent?

རྩ་མ་གདན་ཁྲི་ཟེར་བ་གན།²⁷³ 释其尾羽层叠兮
 Speaking of the layered throne-like tail,

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²⁷⁴ 其所示现者何耶
 What does it represent?

²⁶⁸ MT, LT: གཉན་རིགས་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་བསྐྱུས། DP: གཤོག་པ་རལ་གི་ཤ་ཁྲིག་བྱད་ཁ་བསྐྱོག་པ་དེ་ཡི་ཉགས།
²⁶⁹ MT: ལྗང་མོ་ལྷགས་ཀྱི་བཀུག་ནི་གན། LT: ལྗང་མོ་ལྷགས་ཀྱི་བཀུག་པ་ཡིས།
²⁷⁰ MT, LT: ལྷ་རིགས་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་བསྐྱུས། DP: དུག་སྐྱུ་ལ་ནག་པོ་འཛིང་པ་ལྟེ།
²⁷¹ MT: བ་སྐྱ་ལུང་ཁྲི་ཟེར་བ་གན། LT: བ་སྐྱ་ལུང་ཁྲི་ཟེར་བ་གན། ED: བ་སྐྱ་ལུང་ཁྲི་ཟེར་བ་གན།
²⁷² MT, LT: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།
²⁷³ MT: རྩ་མ་གདན་ཁྲི་ཟེར་བ་གན། LT: རྩ་མ་གདན་ཁྲི་ཟེར་བ་གན།
²⁷⁴ MT, LT: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

ལན།

答

Answer:

བ་སྤུ་ལུང་ཁྲི་ཟེར་བ་གན།²⁷⁵

言其绒羽层叠兮

Speaking of the layered feather,

བདུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འགྲུགས་པའི་རྟགས།²⁷⁶

示现伏服魔王矣

It represents the obedience of the King of *dü* (*bdud*).¹²

རྩ་མ་གདན་ཁྲི་ཟེར་བ་གན།²⁷⁷

言其尾羽层叠兮

Speaking of the layered throne-like tail,

ནད་ཡམས་བྱད་ཁ་ལྗོག་པའི་རྟགས།²⁷⁸

示现趋避瘟咒矣

It represents warding off the plague.

ཁྱུང་ལུས་ཀྱི་དཔའ་རྩལ་སྣ་དགུ་རེད།²⁷⁹

鹏鸟之神力如是

These are Khyung's various valiant powers.

དྲི།

问

Question:

ཁྱུང་མགོ་ཡི་རྩ་ཚན་ཆ་གཅིག་གན།²⁸⁰

鹏鸟头部之角兮

The pair of horns on Khyung's head,

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²⁸¹

其所示现者何耶

What do they represent?

²⁷⁵ LT: བ་སྤུ་ལོ་ཁྲི་ཟེར་བ་གན། ED: བ་སྤུ་ལུང་ཁྲི་ཟེར་བ་གན།

²⁷⁶ MT, LT: བདུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འགྲུགས་པའི་རྟགས།

²⁷⁷ LT: རྩ་མ་གདན་ཁྲི་ཟེར་བ་གན།

²⁷⁸ MT: རྟ་ཡམས་བྱད་ཁ་ལྗོག་པའི་རྟགས། LT: རྟ་ཡམས་བྱད་ཁ་ལྗོགས་པའི་རྟགས།

²⁷⁹ LT: ཁྱུང་ལུས་ཀྱི་དཔའ་རྩལ་སྣ་དགུ་རེད།

²⁸⁰ MT: མགོ་ཡི་བྱ་དང་གཅིག་པའི་རྩ་ཚན་དེ། DP: ཁྱུང་མགོ་ཡི་རྩ་ཚན་ཆ་གཅིག་གོ། LT: ཁྱུང་མགོ་ཡི་རྩ་ཚན་ཆ་གཅིག་གན། FY: ཁྱུང་མགོ་ཡི་རྩ་ཚན་ཆ་གཅིག་ཀན།

²⁸¹ MT, LT, FY: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ། DP: དམ་པ་དམ་པས་ཆེ་ལ་དམ།

རུ་ཡི་བར་གྱི་འོ་ར་བྱ་གན།²⁸² 角间所饰珍宝兮
The jewel in the middle of the horns,

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།²⁸³ 其所示现者何耶
What does it represent?

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད། 歌徐陈之莫匆促
Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན། 答
Answer:

མགོ་ཡི་རུ་ཚན་ཆ་གཅིག་གན།²⁸⁴ 鹏鸟头部之角兮
The pair of horns on Khyung's head,

གནམ་ཐོན་པོ་ཡར་ལ་འདེགས་བྱེད་རེད།²⁸⁵ 其角托举苍穹矣
Lift up the blue sky.

རུ་ཡི་བར་གྱི་འོ་ར་བྱ་གན།²⁸⁶ 角间所饰珍宝兮
The jewel in the middle of the horns,

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དར་བའི་རྟགས།²⁸⁷ 示现众生不息矣
Represents the prosperity of sentient beings.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

²⁸² MT, LT: རུ་ཡི་བར་གྱི་འོ་ར་བྱ་གན། DP: ལུང་རུ་བར་པར་གི་འོ་ར་བྱ་གེ། FY: རུ་ཡི་བར་གྱི་འོ་ར་བྱ་གན།

²⁸³ MT, LT, FY: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ། DP: དམ་པ་དམ་པས་ཆི་ལ་དམ།

²⁸⁴ MT: མགོ་ཡི་བྱ་དང་གཅིག་པའི་རུ་ཚོ་དེ། DP: ལུང་མགོ་ཡི་རུ་ཚན་ཆ་གཅིག་གེ། LT: མགོ་ཡི་རུ་ཚན་ཆ་གཅིག་གན། FY: མགོ་ཡི་རུ་ཚན་ཆ་གཅིག་གན།

²⁸⁵ MT: གནམ་ཐོན་པོ་ཡར་ལ་འདེགས་བྱེད་རེད། DP: གནམ་ཐོན་པོ་ཡར་ལ་འཕྱག་བསད་རེ། LT: གནམ་ཐོན་པོ་ཡར་ལ་བསྟོད་བྱེད་རེད། FY: གནམ་ཐོན་པོ་དགྲང་ལ་གཏོད་བྱེད་རེད།

²⁸⁶ MT, LT: རུ་ཡི་བར་གྱི་འོ་ར་བྱ་གན། DP: ལུང་རུ་བར་པར་གི་འོ་ར་བྱ་གེ། FY: རུ་ཡི་བར་གྱི་འོ་ར་བྱ་གན།

²⁸⁷ MT, FY: སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དར་བའི་རྟགས། LT: མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དར་བའི་རྟགས།

དྲི།

问

Question:

ལྷུང་མགོ་ཡི་རྩ་ཚན་ཆ་གཅིག་གན།²⁸⁸

鹏鸟头部之角兮

The pair of horns on Khyung's head.

སྐྱེས་རྩ་རེད་ན་བཅུགས་རྩ་རེད།²⁸⁹

天生抑或置之耶

Were they there from birth or were they placed there later?

རྩ་ཡི་བར་གྱི་འོ་ར་བུ་གན།²⁹⁰

角间所饰珍宝兮

The jewel in the middle of the horn,

བཞེངས་ནི་རེད་ན་གནང་ནི་རེད།²⁹¹

制作抑或赠之耶

Was it made or gifted?

ལན།

答

Answer:

མགོ་ཡི་རྩ་ཚན་ཆ་གཅིག་གན།²⁹²

鹏鸟头部之角兮

The pair of horns on Khyung's head,

སྐྱེས་རྩ་མིན་ལ་བཅུགས་རྩ་རེད།²⁹³

非天生也置之也

They were not there from birth but rather placed there later.

ཡེ་སློན་རྒྱལ་པོས་བཅུགས་ནི་རེད།²⁹⁴

世间神王置之矣

Yémön Gyelpo placed them.

288 DP: ལྷུང་མགོ་ཡི་རྩ་ཚན་ཆ་གཅིག་གོ། ED: ལྷུང་མགོ་ཡི་རྩ་ཚན་ཆ་གཅིག་གན།

289 DP: སྐྱེ་རྩ་རེད་ན་གཅུགས་རྩ་རེ། ED: སྐྱེས་རྩ་རེད་ན་བཅུགས་རྩ་རེད།

290 DP: ལྷུང་རྩ་བར་པར་གི་འོ་ར་བུ་གོ། ED: རྩ་ཡི་བར་གྱི་འོ་ར་བུ་གན།

291 DP: གཞེང་ལེ་རེ་ན་བུག་ལེ་རེ། ED: བཞེངས་ནི་རེད་ན་གནང་ནི་རེད།

292 DP: མགོ་ཡི་རྩ་ཚན་ཆ་གཅིག་གོ། ED: མགོ་ཡི་རྩ་ཚན་ཆ་གཅིག་གན།

293 DP: སྐྱེ་རྩ་མིན་ལ་བཅུགས་རྩ་ཡིན། ED: སྐྱེས་རྩ་མིན་ལ་བཅུགས་རྩ་རེད།

294 DP: དབུ་ཡེ་སློན་རྒྱལ་པོས་གཡས་ར་གཅུག་ལེ་རེ། ED: ཡེ་སློན་རྒྱལ་པོས་བཅུགས་ནི་རེད།

གཡས་པ་རྒྱལ་པོའི་གཡས་རུ་རྟགས།²⁹⁵ 右方如王之右角
 The right side represents the king's right horn.

གཡོན་པ་རྒྱལ་པོའི་གཡོན་རུ་རྟགས།²⁹⁶ 左方如王之左角
 The left side represents the king's left horn.

རུ་ཡི་བར་གྱི་འོ་ར་བུ་གན།²⁹⁷ 角间所饰珍宝兮
 The jewel in the middle of the horn,

བཞེངས་ནི་མིན་ལ་གནང་ནི་རེད།²⁹⁸ 非制作也赠之也
 It was not made, but gifted.

ལུ་གཙུག་ན་རིན་ཆེན་སྟེར་ནི་རེད།²⁹⁹ 其为鲁神所赠矣
 It was given by the King of *lu*.

དྲི 问
 Question:

མགོ་བྱ་དང་འདྲ་བའི་རུ་བསྐྱམས་ཅན།³⁰⁰ 如鸟首而有角兮
 That resemblance to a bird's head but with a pair of horns,

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།³⁰¹ 其所示现者何耶
 What does it represent?

²⁹⁵ MT, FY: གཡས་པ་རྒྱལ་པོའི་གཡས་རུ་རྟགས།

²⁹⁶ MT, FY: གཡོན་པ་རྒྱལ་པོའི་གཡོན་རུ་རྟགས། FY: མགོའི་གཡོན་པ་རྒྱལ་པོའི་གཡོན་པ་རུ་རྟགས།

²⁹⁷ DP: ལྷུང་རུ་བར་ན་འོ་ར་བུ་ག། ED: རུ་ཡི་བར་གྱི་འོ་ར་བུ་གན།

²⁹⁸ ED: བཞེངས་ནི་མིན་ལ་གནང་ནི་རེད།

²⁹⁹ MT: ལུ་གཙུག་ན་རིན་ཆེན་སྟེར་ནི་རེད། DP: ལུ་གཙུག་ན་རིན་ཆེན་གནང་ལི་རེད། LT: ལུ་རྒྱལ་གཙུག་ན་ར་བུ་བསྐྱམས་ནི་རེད།

³⁰⁰ MT, LT: མགོ་བྱ་དང་འདྲ་བའི་རུ་བསྐྱམས་ཅན། DP: མགོ་བྱ་དང་འདྲ་བའི་རུ་ཚོ་ཅན།

³⁰¹ MT, LT: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ། DP: དམ་པ་དམ་པས་ཆེ་ལ་དམ།

གཟུགས་མི་དང་འདྲ་བའི་སྤྲེར་གཤོག་ཅན།³⁰² 如人身而有爪翼
That resemblance to a human body but with claws and wings,

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།³⁰³ 其所示现者何耶
What does it represent?

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད། 有歌相继徐徐咏
Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན། 答
Answer:

མགོ་བྱ་དང་འདྲ་བའི་རུ་བསྐྱམས་ཅན།³⁰⁴ 如鸟首而有角兮
That resemblance to a bird's head but with a pair of horns,

མགོ་རུ་བསྐྱམས་བྱ་རྒྱལ་རང་རྟགས་རེད།³⁰⁵ 示现鹏为禽王矣
Represents [Khyung himself] as the King of birds.

གཟུགས་མི་དང་འདྲ་བའི་སྤྲེར་གཤོག་ཅན།³⁰⁶ 如人身而有爪翼
That resemblance to a human body but with claws and wings,

གནམ་འོག་ཀུན་ལ་བལྟས་ནི་རེད།³⁰⁷ 示现遍观四方矣
Represents [Khyung's] ability to see everywhere.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

³⁰² MT, LT: གཟུགས་མི་དང་འདྲ་བའི་སྤྲེར་གཤོག་ཅན། DP: གཟུགས་མི་དང་འདྲའི་སྤྲེར་གཟུགས་ཅན།

³⁰³ MT, LT: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ། DP: དམ་པ་དམ་པས་ཅི་ལ་དམ།

³⁰⁴ MT, LT: མགོ་བྱ་དང་འདྲ་བའི་རུ་བསྐྱམས་ཅན། DP: མགོ་བྱ་དང་འདྲ་བའི་སྤྲེར་གཟུགས་ཅན།

³⁰⁵ MT, LT: མགོ་རུ་བསྐྱམས་བྱ་རྒྱལ་རང་རྟགས་རེད། DP: བན་བསྐྱེན་པ་ཐམས་ཅད་དར་བ་ཡིན།

³⁰⁶ MT, LT: གཟུགས་མི་དང་འདྲ་བའི་སྤྲེར་གཤོག་ཅན།

³⁰⁷ MT, LT: གནམ་འོག་ཀུན་ལ་བལྟས་ནི་རེད།

དྲི

问

Question:

ལྷུང་གི་སྤྱན་གཅིག་ཡན་ཡན་ཡན།³⁰⁸

鹏鸟一目睁开兮

That Khyung opens one eye,

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།³⁰⁹

其所示现者何耶

What does it represent?

ལྷུང་གི་རྩ་གཅིག་ཡན་ཡན་ཡན།³¹⁰

鹏鸟一耳警觉兮

That Khyung cocks one ear,

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།³¹¹

其所示现者何耶

What does it represent?

ལྷུང་གི་ཞབས་གཅིག་ཡན་ཡན་ཡན།³¹²

鹏鸟一步迈出兮

That Khyung takes one step,

གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།³¹³

其所示现者何耶

What does it represent?

ལན།

答

Answer:

ལྷུང་གི་སྤྱན་གཅིག་ཡན་ཡན་ཡན།³¹⁴

鹏鸟一目睁开兮

Khyung, by opening one eye,

³⁰⁸ MT: ལྷུང་གི་སྤྱན་གཅིག་ཡན་ཡན་ཡན།

³⁰⁹ MT: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

³¹⁰ MT: ལྷུང་གི་རྩ་གཅིག་ཡན་ཡན་ཡན།

³¹¹ MT: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

³¹² MT: ལྷུང་གི་ཞབས་གཅིག་ཡན་ཡན་ཡན།

³¹³ MT: གཏམ་པ་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

³¹⁴ MT: ལྷུང་གི་སྤྱན་གཅིག་ཡན་ཡན་ཡན།

ཕྱོགས་བཞིའི་དགའ་ལ་ལྟ་ས་རེད།³¹⁵

Sees the enemies of the four directions.

遍见四方之敌矣

ལྷུང་གི་རྩ་གཅིག་ཡན་ཡན་ཡན།³¹⁶

Khyung, by cocking one ear,

鹏鸟一耳警觉兮

ཕྱོགས་བཞིའི་དགའ་ལ་ཉན་ས་རེད།³¹⁷

Hears the enemies of the four directions.

遍闻四方之敌矣

ལྷུང་གི་ཞབས་གཅིག་ཡན་ཡན་ཡན།³¹⁸

Khyung, by taking one step,

鹏鸟一步迈出兮

ཕྱོགས་བཞིའི་དགའ་ལ་ཕྱོགས་རེད།³¹⁹

Catches the enemies of the four directions.

遍擒四方之敌矣

དྲི

Question:

问

ལྷུང་སྐྱེས་པར་བཤད་ན་རྒྱས་པར་ཤོད།³²⁰

Please narrate in detail the birth of Khyung.

详释鹏之出生兮

རྒྱས་པར་བཤད་ན་རིགས་ལྔ་ཡིན།³²¹

To explain in detail, Khyung has five forms.

若释鹏有五种兮

³¹⁵ MT: ཕྱོགས་བཞིའི་དགའ་ལ་ལྟ་ས་རེད།

³¹⁶ MT: ལྷུང་གི་རྩ་གཅིག་ཡན་ཡན་ཡན།

³¹⁷ MT: ཕྱོགས་བཞིའི་དགའ་ལ་ཉན་ས་རེད།

³¹⁸ MT: ལྷུང་གི་ཞབས་གཅིག་ཡན་ཡན་ཡན།

³¹⁹ MT: ཕྱོགས་བཞིའི་དགའ་ལ་ཕྱོགས་རེད།

³²⁰ MT: ལྷུང་སྐྱེས་པར་བཤད་ན་རྒྱས་པར་ཤོད།

³²¹ MT: རྒྱས་པར་བཤད་ན་རིགས་ལྔ་ཡིན། DP: ལྷུང་རྒྱས་པར་བཤད་ན་རིགས་ལྔ་བཤད། LT, FY: ལྷུང་རྒྱས་པར་བཤད་ན་རིགས་ལྔ་ཡིན།

རིགས་ལྔ་དེ་ཡི་སྐྱེ་ཚུལ་ཤོད།³²² 释其五种出生矣

Please describe the birth of those five forms.

བསྐྱུས་པར་བཤད་ན་རིགས་གསུམ་ཡིན།³²³ 若释鹏有三种兮

To explain in general terms, Khyung has three forms.

རིགས་གསུམ་གྱི་ཁྱུང་ཆེན་སྐྱེ་ཚུལ་ཤོད།³²⁴ 释其三种出生矣

Please describe the birth of these three forms.

ཤིན་ཏུ་བསྐྱུས་ན་རིགས་གཅིག་ཡིན།³²⁵ 一言以蔽鹏一种

Explained in brief, Khyung has one form.

རིགས་གཅིག་གི་ཁྱུང་ཆེན་སྐྱེ་ཚུལ་ཤོད།³²⁶ 释其一种出生矣

Please describe the birth of this one form.

སྐྱུ་དལ་བྱུར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད། 歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན། 答

Answer:

རྩེ་མོ་པར་བཤད་ན་རིགས་ལྔ་ཡིན།³²⁷ 详释鹏有五种兮

Explained in detail, Khyung has five forms.

³²² DP: རིགས་ལྔ་དེ་ཡི་ཁྱུང་ཆེན་སྐྱེ་ཚུལ་ཤོད། LT: རིགས་ལྔ་དེ་ཡི་སྐྱེ་ཚུལ་ཤོད། FY: རིགས་ལྔ་དེ་ཡི་སྐྱེ་ཚུལ་ཤོད།

³²³ MT: བསྐྱུས་པར་བཤད་ན་རིགས་གསུམ་ཡིན། DP: ཁྱུང་བསྐྱུས་མ་བཤད་ན་རིགས་གསུམ་བཤད། LT: ཁྱུང་བསྐྱུས་པར་བཤད་ན་རིགས་གསུམ་ཡིན། FY: ཁྱུང་བསྐྱུས་པར་བཤད་ན་རིགས་གསུམ་ཡིན།

³²⁴ LT, FY: རིགས་གསུམ་གྱི་ཁྱུང་ཆེན་སྐྱེ་ཚུལ་ཤོད། ED: རིགས་གསུམ་གྱི་ཁྱུང་ཆེན་སྐྱེ་ཚུལ་ཤོད།

³²⁵ MT, FY: ཤིན་ཏུ་བསྐྱུས་ན་རིགས་གཅིག་ཡིན། LT: ཤིན་ཏུ་བསྐྱུས་ན་རིགས་གཅིག་ཤོད།

³²⁶ LT, FY: རིགས་གཅིག་གི་ཁྱུང་ཆེན་སྐྱེ་ཚུལ་ཤོད། ED: རིགས་གཅིག་གི་ཁྱུང་ཆེན་སྐྱེ་ཚུལ་ཤོད།

³²⁷ MT: རྩེ་མོ་པར་བཤད་ན་རིགས་ལྔ་ཡིན། LT, FY: ཁྱུང་རྩེ་མོ་པར་བཤད་ན་རིགས་ལྔ་ཡིན།

རིགས་ལྔ་ཡི་བྱུང་ཚེན་རེ་རེ་དེ།³²⁸

五种鹏鸟者如是

The five forms of Khyung are as follows:

ཤར་དཀར་པོ་ཞི་བའི་བྱུང་དང་གཅིག་ཀྱི།³²⁹

息者东方白鹏一

The white pacifying Khyung in the east,¹³

ལྗོ་སེར་པོ་རྒྱས་པའི་བྱུང་དང་གཉིས།³³⁰

增者南方金鹏二

The yellow enriching Khyung in the south,

རུབ་དམར་པོ་དབང་གི་བྱུང་དང་གསུམ།³³¹

怀者西方赤鹏三

The red magnetising Khyung in the west,

བྱང་ལྗང་ལྷ་དྲག་པོའི་བྱུང་དང་བཞི།³³²

诛者北方绿鹏四

The green subjugating Khyung in the north,

དབུས་སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་བྱུང་དང་ལྔ།³³³

中央全能之鹏五

The one with all manner of natures in the center,

བྱུང་ཚེན་རིགས་ཀྱི་རྣམ་ལྔ་རེད།³³⁴

详释五种鹏如是

Explained in detail, these are five forms of Khyung.

328 MT: རིགས་ལྔ་ཡི་བྱུང་ཚེན་རེ་རེ་དེ། LT, FY: རིགས་ལྔ་ཡི་བྱུང་ཚེན་སྟེ་ཚུལ་དེ།

329 MT: ཤར་དཀར་པོ་ཞི་བའི་བྱུང་དང་གཅིག་ DP: ཤར་དཀར་པོ་ཤེལ་གྱི་བྱུང་དང་གཅིག་ LT: ཤར་དཀར་པོ་དུང་གི་བྱུང་དང་གཅིག་ FY: ཤར་དཀར་པོ་ཞི་བའི་བྱུང་དང་གཅིག་

330 MT: ལྗོ་སེར་པོ་དབང་གི་བྱུང་དང་གཉིས། DP: ལྗོ་སེར་པོ་གསེར་གྱི་བྱུང་དང་གཉིས། LT: ལྗོ་སེར་པོ་རྒྱས་པའི་བྱུང་དང་གསུམ། FY: ལུབ་དམར་པོ་དབང་གི་བྱུང་དང་གཉིས། ED: ལྗོ་སེར་པོ་རྒྱས་པའི་བྱུང་དང་གཉིས།

331 MT: ལུབ་སེར་པོ་རྒྱས་པའི་བྱུང་དང་གསུམ། DP: ལུབ་ཕྱོགས་དམར་པོ་དབང་གི་བྱུང་དང་གསུམ། LT: ལུབ་དམར་པོ་དབང་གི་བྱུང་དང་གཉིས། FY: ལྗོ་སེར་པོ་རྒྱས་པའི་བྱུང་དང་གསུམ། ED: ལུབ་དམར་པོ་དབང་གི་བྱུང་དང་གསུམ།

332 MT: བྱང་ལྗང་ལྷ་དྲག་པོའི་བྱུང་དང་བཞི། DP: བྱང་ལྗང་ལྷ་ལྗང་ཅག་བྱུང་དང་བཞི། LT: བྱང་ལྗང་ལྷ་གཡུ་ཡི་བྱུང་དང་བཞི། FY: བྱང་ལྗང་ལྷ་དྲག་པོའི་བྱུང་དང་བཞི།

333 MT, LT, DP, FY: དབུས་སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་བྱུང་དང་ལྔ།

334 MT: རིགས་ལྔ་ཡི་བྱུང་ཚེན་སྟེ་ཚུལ་རེད། DP: རིགས་ལྔའི་བྱུང་ཚེན་སྟེ་རབས་ཡིན། LT, FY: རིགས་ལྔ་ཡི་བྱུང་ཚེན་སྟེ་ཚུལ་རེད། ED: བྱུང་ཚེན་རིགས་ཀྱི་རྣམ་ལྔ་རེད།

ལན།

答

Answer:

ཤར་དཀར་པོ་ཞི་བའི་ལྷུང་ཆེན་དེ།³⁵⁰
The white pacifying Khyung in the east,

息者东方白鹏兮

གནས་མལ་འདུག་ས་ཤར་ཕྱོགས་ན།³⁵¹
Its dwelling place is the east.

其所安住东方矣

ཤར་ཕྱོགས་དོ་རྗེ་ཅེ་ནས་བསྐྱད།³⁵²
It resides on top of the Vajra in the east.

东住金刚杵尖兮

དབང་དུ་བསྐྱུས་ལི་ཤར་ཕྱོགས་ན།³⁵³
It subjugates the east.

其所降伏东方矣

གནས་འདིའི་དཀར་པོ་དབང་དུ་བསྐྱུས།³⁵⁴
It subjugates the white of this realm.

降伏此域白之属

ལྷོ་སེར་པོ་རྒྱས་པའི་ལྷུང་ཆེན་དེ།³⁵⁵
The yellow enriching Khyung in the south,

增者南方金鹏兮

གནས་མལ་འདུག་ས་ལྷོ་ཕྱོགས་ན།³⁵⁶
Its dwelling place is the south.

其所安住南方矣

ལྷོ་ཕྱོགས་རིན་ཆེན་དཀྱིལ་ནས་བསྐྱད།³⁵⁷
It resides in the treasure of the south.

南住宝藏之中兮

350 FY: ཤར་དཀར་པོ་ཞི་བའི་ལྷུང་ཆེན་དེ། ED: ཤར་དཀར་པོ་ཞི་བའི་ལྷུང་ཆེན་དེ།

351 FY: གནས་མལ་འདུག་ས་ཤར་ཕྱོགས་ན།

352 FY: ཤར་ཕྱོགས་དོ་རྗེ་ཅེ་ཡི་བསྐྱད། ED: ཤར་ཕྱོགས་དོ་རྗེ་ཅེ་ནས་བསྐྱད།

353 FY: དབང་དུ་འདུག་ས་ཤར་ཕྱོགས་ན། ED: དབང་དུ་བསྐྱུས་ལི་ཤར་ཕྱོགས་ན།

354 FY: གནས་འདིའི་དཀར་པོ་དབང་དུ་འདུག། ED: གནས་འདིའི་དཀར་པོ་དབང་དུ་བསྐྱུས།

355 FY: ལྷོ་སེར་པོ་རྒྱས་པའི་ལྷུང་ཆེན་དེ།

356 FY: གནས་མལ་འདུག་ས་ལྷོ་ཕྱོགས་ན། ED: གནས་མལ་འདུག་ས་ལྷོ་ཕྱོགས་ན།

357 FY: ལྷོ་ཕྱོགས་རིན་ཆེན་དཀྱིལ་ནས་འདུག། ED: ལྷོ་ཕྱོགས་རིན་ཆེན་དཀྱིལ་ནས་བསྐྱད།

དབང་དུ་བསྐྱུས་ལི་ལྗོ་ཕྱོགས་ན། ³⁵⁸ It subjugates the south.	其所降伏南方矣
གནས་འདིའི་སེར་པོ་དབང་དུ་བསྐྱུས། ³⁵⁹ It subjugates the yellow of this realm.	降伏此域金之属
རུབ་དམར་པོ་དབང་གི་ཁྱུང་ཆེན་དེ། ³⁶⁰ The red magnetising Khyung in the west,	怀者西方赤鹏兮
གནས་མལ་འདུག་ས་རུབ་ཕྱོགས་ན། ³⁶¹ Its dwelling place is the west.	其所安住西方矣
ཅན་དན་དམར་པོའི་ཁང་ནས་བསྐྱད། ³⁶² It resides in the red sandalwood house of the west.	西住赤色檀香屋
དབང་དུ་བསྐྱུས་ལི་རུབ་ཕྱོགས་ན། ³⁶³ It subjugates the west.	其所降伏西方矣
གནས་འདིའི་དམར་པོ་དབང་དུ་བསྐྱུས། ³⁶⁴ It subjugates the red of this realm.	降伏此域赤之属
བྱང་ལྗང་ཁྱུང་གི་པོའི་ཁྱུང་ཆེན་དེ། ³⁶⁵ The green subjugating Khyung in the north,	诛者北方绿鹏兮

358 FY: དབང་དུ་འདུས་ལི་ལྗོ་ཕྱོགས་ན། ED: དབང་དུ་བསྐྱུས་ལི་ལྗོ་ཕྱོགས་ན།

359 FY: གནས་འདིའི་སེར་པོ་དབང་དུ་འདུས། ED: གནས་འདིའི་སེར་པོ་དབང་དུ་བསྐྱུས།

360 FY: རུབ་དམར་པོ་དབང་གི་ཁྱུང་ཆེན་དེ།

361 FY: གནས་མལ་འདུག་ས་རུབ་ཕྱོགས་ན། ED: གནས་མལ་འདུག་ས་རུབ་ཕྱོགས་ན།

362 FY: ཅན་དན་དམར་པོའི་ཁང་ནས་འདུས། ED: ཅན་དན་དམར་པོའི་ཁང་ནས་བསྐྱད།

363 FY: དབང་དུ་འདུས་ལི་རུབ་ཕྱོགས་ན། ED: དབང་དུ་བསྐྱུས་ལི་རུབ་ཕྱོགས་ན།

364 FY: གནས་འདིའི་དམར་པོ་དབང་དུ་འདུས། ED: གནས་འདིའི་དམར་པོ་དབང་དུ་བསྐྱུས།

365 FY: བྱང་ལྗང་ཁྱུང་གི་པོའི་ཁྱུང་ཆེན་དེ། ED: བྱང་ལྗང་ཁྱུང་གི་པོའི་ཁྱུང་ཆེན་དེ།

གནས་མལ་འདུག་ས་བྱང་ཕྱོགས་ན།³⁶⁶ 其所安住北方矣
Its dwelling place is the north.

ལི་ཁྲི་པད་མོའི་སྤྲེང་ནས་བཞུགས།³⁶⁷ 北住赤色莲花兮
It resides on the vermillion lotus of the north.

དབང་དུ་བསྐྱུས་ལི་བྱང་ཕྱོགས་ན།³⁶⁸ 其所降伏北方矣
It subjugates the north.

གནས་འདིའི་ལྗང་ཁུ་དབང་དུ་བསྐྱུས།³⁶⁹ 降伏此域绿之属
It subjugates the green of this realm.

དབྱུས་སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་ཁྱུང་ཆེན་དེ།³⁷⁰ 中央全能之鹏兮
The one with all manner of natures in the center,

གནས་མལ་འདུག་ས་དབྱུས་ཕྱོགས་ན།³⁷¹ 其所安住中央矣
Its dwelling place is the center.

དབྱུས་སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་ཁྱུང་ཆེན་བསྐྱད།³⁷² 安住中央大鹏兮
It dwells in the center.

དབང་དུ་བསྐྱུས་ལི་དབྱུས་ཕྱོགས་ན།³⁷³ 其所降伏中央矣
It subjugates the center.

གནས་འདིའི་ནག་པོ་དབང་དུ་བསྐྱུས།³⁷⁴ 降伏此域玄之属
It subjugates the black of this realm.

³⁶⁶ FY: གནས་མལ་བསྐྱད་ས་བྱང་ཕྱོགས་ན། ED: གནས་མལ་འདུག་ས་བྱང་ཕྱོགས་ན།

³⁶⁷ FY: ལྷོ་ཁྲི་པད་མུ་ལྷོ་གི་བཞུགས། ED: ལི་ཁྲི་པད་མོའི་སྤྲེང་ནས་བཞུགས།

³⁶⁸ FY: དབང་དུ་འདུག་ལི་བྱང་ཕྱོགས་ན། ED: དབང་དུ་བསྐྱུས་ལི་བྱང་ཕྱོགས་ན།

³⁶⁹ FY: གནས་འདིའི་ལྗང་ཁུ་དབང་དུ་འདུག། ED: གནས་འདིའི་ལྗང་ཁུ་དབང་དུ་བསྐྱུས།

³⁷⁰ FY: དབྱུས་སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་ཁྱུང་ཆེན་དེ།

³⁷¹ FY: གནས་མལ་བསྐྱད་ས་དབྱུས་ཕྱོགས་ན། ED: གནས་མལ་འདུག་ས་དབྱུས་ཕྱོགས་ན།

³⁷² FY: དབྱུས་སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་ཁྱུང་ཆེན་འདུག། ED: དབྱུས་སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་ཁྱུང་ཆེན་བསྐྱད།

³⁷³ FY: དབང་དུ་འདུག་ལི་དབྱུས་ཕྱོགས་ན། ED: དབང་དུ་བསྐྱུས་ལི་དབྱུས་ཕྱོགས་ན།

³⁷⁴ FY: གནས་འདིའི་ནག་པོ་དབང་དུ་འདུག། ED: གནས་འདིའི་ནག་པོ་དབང་དུ་བསྐྱུས།

རིགས་ལྔ་ཡི་བྱུང་ཆེན་སྐྱེས་ལུགས་རེད།³⁷⁵

This is the birth of Khyung's five forms.

五鹏之出生如是

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

བསྐྱུས་པར་བཤད་ན་རིགས་གསུམ་ཡིན།³⁷⁶

Explained in general terms, Khyung has three forms.

若释鹏有三种兮

བྱུང་ཆེན་རིགས་ཀྱི་རྣམ་གསུམ་ཤོད།³⁷⁷

Please describe the three forms of Khyung.

释三种之大鹏矣

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

བྱུང་ཆེན་རིགས་ཀྱི་རྣམ་གསུམ་དེ།³⁷⁸

The three forms of Khyung are:

言大鹏有三种兮

དཀར་པོ་རྩི་འཛིན་བྱུང་ཆེན་གཅིག་པ།³⁷⁹

The white, medicine-holding Khyung,

白色持药大鹏也

³⁷⁵ FY: རིགས་ལྔ་ཡི་བྱུང་ཆེན་སྐྱེས་ལུགས་རེད།

³⁷⁶ MT: བསྐྱུས་པར་བཤད་ན་རིགས་གསུམ་ཡིན། LT: བསྐྱུས་པའི་རིགས་གསུམ་བྱུང་ཆེན་ཡོད།

³⁷⁷ MT, LT: བྱུང་ཆེན་རིགས་ཀྱི་རྣམ་གསུམ་ཤོད། DP: བྱུང་བསྐྱུས་མ་བཤད་ན་རིགས་གསུམ་བཤད།

³⁷⁸ LT: བྱུང་ཆེན་རིགས་ཀྱི་རྣམ་གསུམ་དེ། FY: རིགས་གསུམ་གྱི་བྱུང་ཆེན་བཤད་རྒྱུ་ན།

³⁷⁹ MT: དཀར་པོ་རྩི་འཛིན་བྱུང་ཆེན་རེད། LT: དཀར་པོ་རྩི་ཆེན་བྱུང་དང་གཅིག་ DP: དཀར་པོ་རྩི་འཛིན་བྱུང་དང་གཅིག་ FY: དཀར་པོ་རྩི་འཛིན་བྱུང་ཆེན་གཅིག

རི་སྐྲན་རི་དཀར་པོའི་རི་ཚེ་ན།³⁸⁵ 于药山之巅峰也
 At the apex of the white medicine mountain,

རྩ་འཕྱུལ་སྐོང་བརྗོལ་བ་ལས།³⁸⁶ 妙哉鹏卵破壳也
 From the cracked magical egg,

སྤྱལ་བའི་བྱ་བྱུང་དཀར་པོ་རེད།³⁸⁷ 所化白色鹏鸟矣
 The white Khyung was emanated.

དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་བྱུང་དང་གཅིག་³⁸⁸ 白色持药鹏者一
 This is the first Khyung, the white, medicine-holding Khyung.

ཅན་དན་དམར་པོའི་ཚེ་མོ་ན།³⁸⁹ 赤色檀香木之巔
 At the top of the red sandalwood,

གཡུ་ཡི་སྐོང་བརྗོལ་བ་ལས།³⁹⁰ 松石鹏卵破壳也
 From the cracked turquoise egg,

སྤྱལ་བའི་བྱ་བྱུང་དམར་པོ་རེད།³⁹¹ 所生赤色鹏鸟矣
 The red Khyung was emanated.

དམར་པོ་ཤ་གཟན་བྱུང་དང་གཉིས།³⁹² 赤色食肉鹏者二
 This is the second Khyung, the red, carnivorous Khyung.

385 MT, FY: རི་སྐྲན་རི་དཀར་པོའི་རི་ཚེ་ན། LT: རི་སྐྲན་རི་དཀར་པོའི་ཡང་ཚེ་ན།

386 MT, LT: རྩ་འཕྱུལ་སྐོང་བརྗོལ་བ་ལས། FY: རིགས་གསུམ་སྐོང་བརྗོལ་བ་ལས།

387 MT, LT: སྤྱལ་བའི་བྱ་བྱུང་དཀར་པོ་རེད། FY: སྤྱལ་བྱི་བྱ་བྱུང་དཀར་པོ་ཡིན།

388 LT: དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་བྱུང་དང་གཅིག་ FY: དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་བྱུང་ཆེན་རེད། ED: དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་བྱུང་དང་གཅིག་

389 MT, LT: ཅན་དན་དམར་པོའི་ཚེ་མོ་ན། FY: ཅན་དན་དམར་པོ་ཚེ་ལ་གནས།

390 MT, LT: གཡུ་ཡི་སྐོང་བརྗོལ་བ་ལས། FY: སྐོང་བའི་གཞི་དང་མང་བ་ལས།

391 MT, LT: སྤྱལ་བའི་བྱ་བྱུང་དམར་པོ་རེད། FY: སྤྱལ་བྱི་བྱ་བྱུང་དམར་པོ་ཡིན།

392 MT, LT: དམར་པོ་ཤ་གཟན་བྱུང་དང་གཉིས། FY: དམར་པོ་ཤ་ཟས་བྱུང་ཆེན་དེ།

མི་མངོན་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་དཀྱིལ་ན།³⁹³ 于无相法界中兮
In the unmanifested realm of dharma,

དགྲ་བགེགས་ཐལ་བར་བརླགས་མཛད་པའི།³⁹⁴ 业障皆尽化尘土
Khyung crushing its enemies and hindrances into pieces.

ནག་པོ་དགྲ་འདུལ་ལྷུང་དང་གསུམ།³⁹⁵ 玄色克敌鹏者三
This is the third Khyung, the black, enemy-vanquishing Khyung.

རིགས་གསུམ་གྱི་ལྷུང་ཆེན་སྦྱེས་ཚུལ་རེད།³⁹⁶ 三鹏之出生如是
This describes the birth of three forms of Khyung.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

དྲི 问
Question:

དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་གང་གི་ལྷུང་།³⁹⁷ 白色持药孰之鹏
Whose Khyung is the white, medicine-holding one?

དམར་པོ་ཤ་གཟན་གང་གི་ལྷུང་།³⁹⁸ 赤色食肉孰之鹏
Whose Khyung is the red, carnivorous one?

³⁹³ MT, LT: མི་མངོན་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་དཀྱིལ་ན། FY: མི་མངོན་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་གནས།

³⁹⁴ MT: དགྲ་བགེགས་ཐལ་བར་བརླགས་མཛད་པའི། LT: དགྲ་བགེགས་ཐལ་བར་བརླག་མཛད་པའི། FY: དགྲ་བགེགས་ཐལ་བར་བརླག་མཛད་པའི། ལྷུགས་ཀྱི་བཅད་པའི་ལྷུང་ཆེན་རེད།

³⁹⁵ MT, LT: ནག་པོ་དགྲ་འདུལ་ལྷུང་དང་གསུམ། FY: ནག་པོ་བདུད་འདུལ་ལྷུང་ཆེན་རེད།

³⁹⁶ MT: རིགས་གསུམ་གྱི་ལྷུང་ཆེན་སྦྱེས་ཚུལ་རེད། DP: རིགས་གསུམ་འདི་ལྷུང་ཆེན་སྦྱེས་ཚུལ་ཡིན། LT: དེ་རིགས་གསུམ་ལྷུང་ཆེན་སྦྱེས་ཚུལ་ཡིན། FY: རིགས་གསུམ་ལྷུང་གི་སྦྱེས་ཚུལ་རེད།

³⁹⁷ LT: དཀར་པོ་ཚེ་ཆེན་གང་གི་ལྷུང་། ED: དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་གང་གི་ལྷུང་།

³⁹⁸ LT: དམར་པོ་ཤ་གཟན་གང་གི་ལྷུང་།

ནག་པོ་དག་འདུལ་གང་གི་བྱུང་།³⁹⁹

Whose Khyung is the black, enemy-vanquishing one?

玄色克敌孰之鹏

ཁྱེད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

Please answer my questions without further ado.

尔作答之莫迟误

ལན།

Answer:

答

དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་ལྷ་ཡི་བྱུང་།⁴⁰⁰

The white, medicine-holding one is *lha's* Khyung.

持药白鹏属拉神

དམར་པོ་ཤ་གཟན་གཉན་གྱི་བྱུང་།⁴⁰¹

The red, carnivorous one is *nyen's* Khyung.

食肉赤鹏属念神

ནག་པོ་དག་འདུལ་སྐྱ་ཡི་བྱུང་།⁴⁰²

The black, enemy-vanquishing one is *lu's* Khyung.

克敌玄鹏属鲁神

སྐྱ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་བྱུང་ཆེན་གན།⁴⁰³

The white, medicine-holding Khyung,

白色持药大鹏兮

³⁹⁹ LT: ནག་པོ་དག་འདུལ་གང་གི་བྱུང་།

⁴⁰⁰ MT, DP: དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་ལྷ་ཡི་བྱུང་། LT: དཀར་པོ་ཚེ་ཆེན་ལྷ་ཡི་བྱུང་།

⁴⁰¹ MT, DP, LT: དམར་པོ་ཤ་གཟན་གཉན་གྱི་བྱུང་།

⁴⁰² MT: ནག་པོ་དག་འདུལ་བྱུང་འུ་བྱུང་། DP, LT: ནག་པོ་དག་འདུལ་སྐྱ་ཡི་བྱུང་།

⁴⁰³ MT: དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་བྱུང་ཆེན་གན། DP: དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་བྱུང་ཆེན་གཤེ།

མི་མཁོ་མི་མཁོ་ལན་གཅིག་མཁོ།⁴⁰⁴
It is only needed once.

毋需毋需需一回

མཁོ་བའི་ཉིན་དེ་ནམ་ཞིག་རེད།⁴⁰⁵
What day is it needed?

所需之日何日耶

དམར་པོ་ཤ་གཟན་ལྷུང་ཆེན་གན།⁴⁰⁶
That red, carnivorous Khyung.

赤色食肉鹏鸟兮

མི་མཁོ་མི་མཁོ་ལན་གཅིག་མཁོ།⁴⁰⁷
It is only needed once.

毋需毋需需一回

མཁོ་བའི་ཉིན་དེ་ནམ་ཞིག་རེད།⁴⁰⁸
What day is it needed?

所需之日何日耶

ནག་པོ་དགའ་འདུལ་ལྷུང་ཆེན་གན།⁴⁰⁹
That black, enemy-vanquishing Khyung.

玄色克敌鹏鸟兮

མི་མཁོ་མི་མཁོ་ལན་གཅིག་མཁོ།⁴¹⁰
It is only needed once.

毋需毋需需一回

མཁོ་བའི་ཉིན་དེ་ནམ་ཞིག་རེད།⁴¹¹
What day is it needed?

所需之日何日耶

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

⁴⁰⁴ MT, DP: མི་མཁོ་མི་མཁོ་ལན་གཅིག་མཁོ།

⁴⁰⁵ MT: མཁོ་བའི་ཉིན་དེ་ནམ་ཞིག་རེད། DP: མཁོ་ཡི་ཉིན་དེ་ནམ་བོ་རེ།

⁴⁰⁶ MT: དམར་པོ་ཤ་གཟན་ལྷུང་ཆེན་གན། DP: དམར་པོ་ཤ་གཟན་ལྷུང་ཆེན་གཤེ།

⁴⁰⁷ MT, DP: མི་མཁོ་མི་མཁོ་ལན་གཅིག་མཁོ།

⁴⁰⁸ MT: མཁོ་བའི་ཉིན་དེ་ནམ་ཞིག་རེད། DP: མཁོ་ཡི་ཉིན་དེ་ནམ་བོ་རེ།

⁴⁰⁹ MT: ནག་པོ་དགའ་འདུལ་ལྷུང་ཆེན་གན། DP: ནག་པོ་དགའ་འདུལ་ལྷུང་ཆེན་གཤེ།

⁴¹⁰ MT, DP: མི་མཁོ་མི་མཁོ་ལན་གཅིག་མཁོ།

⁴¹¹ MT: མཁོ་བའི་ཉིན་དེ་ནམ་ཞིག་རེད། DP: མཁོ་ཡི་ཉིན་དེ་ནམ་བོ་རེ།

ལན།

答

Answer:

དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་ཕྱང་ཆེན་གན།⁴¹²

白色持药大鹏兮

The white, medicine-holding Khyung,

མི་མཁོ་མི་མཁོ་ལན་གཅིག་མཁོ།⁴¹³

毋需毋需需一回

It is only needed once.

མཁོ་བའི་ཉིན་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།⁴¹⁴

言其所需之日兮

Speaking of the day it is needed,

གོང་སྐྱ་མ་སྐྱ་ལ་བཞུགས་དུས་དེས།⁴¹⁵

喇嘛升座法台时

When the noble lama sits on the throne,

སྐྱ་རྒྱབ་གཡོལ་ཁར་མཁོ་བསྐྱད་ཡོད།⁴¹⁶

其于法台椅背上

It is at top of the back of the throne.

དམར་པོ་ཤ་གཟན་ཕྱང་ཆེན་གན།⁴¹⁷

赤色食肉鹏鸟兮

That red, carnivorous Khyung,

མི་མཁོ་མི་མཁོ་ལན་གཅིག་མཁོ།⁴¹⁸

毋需毋需需一回

It is only needed once.

⁴¹² MT: དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་ཕྱང་ཆེན་གན། DP: དཀར་པོ་ཕྱང་ཆེན་ལྷ་ཡི་ཕྱང་།

⁴¹³ DP: མི་མཁོ་མི་མཁོ་ལན་གཅིག་མཁོ།

⁴¹⁴ DP: མཁོ་ཉིན་མ་བཤད་བཞི་ན། ED: མཁོ་བའི་ཉིན་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།

⁴¹⁵ DP: དགུང་སྐྱ་མ་སྐྱ་ལ་བཞུགས་དུས་དེས། ED: གོང་སྐྱ་མ་སྐྱ་ལ་བཞུགས་དུས་དེས།

⁴¹⁶ MT: ལབ་ཚེ་ཚེ་མོ་མགོ་ལ་མཁོ། DP: སྐྱ་རྒྱབ་གཡོལ་ཁར་མཁོ་བསྐྱད་ཡོད། ED: སྐྱ་རྒྱབ་གཡོལ་ཁར་མཁོ་བསྐྱད་ཡོད།

⁴¹⁷ MT: དམར་པོ་ཤ་གཟན་ཕྱང་ཆེན་གན། DP: དམར་པོ་ཤ་གཟན་ཕྱང་ཆེན་གཉན་གྱི་ཕྱང་།

⁴¹⁸ DP: མི་མཁོ་མི་མཁོ་ལན་གཅིག་མཁོ།

མཁོ་བའི་ཉིན་དེ་བཤད་རྒྱ་ན། ⁴¹⁹ Speaking of the day it is needed,	言其所需之日兮
ཕ་སྐྲགས་པ་གྲལ་ལ་བཞུགས་དུས་དེར། ⁴²⁰ When <i>ngakpa</i> sit in circle, ¹⁴	修士升座围坐时
བཀའ་བརྒྱད་གཏོར་མའི་མགོ་ལ་མཁོ། ⁴²¹ It is needed when making <i>kagyé tormā</i> . ¹⁵	其于八法施食上
ནག་པོ་དགུ་ཁྱུང་ཟེར་ནི་འདི། ⁴²² That black, enemy-vanquishing Khyung.	玄色克敌鹏鸟兮
མི་མཁོ་མི་མཁོ་ལན་གཅིག་མཁོ། ⁴²³ It is only needed once.	毋需毋需需一回
མཁོ་བའི་ཉིན་དེ་བཤད་རྒྱ་ན། ⁴²⁴ Speaking of the day it is needed,	言其所需之日兮
བོན་ལེུ་དབང་ལ་བཞུགས་དུས་དེར། ⁴²⁵ When Bon <i>leu</i> (<i>le'u</i> / <i>lhe'u</i>) bestow empowerment,	苯师升座灌顶时
སྐྱ་སྐྱ་ཁྱུང་ཆེན་མགོ་ལ་མཁོ། ⁴²⁶ It is needed in the ritual for the war god. ¹⁶	其于战神之供上

419 DP: མཁོ་ལི་ཉིན་དེ་བཤད་བཞི་ན། ED: མཁོ་བའི་ཉིན་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།
 420 DP: ཕ་སྐྲགས་པ་གྲལ་ལ་བཞུགས་དུས་དེར། ED: ཕ་སྐྲགས་པ་གྲལ་ལ་བཞུགས་དུས་དེར།
 421 MT, DP: བཀའ་བརྒྱད་གཏོར་མའི་མགོ་ལ་མཁོ།
 422 DP: ནག་པོ་དགུ་ཁྱུང་ཟེར་ལེ་འདི། ED: ནག་པོ་དགུ་ཁྱུང་ཟེར་ནི་འདི།
 423 DP: མི་མཁོ་མི་མཁོ་ལན་གཅིག་མཁོ།
 424 DP: མཁོ་ལི་ཉིན་དེ་བཤད་བཞི་ན། ED: མཁོ་བའི་ཉིན་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།
 425 DP: བོན་ལེུ་དབང་ལ་བཞུགས་དུས་དེར། ED: བོན་ལེུ་དབང་ལ་བཞུགས་དུས་དེར།
 426 MT: སྐྱ་སྐྱ་ལེུ་བརྒྱ་མགོ་ལ་མཁོ། DP: དགུ་ཁྱུང་ཆེན་མགོ་ལ་མཁོ། ED: སྐྱ་སྐྱ་ཁྱུང་ཆེན་མགོ་ལ་མཁོ།

དྲི།

问

Question:

དཀར་པོ་ཚི་འཛིན་ཁྱུང་ཆེན་གན།⁴²⁷

白色持药大鹏兮

That white, medicine-holding Khyung.

དང་པོ་འཕུར་བ་ག་རུ་འཕུར།⁴²⁸

其先飞往何处耶

In the first place, whither does it fly?

གནས་པའི་གདན་ས་ག་རུ་སྤང།⁴²⁹

其所安住何处耶

Where is its dwelling place?

དམར་པོ་ཤ་གཟན་ཁྱུང་ཆེན་གན།⁴³⁰

赤色食肉鹏鸟兮

That red, carnivorous Khyung.

དང་པོ་འཕུར་བ་ག་རུ་འཕུར།⁴³¹

其先飞往何处耶

In the first place, whither does it fly?

གནས་པའི་གདན་ས་ག་རུ་སྤང།⁴³²

其所安住何处耶

Where is its dwelling place?

ནག་པོ་དག་འདུལ་ཁྱུང་ཆེན་གན།⁴³³

玄色克敌鹏鸟兮

That black, enemy-vanquishing Khyung.

427 MT: དཀར་པོ་ཚི་འཛིན་ཁྱུང་ཆེན་གན། DP: དཀར་པོ་ཚི་འཛིན་ཁྱུང་ཆེན་ག། FY: དཀར་པོ་ཚི་འཛིན་ཁྱུང་ཆེན་གན།

428 MT: དང་པོ་འཕུར་བ་ག་རུ་འཕུར། DP: དང་པོ་འཕུར་བ་ཆེ་ལ་ཕུར། FY: དང་པོ་འཕུར་བ་གང་ལ་འཕུར།

429 MT: གནས་པའི་གདན་ས་ག་རུ་སྤང། DP: གནས་མལ་བསྐད་ས་གང་རེ་སྤང། FY: ཁྱུང་གནས་པའི་གདན་ས་གང་ལ་སྤང།

430 MT: དམར་པོ་ཤ་གཟན་ཁྱུང་ཆེན་གན། DP: དམར་པོ་ཤ་གཟན་ཁྱུང་ཆེན་ག། FY: དམར་པོ་ཤ་གཟན་ཁྱུང་ཆེན་གན།

431 MT: དང་པོ་འཕུར་བ་ག་རུ་འཕུར། DP: གཉིས་པ་ཕུར་བ་ཆེ་ལ་ཕུར། FY: དང་པོ་འཕུར་བ་གང་ལ་འཕུར།

432 MT: གནས་པའི་གདན་ས་ག་རུ་སྤང། DP: གནས་མལ་བསྐད་ས་གང་རེ་སྤང། FY: ཁྱུང་གནས་པའི་གདན་ས་གང་ལ་སྤང།

433 MT: ནག་པོ་དག་འདུལ་ཁྱུང་ཆེན་གན། DP: ནག་པོ་དག་འདུལ་ཁྱུང་ཆེན་ག། FY: ནག་པོ་དག་འདུལ་ཁྱུང་ཆེན་གན།

དང་པོ་འཕུར་བ་ག་རུ་འཕུར།⁴³⁴ 其先飞往何处耶
In the first place, whither does it fly?

གནས་པའི་གདན་ས་ག་རུ་སྤང་།⁴³⁵ 其所安住何处耶
Where is its dwelling place?

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད། 歌徐陈之莫匆促
Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན། 答
Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན། 应答所问者如是
To give an answer to that,

དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་ལྷུང་ཆེན་གན།⁴³⁶ 白色持药大鹏兮
The white, medicine-holding Khyung,

དང་པོ་འཕུར་བ་དགུང་ལ་འཕུར།⁴³⁷ 其先飞往苍穹矣
In the first place, soars toward the sky.

དགུང་ལ་ཕྱོག་གྱི་ཡ་ཐོག་ལ།⁴³⁸ 湛蓝苍穹之上兮
Above the blue sky,

⁴³⁴ MT: དང་པོ་འཕུར་བ་ག་རུ་འཕུར། FY: དང་པོ་འཕུར་བ་གང་ལ་འཕུར།

⁴³⁵ MT: གནས་པའི་གདན་ས་ག་རུ་སྤང་། DP: གནས་མལ་བསྐྱད་ས་གང་རེ་སྤང། FY: ལྷུང་གནས་པའི་གདན་ས་གང་ལ་སྤང།

⁴³⁶ MT: དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་ལྷུང་ཆེན་གན། DP: དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་ལྷུང་ཆེན་ག། FY: དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་ལྷུང་ཆེན་གན།

⁴³⁷ MT, FY: དང་པོ་འཕུར་བ་དགུང་ལ་འཕུར། DP: ལྷུང་དང་པོ་ཕུར་བ་དགུང་ལ་ཕུར།

⁴³⁸ MT: དགུང་ལ་ཕྱོག་གྱི་ཡ་ཐོག་ལ། DP: དགུང་ལྷ་ཡུལ་གུར་ཁང་གནས་ནང་ན་ཡོད། FY: དགུང་ཕྱོག་ཡ་ཀོ་ཡ་ཐོག་ན།

གནས་པའི་གདན་ས་དེ་ན་སྤང་། ⁴³⁹ Is its dwelling place.	其所安住之处矣
དམར་པོ་ཤ་གཟན་ཁྱུང་ཆེན་གན། ⁴⁴⁰ The red, carnivorous Khyung,	赤色食肉大鹏兮
དང་པོ་འཕུར་བ་རི་ལ་འཕུར། ⁴⁴¹ In the first place, flies to the mountains.	其先飞往山岳矣
གངས་རི་ཆེན་པོའི་ཚེ་ན་ཡོད། ⁴⁴² The apex of the snow mountain,	大雪山之巅峰兮
གནས་པའི་གདན་ས་དེ་ན་སྤང་། ⁴⁴³ Is its dwelling place.	其所安住之处矣
ནག་པོ་དག་འདུལ་ཁྱུང་ཆེན་གན། ⁴⁴⁴ That black, enemy-vanquishing Khyung,	玄色克敌大鹏兮
དང་པོ་འཕུར་བ་རྒྱལ་འཕུར། ⁴⁴⁵ In the first place, hurtles toward the river.	其先飞往水泽矣
སྐྱ་ཡི་ཕོ་བྲང་དགྲིལ་ན་ཡོད། ⁴⁴⁶ The center of the palace of <i>lu</i> ,	鲁神宫殿之内兮

⁴³⁹ MT, FY: གནས་པའི་གདན་ས་དེ་ན་སྤང་།

⁴⁴⁰ MT: དམར་པོ་ཤ་གཟན་ཁྱུང་ཆེན་གན། DP: དམར་པོ་ཤ་གཟན་ཁྱུང་ཆེན་ག། FY: དམར་པོ་ཤ་གཟན་ཁྱུང་ཆེན་གན།

⁴⁴¹ MT: དང་པོ་འཕུར་བ་བྲག་ལ་འཕུར། DP: གཉིས་པ་ཕུར་བ་རི་ལ་ཕུར། FY: དང་པོ་འཕུར་བ་རི་ལ་འཕུར།

⁴⁴² MT, FY: མི་མངོན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ན་གནས། DP: གངས་རི་ཆེན་པོའི་ཚེ་ན་ཡོད།

⁴⁴³ MT: གནས་པའི་གདན་ས་དེ་ན་སྤང་། FY: ཁྱུང་གནས་པའི་གདན་ས་དེ་ན་སྤང་།

⁴⁴⁴ MT: ནག་པོ་དག་འདུལ་ཁྱུང་ཆེན་གན། DP: ནག་པོ་དག་འདུལ་ཁྱུང་ཆེན་ག། FY: ནག་པོ་དག་འདུལ་ཁྱུང་ཆེན་གན།

⁴⁴⁵ MT, FY: དང་པོ་འཕུར་བ་རྒྱལ་འཕུར། DP: གསུམ་པ་ཕུར་བ་རྒྱལ་ཕུར།

⁴⁴⁶ DP: སྐྱ་ཡི་ཕོ་བྲང་དགྲིལ་ན་ཡོད། FY: རྒྱ་ཡི་ནག་པོའི་སྤྱིང་ནས་འདྲེན།

གནས་པའི་གདན་ས་དེ་ན་སྣང་།⁴⁴⁷
Is its dwelling place.

其所安住之处矣

དྲི
Question:

问

དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་ལྷུང་ཆེན་གན།⁴⁴⁸
The white, medicine-holding Khyung,

白色持药大鹏兮

ཅི་དང་ཅི་ཞིག་དབང་དུ་བསྐྱུས།⁴⁴⁹
What does it subjugate?

其所降伏者何耶

དམར་པོ་ཤ་གཟུན་ལྷུང་ཆེན་གན།⁴⁵⁰
The red, carnivorous Khyung,

赤色食肉大鹏兮

ཅི་དང་ཅི་ཞིག་དབང་དུ་བསྐྱུས།⁴⁵¹
What does it subjugate?

其所降伏者何耶

ནག་པོ་དགའ་འདུལ་ལྷུང་ཆེན་གན།⁴⁵²
The black, enemy-vanquishing Khyung,

玄色克敌大鹏兮

ཅི་དང་ཅི་ཞིག་དབང་དུ་བསྐྱུས།⁴⁵³
What does it subjugate?

其所降伏者何耶

ལན།

答

⁴⁴⁷ MT: གནས་པའི་གདན་ས་དེ་ན་སྣང་། FY: གནས་པའི་གདན་ས་དེ་ཅུ་སྣང་།

⁴⁴⁸ MT: དཀར་པོ་ཚེ་འཛིན་ལྷུང་ཆེན་གན།

⁴⁴⁹ MT: ཅི་དང་ཅི་ཞིག་དབང་དུ་བསྐྱུས།

⁴⁵⁰ MT: དམར་པོ་ཤ་གཟུན་ལྷུང་ཆེན་གན།

⁴⁵¹ MT: ཅི་དང་ཅི་ཞིག་དབང་དུ་བསྐྱུས།

⁴⁵² MT: ནག་པོ་དགའ་འདུལ་ལྷུང་ཆེན་གན།

⁴⁵³ MT: ཅི་དང་ཅི་ཞིག་དབང་དུ་བསྐྱུས།

Answer:

དཀར་པོ་ཚི་འཛིན་ཁྱུང་ཆེན་གན། ⁴⁵⁴	白色持药大鹏兮
That white, medicine-holding Khyung.	

བྱ་རིགས་ཐམས་ཅད་དབང་བྱ་བསྐྱས། ⁴⁵⁵	降伏种种禽鸟矣
It subjugates all manner of winged ones.	

དམར་པོ་ཤ་གཟན་ཁྱུང་ཆེན་གན། ⁴⁵⁶	赤色食肉大鹏兮
That red, carnivorous Khyung.	

གཉན་རིགས་ཐམས་ཅད་དབང་བྱ་བསྐྱས། ⁴⁵⁷	降伏种种念神矣
It subjugates all kinds of <i>nyen</i> .	

ནག་པོ་དག་འདུལ་ཁྱུང་ཆེན་གན། ⁴⁵⁸	玄色克敌大鹏兮
That black enemy-vanquishing Khyung.	

སྐྱ་རིགས་ཐམས་ཅད་དབང་བྱ་བསྐྱས། ⁴⁵⁹	降伏种种鲁神矣
It subjugates all forms of <i>lu</i> .	

དྲི།	问
Question:	

ཤིན་ཏུ་བསྐྱས་ན་རིགས་གཅིག་ཡིན། ⁴⁶⁰	一言以蔽鹏一种
Explained in summary, Khyung has one form.	

⁴⁵⁴ MT: དཀར་པོ་ཚི་འཛིན་ཁྱུང་ཆེན་གན། FY: ཁྱུང་དཀར་པོ་ཚི་འཛིན་ཟེར་ལེ་གན།

⁴⁵⁵ MT: བྱ་རིགས་ཐམས་ཅད་དབང་བྱ་བསྐྱས། FY: བྱ་འདབ་ཐམས་ཅད་དབང་བྱ་བསྐྱས།

⁴⁵⁶ MT: དམར་པོ་ཤ་གཟན་ཁྱུང་ཆེན་གན། FY: དམར་པོ་ཤ་ཟས་ཟེར་ལེ་གན།

⁴⁵⁷ MT: གཉན་རིགས་ཐམས་ཅད་དབང་བྱ་བསྐྱས། FY: བར་འདྲེ་ཐམས་ཅད་དབང་བྱ་བསྐྱས།

⁴⁵⁸ MT: ནག་པོ་དག་འདུལ་ཁྱུང་ཆེན་གན། FY: ནག་པོ་དག་འདུལ་ཟེར་ལེ་གན།

⁴⁵⁹ MT: སྐྱ་རིགས་ཐམས་ཅད་དབང་བྱ་བསྐྱས། FY: འོག་སྐྱ་རིགས་ཐམས་ཅད་དབང་བྱ་བསྐྱས།

⁴⁶⁰ MT: ཤིན་ཏུ་བསྐྱས་ན་རིགས་གཅིག་ཡིན།

རིགས་གཅིག་གི་ཁྱུང་ཆེན་སྐྱེས་ཚུལ་ཤོད།⁴⁶¹

释鹏一种之形矣

Please describe this one form.

ལན།

答

Answer:

རིགས་གཅིག་གི་ཁྱུང་ཆེན་སྐྱེས་ཚུལ་དེ།⁴⁶²

一言以蔽鹏一种

Khyung's one form is as follows:

ལུས་སེ་སེར་བྱ་དང་བྱི་བ་ལས།⁴⁶³

躯干犹若鸟与鼠

Khyung's body parts are like those of the bird and mouse.

སྒྲེར་མོ་ཡི་རང་བཞིན་དམར་པོ་རེད།⁴⁶⁴

足爪天生为赤色

The claws are red.

རྗེས་སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་སེར་པོ་རེད།⁴⁶⁵

躯干各部皆金色

All others parts are yellow.

ཤིན་ཏུ་བསྐྱུས་ན་རིགས་གཅིག་རེད།⁴⁶⁶

释鹏之一种如是

Explained in summary, Khyung has this one form.

⁴⁶¹ MT: རིགས་གཅིག་གི་ཁྱུང་ཆེན་སྐྱེས་ཚུལ་ཤོད།

⁴⁶² MT: རིགས་གཅིག་གི་ཁྱུང་ཆེན་སྐྱེས་ཚུལ་དེ། LT, FY: རིགས་གཅིག་གི་ཁྱུང་ཆེན་བཤད་རྒྱུ་ན།

⁴⁶³ DP: ལུས་སེར་པོ་བཤད་ན་ཞེས་པ་ལས། LT: ལུས་སེ་སེར་བྱ་དང་བྱི་བ་ལས། FY: ལུས་སེར་པོ་ཞི་དང་ཞི་བ་ལས།

⁴⁶⁴ LT: སྒྲེར་མོ་ཡི་རང་བཞིན་དམར་པོ་རེད། FY: སྒྲོད་མིའི་རང་བཞིན་དམར་པོ་རེད། དགུང་ལུང་གི་རང་བཞིན་ལུང་ཁ་རེད།

⁴⁶⁵ LT: རྗེས་སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་སེར་པོ་རེད། FY: མཛེས་སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་སེར་པོ་རེད།

⁴⁶⁶ MT: ཤིན་ཏུ་བསྐྱུས་ན་རིགས་གཅིག་རེད། LT: རིགས་གཅིག་གི་ཁྱུང་ཆེན་སྐྱེས་ཚུལ་རེད། FY: རིགས་གཅིག་གི་ཁྱུང་ཆེན་སྐྱེས་ཚུལ་རེད།

དྲི།

问

Question:

ཁྱུང་དང་པོ་ཡུལ་དེ་ག་རུ་སྐྱང་།⁴⁶⁷

一者故乡何处耶

First, where is Khyung's home?

གཉིས་པ་ཚང་དེ་ག་རུ་སྐྱང་།⁴⁶⁸

二者鹏巢何处耶

Second, where is Khyung's nest?

གསུམ་པ་སྒོང་ག་རུ་སྐྱང་།⁴⁶⁹

三者鹏卵何处耶

Third, where is Khyung's egg?

ཁྱེད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

尔作答之莫迟误

Please answer my questions without further ado.

ལན།

答

Answer:

དང་པོ་ཡུལ་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།⁴⁷⁰

言鹏鸟之故乡兮

Speaking of Khyung's home,

རི་སྐྱན་དཀར་པོའི་ཡང་ཚེ་ན།⁴⁷¹

白色药山之巅矣

Atop the white medicine mountain,

ཁྱུང་དང་པོ་ཡུལ་དེ་དེ་ན་ཡོད།⁴⁷²

一者故乡此处也

Is where Khyung's homeland is,

⁴⁶⁷ MT: ཁྱུང་དང་པོ་ཡུལ་དེ་ག་རུ་སྐྱང་། DP: ཁྱུང་དང་པོ་ཡུལ་དེ་ག་ན་ཡོད།⁴⁶⁸ MT: གཉིས་པ་ཚང་དེ་ག་རུ་སྐྱང་། DP: གཉིས་པའི་ཚང་དེ་ག་ན་ཡོད།⁴⁶⁹ MT: གསུམ་པ་སྒོང་ག་རུ་སྐྱང་། DP: གསུམ་པའི་སྒོང་ག་ན་ཡོད།⁴⁷⁰ MT: དང་པོ་ཡུལ་དེ་བཤད་རྒྱ་ན། DP: དང་པོ་ཡུལ་དེ་བཤད་བགྲི་ན།⁴⁷¹ DP: རི་སྐྱན་དཀར་པོའི་ཡང་ཚེ་ན།⁴⁷² DP: ཁྱུང་དང་པོ་ཡུལ་དེ་དེ་ན་ཡོད། ED: ཁྱུང་དང་པོ་ཡུལ་དེ་དེ་ན་ཡོད།

གཉིས་པ་ཚང་དེ་དེ་ན་ཡོད།⁴⁷³

二者鹏巢此处也

Is where Khyung's nest is as well,

གསུམ་པ་སྒོང་དེ་དེ་ན་ཡོད།⁴⁷⁴

三者鹏卵此处也

Is where Khyung's egg is too.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་ལྟེང་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

ལྷུང་དམར་པོ་བདུད་ལ་འབྱེར་ཚུལ་ཤོད།⁴⁷⁵

释诱赤鹏至魔域

Please tell of how the red Khyung was lured to *dü's* realm.

ལྷུང་དམར་པོ་བདུད་ལ་འབྱེར་དུས་དེར།⁴⁷⁶

时诱赤鹏至魔域

When the red Khyung was lured to *dü's* realm,

བདུད་རྗེ་བླ་སྐྱ་ནག་པོ་ཡིས།⁴⁷⁷

魔王玄鸟之王也

The King of *dü*,

བདུད་མཁར་ཚེ་དགུར་ཅི་ཞིག་བཟོས།⁴⁷⁸

于九角魔堡何为

What did he do at the nine-turreted castle of *dü*?

བདུད་ནག་རི་དགུར་ཅི་ཞིག་བཟོས།⁴⁷⁹

于九座玄山何为

What did he do at the nine black mountains?

⁴⁷³ DP: གཉིས་པ་ཚང་དེ་དེ་ན་ཡོད། ED: གཉིས་པ་ཚང་དེ་དེ་ན་ཡོད།

⁴⁷⁴ DP: གསུམ་པ་སྒོང་དེ་དེ་ན་ཡོད། ED: གསུམ་པ་སྒོང་དེ་དེ་ན་ཡོད།

⁴⁷⁵ MT, FY: ལྷུང་དམར་པོ་བདུད་ལ་འབྱེར་ཚུལ་ཤོད། DP: ལྷུང་དམར་པོ་བདུད་ལ་འབྱེར་ཚུལ་བཤད།

⁴⁷⁶ MT: ལྷུང་དམར་པོ་བདུད་ལ་འབྱེར་དུས་དེར། DP: ལྷུང་དམར་པོ་བདུད་ལ་འབྱེར་ཚུལ་དེ། FY: ལྷུང་དམར་པོ་བདུད་ལ་འབྱེར་དུས་དེ། ལྷུང་དགུར་ཚེ་ཚུན་ནས་འོང་དུས་དེ།

⁴⁷⁷ MT: བདུད་རྗེ་བླ་སྐྱ་ནག་པོ་ཡིས། DP: བདུད་ལི་བླ་སྐྱ་བཟོ་ནག་དེ། FY: བདུད་ལྷི་བླ་ལྷོ་མིང་མང།

⁴⁷⁸ MT: བདུད་མཁར་ཚེ་དགུར་ཅི་ཞིག་བཟོས། FY: བདུད་མཁར་ཚེ་དགུ་ཅི་ཞིག་བཟོས།

⁴⁷⁹ MT: བདུད་ནག་རི་དགུར་ཅི་ཞིག་བཟོས། FY: བདུད་ནག་རི་དགུ་ཅི་ཞིག་བཟོས།

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

To give an answer to that,

应答所问者如是

བདུད་མཁར་ཚེ་དགའི་ཚེ་ལ་ལངས།⁴⁸⁰

Dü stood at the roof of the nine-turreted castle.

魔立九角魔堡上

བདུད་ནག་རི་དགའི་རྒྱབ་ལ་ལངས།⁴⁸¹

Dü stood at the foot of the nine black mountains.

立于九座玄山下

འཕུར་ནི་དགུང་ཚོན་དབྱིངས་ལ་འཕུར།⁴⁸²

Dü flew into the blue sky,

飞往苍穹之中兮

ལྷུང་དམར་པོར་ཁ་གཡོག་ལྷེ་གཡོག་བརྒྱབ།⁴⁸³

Sweet-talking Khyung.

赤鹏为魔巧舌欺

ཡུལ་ཁོ་ཚོའི་ཡུལ་དེ་བཤད་རྒྱུ་ན།⁴⁸⁴

Making mention of his [dü's] home:

魔王云其故乡也

རི་རིགས་མི་གཅིག་རི་གཅིག་ཡོད།⁴⁸⁵

There was a different kind of mountain.

有一山者迥异也

⁴⁸⁰ MT: བདུད་མཁར་ཚེ་དགའི་ཚེ་ལ་ལངས། FY: བདུད་ཁང་ཚེ་དགའི་ཚེ་ལ་སླང།

⁴⁸¹ MT: བདུད་ནག་རི་དགའི་རྒྱབ་ལ་ལངས། FY: བདུད་ནག་ར་དགའི་ཚེ་ལ་སླང།

⁴⁸² MT: འཕུར་ནི་དགུང་ཚོན་དབྱིངས་ལ་འཕུར། FY: འཕུར་ནི་དགུང་ཚོན་པར་ལ་འཕུར།

⁴⁸³ MT: ལྷུང་དམར་པོར་ཁ་གཡོག་ལྷེ་གཡོག་བརྒྱབ། DP: ལྷུང་དམར་པོ་ཁ་གཡོ་རོ་གཡོ་རྒྱབ། FY: ལྷུང་དམར་པོ་ཁ་གཡོ་ལྷེ་གཡོ་རྒྱབ།

⁴⁸⁴ MT: ཡུལ་ཁོ་ཚོའི་ཡུལ་དེ་བཤད་རྒྱུ་ན། FY: ཡུལ་ཁོ་ཚོ་ཡུལ་ན་ཟེར་ཡི་ན།

⁴⁸⁵ MT, DP: རི་རིགས་མི་གཅིག་རི་གཅིག་ཡོད། FY: རི་རིགས་མི་གཅིག་རི་ཅིག་ཡོད།

གཉན་རིགས་མི་གཅིག་གཉན་ཞིག་ཡོད།⁴⁸⁶ 有一念神迥异也
 There was a different kind of *nyen*.

བྱ་རིགས་མི་གཅིག་བྱ་ཞིག་ཡོད།⁴⁸⁷ 有一禽鸟迥异也
 There was a different kind of bird.

ཡུལ་ཁོ་ཚོའི་ཡུལ་དེ་ཨེ་སྤྱིད་སྣང་།⁴⁸⁸ 询鹏魔域安乐耶
 [*Dü* asked Khyung] “Is my homeland full of happiness?”

ཡུལ་ཁྱོད་ཚོའི་ཡུལ་དེ་ཨེ་སྤྱིད་སྣང་།⁴⁸⁹ 尔之故土苦痛耶
 “Is your [Khyung’s] homeland full of suffering?”

དེ་ལྷུང་གི་སེམས་ལ་བདེན་པར་བསམ།⁴⁹⁰ 鹏鸟思之诚然也
 Khyung believed that [what *dü* said] was true.

ལྷུང་དམར་པོ་བདུད་ལ་ཁྱེར་སོང་བྱིག་⁴⁹¹ 诱赤鹏至魔域矣
 The red Khyung was thus lured to *dü*’s realm.

དྲི 问
 Question:

ལྷུང་མེད་ན་གང་གིས་བཅལ་ནི་རེད།⁴⁹² 鹏无踪迹孰寻之
 Who searched for Khyung after it went missing?

སྐྱུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད། 有歌相继徐徐咏
 Sing it slowly, and more songs will follow.

⁴⁸⁶ MT, DP: གཉན་རིགས་མི་གཅིག་གཉན་ཞིག་ཡོད། FY: གཉན་རིགས་མི་གཅིག་གཉན་ཅིག་ཡོད།

⁴⁸⁷ MT, DP: བྱ་རིགས་མི་གཅིག་བྱ་ཞིག་ཡོད། FY: བྱ་རིགས་མི་གཅིག་བྱ་ཅིག་ཡོད།

⁴⁸⁸ MT: ཡུལ་ཁོ་ཚོའི་ཡུལ་དེ་ཨེ་སྤྱིད་སྣང་། DP: ཡུལ་ངའི་གཞེས་ཡུལ་སྤྱིད་ན། FY: ཡུལ་ཁོ་ཚོ་ཡུལ་དེ་ཨེ་སྤྱིད་ན།

⁴⁸⁹ MT: ཡུལ་ཁྱོད་ཚོའི་ཡུལ་དེ་ཨེ་སྤྱིད་སྣང་། DP: ཡུལ་ཁྱེས་ཡུལ་དེ་ཨེ་སྤྱིད་ན། FY: ཡུལ་ཁྱོད་ཚོས་ཡུལ་དེ་ཨེ་སྤྱིད་ན།

⁴⁹⁰ MT: དེ་ལྷུང་གི་སེམས་ལ་བདེན་པར་བསམ། FY: དེ་ལྷུང་གི་སེམས་ལ་བདེན་པར་བསམ།

⁴⁹¹ MT: ལྷུང་དམར་པོ་བདུད་ལ་ཁྱེར་སོང་བྱིག་ FY: ལྷུང་དམར་པོ་བདུད་ལ་ཁྱེར་སོང་ཞིག་

⁴⁹² MT: ལྷུང་མེད་ན་གང་གིས་བཅལ་ནི་རེད། FY: ལྷུང་མེད་ན་གང་གིས་བཅལ་ལེ་རེད།

ལན།

答

Answer:

ལྷང་མེད་ན་གོང་བྱ་དཀར་པོས་བཙལ།⁴⁹³

赤鹏迷失雪鸡寻

The white snow bird searched for Khyung after it went missing.

གོང་བྱ་དཀར་པོ་ཟེར་ནི་གན།⁴⁹⁴

洁白雪鸡有令也

The white snow bird,

ཕྱོགས་བཞི་ན་ཁ་བཞིས་བཙལ་ནི་རེད།⁴⁹⁵

遣四隼以寻四方

Assigned four sparrow hawks to search for Khyung in the four directions.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

འདྲི།

问

Question:

ཕྱོགས་བཞི་ཁ་བཞིའི་མིང་རེ་དྲོངས།⁴⁹⁶

四方四隼名何耶

Please name the four sparrow hawks.

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

⁴⁹³ MT: ལྷང་མེད་ན་གོང་བྱ་དཀར་པོས་བཙལ། FY: ལྷང་མེད་ན་གོང་བྱ་དཀར་པོས་བཙལ།

⁴⁹⁴ MT: གོང་བྱ་དཀར་པོ་ཟེར་ནི་གན། FY: གོང་བྱ་དཀར་པོས་ཟེར་ཡིན་ན།

⁴⁹⁵ MT: ཕྱོགས་བཞི་ན་ཁ་བཞིས་བཙལ་ནི་རེད། FY: ཕྱོགས་བཞི་ན་ཁ་བཞི་བཙལ་བ་བཞག

⁴⁹⁶ MT: ཕྱོགས་བཞི་ཁ་བཞིའི་མིང་རེ་དྲོངས། FY: ཕྱོགས་བཞི་ཁ་བཞི་མིང་དེ་དྲོངས།

ལྷོ་ཕྱོགས་གདོང་རེ་གདོང་ལ་བཅལ། ⁵⁰⁴	南向各个山垭寻
Searched every mountain pass in the south,	
ལྷོ་ཕྱོགས་ལུང་རེ་ལུང་ལ་བཅལ། ⁵⁰⁵	南向各个谷中寻
Searched every valley in the south,	
ལྷོ་ཕྱོགས་མཚམས་ན་མི་སྤང་བེད། ⁵⁰⁶	言南方未见鹏矣
Reported that Khyung was not in the south.	
རུབ་ཕྱོགས་ལྷགས་ཁ་ནག་པོ་གན། ⁵⁰⁷	西方之隼为玄隼
The iron-black sparrow hawk of the west,	
རུབ་ཕྱོགས་རུབ་མཚམས་རུབ་རེ་བཅལ། ⁵⁰⁸	西向处处周遍寻
Searched every inch and every corner of the west,	
རུབ་ཕྱོགས་གདོང་རེ་གདོང་ལ་བཅལ། ⁵⁰⁹	西向各个山垭寻
Searched every mountain pass in the west,	
རུབ་ཕྱོགས་ལུང་རེ་ལུང་ལ་བཅལ། ⁵¹⁰	西向各个谷中寻
Searched every valley in the west,	
རུབ་ཕྱོགས་མཚམས་ན་མི་སྤང་བེད། ⁵¹¹	言西洲未见鹏矣
Reported that Khyung was not in the west.	

⁵⁰⁴ DP: ལྷོ་ཕྱོགས་གདོང་རེ་གདོང་ན་ཚེས། FY: ལྷོ་ཕྱོགས་སྤོང་རེ་སྤོང་ལ་བཅལ། ED: ལྷོ་ཕྱོགས་གདོང་རེ་གདོང་ལ་བཅལ།

⁵⁰⁵ DP: ལྷོ་ཕྱོགས་ལུང་རེ་ལུང་ན་ཚེས། FY: ལྷོ་ཕྱོགས་ལུང་རེ་ལུང་ལ་བཅལ།

⁵⁰⁶ MT: ལྷོ་ཕྱོགས་མཚམས་ན་མི་སྤང་བེད། DP: ལྷོ་ཕྱོགས་ཚ་ན་མི་ནང་བེད། FY: ལུང་ལྷོ་ཕྱོགས་སྤོང་ན་མི་སྤང་བེད།

⁵⁰⁷ MT: རུབ་ཕྱོགས་ལྷགས་ཁ་ནག་པོ་གན། DP: རུབ་ཕྱོགས་ཟངས་བྱང་མར་པོ་ག། FY: རུབ་ཕྱོགས་ལྷགས་ཁ་ནག་པོ་གན།

⁵⁰⁸ MT: རུབ་ཕྱོགས་རུབ་མཚམས་རུབ་རེ་བཅལ། FY: རུབ་ཕྱོགས་རུབ་རེ་རུབ་ལ་བཅལ།

⁵⁰⁹ DP: རུབ་ཕྱོགས་གདོང་རེ་གདོང་ན་ཚེས། FY: རུབ་ཕྱོགས་སྤོང་རེ་སྤོང་ལ་བཅལ། ED: རུབ་ཕྱོགས་གདོང་རེ་གདོང་ལ་བཅལ།

⁵¹⁰ DP: རུབ་ཕྱོགས་ལུང་རེ་ལུང་ན་ཚེས། FY: རུབ་ཕྱོགས་ལུང་རེ་ལུང་ལ་བཅལ།

⁵¹¹ MT: རུབ་ཕྱོགས་མཚམས་ན་མི་སྤང་བེད། FY: ལུང་རུབ་ཕྱོགས་སྤོང་ན་མི་སྤང་བེད།

བྱང་ཕྱོགས་གསེར་ཁ་སེར་པོ་གན།⁵¹² 北方之隼为金隼
The golden-yellow sparrow hawk of the north,

བྱང་ཕྱོགས་བྱང་མཚམས་བྱང་རེ་བཙལ།⁵¹³ 北向处处周遍寻
Searched every inch and every corner of the north,

བྱང་ཕྱོགས་གདོང་རེ་གདོང་ལ་བཙལ།⁵¹⁴ 北向各个山垭寻
Searched every mountain pass in the north,

བྱང་ཕྱོགས་ལུང་རེ་ལུང་ལ་བཙལ།⁵¹⁵ 北向各个谷中寻
Searched every valley in the north,

བྱང་ཕྱོགས་མཚམས་ན་མི་སྤྲང་ཟེར།⁵¹⁶ 言北方未见鹏矣
Reported that Khyung was not in the north.

ལྷུང་འཛམ་གྱི་སྤྲང་ན་མི་སྤྲང་ཟེར།⁵¹⁷ 四方未见鹏鸟兮
Khyung had disappeared from Jambu Continent.

བྱ་སྟོང་ཕྱག་འཚོགས་ཏེ་འདུས་དང་ནས།⁵¹⁸ 种种禽鸟齐聚也
All kinds of birds gathered together.

ལྷ་ཀོང་ཙེ་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་གན།⁵¹⁹ 卜卦幻化神王者
The Master of Divination, Kongtse,¹⁷

⁵¹² MT: བྱང་ཕྱོགས་གསེར་ཁ་སེར་པོ་གན། DP: བྱང་ཕྱོགས་གཡུ་བྱ་སྟོན་པོ་གོ། FY: བྱང་ཕྱོགས་གསེར་ཁ་སེར་པོ་གན། ED: བྱང་ཕྱོགས་གསེར་ཁ་སེར་པོ་གན།

⁵¹³ MT: བྱང་ཕྱོགས་བྱང་མཚམས་བྱང་རེ་བཙལ། FY: བྱང་ཕྱོགས་བྱང་རེ་བྱང་ལ་བཙལ།

⁵¹⁴ DP: བྱང་ཕྱོགས་གདོང་རེ་གདོང་ན་ཚེས། FY: བྱང་ཕྱོགས་སྤོང་རེ་སྤོང་ལ་བཙལ། ED: བྱང་ཕྱོགས་གདོང་རེ་གདོང་ལ་བཙལ།

⁵¹⁵ DP: བྱང་ཕྱོགས་ལུང་རེ་ལུང་ན་ཚེས། FY: བྱང་ཕྱོགས་ལུང་རེ་ལུང་ལ་བཙལ།

⁵¹⁶ MT: བྱང་ཕྱོགས་མཚམས་ན་མི་སྤྲང་ཟེར། FY: ལྷུང་བྱང་ཕྱོགས་སྤྲང་ན་མི་སྤྲང་ཟེར།

⁵¹⁷ DP: ལྷུང་འཛམ་གྱི་སྤྲང་ན་མི་སྤྲང་ཟེར། FY: ལྷུང་ཕྱོགས་བཞི་སྤྲང་ན་མི་སྤྲང་ཟེར།

⁵¹⁸ MT: བྱ་སྟོང་ཕྱག་འཚོགས་ཏེ་འདུས་དང་ནས། FY: བྱ་འདབས་སྤྲ་ཚོགས་ཚོགས་འདུས་ནས།

⁵¹⁹ MT: ལྷ་ཀོང་ཙེ་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་གན། FY: ལྷ་ཀོང་ཙེ་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་གན།

མོ་ལྷང་ཚིས་གསུམ་བཟོ་བར་སོང་། ⁵²⁰	起卦占卜以询之
Made a <i>mo</i> divination, prophecy, and astrology,	
ཀོང་ཙོ་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་གན། ⁵²¹	卜卦幻化神王者
The Master of Divination, Kongtse,	
ཁྱུང་འཇམ་བུ་སླིང་ན་མི་སྣང་ཟེར། ⁵²²	言鹏非在瞻部洲
Reported that Khyung was not in Jambu Continent.	
ཁྱུང་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཁྱེར་སོང་ཟེར། ⁵²³	鹏鸟所困为魔域
Khyung was taken to <i>dü</i> 's place.	
བོན་ལེའུ་མང་པོ་ཚོགས་སུ་འདུས། ⁵²⁴	众多莱坞齐聚也
Many Bon <i>leu</i> gathered together.	
བོན་ལེའུ་ཆང་གིས་བྲུགས་ལ་འབོགས། ⁵²⁵	莱坞聚饮微醺也
Bon <i>leu</i> were tipsy.	
བོན་ལེའུ་མང་པོ་འཚོགས་ནས་བཅའ། ⁵²⁶	众多莱坞聚以寻
They gathered together, searching for Khyung.	
ཚོགས་སུ་འཚོགས་ནས་བུམ་པ་བསྐྱབས། ⁵²⁷	聚集制作净瓶也
They gathered together and filled the sacred vase.	

520 MT: མོ་ལྷང་ཚིས་གསུམ་བཟོ་བར་སོང་། FY: མོ་ལྷང་ཚིས་སུ་བཟོ་བར་སོང་།

521 MT: ཀོང་ཙོ་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་གན། FY: ཀོང་ཙོ་འཕུལ་རྒྱལ་ཟེར་ཡིན་ན།

522 MT: ཁྱུང་འཇམ་བུ་སླིང་ན་མི་སྣང་ཟེར། FY: ཁྱུང་འཇམ་བུ་ལི་སླིང་ན་མི་སྣང་ཟེར།

523 MT: ཁྱུང་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཁྱེར་སོང་ཟེར། FY: ཁྱུང་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཁྱེར་འདུག་སྣང་།

524 MT: བོན་ལེའུ་མང་པོ་ཚོགས་སུ་འདུས། DP: བན་སེར་པོ་བསྐྱས་ནི་ཆེ་བཟི་བྱེད། བན་སེར་པོ་མང་པོ་བསྐྱས་ལེ་ནི། ED: བོན་ལེའུ་མང་པོ་ཚོགས་སུ་འདུས།

525 MT: བོན་ལེའུ་ཆང་གིས་བྲུགས་ལ་འབོགས། FY: བོན་ལེའུ་ཆང་གིས་བྲུགས་ལ་བོག

526 MT: བོན་ལེའུ་མང་པོ་འཚོགས་ནས་བཅའ། FY: བོན་ལེའུ་མང་པོ་མཚམས་ལབ་སྒྲ།

527 MT: ཚོགས་སུ་འཚོགས་ནས་བུམ་པ་བསྐྱབས། DP: བན་སེར་པོ་བསྐྱས་ནི་བུམ་པ་བསྐྱབ། FY: མཚམས་ལ་བསྐྱད་ནས་བུམ་པ་བསྐྱབ།

སྦྱི་བྱ་བརྒྱ་མང་པོ་ཚོགས་བསྐྱད་སྣང་།⁵²⁸ 是时种种禽鸟集
All the birds gathered together.

གྲེའུ་པ་ཤང་སྒྲམ་པོས་ཁ་བད་བཟོས།⁵²⁹ 大智蝙蝠有言也
The wise bat stated,

ལྷུང་འཇམ་བྱ་སྤིང་ན་མི་སྣང་ཟེར།⁵³⁰ 鹏鸟未在瞻部洲
Khyung was not in Jambu Continent.

ལྷུང་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཁྱེར་སོང་བྱིག་⁵³¹ 魔王囚之于魔域
Khyung was taken to *dü*'s place.

ལྷུང་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཁོ་འཚོལ་འགྲོ།⁵³² 愿往魔域寻鹏鸟
He [bat] would go to find Khyung in *dü*'s place.

ལྷུང་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཁོ་འབོད་འགྲོ།⁵³³ 愿往魔域唤鹏鸟
He would go to call for Khyung in *dü*'s place.

གྲེའུ་པ་ཤང་སྒྲམ་པོས་བུམ་ཚུ་ཁྱེར།⁵³⁴ 大智蝙蝠携净瓶
The wise bat carried the sacred vase.

བུམ་པ་དང་པོ་མགུལ་ལ་བསྐློན།⁵³⁵ 净瓶其一系颈
The first sacred vase was tied to its neck.

528 MT: སྦྱི་བྱ་བརྒྱ་མང་པོ་ཚོགས་བསྐྱད་སྣང་། FY: སྦྱི་བྱ་བརྒྱ་མང་པོ་ཚོགས་འདུས་སྣང་།

529 MT: གྲེའུ་པ་ཤང་སྒྲམ་པོས་ཁ་བད་བཟོས། DP: གྲི་པ་ཤང་སྒྲོད་པོས་ཁེ་ཐག་བཟོས། FY: གྲི་པ་ཤང་ཚོད་པོ་མཁན་བདག་བཟོས།

530 DP: ལྷུང་འཇམ་བྱ་སྤིང་ན་མི་སྣང་ཟེར།

531 DP: ལྷུང་བདུད་གྱི་ཡུལ་ལ་ཁྱེར་སོང་བྱིག། ED: ལྷུང་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཁྱེར་སོང་བྱིག།

532 MT: ལྷུང་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཁོ་འཚོལ་འགྲོ། FY: ལྷུང་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཁོ་འཚོལ་འགྲོ།

533 MT, FY: ལྷུང་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཁོ་འབོད་འགྲོ།

534 DP: གྲི་པ་ཤང་ཚོད་པོ་བུམ་ཚུ་ཁྱེར། ED: གྲེའུ་པ་ཤང་སྒྲམ་པོས་བུམ་ཚུ་ཁྱེར།

535 MT: བུམ་པ་དང་པོ་མགུལ་ལ་བསྐློན། FY: བུམ་པ་དང་པོ་མགུལ་ལ་བཏགས།

- བུམ་པ་གཉིས་པ་སྐད་ལ་བསྐྱོན།⁵³⁶ 净瓶其二系腰间
The second sacred vase was tied to its waist.
- བུམ་པ་གསུམ་པ་རྐང་ལ་བསྐྱོན།⁵³⁷ 净瓶其三系爪足
The third sacred vase was tied to its feet.
- བྱེ་བྱུ་པ་མང་ཉིན་འཕུར་མཚན་འཕུར་བཟོས།⁵³⁸ 大智蝙蝠日夜飞
The bat flew day and night,
- འཕུར་ནས་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་སོང་།⁵³⁹ 飞行抵达魔域也
Flew to *dü*'s place,
- བདུད་མཁར་སྐོ་རུ་བབས་ནི་ཡིན།⁵⁴⁰ 落于魔王城门口
Landed at the gates of *dü*'s castle.
- བདུད་གོང་འོག་འགབ་མ་བདུད་ཁང་གསུམ།⁵⁴¹ 魔堡上中下三座
There were three castles, from high to low.
- བདུད་ཁང་གོང་གི་སྐོ་བཞི་ཕྱེས།⁵⁴² 开上堡之四门兮
[The bat] opened the four gates of the upper castle.
- བདུད་ཁང་ནང་ན་མི་སྣང་ཟེར།⁵⁴³ 其间未见鹏鸟矣
[Khyung] was not in the castle.
- བདུད་ཁང་འོག་མའི་སྐོ་བཞི་ཕྱེས།⁵⁴⁴ 开中堡之四门兮
-
- 536 MT: བུམ་པ་གཉིས་པ་སྐད་ལ་བསྐྱོན། FY: བུམ་པ་གཉིས་པ་སྐྱེ་ལ་བཏགས།
- 537 MT: བུམ་པ་གསུམ་པ་རྐང་ལ་བསྐྱོན། FY: བུམ་པ་གསུམ་པ་རྐང་ལ་བཏགས།
- 538 MT: བྱེ་བྱུ་པ་མང་ཉིན་འཕུར་མཚན་འཕུར་བཟོས། FY: བྱེ་པ་མང་ཉིན་འཕུར་མཚན་འཕུར་བཏང་།
- 539 MT: འཕུར་ནས་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་སོང་། FY: འཕུར་ནས་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་སླེབས།
- 540 MT: བདུད་མཁར་སྐོ་རུ་བབས་ནི་ཡིན། FY: བདུད་ལྷགས་མཁར་སྐོ་མེད་མགོ་ལ་བབས།
- 541 FY: བདུད་གོང་བ་འགབ་མ་བདུད་ཁང་གསུམ། ED: བདུད་གོང་འོག་འགབ་མ་བདུད་ཁང་གསུམ།
- 542 FY: བདུད་ཁང་གོང་གི་སྐོ་བཞི་ཕྱེས།
- 543 DP: བདུད་མགོ་མའི་ནང་ན་མི་ནང་ཟེར། FY: བདུད་ཁང་ནང་ན་མི་སྣང་ཟེར།
- 544 FY: བདུད་ཁང་སྐོ་མའི་སྐོ་བཞི་ཕྱེ། ED: བདུད་ཁང་འོག་མའི་སྐོ་བཞི་ཕྱེས།

[The bat] opened the four gates of the lower castle.

བདུད་ཁང་ནང་ན་མི་སྣང་བློང་།⁵⁴⁵

其间未见鹏鸟矣

[Khyung] was not there either.

དྲི

问

Question:

ལྷུང་ག་རུ་ནང་ན་བཅུག་བཞག་སྣང་།⁵⁴⁶

见鹏囚于何处耶

Where had Khyung been confined?

སྐྱུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

བདུད་སྒོ་ཡི་ནང་ན་བཅུས་བཞག་སྣང་།⁵⁴⁷

囚于下堡门中兮

Khyung was confined within the door [of the lowest castle].

སྐྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

⁵⁴⁵ FY: བདུད་ཁང་ནང་ན་མི་སྣང་བློང་།

⁵⁴⁶ MT: ལྷུང་ག་རུ་ནང་ན་བཅུག་བཞག་སྣང་། FY: བདུད་ག་རུ་ནང་ན་བཅུག་བཞག་སྣང་།

⁵⁴⁷ DP: བདུད་སྒོ་ཡི་ནང་ན་བཅུས་བཞག་ན། FY: བདུད་ར་སྒོ་ན་བཅུག་བཞག་སྣང་། ED: བདུད་སྒོ་ཡི་ནང་ན་བཅུས་བཞག་སྣང་།

དྲི།

问

Question:

ཁྱུང་མགོ་ལ་ཅི་ཞིག་བསྐྱོན་བཟང་སྤྱང་།⁵⁴⁸

鹏首何所缚之耶

What was placed on Khyung's head?

ལུས་ལ་ཅི་ཞིག་བསྐྱོན་བཟང་སྤྱང་།⁵⁴⁹

鹏身何所缚之耶

What was put on Khyung's body?

རྐང་ལ་ཅི་ཞིག་བརྒྱབ་བཟང་སྤྱང་།⁵⁵⁰

鹏足何所缚之耶

What was tied to Khyung's feet?

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

ཁྱུང་མགོ་ལ་བདུད་རྩིག་བསྐྱོན་བཞག་སྤྱང་།⁵⁵¹

鹏首魔盔所缚也

A demonic helmet was placed on Khyung's head.

ཁྱུང་ལུས་ལ་བདུད་ཁབ་བསྐྱོན་བཞག་སྤྱང་།⁵⁵²

鹏身魔甲所缚也

A demonic armour was put on Khyung's body.

548 MT: ཁྱུང་མགོ་ལ་ཅི་ཞིག་བསྐྱོན་བཟང་སྤྱང་། FY: ཁྱུང་མགོ་ལ་ཅི་ཞིག་ཐོགས་བཞག་སྤྱང་།

549 MT: ལུས་ལ་ཅི་ཞིག་བསྐྱོན་བཟང་སྤྱང་། FY: ལུས་ལ་ཅི་ཞིག་སྐྱོན་བཞག་སྤྱང་།

550 MT: རྐང་ལ་ཅི་ཞིག་བརྒྱབ་བཟང་སྤྱང་། FY: རྐང་ལ་ཅི་ཞིག་བརྒྱབ་བཞག་སྤྱང་།

551 MT: ཁྱུང་མགོ་ལ་བདུད་རྩིག་བསྐྱོན་བཞག་སྤྱང་། DP: མགོ་ལ་བདུད་རྩིག་རྐན་བཞག་ན། FY: ཁྱུང་མགོ་ལ་བདུད་རྩིག་ཐོགས་བཞག་སྤྱང་།

552 MT: ཁྱུང་ལུས་ལ་བདུད་ཁབ་བསྐྱོན་བཞག་སྤྱང་། DP: ལུས་ལ་བདུད་ཁོས་བརྐན་བཞག་ན། FY: ལུས་ལ་བདུད་ཁབ་སྐྱོན་བཞག་ཡོད།

ལྷུང་རྒྱུ་ལ་བདུད་ལྷགས་བརྒྱབ་བཞག་སྤང་།⁵⁵³ སྦུང་ལྷུང་གི་ལྷུང་གི་སྦྲུང་གི་སྦྲུང་།
 Demonic iron chains were tied to Khyung's feet.

ལྷུང་ལྷུང་ལས་ཉམས་སྦྱ་སོང་བསྐྱད་སྤང་།⁵⁵⁴ སྦུང་ལྷུང་གི་ལྷུང་གི་སྦྲུང་གི་སྦྲུང་།
 The vigorous Khyung was becoming weak.

སྦྱ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་ལྟ་ཡིན། སྦུང་ལྷུང་གི་ལྷུང་གི་སྦྲུང་གི་སྦྲུང་།
 This is the response to the song.

དྲི། སྦུང་ལྷུང་གི་ལྷུང་གི་སྦྲུང་གི་སྦྲུང་། སྦུང་ལྷུང་གི་ལྷུང་གི་སྦྲུང་གི་སྦྲུང་།
 Question: 问

བྱེད་པ་ཤང་སྦྱུང་པོས་ཅི་ཞིག་བཟོས།⁵⁵⁵ སྦུང་ལྷུང་གི་ལྷུང་གི་སྦྲུང་གི་སྦྲུང་།
 What did the wise bat do?

སྦྱ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད། སྦུང་ལྷུང་གི་ལྷུང་གི་སྦྲུང་གི་སྦྲུང་།
 Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན། སྦུང་ལྷུང་གི་ལྷུང་གི་སྦྲུང་གི་སྦྲུང་། སྦུང་ལྷུང་གི་ལྷུང་གི་སྦྲུང་གི་སྦྲུང་།
 Answer: 答

བུམ་པ་དང་པོ་མགོ་ལ་སྦྱགས།⁵⁵⁶ སྦུང་ལྷུང་གི་ལྷུང་གི་སྦྲུང་གི་སྦྲུང་།
 [Bat] sprinkled water from the first sacred vase over [Khyung's] head.

མགོ་ཡི་བདུད་ཚོག་བསལ་བཞག་སྤང་།⁵⁵⁷ སྦུང་ལྷུང་གི་ལྷུང་གི་སྦྲུང་གི་སྦྲུང་།
 The demonic helmet on its head was thus removed.

⁵⁵³ MT: ལྷུང་རྒྱུ་ལ་བདུད་ལྷགས་བརྒྱབ་བཞག་སྤང་། DP: ལྷུང་ལ་བདུད་ལྷགས་བརྒྱབ་བཞག་སྤང་། FY: ལྷུང་ལ་བདུད་ལྷགས་བརྒྱབ་བཞག་སྤང་།

⁵⁵⁴ MT: ལྷུང་ལྷུང་ལས་ཉམས་སྦྱ་སོང་བསྐྱད་སྤང་། FY: ལྷུང་ལྷུང་ལས་ཉམས་སྦྱ་སོང་བསྐྱད་སྤང་།

⁵⁵⁵ MT: བྱེད་པ་ཤང་སྦྱུང་པོས་ཅི་ཞིག་བཟོས། FY: བྱེད་པ་ཤང་སྦྱུང་པོས་ཅི་ཞིག་བཟོས།

⁵⁵⁶ MT, DP: བུམ་པ་དང་པོ་མགོ་ལ་སྦྱགས། FY: བུམ་པ་དང་པོ་མགོ་ལ་སྦྱགས།

⁵⁵⁷ MT, FY: མགོ་ཡི་བདུད་ཚོག་བསལ་བཞག་སྤང་། DP: མགོ་ཡི་བདུད་ཚོག་བསལ་བཞག་སྤང་།

ལྷུང་ཚེན་དགའ་ནས་དི་རེ་རེ།⁵⁵⁸ 大鵬悄声欢悦也
Khyung was giggling gleefully.

བྱེའུ་པ་ཕང་དགའ་ནས་དི་རེ་རེ།⁵⁵⁹ 大智蝙蝠欢悦矣
Bat was giggling gleefully.

བུམ་པ་གཉིས་པ་ལུས་ལ་སྤྲུགས།⁵⁶⁰ 净瓶二者淋鹏身
[Bat] sprinkled water from the second sacred vase over [Khyung's] body.

ལུས་ཀྱི་བདུད་ཁབ་བསལ་བཞག་སྤང་།⁵⁶¹ 鹏身魔甲解除也
The demonic armour on its body was thus removed.

ལྷུང་ཚེན་དགའ་ནས་དི་རེ་རེ།⁵⁶² 大鵬悄声欢悦也
Khyung was giggling gleefully.

བྱེའུ་པ་ཕང་དགའ་ནས་དི་རེ་རེ།⁵⁶³ 大智蝙蝠欢悦矣
Bat was giggling gleefully.

བུམ་པ་གསུམ་པ་རྐང་ལ་སྤྲུགས།⁵⁶⁴ 净瓶三者淋鹏爪
[Bat] sprinkled water from the third sacred vase over [Khyung's] feet.

རྐང་གི་བདུད་ལྷགས་བསལ་བཞག་སྤང་།⁵⁶⁵ 鹏爪魔链解除也
The demonic iron chains tied to its feet were thus removed.

ལྷུང་ཚེན་དགའ་ནས་དི་རེ་རེ།⁵⁶⁶ 大鵬悄声欢悦也
Khyung was giggling gleefully.

558 DP: ལྷུང་ཚེན་དགའ་ནི་དི་རེ་རེ། ED: ལྷུང་ཚེན་དགའ་ནས་དི་རེ་རེ།

559 MT, DP: བྱེ་པ་ཕང་དགའ་ནི་དི་རེ་རེ། ED: བྱེའུ་པ་ཕང་དགའ་ནས་དི་རེ་རེ།

560 MT: བུམ་པ་གཉིས་པ་ལུས་ལ་སྤྲུགས། DP: བུམ་ཚུ་གཉིས་པ་ལུས་ལ་སྤྲུགས། FY: བུམ་ཚུ་ལྷུང་གི་ལུས་ལ་སྤྲུགས།

561 MT, FY: ལུས་ཀྱི་བདུད་ཁབ་བསལ་བཞག་སྤང་། DP: ལུས་ཀྱི་བདུད་ལོས་བསལ་ལེ་རེ།

562 DP: ལྷུང་ཚེན་དགའ་ནི་དི་རེ་རེ། ED: ལྷུང་ཚེན་དགའ་ནས་དི་རེ་རེ།

563 MT, DP: བྱེ་པ་ཕང་དགའ་ནི་དི་རེ་རེ། ED: བྱེའུ་པ་ཕང་དགའ་ནས་དི་རེ་རེ།

564 MT: བུམ་པ་གསུམ་པ་རྐང་ལ་སྤྲུགས། DP: བུམ་ཚུ་གསུམ་པ་རྐང་ལ་སྤྲུགས། FY: བུམ་ཚུ་ལྷུང་གི་རྐང་ལ་གཏོང་།

565 MT, FY: རྐང་གི་བདུད་ལྷགས་བསལ་བཞག་སྤང་། DP: རྐང་གི་བདུད་ལྷགས་བསལ་བཞག་ཡོད།

566 DP: ལྷུང་ཚེན་དགའ་ནི་དི་རེ་རེ། FY: ལྷུང་ཚེན་དགའ་ནས་དི་རེ་རེ། ED: ལྷུང་ཚེན་དགའ་ནས་དི་རེ་རེ།

བྱེའུ་ཕ་ཚང་དགའ་ནས་དི་རེ་རེ།⁵⁶⁷
Bat was giggling gleefully

大智蝙蝠欢悦矣

སྐྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།
This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།
Question:

问

ལྷུང་གཤོག་སྐྱུ་གིས་ཅི་ཞིག་བརྗོད།⁵⁶⁸
What did Khyung's sword-like wings do?

鹏鸟剑翼何为耶

སྐྱུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།
Answer:

答

གཤོག་ཅིག་སྐྱུ་གི་ལན་གསུམ་བརྒྱབས།⁵⁶⁹
Khyung's sword-like wings flapped thrice.

剑翼挥舞三次兮

བདུད་ཁང་ཚེ་དགུ་བཞིག་བཞག་ཡོད།⁵⁷⁰
That nine-turreted castle of dü was destroyed.

覆灭九角魔堡也

བདུད་ནག་རི་དགུ་བཅག་བཞག་ཡོད།⁵⁷¹
The nine black mountains were shattered into pieces.

崩碎九座玄山矣

⁵⁶⁷ MT, DP: བྱེའུ་ཕ་ཚང་དགའ་ནི་དི་རེ་རེ། FY: བྱེའུ་ཕ་ཚང་དགའ་ནས་དི་རེ་རེ། ED: བྱེའུ་ཕ་ཚང་དགའ་ནས་དི་རེ་རེ།

⁵⁶⁸ MT, FY: ལྷུང་གཤོག་སྐྱུ་གིས་ཅི་ཞིག་བརྗོད།

⁵⁶⁹ MT: གཤོག་ཅིག་སྐྱུ་གི་ལན་གསུམ་བརྒྱབས། FY: གཤོག་ཅིག་སྐྱུ་གི་ལན་གསུམ་ལྡོག།

⁵⁷⁰ MT, FY: བདུད་ཁང་ཚེ་དགུ་བཞིག་བཞག་ཡོད། DP: བདུད་ཁང་གཡས་བཞིག་གཡོན་བཞིག་བརྗོད། བདུད་ཁང་གཡས་འཕང་གཡོན་འཕང་བརྗོད།

⁵⁷¹ MT: བདུད་ནག་རི་དགུ་བཅག་བཞག་ཡོད། FY: བདུད་ནག་རི་དགུ་བཞིག་བཞག་ཡོད།

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

གྲི

Question:

问

ཁྱུང་འཕུར་བ་ག་རུ་འཕུར་ནི་རེད།⁵⁷²

Whither did Khyung fly?

鹏鸟飞往何处耶

ཁྱེད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

Please answer my questions without further ado.

尔作答之莫迟误

ལན།

Answer:

答

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

To give an answer to that,

应答所问者如是

ཁྱུང་འཇམ་བུ་སླིང་ལ་འཕུར་ཡོད་དོ།⁵⁷³

Khyung flew to Jambu Continent.

鹏鸟飞往南瞻部

⁵⁷² MT: ཁྱུང་འཕུར་བ་ག་རུ་འཕུར་ནི་རེད། FY: ཁྱུང་འཕུར་བ་གང་ལ་འཕུར་ལེ་རེད།

⁵⁷³ MT: ཁྱུང་འཇམ་བུ་སླིང་ལ་འཕུར་ཡོད་དོ། DP: ཁྱུང་འཇམ་བུ་སླིང་ལ་ཕུར་སོང་བཟླ། འདི་ནི་སྐབས་གསལ་དོན་རྒྱག་ལ་ཆང་མཐུང་པའི་སླུ་དབྱངས་ཡིན། རྒྱ་བྱི་ལོ་སྐབས་ཡར་དེ་བྱིན། FY: ཁྱུང་འཇམ་བུ་སླིང་ན་འཕུར་ཡོད་དོ།

Spirit', Yémön Gyelpo was able to accomplish all these activities. He was the one who created human beings, heavenly spirits, and animals. See Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, trans. by Edward Fitzgerald (George Allen & Unwin Ltd, 1961), pp. 104–05; Per Kværne, *The Bon Religion of Tibet* (Boston: Shambhala, 1995), p. 26; Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, I (1997), p. 265.

དང་པོར་སྲིད་པའི་ལྷ་མ་དྲལ་བཅོ་བརྒྱད་ལས། རྩེས་རྒྱུད་ལྷ་མི་གཤེན་གསུམ་དུ་འཕེལ་བ་ལས། ལྷ་ནི་སྲིད་པའི་ཡོ་སློན་རྒྱལ་པོ་སྟེ། དེར་ཐོག་མར་ལྷ་བའི་མིག་མེད། ཉན་པའི་རྣ་མེད། རྩོམ་པའི་སྣ་མེད། རྩོད་བའི་ལྷེ་མེད། རྩོམ་པའི་ལག་པ་མེད། འགྲོ་བའི་རྣང་པ་མེད། བསམ་པའི་ཡིད་རྒྱ་ཚམ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ། ལྷ་བའི་མིག་དོད། ཉན་པའི་རྣ་དོད། རྩོམ་པའི་སྣ་དོད། རྩོད་བའི་ལྷེ་དོད། རྩོམ་པའི་ལག་པ་དོད། འགྲོ་བའི་རྣང་པ་དོད། དེ་ནས་རང་མིང་རང་དུ་བཏགས་ནས་སྲིད་པ་སངས་པ་འབྲམ་ཁྱིའེས་ཀྱང་བྱ། དེ་ནས་ལྷ་དམུ་གཟུག་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་དེ་ལས་གྲོལ་བར་བཤད། འབྲམ་ཡོད་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདིར་གཟིགས་པར་ལྷ། Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, trans. by Edward Fitzgerald (George Allen & Unwin Ltd, 1961), pp. 104–05; Per Kværne, *The Bon Religion of Tibet* (Boston: Shambhala, 1995), p. 26; Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, I (1997), p. 265.

本愿王叶摩嘉波 (ཡོ་སློན་རྒྱལ་པོ།) 也指世间神王桑波菩赤 (སང་པོ་འབྲམ་ཁྱི།)。他从宇宙之卵中出生，没有五感也没有行走伸展的器官。但在“思索之灵”的帮助下，叶摩嘉波可以做到这些。他是人、天神和动物的创造者。见 Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, trans. by Edward Fitzgerald (George Allen & Unwin Ltd, 1961), pp. 104–05; Per Kværne, *The Bon Religion of Tibet* (Boston: Shambhala, 1995), p. 26; Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, I (1997), p. 265.

- 5 The Black-headed man (Smon mi dbu nag), or the little black-headed man, was used to refer to mankind. See Nathan Hill, “Come as Lord of the black-headed”—an Old Tibetan Mythic Formula’, in *Tibet after Empire: Culture, Society and Religion between 850–1000*, ed. by Christoph Cüppers, Robert Mayer and Michael Walter (Lumbini: Lumbini International Research Institute, 2013), pp. 169–79 (p. 173); Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, I (1997), p. 261.

དང་པོར་སྲིད་པའི་ལྷ་མ་དྲལ་བཅོ་བརྒྱད་ལས། རྩེས་རྒྱུད་ལྷ་མི་གཤེན་གསུམ་དུ་འཕེལ་བ་ལས། མི་ནི་སྲིད་པའི་སློན་མི་དབྱ་ནག་ཡིན། དབྱ་ནག་ཅེས་པ་ནི་མི་སྲིད་མིང་ལ་འཇུག་སྟེ། འབྲམ་ཡོད་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདིར་གཟིགས་པར་ལྷ། Nathan Hill, “Come as Lord of the black-headed”—an Old Tibetan Mythic Formula’, in *Tibet after Empire: Culture, Society and Religion between 850–1000*, ed. by Christoph Cüppers, Robert Mayer and Michael Walter (Lumbini: Lumbini International Research Institute, 2013), pp. 169–79 (p. 173); Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, I (1997), p. 261.

黑头凡人 (སྒོན་མི་དབུ་ནག) 或黑头小人通常指代人类。Nathan Hill, “‘Come as Lord of the black-headed’—an Old Tibetan Mythic Formula’, in *Tibet after Empire: Culture, Society and Religion between 850–1000*, ed. by Christoph Cüppers, Robert Mayer and Michael Walter (Lumbini: Lumbini International Research Institute, 2013), pp. 169–79 (p. 173); Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, I (1997), p. 261.

- 6 Yeshen Wangdzok (Ye gshen dbang rdzogs) refers to ‘the Primordial *gshen* Endowed with All Powers, a legendary ancestor of mankind’. See Namkhai Norbu, *Drung, Deu and Bon*, trans. by Adriano Clemente (Library of Tibetan Works and Archives, 1995), p. 244. Here, we understand Yeshen Wangdzok to be the earliest Bon priest.

དང་པོར་སྲིད་པའི་ལྷ་མ་དཔལ་བཙུན་ལས། སྐྱེས་རྒྱུད་ལྷ་མི་གཤེན་གསུམ་དུ་འཕེལ་བ་ལས། གཤེན་
ནི་སྲིད་པའི་ཡེ་གཤེན་དབང་རྫོགས་ཡིན། འབྲེལ་ཡོད་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདིར་གཟིགས་པར་བྱ།
Namkhai Norbu, *Drung, Deu and Bon*, trans. by Adriano Clemente (Library of Tibetan Works and Archives, 1995), p. 244.

益辛旺宗 (ཡེ་གཤེན་དབང་རྫོགས།) 是指“最原初的拥有一切力量的祭司‘辛’ (གཤེན།), 也是人类的祖先。”见Namkhai Norbu, *Drung, Deu and Bon*, trans. by Adriano Clemente (Library of Tibetan Works and Archives, 1995), p. 244. 此处我们将益辛旺宗理解为最早的苯教祭司。

- 7 *Lha (lha)* are a class of ancient Tibetan deities who are coloured white. They live in the upper sphere of the three divisions of existence, namely the sky, the intermediate space, and the earth. See René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*, p. 299; John Powers, *Introduction to Tibetan Buddhism* (Ithaca and Boulder: Snow Lion Publications, 2007), p. 500.

ལྷ་ལྷུ་གཉན་གསུམ་ལས་གནམ་ལ་གནས་པའི་ནམ་མཁའི་ལྷ་ཡི་རིགས་ཏེ་མདངས་དཀར་པོ་ཞིག་
ཡིན་པར་བཤད། འབྲེལ་ཡོད་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདིར་གཟིགས་པར་བྱ། René de Nebesky-
Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*, p. 299; John Powers, *Introduction to Tibetan Buddhism* (Ithaca and Boulder: Snow Lion Publications, 2007), p. 500.

拉 (ལྷ) 是一种西藏上古时代的一种神灵, 为白色。他们生活在天、地及二者之间的三界的天界。见René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*, p. 299; John Powers, *Introduction to Tibetan Buddhism* (Ithaca and Boulder: Snow Lion Publications, 2007), p. 500.

- 8 *Nyen (gnyan)* class of deity live between sky and earth and are represented as having a yellow colouring. They primarily reside in forests, trees, and rocks. *Nyen* are not necessarily malicious. See, for example, Helmut

Hoffmann, *The Religions of Tibet*, p. 17; René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*, pp. 289, 299; Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997–2014), III (2014), pp. 97–113.

ལྷ་ལྷུ་གཉན་གསུམ་ལས་བར་སྣང་གཉན་གྱི་རིགས་ཏེ། སེར་པོ་གསེར་གྱི་མདངས་དང་། འཕྲུལ་གྱི་རིགས་ཚལ་དང་བྲག་རི་ལྷ་བྱུང་གནས་ཤིང་། གཉན་གྱི་རིགས་ལས་མི་ལ་གཞོན་པ་གཏོང་མཁན་ཡིན་མེད་ཅི་རིགས་ཡོད་པར་བཤད། འབྲེལ་ཡོད་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སློར་ལ་འདྲིར་གཟུགས་པར་བྲུ། Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, p. 17; René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*, pp. 289, 299; Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997–2014), III (2014), pp. 97–113.

念(གཉན)是生活在天地之间的一种神灵,为金色。他们主要栖居于森林、树木和岩石中。念不一定危害人类。例见Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, p. 17; René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*, pp. 289, 299; Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997–2014), III (2014), pp. 97–113.

- 9 Lu are water spirits sometimes identified as the *nagas* of Indian mythology. Lu live under the earth and are of blue colouring. Lu are said to have originated from six eggs which were laid by the golden cosmic tortoise. They usually take the form of snakes and reside primarily in rivers and lakes, where they guard treasures. See, for example, Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, p. 17; René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*, pp. 290, 299.

ལྷ་ལྷུ་གཉན་གསུམ་ལས་ས་གཞིའི་སྐྱེ་ཡི་རིགས་དང་། མདངས་སྣོན་པོ་སའོག་ཏུ་གནས་པ་ཞིག་དང་། རྩུ་གར་ནས་དར་བའི་རྩུ་ག་དང་བྱང་གཟུགས་མཚུངས་ཕྱིར། དེའི་སྐྱད་དོད་དུ་གྱུར་ནས་སྣང་བརྟན་གཅིག་ཏུ་འདྲེས། ལྷ་ནི་སྲིད་པ་གསེར་གྱི་རུས་སྐྱེལ་གྱི་སློང་དུག་ལས་གོལ་བ་བཤད་ཅིང་། ལྷའི་རིགས་ནི་སྐྱེལ་སྐྱུལ་གྱི་རྩམ་པར་མངོན་ཞིང་། དེ་ནི་རྩུ་ལ་གནས་པའི་གཏོར་བདག་གཅིག་ཏུ་འདོད། འབྲེལ་ཡོད་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སློར་ལ་འདྲིར་གཟུགས་པར་བྲུ། Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, p. 17; René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*, pp. 290, 299.

鲁是一种水中神灵,有时被认为是印度神话中的那伽(*naga*)。鲁生活在地下,为蓝色。据说鲁是从金色的宇宙之龟所产的六个蛋中生出。他们通常以蛇的形象出现,居于河湖中,守护宝藏。例见Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, p. 17; René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*, pp. 290, 299.

- 10 The previous stanzas mention that there is only one egg. Nonetheless, this part implies that there are three eggs. As mentioned in our introduction, the themes and content of oral traditions are not always consistent. We should view these inconsistencies as inherent to oral traditions, which contain inevitable contradictions, rather than as mistakes.

གོང་གི་ལེན་རྩེ་སྒོ་ང་གཅིག་ལས་བཟོད་མེད་ཀྱང་། འདིར་གསུམ་དུ་གྱུར་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི་ང་ཚོས་ཕྱོག་
སྒྲིང་གི་སྐབས་སུ་འུས་པར་ལྟར། ངག་རྒྱུན་ཚུམ་རིག་གི་བཟོད་གཞི་དང་ནང་དོན་ནི་ནམ་ཡང་འཕོ་
འགྱུར་རང་བཞིན་ཞིག་ཏུ་གནས་ཡོད་ཕྱིར། སྤྱིའི་བཟོད་སྐྱབས་མི་མཐུན་པའི་གནད་འདི་དག་ནི་འོར་
འཇུག་ཞིག་ལས་ཚུམ་རིག་གི་ཁྱད་ཚོས་ཤིག་ཏུ་མཐོང་བར་གལ་ཆེདོ།

前面的诗节提到只有一颗蛋，但在此处指出有三颗蛋。正如我们在导论中提到的，口述传统中的主题和内容并非始终一致。我们应该将这些不一致看作口述传统固有的特征，而非错误。

- 11 Local narratives generally suggest that Khyung stepped into the sea in order to catch Rübél. We have not located a complete stanza of this segment.

ཅོ་ནེའི་ཡུལ་གྱི་ངག་རྒྱུན་དུ་བྱ་བུ་ལྷ་ལྷ་གིས་རུས་སྐལ་འཛིན་ཕྱིར་བྱ་མཚར་མཚོངས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་
གཅིག་ཡིན་པར་བཤད་ཀྱང་། འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ནང་དོན་ཆ་ཚང་ཞིག་ད་རུང་རྟེན་ཐབས་མ་བྱུང་།

当地叙述中普遍认为，鹏为了捉住龟而跃进海中。我们未找到此内容相关的完整诗节。

- 12 *Dü* are another class of ancient Tibetan deities whose characteristic color is black. It is said that there are 360 *dü* who live in the *dü* castle with nine turrets. See René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*, pp. 273–74. According to scholars on Buddhism, *dü* were originally heavenly spirits, but were demoted to demons and their King became Mara, the tempter of Prince Siddhartha (the Buddha), and would lead sentient beings into ignorance. See Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, p. 19; John Powers, *Introduction to Tibetan Buddhism*, p. 500.

བདུད་ཀྱི་རིགས་ནི་མདངས་ནག་པོ་དང་། བདུད་མཁར་ཅེ་དགུར་བདུད་རིགས་སུམ་བརྒྱ་དུག་བཅུ་
གནས་པར་བཤད། འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་སྐོར་འདིར་གཟིགས་པར་བྲུ། René de Nebesky-Wojkowitz,
*Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective
Deities*, pp. 273–74. སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་པའི་བཟོད་སྐྱབས་ལ། བདུད་དགའ་རབ་དབང་
ཕུགས་སོགས་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ལྷའི་བྱ་རྣམས་སྐྱེ་བོ་གཞན་རྣམས་རང་ལས་ལྷག་པར་འགྱུར་སྐྱུ་པའི་
ཕྱག་དོག་གི་དབང་གིས་ཟག་པ་ཟད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་མདོན་དུ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ལ་འདོད་ཡོན་རྣམས་ལ་
ཆགས་པར་བྱེད་པའི་མདའ་ལྲ་ལ་སོགས་འཕངས་ཏེ་བར་ཆད་བྱེད་པའི་གདོན་འདྲེའི་རིགས་ཤིག་ཡིན།

འབྲེལ་ཡོད་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདྲིར་གཟིགས་པར་བྱ། Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, p. 19; John Powers, *Introduction to Tibetan Buddhism*, p. 500.

“迪”是远古西藏的一种神灵，为黑色。据说有九角魔堡中居住着360种迪。见René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*, pp. 273–74。据佛教学者称，迪起初是天神，但是堕落成了魔。迪的王是诱惑悉达多王子（佛陀）以及诱导众生到无明之中的魔罗。见Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, p. 19; John Powers, *Introduction to Tibetan Buddhism*, p. 500。

- 13 The names of the four Khyung except the one in the center refer to the four activities of esoteric Buddhism required to attain enlightenment, namely pacification (*zhi*) of hostile powers; augmentation (*rgyas*) of well-being; subjugation (*dbang*) of the three realms; and the destruction (*drag*) of terrifying nature. Each of these activities has a corresponding color, namely white, yellow, red, and green or blue. For the four activities, see Bryan J. Cuevas, ‘The “Calf’s Nipple” (*Be’u bum*) of Ju Mipam (‘Ju Mi pham): A Handbook of Tibetan Ritual Magic’, in *Tibetan Ritual*, ed. by José I. Cabezón (Oxford: Oxford University Press, 2010), pp. 165–86 (p. 168).

ཕྱོགས་བཞིའི་བྱང་རྒྱམས་ནི་གསང་བ་སྲགས་ཀྱི་ལས་བཞིའི་མཚན་བྱེད་དེ། བྱང་དང་གདོན་འདྲེའི་གཞོན་པ་ཞིབར་བྱེད་པའི་ཞི་དང་། ཚེ་དང་བསོད་ནམས་དང་དཔལ་འབྱོར་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས། མི་དང་མི་མ་ཡིན་སོགས་དབང་དུ་སྐྱུར་བའི་དབང་། དག་པོ་ཚར་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་དག་པོ་བཅས་ནི་རྒྱས་དབང་དག་གི་ལས་བཞིའོ། །འབྲེལ་ཡོད་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདྲིར་གཟིགས་པར་བྱ། Bryan J. Cuevas, ‘The “Calf’s Nipple” (*Be’u bum*) of Ju Mipam (‘Ju Mi pham): A Handbook of Tibetan Ritual Magic’, in *Tibetan Ritual*, ed. by José I. Cabezón (Oxford: Oxford University Press, 2010), pp. 165–86 (p. 168).

除了中央的鹏，其他四种鹏的名字指代密宗达到开悟的四种法门，即对治灾祸烦恼的息法（ཞི།），增长福慧的增法（རྒྱས།），转三界之恶为善的怀法（དབང།），以及消除魔障的诛法（དག།）。每种法门有对应的颜色，即白、金、赤、绿或蓝。关于此四法，见Bryan J. Cuevas, ‘The “Calf’s Nipple” (*Be’u bum*) of Ju Mipam (‘Ju Mi pham): A Handbook of Tibetan Ritual Magic’, in *Tibetan Ritual*, ed. by José I. Cabezón (Oxford: Oxford University Press, 2010), pp. 165–86 (p. 168)。

- 14 *Ngakpa* (*sngags pa*) refers to a non-monastic ritual specialist who is married.
འདྲིར་སྲགས་པ་ནི་སྲགས་ཀྱི་ཚོ་ག་སྐབ་པའི་གྲོང་ཚོག་ལམན་ནམ་གྲོང་སྲགས་པ་ལ་ཟེའ།
阿巴（སྲགས་པ།）指不在寺院的、已婚的仪轨专家。
- 15 *Kagyé tormā* (*bka’ brgyad gtor ma*) is the offering made to the deity who entrusted the eight sets of Mahayoga teachings to Padmasambhava. *Kagyé* is a buried text (*gter ma*) that is central to tantric practice in the

Nyingma sect. Nicholas Trautz, 'Curating a Treasure: The *Bka' brgyad bde gshegs 'dus pa* in the Development of Rnying ma Tradition', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 55 (2020), 495–521 (pp. 497–502).

གསང་སྤྲུག་ལྷ་འགྲུར་གྱི་བསྐྱེད་རིམ་སྐོར་ལ་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྐྱབ་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཅེས་སྐྱབ་ཐབས་ལྷེ་བརྒྱད་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་གསང་སྤྲུག་རྗེ་མའི་གཏོར་མའི་སྐོར་ལ་གཏོར་ཁ་བོང་འོག་གཉིས་སུ་གསལ་པའི་འོག་མ་ཡིན། སྐྱབ་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་བྱང་འཕེལ་དང་འབྲེལ་བའི་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདིར་གསུངས་པར་ལྷ། Nicholas Trautz, 'Curating a Treasure: The *Bka' brgyad bde gshegs 'dus pa* in the Development of Rnying ma Tradition', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 55 (2020), 495–521 (pp. 497–502).

八法施食(བཀའ་བརྒྱད་གཏོར་མ།)是献给将八类大瑜伽教法托付给莲花生大师的本尊的祭食。八大法行是宁玛派密修的一种核心伏藏(གཏོར་མ།)。Nicholas Trautz, 'Curating a Treasure: The *Bka' brgyad bde gshegs 'dus pa* in the Development of Rnying ma Tradition', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 55 (2020), 495–521 (pp. 497–502)。

- 16 Khyung is needed in the *jadang* (*bya rdang*) ritual, which can be loosely translated as making a throne for Khyung. *Jadang* is used at the time of offering sacrifices to the mountain deities to seek protection in Sipé Bon tradition.

དག་ལྷ་མགོན་པོ་བྱ་དང་ནི་སྲིད་པའི་ལྷ་བོན་གྱི་ཁྱུང་དང་དག་ལྷ་དཔངས་བསྟོན་བྱེད་པའི་ཚོ་ག་ཞིག་དང་། སྐྱབ་གི་ཚོ་གའི་རིགས་ཤིག་ཡིན།

夏当(བྱ་དང་།)仪式中需要鹏鸟,它可以被简单地理解为给鹏鸟制做宝座。在斯巴苯传统中,夏当仪式通常用于山神祭祀,以寻求其庇护。

- 17 The wise king Kongtsé (Lha kong tse 'phrul gyi rgyal po) is most often understood to be the Chinese philosopher, Confucius: also portrayed as the patron and disciple of Shenrab Miwo in Tibet. According to Hoffmann, the thirteenth chapter of the Bon text *Key for Memory* (*gzer myig*) outlines the connection between Kongtsé and Bon religion and mentions that Kongtsé once built a Bon monastery for the wider promotion of the religion. Nevertheless, the king of *dü* tried to destroy it. Finally, Shenrab Miwo succeeded in warding off *dü* so that Bon could be promoted in China. See Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, pp. 91–92. On the other hand, in some Tibetan literature, Kongtsé does not refer to Confucius. In some cases, the Chinese emperor, Tang Taizong, is associated with this name. 'Kongtsé' is also used to refer to an individual who is a master of divination and prediction. Meanwhile, Kongtsé's epithet, Trülgyi Gyelpo (Phrul gyi rgyal po), the king of magic, is used to refer to Tibetan Kings: specifically Tridu Songtsen and Trisong Detsen. See Shen-yu Lin, 'The Tibetan Image of Confucius', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 12 (2007), 105–33

(pp. 111, 112, 129). In short, the meaning of Kongtsé changes over time and with context. Here, based on context, we understand Kongtsé to be the master of divination.

ལྷ་ཀོང་ཙོ་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ནི་ཕལ་ཆེར་རྒྱ་ནག་གི་གཙུག་ལག་སྤྱོད་པ་ཀོང་ཙོ་ལས་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་བའི་སྤང་བརྟན་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། མདོ་གཟེར་མིག་གི་ལེའུ་བརྩ་གསུམ་པ་ལས་ཀོང་ཙོ་སྐོར་གྱི་བཟོད་བྱ་ལྟར་ན། དེ་ནི་གཡུང་དུང་བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོའི་སྤྱིན་བདག་དང་སྟོབ་མ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་ནག་ཡུལ་དུ་བོན་གྱི་བསྟན་པ་སྤེལ་བ་དང་། གསས་ཁང་དཀར་ནག་བཟླ་གསལ་བཞེངས་ཀྱང་རྗེས་སུ་བདུད་རྗེ་ཡིས་བཤེག་པར་གྲགས། Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, pp. 91–92. ཡང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཁ་ཤས་སུ། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་གི་གོང་མ་ཐང་ཐེ་ཅུང་(唐太宗)ལ་གཙུག་ལག་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་ནི་ཀོང་ཙོ་ཅམ་ལ་མ་ཟད། སྤར་རྒྱལ་བཅན་པོ་ནམས་ལ་ཡང་འཕུལ་གྱི་ལྷ་བཅན་པོ་ཞེས་འབོད་པ་མང་སྟེ། སྐོས་སུ་བཅན་པོ་ཁྱི་ལྷ་སྟོང་བཅན་དང་ཁྱི་སྟོང་ལྷ་བཅན་ལའོ། འབྲེལ་ཡོད་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདིར་གཟིགས་པར་ལྷ། Shen-yu Lin, ‘The Tibetan Image of Confucius’, *Revue d’Etudes Tibétaines*, 12 (2007), 105–33 (pp. 111, 112, 129). གང་ལྟར། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་རིམ་དེ་དེར་ཀོང་ཙོ་ཞེས་པའི་མིང་གི་བསྟན་དོན་ལ་འཕོ་འགྱུར་ཅི་རིགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་བབ་ཀྱི་བཟོད་དོན་དུ་གཙོ་བོ་གཙུག་ལག་ཅེས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བྱུང་འཇུག་པ་ཡིན།

卜卦幻化神王孔子(ལྷ་ཀོང་ཙོ་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ།)常常被认为是中国哲学家孔子。在西藏,他被描绘为辛绕米沃的施主和弟子。按Hoffmann所言,苯教经书《塞米》(གཟེར་བྱིག)的第十三品概述了孔子与苯教的关系,并提及孔子为更广泛地传扬苯教曾修建了一座寺院,但被魔王试图摧毁。最终,辛绕米沃成功驱魔并在汉地传播苯教。见Helmut Hoffmann, *The Religions of Tibet*, pp. 91–92。另外,在一些藏文文献中,孔子并非指中国哲学家孔子。有时指代汉地皇帝唐太宗或是具有占卜预言能力的大师。同时,孔子的称号,“楚极嘉波”(འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ།),即幻化之王,也用于指代吐蕃赞普,尤其是赤都松赞与赤松德赞。见Shen-yu Lin, ‘The Tibetan Image of Confucius’, *Revue d’Etudes Tibétaines*, 12 (2007), 105–33 (pp. 111, 112, 129)。简言之,孔子的意涵随时间和语境而变。此处,基于上下文,我们认为孔子指代占卜大师。

Rübel རུའ་ལྷ་ལ། 龟说

Rübel

Rübel is a tortoise-shaped deity in both Bon and Tibetan Buddhism. The tortoise is of great significance in Tibetan mythology, cosmology, and astrology. In Bon literature, the tortoise and three other celestial animals—tiger (*rgya stag*), bird (*bya dmar*), and dragon (*g.yu 'brug*)—guard the four gates of Mount Ti Se: the center of the world that links heaven with earth.¹ In addition, the class of water deities known as *lu* (*klu*) emanated from six eggs laid by the cosmic tortoise, Rübel, who holds the entire world on its belly.² Rübel also plays a key role in Tibetan Buddhist astrology. According to *Shédzö*, a mouthful of Mañjuśrī's saliva was transformed into Rübel to promote Buddhism in China through a divination. The divinatory schemes located on Rübel's body—including the Five Elements, Eight Trigrams, and Nine Magic Squares—are analysed and explained through Buddhist concepts, such as the five wisdoms (*ye shes lnga*), the eight ways (*'phags lam yan lag brgyad*), and the nine vehicles (*theg pa rim pa dgu*).³

Thematically speaking, 'Rübel' in *Shépa* consists of three parts. The first part outlines Rübel's life in the sea. The second part describes how Rübel was tamed by Mañjuśrī. With a golden arrow and a flaming sword of supreme knowledge which dispels ignorance, Mañjuśrī pierced Rübel's flank and turned it upside down. This upturned shell becomes the foundation of the entire world. Such descriptions are similar—even identical—to those documented in Buddhist and Bon narratives,⁴ including *Shédzö*. As noted in our introduction, both religions assert that their respective Wisdom Deity, Mañjuśrī in Buddhism and Mawe Senge or Künbum Goje in Bon, played a key role in emanating or taming

the tortoise.⁵ In any case, Rübél is widely understood to provide the basis for the living world. The third part examines how the body parts of Rübél embody the divinatory schemes and their reckoning. More specifically, the narration explores the Five Elements of metal, wood, water, fire, and earth that constitute all existence and which comprise essential components of Chinese astrology. It should be noted that these Five Elements are distinct from the Tibetan Buddhist elements (*'byung ba lnga*)—namely earth, water, fire, air, and space—that constitute the universe. The five Chinese-based elements interact with one another, and the relations among them can be classified into four types: mother (generating), son (generated), friend (supporting), and enemy (overcoming). The Five Elements also interact with the Eight Trigrams, Nine Magic Squares, and the zodiac animals.⁶ The combination of Five Elements with zodiac animals produces the sexagenary cycle. The cycle of twelve animals is used to indicate years. Rather like the relationships between the Five Elements, the relationships between these animals can be either antagonistic or friendly. It is worth mentioning that Shépa follows the Chinese sexagenary cycle in which each cycle starts with wood rat, rather than the Tibetan sexagenary cycle that starts with fire hare following the integration of the Kālacakra into the Chinese cycle.⁷

Also narrated in 'Rübél' are the Eight Trigrams and Nine Magic Squares, two other key components of Chinese astrology. The Eight Trigrams, commonly referred to as *parkha* in Tibetan, are eight sets of trigrams. Each trigram consists of three lines—either complete or broken—and has its corresponding element and image in nature.⁸ The Eight Trigrams are complementary to the Nine Magic Squares, commonly referred to as *mewa* in Tibetan. These are the numbers one to nine arranged in a three-by-three square or circle. The sum of these numbers is fifteen in all planes, whether horizontal, vertical or diagonal.⁹ Each number has a corresponding element, color, and trigram. In Chinese sources, the Nine Magic Squares were present on the shell of a tortoise which emerged from the Luo River (Luohe 洛河), a tributary of the Yellow River. With its help, the pre-historic King Yu 禹 tamed the flood. For this reason, the nine-numbered magic-square is also referred to in Chinese as the 'Luo Scroll' (*luo shu* 洛书) or 'Tortoise Scroll' (*gui shu* 龟书).¹⁰ The divinatory schemes described above are often presented in diagrammatic form on top of a spreadeagled Rübél, which is then referred to as *sipaho* (*srid pa ho*).¹¹ The circular diagram

can also be observed in the copper or silver amulets that people carry to prevent misfortune and to avoid wrathful spirits. The application of these divinatory schemes is extensive, including astrology, geomancy, and medicine, as well as rites of passage in people's everyday lives.¹²

'Rübel' suggests the very early influence of Chinese civilization on Tibetan astrology and divination. China is often imagined to be the land of divination, and Chinese figures such as Princess Wencheng and Confucius are believed by Tibetans to have been masters of divination.¹³ Chinese astrology, *nagtsi* (*nag rtsis*), Chinese elemental divination, *jungtsi* (*'byung rtsis*), and Indian astrology, *kartsi* (*skar rtsis*) together comprise a significant part of Tibetan astrology.¹⁴ 'Rübel' also highlights the strikingly similar role played by tortoise in Tibetan and Chinese cosmology, or Asian cosmology more broadly. In Chinese sources, the tortoise shell is a sacred vehicle of divination, and the cracks on the shell (which serves as an oracle) are believed to be an ancient form of Chinese writing.¹⁵ That the limbs of the tortoise were severed by the goddess Nüwa to hold up the sky (*duan aozu yi li siji* 断鳌足以立四极) is documented in chapter six of *Huainanzi*: a collection of essays about Chinese philosophical thoughts compiled before 139 B.C.¹⁶ Noting the regular appearance of the tortoise in early creation myths helps us to understand transregional interactions and the selective adoption of external cultural elements by Tibetans.

Rübel, and sometimes the frog—an animal which resembles Rübel in the Himalayan cultural zone¹⁷—still play an important role in the everyday lives of Tibetans. Along the upper reaches of Luchu River and parts of Tébo, a tortoise-shaped or frog-shaped fry bread is prepared at the beginning of construction of a new house, to honour and inform the earth deity that building work will be carried out. Similar to other Shépa sections, performers do not sing 'Rübel' in its entirety. Locals often narrate 'Khyung' and 'Rübel' together.

Endnotes

- 1 Giuseppe Tucci, *The Religions of Tibet*, trans. by Geoffrey Samuel (London and Henley: Routledge & Kegan Paul, 1980), p. 219.
- 2 René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities* (Delhi: Book Faith India, 1996), p. 290.

- 3 Don dam smra ba'i seng ge, *A 15th Century Tibetan Compendium of Knowledge (Bshad mdzod yid bzhin nor bu)* with an introduction by E. Gene Smith, ed. by Lokesh Chandra (New Delhi: Jayyed Press, 1969), pp. 418–20.
- 4 Philippe Cornu, *Tibetan Astrology*, trans. by Hamish Gregor (Boston and London: Shambhala Publications, 1997), pp. 30–31.
- 5 Charles Ramble, 'The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion', *Extrême-Orient Extrême-Occident*, 35 (2013), 199–232 (pp. 212–14).
- 6 Cornu, *Tibetan Astrology*, pp. 52–84, 102–26.
- 7 Cornu, *Tibetan Astrology*, p. 77; Ramble, 'The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion', p. 202.
- 8 Schuyler V. R. Cammann, 'The Eight Trigrams: Variants and Their Uses', *History of Religions*, 29.4 (1990), 301–17.
- 9 Siegbert Hummel, 'The sMe-ba-dgu, the Magic Square of the Tibetans', *East and West*, 19.1–2 (1969), 139–46.
- 10 Xirui Pi, *Liuyilun shuzheng* (Beijing: Beijing University Library, 1899), 2b-4a.
- 11 Cornu, *Tibetan Astrology*, p. 125; Laurence A. Waddell, *The Buddhism of Tibet* (Cambridge: Cambridge University Press, 2015), p. 453.
- 12 Sam van Schaik, 'The Golden Turtle: A Sino-Tibetan divination manuscript', *Early Tibet: Notes, thoughts and fragments of research on the history of Tibet*, (2008), <https://earlytibet.com/2008/11/28/the-golden-turtle/>
- 13 Shen-yu Lin, 'The Tibetan Image of Confucius', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 12 (2007), 105–33.
- 14 Cornu, *Tibetan Astrology*, pp. 21, 127.
- 15 Robert Eno, 'Shang State Religion and the Pantheon of the Oracle Texts', in *Early Chinese Religion, Part one: Shang Through Han (1250 BC-220 AD)*, ed. by John Lagerwey and Marc Kalinowski (Leiden: Brill, 2009), pp. 41–102.
- 16 Shen Xu, 'Huainan honglie jie', in *Daozang*, 5,485 vols (Shanghai: Shanghai Hanfenlou, 1925), vol.863–868 (1925), j11.9b-10a.
- 17 Duncan J. Poupard, 'How the Turtle Lost its Shell: Sino-Tibetan Divination Manuals and Cultural Translation', *HIMALAYA, the Journal of the Association for Nepal and Himalayan Studies* 38.2 (2018), 4–19.

རུས་སྐལ།

བོད་ཀྱི་གཡུང་དྲུང་བོན་དང་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ཀྱི་ལུགས་སུ་རུས་སྐལ་ནི་སྲིད་པ་ཆགས་པའི་གཞི་མའི་ལྷ་ཞིག་ཏུ་
 འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཅིང། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ལྷ་རབས་དང་། འཛིན་རྟེན་ཆགས་རབས། མོ་ཚེས་གཏོ་དཔུང་གི་
 ཤེས་བྱ་ཀུན་དང་འབྲེལ་བའི་གལ་གནད་ཅིག་ཏུ་ལྷུར་ཡོད། གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་ལུགས་སུ་རུས་སྐལ་དང་། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་
 བྱ་དམར། གཡུ་འབྲུག་རྣམས་ནི་གངས་རྒྱལ་ཏེ་སེ་ཡི་ཕྱོགས་བཞིར་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་སྡེ་བཞི་དང་།
 རྒྱ་ལ་གནས་པའི་ལྷ་རིགས་རྣམས་ཀྱང་རུས་སྐལ་གྱི་སློང་དུག་ལས་གྲོལ་བར་བཤད།² བཤད་མཛོད་ཡིད་
 བཞིན་ལོར་བྱ་ལྷར་ན་རུས་སྐལ་ནི་འཕགས་པ་འཇམ་དབྱེད་ཀྱི་མཚེལ་མ་ཞིག་ལས་སྐྱུལ་ཏེ་རྒྱ་ནག་ཡུལ་དུ་
 ཚེས་ཀྱིས་བསྟན་པ་སྤེལ་ཞིང་།³ དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ལྷ་སྐབ་མཚོན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྡན་དང་། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་
 བརྒྱན། ཐེག་པ་རིམ་པ་དགུ་ལྷ་བྱའི་ཐ་སྟོན་རྣམས་ནི་ཁམས་ལྡན་དང་། སྤར་ཁ་བརྒྱན། སླེ་བ་དགུ་བཅས་ཚེས་ཀྱི་
 ལུང་དང་སྐར་ནས་འབྲེལ་བཅོད་བྱས་ཡོད།

བཅོད་གཞི་དངོས་ཀྱི་སྐབས་ལ། རུས་སྐལ་གྱི་ལེའུ་ནི་ཚོན་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ནས་འཕགས་པ་འཇམ་དབྱེད་པའི་
 དབྱེད་དང་རུས་སྐལ་གྱི་ལུས་ཀྱི་མོ་ཡི་ཤེས་བྱའི་མ་ལག་དང་འབྲེལ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གཅིག་བརྒྱད་ནས།
 ཚོན་པ་དང་པོར་རུས་སྐལ་རྒྱ་མཚོར་གནས་ཚུལ་དང་། ཚོན་པ་གཉིས་པར་འཇམ་དབྱེད་དབྱེད་ཀྱི་རུས་སྐལ་
 བཏུལ་ཚུལ་ཏེ། གསེར་གྱི་མདའ་མོ་དང་ཤེས་རབ་རལ་གྱི་ཡིས་རུས་སྐལ་གྱིས་ལུས་ལ་བསྐྱུན་ནས་ཁ་གྲུབ་ལ་
 བསྐྱར་ཕྱིར། རུས་སྐལ་གྱི་རུས་ནི་འཛིན་རྟེན་ཆགས་པའི་གཞི་རུ་ལྷུར་པ་དང་། གཏམ་རྒྱུད་དེའི་སྐོར་ལ་གཡུང་
 དྲུང་བོན་དང་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ཀྱི་ལུགས། དེ་བཞིན་དུ་བཤད་མཛོད་ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱར་བཀོད་པ་རྣམས་ནི་ཆ་
 མཐུན་ཞིང་།⁴ ཐོན་སྲོད་གི་སྐབས་སུ་ལུས་པ་ལྷར། གཡུང་དྲུང་བོན་དང་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་ནས་
 བཅོད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷ་འཇམ་པའི་དབྱེད་དང་། སྐྱེ་བའི་སེང་གོ། ཀུན་འབྲམ་གོ་འབྲེད་རྣམས་ནི་རུས་སྐལ་
 འདུལ་བའི་ལྷ་ཐ་དང་པ་འབབ་ཞིག་ལས།⁵ ནང་དོན་གྱི་བྱུང་རབས་རྣམས་ནི་ཡོངས་སུ་མཐུན་ཞིང་ལུགས་
 གཉིས་ཀས་རུས་སྐལ་ནི་སྲིད་པ་ཆགས་པའི་གཞི་རུ་འདོད་ཡོད། ཚོན་པ་གསུམ་པར་རུས་སྐལ་གྱི་རུས་ལས་མོ་
 ཡི་ཤེས་བྱའི་མ་ལག་གི་སྐོར་དོ་སྟོན་བྱས་ཡོད། དེ་ནི་གསེར་དང་ཤིང་རྩ་སེམ་མེ་སྟེ། སྲིད་པ་ཀུན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུར་པའི་
 འབྲུང་བ་ལྡ་ཡི་མ་བྱ་དག་གོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་བརྟེན་ཐབས་ལྷར་དོ་སྟོན་བྱེད་པ་དང་། འབྲུང་བ་རྣམས་ནི་རུས་
 སྐལ་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་དང་ཡན་ལག་བཞིའི་རྟེན་སུ་བཀོད་ཡོད། འབྲུང་ཚེས་ཀྱི་འབྲུང་བ་ལྡ་ཡི་གངས་འདེན་ནི་
 རྒྱ་ནག་གི་ཚེས་ཀྱི་ཐུབ་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཞེད་སྟངས་ཤིག་ལས། རྒྱ་གར་བའི་ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུང་ནམ་མཁའ་ཞེས་
 པའི་ལུགས་དང་མི་གཅིག་ཀྱང་། མོ་ཡི་ཤེས་བྱའི་མ་ལག་དེ་ནི་འབྲུང་བ་ལྡ་དང་། སྤར་ཁ་བརྒྱན། སླེ་བ་དགུ། ལོ་
 སྐོར་བརྒྱ་གཉིས་བར་གྱི་མ་བྱ་དག་གོགས་ཀྱི་འབྲེལ་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲེལ་བཅོད་བྱས་ཡོད་ཕྱིར།⁶ འབྲུང་བ་
 ལྡ་དང་ལོ་སྐོར་བརྒྱ་གཉིས་སྤར་ནས་ལོ་ཚུན་དུག་ཚུལ་བྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལོ་སྐོར་བརྒྱ་གཉིས་
 ཀྱི་ལོ་རྟེན་ལ་རེ་ནི་འབྲུང་བ་ལྡ་དང་སྐར་ནས་མ་བྱ་དག་གོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྷར་དུ་བཅུས་ཡོད་པ་རེད། འདིར་
 ཐུགས་སྐྱོར་འཛོག་འོས་པ་ཞིག་ལ། བཤད་པའི་ནང་དོན་ལས་གསལ་བའི་ལུགས་སོལ་ནི་རྒྱ་ནག་འབྲུང་ཚེས་ཀྱི་
 ལུགས་ལྷར་ཤིང་བྱའི་ལོ་ནི་ལོ་ཚུན་དུག་ཚུལ་དང་པོར་དོས་འཛིན་བྱེད་པ་ལས། དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་ལྷར་མེ་ཡོས་
 ལོ་དང་པོར་བཅུ་བཞིན་མེད་པ་ལོ།⁷

ལུས་སྐྱལ་གྱི་ལེའུ་ལས་རྒྱ་ནག་འབྱུང་ཚེས་ཀྱི་བརྗོད་གཞི་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་སྤར་ཁ་དང་སྤྲི་བའི་སྐོར་ལ་
 ཞིབ་ཏུ་བརྗོད་ཡོད་དེ། བོད་རྒྱུད་ཀྱི་སྤར་ཁ་ནི་རྒྱའི་(八卦)ཡི་སྤྲུལ་འབྱུར་དང་། དེ་ནི་མཚན་མཉམ་རིམ་བརྒྱད་
 ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་དང་། མཚན་མ་རེ་རེ་ནི་རིང་བྱང་མི་གཅིག་པའི་འཕྲིད་ཐིག་གསུམ་གྱིས་མཚན་ཞིང་། རིམ་
 རེ་རེ་ལ་འབྱུང་བ་ལྟ་དང་འབྲེལ་ཏེ་བརྟག་ཐབས་རེ་ཡོད་པ་རེད།⁸ སྤྲི་བ་ནི་སྤར་ཁ་དང་མཉམ་ཏུ་བསྐྱབས་དགོས་
 པ་དང་། ལྷ་བཞི་དང་སྐོར་སྐོར་ཞིག་ཏུ་གཅིག་ནས་དགུ་བར་གྱི་གྲངས་ཀ་རྣམས་གསུམ་རེ་རིམ་པར་བསྐྱིགས་
 བསྟུན་འཕྲིད་ཐབས་གསུམ་གྱི་ཕྱོགས་གང་རུང་ནས་བསྐྱོན་ཆོ་བསྐོམས་གངས་བཙོ་ལྷ་སྤྲུགས་ཀུན་ནས་ཆ་
 མཚུངས་ཤིག་ཡིན།⁹ སྤྲི་བའི་གྲངས་ཀ་རེ་རེ་ཡིས་འབྱུང་བ་ལྟའི་ནང་གསལ་གྱི་གཅིག་མཚན་ཞིང་མཚན་
 ཕྱེད་ཀྱི་ཁ་དོག་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་རེ་ཡོད་ལ། རྒྱ་ཡིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་ལྟར་བ་སྤྲོ་བའི་གཞུང་ནི་གནའ་ལྗེ་མོར་
 མ་རྒྱའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་བའི་སྤྲོའི་ཚུ་(洛河)ཡི་རུས་སྐྱལ་གྱི་རུས་ལས་བྱུང་བར་གྲགས་ཤིང་། ཡར་ཐོན་
 ཀྱི་རྒྱ་རྗེ་ཏུ་ཡོས་(大禹)ཞེས་པས་གཞུང་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་འོད་ཀྱི་འབྱུང་འཁྲུག་བཙོས་ཕྱིར། རྗེས་
 ཀྱི་རྒྱའི་ཡིག་ཚང་ཀུན་ཏུ་སྤྲོ་བ་དགུ་ལ་སྤྲོའི་ཚུའི་ཡི་གེ་(洛书)དང་རུས་ཀྱི་ཡི་གེ་(龟书)ཞེས་ཡོངས་སུ་
 གྲགས།¹⁰ དེའང་གོང་གསལ་གྱི་སྤར་ཁ་དང་སྤྲི་བའི་རིས་རྣམས་ནི་རུས་སྐྱལ་གྱི་རྒྱབ་ཏུ་འབྲི་སྐོལ་ཡོད་ཅིང་།
 ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྲི་བ་ཏེ་¹¹ ཞེས་བོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་བསྐོག་ཕྱེད་ཏུ་
 རྐྱེད་ལ་འདོགས་པའི་སྤར་ཁ་སྤྲི་བའི་མེ་ལོང་ནི་དེའི་དཔེ་མཚན་མངོན་གསལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། སྤར་ཁ་སྤྲི་
 བའི་འབྱུང་ཚེས་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་བྱ་རྣམས་ནི་ཡལ་ཆེར་བོད་ཀྱི་མི་ཚོ་འཚོ་བའི་ནང་ལ་ནམ་རྒྱུན་མཁོ་ཆེ་
 བའི་མོ་ཚེས་གཏོད་པུད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་ཡོད་ཅིང་སྤྱོད་སྒོ་ཤིན་ཏུ་ཆེ།¹²

ལྷ་རབས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་རྣམས་སུ་རྒྱ་ནག་ནི་གཙུག་ལག་ཚེས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་དོས་འཛིན་
 ཕྱེད་བཞེན་ཡོད་པ་ལྟར། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན་ནག་ཚེས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་བོད་དུ་དར་བ་ནི་ཀོང་ཅེ་འཕུལ་གྱི་
 རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཅོ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་རབས་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།¹³ རྒྱ་ནག་ནས་དར་བའི་ནག་
 ཚེས་སམ་འབྱུང་ཚེས་དང་རྒྱ་གར་ཡལ་ནས་དར་བའི་རྣམ་ཚེས་གཉིས་ཀྱིས་ནི་བོད་ཀྱི་སྐོལ་རྒྱུན་གྱི་གཙུག་ལག་
 ཚེས་ཀྱི་རིག་པ་གྲུབ་ཡོད།¹⁴ རུས་སྐྱལ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚེས་ཀྱི་བརྗོད་གཞི་ནི་བོད་རྒྱ་ཚམ་དུ་མ་ཟད། ཨེ་ཤ་
 ཡའི་ཤེས་རིག་སྤྱིའི་ཁྱབ་ཁོངས་སུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་ལ། གནའ་ཡི་རྒྱ་ནག་གི་སྐོལ་རྒྱུན་དུའང་
 རུས་སྐྱལ་གྱི་རུས་ནི་མོ་ཆས་ཀྱི་རིགས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་བརྗོད་བྱས་པ་དང་། རུས་ཀྱི་རིམ་ནི་རྒྱ་ཡིག་གི་ཆེས་ཐོག་
 མའི་གཟུགས་སུ་འདོད་བཞེན་པའོ།¹⁵ སྤྱི་ལོ་ཐོན་ཀྱི་ལྷ་མོ་ལ་བསྐྱིགས་པའི་རྒྱ་ནག་གི་སྐོལ་རྒྱུན་གྱི་མཚན་ཉིད་
 རིག་པའི་བརྟན་བཙོན་འདོད་ལྟར་ཅི་《淮南子》ཞེས་པའི་ལེའུ་དུག་པར། གནམ་གྱི་ལྷ་མོ་ཉེ་ལྷ་(女娲)ཡིས་
 རུས་སྐྱལ་གྱི་ཡན་ལག་བཞི་བཙུང་པའི་(断鳌足以立四极)གནམ་རྒྱུད་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པ་རེད།¹⁶ གང་
 ལྟར། རུས་སྐྱལ་ནི་ལྷ་རབས་ཀྱི་འཛིན་རྟེན་ཆགས་རབས་དང་འབྲེལ་བའི་གནམ་རྒྱུད་ཁག་ཏུ་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་།
 དེ་ནི་བོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡལ་གྱུ་ཐ་དད་ནས་གཙུག་ལག་རིག་གནས་ནང་འདྲེན་ཕྱེད་ཚུལ་ལ་ལེགས་པར་
 བརྟག་པའི་གཞི་འཛིན་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

བོད་པའི་རྒྱུན་ཐུན་གྱི་མི་ཚོའི་འཚོ་བའི་ནང་། རུས་སྐྱལ་ནི་སྐྱལ་བ་དང་རིགས་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་དོས་འཛིན་
 ཕྱེད་ཅིང་།¹⁷ མདོ་སྐད་ལྷ་རྒྱུད་དང་ཐེ་བོ་རོང་གི་ས་གནས་ཁ་ཤས་ལ་ཁང་ཞིང་གི་ས་ཚོག་འདེབས་དུས།
 ས་བདག་གི་འཁྲུག་པ་བཙོས་པའི་ཐབས་སུ་རུས་སྐྱལ་དཀྱིབས་ཀྱི་བག་ལེབ་དང་ཟས་རིགས་སྤྲོ་ཚོགས་སྤུམ་ལ་

བཅོས་པའི་ཞལ་ཟས་བཟོ་སྲིལ་ཡོད་པ་རེད། དེའང་བཤད་པའི་ལེའུ་ཚན་གཞན་རྣམས་དང་འདྲ་བར། ལུས་སྐྱེལ་གྱི་ལེའུ་གྱུར་སྐབས་ཚན་པ་ཁ་ཤས་ཤིག་ལས་ཆ་ཚང་ནི་གྱུར་བཞིན་མེད་ཅིང་། ལྷུང་གི་བཤད་པ་དང་ལུས་སྐྱེལ་གྱི་བཤད་པ་གཉིས་ནི་མཉམ་དུ་གྱུར་སྲིལ་ཡོད།

མཇུག་མཆན།

- 1 Giuseppe Tucci, *The Religions of Tibet*, trans. by Geoffrey Samuel (London and Henley: Routledge & Kegan Paul, 1980), p. 219.
- 2 René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities* (Delhi: Book Faith India, 1996), p. 290.
- 3 Don dam smra ba'i seng ge, *A 15th Century Tibetan Compendium of Knowledge (Bshad mdzod yid bzhin nor bu)* with an introduction by E. Gene Smith, ed. by Lokesh Chandra (New Delhi: Jayyed Press, 1969), pp. 418–20.
- 4 Philippe Cornu, *Tibetan Astrology*, trans. by Hamish Gregor (Boston and London: Shambhala Publications, 1997), pp. 30–31.
- 5 Charles Ramble, 'The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion', *Extrême-Orient Extrême-Occident*, 35 (2013), 199–232 (pp. 212–14).
- 6 Cornu, *Tibetan Astrology*, pp. 52–84, 102–26.
- 7 Cornu, *Tibetan Astrology*, p. 77; Ramble, 'The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion', p. 202.
- 8 Schuyler V. R. Cammann, 'The Eight Trigrams: Variants and Their Uses', *History of Religions*, 29.4 (1990), 301–17.
- 9 Siegbert Hummel, 'The sMe-ba-dgu, the Magic Square of the Tibetans', *East and West*, 19.1–2 (1969), 139–46.
- 10 皮锡瑞,《六艺论疏证》(北京:北京大学图书馆, 1899), 2b-4a。
- 11 Cornu, *Tibetan Astrology*, p. 125; Laurence A. Waddell, *The Buddhism of Tibet* (Cambridge: Cambridge University Press, 2015), p. 453.
- 12 Sam van Schaik, 'The Golden Turtle: A Sino-Tibetan divination manuscript', *Early Tibet: Notes, thoughts and fragments of research on the history of Tibet*, (2008), <https://earlytibet.com/2008/11/28/the-golden-turtle/>

- 13 Shen-yu Lin, 'The Tibetan Image of Confucius', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 12 (2007), 105–33.
- 14 Cornu, *Tibetan Astrology*, pp. 21, 127.
- 15 Robert Eno, 'Shang State Religion and the Pantheon of the Oracle Texts', in *Early Chinese Religion, Part one: Shang Through Han (1250 BC-220 AD)*, ed. by John Lagerwey and Marc Kalinowski (Leiden: Brill, 2009), pp. 41–102.
- 16 许慎,《淮南鸿烈解》,见《道藏》5485卷(上海:上海涵芬楼,1925),卷863–868(1925),j11.9b-10a。
- 17 Duncan J. Poupard, 'How the Turtle Lost its Shell: Sino-Tibetan Divination Manuals and Cultural Translation', *HIMALAYA, the Journal of the Association for Nepal and Himalayan Studies*, 38.2 (2018), 4–19.

龟

龟在苯教和佛教中是一种龟形神灵。它在藏族神话、宇宙观和占星术中都扮演着非常重要的角色。苯教文献中记载，龟和虎(རྒྱ་སྒྲུབ།)、雀(བྱ་དཔལ་པོ།)与龙(གཡུ་འབྲུག།)四个神兽驻守着连接天地的世界中心冈底斯山的四座大门。¹此外，被称为“鲁”(ལུ།)的一种水中神灵，是源自用腹部支撑起整个世界的宇宙之龟产下的六个蛋。²龟在藏传佛教占星术中也有重要地位。《释藻》表明，龟从文殊菩萨的唾液幻化而来，通过占卜术在汉地弘扬佛教。此书也用佛教概念，如五智(ཡེ་ཤེས་ལྔ།)、八正道(འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད།)及九乘次第(ཐེག་པ་རིམ་པ་དགུ།)，分析解释龟身上的五行、八卦和九宫占卜体系。³

从内容来看，“龟说”由三部分组成。第一部分概述龟在海中的生活。第二部分描述龟是如何被文殊菩萨调伏。文殊菩萨用一支金箭射中乌龟，并用驱散无明的火焰慧剑刺穿它，将其翻转。龟的腹部由此变成了整个世界的基底。这些叙述和佛教与苯教(包括《释藻》)中关于龟的相关记录相似，甚至一致。⁴如导论所阐明，这两种宗教都强调他们各自的智慧之神，也就是佛教的文殊菩萨和苯教的玛伟僧格或贡布郭杰，在幻化或者调伏宇宙之龟时发挥了关键作用。⁵总之，龟被认为是承载着世界的神兽。第三部分探讨了龟身上的占卜体系及其推算方法。具体来讲，它探究了构成了世间万物的五行，即金、木、水、火、土。五行是汉式占卜的基本要素。应当注意的是，五行与藏传佛教中的五大种(འབྲུང་བ་ལྔ།)——即组成宇宙的地、水、火、风、空不同。五行之间相互影响，其关系可被归纳为四种：母(生)、子(被生)、友(胜)、敌(克)。五行和八卦、九宫及十二生肖相互作用。⁶五行与生肖搭配产生了六十甲子。十二生肖周而复始，被用于标记年份。与五行的内在关系一样，生肖之间的关系要么相克，要么相胜。值得一提的是，释巴遵循了汉式的六十甲子，每一个周期都以木鼠年开启，而不是遵循吸纳了时轮金刚理论的藏历，以火兔年为始。⁷

“龟说”也述及八卦和九宫这两个汉式占卜的关键组成部分。八卦在藏语中叫作“叭喀”，由八个单卦组成。每个单卦由三条完整或中断的线——爻构成。每一卦都和五行与自然现象相对应。⁸八卦与藏语称为“么哇”的九宫互补。九宫由一至九的数字排列在“井”字分隔的正方形或圆中构成。这些数字横、纵、对角相加皆等于十五。⁹每个数字都有对应的五行元素、颜色和单卦。中文记载中，九宫出自黄河支流的洛河的龟壳上。它帮助上古帝王大禹治理了水患。故而中文也将九宫称作“洛书”或“龟书”。¹⁰上述的占卜体系通常以图的形式绘制在龟身上，称为“斯巴霍”(སྤེན་པ་རྟོ།)。¹¹人们为预防不幸与邪祟所戴的铜制或银制护身符上也可以看到这种图案。除此之外，这些占卜体系还广泛应用于星象、堪舆、医药以及人们日常生活中的重要仪式等方面。¹²

“龟说”表明了华夏文明对西藏占星术和卜算的早期影响。藏族将中原描绘为占卜之地，并认为文成公主和孔子是占卜大师。¹³ 汉式占星术“呐子”（བླ་མཚོ།）、汉式占卜术“均子”（འབྲུང་མཚོ།）与天竺占星术“噶子”（སྐྱེད་མཚོ།）一起成了藏族占卜历算学的重要部分。¹⁴ “龟说”也强调了乌龟在汉、藏、甚至整个亚洲宇宙观中所扮演的惊人的相似角色。在中文史料中，龟壳是一种神圣的占卜载体，龟壳上的裂纹（作为一种神谕）被认为是汉字的雏形。¹⁵ 公元前139年编集的关于中国哲学思想的《淮南子》中，第六篇有女娲“断鳌足以立四极”的记录。¹⁶ 了解龟在早期创世神话中的角色有助于我们更好地理解跨区域文化交流以及藏族在接受外来文化时的选择性吸收。

在藏族人的日常生活中，龟（在喜马拉雅文化区有时是类似乌龟的青蛙）¹⁷ 仍然扮演着重要的角色。在洮河上游和迭部的部分地区，人们在建筑新房时会做龟形或蛙形的油炸面点，用来礼敬与提醒土地神施工即将开始。与释巴其他篇目相似，表演者不会完整唱出“龟说”。当地人习惯把“鹏说”和“龟说”放在一起叙述。

尾注

- 1 Giuseppe Tucci, *The Religions of Tibet*, trans. by Geoffrey Samuel (London and Henley: Routledge & Kegan Paul, 1980), p. 219.
- 2 René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities* (Delhi: Book Faith India, 1996), p. 290.
- 3 Don dam smra ba'i seng ge, *A 15th Century Tibetan Compendium of Knowledge (Bshad mdzod yid bzhin nor bu)* with an introduction by E. Gene Smith, ed. by Lokesh Chandra (New Delhi: Jayyed Press, 1969), pp. 418–20.
- 4 Philippe Cornu, *Tibetan Astrology*, trans. by Hamish Gregor (Boston and London: Shambhala Publications, 1997), pp. 30–31.
- 5 Charles Ramble, 'The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion', *Extrême-Orient Extrême-Occident*, 35 (2013), 199–232 (pp. 212–14).
- 6 Cornu, *Tibetan Astrology*, pp. 52–84, 102–26.
- 7 Cornu, *Tibetan Astrology*, p. 77; Ramble, 'The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion', p. 202.

- 8 Schuyler V. R. Cammann, 'The Eight Trigrams: Variants and Their Uses', *History of Religions*, 29.4 (1990), 301–17.
- 9 Siegbert Hummel, 'The sMe-ba-dgu, the Magic Square of the Tibetans', *East and West*, 19.1–2 (1969), 139–46.
- 10 皮锡瑞,《六艺论疏证》(北京:北京大学图书馆, 1899), 2b-4a。
- 11 Cornu, *Tibetan Astrology*, p. 125; Laurence A. Waddell, *The Buddhism of Tibet* (Cambridge: Cambridge University Press, 2015), p. 453.
- 12 Sam van Schaik, 'The Golden Turtle: A Sino-Tibetan divination manuscript', *Early Tibet: Notes, thoughts and fragments of research on the history of Tibet*, (2008), <https://earlytibet.com/2008/11/28/the-golden-turtle/>
- 13 Shen-yu Lin, 'The Tibetan Image of Confucius', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 12 (2007), 105–33.
- 14 Cornu, *Tibetan Astrology*, pp. 21, 127.
- 15 Robert Eno, 'Shang State Religion and the Pantheon of the Oracle Texts', in *Early Chinese Religion, Part one: Shang Through Han (1250 BC-220 AD)*, ed. by John Lagerwey and Marc Kalinowski (Leiden: Brill, 2009), pp. 41–102.
- 16 许慎,《淮南鸿烈解》,见《道藏》5485卷(上海:上海涵芬楼, 1925),卷863–868 (1925), j11.9b-10a。
- 17 Duncan J. Poupard, 'How the Turtle Lost its Shell: Sino-Tibetan Divination Manuals and Cultural Translation', *HIMALAYA, the Journal of the Association for Nepal and Himalayan Studies*, 38.2 (2018), 4–19.

རུས་སྐལ་གྱི་བཤད་པ།

龟说

Rübel

དྲི།

问

Question:

རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་གན།¹

大哉金色鳌龟兮

The great golden Rübel, [which is pronounced *ma hā ser gyi rü bel* in Tibetan],

མ་ནི་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་རེད།²

摩之所谓者何耶

What is the meaning of the word “*ma*”?

རྒྱ་ནི་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་རེད།³

诃之所谓者何耶

What is the meaning of the word “*hā*”?

གསེར་ནི་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་རེད།⁴

嗔之所谓者何耶

What is the meaning of the word “*ser*”?

རུས་ནི་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་རེད།⁵

嚙之所谓者何耶

What is the meaning of the word “*rü*”?

སྐལ་ནི་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་རེད།⁶

呗之所谓者何耶

What is the meaning of the word “*bel*”?

སྐྱེ་འཆི་མེད་པ་ཅི་ཞིག་རེད།⁷

缘何无生亦无灭

For what reason does [Rübel] have no birth and no death?

¹ MT: རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་གན། LT: རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་གན། FY: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་གན།

² MT, LT, FY: མ་ནི་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་རེད། DP: རུས་མ་ནི་དང་པོ་རྒྱས་ཟེན་མ་ནི་དང་པོ་རྒྱས་ལྷགས་བཤད།

³ MT, FY: རྒྱ་ནི་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་རེད། LT: རྒྱ་ནི་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་རེད།

⁴ FY: གསེར་ནི་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་རེད།

⁵ MT, LT, FY: རུས་ནི་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་རེད།

⁶ MT, LT, FY: སྐལ་ནི་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་རེད།

⁷ MT: སྐྱེ་འཆི་མེད་པ་ཅི་ཞིག་རེད། LT: སྐྱེ་མཆེད་མེད་པ་ཅི་ཞིག་རེད། FY: སྐྱེ་མཆེད་མེད་པའི་ཅི་ཞིག་རེད།

སྐྱུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

ཅུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐྱལ་གན།⁸

大哉金色鳌龟兮

The great golden Rübel,

སྐྱེ་འཆི་པ་མ་དུས་གསུམ་རེད།⁹

无生无灭缘三时

The origin of being immortal is located in three times: past, present, and future.¹

མ་ནི་ཀུན་ལ་བྱམས་པས་མ།¹⁰

摩者慈悲怀众生

“ma” represents compassion for all sentient beings.²

རྒྱ་ནི་སྦྱོན་གྱིས་མ་གོས་པ།¹¹

诤者无有染污也

“ha” represents being untainted by defects.

གསེར་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ཡི་མཚོག།¹²

嗲者至尊圣宝也

“ser” symbolises the most precious one.

ཅུས་ནི་འབྱུང་བའི་ཅུས་ཁམས་རེད།¹³

嚆者种子之性也

“ru” refers to the essential nature of the elements.

⁸ MT: ཅུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐྱལ་གན། LT: ཅུས་མ་ཉ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐྱལ་འདི། FY: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐྱལ་འདི།

⁹ MT: སྐྱེ་འཆི་པ་མ་དུས་གསུམ་རེད། LT: སྐྱེ་མཚེད་པ་མ་དུས་གསུམ་རེད།

¹⁰ MT: མ་ནི་དུས་གསུམ་མ་རྒྱན་རེད། DP: མ་ནི་དང་པོ་རྒྱས་ལུགས་འདི། ཅུ་འབན་ཞིག་སྦྱོན་པ་ལྟ་ཡི་སྐྱེ་སྐྱེ་འཆི་མེད་པ་སྐྱུ་ལ་བའི་སྐྱེ། སྐྱེད་ནི་སངས་རྒྱས་ཀུན་ལ་བསྐྱེད། ཅུས་མ་ནི་དང་པོ་རྒྱས་ལུགས་ཡིན། LT, FY: མ་ནི་དུས་གསུམ་རྒྱན་ལི་འདི། ED: མ་ནི་ཀུན་ལ་བྱམས་པས་མ།

¹¹ MT: རྒྱ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀུན་ལ་རྒྱ། LT: རྒྱ་ནི་དུས་གསུམ་མ་རྒྱན་གཅིག་ལ། ED: རྒྱ་ནི་སྦྱོན་གྱིས་མ་གོས་པ།

¹² LT, FY: གསེར་ནི་སངས་རྒྱས་ཀུན་ལ་ཟེར། ED: གསེར་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ཡི་མཚོག།

¹³ MT: ཅུས་ནི་གསལ་བའི་ཅུས་ཁམས་རེད། LT, FY: ཅུས་ནི་ཟེར་བ་ཅུས་ཁམས་རེད། ED: ཅུས་ནི་འབྱུང་བའི་ཅུས་ཁམས་རེད།

སྤལ་ནི་སྟོན་པ་ལྟ་ཡི་སྐྱུ།¹⁴

“bel” suggests the bodies of the Buddha.³

呗者不灭佛身也

སྐྱེ་འཆི་མེད་ནི་དེ་འདྲ་རེད།¹⁵

Such as it is, [Rübel] is beyond birth and death.

无生无灭者如是

སྐྱེ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་གན།¹⁶

That great golden Rübel,

大哉金色鳌龟兮

རུས་སྐྱེས་ཤིང་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་ཤོད།¹⁷

Please narrate Rübel’s four modes of birth.

释鳌龟之四生矣

སྐྱེ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་འདྲི།¹⁸

The great golden Rübel,

大哉金色鳌龟兮

¹⁴ LT: སྤལ་ནི་བྱུན་པ་ལྟ་ཡི་སྐྱུ། ED: སྤལ་ནི་སྟོན་པ་ལྟ་ཡི་སྐྱུ།

¹⁵ FY: སྐྱེ་མཆིད་མེད་ནི་དེ་འདྲ་རེད། ED: སྐྱེ་འཆི་མེད་ནི་དེ་འདྲ་རེད།

¹⁶ MT: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་གན། LT: རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་གན། FY: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་གན།

¹⁷ MT: རུས་སྐྱེས་ཤིང་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་ཤོད། LT, FY: རུས་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེ་གནས་བཞི་བོ་ཤོད།

¹⁸ DP: རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་འདྲི།

ཅུས་སྐྱེས་ཤིང་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་དེ།¹⁹ 其出生有四种也
Its four modes of birth are:

ཅུས་མངལ་སྐྱེས་རྩུས་སྐྱེས་སྣོང་སྐྱེས་གསུམ།²⁰ 胎生化生卵生也
Womb birth, miraculous birth and egg birth,

དྲོད་གཤེར་སྐྱེས་དང་སྐྱེས་བཞི་ཡོད།²¹ 及湿生者四生也
Warmth-humidity birth.

ཅུས་སྐྱེས་ཤིང་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་ཡིན།²² 四种出生者如是
These are the four modes of birth of Rübel.

སྐྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

དྲི 问
Question:

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐྱལ་གན།²³ 大哉金色鳌龟兮
The great golden Rübel,

མངལ་ལས་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད།²⁴ 胎生所生者何耶
What beings are birthed from a womb?

¹⁹ MT: ཅུས་སྐྱེས་ཤིང་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་དེ། DP: ཅུས་སྐྱལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་བོ་དེ། LT: ཅུས་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེ་གནས་བཞི་བོ་དེ། FY: ཅུས་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེ་གནས་བཞི་བོ་དེ།

²⁰ MT: ཅུས་མངལ་སྐྱེས་རྩུས་སྐྱེས་སྣོང་སྐྱེས་གསུམ། DP: ཅུ་མངལ་སྐྱེས་རྩུ་སྐྱེས་དྲོད་སྐྱེས་གསུམ། LT, FY: མངལ་སྐྱེས་རྩུས་སྐྱེས་སྣོང་སྐྱེས་གསུམ།

²¹ MT: དྲོད་གཤེར་སྐྱེས་དང་སྐྱེས་བཞི་ཡོད། DP: སྣོང་སྐྱེས་བསྐྱེད་དང་སྐྱེ་གནས་བཞི། LT: དྲོད་ལས་སྐྱེས་དང་སྐྱེ་བཞི་ཡོད། FY: དྲོད་གཤེར་སྐྱེས་དང་སྐྱེ་བཞི་ཡོད།

²² LT: ཅུས་སྐྱེས་ཞིང་སྐྱེ་གནས་བཞི་བོ་ཡིན། FY: ཅུས་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཡིན། ED: ཅུས་སྐྱེས་ཤིང་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་ཡིན།

²³ MT: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐྱལ་གན། LT: ཅུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐྱལ་གན། FY: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐྱལ་གན།

²⁴ MT, LT: མངལ་ལས་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད། FY: མངལ་ལས་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད།

རྩུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད།²⁵

化生所生者何耶

What beings are birthed through miraculous formation?

སྐོང་ལས་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད།²⁶

卵生所生者何耶

What beings are born from an egg?

དྲོད་ལས་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད།²⁷

湿生所生者何耶

What beings are born by warmth?

ལན།

答

Answer:

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་གན།²⁸

大哉金色鳖龟兮

The great golden Rübel,

མངལ་ལས་སྐྱེས་པ་ལས་ཅན་རེད།²⁹

幸者为胎所生也

Fortunate beings are birthed from a womb.

འཇིག་རྟེན་མི་འདི་མངལ་སྐྱེས་ཡིན།³⁰

胎生所生凡人矣

Human beings in the world are womb-born.

རྩུ་ལས་སྐྱེས་པ་ལྟ་ཅན་རེད།³¹

神祇是为化生兮

Gods are born through miraculous formation.

²⁵ MT, LT: རྩུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད། DP: རྩུ་ལས་སྐྱེ་བ་ཆི་བཟི་ལེ། FY: རྩུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁶ MT, LT: སྐོང་ལས་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད། DP: སྐོང་ལས་སྐྱེ་བ་ཆི་བཟི་ལེ། FY: སྐོང་ལས་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁷ MT, LT: དྲོད་ལས་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད། DP: དྲོད་ལས་སྐྱེ་བ་ཆི་བཟི་ལེ། FY: དྲོད་ལས་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁸ MT: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་གན། DP: ཡང་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་འདི། LT: རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་འདི།

²⁹ MT, LT: མངལ་ལས་སྐྱེས་པ་ལས་ཅན་རེད། DP: མངལ་ལ་སྐྱེ་བ་བཤད་བའི་ན། FY: མངལ་ལས་སྐྱེས་པ་ལས་ཅན་རེད།

³⁰ DP: འཇིག་རྟེན་མི་འདི་མངལ་སྐྱེ་ཡིན། ED: འཇིག་རྟེན་མི་འདི་མངལ་སྐྱེས་ཡིན།

³¹ MT, LT: རྩུ་ལས་སྐྱེས་པ་ལྟ་ཅན་རེད། DP: རྩུ་ལ་སྐྱེ་བ་བཤད་བྱུ་ན། FY: རྩུ་ལས་སྐྱེས་པ་ལྟ་ཅན་རེད།

ལྷ་དམག་ཐམས་ཅད་རྩུས་སྐྱེས་ཡིན།³² 化生所生天兵矣
The army of gods experience miraculous birth.

སྐོང་ལས་སྐྱེས་པ་གཤོག་ཅན་རེད།³³ 翼属是为卵生兮
Winged ones are born from an egg.

བྱ་བརྒྱ་ཐམས་ཅད་སྐོང་སྐྱེས་ཡིན།³⁴ 卵生所生飞禽矣
Entire bird species are birthed from an egg.

དྲོད་ལས་སྐྱེས་པ་བཤད་རྒྱ་ན།³⁵ 潮湿酷热所生兮
Speaking of the ones born by warmth,

འབའ་འབྲུ་ཐམས་ཅད་དྲོད་སྐྱེས་ཡིན།³⁶ 湿生种种虫豸矣
These are all species of worms.

དྲི། 问
Question:

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདྲི།³⁷ 大哉金色鳖龟兮
The great golden Rübel,

མངལ་ལས་སྐྱེས་པའི་ལོ་གྲངས་ཤོད།³⁸ 释胎生所历之年
Please narrate how many years womb birth takes,

³² DP: ལྷ་དམག་ཐམས་ཅད་རྩུས་སྐྱེས་ཡིན།

³³ MT, LT, FY: སྐོང་ལས་སྐྱེས་པ་གཤོག་ཅན་རེད། DP: སྐོང་ལས་སྐྱེས་པ་གཤོག་ཅན་རེད།

³⁴ DP: བྱ་བརྒྱ་ཐམས་ཅད་སྐོང་ལས་སྐྱེས། ED: བྱ་བརྒྱ་ཐམས་ཅད་སྐོང་སྐྱེས་ཡིན།

³⁵ DP: དྲོད་ལས་སྐྱེས་པ་བཤད་རྒྱ་ན། LT: དྲོད་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་འདྲར་རེད། FY: དྲོད་ལས་སྐྱེས་པ་བཤད་རྒྱ་ན། ED: དྲོད་ལས་སྐྱེས་པ་བཤད་རྒྱ་ན།

³⁶ DP: འབའ་འབྲུ་ཐམས་ཅད་དྲོད་སྐྱེས་ཡིན། ED: འབའ་འབྲུ་ཐམས་ཅད་དྲོད་སྐྱེས་ཡིན།

³⁷ MT, FY: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདྲི། LT: རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདྲི།

³⁸ MT: མངལ་ལས་སྐྱེས་པའི་ལོ་གྲངས་ཤོད། LT: མངལ་ལས་སྐྱེས་པའི་ལོ་གྲངས་ཤོད། FY: མངལ་ལས་སྐྱེས་པའི་ལོ་གྲངས་ཤོད།

རྩུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཟླ་བ་ཤོད།³⁹

Please narrate how many months miraculous birth takes.

释化生所历之月

སྒོང་ལས་སྐྱེས་པའི་ཉིན་མ་ཤོད།⁴⁰

Please narrate how many days egg birth takes.

释卵生所历之日

དྲོད་ལས་སྐྱེས་པའི་དུས་ཚོད་ཤོད།⁴¹

Please narrate how many hours warm birth takes.

释湿生所历之时

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

མངལ་ལས་སྐྱེས་པའི་ལོ་གྲངས་འདི།⁴²

The number of years that womb birth takes,

胎生所历之年兮

ལོ་རེ་ཟླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་རེད།⁴³

Is one year, twelfth months.

是为一十二月矣

རྩུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཟླ་བ་འདི།⁴⁴

The number of months that miraculous birth takes,

化生所历之月兮

³⁹ MT: རྩུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ལོ་ཟླ་ཤོད། DP: རྩུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཟླ་བ་བཤད། LT: རྩུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཟླ་བ་ཤོད། FY: རྩུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ལོ་ཟླ་ཤོད།

⁴⁰ MT, LT: སྒོང་ལས་སྐྱེས་པའི་ཉིན་མ་ཤོད། DP: རྩུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཞག་པོ་བཤད། FY: སྒོང་ལས་སྐྱེས་པའི་ཉི་མ་ཤོད།

⁴¹ MT, LT: དྲོད་ལས་སྐྱེས་པའི་དུས་ཚོད་ཤོད། DP: རྩུ་ལས་སྐྱེས་པའི་དུས་ཚོད་བཤད། FY: དྲོད་ལས་སྐྱེས་པའི་དུས་ཚོད་ཤོད།

⁴² MT: མངལ་ལས་སྐྱེས་ན་ཟླ་གྲངས་འདི། DP: རྩུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཟླ་བ་དེ། LT: མངལ་ལས་སྐྱེས་པའི་ལོ་གྲངས་འདི། FY: མངལ་ལས་སྐྱེས་པའི་ལོ་གྲངས་འདི།

⁴³ MT: ཟླ་བོ་ཟླ་བ་འབོ་འབོ་རེད། DP: ལོ་རེ་ཟླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་རེ། LT, FY: ལོ་རེ་ཟླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་རེད།

⁴⁴ MT: རྩུ་ལས་སྐྱེས་ན་ལོ་དུས་འདི། DP: རྩུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཞག་པོ་དེ། LT: རྩུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཟླ་བ་འདི། FY: རྩུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཟླ་བ་འདི།

ཟླ་དགུ་ཉི་མ་ཉེར་དགུ་རེད། ⁴⁵	是为九月廿九日
Is nine months and twenty-nine days.	
སྣོང་ལས་སྐྱེས་པའི་ཉིན་མ་འདི། ⁴⁶	卵生所历之日兮
The number of days that egg birth takes,	
ཉིན་མ་ཉི་ཤུ་ཙ་གཅིག་རེད། ⁴⁷	是为二十一日矣
Is twenty-one days.	
དྲོད་ལས་སྐྱེས་པའི་དུས་ཚོད་འདི། ⁴⁸	湿生所历之时兮
The number of hours that warm birth takes,	
ཉིན་མཚན་དུས་ཚོད་ཉེར་བཞི་རེད། ⁴⁹	是为二十四时也
Is within a day and night, twenty-four hours.	
དུས་ཚོད་གཅིག་ལ་སྐྱེས་ནི་རེད། ⁵⁰	四生同时诞生矣
[Rübel] produces all four forms at once.	
སྐྱེ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།	如是答复彼歌矣
This is the response to the song.	

⁴⁵ MT: ལེ་རེ་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་རེད། DP: ཞག་པོ་ལུས་བརྒྱ་དུག་ཅུ་རེ། LT: ཟླ་དགུ་ཉི་མ་ཉེར་དགུ་རེད། FY: ཟླ་རེ་ཟླ་བ་དགུ་དགུ་རེད།

⁴⁶ MT: སྣོང་ལས་སྐྱེས་ན་ཉིན་མ་འདི། LT: སྣོང་ལས་སྐྱེས་པའི་ཉི་མ་འདི། FY: སྣོང་ལས་སྐྱེ་བའི་ཉི་མ་འདི། ED: སྣོང་ལས་སྐྱེས་པའི་ཉིན་མ་འདི།

⁴⁷ MT, LI, FY: ཉི་མ་ཉི་ཤུ་ཙ་གཅིག་རེད། ED: ཉིན་མ་ཉི་ཤུ་ཙ་གཅིག་རེད།

⁴⁸ MT: དྲོད་ལས་སྐྱེས་ན་དུས་ཚོད་འདི། DP: ལུ་ལ་སྐྱེས་པའི་དུས་ཚོད་ནི། LT: དྲོད་ལས་སྐྱེས་པའི་དུས་ཚོད་འདི། FY: དྲོད་ལས་སྐྱེ་བའི་དུས་ཚོད་འདི།

⁴⁹ MT: ཉིན་མཚན་དུས་ཚོད་བཅུ་གཉིས་རེད། DP: ཉིན་རེ་དུས་ཚོད་བཅུ་གཉིས་རེ། LT, FY: ཉིན་མཚན་དུས་ཚོད་ཉེར་བཞི་རེད།

⁵⁰ LT, FY: དུས་ཚོད་གཅིག་ལ་སྐྱེས་ནི་རེད།

དྲི།

问

Question:

རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི།⁵¹
The great golden Rübél,

大哉金色鳖龟兮

ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་འགོ་རྒྱལ་ཤོད།⁵²
Please narrate how it went to the surface of the sea.

釋其行向海上矣

རུས་སོང་བ་ག་རུ་སོང་ནི་རེད།⁵³
Whither did it go?

鳖龟行向何处耶

འཁོར་བ་ག་རུ་འཁོར་ནི་རེད།⁵⁴
Whither did it wander?

其所悠游何处耶

འབྲམ་པ་ག་རུ་འབྲམས་ནི་རེད།⁵⁵
Whither did it amble?

其所漫游何处耶

སླུ་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་ཅི་འདྲ་ཡིན།
What is the song if more is to come?

有歌相继者何耶

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

51 MT: རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི། LT: རུས་མ་ཉ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི། FY: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི།

52 MT: ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་འགོ་རྒྱལ་ཤོད། LT, FY: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་འགོ་རྒྱལ་ཤོད།

53 MT: རུས་སོང་བ་ག་རུ་སོང་ནི་རེད། DP: སོང་ནི་ག་རུ་སོང་ལེ་རེ། LT: རུས་འགོ་བ་ཅི་ཡིས་སོང་ནི་རེད། FY: རུས་སོང་ནི་ག་རུ་སོང་ནི་རེད།

54 MT: འཁོར་བ་ག་རུ་འཁོར་ནི་རེད། DP: རུ་འཁོར་ནས་ག་རུ་འཁོར་ལེ་རེ། LT: འཁོར་ནི་ཅི་ཡིས་འཁོར་ནི་རེད། FY: རུས་འཁོར་ནི་ག་རུ་འཁོར་ནི་རེད།

55 MT: འབྲམ་པ་ག་རུ་འབྲམས་ནི་རེད། DP: འཚོང་ནི་ག་རུ་འཚོང་ལེ་རེ། LT: འབྲམ་ནི་ཅི་ཡིས་འབྲམ་ནི་རེད། FY: འཚམ་ནི་ག་རུ་འཚམ་ནི་རེད།

ལན།

答

Answer:

ཅུས་མ་ཏུ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་འདི།⁵⁶

大哉金色鳌龟兮

The great golden Rübel,

ཅུས་སོང་བ་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་སོང་།⁵⁷

其趋行至海上矣

It went to the surface of the sea.

འཁོར་བ་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་ལ་འཁོར།⁵⁸

其所悠游海边兮

It wandered around the edge of the sea.

འབྲམ་པ་རྒྱ་མཚོའི་ནང་ལ་འབྲམས།⁵⁹

其所漫游海中矣

It ambled into the sea.

སྐྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to that song.

དྲི།

问

Question:

མ་ཏུ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་གན།⁶⁰

大哉金色鳌龟兮

The great golden Rübel,

⁵⁶ MT: ཅུས་མ་ཏུ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་འདི། LT: ཅུས་མ་ཏུ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་གན། FY: མ་ཏུ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་གན།

⁵⁷ MT: ཅུས་སོང་བ་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་སོང་། DP: སོང་ནི་རྒྱ་མཚོའི་མཁའ་ལ་སོང་། LT: སོང་བ་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་སོང་། FY: སོང་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་སོང་།

⁵⁸ MT: འཁོར་བ་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་ལ་འཁོར། DP: ཅུ་འཁོར་ནི་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་ལ་འཁོར། LT: འཁོར་བ་རྒྱ་མཚོ་མཐའ་ལ་འཁོར། FY: འཁོར་ནི་རྒྱ་མཚོ་མཐའ་ལ་འཁོར།

⁵⁹ MT: འབྲམ་པ་རྒྱ་མཚོའི་ནང་ལ་འབྲམས། DP: འཚོང་ནི་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་ནས་འཚོང་། LT: འབྲམ་པ་རྒྱ་མཚོའི་ཞབས་ལ་འབྲམས། FY: འཚོང་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཞབས་ལ་འཚོང་།

⁶⁰ MT: མ་ཏུ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་གན། LT: ཅུས་མ་ཏུ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་འདི། FY: མ་ཏུ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་འདི།

རུས་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་ན་བཞུགས་དུས་དེར།⁶¹
When dwelling in the deep sea,

时于大海安住也

ཁ་ན་ཡོད་ན་ཞབས་ན་ཡོད།⁶²
Was it on the surface of the sea or at the bottom of the sea?

于海面或深海耶

མཐའ་ན་ཡོད་ན་རྒྱར་ན་ཡོད།⁶³
Was it on the edge of the sea or by the corner of the sea?

于海边或海角耶

གཡོན་ན་ཡོད་ན་གཡས་ན་ཡོད།⁶⁴
Was it on the left side or right side of the sea?

于左方或右方耶

སྐྱུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།
Answer:

答

རུས་མ་ཉུ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི།⁶⁵
The great golden Rübél,

大哉金色鳌龟兮

རུས་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་ན་བཞུགས་དུས་དེར།⁶⁶
When dwelling in the deep sea,

时于海中安住也

61 MT: ཕྱི་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་འབྱམ་དུས་དེར། DP: རུ་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་ན་བཞུགས་དུས་དེར། LT: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཞབས་ལ་འབྱམ་དུས་དེ། FY: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་འཚམ་དུས་དེ། ED: རུས་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་ན་བཞུགས་དུས་དེར།

62 MT: ཁ་ན་ཡོད་ན་ཞབས་ན་ཡོད། DP: རུ་མཁའ་ན་ཡོད་ན་ཞབས་ན་ཡོད། LT: ཁ་ན་ཡོད་ལ་ཞབས་ན་ཡོད། FY: ཁ་ན་ཡོད་དམ་ཞབས་ན་ཡོད།

63 MT: མཐའ་ན་ཡོད་ན་རྒྱར་ན་ཡོད། DP: ཐད་ནས་ཡོད་ན་རྒྱར་ན་ཡོད། LT: མཐའ་ན་ཡོད་ལ་དཀྱིལ་ན་ཡོད། FY: མཐའ་ན་ཡོད་དམ་རྒྱར་ན་ཡོད།

64 MT: གཡོན་ན་ཡོད་ན་གཡས་ན་ཡོད། DP: གཡས་ན་ཡོད་ན་གཡོན་ན་ཡོད། LT: གཡས་ན་ཡོད་ལ་གཡོན་ན་ཡོད། FY: གཡོན་ན་ཡོད་དམ་གཡས་ན་ཡོད།

65 MT: རུས་མ་ཉུ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི། LT: རུས་མ་ཉུ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི། FY: མ་ཉུ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི།

66 MT: ཕྱི་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་འབྱམ་དུས་དེར། DP: རུ་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་ན་བཞུགས་དུས་དེར། LT: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཞབས་ལ་འབྱམ་དུས་དེར། FY: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་འཚམ་དུས་དེ། ED: རུས་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་ན་བཞུགས་དུས་དེར།

ཁ་ན་མེད་དང་ཞབས་ན་མེད།⁶⁷ 非于海面非深海
 It dwelt neither on the surface of the sea nor at the bottom of the sea.

མཐའ་ན་མེད་དང་ཟུར་ན་མེད།⁶⁸ 非于海岸非海角
 It dwelt neither on the edge of sea nor by the sea's corner.

གཡོན་ན་མེད་དང་གཡས་ན་མེད།⁶⁹ 非于左方非右方
 It dwelt neither on the left side nor on right side of the sea.

གཡུ་ཡི་ཕོ་བྲང་དབུས་ན་ཡོད།⁷⁰ 其于松石宫中住
 It resided in the Turquoise Palace.

སྐྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་འདི་འདྲ་རེད། 如是答复彼歌矣
 This is the response to the song.

དྲི། 问
 Question:

གཡུ་ཡི་ཕོ་བྲང་དགྲིལ་ན་བཞུགས།⁷¹ 其于松石宫中住
 Rübel dwelt in the Turquoise Palace.

ཁ་གང་ལ་འཁོར་ནས་བཞུགས་བསྐྱད་ཡོད།⁷² 面朝何处安坐耶
 Which direction did it face while sitting?

⁶⁷ MT: ཁ་ན་མེད་དང་ཞབས་ན་མེད། DP: མཁའ་ན་མེད་ལྗང་ཞབས་ན་མེད། LT: ཁ་ན་མེད་ཀྱང་ཞབས་ན་མེད། FY: ཁ་ན་མེད་ཀྱང་ཞབས་ན་མེད།

⁶⁸ MT: མཐའ་ན་མེད་དང་ཟུར་ན་མེད། DP: ཐང་ན་མེད་ལྗང་ཟུར་ན་མེད། LT: མཐའ་ན་མེད་ཀྱང་དགྲིལ་ན་མེད། FY: མཐའ་ན་མེད་ཀྱང་ཟུར་ན་མེད།

⁶⁹ MT: གཡོན་ན་མེད་དང་གཡས་ན་མེད། DP: གཡས་ན་མེད་ལྗང་གཡོན་ན་མེད། LT: གཡས་ན་མེད་ཀྱང་གཡོན་ན་མེད། FY: གཡས་ན་མེད་དང་གཡོན་ན་མེད།

⁷⁰ DP: དབུས་ཕྱོགས་ཕོ་བྲང་ནང་ན་ཡོད། LT: གཡུ་ཡི་ཕོ་བྲང་ནང་དུ་ཡོད། ED: གཡུ་ཡི་ཕོ་བྲང་དབུས་ན་ཡོད།

⁷¹ MT: གཡུ་ཡི་ཕོ་བྲང་དགྲིལ་ན་བཞུགས། DP: དབུས་ཕྱོགས་ནང་གི་བཞུགས་དུས་དེ། LT: གཡུ་ཕོ་བྲང་དགྲིལ་ལ་བཞུགས་འདུག་དུས། FY: གཡུ་ཕོ་བྲང་དགྲིལ་ལ་བཞུགས་དུས་དེ།

⁷² MT, LT: ཁ་གང་ལ་འཁོར་ནས་བཞུགས་བསྐྱད་ཡོད། DP: ཁ་ག་རེ་འཁོར་ནི་བཞུགས་སྐྱད་ན། FY: ཁ་ཅི་ལ་འཁོར་ནས་བཞུགས་བསྐྱད་ཡོད།

ལྟོགས་ན་ཟ་རྩུ་ཅི་ཞིག་རེད།⁷³

饥时何物以食耶

What did it dine on when hungry?

སྒོམ་ན་འཐུང་རྩུ་ཅི་ཞིག་རེད།⁷⁴

渴时何物以饮耶

What did it drink when thirsty?

ལན།

答

Answer:

གཡུ་ཡི་ཕོ་བླང་དཀྱིལ་ན་བཞུགས།⁷⁵

其于松石宫中住

Dwelling in the Turquoise Palace,

ཁ་དགུང་ལ་འཁོར་ནས་བཞུགས་བསྐྱད་ཡོད།⁷⁶

面朝苍穹安坐矣

Rübel faced the sky while seated.

ལྟོགས་ན་ཟ་རྩུ་བཤད་རྩུ་ན།⁷⁷

言其饥时所食兮

As for the food eaten when it was hungry,

གོང་སླ་མའི་རིལ་བུ་ཚོས་ནས་བསྐྱད།⁷⁸

是为喇嘛药丸矣

These were pills blessed by the noble lama.

⁷³ MT, LI, FY: ལྟོགས་ན་ཟ་རྩུ་ཅི་ཞིག་རེད། DP: ལྟོག་ན་ཚོས་ལེ་ཆེ་བཟི་རེ།

⁷⁴ MT, LI, FY: སྒོམ་ན་འཐུང་རྩུ་ཅི་ཞིག་རེད། DP: སྒོམ་ན་ན་འཐུང་ལེ་ཆེ་བཟི་རེ།

⁷⁵ MT: གཡུ་ཡི་ཕོ་བླང་དཀྱིལ་ན་བཞུགས། DP: དབུས་ཕྱོགས་ཕོ་བླང་དཀྱིལ་ན་བཞུགས་སྐྱད་ན། LI: གཡུ་ཕོ་བླང་དཀྱིལ་ལ་བཞུགས་དུས་དེར།

⁷⁶ MT, LI: ཁ་དགུང་ལ་འཁོར་ནས་བཞུགས་བསྐྱད་ཡོད། DP: ཁ་དབུས་ལ་འཁོར་ནི་བཞུགས་སྐྱད་ན། ཡང་ལྷ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་དེ།

⁷⁷ MT: ལྟོགས་ན་ཟ་རྩུ་བཤད་རྩུ་ན། DP: ལྟོག་ན་ཚོས་ལེ་བཤད་བཤྱི་ན། LI: ལྟོགས་དུས་ཟ་རྩུ་བཤད་རྩུ་ན། FY: ལྟོག་ན་ཟ་རྩུ་བཤད་རྩུ་ན།

⁷⁸ MT: གོང་སླ་མས་གདམས་པ་གསུངས་པའི་ཟས། DP: དབུང་སླ་མའི་རིལ་བུ་ཚོས་ནི་སྐྱད། LI: གོང་སླ་མའི་གདམས་པ་གསུངས་ནས་བསྐྱད། FY: དབུང་སླ་མའི་སྒོམ་པ་སྐྱད་ནས་རེད། ED: གོང་སླ་མའི་རིལ་བུ་ཚོས་ནས་བསྐྱད།

སྐློམ་ན་འཕུང་རྩུ་བཤད་རྩུ་ལ།⁷⁹ 言其渴时所饮兮
As for the liquid drunk when it was when thirsty,

གོང་སླ་མའི་བུམ་ཚུ་འཕུང་ནས་བསྐྱད།⁸⁰ 是为喇嘛净水矣
It was water from the noble lama's sacred vase.

དྲི།

问

Question:

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་གན།⁸¹ 大哉金色鳌龟兮
The great golden Rübel,

གཡུ་ཕོ་བྲང་དགྲིལ་ན་བཞུགས་དུས་དེར།⁸² 时于松石宫中住
When dwelling in the Turquoise Palace,

གཡུ་ཕོ་བྲང་གན་ལ་སློ་བཞི་ཡོད།⁸³ 松石宫殿有四门
There are four doors in that palace.

སློ་རེ་རེ་སྤུང་མི་ལྷ་བཞི་ཤོད།⁸⁴ 释各门之护神矣
Please tell of the Four Guardian Kings stationed at each door.

⁷⁹ DP: སྐློམ་ན་འཕུང་ལེ་བཤད་བཞི་ན། FY: སྐློམ་ན་འཕུང་རྩུ་བཤད་རྩུ་ལ།

⁸⁰ DP: དགྲུང་སླ་མའི་བུམ་ཚུ་འཕུང་ནི་སྐད། FY: དགྲུང་སླ་མའི་བུམ་ཚུ་འཕུང་ནས་རེད། ED: གོང་སླ་མའི་བུམ་ཚུ་འཕུང་ནས་བསྐྱད།

⁸¹ MT: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་གན། LT: ཅུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་གན། FY: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་འདི།

⁸² DP: དགྲུས་ཕོ་བྲང་དགྲིལ་ན་བཞུགས་དུས་དེར། LT: གཡུ་ཕོ་བྲང་དགྲིལ་ན་བཞུགས་འདུག་དུས། FY: གཡུ་ཕོ་བྲང་དགྲིལ་ན་བཞུགས་དུས་དེར།

⁸³ MT: གཡུ་ཕོ་བྲང་གན་ལ་སློ་བཞི་ཡོད། LT: གཡུ་ཕོ་བྲང་གན་ལ་སློ་བཞི་ཡོད། FY: གཡུ་ཕོ་བྲང་གན་ལ་སློ་བཞི་ཡོད།

⁸⁴ MT: སློ་རེ་རེ་སྤུང་མི་ལྷ་བཞི་ཤོད། LT: སློ་བཞི་ཤོད་གནས་པའི་ལྷ་བཞི་ཤོད། FY: སློ་བཞི་ཤོད་གནས་པའི་ལྷ་བཞི་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

སྒོ་རེ་རེ་སྤྱང་མི་ལྟ་བཞི་དེ།⁸⁵

四门之四护神兮

The Four Guardian Kings at each door are:

ཤར་སྒོ་ཡུལ་འཁོར་སྤྱང་གི་གནས།⁸⁶

东方持国天王也

Dhṛtarāṣṭra, the guardian king of the east,⁴

ལྷོ་སྒོ་འཕགས་སྐྱེས་པོ་ཡི་གནས།⁸⁷

南方增长天王也

Virūdhaka, the guardian king of the south,

རུབ་སྒོ་སྤུན་མི་བཟང་བའི་གནས།⁸⁸

西方广目天王也

Virūpākṣa, the guardian king of the west,

བྱང་སྒོ་རྣམ་ཐོས་སྲས་ཀྱི་གནས།⁸⁹

北方多闻天王也

Vaiśravaṇa, the guardian king of the north,

སྒོ་བཞི་བོར་གནས་པའི་ལྟ་བཞི་ཡིན།⁹⁰

四门所住四天王

These are the four guardian kings at the doors.

⁸⁵ MT: སྒོ་རེ་རེ་སྤྱང་མི་ལྟ་བཞི་དེ། DP: སྒོ་བཞི་བོ་གནས་མི་ལྟ་བཞི་གོ། LT: སྒོ་བཞི་བོར་གནས་པའི་ལྟ་བཞི་ནི། FY: སྒོ་བཞི་བོ་གནས་པའི་ལྟ་བཞི་དེ།

⁸⁶ MT: ཤར་སྒོ་ཡུལ་འཁོར་སྤྱང་གི་གནས། DP: ཤར་སྒོ་ཡུལ་སྤྱང་གི་ནས། LT: ཤར་སྒོ་ཡུལ་ཁམས་སྤྱང་བའི་ལྷ། FY: ཤར་སྒོ་ཡུལ་འཁོར་སྤྱང་བའི་གནས།

⁸⁷ MT, FY: ལྷོ་སྒོ་འཕགས་སྐྱེས་པོ་ཡི་གནས། DP: ལྷོ་སྒོ་འཕགས་སྐྱེས་པོའི་ནས། LT: ལྷོ་སྒོ་གནས་ཁམས་སྤྱང་བའི་ལྷ།

⁸⁸ MT: རུབ་སྒོ་སྤུན་མི་གཟང་དང་གནས། DP: རུབ་སྒོ་སྤུན་མི་གཟང་གི་ནས། LT: རུབ་སྒོ་སྤུན་མིག་སྤྱང་བའི་ལྷ། FY: རུབ་སྒོ་སྤུན་མིག་གཟང་བའི་ནས། ED: རུབ་སྒོ་སྤུན་མི་གཟང་བའི་གནས།

⁸⁹ MT: བྱང་སྒོ་རྣམ་ཐོས་སྲས་དང་གནས། DP: བྱང་སྒོ་རྣམ་ཐོས་ཡི་ནས། LT: བྱང་སྒོ་རྣམ་ཐོས་སྲས་ཀྱི་ལྷ། FY: བྱང་སྒོ་རྣམ་ཐོས་སྲས་ཀྱི་གནས།

⁹⁰ DP: སྒོ་བཞི་བོ་གནས་མི་ལྟ་བཞི་ཡོད། ED: སྒོ་བཞི་བོར་གནས་པའི་ལྟ་བཞི་ཡིན།

དྲི

问

Question:

ཤར་སློ་ཡུལ་འཁོར་སྤང་གི་གནས།⁹¹

东方持国天王兮

Dhṛtarāṣṭra, the guardian king of the east,

ཕུག་ན་བསྐྱམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།⁹²

手中所持者何耶

What does he hold in his hands?

ལྷོ་སློ་འཕགས་སྐྱེས་པོ་ཡི་གནས།⁹³

南方增长天王兮

Virūḍhaka, the guardian king of the south,

ཕུག་ན་བསྐྱམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།⁹⁴

手中所持者何耶

What does he hold in his hands?

རུབ་སློ་སྤུན་མི་བཟང་གི་གནས།⁹⁵

西方广目天王兮

Virūpākṣa, the guardian king of the west,

ཕུག་ན་བསྐྱམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།⁹⁶

手中所持者何耶

What does he hold in his hands?

བྱང་སློ་གནམ་ཐོས་སྤྲས་ཀྱི་གནས།⁹⁷

北方多闻天王兮

Vaiśravaṇa, the guardian king of the north,

ཕུག་ན་བསྐྱམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།⁹⁸

手中所持者何耶

What does he hold in his hands?

⁹¹ DP: ཤར་སློ་ཡུལ་འཁོར་སྤང་གི་གནས། ED: ཤར་སློ་ཡུལ་འཁོར་སྤང་གི་གནས།

⁹² DP: ཕུག་ན་བསྐྱམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད། ED: ཕུག་ན་བསྐྱམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།

⁹³ DP: ལྷོ་སློ་འཕགས་སྐྱེས་པོ་ཡི་གནས། ED: ལྷོ་སློ་འཕགས་སྐྱེས་པོ་ཡི་གནས།

⁹⁴ DP: ཕུག་ན་བསྐྱམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད། ED: ཕུག་ན་བསྐྱམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།

⁹⁵ DP: རུབ་སློ་སྤུན་མི་བཟང་གི་གནས། ED: རུབ་སློ་སྤུན་མི་བཟང་གི་གནས།

⁹⁶ DP: ཕུག་ན་བསྐྱམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད། ED: ཕུག་ན་བསྐྱམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།

⁹⁷ DP: བྱང་སློ་གནམ་ཐོས་སྤྲས་ཀྱི་གནས། ED: བྱང་སློ་གནམ་ཐོས་སྤྲས་ཀྱི་གནས།

⁹⁸ DP: ཕུག་ན་བསྐྱམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད། ED: ཕུག་ན་བསྐྱམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།

སྲུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

ཤར་སློ་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་གི་གནས།⁹⁹

Dhṛtarāṣṭra, the guardian king of the east,

东方持国天王兮

ཕུག་ན་ཁུར་ནི་བཤད་རྒྱུ་ན།¹⁰⁰

As for the object held in his hands,

言其手中所持者

ཕུག་ན་པི་མང་སྐྱ་སྐྱན་ཁུར།¹⁰¹

It is the lute.

手中所持琵琶也

ཞབས་ན་སྲིན་པོ་པོ་མོ་མནན།¹⁰²

He tramples on cannibal demons.

足踩男女罗刹矣

ལྷོ་སློ་འཕགས་སྐྱེས་པོའི་གནས།¹⁰³

Virūdhaka, the guardian king of the south,

南方增长天王兮

ཕུག་ན་ཁུར་ནི་བཤད་རྒྱུ་ན།¹⁰⁴

As for the object held in his hands,

言其手中所持者

ཕུག་ན་རལ་གྲི་ཁ་གཉིས་ཁུར།¹⁰⁵

It is the double-edged sword.

手中所持双刃剑

⁹⁹ DP: ཤར་སློ་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་གི་ནས། ED: ཤར་སློ་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་གི་གནས།

¹⁰⁰ DP: ཕུག་ན་ཁུར་ལེ་བཤད་བཞི་ན། ED: ཕུག་ན་ཁུར་ནི་བཤད་རྒྱུ་ན།

¹⁰¹ DP: ཕུག་ན་པི་མང་སྐྱ་སྐྱན་ཁུར། ED: ཕུག་ན་པི་མང་སྐྱ་སྐྱན་ཁུར།

¹⁰² DP: ཞབས་ན་སྲིན་པོ་པོ་མོ་མནན། ED: ཞབས་ན་སྲིན་པོ་པོ་མོ་མནན།

¹⁰³ DP: ལྷོ་ཕྱོགས་འཕགས་སྐྱེས་པོའི་ནས། ED: ལྷོ་སློ་འཕགས་སྐྱེས་པོའི་གནས།

¹⁰⁴ DP: ཕུག་ན་ཁུར་ལེ་བཤད་བཞི་ན། ED: ཕུག་ན་ཁུར་ནི་བཤད་རྒྱུ་ན།

¹⁰⁵ DP: ཕུག་ན་རལ་གྲི་ཁ་གཉིས་ཁུར། ED: ཕུག་ན་རལ་གྲི་ཁ་གཉིས་ཁུར།

ཞབས་ན་སྲིན་པོ་པོ་མོ་མནན། ¹⁰⁶ He tramples on cannibal demons.	足踩男女罗刹矣
ལུབ་སློ་སྤྱན་མི་བཟང་གི་གནས། ¹⁰⁷ Virūpākṣa, the guardian king of the west,	西方广目天王兮
ཕུག་ན་ཁར་ནི་བཤད་རྒྱ་ན། ¹⁰⁸ As for the object held in his hands,	言其手中所持者
ཕུག་ན་མཚོད་རྟེན་དཀར་པོ་ཁར། ¹⁰⁹ It is a white stupa.	手中所持白塔也
ཞབས་ན་སྲིན་པོ་པོ་མོ་མནན། ¹¹⁰ He tramples on cannibal demons.	足踩男女罗刹矣
བྱང་སློ་རྣམ་ཐོས་སྤྲུལ་གྱི་གནས། ¹¹¹ Vaiśravaṇa, the guardian king of the north,	北方多闻天王兮
ཕུག་ན་ཁར་ནི་བཤད་རྒྱ་ན། ¹¹² As for the objects held in his hands,	言其手中所持者
ཕུག་ན་རྒྱལ་མཚན་འཕྲུལ་ལེ་ཁར། ¹¹³ These are a victory banner and a jewel-spitting mongoose.	胜利宝幢吐宝鼬

¹⁰⁶ DP: ཞབས་ན་སྲིན་པོ་པོ་མོ་མནན། ED: ཞབས་ན་སྲིན་པོ་པོ་མོ་མནན།

¹⁰⁷ DP: ལུབ་སློ་སྤྱན་མི་བཟང་གི་གནས། ED: ལུབ་སློ་སྤྱན་མི་བཟང་གི་གནས།

¹⁰⁸ DP: ཕུག་ན་ཁར་ནི་བཤད་བུ་ན། ED: ཕུག་ན་ཁར་ནི་བཤད་རྒྱ་ན།

¹⁰⁹ DP: ཕུག་ན་མཚོད་རྟེན་དཀར་པོ་ཁར། ED: ཕུག་ན་མཚོད་རྟེན་དཀར་པོ་ཁར།

¹¹⁰ DP: ཞབས་ན་སྲིན་པོ་པོ་མོ་མནན། ED: ཞབས་ན་སྲིན་པོ་པོ་མོ་མནན།

¹¹¹ ED: བྱང་སློ་རྣམ་ཐོས་སྤྲུལ་གྱི་གནས།

¹¹² ED: ཕུག་ན་ཁར་ནི་བཤད་རྒྱ་ན།

¹¹³ ED: ཕུག་ན་རྒྱལ་མཚན་འཕྲུལ་ལེ་ཁར།

ཞབས་ན་སྲིན་པོ་པོ་མོ་མནན།¹¹⁴

He tramples on cannibal demons.

足踩男女罗刹矣

ཟུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

ཕྱི་ཡི་རྣམ་པའི་མཐུན་གསུམ་ཤོད།¹¹⁵

Please speak of the three compatibilities with [Rübel's] outer appearance.

释龟三处与孰合

ཁ་ནི་ཅི་དང་མཐུན་བསྐྲད་ཡོད།¹¹⁶

With what did its upper section harmonise?

龟之上部与孰合

སྐྱེད་ནི་ཅི་དང་མཐུན་བསྐྲད་ཡོད།¹¹⁷

With what did its middle section harmonise?

龟之中部与孰合

ཞབས་ནི་ཅི་དང་མཐུན་བསྐྲད་ཡོད།¹¹⁸

With what did its lower section harmonise?

龟之下部与孰合

ཟུ་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་ཅི་འདྲ་ཡིན།

What is the song if more is still to come?

有歌相继者何耶

¹¹⁴ ED: ཞབས་ན་སྲིན་པོ་པོ་མོ་མནན།

¹¹⁵ MT: ཕྱི་རུས་རྒྱལ་མོའི་མཐུན་གསུམ་ཤོད། DP: ཕྱི་རུས་སྐལ་རྒྱུ་མཚོར་མཐུན་ཚུལ་བཤད། LT: ཕྱི་ཡི་རྣམ་པའི་མཐུན་གསུམ་ཤོད། FY: ད་ཕྱི་རྒྱུ་མཚོར་མཐུན་གསུམ་ཤོད།

¹¹⁶ MT: ཁ་ནི་ཅི་དང་མཐུན་བསྐྲད་ཡོད། DP: ཁ་དང་ཆི་དང་མཐུན་ལྗེ་ན། LT: ཁ་ནི་ཅི་ཡིས་མཐུན་བསྐྲད་ཡོད། FY: ཁ་ར་ཅི་ཞིག་མཐུན་བསྐྲད་ཡོད།

¹¹⁷ MT, FY: སྐྱེད་ནི་ཅི་དང་མཐུན་བསྐྲད་ཡོད། DP: སྐྱེད་པ་ཆི་དང་མཐུན་ལྗེ་ན། LT: སྐྱེད་ནི་ཅི་ཡིས་མཐུན་བསྐྲད་ཡོད།

¹¹⁸ MT, FY: ཞབས་ནི་ཅི་དང་མཐུན་བསྐྲད་ཡོད། DP: ཞབས་རྟ་ཆི་དང་མཐུན་ལྗེ་ན། LT: ཞབས་ནི་ཅི་ཡིས་མཐུན་བསྐྲད་ཡོད།

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

尔作答之莫迟误

Please answer my questions without further ado.

ལན།

答

Answer:

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི།¹¹⁹

大哉金色鳌龟兮

The great golden Rübel,

ཁ་ནི་ལྷ་དང་མཐུན་བསྟན་ཡོད།¹²⁰

其上部与拉神合

Its upper section harmonised with *lha*.

སྐྱེད་ནི་གཉན་དང་མཐུན་བསྟན་ཡོད།¹²¹

其中部与念神合

Its middle section harmonised with *nyen*.

ཞབས་ནི་སྐྱེད་དང་མཐུན་བསྟན་ཡོད།¹²²

其下部与鲁神合

Its lower section harmonised with *lu*.

སྐྱེད་ཅི་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི།¹²³

大哉金色鳌龟兮

The great golden Rübel,

¹¹⁹ DP: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི།

¹²⁰ MT, LT: ཁ་ནི་ལྷ་དང་མཐུན་བསྟན་ཡོད། DP: ཁ་ནི་ལྷ་དང་མཐུན་ཟེ་ན། FY: ཁ་ར་ལྷ་དང་མཐུན་བསྟན་ཡོད།

¹²¹ MT, LT: སྐྱེད་ནི་གཉན་དང་མཐུན་བསྟན་ཡོད། DP: སྐྱེད་ནི་གཉན་དང་མཐུན་ཟེ་ན། FY: སྐྱེད་ར་གཉན་དང་བཐུན་བསྟན་ཡོད།

¹²² MT, LT: ཞབས་ནི་སྐྱེད་དང་མཐུན་བསྟན་ཡོད། DP: ཞབས་ནི་སྐྱེད་དང་མཐུན་ཟེ་ན། FY: ཞབས་ར་སྐྱེད་དང་བཐུན་བསྟན་ཡོད།

¹²³ DP: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི།

རུས་ཡར་ལུགས་མར་ལུགས་བར་ལུགས་གསུམ།¹²⁴
Having three forms: upper, middle, and lower.

上下中之三种形

ཡར་ལུགས་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་།¹²⁵
What appeared from the upper form?

上形示现者何耶

མར་ལུགས་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་།¹²⁶
What appeared from the lower form?

下形示现者何耶

བར་ལུགས་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་།¹²⁷
What appeared from the middle form?

中形示现者何耶

ལན།
Answer:

答

ཡང་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་འདི།¹²⁸
The great golden Rûbel,

大哉金色鰲龟兮

རུས་ཡར་ལུགས་ནང་ནས་ཐབས་གཅིག་བྱུང་།¹²⁹
Method appeared from its upper form.

上形示现方便也

མར་ལུགས་ནང་ནས་ཤེས་རབ་བྱུང་།¹³⁰
Wisdom appeared from its lower form.

下形示现般若也

124 DP: རུས་ཡར་ལུགས་མར་ལུགས་བར་ལུགས་གསུམ།

125 DP: ཡར་ལུགས་ནང་ན་ཅི་བཟི་བྱུང་། ED: ཡར་ལུགས་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་།

126 DP: མར་ལུགས་ནང་ན་ཅི་བཟི་བྱུང་། ED: མར་ལུགས་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་།

127 DP: བར་ལུགས་ནང་ན་ཅི་བཟི་བྱུང་། ED: བར་ལུགས་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་།

128 DP: ཡང་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་འདི།

129 DP: རུས་ཡར་ལུགས་ནང་ནས་ཐབས་གཅིག་བྱུང་།

130 DP: མར་ལུགས་ནང་ནས་ཤེས་རབ་བྱུང་།

བར་ལུགས་ཡི་གེ་རྩ་གཅིག་བྱུང་།¹³¹

中形示现文壳也

A lettered carapace appeared from its middle form.

དྲི

问

Question:

མ་དྲ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྤྲལ་གན།¹³²

大哉金色鳖龟兮

The great golden Rübel,

ཅུས་ཁ་ལ་དྲན་པའི་མི་དེ་ཤོད།¹³³

释龟所念者孰耶

Please tell of the one about whom Rübel was thinking.

སྟོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

尔作答之莫迟误

Please answer my questions without further ado.

ལན།

答

Answer:

ཅུས་སེམས་ལ་དྲན་པའི་མི་གཅིག་སྟེ།¹³⁴

言龟之所念者兮

The being about whom Rübel was thinking is:

ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ཟེར།¹³⁵

善哉尊者文殊矣

The Venerable Noble Divine Mañjuśrī.

¹³¹ DP: བར་ལུགས་ཡི་གེ་རྩ་གཅིག་བྱུང་།

¹³² MT: མ་དྲ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྤྲལ་གན། LT: མ་དྲ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྤྲལ་གན། FY: མ་དྲ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྤྲལ་གན།

¹³³ MT: ཅུས་ཁ་ལ་དྲན་པའི་མི་དེ་ཤོད། LT: ཅུས་སེམས་དྲན་པའི་མི་གཅིག་ཤོད། FY: ཅུས་ཁ་ལ་དྲན་པའི་མི་གཅིག་ཤོད།

¹³⁴ MT: ཅུས་སེམས་ལ་དྲན་པའི་མི་གཅིག་སྟེ། LT: ཅུས་སེམས་དྲན་པའི་མི་གཅིག་སྟེ། FY ཅུས་ཁ་ལ་དྲན་པའི་མི་གཅིག་སྟེ།

¹³⁵ MT: ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ཟེར། LT, FY: ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ཟེར།

དྲི།

问

Question:

ལྷ་ཇེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་ནི་དེ།¹³⁶

善哉尊者文殊兮

The Venerable Noble Divine Mañjuśrī,

བྱོན་པ་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་བྱོན།¹³⁷

现于沧海之上也

Descended above the sea.

ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ནས་ཅི་ཞིག་བྱས།¹³⁸

其于海上何为耶

What did he do there?

ལན།

答

Answer:

གནམ་ཡར་ནས་མདའ་སློ་མདའ་ཤིང་བཟོས།¹³⁹

空中制箭一支兮

Mañjuśrī made an arrow shaft with feathers in the sky,

ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་མདའ་གཅིག་བརྒྱབ།¹⁴⁰

射于沧海之上矣

Shot an arrow above the sea.

¹³⁶ MT: ལྷ་ཇེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་ནི་དེ། LT: ལྷ་ཇེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་བ་གན། FY: ལྷ་ཇེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་ནི་གན།

¹³⁷ MT: བྱོན་པ་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་བྱོན། DP: བྱོན་པ་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་བྱོན། LT: བྱོན་ནས་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་འོངས། FY: བྱོན་ནས་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་འོང།

¹³⁸ LT: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ནས་ཅི་ཞིག་བྱས། FY: རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱེད། ED: ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ནས་ཅི་ཞིག་བྱས།

¹³⁹ MT: གནམ་ཡར་ནས་མདའ་སློ་མདའ་ཤིང་བཟོས། LT, FY: གནམ་ཡར་ལ་མདའ་སློ་མདའ་ཤིང་བཟོས།

¹⁴⁰ MT: ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་མདའ་གཅིག་བརྒྱབ། LT, FY: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་མདའ་གཅིག་བརྒྱབ།

དྲི

问

Question:

ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་ནི་གན།¹⁴¹

善哉尊者文殊兮

The Venerable Noble Divine Mañjuśrī,

ཕྱིདེ་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་བྱོན་དུས་དེར།¹⁴²

时至沧海之上矣

When descending above the sea,

ཕྱག་གཡས་ན་ཁུར་རྒྱ་ཅི་ཞིག་རེད།¹⁴³

右手所持者何耶

What did he hold in his right hand?

ཕྱག་གཡོན་ན་ཁུར་རྒྱ་ཅི་ཞིག་རེད།¹⁴⁴

左手所持者何耶

What did he hold in his left hand?

སེམས་ལ་བསྐྱོམ་རྒྱ་ཅི་ཞིག་རེད།¹⁴⁵

心中所思者何耶

About what did he meditate in his mind?

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་བྲོ་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

¹⁴¹ MT: ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་ནི་གན། LT: ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་བ་གན། FY: ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་ནི་གན།

¹⁴² MT: ཕྱིདེ་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་བྱོན་དུས་དེར། DP: ལྷ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་བྱོན། བྱོན་པ་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་བྱོན། LT, FY: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་བྱོན་དུས་དེར།

¹⁴³ MT: ཕྱག་གཡས་ན་ཁུར་རྒྱ་ཅི་ཞིག་རེད། DP: ཡས་ན་ཁུལེ་ཆེ་བཟེ་རེ། LT: ཕྱག་གཡས་ལ་བསྐྱམས་པ་ཅི་ཞིག་རེད། FY: ཕྱག་གཡས་ན་ཁུར་བ་ཅི་ཞིག་རེད།

¹⁴⁴ MT: ཕྱག་གཡོན་ན་ཁུར་རྒྱ་ཅི་ཞིག་རེད། DP: ཕྱག་གཡོན་ན་ཁུལེ་ཆེ་བཟེ་རེ། LT: ཕྱག་གཡོན་ལ་བསྐྱམས་པ་ཅི་ཞིག་རེད། FY: ཕྱག་གཡོན་ན་ཁུར་བ་ཅི་ཞིག་རེད།

¹⁴⁵ MT: སེམས་ལ་བསྐྱོམ་རྒྱ་ཅི་ཞིག་རེད། LT: སེམས་ལ་སྐྱོམ་པ་ཅི་ཞིག་རེད། FY: སེམས་ལ་སྐྱོམ་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།

ལན།

答

Answer:

ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་ནི་གན།¹⁴⁶

善哉尊者文殊兮

The Venerable Noble Divine Mañjuśrī,

ཕྱི་ལྗེ་མཚོ་ཁ་ལ་འོང་དུས་དེར།¹⁴⁷

时至沧海之上矣

At the time of descending above the sea,

ཕྱག་ན་ཁར་ནི་བཤད་རྒྱ་ན།¹⁴⁸

言其手中所持兮

As for the objects held in his hands,

ཕྱག་གཡས་ན་རལ་གྱི་ཁ་གཉིས་ཁར།¹⁴⁹

右手所持双刃剑

A double-edged sword was in his right hand,

ཕྱག་གཡོན་ན་པི་མང་སྐྱ་སྟན་ཁར།¹⁵⁰

左手所持琵琶琴

A lute was in his left hand,

སེམས་ལ་སྣོད་རྗེ་བསྐྱོམས་ནས་ཡོད།¹⁵¹

心中所思慈悲矣

In his mind, he meditated on compassion.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to that song.

146 MT: ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་ནི་གན། DP: ལྷ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གེ། LT: ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་བ་གན། FY: ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་ནི་གན།

147 LT: ཕྱི་ལྗེ་མཚོ་ཁ་ལ་འོང་དུས་དེར། FY: ཕྱི་ལྗེ་མཚོ་ཁ་ལ་འོང་དུས་དེར། ED: ཕྱི་ལྗེ་མཚོ་ཁ་ལ་འོང་དུས་དེར།

148 DP: ཕྱག་ན་ཁར་ལེ་བཤད་བཞི་ན། ED: ཕྱག་ན་ཁར་ནི་བཤད་རྒྱ་ན།

149 MT: ཕྱག་གཡས་ན་རལ་གྱི་ཁ་གཉིས་ཁར། DP: ཕྱག་གཡས་ན་རལ་གྱི་ཁ་གཉིས་ཁ། LT: ཕྱག་གཡས་ལ་རལ་གྱི་ཁ་གཉིས་བསྐྱམས། FY: ཕྱག་གཡས་ན་རལ་གྱི་ཁ་གཉིས་ཁར།

150 MT, FY: ཕྱག་གཡོན་ན་པི་མང་སྐྱ་སྟན་ཁར། DP: ཕྱག་གཡོན་པི་མང་སྐྱ་བརྟན་ཁར། LT: ཕྱག་གཡོན་ལ་རྗེ་བཙུན་པི་མང་བསྐྱམས། ED: ཕྱག་གཡོན་ན་པི་མང་སྐྱ་སྟན་ཁར།

151 LT: སེམས་ལ་སྣོད་རྗེ་བསྐྱོམས་ནས་ཡོད། FY: སེམས་ལ་སྣོད་པ་བསྐྱོམས་ནས་ཡོད། ED: སེམས་ལ་སྣོད་རྗེ་བསྐྱོམས་ནས་ཡོད།

དྲི

问

Question:

ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་བ་གན།¹⁵²

善哉尊者文殊兮

The Venerable Noble Divine Mañjuśrī,

ཕྱི་ལྷོ་མཚོའི་ཁ་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས།¹⁵³

于沧海上何为耶

What did he do above the sea?

ལན།

答

Answer:

ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་བེ་དེ།

善哉尊者文殊兮

The Venerable Noble Divine Mañjuśrī,

ཕྱི་ལྷོ་མཚོའི་ཁ་ནས་པི་ཕང་དགོལ།¹⁵⁴

于沧海上奏琵琶

Plucked the lute above the sea.

ཞབས་ནས་ཉན་ན་སྟན་སྟེ་ཆེ།¹⁵⁵

下闻琴声渺渺也

Heard from below, the sound was euphonious.

སྟེ་སྟན་སྟེ་ཆེ་བེ་ཞབས་ལ་བརྒྱབ།¹⁵⁶

悠悠琴声至海底

The pleasant sound floated down to the bottom of sea.

¹⁵² LT: ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ཟེར་བ་གན།¹⁵³ MT: ཕྱི་ལྷོ་མཚོའི་ཁ་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས། LT: ཕྱི་ལྷོ་མཚོ་ཁ་ནས་ཅི་ཞིག་བྱས། FY: ཕྱི་ལྷོ་མཚོ་ཁ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱེད།¹⁵⁴ MT: ཕྱི་ལྷོ་མཚོའི་ཁ་ནས་པི་ཕང་དགོལ། LT: ཕྱི་ལྷོ་མཚོ་ཁ་ནས་པི་ཕང་དགོལ། FY: ཕྱི་ལྷོ་མཚོ་ཁ་པི་ཕང་བྱས།¹⁵⁵ MT, FY: ཞབས་ཉན་ན་སྟན་སྟེ་ཆེ། DP: པི་ཕང་དགོལ་དེ་སྟན་སྟེ་ཆེ། LT: ཞབས་ནས་ཉན་ན་སྟན་སྟེ་ཆེ། ED: ཞབས་ནས་ཉན་ན་སྟན་སྟེ་ཆེ།¹⁵⁶ DP: སྟེ་སྟན་སྟེ་ཆེ་བེ་ཞབས་ལ་བརྒྱབ།

སྤྱི་ཉན་ནས་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་ཡོང།¹⁵⁷ 鳌龟闻琴至海上
 On hearing the sound, Rübel came to the surface of the sea.

རུས་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་ཡོང་ཚུལ་རེད།¹⁵⁸ 鳌龟至海面如是
 This is how Rübel arrived at the surface of the sea.

དྲི། 问
 Question:

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་གན།¹⁵⁹ 大哉金色鳌龟兮
 The great golden Rübel,

ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་ལངས་རུས་དེར།¹⁶⁰ 其由海中至海上
 When coming out of the sea,

ཞབས་ལ་བྱོན་དུས་ཅི་ཞིག་རེད།¹⁶¹ 时于海底现何耶
 What appeared at the bottom of the sea?

སྐད་ལ་བྱོན་དུས་ཅི་ཞིག་རེད།¹⁶² 时于海中现何耶
 What appeared at the middle of the sea?

ཁ་ལ་བྱོན་དུས་ཅི་ཞིག་རེད།¹⁶³ 时于海面现何耶
 What appeared on the surface of the sea?

¹⁵⁷ MT, LI: སྤྱི་ཉན་ནས་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་ཡོང། DP: ཞབས་ལ་རྒྱབ་ནི་ཁ་ལ་བྱང། FY: སྤྱི་ཉན་ནས་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་ཡོང།

¹⁵⁸ DP: རུས་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ནས་ལེན་ཚུལ་འདྲི། ED: རུས་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་ཡོང་ཚུལ་རེད།

¹⁵⁹ MT: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་གན། LI: རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་འདྲི། FY: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤལ་འདྲི།

¹⁶⁰ MT: ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་ལངས་རུས་དེར། LI: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ནས་རྒྱ་ཡོང། FY: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་ལོང་བསྐྱད་ཡོད།

¹⁶¹ MT: ཞབས་ལ་བྱོན་དུས་ཅི་ཞིག་རེད། LI: ཞབས་ན་ཡོད་དུས་ཅི་ཞིག་རེད། FY: ཞབས་ན་བྱུང་བའི་ཅི་ཞིག་རེད།

¹⁶² MT: སྐད་ལ་བྱོན་དུས་ཅི་ཞིག་རེད། LI: སྐད་ལ་བྱུང་དུས་ཅི་ཞིག་རེད། FY: སྐད་ལ་བྱུང་བའི་ཅི་ཞིག་རེད།

¹⁶³ MT: ཁ་ལ་བྱོན་དུས་ཅི་ཞིག་རེད། LI: ཁ་ལ་བྱུང་དུས་ཅི་ཞིག་རེད། FY: ཁ་ལ་བྱུང་བའི་ཅི་ཞིག་རེད།

སྐྱུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རྩས་སྐྱལ་འདྲི།¹⁶⁴

The great golden Rübel,

大哉金色鳌龟兮

ཞབས་ལ་བྱོན་དུས་སྐྱལ་བ་རེད།¹⁶⁵

Frog appeared at the bottom of the sea.

时于海底现青蛙

སྐློད་ལ་བྱོན་དུས་གསེར་སྐྱལ་རེད།¹⁶⁶

Golden tortoise appeared at the middle of the sea.

时于海中现金龟

ཁ་ལ་བྱོན་དུས་རྩས་སྐྱལ་རེད།¹⁶⁷

Rübel, the cosmic tortoise, appeared on the surface of the sea.

时于海面现鳌龟

སྐྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to that song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རྩས་སྐྱལ་གན།¹⁶⁸

The great golden Rübel,

大哉金色鳌龟兮

¹⁶⁴ MT, FY: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རྩས་སྐྱལ་འདྲི། LT: ཅུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རྩས་སྐྱལ་འདྲི།

¹⁶⁵ MT: ཞབས་ལ་ལོང་རྒྱ་རྩས་སྐྱལ་རེད། LT: ཞབས་ལ་བྱོང་དུས་སྐྱལ་བ་རེད། FY: ཞབས་ན་བྱོང་བའི་སྐྱལ་ལེབ་རེད།
ED: ཞབས་ལ་བྱོན་དུས་སྐྱལ་བ་རེད།

¹⁶⁶ MT: སྐློད་ལ་ལོང་རྒྱ་གསེར་སྐྱལ་རེད། LT: སྐློད་ལ་བྱོང་དུས་གསེར་སྐྱལ་རེད། FY: སྐློད་ལ་བྱོང་བའི་གསེར་སྐྱལ་རེད།
ED: སྐློད་ལ་བྱོན་དུས་གསེར་སྐྱལ་རེད།

¹⁶⁷ MT, LT: ཁ་ལ་བྱོང་དུས་རྩས་སྐྱལ་རེད། FY: ཁ་ལ་བྱོང་བའི་རྩས་སྐྱལ་རེད། ED: ཁ་ལ་བྱོན་དུས་རྩས་སྐྱལ་རེད།

¹⁶⁸ MT: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རྩས་སྐྱལ་གན། LT: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རྩས་སྐྱལ་འདྲི། FY: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རྩས་སྐྱལ་འདྲི།

ཕྱི་ལྷོ་མཚོ་ཁ་ལ་འོངས་བསྐྱད་དུས། ¹⁶⁹	时由海中至海上
When it had come to the surface of the sea,	
དབྱགས་ཡོད་ཅེད་ན་དབྱགས་མེད་ཅེད། ¹⁷⁰	其吐息或无息耶
Did it breathe or not breathe?	
སྐ་ལྡན་ཅེད་ན་སྐ་མེད་ཅེད། ¹⁷¹	其有毛或无毛耶
Did it have hair or not have hair?	
གནམ་སྐབ་ཅེད་ན་ས་སྐབ་ཅེད། ¹⁷²	其朝天或伏地耶
Did it face towards the sky or to the earth?	
རྒྱས་ཚོད་ཅེད་ན་བསྐྱུས་ཚོད་ཅེད། ¹⁷³	其舒展或蜷曲耶
Did it stretch out or retract itself?	
ལན།	答
Answer:	
མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི། ¹⁷⁴	大哉金色鳖龟兮
The great golden Rübél,	
དབྱགས་མེད་མ་ཅེད་དབྱགས་ཡོད་ཅེད། ¹⁷⁵	其吐息也非无息
It breathed; it was not breathless.	

¹⁶⁹ MT: ཕྱི་ལྷོ་མཚོ་ཁ་ལ་འོངས་བསྐྱད་དུས། LT: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ན་ཡོད་པའི་དུས། FY: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ལ་འོང་དུས་ན།

¹⁷⁰ MT: དབྱགས་ཡོད་ཅེད་ན་དབྱགས་མེད་ཅེད། FY: དབྱགས་ཡོད་ཅེད་དམ་དབྱགས་མེད་ཅེད།

¹⁷¹ LT: སྐ་ལྡན་ཅེད་དམ་སྐ་མེད་ཅེད། ED: སྐ་ལྡན་ཅེད་ན་སྐ་མེད་ཅེད།

¹⁷² MT: གནམ་སྐབ་ཅེད་ན་ས་སྐབ་ཅེད། LT: གནམ་འབྲུ་ཅེད་དམ་ས་འབྲུ་མ་ཅེད། FY: གནམ་སྐབ་ཅེད་དམ་ས་སྐབ་ཅེད།

¹⁷³ MT: རྒྱས་ཚོད་ཅེད་ན་བསྐྱུས་ཚོད་ཅེད། FY: རྒྱས་ཚོད་ཅེད་དམ་བསྐྱུས་ཚོད་ཅེད། ED: རྒྱས་ཚོད་ཅེད་དམ་བསྐྱུས་ཚོད་ཅེད།

¹⁷⁴ MT, FY: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི། LT: རུས་མ་ཉ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི།

¹⁷⁵ MT: དབྱགས་མེད་མ་ཅེད་དབྱགས་ཡོད་ཅེད། FY: དབྱགས་མེད་མ་ཅེད་དབྱགས་ཡོད་ཅེད།

སྐྱ་ལྡན་མ་རེད་སྐྱ་མེད་རེད།¹⁷⁶ 其无毛也非有毛
It was hairless, not haired.

གནམ་སྐབ་མ་རེད་ས་སྐབ་རེད།¹⁷⁷ 其伏地也非朝天
It faced towards the earth, not towards the sky.

བསྐྱས་ཚོད་མ་རེད་རྒྱས་ཚོད་རེད།¹⁷⁸ 其舒展也非蜷曲
It stretched out rather than retracted itself.

དྲི། 问
Question:

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་གན།¹⁷⁹ 大哉金色鳖龟兮
The great golden Rübel,

ཤ་རུས་པ་གན་ལ་ཐེལ་གཅིག་བརྒྱབ།¹⁸⁰ 掷印鉴于骨肉也
A seal was placed on Rübel's flesh and bone.

ཐེལ་ཚེ་གང་གི་ཕྱག་ན་སྣང་།¹⁸¹ 印鉴孰手持之耶
In whose hands was the seal?

ཐེལ་ཁྲག་གང་གི་ཡུལ་ན་སྣང་།¹⁸² 印囊所在何处耶
In whose home was the seal case?

¹⁷⁶ LT: སྐྱ་ལྡན་མ་རེད་སྐྱ་མེད་རེད།

¹⁷⁷ MT, FY: གནམ་སྐབ་མ་རེད་ས་སྐབ་རེད། LT: གནམ་འབྲུ་མ་རེད་ས་འབྲུ་རེད།

¹⁷⁸ MT: བསྐྱས་ཚོད་མ་རེད་རྒྱས་ཚོད་རེད། FY: རྒྱས་ཚོད་མ་རེད་བསྐྱས་ཚོད་རེད།

¹⁷⁹ ED: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་གན།

¹⁸⁰ MT: ཤ་རུས་པ་གན་ལ་ཐེལ་གཅིག་བརྒྱབ། LT: ཤ་རུས་པ་འཛི་གོས་ལ་ཐེལ་གཅིག་བརྒྱབ། FY: ཤ་རུས་པ་གན་ལ་ཐེལ་གཅིག་རྒྱབ།

¹⁸¹ MT: ཐེལ་ཚེ་གང་གི་ཕྱག་ན་སྣང་། LT: ཐེལ་ཚེ་གང་གི་ཕྱག་ན་ཡོད། FY: ཐེལ་ཚེ་གང་གི་ཕྱག་ན་ཡོད།

¹⁸² MT: ཐེལ་ཁྲག་གང་གི་ཡུལ་ན་སྣང་། LT, FY: ཐེལ་ཁྲག་གང་གི་ཡུལ་ན་ཡོད།

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

Please answer my questions without further ado.

尔作答之莫迟误

ལན།

Answer:

答

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི།¹⁸³

The great golden Rübél,

大哉金色鳌龟兮

ཐེལ་ཚེ་སྐྱོལ་མའི་ཕྱག་ན་སྣང་།¹⁸⁴

The seal was in the hands of Tara.

印鉴持于度母手

ཐེལ་ཁྱག་སྐྱོལ་མའི་ཡུལ་ན་སྣང་།¹⁸⁵

The case for the seal was in the land of Tara.

印囊所在度母处

སྐྱེ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to that song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་གན།¹⁸⁶

The great golden Rübél,

大哉金色鳌龟兮

ཞི་བས་བདུལ་ན་དྲག་པོས་བདུལ།¹⁸⁷

Was it tamed peacefully or fiercely?

调伏其以息或诛

¹⁸³ ED: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི།

¹⁸⁴ MT: ཐེལ་ཚེ་སྐྱོལ་མའི་ཕྱག་ན་སྣང་། LT: ཐེལ་ཚེ་སྐྱོལ་མའི་ཕྱག་ན་ཡོད། FY: ཐེལ་ཚེ་སྐྱོལ་མའི་ཕྱག་ན་ཡོད།

¹⁸⁵ MT: ཐེལ་ཁྱག་སྐྱོལ་མའི་ཡུལ་ན་སྣང་། LT: ཐེལ་ཁྱག་སྐྱོལ་མའི་ཡུལ་ན་ཡོད། FY: ཐེལ་ཁྱག་སྐྱོལ་མའི་ཡུལ་ན་ཡོད།

¹⁸⁶ MT: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་གན། LT: རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་དེ།

¹⁸⁷ MT: ཞི་བས་བདུལ་ན་དྲག་པོས་བདུལ། LT: ཞི་བས་འདུལ་ལ་དྲག་པོས་འདུལ། FY: ཞི་བས་བསྐྱུས་ནི་དྲག་པས་བསྐྱུས།

ཞི་བས་བརྟོག་ན་དྲག་པོས་བརྟོགས།¹⁸⁸

雕刻其以息或诛

Was it engraved peacefully or fiercely?

ལན།

答

Answer:

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི།¹⁸⁹

大哉金色鳌龟兮

The great golden Rübel,

ཞི་བས་མ་བདུལ་དྲག་པོས་བདུལ།¹⁹⁰

调伏其以诛法也

It was tamed fiercely, not peacefully.

ཞི་བས་མ་བརྟོག་དྲག་པོས་བརྟོགས།¹⁹¹

雕刻其以诛法矣

It was engraved fiercely, not peacefully.

དྲི།

问

Question:

ལྷ་རྗེ་རྗེ་བཙུན་སྐྱ་མ་གན།¹⁹²

伟力上师文殊兮

The Venerable Noble Lama [Mañjuśrī],

སྐྱེད་པར་རལ་གྱི་ཁ་གཉིས་ཐོགས།¹⁹³

腰间所配双刃剑

A double-edged sword was tied at his waist.

¹⁸⁸ MT: ཞི་བས་བརྟོག་ན་དྲག་པོས་བརྟོགས། LT: ཞི་བས་བརྟོག་དམ་དྲག་པོས་བརྟོགས།

¹⁸⁹ MT: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི། LT: རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི།

¹⁹⁰ MT, LT: ཞི་བས་མ་བདུལ་དྲག་པོས་བདུལ།

¹⁹¹ LT: ཞི་བས་མ་བརྟོག་དྲག་པོས་བརྟོགས། FY: ཞི་བས་ཡན་ལག་འཛིང་བཞག་སྐྱང་།

¹⁹² MT: ལྷ་རྗེ་རྗེ་བཙུན་སྐྱ་མ་གན། LT: ལྷ་རྗེ་རྗེ་བཙུན་སྐྱ་མ་ཡིས།

¹⁹³ MT: སྐྱེད་པར་རལ་གྱི་ཁ་གཉིས་ཐོགས། LT: བརྟོག་པས་རལ་གྱི་ཁ་གཉིས་བརྟོགས།

ཤེས་རབ་རྫོབའི་རལ་གྱི་ཡིན།¹⁹⁴ 锋利智慧之劍兮
 The sword is the wisdom-sharpening one.

ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་རལ་གྱི་དེ།¹⁹⁵ 尊者文殊之劍矣
 The sword of the Venerable Noble Divine Mañjuśrī,

ཁ་ལ་མེ་ལྷེ་རྩར་རྩར་འབར།¹⁹⁶ 劍刃火舌搖曳兮
 On its rim, flames flicker,

སྲིད་པ་ཉོས་ཀུན་བསྐྱེགས་པར་བཏང།¹⁹⁷ 焚尽世间万物矣
 Burning away an entire existence.

ག་རུས་པ་གན་ལ་གྱི་རེ་བརྒྱབ།¹⁹⁸ 擲长剑于骨肉兮
 The sword stabbed into Rūbel's flesh and bone.

རུས་དབང་པོ་རྣམ་ལྔ་སྐྱོ་རུ་བྱེས།¹⁹⁹ 开龟身之五根矣
 The door to the each of Rūbel's five senses is opened.⁵

མིག་གི་སྐྱོ་ཕྱེ་ཅི་ཡིས་བྱེས།²⁰⁰ 眼门何以开之耶
 What opens the eye-door?

རྩ་ཚའི་སྐྱོ་ཕྱེ་ཅི་ཡིས་བྱེས།²⁰¹ 耳门何以开之耶
 What opens the ear-door?

194 FY: ཤེས་རབ་རྫོབའི་རལ་གྱི་ཀན། ED: ཤེས་རབ་རྫོབའི་རལ་གྱི་ཡིན།

195 LT: ལྷ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་རལ་གྱི་དེ།

196 MT: ཁ་ལ་མེ་ལྷེ་རྩར་རྩར་འབར། LT: ཁ་ནས་མེ་ལྷེ་ལྷུབ་ལྷུབ་འབར།

197 MT: སྲིད་པ་ཉོས་ཀུན་བསྐྱེགས་པར་བཏང། LT: སྲིད་པ་ཉོ་རུ་གར་བ་ཡིན།

198 MT: ག་རུས་པ་གན་ལ་གྱི་རེ་བརྒྱབ། LT: ག་རུས་པའི་གོས་ལ་གྱི་རེ་བརྒྱབ། FY: ག་རུས་པ་གན་ལ་གྱི་རེ་བརྒྱབ།

199 MT: རུས་དབང་པོ་རྣམ་ལྔ་སྐྱོ་རུ་བྱེས། LT: རྩའི་དབང་པོ་ལྔ་ཡི་སྐྱོ་རེ་འབྱེད། FY: རྩའི་དབང་པོ་ལྔ་ཡི་སྐྱོ་རེ་བྱེ།

200 MT: མིག་གི་སྐྱོ་ཕྱེ་ཅི་ཡིས་བྱེས། LT: མིག་གི་སྐྱོ་ནི་ཅི་ཡིས་འབྱེད། FY: མིག་གི་སྐྱོ་འབྱེད་ཅི་ཞིག་བྱེ།

201 MT: རྩ་ཚའི་སྐྱོ་ཕྱེ་ཅི་ཡིས་བྱེས། LT: རྩ་བའི་སྐྱོ་ནི་ཅི་ཡིས་འབྱེད། FY: རྩ་བའི་སྐྱོ་འབྱེད་ཅི་ཞིག་བྱེ།

སྣ་བའི་སྒོ་ཕྱེ་ཅི་ཡིས་ཕྱེས། ²⁰² What opens the nose-door?	鼻门何以开之耶
ཁ་ཡི་སྒོ་ཕྱེ་ཅི་ཡིས་ཕྱེས། ²⁰³ What opens the tongue-door?	口门何以开之耶
ལུས་ཀྱི་སྒོ་ཕྱེ་ཅི་ཡིས་ཕྱེས། ²⁰⁴ What opens the body-door?	身门何以开之耶
སེམས་ཀྱི་སྒོ་ཕྱེ་ཅི་ཡིས་ཕྱེས། ²⁰⁵ What opens the mind-door?	意门何以开之耶
སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད། Please sing the song slowly, there is no hurry.	歌徐陈之莫匆促

ལན། 答
Answer:

རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི། ²⁰⁶ The great golden Rübel,	大哉金色鳌龟兮
མིག་གི་སྒོ་ཕྱེ་འོད་ཀྱིས་ཕྱེས། ²⁰⁷ Lights open the eye-door.	眼门以色开之也
ན་ཡི་སྒོ་ཕྱེ་སླ་ཡིས་ཕྱེས། ²⁰⁸ Sounds open the ear-door.	耳门以声开之也

²⁰² MT: སྣ་བའི་སྒོ་ཕྱེ་ཅི་ཡིས་ཕྱེས། LT: སྣ་ཡི་སྒོ་ནི་ཅི་ཡིས་འབྱེད། FY: སྣ་ཡི་སྒོ་འབྱེད་ཅི་ཞིག་ཕྱེ།
²⁰³ MT: ཁ་ཡི་སྒོ་ཕྱེ་ཅི་ཡིས་ཕྱེས། LT: ཁ་ཡི་སྒོ་ནི་ཅི་ཡིས་འབྱེད། FY: ཁ་ཡི་སྒོ་འབྱེད་ཅི་ཞིག་ཕྱེ།
²⁰⁴ LT: ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནི་ཅི་ཡིས་འབྱེད། FY: ལུས་ཀྱི་སྒོ་འབྱེད་ཅི་ཞིག་ཕྱེ། ED: ལུས་ཀྱི་སྒོ་ཕྱེ་ཅི་ཡིས་ཕྱེས།
²⁰⁵ MT: སེམས་ཀྱི་སྒོ་ཕྱེ་ཅི་ཡིས་ཕྱེས། FY: སེམས་ཀྱི་སྒོ་འབྱེད་ཅི་ཞིག་ཕྱེ།
²⁰⁶ MT: རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི། LT: རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི། FY: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདི།
²⁰⁷ MT: མིག་གི་སྒོ་ཕྱེ་འོད་ཀྱིས་ཕྱེས། LT: མིག་གི་སྒོ་ནི་འོད་ཀྱིས་འབྱེད། FY: མིག་གི་སྒོ་འབྱེད་འོད་ཀྱིས་ཕྱེ།
²⁰⁸ MT: ན་ཡི་སྒོ་ཕྱེ་སླ་ཡིས་ཕྱེས། LT: ན་ཡི་སྒོ་ནི་སླ་ཡིས་འབྱེད། FY: ན་ཡི་སྒོ་འབྱེད་སླ་ཡིས་ཕྱེ།

སྣ་ཡི་སྒོ་ཕྱེ་དྲི་ཡིས་ཕྱེས།²⁰⁹ 鼻门以香开之也
 Smells open the nose-door.

ཁ་ཡི་སྒོ་ཕྱེ་ཟས་ཀྱིས་ཕྱེས།²¹⁰ 舌门以味开之也
 Tastes open the tongue-door.

ལུས་ཀྱི་སྒོ་ཕྱེ་གོས་ཀྱིས་ཕྱེས།²¹¹ 身门以触开之也
 Textures open the body-door.

སེམས་ཀྱི་སྒོ་ཕྱེ་ཚེས་ཀྱིས་ཕྱེས།²¹² 意门以法开之矣
 Dharma opens the mind-door.

རལ་གྱི་གཡས་བརྒྱབ་གཡོན་བརྒྱབ་བཟོས།²¹³ 以劍左右斲之兮
 The sword was stabbed into Rübél.

གན་རྒྱལ་རྟག་ཏུ་གནས་པ་ཡིན།²¹⁴ 鳌龟四脚朝天也
 Rübél was permanently upturned.

རུས་སྤལ་མགོ་བོ་ལྟོ་ལ་གཏང།²¹⁵ 鳌龟头朝向南也
 Rübél's head faced south.

རུས་སྤལ་གཞོགས་གཡས་ཤར་ལ་གཏང།²¹⁶ 鳌龟右身向东也
 Rübél's right side faced east.

²⁰⁹ MT: སྣ་ཡི་སྒོ་ཕྱེ་དྲི་ཡིས་ཕྱེས། LT: སྣ་ཡི་སྒོ་ནི་དྲི་ཡིས་འབྱེད། FY: སྣ་ཡི་སྒོ་འབྱེད་དྲི་ཡིས་ཕྱེ།

²¹⁰ MT: ཁ་ཡི་སྒོ་ཕྱེ་ཟས་ཀྱིས་ཕྱེས། LT: ཁ་ཡི་སྒོ་ནི་ཟས་ཀྱིས་འབྱེད། FY: ཁ་ཡི་སྒོ་འབྱེད་ཟས་ཀྱིས་ཕྱེ།

²¹¹ LT: ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནི་གོས་ཀྱིས་འབྱེད། FY: ལུས་ཀྱི་སྒོ་འབྱེད་གོས་ཀྱིས་ཕྱེ། ED: ལུས་ཀྱི་སྒོ་ཕྱེ་གོས་ཀྱིས་ཕྱེས།

²¹² MT: རྟོག་གི་སྒོ་ཕྱེ་སེམས་ཀྱིས་ཕྱེས། LT: རྟོག་གི་སྒོ་ནི་སེམས་ཀྱིས་འབྱེད། FY: རྟོག་གི་སྒོ་འབྱེད་སེམས་ཀྱིས་ཕྱེ། ED: སེམས་ཀྱི་སྒོ་ཕྱེ་ཚེས་ཀྱིས་ཕྱེས།

²¹³ MT: རལ་གྱི་གཡས་བརྒྱབ་གཡོན་བརྒྱབ་བཟོས། LT: རལ་གྱི་གཡས་རྒྱ་གཡོན་རྒྱ་གཏོས། FY: གཞོགས་གཡས་བརྒྱབས་ནས་གཡོན་དུ་ལ།

²¹⁴ FY: གན་རྒྱལ་རྟག་ཏུ་གནས་པ་ཡིན། ED: གན་རྒྱལ་རྟག་ཏུ་གནས་པ་ཡིན།

²¹⁵ FY: རུས་སྤལ་མགོ་བོ་ལྟོ་ལ་གཏང།

²¹⁶ FY: རུས་སྤལ་གཞོགས་གཡས་ཤར་ལ་གཏང། ED: རུས་སྤལ་གཞོགས་གཡས་ཤར་ལ་གཏང།

ཅུས་སྐལ་གཞོགས་གཡོན་རུབ་ལ་གཏད།²¹⁷ 鳖龟左身向西也
 Rübel's left side faced west.

ཅུས་སྐལ་མཇུག་མ་བྱང་ལ་གཏད།²¹⁸ 鳖龟尾部向北矣
 Rübel's tail faced north.

སྐྱེ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་ལྟ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
 This is the response to that song.

དྲི། 问
 Question:

ཅུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་གན།²¹⁹ 大哉金色鳖龟兮
 The great golden Rübel,

ཅུས་སྐལ་མགོ་བོ་ལྷོ་ལ་གཏད།²²⁰ 鳖龟头部向南也
 Rübel's head faced south.

མགོ་བོ་འོག་ཏུ་ཅི་ཞིག་བྱུང་།²²¹ 头部之下现何耶
 What appeared beneath its head?

ཅུས་སྐལ་གཞོགས་གཡས་ཤར་ལ་གཏད།²²² 鳖龟右身向东兮
 Rübel's right side faced east.

གཞོགས་གཡས་འོག་ཏུ་ཅི་ཞིག་བྱུང་།²²³ 右身之下现何耶
 What appeared beneath the right side of its body?

²¹⁷ FY: ཅུས་སྐལ་གཞོགས་གཡས་རུབ་ལ་གཏད། ED: ཅུས་སྐལ་གཞོགས་གཡོན་རུབ་ལ་གཏད།

²¹⁸ FY: ཅུས་སྐལ་མཇུག་མ་བྱང་ལ་གཏད།

²¹⁹ LT: ཅུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་འདི། ED: ཅུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་ཅུས་སྐལ་གན།

²²⁰ FY: ཅུས་སྐལ་མགོ་བོ་ལྷོ་ལ་གཏད།

²²¹ FY: མགོ་བོ་འོག་ཏུ་ཅི་ཞིག་བྱུང་།

²²² FY: ཅུས་སྐལ་གཞོགས་གཡོན་ཤར་ལ་གཏད། ED: ཅུས་སྐལ་གཞོགས་གཡས་ཤར་ལ་གཏད།

²²³ FY: གཞོགས་གཡོན་འོག་ཏུ་ཅི་ཞིག་བྱུང་། ED: གཞོགས་གཡས་འོག་ཏུ་ཅི་ཞིག་བྱུང་།

རུས་སྐལ་གཞོགས་གཡོན་རུབ་ལ་གཏད།²²⁴

Rübel's left side faced west.

黿龟左身向西兮

གཞོགས་གཡོན་འོག་ཏུ་ཅི་ཞིག་བྱུང་།²²⁵

What appeared beneath the left side of its body?

左身之下现何耶

རུས་སྐལ་མཚུག་མ་བྱང་ལ་གཏད།²²⁶

Rübel's tail faced north.

黿龟尾部向北兮

མཚུག་མ་འོག་ཏུ་ཅི་ཞིག་བྱུང་།²²⁷

What appeared beneath its tail?

尾部之下现何耶

སྐྱ་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་ཅི་འདྲ་ཡིན།

What is the song if there is more to come?

有歌相继者何耶

སྐྱ་དལ་བུར་ཤོག་དང་བེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

རུས་སྐལ་མགོ་བོ་ལྷོ་ལ་གཏད།²²⁸

Rübel's head faced south.

黿龟头部向南兮

ལྷོ་མེ་ཁམས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་རྟགས།²²⁹

It represents the fire god of the south.

南方显现火神矣

²²⁴ FY: རུས་སྐལ་གཞོགས་གཡོན་རུབ་ལ་གཏད། ED: རུས་སྐལ་གཞོགས་གཡོན་རུབ་ལ་གཏད།

²²⁵ FY: གཞོགས་གཡོན་འོག་ཏུ་ཅི་ཞིག་བྱུང་། ED: གཞོགས་གཡོན་འོག་ཏུ་ཅི་ཞིག་བྱུང་།

²²⁶ LT: རུས་སྐལ་མཚུག་མ་བྱང་ལ་གཏད། FY: རུས་སྐལ་མཚུག་མ་བྱང་ལ་གཏད།

²²⁷ LT: མཚུག་མ་འོག་ཏུ་ཅི་ཞིག་བྱུང་། FY: མཚུག་མ་འོག་ཏུ་ཅི་ཞིག་བྱུང་།

²²⁸ LT: རུས་སྐལ་མགོ་བོ་ལྷོ་ལ་གཏད། FY: རུས་སྐལ་མགོ་བོ་ལྷོ་ལ་གཏད།

²²⁹ LT: ཤར་མེ་ཁམས་རྒྱལ་པོ་དེ་བའི་རྟགས། FY: ལྷོ་མེ་ཁམས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་རྟགས།

རུས་སྐལ་གཞོགས་གཡས་ཤར་ལ་གཏད།²³⁰ 鳖龟右身向东兮
Rübel's right side faced east.

ཤར་ཤིང་ཁམས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་རྟགས།²³¹ 东方显现木神矣
It represents the wood god of the east.

རུས་སྐལ་གཞོགས་གཡོན་རུབ་ལ་གཏད།²³² 鳖龟左身向西兮
Rübel's left side faced west.

རུབ་ལྷགས་ཁམས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་རྟགས།²³³ 西方显现金神矣
It represents the metal god of the west.

རུས་སྐལ་མཚུག་མ་བྱང་ལ་གཏད།²³⁴ 鳖龟尾部向北兮
Rübel's tail faced north.

བྱང་རྒྱ་ཁམས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་རྟགས།²³⁵ 北方显现水神矣
It represents the water god of the north.

སྐྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་ལྟ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to that song.

དྲི། 问
Question:

མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་གན།²³⁶ 大哉金色鳖龟兮
The great golden Rübel,

²³⁰ LT: རུས་སྐལ་གཞོགས་གཡས་ལྟོ་ལ་གཏད། FY: རུས་སྐལ་གཞོགས་གཡས་ཤར་ལ་གཏད།

²³¹ LT: ཤོ་ཤིང་ཁམས་རྒྱལ་པོ་བདེ་བའི་རྟགས། FY: ཤར་ཤིང་ཁམས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་རྟགས།

²³² LT, FY: རུས་སྐལ་གཞོགས་གཡོན་རུབ་ལ་གཏད།

²³³ LT: རུབ་ལྷགས་ཁམས་རྒྱལ་པོ་བདེ་བའི་རྟགས། FY: རུབ་ལྷགས་ཁམས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་རྟགས།

²³⁴ LT: རུས་སྐལ་མཚུག་མ་བྱང་ལ་གཏད། FY: རུས་སྐལ་མཚུག་མ་བྱང་ལ་གཏད།

²³⁵ LT: བྱང་རྒྱ་ཁམས་རྒྱལ་པོ་བདེ་བའི་རྟགས། FY: བྱང་རྒྱ་ཁམས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་རྟགས།

²³⁶ FY: མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདྲིའི། ལོ་བརྒྱད་ལོན་པའི་ཕ་གཅིག་ཤོད། ལོ་དགུ་ལོན་པའི་མ་གཅིག་ཤོད། ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་པའི་བྱ་གཅིག་ཤོད། ལོ་དྲུག་བཅུ་ལོན་པའི་ཚ་བོ་ཤོད། ལོ་བརྒྱད་ལོན་པའི་ཕ་གཅིག་དེ། ལག་གི་སྐར་ཁ་བརྒྱད་པོ་ཡིན།

ཁ་ན་འཛོམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།²³⁷
What formed on its mouth?

口内所含者何耶

ལག་ན་འཛོམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།²³⁸
What formed on its limbs?

爪中所持者何耶

མགོ་ན་འཛོམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།²³⁹
What formed on its head?

头上所聚者何耶

གཟུགས་ལ་འཛོམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།²⁴⁰
What formed on its body?

身体所负者何耶

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།
Answer:

答

ཁ་ན་སླེ་བ་དགུ་པོ་འཛོམས།²⁴¹
The Nine Magic Squares formed on its mouth.

口内所含九宫也

ལག་ན་སྲར་ཁ་བརྒྱད་པོ་འཛོམས།²⁴²
The Eight Trigrams formed on its limbs.

爪中所持八卦也

ལོ་དགུ་ལོན་པའི་མ་གཅིག་དེ། ཁ་ཡི་སླེ་བ་དགུ་པོ་རེད། ལོ་བརྒྱ་གཉིས་ལོན་པའི་བྱ་གཅིག་དེ། མགོ་ཡི་ལོ་སྟོར་བརྒྱ་གཉིས་རེད། ལོ་དྲུག་བརྒྱ་ལོན་པའི་ཚ་བོ་དེ། གཟུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱན་དྲུག་བརྒྱ་རེད། ED: མ་རྩ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་གན།

²³⁷ FY: ཁ་ན་འཛོམ་ལེ་ཅི་ཞིག་རེད། ED: ཁ་ན་འཛོམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།

²³⁸ FY: ལག་ན་འཛོམ་ལེ་ཅི་ཞིག་རེད། ED: ལག་ན་འཛོམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།

²³⁹ FY: མགོ་ན་འཛོམ་ལེ་ཅི་ཞིག་རེད། ED: མགོ་ན་འཛོམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁴⁰ FY: གཟུགས་ན་འཛོམ་ལེ་ཅི་ཞིག་རེད། ED: གཟུགས་ལ་འཛོམས་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁴¹ FY: ཁ་ན་འབྲུང་བ་ལྔ་པོ་འཛོམས། ཁ་ན་སླེ་བ་དགུ་པོ་འཛོམ། ED: ཁ་ན་སླེ་བ་དགུ་པོ་འཛོམས།

²⁴² FY: ལག་ན་སྲར་ཁ་བརྒྱད་པོ་འཛོམ། ED: ལག་ན་སྲར་ཁ་བརྒྱད་པོ་འཛོམས།

མགོ་ན་ལོ་སྐོར་བཅུ་གཉིས་འཛོམས།²⁴³

头上所聚生肖也

The twelve-year animal cycle formed on its head.

གཟུགས་ལ་ལོ་ཚན་དུག་ཅུ་འཛོམས།²⁴⁴

身体所负甲子也

The sexagenary cycle formed on its body.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་གན།²⁴⁵

大哉金色鳌龟兮

The great golden Rübel,

འབྲུང་བ་བཞི་བོ་ཆགས་ཚུལ་ཤོད།²⁴⁶

释四大种之成情

Please tell of the formation of the Four Elements.

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

འབྲུང་བ་བཞི་བོ་ཆགས་ཚུལ་ནི།²⁴⁷

四大种之成情兮

The formation of the Four Elements is as follow:⁶

²⁴³ FY: མགོ་ན་ལོ་སྐོར་བཅུ་གཉིས་འཛོམས། ED: མགོ་ན་ལོ་སྐོར་བཅུ་གཉིས་འཛོམས།

²⁴⁴ FY: གཟུགས་ལ་ལོ་ཚན་དུག་ཅུ་འཛོམས། ED: གཟུགས་ལ་ལོ་ཚན་དུག་ཅུ་འཛོམས།

²⁴⁵ LT: མ་ཉ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་འདིར། ED: རུས་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྐལ་གན།

²⁴⁶ LT, FY: འབྲུང་བ་བཞི་བོ་ཆགས་ཚུལ་ཤོད།

²⁴⁷ LT: འབྲུང་བ་བཞི་བོ་ཆགས་ཚུལ་ནི། FY: འབྲུང་བ་བཞི་བོ་ཆགས་ཚུལ་འདི།

ས་ཁམས་ཤི་ཡི་འབྱུང་བ་ཆགས། ²⁴⁸ [Rübel's] flesh forms the earth element.	肉之所成者土也
ཚུ་ཁམས་ཁྲག་གི་འབྱུང་བ་ཆགས། ²⁴⁹ [Rübel's] blood forms the water element.	血之所成者水也
མེ་ཁམས་དྲོད་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆགས། ²⁵⁰ [Rübel's] heat forms the fire element.	热之所成者火也
རླུང་ཁམས་དབུགས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆགས། ²⁵¹ [Rübel's] breath forms the wind element.	气之所成者风也
སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་རེད། This is the response to that song.	歌中如彼作答矣

འྲི

问

Question:

སླེ་བ་དགུ་བོ་ཆགས་ཚུ་ལ་ཤོད། ²⁵² Please narrate the composition of the Nine Magic Squares.	释九宫之形成兮
སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད། Sing it slowly, and more songs will follow.	有歌相继徐徐咏

²⁴⁸ LT, FY: ས་ཁམས་ཤི་ཡི་འབྱུང་བ་ཆགས།

²⁴⁹ LT, FY: ཚུ་ཁམས་ཁྲག་གི་འབྱུང་བ་ཆགས། ED: ཚུ་ཁམས་ཁྲག་གི་འབྱུང་བ་ཆགས།

²⁵⁰ LT: མེ་ཁམས་དྲོད་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆགས། FY: མེ་ཁམས་དྲོ་ཡི་འབྱུང་བ་ཆགས།

²⁵¹ LT: རླུང་ཁམས་ལེགས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆགས། FY: རླུང་ཁམས་བསིལ་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆགས། ED: རླུང་ཁམས་དབུགས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆགས།

²⁵² LT, FY: སླེ་བ་དགུ་བོ་ཆགས་ཚུ་ལ་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

གཅིག་དཀར་གཉིས་ནག་གསུམ་མཐིང་ལ།²⁵³

一白二玄三青也

The first is white, the second is black, and the third is blue.

བཞི་ལྗང་ལྗ་སེར་དྲུག་དཀར་དང་།²⁵⁴

四绿五黄六白也

The fourth is green, the fifth is yellow, and the sixth is white.

བདུན་དམར་བརྒྱད་དཀར་དགུ་མེན།²⁵⁵

七赤八白九紫也

The seventh is red, the eighth is white, and the ninth is violet.

སླེ་བ་དགུ་བོ་ཆགས་རྩལ་རེད།²⁵⁶

九宫之形成如是

This is the composition of the Nine Magic Squares.

དྲི།

问

Question

སླེ་བ་དགུ་བོ་བཙུ་རྩལ་ཤོད།²⁵⁷

释九宫之计法兮

Please elucidate the reckoning of the Nine Magic Squares.

ལན།

答

Answer:

སླེ་བ་དགུ་བོ་བཙུ་རྩལ་ནི།²⁵⁸

其九宫之计法兮

As for the reckoning of the Nine Magic Squares,

²⁵³ LT, FY: གཅིག་དཀར་གཉིས་ནག་གསུམ་མཐིང་ལ།

²⁵⁴ LT, FY: བཞི་ལྗང་ལྗ་སེར་དྲུག་དཀར་དང་།

²⁵⁵ LT, FY: བདུན་དམར་བརྒྱད་དང་དགུ་དཀར་ལ། ED: བདུན་དམར་བརྒྱད་དཀར་དགུ་མེན།

²⁵⁶ LT, FY: སླེ་བ་དགུ་བོ་ཆགས་རྩལ་རེད།

²⁵⁷ LT, FY: སླེ་བ་དགུ་བོ་བཙུ་རྩལ་ཤོད།

²⁵⁸ LT: སླེ་བ་དགུ་བོ་བཙུ་རྩལ་ནི། FY: སླེ་བ་དགུ་བོ་བཙུ་རྩལ་ཀན།

གཅིག་དཀར་དྲུག་དཀར་བརྒྱད་དཀར་ལྷགས།²⁵⁹ 一六八白属金也
The first, sixth, and eighth are white, and their element is metal.

གཉིས་ནག་གསུམ་མཐིང་ཚུ་ཡིན་ལ།²⁶⁰ 二玄三青属水也
The second is black and the third is blue, and their element is water.

བཞི་ལྗང་ཤིང་སྟེ་ལྗ་སེར་ས།²⁶¹ 四绿木也五黄土
The fourth—whose element is wood—is green; the fifth is yellow and its element is earth.

བདུན་དམར་དགུ་སྟེ་མེན་མེ་ཡིན།²⁶² 七赤九紫属火也
The seventh is red and the ninth is violet, and their element is fire.

སློ་བ་དགུ་བོ་བཅི་ཚུལ་ཡིན།²⁶³ 九宫之计法如是
This is the reckoning of the Nine Magic Squares.

དྲི།

问

Question:

སྐར་ཁ་བརྒྱད་པོ་ཆགས་ཚུལ་ཤོད།²⁶⁴ 释八卦之形成兮
Please narrate the composition of the Eight Trigrams.

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད། 歌徐陈之莫匆促
Please sing the song slowly, there is no hurry.

²⁵⁹ LT: གཅིག་དཀར་དྲུག་དཀར་བརྒྱད་དཀར་དང། FY: གཅིག་དཀར་དྲུག་དཀར་བརྒྱད་དཀར་ལྷགས།

²⁶⁰ LT, FY: གཉིས་ནག་གསུམ་མཐིང་ཚུ་ཡིན་ལ།

²⁶¹ LT: བཞི་ལྗང་ཤིང་སྟེ་ལྗ་སེར་ས། FY: བཞི་ལྗང་ཤིང་སྟེ་ལྗ་སེར་ས།

²⁶² LT: བདུན་ཉི་དམར་ལ་དགུ་དཀར་དང། ED: བདུན་དམར་དགུ་སྟེ་མེན་མེ་ཡིན།

²⁶³ LT, FY: སློ་བ་དགུ་བོ་བཅི་ཚུལ་ཡིན།

²⁶⁴ LT, FY: སྐར་ཁ་བརྒྱད་པོ་ཆགས་ཚུལ་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

ལི་མེ་ཁོན་ས་དུ་ལྷགས་དང་།²⁶⁵

离火坤地兑金也

Li is fire, *khön* is earth, and *da* is metal.ཁེན་གནམ་ཁམ་ཚུ་གིན་རི་དང་།²⁶⁶

乾天坎水艮山也

Khen is sky, *kham* is water, and *gin* is mountain.ཟིན་ཤིང་ཟོན་རླུང་དེ་དག་ཀྱང་།²⁶⁷

再者震木巽风也

Zin is wood and *zön* is wind.

སྲར་ཁ་བརྒྱད་པོ་ཆགས་ཚུལ་ཡིན།

八卦之形成如是

This is the composition of the Eight Trigrams.

དྲི།

问

Question:

སྲར་ཁ་བརྒྱད་པོ་བརྗེ་ཚུལ་ཤོད།²⁶⁸

释八卦之计法兮

Please explain the reckoning of the Eight Trigrams.

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

²⁶⁵ FY: ལི་མེ་ཁོན་ས་དུ་ལྷགས་དང་།²⁶⁶ FY: ཁེན་གནམ་ཁམ་ཚུ་གིན་རི་དང་།²⁶⁷ FY: ཟིན་ཤིང་ཟོན་རླུང་དེ་དག་ཀྱང་།²⁶⁸ FY: སྲར་ཁ་བརྒྱད་པོ་བརྗེ་ཚུལ་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

ལི་ལ་གསལ་བའི་མེ་ལོང་དགུ།²⁶⁹

离火相应者紫九

Trigram *li* corresponds with the violet Nine [of the Nine Magic Squares].⁷

ཁོན་ལ་གཉིས་དེ་སྲིབ་རི་ནག་།²⁷⁰

坤地相应者玄二

Trigram *khön* corresponds with the black Two.

ལྷགས་ལ་རིན་ཆེན་འབར་བ་བདུན།²⁷¹

兑金相应者赤七

Trigram *da* is associated with the red Seven.

ནམ་མཁའི་རྒྱལ་པོ་དུག་ལྷན་དཀར།²⁷²

乾天相应者白六

Trigram *khen* connects with the white Six.

ཚུ་སོག་སྡིང་པོ་སྤུ་བ་གཅིག་།²⁷³

坎水相应者白一

Trigram *kham* corresponds with the white One.

རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་ཅེ་བརྒྱད་དཀར།²⁷⁴

艮山相应者白八

Trigram *gin* connects with the white Eight.

དཔག་བསམ་ཤིང་ལས་འབྲས་བུ་ཐོན།²⁷⁵

震木相应者青三

Trigram *zin* connects with the blue Three.

²⁶⁹ LT: ལི་དང་ཁོན་ལ་དྲ་དང་ཁེན། FY: ལི་ལ་གསལ་བའི་མེ་ལོང་དགུ། ED: ལི་ལ་གསལ་བའི་མེ་ལོང་དགུ།

²⁷⁰ LT: ཁམ་དང་གིན་ལ་ཟེན་དང་ཟོན། FY: ཁོན་ལ་བསྐྱེན་ནི་ས་རི་ནག། ED: ཁོན་ལ་གཉིས་དེ་སྲིབ་རི་ནག།

²⁷¹ LT: ལྷགས་ལ་རིན་ཆེན་འབར་བ་བཞོན། FY: ལྷགས་ལ་རིན་ཆེན་འབྱུང་བ་བཞོན། ED: ལྷགས་ལ་རིན་ཆེན་འབར་བ་བདུན།

²⁷² LT: ལྷན་ལ་བརྒྱད་པོ་དུག་སྟེ་དཀར། FY: ལྷན་ལ་བརྒྱད་པོ་དུག་སྟེ་དཀར། ED: ལྷན་ལ་བརྒྱད་པོ་དུག་སྟེ་དཀར་དཀར།

²⁷³ LT: ཚུ་སོགས་སྡིང་པོ་སྤུ་བ་གཅིག། FY: ཚུ་སོགས་སྡིང་པོ་སྤུ་བ་གཅིག། ED: ཚུ་སོག་སྡིང་པོ་སྤུ་བ་གཅིག།

²⁷⁴ LT: རི་ནི་རྒྱལ་པོ་ཅེ་བས་བརྒྱད་དཀར། FY: རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་ཅེ་བས་བརྒྱད་དཀར། ED: རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་ཅེ་བརྒྱད་དཀར།

²⁷⁵ LT: དཔག་བསམ་ཤིང་ལས་འབྲས་བུ་ཐོན། FY: དཔག་བསམ་ཤིང་ལས་འབྲས་བུ་ཐོན།

རླུང་གི་རྒྱལ་པོ་འཕྱོ་བ་བཞི།²⁷⁶

巽风相应者绿四

Trigram *zōn* corresponds with the green Four.

ལྗ་སེར་ཅུས་སྐལ་ལྗོ་ལ་གབ།²⁷⁷

黄五隐藏于龟腹

The yellow Five is concealed in the belly of Rübel.

སྐར་ཁ་བརྒྱད་པོ་བརྩེ་རྒྱལ་ཡིན།²⁷⁸

八卦之计法如是

This is the reckoning of the Eight Trigrams.

དྲི།

问

Question:

ལོ་ལའོར་བརྩུ་གཉིས་ཆགས་རྒྱལ་ཤོད།²⁷⁹

释十二兽历形成

Please narrate the composition of the twelve-year cycle.

ལན།

答

Answer:

ལོ་ལའོར་བརྩུ་གཉིས་ཆགས་རྒྱལ་གན།²⁸⁰

十二兽历形成兮

The composition of the cycle of twelve years is as follows:

ལྷགས་ལས་བྱ་དང་སྤྲེལ་གཉིས་མཆེད།²⁸¹

金所伴者猴与鸡

Metal is a companion to rooster and monkey.

²⁷⁶ LT: རླུང་གི་རྒྱལ་པོ་ཕྱོགས་པ་བཞི། FY: རླུང་གི་རྒྱལ་པོ་གཤོག་པ་བཞི། ED: རླུང་གི་རྒྱལ་པོ་འཕྱོ་བ་བཞི།

²⁷⁷ LT: ལྗ་གསེར་ཅུས་སྐལ་ལུས་ལ་འགོ། FY: ལྗ་གསེར་ཅུས་སྐལ་གཏོགས་ལ་འགོ། ED: ལྗ་སེར་ཅུས་སྐལ་ལྗོ་ལ་གབ།

²⁷⁸ ED: སྐར་ཁ་བརྒྱད་པོ་བརྩེ་རྒྱལ་ཡིན།

²⁷⁹ LT, FY: ལོ་ལའོར་བརྩུ་གཉིས་ཆགས་རྒྱལ་ཤོད།

²⁸⁰ LT: ལོ་ལའོར་བརྩུ་གཉིས་ཆགས་རྒྱལ་གན། FY: ལོ་ལའོར་བརྩུ་གཉིས་ཆགས་རྒྱལ་གན། ED: ལོ་ལའོར་བརྩུ་གཉིས་ཆགས་རྒྱལ་གན།

²⁸¹ ED: ལྷགས་ལས་བྱ་དང་སྤྲེལ་གཉིས་མཆེད།

ཤིང་ལས་སྟག་དང་ཡོས་གཉིས་མཛེད།²⁸²

Wood is a companion to tiger and hare.

木所伴者虎与兔

ལྷི་ལས་བྱི་པག་རྣམ་གཉིས་དང་།²⁸³

Water is a companion to rat and pig.

水所伴者鼠与猪

མེ་ལས་རྟ་དང་སྦྱུལ་གཉིས་མཛེད།²⁸⁴

Fire is a companion to horse and snake.

火所伴者马与蛇

ས་ལས་བྱི་འབྲུག་སྐང་ལུག་བཞི།²⁸⁵

Earth is a companion to dog, dragon, ox, and sheep.

土伴者狗龙牛羊

ལོ་འཁོར་བརྒྱ་གཉིས་ཆགས་ཚུལ་ཡིན།²⁸⁶

This is the composition of the twelve-year cycle.

兽历之形成如是

གྲི།

Question:

问

འབྲུང་བ་ལྔ་ཡི་བརྗེ་ཚུལ་ཤོད།²⁸⁷

Please narrate the reckoning of the Five Elements.

释五行之计法兮

སྐྱ་དལ་མོ་འོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

²⁸² LT: ཤིང་ལས་སྟག་ཡོས་ས་གསུམ་མཛེད། FY: ཤིང་ལས་སྟག་དང་ཡོས་གཉིས་མཛེད།

²⁸³ LT: ལྷི་ལས་བྱི་པག་མཛེད་ས་ལས། FY: ལྷི་ལས་བྱི་པག་རྣམ་གཉིས་དང་།

²⁸⁴ LT: མེ་ལས་རྟ་སྦྱུལ་ལྷགས་བྱ་སྦྱུལ། FY: མེ་ལས་རྟ་སྦྱུལ་ལྷགས་བྱ་སྦྱུལ། ED: མེ་ལས་རྟ་དང་སྦྱུལ་གཉིས་མཛེད།

²⁸⁵ LT: བྱི་འབྲུག་སྐང་ལུག་བཞི་གཉིས་སོ། FY: ས་ལས་བྱི་འབྲུག་སྐང་ལུག་བཞི།

²⁸⁶ FY: ལོ་འཁོར་བརྒྱ་གཉིས་ཆེས་ཚུལ་ཡིན། ED: ལོ་འཁོར་བརྒྱ་གཉིས་ཆགས་ཚུལ་ཡིན།

²⁸⁷ FY: འབྲུང་བ་ལྔ་ཡི་བརྗེ་ཚུལ་ཤོད། ED: འབྲུང་བ་ལྔ་ཡི་བརྗེ་ཚུལ་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

འབྲུང་བ་ལྔ་ཡི་བརྗེ་རྩལ་བཤད་རྩུ་ན།²⁸⁸ 释五行之计法兮

As for the reckoning of the Five Elements,

ཤིང་མ་རྩུ་ལ་ཤིང་བྱ་མེ།²⁸⁹ 水生木也木生火

Water nurtures wood and wood nurtures fire.

ཤིང་དགའ་ལྷགས་ལ་ཤིང་གྲོགས་ས།²⁹⁰ 金克木也土胜木

Metal trumps wood and earth supports wood.

ས་མ་མེ་ལ་ས་བྱ་ལྷགས།²⁹¹ 火生土也土生金

Fire nurtures earth and earth nurtures metal.

ས་དགའ་ཤིང་ལ་ས་གྲོགས་རྩུ།²⁹² 木克土也水胜土

Wood drains the earth and water supports earth.

ལྷགས་མ་ས་ལ་ལྷགས་བྱ་རྩུ།²⁹³ 土生金也金生水

Earth nurtures metal and metal nurtures water.

ལྷགས་དགའ་མེ་ལ་ལྷགས་གྲོགས་ཤིང་།²⁹⁴ 火克金也木胜金

Fire melts metal and wood supports metal.

རྩུ་མ་ལྷགས་ལ་རྩུ་བྱ་ཤིང་།²⁹⁵ 金生水也水生木

Metal nurtures water and water nurtures wood.

²⁸⁸ FY: འབྲུང་བ་ལྔ་ཡི་བརྗེ་རྩལ་བཤད་རྩུ་ན། ED: འབྲུང་བ་ལྔ་ཡི་བརྗེ་རྩལ་བཤད་རྩུ་ན།

²⁸⁹ LT, FY: ཤིང་མ་རྩུ་ལ་ཤིང་བྱ་མེ།

²⁹⁰ LT, FY: ཤིང་དགའ་ལྷགས་ལ་ཤིང་གྲོགས་ས།

²⁹¹ LT, FY: ས་མ་མེ་ལ་ས་བྱ་ལྷགས།

²⁹² LT: ས་དགའ་རྩུ་ལ་ས་གྲོགས་ཤིང་། FY: ས་དགའ་ཤིང་ལ་ས་གྲོགས་རྩུ།

²⁹³ LT, FY: ལྷགས་མ་ས་ལ་ལྷགས་བྱ་རྩུ།

²⁹⁴ LT, FY: ལྷགས་དགའ་མེ་ལ་ལྷགས་གྲོགས་ཤིང་། ED: ལྷགས་དགའ་མེ་ལ་ལྷགས་གྲོགས་ཤིང་།

²⁹⁵ LT: རྩུ་མ་ལྷགས་ལ་རྩུ་བྱ་ཤིང་། FY: རྩུ་མ་ལྷགས་ལ་རྩུ་བྱ་ཤིང་།

ཚུ་དབྱ་ས་ལ་ཚུ་གོགས་མེ།²⁹⁶

Earth overcomes water and fire supports water.

土克水也火胜水

མེ་མ་ཤིང་ལ་མེ་བྱ་ས།²⁹⁷

Wood nurtures fire and fire nurtures earth.

木生火也火生土

མེ་དབྱ་ཚུ་ལ་མེ་གོགས་ལྷུགས།²⁹⁸

Water quenches fire and metal supports fire.

水克火也金胜火

འབྲུང་བ་ལྡ་ཡི་བཅི་ཚུ་ལ་ཡིན།²⁹⁹

This is the reckoning of the Five Elements.

五行计法如是矣

དྲི།

Question:

问

ལོ་ལའོར་བརྩ་གཉིས་མཐུན་ཚུ་ལ་ཤོད།³⁰⁰

Please tell of the compatibility of the zodiac animals.

释年兽之相合兮

ལན།

Question:

答

བྱི་འབྲུག་སྤྲེལ་གསུམ་མཐུན་པ་ལ།³⁰¹

Rat, dragon, and monkey are in harmony with one another.

鼠龙猴者相合也

བྱ་སྐང་སྦུལ་གསུམ་མཐུན་ཚུ་རེད།³⁰²

Chicken, ox, and snake are in harmony with one another.

鸡牛蛇者相合也

²⁹⁶ FY: ཚུ་དབྱ་ས་ལ་ཚུ་གོགས་མེ།

²⁹⁷ LT, FY: མེ་མ་ཤིང་ལ་མེ་བྱ་ས།

²⁹⁸ LT, FY: མེ་དབྱ་ཚུ་ལ་མེ་གོགས་ལྷུགས།

²⁹⁹ FY: འབྲུང་བ་ལྡ་ཡི་བཅི་ཚུ་ལ་ཡིན། ED: འབྲུང་བ་ལྡ་ཡི་བཅི་ཚུ་ལ་ཡིན།

³⁰⁰ LT, FY: ལོ་ལའོར་བརྩ་གཉིས་མཐུན་ཚུ་ལ་ཤོད།

³⁰¹ LT, FY: བྱི་འབྲུག་སྤྲེལ་གསུམ་མཐུན་པ་ལ།

³⁰² LT, FY: བྱ་སྐང་སྦུལ་གསུམ་མཐུན་ཚུ་རེད།

ཁྱི་ཏྲ་སྟག་གསུམ་རྒྱན་བྱ་མཐུན།³⁰³

狗马虎者相合也

Dog, horse, and tiger are in harmony with one another.

ཕག་ཡོས་ལུག་གསུམ་མཐུན་པ་ཡིན།³⁰⁴

猪兔羊者相合也

Pig, hare, and sheep are in harmony with one another.

དྲི།

问

Question:

ལོ་ཚན་དུག་བརྩ་ལམོར་རྒྱལ་ཤོད།³⁰⁵

释甲子之周期兮

Please speak of the rotation of the sexagenary cycle.

སྐྱུ་དལ་བུར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

རྒྱ་གར་དམ་པའི་ཚོས་ལུགས་ལ།³⁰⁶

天竺法之教义兮

According to religious teaching from India,

བྱི་བ་རེ་རེའི་ལོ་ནས་བརྒྱད།³⁰⁷

肇始每每为子鼠

Rat starts every animal cycle.

བྱི་བ་འབྲུང་བ་ལྔ་ལྔ་རེད།³⁰⁸

子鼠五次一甲子

Rat meets each of the Five Elements in alternation,

³⁰³ LT, FY: ཁྱི་ཏྲ་སྟག་གསུམ་རྒྱན་བྱ་མཐུན།

³⁰⁴ LT, FY: ཕག་ཡོས་ལུག་གསུམ་མཐུན་པ་ཡིན།

³⁰⁵ LT, FY: ལོ་ཚན་དུག་བརྩ་ལམོར་རྒྱལ་ཤོད།

³⁰⁶ LT, FY: རྒྱ་དཀར་དམ་པའི་ཚོས་ལུགས་ལ། ED: རྒྱ་གར་དམ་པའི་ཚོས་ལུགས་ལ།

³⁰⁷ LT, FY: བྱི་བ་རེ་རེའི་ལོ་ནས་བརྒྱད།

³⁰⁸ LT, FY: བྱི་བ་འབྲུང་བ་ལྔ་ལྔ་རེད།

ལྔ་ལྔ་ཆགས་པ་དུག་ཅུ་རེད།³⁰⁹

Five rounds of the animal cycle are one sexagenary.

一甲子为六十载

དེ་ནི་ལོ་གན་དུག་ཅུ་རེད།³¹⁰

This is the cycle of sixty years.

甲子六十载如是

ཅེས་ལྷུང་དང་རུས་སྐལ་གྱི་སྒྲུ།³¹¹

This is the song about Khyung and Rübél.

鹏鸟鳖龟歌如是

བཤད་པ་རེ་ཞིག་ཚོགས་སོ།།³¹²

This marks the end of the narration.

所释暂且完结矣

³⁰⁹ LT, FY: ལྔ་ལྔ་ཆགས་པ་དུག་ཅུ་རེད། ED: ལྔ་ལྔ་ཆགས་པ་དུག་ཅུ་རེད།

³¹⁰ LT: དེ་ནི་ལོ་གན་དུག་ཅུ་རེད། FY: དེ་ནི་ལོ་གན་དུག་ཅུ་རེད།

³¹¹ LT: ཅེས་ལྷུང་དང་རུས་སྐལ་གྱི་སྒྲུ།

³¹² LT: བཤད་པ་རེ་ཞིག་ཚོགས་སོ།། FY: དྲུག་གིས་འཕེལ་བའི་བསོད་ནམས་བསགས། ལྔ་དགཉིས་ལ་འཕམ་པ་མེད།
གང་ལྷན་ཁོང་ཁོ་འཛབས་ཞིང་འཕྲད།

Endnotes མཇུག་མཚན། 尾注

- 1 The ‘three times’ (*dus gsum*) refer to the past, present, and future. See Robert E. Buswell and Donald S. Lopez, *The Princeton Dictionary of Buddhism* (Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2014), pp. 922–23.

དུས་འདས་པ་དང། མ་འོངས་པ། ད་ལྟ་བ་གསུམ་སྟེ། འབྲེལ་ཡོད་དཔུང་ཞིབ་གྱི་སྐོར་ལ་འདིར་གཟིགས་པར་ལྷོ། Robert E. Buswell and Donald S. Lopez, *The Princeton Dictionary of Buddhism* (Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2014), pp. 922–23.

三时(དུས་གསུམ།)指过去, 现在与未来。见Robert E. Buswell and Donald S. Lopez, *The Princeton Dictionary of Buddhism* (Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2014), pp. 922–23.

- 2 Given that both audio and textual sources on this stanza are disrupted in terms of both meaning and logic, we edited it based on the text concerning the topic. See *Dag pa gser gyi mdo thig sogs* (BDRC: W1NLM211, n.d.), p. 60.

ལེའུ་ཚན་འདིའི་སྣུ་ཕབ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཡིག་ཆ་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྫོག་འཛིང་ཡིན་ཕྱིར། ཚད་ལྡན་གྱི་ཡིག་ཆ་དཔུང་གཞིར་བཟུང་ནས་བཅོས་སྒྲིག་བྱས་ཡོད། དག་པ་གསེར་གྱི་མདོ་ཐེག་སོགས། (BDRC: W1NLM211, n.d.), p. 60.

鉴于此诗节的音频和文本资料从文意到逻辑均不完整, 我们按照相关文献修订了它。见དག་པ་གསེར་གྱི་མདོ་ཐེག་སོགས། (BDRC: W1NLM211, n.d.), p. 60.

- 3 We understand this sentence to refer to the three bodies of a Buddha (*sku gsum*): namely, the dharma body (*chos sku*), the enjoyment body (*longs sku*), and the emanation body (*sprul sku*). The dharma body refers to the essence and the fundamental truth of the Buddha. The enjoyment body is the reward body after practice, and it is only visible to bodhisattvas and not to ordinary people. The emanation body refers to all physical forms of a Buddha. See Buswell and Lopez, *The Princeton Dictionary of Buddhism*, p. 923.

སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་སྐྱེ་ལུས་ནི་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་སྤུལ་པའི་རྣམ་རོལ་ཡིན་པས་སྤུལ་སྤྱིའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང། གསུང་ནི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཤར་བའི་འོངས་སྤྱིའི་བདག་ཉིད་ཅན། ཐུགས་ནི་བདེ་སྤོང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་ཚེས་སྤྱིའི་བདག་ཉིད་ཅན་ལོ། ། འབྲེལ་ཡོད་དཔུང་ཞིབ་གྱི་སྐོར་ལ་འདིར་གཟིགས་པར་ལྷོ། Buswell and Lopez, *The Princeton Dictionary of Buddhism*, p. 923.

我们认为此句指佛之三身(སྐྱེ་གསུམ།), 即法身(ཚེས་སྤྱི།)、报身(འོངས་སྤྱི།)、应身(སྤུལ་སྤྱི།)。法身指佛的本质及根本真实。报身是菩萨可见、常人不可见的修行感报之身。应身为佛在世间的色身。见Buswell and Lopez, *The Princeton Dictionary of Buddhism*, p. 923.

- 4 According to Buddhist cosmology, the four guardian kings (*rgyal chen sde bzhi*) guard the site on the lower slopes of Mount Sumeru facing the four cardinal directions. These guardian kings are also protectors of the dharma and dharma practitioners. The four kings are commonly found at the entrance to monasteries. In Shépa, the east is guarded by Dhṛtarāṣṭra (Yul 'khor srung) holding a lute. The south is guarded by Virūḍhaka ('Phags skyes po) holding a sword. The west is guarded by Virūpākṣa (Spyan mig bzang) holding a stupa. The north is guarded by Vaiśravaṇa (Rnam thos sras) holding a victory banner and a mongoose which spits jewels. It should be noted that in different Buddhist sources, in different languages, the guardian kings hold different objects.

སངས་རྒྱལ་ཚོས་གྱི་ལུགས་ལྟར་ན། རིའི་རྒྱལ་པོ་ལི་རབ་གྱི་ཕྱོགས་བཞིར་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་སྤང་
 རིང་སྐྱོང་བའི་རྒྱལ་པོ་ཚེན་པོ་བཞི་གནས་ཤིང་། ལྷན་ལྷན་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྐོ་ཁར་བཞེངས་སྲིལ་
 ཡོད། ཤར་ཕྱོགས་སུ་རྒྱལ་ཚེན་ཡུལ་འཁོར་སྤང་བུ་ཕང་འཛིན་པ་དང་། ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་རྒྱལ་ཚེན་འཕགས་
 སྐྱེས་པོ་རལ་གྱི་འཛིན་པ། རུབ་ཕྱོགས་སུ་རྒྱལ་ཚེན་སྤུན་མིག་བཟང་སྐྱུལ་ཞགས་དང་མཚོད་རྟེན་འཛིན་
 པ་དང་། བྱང་ཕྱོགས་སུ་རྒྱལ་ཚེན་རྣམ་ཐོས་སྲས་རྒྱལ་མཚན་དང་འཕྲུ་ལན་འཛིན་པ་བཅས་ཡིན། ཡིན་
 ཅུ་ལང་། ཡིད་ལ་ངེས་དགོས་པ་ཞིག་ནི། སྐད་ཡིག་ཐ་དད་གྱི་ནང་བསྟན་གྱི་ལུགས་སུ་རྒྱལ་ཚེན་རྣམས་གྱི་
 ཕུག་མཚན་གྱི་སྐོར་ལ་ཁྱད་པར་ངས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།

根据佛教世界观，四大天王(རྒྱལ་ཚེན་པོ་བཞི།)面朝四方，守卫须弥山较低的位置。他们是佛法和修佛者的保护神。在寺院入口通常会看到他们。在释巴中，持国天王(ཡུལ་འཁོར་སྤང་།)手持琵琶，守卫东方；增长天王(འཕགས་སྐྱེས་པོ།)手持利剑，守卫南方；广目天王(སྤུན་མིག་བཟང་།)手持宝塔，守卫西方；多闻天王(རྣམ་ཐོས་སྲས།)手持胜利幢与吐宝鼠，守卫北方。值得注意的是在不同语言的佛教资料中，天王手中所持物品不同。

- 5 'Five senses' (*dbang po lnga*) refer to the five sense bases and the faculties associated with these sense organs. In Buddhism, the mind is regarded as the sixth sense. The six internal sense organs (eye, ear, nose, tongue, body, and mind) and their corresponding external objects (forms, sounds, odors, tastes, tangible objects, and mental phenomena) form the sense fields (*skye mched*). The interaction between each pair of sense organs and objects lead to the production of consciousness.

མིག་རྣ་སྐྱ་ལྗེ་ལུས་དང་ཡིད་བཅས་ནང་གི་སྐྱེ་མཚེད་དབང་པོ་དུག་དང་། གཟུགས་སྐྱ་དྲི་རོ་རེག་དང་ཚོས་
 བཅས་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཚེད་ཡུལ་དུག་དང་བཅས་བཅུ་གཉིས་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གྱི་སྐོ་ནས་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་
 ལ་སྐྱེ་བ་དང་མཚེད་པར་གྱུར་པའི་གནས་སོ།།

五识(དབང་པོ་ལྔ།)指五尘及与五官相对应的五根。佛教中意识被认为是第六识。六内处(眼、耳、鼻、舌、身、意)与其相对应的六外处(色、声、香、味、触、法)组成了十二入处(སྐྱེ་མཚེད།)。每个感官与外物的交互导致了识的生产。

- 6 The four great elements (*'byung ba bzhi*) refer to earth, water, fire, and wind, and together constitute the world. These elements also maintain an interactive relationship with the elements of the human body: namely flesh, blood, heat, and breath. It is believed that flesh is earth, blood is water, heat is fire, and breath is wind. In the Sino-Tibetan divination treaties, the four great elements appear from the flesh, blood, bodily warmth, and breath of the tortoise. See Charles Ramble, 'The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion', p. 212.

ས་ཚུ་མེ་རླུང་འབྱུང་བ་བཞི་ནི་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྲུབ་པའི་གཞི་དང་། དེ་བཞིན་མིའི་ལུས་ཀྱི་ཤ་ཁག་དོད་དབྱགས་རྣམས་ལས། ཤ་ནི་ས་ཡི་རང་བཞིན་དང་། ཁག་ནི་ཚུ་ཡི་རང་བཞིན། དོད་ནི་མེ་ཡི་རང་བཞིན། དབྱགས་ནི་རླུང་གི་རང་བཞིན་ལྟར་དུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ཡང་བོད་དང་རྒྱ་ནག་གི་རྩ་མོ་དང་འབྲེལ་བའི་དཔུང་གཞི་ལྟར་ན། ཕྱིའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞི་རྩ་གྲུབ་བའི་ས་ཚུ་མེ་རླུང་གི་འབྱུང་བ་རྣམས་ནི་རྩ་སྐལ་གྱི་ཤ་ཁག་དོད་དབྱགས་རྣམས་ལས་བྱུང་བར་གྲགས། འབྲེལ་ཡོད་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདྲི་གཟུགས་པར་བྲ། Charles Ramble, 'The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion', p. 212.

四大种(འབྱུང་བ་བཞི།)指构成世界的地、水、火、风。四大种与人的身体元素,即肉、血、热、息,维持着交互的关系。人们认为肉为地,血为水,热为火,气息为风。在汉藏卜筮文献中,四大种从龟的肉、血、体温与呼吸而来。见Charles Ramble, 'The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion', p. 212。

- 7 The Nine Magic Squares are located in the center of *srld pa ho*. They are encircled by the Eight Trigrams and the zodiac animals. This stanza elucidates the correspondence between the Eight Trigrams and the Nine Magic Squares. Even though many Tibetan sources have addressed this formula, given the special relation between Shépa and Drakpa Shédруп noted in our introduction, we have edited this stanza together with his work. See *Co ne grags pa bshad sgrub kyi gsung 'bum*, 18 vols (Beijing: Krung go'i bod rig pa dpe skrun khang, 2009), XVII (2009), p. 393.

སྐོ་བ་དགུ་ནི་སྲིད་པ་རྟོ་ཡི་དགྲིལ་དུ་གནས་ཤིང་། དེའི་ཕྱི་རུ་སྐར་ཁ་བརྒྱད་དང་། དེའི་ཕྱི་རུ་ལོ་འཁོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐོར་ཡོད། སྐབས་བབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་ནང་དུ་སྐར་ཁ་དང་སྐོ་བའི་དབྱ་གྲོགས་ཀྱི་བཙུ་ལྟངས་བརྗོད་ཡོད་ལ། སྲིད་དེའི་སྐོར་ལ་བོད་ཡིག་གི་རྒྱ་ཆ་གཞན་པ་མང་དུ་གསལ་ནང་། རྩོན་སྐྱོང་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་དང་རྗེ་བརྟན་གྲགས་པ་བཤད་སྐབས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་སྐྱོང་ཕྱིར། འདྲིར་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་གྱི་ནང་དོན་ལྟར་རྒྱིག་འགོད་བྱས་ཡོད། ཅོ་ནེ་གྲགས་པ་བཤད་སྐབས་ཀྱི་གསུང་འབུམ། བོད་18ཡོད། (པེ་ཅིང་། ཀྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱབས་ཁང་།) XVII (2009), p. 393.

九宫位于斯巴霍的中央,被八卦与十二生肖围绕。此诗节阐明八卦与九宫的对应关系。尽管许多藏文资料已经说明过此关系,鉴于导论所述的释巴与扎巴谢珠的关系,我们依据他的著作对此处进行了编辑。见ཅོ་ནེ་གྲགས་པ་བཤད་སྐབས་ཀྱི་གསུང་འབུམ། བོད་18ཡོད། (པེ་ཅིང་། ཀྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱབས་ཁང་། 2009), XVII (2009), p. 393.

Jikten Chakluk

འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱུ། 成世说

Jikten Chakluk

From a Buddhist perspective, the universe or world (*'jig rten*) comprises the outer vessel (*phyi snod 'jig rten*) and the sentient beings (*nang bcud sems can*) which inhabit and depend on (*rten*) it. The universe is continuously formed and destroyed due to the collective karma of all sentient beings.¹ Aeon (*bskal pa*; Skt. *kalpa*), or 'cosmic time', measures this evolution. A great aeon (*bskal pa chen po*) comprises four phrases (*bskal pa chen po bzhi*), including formation (*chags pa'i bskal pa*), abiding (*gnas pa'i bskal pa*), destruction (*'jig pa'i bskal pa*), and emptiness (*stong pa'i bskal pa*). According to the *Abhidharmakośa*, the phases of formation and abiding are subsumed under the phase of formation, and the phases of destruction and emptiness are subsumed under the phase of destruction.

This section mainly concerns the destruction and the formation of the world. It opens with a discussion of the outer vessel, and of the destruction of beings—with a particular focus on gods and humans. It reveals how, due to their different karma, each is destroyed for different reasons and in different ways. The narrative then lists the key elements of Buddhist cosmology on which sentient beings depend, and provides an outline for the upcoming section on the origin and layout of the outer vessel: the physical world. The narration then proceeds to address the formation of the world. Commencing with an explanation of the Four Elements (*'byung ba bzhi*), the elements of all matter, it goes on to tell how the collective karma of all beings results in the formation of the Wind Mandala (*rlung gi dkyil 'khor*). On top are the Water Mandala (*chu*

yi dkyil 'khor) and the Golden Earth Mandala (*gser gyi dkyil 'khor*), which form the base of Mount Meru: the cosmic mountain.² As the center of the universe, Mount Meru becomes the reference point for describing a Buddhist cosmology. On the horizontal plane, this section illustrates the Mountains, Seas, and Continents that encircle Mount Meru, all within the mountain wall known as the Black Iron Mountain (*lcags ri nag po*), Cakravāla. Furthermore, the movement of the planets is also discussed with reference to Mount Meru. In telling of the movement of planets, the change in length of days and the waxing and waning of the moon are also elaborated. An amalgam of Indian astrological knowledge such as the twenty-eight lunar mansions, and even earlier Mesopotamian astrological systems such as the zodiac band, are discussed as well.³

After the narration of the outer vessel is complete, this section moves to the sentient beings that inhabit the vessel. Specifically, the narrative concerns the beings who live in the Three Realms (*kham s gum*) comprising thirty-one abodes, situated along the shaft of Mount Meru according to the being's varied karmas. Then, the characteristics of the beings, such as their heights and life spans, are narrated. In delineating these characteristics, length measurements and systems of calculation are also discussed. Once the narrative on humans is completed, the section turns its focus to the origin and history of the Tibetan people. In a succinct manner, the narrative addresses the development of Buddhism in Tibet: starting from how Tibetans originated from a monkey with enlightenment-mind to the dissemination of Buddhism from seventh century through to the fifteenth century. This section speaks not only to the political and religious history of Tibet, but also demonstrates the significance of the recitation of history (*rabs/lo rgyus*) for Tibetan oral literature.

The content of this section is heavily influenced by the *Abhidharma* tradition,⁴ especially the Tibetan Buddhist manuals composed according to the *Abhidharmakośa*. In addition, this section is also influenced by the *Kalachakra* tradition. These two systems share some fundamental Buddhist ideas while maintaining their own distinct philosophical features.⁵ Beyond these two influential traditions, readers may also find localised understandings of the world in the 'Narration of Planets' of this section. In Choné, thanks to the rich use of Buddhist terminology for describing cosmology, 'The Formation of the World' is considered

by almost all singers to be the most ‘profound’ and at once also the most ‘hard-to-comprehend and narrate’ of Shépa elements. As a result, readers will note that compared with other sections, oral narrations in this section are somewhat inconsistent and broken. Nevertheless, the knowledge presented here—central to understanding a Buddhist view of the world—demonstrates the long-enduring vernacularisation of Buddhism in local contexts.

Since there is a substantial degree of overlap between the audio and textual sources that we have collected,⁶ the current section reflects the compilation of ten sources.⁷ Following the common structure of Tibetan historical narratives, we begin with the origin and layout of the world, delve into human history and finally conclude with Tibetan history. It is worth highlighting that we have chosen to position the destruction of the world before its formation for the reader’s convenience. In local understandings, causality between the formation and the destruction of the world is akin to the famous ‘chicken or egg’ question and has no definite answer or approved sequence. As the verses point out, ‘If the formation of the world happens first, please narrate how it is formed. If the destruction of the world happens first, please narrate how it is destroyed’. Accordingly, performers oftentimes debate and discuss this based on their understanding and expertise. The order of narration thus can, in practice, be quite flexible.

Endnotes

- 1 For a summary of Buddhist cosmology, see, for example, Rupert Getzin, *The Foundations of Buddhism* (Oxford: Oxford University Press, 1998), pp. 112–26; Akira Sadakata, *Buddhist Cosmology: Philosophy and Origins*, trans. by Gaynor Sekimori (Tokyo: Kōsei Publishing Co., 1997), pp. 19–110.
- 2 For a discussion on Mount Meru in Hindu and Buddhist literature, see Ian W. Mabbett, ‘The Symbolism of Mount Meru’, *History of Religions*, 23.1 (1983), 64–83.
- 3 Philippe Cornu, *Tibetan Astrology*, trans. by Hamish Gregor (Boston and London: Shambhala Publications, 1997), pp. 129–30.
- 4 The content of this section is, to a lesser or greater extent, already covered in other early Buddhist texts. For example, the degradation of human beings is discussed in the *Long Discourse* (Skt. *Dīrgha-āgama*, 413 C.E.).

- 5 See the similarity and difference between *Abhidharma* tradition and *Kalachakra* tradition regarding cosmology in Vesna Wallace, *The Inner Kalacakra Tantra: A Buddhist Tantric view of the Individual* (Oxford: Oxford University Press, 2001), pp. 66–76.
- 6 Some sections of ND and FY (*ri rgyal lhun po*) differ considerably from other sources. For this reason, we have not presented these two sources in the main text but have rather listed them in our footnotes.
- 7 Our editing and compilation work has benefited from Mkhan chen khra 'gu rin po che's *Chos mngon pa mdzod kyi 'grel chung grub bde'i bcud bsdus* (Vajra Vidya Institute Library, 2020).

འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།

སངས་རྒྱུས་ཚོས་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན་སྣོད་བཅུད་འཇིག་རྟེན་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནི་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་ནང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཚན་གཉིས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། སེམས་ཚན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཆགས་འཇིག་གི་བཅུད་རིམ་ཞིག་ཏུ་གནས་ཡོད་པ་རེད། བཅུད་རིམ་དེའི་ཡུན་ཚད་ལ་བསྐྱལ་པ་ཞེས་བྲལ། དེ་ལ་ཡང་ཆགས་པའི་བསྐྱལ་པ་དང་། གནས་པའི་བསྐྱལ་པ། འཇིག་པའི་བསྐྱལ་པ། རྟོང་པའི་བསྐྱལ་པ་ཞེས་བར་བསྐྱལ་བཞི་ཡིས་བསྐྱལ་ཆེན་གཅིག་གྲུབ་ཡོད་པ་དང་། མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན། ཆགས་གནས་གཉིས་ལ་ཆགས་པའི་བསྐྱལ་པ་དང་འཇིག་རྟོང་གཉིས་ལ་འཇིག་པའི་བསྐྱལ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྲལ།

སྐབས་ཀྱི་ལེའུ་འདྲིར་གཙོ་བོར་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་བཅོད་ཡོད་དེ། ཐོག་མར་འཇིག་པའི་ལེའུ་སྟེ། ལྟ་དང་མི་ལ་སོགས་སེམས་ཚན་རྣམས་ནི་སོ་སོའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྲིན་གྱི་དབང་གིས་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ཐ་དད་པས་རིམ་གྱིས་འཇིག་ཚུལ་དང་། དེ་ནས་ས་ཚུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་ཡི་འབྲུང་བ་ལྡེ་ལ་བརྟེན་ནས། བྱང་བཅུད་སེམས་ཚན་གྱི་རྟེན་གཞི་ལ་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆགས་ལུགས་དང་ཆགས་རབས་རྣམས་བཅོད་ཡོད། ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆགས་ཚུལ་ལ་ཐོག་མར་འབྲུང་བ་བཞི་ཡི་རྣམ་བཤད་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་མཐུན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རླུང་གི་དྲུའི་ལའོར་ཆགས་ཚུལ་དང་། དེ་ནས་རྒྱ་ཡི་དྲུའི་ལའོར་ཆགས་ཚུལ། རིམ་གྱིས་གསེར་གྱི་དྲུའི་ལའོར་ཆགས་ནས། རིམ་གྱི་ལའོར་ཆགས་ལ་རི་རབ་ཀྱི་གཞི་གྲུབ་ཚུལ་རྣམས་བཅོད་པ་དང་། དེ་ནས་རིམ་གྱི་ལའོར་ཆགས་ལ་རི་རབ་དང་། ལྷགས་རི་ནག་པོ། རི་རབ་མཚོ་བདུན། སྤིང་བཞི་སྤིང་ཕྱོག། རྒྱ་སྐར་རྣམས་རིམ་གྱི་ལའོར་ཆགས་ལ་རི་རབ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཉེན་ཞག་གི་རིང་ཐུང་དང་རྒྱ་བའི་འཕེལ་འབྱིབ། རྒྱ་སྐར་ཉེར་བཅུད་དང་སྐར་མའི་བྱིས་བཅུ་གཉིས་ལྟ་བུ་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་དང་མེ་སོ་པོ་ཏཱ་མེ་ཡའི་ཤེས་རིག་གི་གནའ་རིག་སྐར་རྩེས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་རྣམས་འདུས་ཡོད།³

ཕྱི་སྣོད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆགས་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ནང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཚན་སྐོར་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཚན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་ནི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྲིན་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས། རིམ་གྱི་ལའོར་ཆགས་ལ་རི་རབ་ཀྱི་སུམ་རུ་རུ་སུམ་ལྟ་གནས་མས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་དུ་གནས་པའི་སེམས་ཚན་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་དང་ཚོ་ཡི་རིང་ཐུང་དང་། ཡུན་ཚད་དང་འཇལ་ཚད་ཀྱི་བརྗེ་ཚུལ་སོགས་ཡིན། དེ་ནས་འགོ་བ་མིའི་བྱང་བ་དང་འབྲེལ་བའི་བཅོད་པ་ཚར་བ་ནས་བཟུང་། བོད་ཡུལ་དུ་མི་བྱང་རབས་དང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྐོར་ཏེ། བོད་དུ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཞུགས་པ་བྱང་རབས་དང་། བོད་མིའུ་གདུང་དུ་གནའ་རིག་སྤྱི་མེད་དང་སྤྱི་མེད་ཀྱི་ཆུང་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལས་གྲོལ་ཚུལ་སོགས་དུས་རབས་བདུན་པ་ནས་བཅོ་ལྷ་པའི་བར་གྱི་བོད་ཀྱི་ཚོས་སྤྱི་མེད་ཀྱི་བྱང་རབས་ཡོངས་སུ་འདུས་ཡོད།

སྟོན་སྤྱོད་གི་སྐབས་སུ་ལུས་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་ཀྱི་ལེའུ་ནི་གཙོ་བོ་མདོན་པ་མཛོད་དང་དེའི་ཡིག་ཆ་ཁག་གི་ལུགས་ལྟར་བཅོད་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་།⁴ དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཤུགས་རྒྱུན་ཡང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད་ཕྱིར། ལེའུ་འདྲིར་གཞི་གཅིག་པ་དང་ལུགས་ཐ་དད་པའི་ལྟ་གྲུབ་དེ་གཉིས་རྒྱུན་གཅིག་ཏུ་བབས་ཡོད་པར་མ་ཟད།⁵ ཉི་ལྷ་སྐར་གསུམ་གྱི་ཚན་པ་ལས་ཡུལ་ལུང་རང་གི་བྱང་ཚོས་དང་ཕྱན་པའི་ལུགས་ཤིག་ཀྱང་ཐར་ཐོར་དུ་མདོན་ཡོད། ལེའུ་འདྲི་ཡི་བཅོད་བྱའི་ནང་དོན་དུ་སངས་རྒྱུས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཐ་སྐད་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཐོན་ཡོད་ཕྱིར། བཤད་པའི་སྒྲུ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་ནི་བཤད་པའི་ལེའུ་ཀུན་ལས་ཆེས་རྟོགས་

པར་དཀའ་བའི་ཚན་པ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། དེའི་སྐབས་ཀྱིས་ལེུ་གཞན་རྣམས་དང་བསྐྱར་ན་
 ལེུ་འདྲིར་ཚད་ལྷན་གྲང་གང་འཚམ་ཞིག་ཤོར་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་། ལེུ་འདྲིར་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་
 འཛིག་རྟེན་ལྷ་གྲུབ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་བྱའི་རིགས་མང་ཙམ་ཞིག་ཐོན་ཚུལ་གྱིས། ལུག་རིང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
 རྒྱུད་རིམ་དུ་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་རྣམས་རིམ་གྱིས་དག་རྒྱུན་ཚོམ་རིག་གི་རྣམ་པར་གྱུར་བའི་སྐད་
 ཚུལ་གྱི་ཟུར་ཙམ་ཞིག་མངོན་ཡོད།

ངེད་ཅག་གི་ལག་ཏུ་རྟེན་པའི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ཕབ་དང་ཡིག་ཆའི་རང་དོན་རྣམས་ནི་ཕལ་
 ཚེར་ཆ་མཚུངས་ཤིང་།⁶ འདྲིར་བཀོད་ཡོད་པ་ནི་རྒྱ་ཆའི་པར་གཞི་བརྒྱུ་ཡས་མས་ཤིག་མཉམ་དུ་བསྐྱབས་པའི་
 འབྲས་བུ་ཡིག་། དེའང་སྤྱིར་བཏང་གི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བྱུང་རབས་བརྗོད་པའི་གོ་རིམ་ལྟར། ཐོག་མར་འཛིག་རྟེན་
 ཀྱི་ཆགས་རབས་དང་། དེ་ནས་མིའི་ལོ་རྒྱུས། དེ་ནས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བརྗོད་སྟོན་ཡོད་པ་ལྟར་རིམ་བཞིན་དུ་
 བསྐྱིགས་ཡོད་ལ། གཞན་ཡང་སློག་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྐབས་བདེ་བའི་ཚེད་དུ་འཛིག་རྟེན་འཛིག་པའི་ལེུ་ནི་
 ཆགས་པའི་ལེུ་ཡི་སྟོན་དུ་བཀོད་དེ། ཚ་ལོའི་ལུལ་གྱི་སྐྱེ་ཕབ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་སྐད་ལྟར་ན་འཛིག་པའི་ལེུ་
 དང་ཆགས་པའི་ལེུ་ལ་དོན་དུ་སྤྱི་བོ་རིམ་ངེས་གཏན་ཞིག་མེད་པ་དང་། དེ་ནི་འབྲེལ་ཡོད་བརྗོད་བྱ་ལས།
 ཆགས་བསྐྱད་སྔ་ན་ཆགས་ཚུལ་ཤོད། འཛིག་བསྐྱད་སྔ་ན་འཛིག་ཚུལ་ཤོད་ཅེས་པ་ལྟར། གྲུར་མཁའ་རྣམས་ཀྱིས་
 སོ་སོའི་གོ་བ་དང་ཤེས་ཚད་ལྟར་སྐབས་གང་ལེགས་དང་བསྐྱེད་ནས་གྲུར་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

མཚུགས་མཚན།

- 1 སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་དཔྱད་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདྲིར་
 གཞིགས་པར་ལྷ། Rupert Gethin, *The Foundations of Buddhism* (Oxford: Oxford
 University Press, 1998), pp. 112–26; Akira Sadakata, *Buddhist Cosmology:
 Philosophy and Origins*, trans. by Gaynor Sekimori (Tokyo: Kōsei
 Publishing Co., 1997), pp. 19–110.
- 2 བྲམ་ཟེར་ཚོས་ལུགས་དང་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཆགས་ལུགས་དང་འབྲེལ་
 བའི་བསྐྱར་དཔྱད་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདྲིར་གཞིགས་པར་ལྷ། Ian W. Mabbett, ‘The Symbolism of
 Mount Meru’, *History of Religions*, 23.1 (1983), 64–83.
- 3 Philippe Cornu, *Tibetan Astrology*, trans. by Hamish Gregor (Boston and
 London: Shambhala Publications, 1997), pp. 129–30.
- 4 སྤ་རབས་ཀྱི་ནང་པའི་བསྐྱེད་བཙུན་ཁག་ཏུ་འདྲིའི་སྐོར་ངེས་ཅན་ཞིག་ཐོན་ཡོད་པ་དང་། དཔེར་ན་སྤྱི་ལོ་
 ཐོན་གྱི་༡།༡༣ཡས་མས་སུ་བྱུང་བར་འདོད་པའི་མདོ་ཕྱན་ཆོགས་ལས་ཐོག་མར་དཔྱལ་བའི་སྐོར་གྱི་ལེུ་
 ཕན་བྱ་རེ་ཐོན་ཡོད།
- 5 ཚོས་མངོན་པ་མཚོད་དང་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱར་
 དཔྱད་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདྲིར་གཞིགས་པར་ལྷ། Vesna Wallace, *The Inner Kalacakra Tantra: A
 Buddhist Tantric view of the Individual* (Oxford: Oxford University Press,
 2001), pp. 66–76.

- 6 NDདང་FY(རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ།)ནང་གི་ནང་དོན་ཁག་ནི་པར་གཞི་གཞན་ནམས་དང་བྱུང་པར་ཅུང་ཆེ་
ཕྱིར་ཆེད་དུ་ཞབས་མཆན་དུ་བཀོད་ཡོད།
- 7 འབྲེལ་ཡོད་ནང་དོན་གྱི་སྐོར་གྲང་བསྐྱར་བྱེད་དུས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ཙ་བ་དཔྱད་གཞིར་བཟུང་ཡོད།
མཁན་ཆེན་ཁྲ་འགྲུ་རིན་པོ་ཆེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་ཅུང་གྲུབ་བདེའི་བཅུད་བསྐྱུས། (Vajra
Vidya Institute Library, 2020).

成世说

佛教视野中的宇宙或世界(འཇིག་རྟེན།)由器世间(ཕྱི་ལོང་འཇིག་རྟེན།)和居于其中并依其而生(རྟེན།)的有情众生(ནང་བཟུང་སེམས་ཅན།)构成。因为有情的共业,世界一次次形成并毁灭。¹劫(བསྐལ་པ།梵kalpa),即宇宙时间,是计算这一演化的单位。一大劫(བསྐལ་པ་ཆེན་པོ།)由成(ཆགས་པའི་བསྐལ་པ།)、住(གནས་པའི་བསྐལ་པ།)、坏(འཇིག་པའི་བསྐལ་པ།)、空(སྤོང་པའི་བསྐལ་པ།)四个中劫(བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་བཞི།)组成。根据《俱舍论》,成住二劫合称为成劫,坏空二劫合称为坏劫。

本篇主要关于世界的形成与毁灭。它以有情众生之坏,特别是天人与人的毁灭开篇,揭示了有情是如何因各自的业力、不同的因缘、以不同的方式而毁灭。随后,本篇罗列了有情众生依赖的佛教宇宙要素,为接下来讲述器世间的起源与构成提供了一个大纲。接下来的叙述聚焦于世界的形成。首先解释了构成一切物质的元素,即四大种(འབྲུང་བ་བཞི།),接着讲述了众生共业致使风轮(རྩུང་གི་དགྲིལ་འཛོམས།)成型。风轮之上则是水轮(ཐུ་ཡི་དགྲིལ་འཛོམས།)与支撑宇宙之山须弥山的金色地轮(གསེར་གྱི་དགྲིལ་འཛོམས།)。²作为宇宙中心,须弥山是描述佛教世界观的参照物。因此,此篇阐释了围绕着须弥山、被大铁围山(ཕྱགས་རི་ནག་པོ།)斫迦罗环绕的七重金山、七香水海及四大洲。同时也以须弥山为参照物,讲述了星宿运动,并详细阐释了白昼长短和月亮盈亏。印度占星术的二十八星宿和美索不达米亚占星系统的十二星座在此也有涉及。³

本篇在叙述完器世间后,对居住在器世间的有情众生进行了阐释。具体讲了按业力不同,居住在须弥山上、由三十一层所组成的三界(འཇིག་རྟེན་གསུམ།)的有情众生。接着叙及众生的身高和寿命等特征。描述这些时还讨论了长度的度量与计算方式。在叙述完有关人的内容后,此篇将焦点转向藏族的起源和历史。它以简明扼要的口吻讲述佛教在西藏的发展:即藏族如何源于开智的猕猴以及佛教从七世纪传入藏地至十五世纪的发展情况。这一部分不仅讲述了西藏的政治与宗教历史,而且展示了口述历史(རབས། ལོ་རྒྱུས།)对藏族口头文学的重要意义。

如导论所言,“成世说”在很大程度上受到阿毗达磨传统,⁴尤其受到了根据《俱舍论》编辑的手册的影响。此外,它也受时轮金刚传统影响。这两个传统共享佛教的一些基本思想,同时保持各自的哲学特性。⁵除了这两个影响深远的传统,读者或许会在“日月星宿”一节中,发现人们对世界较为本土化的理解。由于“成世说”使用了大量佛教术语来描述宇宙,在卓尼,几乎所有歌者都认为它是释巴中最“深奥”且最“难记难唱”的篇章。所以与其他篇相比,本篇的口述有些不一致或碎片化。尽管如此,此处呈现的佛教世界观的知识,表明了佛教在当地长久以来的口头化(世俗化)。

我们收集的关于“成世说”的录音与文本资料大体上重合。⁶此篇基于对十种原始资料的编订。⁷遵循藏族历史叙述的结构,我们以世界起源及其形状开篇,进入到人类的历史,最后以藏族历史结尾。需要注意的是,为了便于读者理解,我们选择将毁世的内容安排在成世之前。在当地理解中,成世与坏世的先后是一个类似于“先有鸡还是先有蛋”的问题,没有绝对的答案或公认的顺序。如诗句所指,“若先成世释成情,若先坏世释坏情”。据此,歌者时常基于自己的理解和专业知识,辩论并讨论这一点。故而表演时的叙述顺序非常灵活。

尾注

- 1 关于佛教世界观的概要,见Rupert Gethin, *The Foundations of Buddhism* (Oxford: Oxford University Press, 1998), pp. 112–26; Akira Sadakata, *Buddhist Cosmology: Philosophy and Origins*, trans. by Gaynor Sekimori (Tokyo: Kōsei Publishing Co., 1997), pp. 19–110.
- 2 关于印度教与佛教文献中对须弥山的讨论,见Ian W. Mabbett, ‘The Symbolism of Mount Meru’, *History of Religions*, 23.1 (1983), 64–83.
- 3 Philippe Cornu, *Tibetan Astrology*, trans. by Hamish Gregor (Boston and London: Shambhala Publications, 1997), pp. 129–30.
- 4 此篇内容或多或少已被其他早期的佛教经典涵盖,例如《长阿含经》(梵 *Dirgha-āgama*, 公元前413年)中对人堕落的讨论。
- 5 有关阿毗达磨与时轮金刚传统中世界观的异同讨论,见Vesna Wallace, *The Inner Kalacakra Tantra: A Buddhist Tantric view of the Individual* (Oxford: Oxford University Press, 2001), pp. 66–76.
- 6 ND和FY(རི་རྒྱལ་ལྷུན་པོ།)中的一些部分与其他版本大有不同。鉴于此,我们将其列于脚注而非正文中。
- 7 我们的编辑和辑录受益于མཁའ་ཆེན་ཁ་འགུ་རིན་པོ་ཆེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་རྒྱུང་གྲུབ་བདེའི་བརྟུན་བསྟུགས། (Vajra Vidya Institute Library, 2020)。

འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།

成世说

The Formation of the World

དྲི།

问

Question:

སྐབས་བསྐྱེད་དཀོན་མཆོག་རྣམ་གསུམ་རེད།¹
The Three Jewels are the infallible refuge.

不堕庇护三宝也

དྲིན་ཆེ་ནི་དྲིན་ཆེན་པ་མ་རེད།²
Parents are those to whom we are most grateful.

恩情最盛父母也

ཙ་ཆེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་རེད།³
The formation of the world is the most fundamental.

开辟鸿蒙殊胜也

དེ་ཆགས་བསྐྱད་ལྔ་ན་འཇིག་བསྐྱད་ལྔ།⁴
Which happens first: the formation of the world or its destruction?

先成世或先坏世

ཆགས་བསྐྱད་ལྔ་ན་ཆགས་ཚུལ་ཤོད།⁵
If the formation of the world happens first, please narrate how it is formed.

若先成世释成情

¹ MT: སྐབས་བསྐྱེད་དཀོན་མཆོག་རྣམ་གསུམ་རེད། PT: སྐབས་སྐྱེད་དཀོན་མཆོག་རྣམ་གསུམ་རེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྐབས་སྐྱེད་པ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་རེད།

² MT: དྲིན་ཆེ་ནི་དྲིན་ཆེན་པ་མ་རེད། LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དྲིན་ཆེ་བ་དྲིན་ཆེ་པ་མ་རེད། PT: དྲི་ཆེ་བ་དྲིན་ཆེ་པ་མ་རེད།

³ MT: ཙ་ཆེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་རེད། LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཙ་ཆེ་བ་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས་རེད།

⁴ MT: དེ་ཆགས་བསྐྱད་ལྔ་ན་འཇིག་བསྐྱད་ལྔ། LT: དེ་ཆགས་པ་སྐྱེད་འཇིག་པ་སྐྱད། PT: དེ་ཆགས་ཀྱང་སྐྱེན་འཇིག་ཀྱང་སྐྱད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་ཆགས་ཀྱང་སྐྱེད་འཇིག་ཀྱང་སྐྱད།

⁵ MT: ཆགས་བསྐྱད་ལྔ་ན་ཆགས་ཚུལ་ཤོད། LT: དེ་ཆགས་པ་སྐྱེན་ཆགས་ཚུལ་ཤོད། PT: དེ་ཆགས་ཀྱང་སྐྱེན་ཆགས་ཚུལ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་ཆགས་ཀྱང་སྐྱེན་ཆགས་ཚུལ་ཤོད།

འཇིག་བསྐྱད་མྱ་ན་འཇིག་ཚུལ་ཤོད།⁶

若先坏世释坏情

If the destruction of the world happens first, please narrate how it is destroyed.

ལན།

答

Answer:

དེ་ཆགས་བསྐྱད་མ་སྲ་འཇིག་བསྐྱད་སྲ།⁷

非先成世先坏世

The destruction of the world happens first, not its formation.

དང་པོ་འཇིག་པའི་འཇིག་གསུམ་ཡོད།⁸

先有坏世三种力

First, there are three forces of destruction.

བར་དུ་རྟེན་པའི་རྟེན་གསུམ་ཡོད།⁹

再有续成三种力

Then, there are three supporting forces.

ཐ་མ་ཆགས་པའི་ཆགས་གསུམ་ཡོད།¹⁰

后有成世三种力

Lastly, there are three forces of formation.

དྲི།

问

Question:

འཇིག་རྟེན་ཆགས་གསུམ་བཤད་རྒྱུ་ན།¹¹

释成住坏三者也

Speaking of the formation, of the supporting forces, and of the destruction of the world,

⁶ MT: འཇིག་བསྐྱད་མྱ་ན་འཇིག་ཚུལ་ཤོད། LT: དེ་འཇིག་པ་སྲ་ན་འཇིག་ཚུལ་ཤོད། PT: དེ་འཇིག་ཀྱང་སྲ་ན་འཇིག་ཚུལ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་འཇིག་ཀྱང་སྲ་ན་འཇིག་ཚུལ་ཤོད།

⁷ MT: ཆགས་བསྐྱད་མ་སྲ་འཇིག་བསྐྱད་སྲ། LT: དེ་ཆགས་པ་མི་སྲ་འཇིག་པ་སྲ། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་ཆགས་ཀྱང་མི་སྲ་འཇིག་ཀྱང་སྲ།

⁸ ED: དང་པོ་འཇིག་པའི་འཇིག་གསུམ་ཡོད།

⁹ ED: བར་དུ་རྟེན་པའི་རྟེན་གསུམ་ཡོད།

¹⁰ ED: ཐ་མ་ཆགས་པའི་ཆགས་གསུམ་ཡོད།

¹¹ CM: འཇིག་རྟེན་ཆགས་གསུམ་བཤད་ཀྱིས་ནས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འཇིག་རྟེན་ཆགས་གསུམ་བཤད་རྒྱུ་ན།

དང་པོ་འཇིག་པའི་འཇིག་གསུམ་ཤོད།¹² 先释坏世三种力
 Please tell of the three forces of destruction first.

བར་དུ་རྟེན་པའི་རྟེན་གསུམ་ཤོད།¹³ 再释续成三种力
 Then, please tell of the three supporting forces.

ཐ་མ་ཆགས་པའི་ཆགས་གསུམ་ཤོད།¹⁴ 后释成世三种力
 In the end, please tell of the three forces of formation.

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད། 歌徐陈之莫匆促
 Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན། 答
 Answer:

དང་པོ་འཇིག་གསུམ་བཤད་རྒྱུ་ན།¹⁵ 先释坏世三种力
 First, the three forces of destruction are:

མི་འཇིག་རྩུ་འཇིག་རྩུ་འཇིག་གསུམ།¹⁶ 有火水风三者矣
 Fire, water, and wind.

བར་དུ་རྟེན་གསུམ་བཤད་རྒྱུ་ན།¹⁷ 再释续成三种力
 Then, the three supporting forces are:

རྟེན་པ་མི་རྩུ་རྩུ་གསུམ་རྟེན།¹⁸ 有火水风三者矣
 Fire, water, and wind.

¹² CM: དང་པོ་འཇིག་པའི་འཇིག་གསུམ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): དང་པོ་འཇིག་པའི་འཇིག་གསུམ་ཤོད།

¹³ CM: བར་དུ་རྟེན་པའི་རྟེན་གསུམ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): བར་དུ་རྟེན་པའི་རྟེན་གསུམ་ཤོད།

¹⁴ CM: ཐ་མ་ཆགས་པའི་ཆགས་གསུམ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): ཐ་མ་ཆགས་པའི་ཆགས་གསུམ་ཤོད།

¹⁵ CM: དང་པོ་འཇིག་རྟེན་བཤད་ཀྱི་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): དང་པོ་འཇིག་གསུམ་བཤད་རྒྱུ་ན།

¹⁶ CM: མི་འཇིག་རྩུ་འཇིག་རྩུ་འཇིག་། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): མི་འཇིག་རྩུ་འཇིག་རྩུ་འཇིག་གསུམ།

¹⁷ CM: བར་དུ་རྟེན་པ་བཤད་ཀྱི་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): བར་དུ་རྟེན་གསུམ་བཤད་རྒྱུ་ན།

¹⁸ CM: རྟེན་པ་མི་རྩུ་རྩུ་འཇིག་། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): རྟེན་པ་མི་རྩུ་རྩུ་གསུམ་རྟེན།

ཐ་མ་ཆགས་གསུམ་བཤད་རྒྱ་ན།¹⁹

后释成世三种力

Lastly, the three forces of formation are:

མེ་རླུང་རྩུ་གསུམ་དང་པོ་ཆགས།²⁰

有火水风三者矣

Fire, wind, and water.

འཇིག་རྟེན་ཆགས་གསུམ་དེ་འདྲ་ཡིན།²¹

成住坏三世如是

Such are the formation, the supporting forces, and the destruction of the world.

ཕྱི་སྣོད་འཇིག་རྟེན།

器世间

The External World

འཇིག་པའི་ལེའུ།

坏世

The Destruction of the World

དྲི།

问

Question:

དང་པོ་འཇིག་རྩུལ་བཤད་རྒྱ་ན།²²

先释世界之坏兮

To start, speaking of how the world is destroyed,

བསྐྱལ་པ་མ་འཇིག་དང་པོ་ན།²³

初时劫尚未坏也

At the beginning, when the aeon is not yet destroyed,

¹⁹ CM: ཐ་མ་ཆགས་མ་བཤད་ཀྱིད་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): ཐ་མ་ཆགས་གསུམ་བཤད་རྒྱ་ན།

²⁰ CM: མེ་རླུང་རྩུ་མ་དང་པོ་ཆགས། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): མེ་རླུང་རྩུ་གསུམ་དང་པོ་ཆགས།

²¹ CM: འཇིག་རྟེན་ཆགས་མ་དེ་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): འཇིག་རྟེན་ཆགས་གསུམ་དེ་འདྲ་ཡིན།

²² CM: དང་པོ་འཇིག་རྩུལ་བཤད་ཀྱིད་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): དང་པོ་འཇིག་རྩུལ་བཤད་རྒྱ་ན།

²³ CM: བསྐྱལ་པ་མ་འཇིག་དང་པོ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): བསྐྱལ་པ་མ་འཇིག་དང་པོ་ན།

ནད་ཡམས་སྤྱ་གེ་མཚོན་གྱིས་འཇིག་³⁰ 瘟疫饥馑刀兵矣
They are destroyed by plague, famine, and warfare.

བསྐླལ་པ་འཇིག་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།³¹ 后释劫之毁坏情
Speaking of the destruction of the aeon,

མེ་རླུང་རྩུ་གསུམ་རྒྱེན་གྱིས་འཇིག་³² 坏于火风水三者
It is destroyed by fire, wind, and water.

སྒྲུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

དྲི 问
Question:

ལྷ་རྣམས་འཐབ་ཚོད་བྱེད་དུས་དེས།³³ 于天人之争战时
When the gods engage in battles,

ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོ་གང་ཡིན་ཟེས།³⁴ 天人之王者孰耶
Who is the King of the gods?

ལྷ་རྣམས་འཐབ་ཚོད་བྱེད་ཚུལ་ཤོད།³⁵ 释天人之争战情
Please tell of how the gods engage in battles.

³⁰ CM: ནད་ཡམས་སྤྱ་གེ་མཚོན་གྱིས་འཇིག་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): སེམས་ཅན་མི་གེ་མཚོན་གྱི་འཇུག་ ED: ནད་ཡམས་སྤྱ་གེ་མཚོན་གྱིས་འཇིག་

³¹ CM: བསྐླལ་པ་འཇིག་ཚུལ་བཤད་རྒྱེད་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): བསྐླལ་པ་འཇིག་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན། ED: བསྐླལ་པ་འཇིག་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།

³² CM: མེ་རླུང་རྩུ་གསུམ་རྒྱེན་གྱིས་འཇིག་། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): མེ་རླུང་རྩུ་གསུམ་མཚོན་གྱིས་འཇིག་ ED: མེ་རླུང་རྩུ་གསུམ་རྒྱེན་གྱིས་འཇིག་

³³ CM, FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): ལྷ་གནས་འཐབ་ཚོད་བྱེད་དུས་དེ། ED: ལྷ་རྣམས་འཐབ་ཚོད་བྱེད་དུས་དེས།

³⁴ CM, FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོ་གང་ཡིན་ཟེས།

³⁵ CM: ལྷ་རྣམས་འཐབ་ཚོད་བྱེད་ཚུལ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): ལྷ་གནས་འཐབ་ཚོད་བྱེད་ཚུལ་ཤོད། ED: ལྷ་རྣམས་འཐབ་ཚོད་བྱེད་ཚུལ་ཤོད།

ལྷ་གནས་མཚོན་གྱིས་འཇིག་རྒྱལ་ཤོད།³⁶

释争战坏天界情

Please narrate how the celestial realm is destroyed by warfare.

ལན།

答

Answer:

ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོ་བཤད་རྒྱ་ན།³⁷

言天人之王者兮

Speaking of the King of the gods,

ལྷ་རྒྱལ་པོ་དབང་ཕུག་ཚངས་པ་ཡིན།³⁸

大自在天者是也

It is the Almighty, Maheśvara.

འབྲུག་པ་ལངས་རྒྱལ་བཤད་རྒྱ་ན།³⁹

言争战何以启兮

Speaking of how battles start,

ཉོན་མོངས་བརྒྱ་ཡིས་འབྲུགས་པ་ལངས།⁴⁰

种种烦恼惹争斗

Numerous afflictions trigger the combat.

ལྷ་གནས་འཐབ་ཚོད་མཚོན་གྱིས་འཇིག།⁴¹

争战坏天界如是

Warfare destroys the celestial realm.

³⁶ CM: ལྷ་ན་མས་མཚོན་གྱི་འཇིག་རྒྱལ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལྷགས།): ལྷ་ན་མས་མཚོན་གྱི་འཇིག་རྒྱལ་ཤོད། ED: ལྷ་གནས་མཚོན་གྱིས་འཇིག་རྒྱལ་ཤོད།

³⁷ CM: ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོ་བཤད་ཀྱིད་ན། ED: ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོ་བཤད་རྒྱ་ན།

³⁸ CM: ལྷ་རྒྱལ་པོ་དབང་ཕུག་ཚངས་པ་ཡི། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལྷགས།): ལྷ་རྒྱལ་པོ་དབང་ཕུག་ཚངས་པ་ཡིན།

³⁹ CM: འབྲུགས་པ་ལངས་རྒྱལ་བཤད་ཀྱིད་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལྷགས།): འབྲུག་པ་ལངས་རྒྱལ་བཤད་རྒྱ་ན།

⁴⁰ CM: ཉོན་མོངས་བརྒྱ་ཡི་འབྲུགས་པ་ལ། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལྷགས།): ཉོན་མོངས་བརྒྱ་ཡིས་འབྲུགས་པ་ལངས།

⁴¹ CM: ལྷ་ན་མས་འཐབ་ཚོད་མཚོན་གྱིས་འཇིག། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལྷགས།): ལྷ་གནས་འཐབ་ཚོད་མཚོན་གྱིས་འཇིག། ED: ལྷ་གནས་འཐབ་ཚོད་མཚོན་གྱིས་འཇིག།

དྲི

问

Question:

སེམས་ཅན་འཇིག་ཚུལ་བཤད་རྒྱུ་ན།⁴²

有情众生之坏情

Speaking of the destruction of sentient beings,

ཕྱོད་མི་ཡི་རྒྱལ་པོ་གང་གི་དུས།⁴³

往昔人王孰时耶

During which king's reign in the ancient past [did this occur]?

ནད་ཡམས་སྲ་གེ་འོང་ཚུལ་ཤོད།⁴⁴

瘟疫饥馑何以始

Please tell of how the plague and famine start.

སེམས་ཅན་མཚན་གྱིས་འཇིག་ཚུལ་ཤོད།⁴⁵

刀兵何以坏有情

Please tell of how sentient beings are destroyed by warfare.

སྒྲུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

ཕྱོད་རྒྱལ་པོ་སྟོབས་ཀྱི་དབང་པོ་གཅིག་པོ་⁴⁶

往昔伟力之王兮

It is during the reign of the King with great power,

⁴² CM: སེམས་ཅན་འཇིག་ཚུལ་བཤད་ཀྱི་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): སེམས་ཅན་འཇིག་ཚུལ་བཤད་རྒྱུ་ན།

⁴³ CM: ཕྱོད་མི་རྒྱལ་པོ་གང་ལེ་ཟེས། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): ཕྱོད་མི་ཡི་རྒྱལ་པོ་གང་གི་དུས། ED: ཕྱོད་མི་ཡི་རྒྱལ་པོ་གང་གི་དུས།

⁴⁴ CM: ནད་ཡམས་སྲ་གེ་འོང་ཚུལ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): ནད་ཡམས་སྲ་གེ་འོང་ཚུལ་ཤོད།

⁴⁵ CM: སེམས་ཅན་མཚན་གྱི་འཇིག་ཚུལ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): སེམས་ཅན་མཚན་གྱིས་འཇིག་ཚུལ་ཤོད། ED: སེམས་ཅན་མཚན་གྱིས་འཇིག་ཚུལ་ཤོད།

⁴⁶ CM: ཕྱོད་རྒྱལ་པོ་སྟོབས་ཀྱི་དབང་པོ་ཀ། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): ཕྱོད་རྒྱལ་པོ་སྟོབས་ཀྱི་དབང་པོ་ལེ་བྲ། ED: ཕྱོད་རྒྱལ་པོ་སྟོབས་ཀྱི་དབང་པོ་གཅིག

<p>རྟོག་ཅེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་པོའི་དུས།⁴⁷ Who is addressed as Tok.¹</p>	<p>是谓叨王之时也</p>
---	----------------

<p>འབྲས་བུ་ལོ་རྟོག་མི་བྱུང་ཞིང་།⁴⁸ There was no harvest.</p>	<p>毋生毋产谷粮也</p>
---	----------------

<p>ནད་ཡམས་སྲ་གེ་མཚན་གྱིས་འཇིག།⁴⁹ Plague, famine, and warfare destroy everything.</p>	<p>瘟疫饥馑刀兵坏</p>
---	----------------

<p>སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། This is the response to the song.</p>	<p>如是答复彼歌矣</p>
---	----------------

<p>དྲི། Question:</p>	<p>问</p>
---------------------------	----------

<p>དང་པོ་ནད་ཡམས་འོང་རྒྱལ་ཤོད།⁵⁰ First, please narrate how the plague starts.</p>	<p>先释瘟疫何以始</p>
---	----------------

<p>བར་དུ་སྲ་གེ་འོང་རྒྱལ་ཤོད།⁵¹ Then, please narrate how the famine starts.</p>	<p>再释饥馑何以始</p>
---	----------------

<p>ཐ་མ་མཚན་གྱིས་འཇིག་རྒྱལ་ཤོད།⁵² Last, please tell of the destruction by warfare.</p>	<p>后释刀兵何以坏</p>
--	----------------

⁴⁷ CM: རྟོག་ཅེས་བྱ་བ་རྒྱལ་པོའི་དུས། FY (འཇིག་རྟོན་འཇིག་ལྷགས།): རྟོག་ཅེས་བྱ་བ་རྒྱལ་པོའི་དུས། ED: རྟོག་ཅེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་པོའི་དུས།

⁴⁸ CM: འབྲས་བུ་ལོ་རྟོག་མི་བྱུང་ཞིང་། FY (འཇིག་རྟོན་འཇིག་ལྷགས།): འབྲས་བུ་ལོ་རྟོག་མི་བྱུང་ཞིང་། ED: འབྲས་བུ་ལོ་རྟོག་མི་བྱུང་ཞིང་།

⁴⁹ CM: རྟོག་ཅེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་པོའི་དུས། FY (འཇིག་རྟོན་འཇིག་ལྷགས།): རྟོག་ཅེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་པོའི་དུས། ED: རྟོག་ཅེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་པོའི་དུས།

⁵⁰ CM: དང་པོ་ནད་ཡམས་འོང་རྒྱལ་ཤོད། FY (འཇིག་རྟོན་འཇིག་ལྷགས།): དང་པོ་ནད་ཡམས་འོང་རྒྱལ་ཤོད།

⁵¹ CM: བར་དུ་སྲ་གེ་འོང་རྒྱལ་ཤོད། FY (འཇིག་རྟོན་འཇིག་ལྷགས།): བར་དུ་སྲ་གེ་འོང་རྒྱལ་ཤོད།

⁵² CM: ཐ་མ་མཚན་གྱིས་འཇིག་རྒྱལ་ཤོད། FY (འཇིག་རྟོན་འཇིག་ལྷགས།): ཐ་མ་མཚན་གྱིས་འཇིག་རྒྱལ་ཤོད། ED: ཐ་མ་མཚན་གྱིས་འཇིག་རྒྱལ་ཤོད།

སྒྲུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་གྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

ནད་ཡམས་འོང་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།⁵³

言瘟疫之起始情

Speaking of how the plague starts,

མི་རྣམས་ཟས་ཀྱིས་མ་འཚོ་བས།⁵⁴

人界谷粮不足也

Food in the human realm is insufficient.

མདངས་མདོག་དན་ཞིང་མ་བཟོད་ནས།⁵⁵

体弱面色憔悴也

[Human beings] look pale and weak.

སྣ་ཚོགས་ནད་ཀྱང་བྱུང་བ་ཡིན།⁵⁶

种种瘟疫如是现

Thus, all kinds of plagues occur.

སྐ་གེ་འོང་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།⁵⁷

言饥馑之起始情

Speaking of how famine starts,

གཟའ་རྒྱ་སྐར་ཉི་ཟླ་སྐར་མའི་འཁོར།⁵⁸

日月星宿聚集也

The sun, moon, and stars gather together.

⁵³ CM: ནད་ཡམས་འོང་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): ནད་ཡམས་འོང་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།

⁵⁴ CM: མི་རྣམས་ཀྱི་མ་ཚོ། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): མི་རྣམས་ཀྱི་ཚང་མ་མདོག་དན་ཅིང་། ED: མི་རྣམས་ཟས་ཀྱིས་མ་འཚོ་བས།

⁵⁵ CM: མདོག་དན་ཅིང་མི་བཟད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): མི་བཟད་ནད་ཀྱང་བྱུང་བ་ཡིན། ED: མདངས་མདོག་དན་ཞིང་མ་བཟོད་ནས།

⁵⁶ CM: ནད་ཀྱང་བྱུང་བ་ཡིན། ED: སྣ་ཚོགས་ནད་ཀྱང་བྱུང་བ་ཡིན།

⁵⁷ CM: སྐ་གེ་འོང་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): སྐ་གེ་འོང་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།

⁵⁸ CM: བཟའ་རྒྱ་སྐར་ཉི་ཟླ་མ་དང་འཁོར། FY: (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།) བཟའ་རྒྱ་སྐར་ཉིལ་མ་རུངས་འཁོར། ED: གཟའ་རྒྱ་སྐར་ཉི་ཟླ་སྐར་མའི་འཁོར།

མི་བཟད་སྲ་གེ་བྱུང་བ་ཡིན།⁵⁹

The terrible famine happens.

骇人饥荒示现也

མི་མཛེད་འཛིག་རྟེན་མཚོན་གྱིས་འཛིག།⁶⁰

The mundane world is destroyed by warfare.

娑婆世界刀兵坏

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མཚོན་གྱིས་འཛིག།⁶¹

Human beings are destroyed by warfare.

一切众生刀兵坏

སྲུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

མཚོན་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཅི་འདྲ་འོང་།⁶²

How long does the age of weapons last?

刀兵之灾长几何

ནད་ཡམས་བསྐྱལ་པ་ཅི་འདྲ་འོང་།⁶³

How long does the age of plagues last?

瘟疫之灾长几何

སྲུ་གེ་བསྐྱལ་པ་ཅི་འདྲ་འོང་།⁶⁴

How long does the age of famines last?

饥饉之灾长几何

⁵⁹ CM, FY (འཛིག་རྟེན་འཛིག་ལྷགས།): མི་བཟད་སྲ་གེ་བྱུང་བ་ཡིན། ED: མི་བཟད་སྲ་གེ་བྱུང་བ་ཡིན།

⁶⁰ CM: མ་རྒྱུད་རྒྱུད་ལྡན་མཚོན་གྱིས་འཛིག། FY (འཛིག་རྟེན་འཛིག་ལྷགས།): མ་རུང་རྒྱུད་ལྡན་མཚོན་གྱིས་འཛིག། ED: མི་མཛེད་འཛིག་རྟེན་མཚོན་གྱིས་འཛིག།

⁶¹ CM: སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མཚོན་གྱི་འཛིག། FY (འཛིག་རྟེན་འཛིག་ལྷགས།): སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མཚོན་གྱིས་འཛིག། ED: སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མཚོན་གྱིས་འཛིག།

⁶² CM: མཚོན་གྱིས་བསྐྱལ་པ་ཅི་འདྲ་འོང་། FY (འཛིག་རྟེན་འཛིག་ལྷགས།): མཚོན་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཅི་འདྲ་འོང་། ED: མཚོན་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཅི་འདྲ་འོང་།

⁶³ CM: རྟེན་ཡམས་བསྐྱལ་པ་ཅི་འདྲ་འོང་། FY (འཛིག་རྟེན་འཛིག་ལྷགས།): རྟེན་ཡམས་བསྐྱལ་པ་ཅི་འདྲ་འོང་།

⁶⁴ CM: སྲུ་གེ་བསྐྱལ་པ་ཅི་འདྲ་འོང་། FY (འཛིག་རྟེན་འཛིག་ལྷགས།): སྲུ་གེ་བསྐྱལ་པ་ཅི་འདྲ་འོང་།

སྒྲུ་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་ཅི་འདྲ་ཡིན།

有歌相继者何耶

What is the song if more is still to come?

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

尔作答之莫迟误

Please answer my questions without further ado.

ལན།

答

Answer:

མཚོན་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཞག་བདུན་འོང་།⁶⁵

刀兵之灾长七日

The age of weapons lasts for seven days.

ནད་ཡམས་ལྷ་བདུན་ཞག་བདུན་འོང་།⁶⁶

瘟疫长七月七日

The age of plague lasts for seven months and seven days.

སྲ་གེ་བསྐྱལ་པ་ལོ་བདུན་དང་།⁶⁷

饥馑之灾长七年

The age of famine lasts for seven years,

ལྷ་བ་བདུན་དང་ཞག་བདུན་འོང་།⁶⁸

以及七月又七日

Seven months and seven days.

སེམས་ཅན་འཇིག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན།⁶⁹

有情众生坏如是

In such way, sentient beings are destroyed.

⁶⁵ FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): མཚོན་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཉིན་བདུན་འོང་། ED: མཚོན་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཞག་བདུན་འོང་།

⁶⁶ CM: རྟོད་ཡམས་བསྐྱལ་པ་ཞགས་བདུན་འོང་། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): རྟོད་ཡམས་བསྐྱལ་པ་ལོ་བདུན་འོང་། ED: རྟོད་ཡམས་ལྷ་བདུན་ཞག་བདུན་འོང་།

⁶⁷ FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): སྲ་གེ་བསྐྱལ་པ་ལྷ་བདུན་འོང་། ED: སྲ་གེ་བསྐྱལ་པ་ལོ་བདུན་དང་།

⁶⁸ ED: ལྷ་བ་བདུན་དང་ཞག་བདུན་འོང་།

⁶⁹ CM: སེམས་ཅན་འཇིག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): སེམས་ཅན་འཇིག་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན། ED: སེམས་ཅན་འཇིག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན།

དྲི།

问

Question:

བསྐྱལ་པ་འཇིག་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།⁷⁰

释劫之坏灭者兮

Speaking of the destruction of the aeon,

འཇིག་པའི་རྒྱ་ནི་ཅི་ཡིན་ཟེས།⁷¹

坏灭内因是何耶

What is the internal cause of the destruction?

འཇིག་པའི་རྐྱེན་ནི་ཅི་ཡིན་ཟེས།⁷²

坏灭外因是何耶

What is the external cause of the destruction?

འཇིག་པའི་བྱ་བ་ཅི་ཡིན་ཟེས།⁷³

坏灭之力是何耶

What are the forces of destruction?

སྲུ་དལ་བུར་ཤོག་དང་ཤེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

འཇིག་པའི་རྒྱ་རྐྱེན་བཤད་རྒྱ་ན།⁷⁴

言坏灭之内外形

Speaking of the cause of destruction,

⁷⁰ CM: བསྐྱལ་པ་འཇིག་ཚུལ་བཤད་ཀྱི་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལྷགས།): བསྐྱལ་བ་འཇིག་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན། ED: བསྐྱལ་པ་འཇིག་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།

⁷¹ CM: འཇིག་པའི་རྒྱ་རྐྱེན་ཅི་ཡིན་ཟེས། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལྷགས།): འཇིག་པའི་རྒྱ་དེ་ཅི་ཡིན་ཟེས། ED: འཇིག་པའི་རྒྱ་ནི་ཅི་ཡིན་ཟེས།

⁷² CM: འཇིག་པའི་རྐྱེན་ཅི་ཡིན་ཟེས། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལྷགས།): འཇིག་པའི་རྐྱེན་དེ་ཅི་ཡིན་ཟེས། ED: འཇིག་པའི་རྐྱེན་ནི་ཅི་ཡིན་ཟེས།

⁷³ CM: འཇིག་པའི་བྱ་བ་ཅི་ཡིན་ཟེས། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལྷགས།): འཇིག་པའི་བྱ་བ་ཅི་ཡིན་ཟེས།

⁷⁴ CM: འཇིག་པའི་རྒྱ་རྐྱེན་བཤད་ཀྱི་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལྷགས།): འཇིག་པའི་རྒྱ་དེ་བཤད་རྒྱ་ན། ED: འཇིག་པའི་རྒྱ་རྐྱེན་བཤད་རྒྱ་ན།

རྒྱ་ནི་སྐྱག་བཟུལ་འདི་ལ་རྟེན།⁷⁵ 内因苦痛磨难也
Pain and suffering are the internal causes.

ཚུ་མེ་རླུང་གི་རྒྱེན་གྱིས་འཇིག།⁷⁶ 外因水火风是也
Water, fire, and wind are the external causes.

བྱ་བ་ནད་ཡམས་སྐྱ་གེ་མཚོན།⁷⁷ 瘟疫饥馑刀兵力
Plague, famine, and warfare are the forces of destruction.

སྐྱ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

དྲི། 问
Question:

བསྐླལ་པ་འཇིག་རྒྱུ་ལ་བཤད་རྒྱ་ན།⁷⁸ 释劫之坏灭者兮
Speaking of the destruction of the aeon,

མེ་འཇིག་རྒྱུ་འཇིག་རླུང་འཇིག་གསུམ།⁷⁹ 火水风者三种力
It has three forces of destruction: fire, water, and wind.

དང་པོ་འཇིག་པ་གང་གིས་འཇིག།⁸⁰ 坏力一者是何耶
What is the first force of destruction?

⁷⁵ CM, FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): རྒྱ་ནི་སྐྱག་བཟུལ་འདི་ལ་རྟེན།

⁷⁶ CM: ཚུ་མེ་རླུང་གི་རྒྱེན་གྱི་འཇིག། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): མེ་རླུང་རྒྱུ་གསུམ་རྒྱེན་གྱིས་འཇིག། ED: ཚུ་མེ་རླུང་གི་རྒྱེན་གྱིས་འཇིག།

⁷⁷ CM: བྱ་བ་ནད་ཡམས་སྐྱ་གེ་མཚོན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): བྱ་བ་ནད་ཡམས་སྐྱ་གེ་མཚོན། ED: བྱ་བ་ནད་ཡམས་སྐྱ་གེ་མཚོན།

⁷⁸ CM: བསྐླལ་པ་འཇིག་རྒྱུ་ལ་བཤད་རྒྱ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): བསྐླལ་པ་འཇིག་རྒྱུ་ལ་བཤད་རྒྱ་ན། ED: བསྐླལ་པ་འཇིག་རྒྱུ་ལ་བཤད་རྒྱ་ན།

⁷⁹ CM: འཇིག་རྒྱུ་འཇིག་རླུང་འཇིག་ཟ། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): མེ་འཇིག་རྒྱུ་འཇིག་རླུང་འཇིག་གསུམ།

⁸⁰ CM, FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): དང་པོ་འཇིག་པ་གང་གི་འཇིག།LT: མེ་འཇིག་ཅི་ཕྱིར་འཇིག་པ་རེད། ཚུ་འཇིག་ཅི་ཕྱིར་འཇིག་པ་རེད། རླུང་འཇིག་ཅི་ཕྱིར་འཇིག་པ་རེད། རྒྱུས་དང་པོ་མེ་འཇིག་མ་བཤད་ན། ཚུ་རླུང་གིས་འཇིག་རྒྱུ་ལ་བཤད་ཐོལ་མེད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མེ་འཇིག་གིས་ཅི་ཞིག་འཇིག་ནི་རེད། ཚུ་འཇིག་གིས་ཅི་ཞིག་འཇིག་ནི་

བར་དུ་འཇིག་པ་གང་གིས་འཇིག⁸¹

坏力再者是何耶

What is the second force of destruction?

ཐ་མ་འཇིག་པ་གང་གིས་འཇིག⁸²

坏力三者是何耶

What is the last force of destruction?

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

དང་པོ་འཇིག་པ་མེ་ཡིས་འཇིག⁸³

坏力一者是火也

Fire is the first force of destruction.

བར་དུ་འཇིག་པ་ཚུ་ཡིས་འཇིག⁸⁴

坏力再者是水也

Water is the second force of destruction.

ཐ་མ་འཇིག་པ་རླུང་གིས་འཇིག⁸⁵

坏力三者是风也

Wind is the last force of destruction.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

རེད། རླུང་འཇིག་གིས་ཅི་ཞིག་འཇིག་ནི་རེད། ལྷོད་དང་པོ་མེ་ཡི་འཇིག་ཚུལ་མ་བཤད་ན། ཚུ་རླུང་གི་འཇིག་ཚུལ་བཤད་ཚུལ་མེད། ED: དང་པོ་འཇིག་པ་གང་གིས་འཇིག

⁸¹ CM: བར་དུ་འཇིག་པ་གང་གི་འཇིག་དེ་མ་གྱི་བར་ན་འཇིག་ཚུལ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): བར་དུ་འཇིག་པ་གང་གི་འཇིག། ED: བར་དུ་འཇིག་པ་གང་གིས་འཇིག

⁸² ED: ཐ་མ་འཇིག་པ་གང་གིས་འཇིག

⁸³ FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): དང་པོ་འཇིག་པ་མེ་ཡི་འཇིག ED: དང་པོ་འཇིག་པ་མེ་ཡིས་འཇིག

⁸⁴ FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): བར་དུ་འཇིག་པ་རླུང་གི་འཇིག ED: བར་དུ་འཇིག་པ་ཚུ་ཡིས་འཇིག

⁸⁵ CM: ཐ་མ་འཇིག་པ་རླུང་གི་འཇིག། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): ཐ་མ་འཇིག་པ་ཚུ་ཡི་འཇིག་དེ་གསུམ་གྱི་ཕར་ལ་འཇིག་ཚུལ་མེད། ED: ཐ་མ་འཇིག་པ་རླུང་གིས་འཇིག

དྲི

问

Question:

དང་པོ་མེ་ཡིས་འཇིག་ཚུལ་ཤོད།⁸⁶

先释火所坏之情

Please tell of the destruction by fire in the first place.

བར་དུ་ཆུ་ཡིས་འཇིག་ཚུལ་ཤོད།⁸⁷

再释水所坏之情

Then, please tell of the destruction by water.

ཐ་མ་རླུང་གིས་འཇིག་ཚུལ་ཤོད།⁸⁸

后释风所坏之情

Finally, please tell of the destruction by wind.

སྒྲུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

⁸⁶ CM: དང་པོ་མེ་ཡིས་འཇིག་ཚུལ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): དང་པོ་མེ་ཡི་འཇིག་ཚུལ་ཤོད། ED: དང་པོ་མེ་ཡིས་འཇིག་ཚུལ་ཤོད།

⁸⁷ CM: བར་དུ་རླུང་གིས་འཇིག་ཚུལ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): བར་དུ་རླུང་གི་འཇིག་ཚུལ་ཤོད། ED: བར་དུ་ཆུ་ཡིས་འཇིག་ཚུལ་ཤོད།

⁸⁸ CM: ཐ་མ་རླུང་གིས་འཇིག་ཚུལ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): ཐ་མ་རླུང་གི་འཇིག་ཚུལ་ཤོད། ED: ཐ་མ་རླུང་གིས་འཇིག་ཚུལ་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

མེ་ཡིས་འཇིག་རྒྱལ་བཤད་རྒྱ་ན།⁸⁹

言火所坏之情兮

Speaking of the destruction by fire,

དགུང་ནས་ཉི་མ་རྒྱུན་དུ་ཤར།⁹⁰

日于长空永不落

The sun never sets in the sky,

ཉི་མ་གཅིག་ལ་འོད་ཟེར་བདུན།⁹¹

所发日光七道也

With seven solar rays.²

འོད་ཟེར་དང་པོས་རྩི་ཤིང་ནགས་ཚལ་སྐྱམ།⁹²

其一燎干植被也

The first ray burns the trees and forests.

འོད་ཟེར་གཉིས་པས་ཚུ་ཕྲན་སྐྱམ།⁹³

其二蒸发溪流也

The second ray dries up the streams.

⁸⁹ CM: མེ་ཡི་འཇིག་རྒྱལ་བཤད་རྒྱ་ན། LI: མེ་འཇིག་གི་འཇིག་རྒྱལ་བཤད་རྒྱ་ན། ཉི་མ་བདུན་ལྷི་ཤར་ནས་རེད། རྩི་ཤིང་ནགས་ཚལ་རིམ་གྱིས་ཚོགས། དབུས་རྒྱུད་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་བཟུང་སྟེ། མཐར་བསམ་གཏུན་གཉིས་པ་མན་ཆད་ཚོགས། དེ་མེ་འཇིག་བསྐྱལ་པ་འཇིག་རྒྱལ་རེད། PT: མེ་འཇིག་གི་འཇིག་རྒྱལ་བཤད་རྒྱ་ན། ཉི་མ་བདུན་རིམ་གྱིས་ཤར་ལས། རྩི་ཤིང་དང་ནགས་ཚལ་རིམ་གྱིས་ཚོགས། དབུས་རྒྱུད་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་བཟུང་སྟེ། མཐར་བསམ་གཏུན་གཉིས་པ་མན་ཆད་ཚོགས། མེ་འཇིག་བསྐྱལ་བ་འཇིག་རྒྱལ་རེད། FY (འཇིག་རྩེན་འཇིག་ལུགས།): མེ་ཡི་འཇིག་རྒྱལ་བཤད་རྒྱ་ན། FY (འཇིག་རྩེན་ཆགས་ལུགས།): མེ་འཇིག་གི་འཇིག་རྒྱལ་བཤད་རྒྱ་ན། ཉི་མ་བདུན་རིམ་གྱིས་ཤར་ནས་ལྷི། དབུས་རྒྱུད་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་བཟུང་སྟེ། མཐར་བསམ་གཏུན་གཉིས་པ་མན་ཆད་ཚོགས། དེ་མེ་འཇིག་བསྐྱལ་པ་འཇིག་རྒྱལ་རེད། ED: མེ་ཡིས་འཇིག་རྒྱལ་བཤད་རྒྱ་ན།

⁹⁰ CM: དགུང་ནས་ཉི་མ་རྒྱུན་དུ་ཤར། FY (འཇིག་རྩེན་འཇིག་ལུགས།): དགུང་གནས་ཉི་མ་རྒྱུན་དུ་ཤར། ED: དགུང་ནས་ཉི་མ་རྒྱུན་དུ་ཤར།

⁹¹ CM: ཉི་མ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་བདུན། འོད་ཟེར་དང་པོ་འཇིག་རྒྱལ་བཤད། འོད་ཟེར་གཉིས་པའི་འཇིག་རྒྱལ་བཤད། འོད་ཟེར་གསུམ་པའི་འཇིག་རྒྱལ་བཤད། FY (འཇིག་རྩེན་འཇིག་ལུགས།): དགུང་ཉི་མ་གཅིག་ལ་འོད་ཟེར་བདུན། འོད་ཟེར་དང་པོའི་འཇིག་རྒྱལ་ཤོད། འོད་ཟེར་གཉིས་པའི་འཇིག་རྒྱལ་ཤོད། འོད་ཟེར་གསུམ་པའི་འཇིག་རྒྱལ་ཤོད། འོད་ཟེར་བཞི་པའི་འཇིག་རྒྱལ་ཤོད། འོད་ཟེར་ལྔ་པའི་འཇིག་རྒྱལ་ཤོད། འོད་ཟེར་དྲུག་པའི་འཇིག་རྒྱལ་ཤོད། འོད་ཟེར་བདུན་པའི་འཇིག་རྒྱལ་ཤོད། ED: ཉི་མ་གཅིག་ལ་འོད་ཟེར་བདུན།

⁹² CM: འོད་ཟེར་དང་པོ་རྩི་ཤིང་ནགས་ཚལ་སྐྱམ། FY (འཇིག་རྩེན་འཇིག་ལུགས།): འོད་ཟེར་དང་པོ་རྩི་ཤིང་ནགས་ཚལ་སྐྱམ། ED: འོད་ཟེར་དང་པོས་རྩི་ཤིང་ནགས་ཚལ་སྐྱམ།

⁹³ CM: འོད་ཟེར་གཉིས་པ་ཕྲེང་རྒྱུད་སྐྱམ། FY (འཇིག་རྩེན་འཇིག་ལུགས།): འོད་ཟེར་གཉིས་པ་སྟེང་རྒྱུད་སྐྱམ། ED: འོད་ཟེར་གཉིས་པས་ཚུ་ཕྲན་སྐྱམ།

འོད་ཟེར་གསུམ་པས་ཚུ་གླུང་ཐམས་ཅད་སྐྱམ།⁹⁴ 其三干涸江河也
The third ray dries up all rivers.

འོད་ཟེར་བཞི་བས་ཕྱོགས་བཞིའི་མཚོ་རྣམས་སྐྱམ།⁹⁵ 其四烧四方之湖
The fourth ray dries up all lakes in the four directions.

འོད་ཟེར་ལྔ་པས་ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་སྐྱམ།⁹⁶ 其五灼干咸水海
The fifth ray dries up the Great Outer Sea.

འོད་ཟེར་དུག་པས་རི་གླིང་མེ་ཡིས་འབར།⁹⁷ 其六焚须弥大洲
The sixth ray burns Mount Meru and the Continents.

འོད་ཟེར་བདུན་པས་ཚངས་ཆེན་མན་ཆད་འཇིག་⁹⁸ 七隳大梵天以下
The seventh ray destroys up to the Great Brahma of the first Dhyāna and below.

⁹⁴ CM: འོད་ཟེར་གསུམ་པས་ཚུ་གླུང་ཐམས་ཅད་སྐྱམས། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): འོད་ཟེར་གསུམ་པ་ཚུ་གླུང་ཐམས་ཅད་སྐྱམས། ED: འོད་ཟེར་གསུམ་པས་ཚུ་གླུང་ཐམས་ཅད་སྐྱམ།

⁹⁵ CM: འོད་ཟེར་བཞི་བས་ཕྱོགས་བཞིའི་མཚོ་རྣམས་སྐྱམས། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): འོད་ཟེར་བཞི་བས་ཕྱོགས་བཞིའི་མཚོ་རྣམས་སྐྱམས། ED: འོད་ཟེར་བཞི་བས་ཕྱོགས་བཞིའི་མཚོ་རྣམས་སྐྱམ།

⁹⁶ CM: འོད་ཟེར་ལྔ་པས་ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་སྐྱམས། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): འོད་ཟེར་ལྔ་པ་ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་སྐྱམས། ED: འོད་ཟེར་ལྔ་པས་ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་སྐྱམ།

⁹⁷ CM: འོད་ཟེར་དུག་པས་རི་གླིང་མེ་ཡིས་འབར། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): འོད་ཟེར་དུག་པ་རི་གླིང་མེ་ཡིས་འབར། ED: འོད་ཟེར་དུག་པས་རི་གླིང་མེ་ཡིས་འབར།

⁹⁸ CM, FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): འོད་ཟེར་བདུན་པ་ཚངས་ཆེན་མན་ཆད་འཇིག་ ED: འོད་ཟེར་བདུན་པས་ཚངས་ཆེན་མན་ཆད་འཇིག་

ཚུ་རླུང་གིས་མ་འཇིག་མེ་ཡིས་འཇིག་⁹⁹

非水风坏火坏也

It is fire, rather than water and wind,

བསམ་གཏུན་དང་པོ་མན་ཆད་འཇིག་¹⁰⁰

一禅天以下皆毁

That destroys up to the First Dhyāna and below.

མེ་ཡིས་འཇིག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན།¹⁰¹

火所坏情如是矣

Such is the destruction by fire.

ལོ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཆར་བབས་ནས།¹⁰²

雨水经年灌澍兮

Rain falls for many years.

⁹⁹ MT: མེ་འཇིག་གཞུག་ལ་ཅི་ཞིག་ཆགས། ཚུ་འཇིག་གཞུག་ལ་ཅི་ཞིག་ཆགས། རླུང་འཇིག་གཞུག་ལ་ཅི་ཞིག་ཆགས། མེ་འཇིག་བསམ་གཏུན་དང་པོ་ཆགས། ཚུ་རླུང་གིས་མེ་འཇིག་མེ་ཡིས་འཇིག་བསམ་གཏུན་དང་པོ་མན་ཆད་ན། ཚུ་འཇིག་བསམ་གཏུན་གཉིས་པ་ཆགས། མེ་རླུང་གིས་མེ་འཇིག་ཚུ་ཡིས་འཇིག་བསམ་གཏུན་གཉིས་པ་མན་ཆད་ན། རླུང་འཇིག་བསམ་གཏུན་གསུམ་པ་ཆགས། མེ་རླུང་གིས་མེ་འཇིག་རླུང་གིས་འཇིག་བསམ་གཏུན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ན། CM: ཚུ་རླུང་གི་ལ་འགོ་ཡིན་འགོ། LT: མེ་འཇིག་གི་མཇུག་ལ་ཅི་ཞིག་ཆགས། ཚུ་འཇིག་གི་མཇུག་ལ་ཅི་ཞིག་ཆགས། རླུང་འཇིག་གི་མཇུག་ལ་ཅི་ཞིག་ཆགས། མེ་འཇིག་གིས་གསུམ་རྟེན་དང་པོ་ཆགས། ཚུ་རླུང་གིས་མེ་འཇིག་མེ་ཡིས་འཇིག་མེ་གསུམ་རྟེན་དང་པོ་མན་ཆད་ཡིན། ཚུ་འཇིག་གིས་གསུམ་རྟེན་གཉིས་པ་ཆགས། མེ་རླུང་གིས་མེ་འཇིག་ཚུ་ཡིས་འཇིག་མེ་གསུམ་རྟེན་གཉིས་པ་མན་ཆད་ཡིན། རླུང་འཇིག་གིས་གསུམ་རྟེན་གསུམ་པ་ཆགས། མེ་རླུང་གིས་མེ་འཇིག་རླུང་གིས་འཇིག་མེ་གསུམ་རྟེན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ཡིན། LT: མེ་འཇིག་གི་མཇུག་ལ་ཅི་ཞིག་ཆགས། ཚུ་འཇིག་གི་མཇུག་ལ་ཅི་ཞིག་ཆགས། རླུང་འཇིག་གི་མཇུག་ལ་ཅི་ཞིག་ཆགས། མེ་འཇིག་གི་བསམ་གཏུན་དང་པོ་ཆགས། ཚུ་རླུང་གིས་མེ་འཇིག་མེ་ཡིས་འཇིག་གཏུན་བསམ་གཏུན་དང་པོ་མན་ཆད་ཡིན། ཚུ་འཇིག་གི་བསམ་གཏུན་གཉིས་པ་ཆགས། མེ་རླུང་གིས་མེ་འཇིག་ཚུ་ཡིས་འཇིག་གཏུན་བསམ་གཏུན་གཉིས་པ་མན་ཆད་ཡིན། རླུང་འཇིག་གིས་བསམ་གཏུན་གསུམ་པ་ཆགས། མེ་རླུང་གིས་མེ་འཇིག་རླུང་གིས་འཇིག་གཏུན་བསམ་གཏུན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): མེ་རླུང་གིས་མེ་འཇིག་ཚུ་ཡིས་འཇིག་FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མེ་འཇིག་གི་མཇུག་ལ་ཅི་ཞིག་ཆགས། ཚུ་འཇིག་གི་མཇུག་ལ་ཅི་ཞིག་ཆགས། རླུང་འཇིག་གི་མཇུག་ལ་ཅི་ཞིག་ཆགས། མེ་འཇིག་གིས་བསམ་གཏུན་དང་པོ་ཆགས། ཚུ་རླུང་གིས་མེ་འཇིག་མེ་ཡིས་འཇིག་ཀན་བསམ་གཏུན་དང་པོ་མན་ཆད་ཡིན། ཚུ་འཇིག་གི་བསམ་གཏུན་གཉིས་པ་ཆགས། མེ་རླུང་གིས་མེ་འཇིག་ཚུ་ཡིས་འཇིག་ཀན་བསམ་གཏུན་གཉིས་པ་མན་ཆད་ཡིན། རླུང་འཇིག་གིས་བསམ་གཏུན་གསུམ་པ་ཆགས། མེ་རླུང་གིས་མེ་འཇིག་རླུང་གིས་འཇིག་ཀན་བསམ་གཏུན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ཡིན། ED: **ཚུ་རླུང་གིས་མ་འཇིག་མེ་ཡིས་འཇིག**

¹⁰⁰ CM: **བསམ་གཏུན་དང་པོ་མན་ཆད་འཇིག།** FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): བསམ་གཏུན་དང་པོ་མན་ཆད་འཇིག

¹⁰¹ CM: མེ་འཇིག་མ་འཇིག་ཚུལ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): མེ་ཡི་འཇིག་པའི་འཇིག་ཚུལ་ཡིན། ED: **མེ་ཡིས་འཇིག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན།**

¹⁰² CM: ལོ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཆར་བབས་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): **ལོ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཆར་བབས་ནས།**

རི་གླིང་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཡིས་འཇིག¹⁰³ 水坏须弥大洲也
Water destroys Mount Meru and the Continents.

ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འཕྱར་བ་ན།¹⁰⁴ 大咸水海漫溢也
The Great Outer Sea overflows.

མེ་རླུང་གིས་མ་འཇིག་རྒྱ་ཡིས་འཇིག¹⁰⁵ 非火风坏水坏也
It is water, rather than fire and wind, that,

བསམ་གཏན་གཉིས་པ་མན་ཆད་འཇིག¹⁰⁶ 二禅天以下皆毁
Destroys up to the Second Dhyāna and below.

རྒྱ་ཡིས་འཇིག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན།¹⁰⁷ 水所坏情如是矣
Such is the destruction by water.

དྲག་པོ་རླུང་གཅིག་གཡུགས་པ་ན།¹⁰⁸ 时有烈风吹动兮
The heavy wind blows,

རླུང་ཉིན་གཡུགས་གཅིག་དང་མཚན་གཡུགས་གཉིས།¹⁰⁹ 风吹昼夜不息也
Day and night.

¹⁰³ CM: རི་གླིང་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཡི། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): རི་གླིང་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཡིས་འཇིག ED: རི་གླིང་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཡིས་འཇིག

¹⁰⁴ CM: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འཕྱར་བ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འཕྱར་བ་ན། ED: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འཕྱར་བ་ན།

¹⁰⁵ CM: མེ་རླུང་གི་མ་འཇིག་རྒྱ་ཡིན་འགྲུ། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): མེ་རླུང་གིས་མ་འཇིག་རྒྱ་ཡིས་འཇིག།ED: མེ་རླུང་གིས་མ་འཇིག་རྒྱ་ཡིས་འཇིག

¹⁰⁶ CM: བསམ་གཏན་གཉིས་པ་མན་ཆད་འཇིག།FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): བསམ་གཏན་གཉིས་པ་མན་ཆད་འཇིག

¹⁰⁷ CM: རྒྱ་ཡིས་འཇིག་ཚུལ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): ཚུལ་ལྟར་འཇིག་ལེ་ཡིན། རྒྱ་ཡི་འཇིག་ལེ་འཇིག་ཚུལ་ཡིན། ED: རྒྱ་ཡིས་འཇིག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན།

¹⁰⁸ CM: དྲག་པོ་རླུང་གཡུགས་པ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): དྲག་པོ་རླུང་གཅིག་གཡུགས་པ་ན། རི་གླིང་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཡིས་འཇིག་རླུང་དམར་ནག་འཚུབ་མ་ཕྱོགས་བཅུར་གཏོགས། ED: དྲག་པོ་རླུང་གཅིག་གཡུགས་པ་ན།

¹⁰⁹ CM: རླུང་ཉིན་གཡུགས་པ་དང་མཚན་གཡུགས་པ་གཉིས། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): རླུང་ཉིན་གཡུགས་པ་དང་མཚན་གཡུགས་པ་གཉིས། ED: རླུང་ཉིན་གཡུགས་པ་དང་མཚན་གཡུགས་པ་གཉིས།

མེ་རྩུ་ཡིས་མ་འཇིག་རླུང་གིས་འཇིག།¹¹⁰ 非火水坏风坏也

It is wind, rather than fire and water, that,

བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་འཇིག།¹¹¹ 三禅天以下皆毁

Destroys up to the Third Dhyāna and below.

རླུང་གིས་འཇིག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན།¹¹² 风所坏之情如是

Such is the destruction by wind.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

འཇིག་ཚུལ་རྩུང་མེ་གསུམ་ཡོད།¹¹³ 有水风火三种灾

There are three types of destruction: by water, wind, and fire.

མེ་འཇིག་མང་ན་རྩུང་འཇིག་མང།¹¹⁴ 火灾多耶水灾多

Does destruction by fire or by water happen more often?

གང་མང་ན་མང་ཚུལ་ལན་རེ་ཐོབས།¹¹⁵ 多者之情释之矣

Whichever happens more often, please narrate the ways in which it happens.

¹¹⁰ ED: མེ་རྩུ་ཡིས་མ་འཇིག་རླུང་གིས་འཇིག

¹¹¹ CM: གསམ་གཏན་མ་པའི་མན་ཆད་འཇིག། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་མན་ཆད་འཇིག། ED: བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་འཇིག

¹¹² CM, FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): རླུང་གི་འཇིག་ལ་འཇིག་ཚུལ་ཡིན། ED: རླུང་གིས་འཇིག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན།

¹¹³ LT: འཇིག་ཚུལ་རྩུང་མེ་གསུམ་ཡོད། PT: འཇིག་ཚུལ་ལ་རྩུང་མེ་གསུམ་ཡོད།

¹¹⁴ LT: དེ་མེ་འཇིགས་མང་ངམ་རྩུང་འཇིགས་མང། PT: མེ་འཇིག་མང་ན་རྩུང་འཇིག་མང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མེ་འཇིག་མང་ངམ་རྩུང་འཇིག་མང།

¹¹⁵ LT: གང་མང་ན་མང་ཚུལ་ལན་རེ་ཐོབས། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གང་མང་ན་མང་ཚུལ་ལན་རེ་ཐོབ།

ལན།

答

Answer:

མེ་འཇིག་བདུན་གྱི་བར་དེ་ལ།¹¹⁶ 七次火灾之后兮

In between every seven successive episodes of destruction by fire,

ཚུ་འཇིག་གཅིག་གིས་འཇིག་པ་ཡིན།¹¹⁷ 一次水灾坏之也

There is one destruction by water.

ཚུ་འཇིག་གཅིག་དང་མེ་འཇིག་བདུན།¹¹⁸ 一水灾后七火灾

One destruction by water, then seven successive episodes of destructions by fire.

སྤེལ་ནས་ཚུ་འཇིག་བདུན་གྱི་མཐར།¹¹⁹ 继七水灾之后也

When the seventh destruction by water is finished,

མེ་འཇིག་བདུན་གཅིག་སོང་ནས་ནི།¹²⁰ 七火灾循环一次

A cycle of seven more destructions by fire occurs,

རྗེས་གྱི་འཇིག་པ་བྱུང་བ་ཡིན།¹²¹ 现一风灾之劫也

Which is followed by one destruction by wind.

དེ་མེ་ཚུ་རྗེས་གསུམ་འཇིག་ཚུལ་ཡིན།¹²² 火水风之灾如是

These are the three types of destruction: fire, water, and wind.

.....

¹¹⁶ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མེ་འཇིག་བདུན་གྱི་བར་དེ་ལ།

¹¹⁷ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཚུ་འཇིག་གཅིག་གིས་འཇིག་པ་ཡིན།

¹¹⁸ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཚུ་འཇིག་གཅིག་དང་མེ་འཇིག་བདུན།

¹¹⁹ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྤེལ་ནས་ཚུ་འཇིག་བདུན་གྱི་མཐར།

¹²⁰ PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མེ་འཇིག་བདུན་གཅིག་སོང་ནས་ནི།

¹²¹ LT: རྗེས་གྱིས་འཇིག་པ་བྱུང་བ་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མཐུག་ཏུ་རྗེས་གྱིས་འཇིག་པ་ཡིན། ED: རྗེས་གྱི་འཇིག་པ་བྱུང་བ་ཡིན།

¹²² LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་མེ་ཚུ་རྗེས་གསུམ་འཇིག་ཚུལ་ཡིན།

དང་པོ་འཇིག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན།¹²³ 首先坏劫如是兮
 Such is the destruction of the world in the first place.

བར་དུ་རྟེན་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་བ།¹²⁴ 再释续成之情也
 Then, as for the supporting forces of the world,

སྤྱིར་སེམས་ཅན་ལས་ལ་བརྟེན་པ་ན།¹²⁵ 有情所囿共业也
 Sentient beings who are dependent on karma,

རྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་རྣམ་གསུམ་ཤོད།¹²⁶ 释其所依三轮也
 Please tell of the three Mandalas [that sentient beings] rest on.

རྟེན་པའི་རི་མཚོ་སྤིང་གསུམ་ཤོད།¹²⁷ 释其所依山海洲
 Please tell of the Mountains, Seas, and Continents [that sentient beings] rest on.

རྟེན་པའི་ལྷ་གནས་གནས་གསུམ་ཤོད།¹²⁸ 释其所依三重天
 Please tell of the Three Realms [that sentient beings] rest on.

རྟེན་ཉི་ཟླ་དང་ནི་སྐར་གསུམ་ཤོད།¹²⁹ 释日月与星宿也
 Please tell of the sun, moon, and stars [that sentient beings] depend on.

¹²³ CM: དང་པོ་འཇིག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): དང་པོ་འཇིག་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན། ED: དང་པོ་འཇིག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན།

¹²⁴ CM: བར་དུ་རྟེན་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་བ། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): བར་དུ་རྟེན་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་བ།

¹²⁵ CM: སྤྱིར་སེམས་ཅན་ལས་ལ་བརྟེན་པ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): སྤྱིར་སེམས་ཅན་ལས་ལ་བརྟེན་པ་ན། ED: སྤྱིར་སེམས་ཅན་ལས་ལ་བརྟེན་པ་ན།

¹²⁶ CM: རྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་རྣམས་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): རྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་རྣམ་གསུམ་ཤོད།

¹²⁷ CM: རྟེན་པའི་རི་མཚོ་སྤིང་མ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): རྟེན་པའི་རི་མཚོ་སྤིང་གསུམ་ཤོད། ED: རྟེན་པའི་རི་མཚོ་སྤིང་གསུམ་ཤོད།

¹²⁸ CM: རྟེན་ལྷའི་གནས་དང་གནས་མ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): རྟེན་ལྷའི་གནས་དང་གནས་གསུམ་ཤོད། ED: རྟེན་ལྷའི་གནས་དང་གནས་གསུམ་ཤོད།

¹²⁹ CM: རྟེན་ཉི་ཟླ་དང་ནི་སྐར་གསུམ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): རྟེན་ཉི་ཟླ་དང་ནི་སྐར་གསུམ་ཤོད།

རྟེན་སྟོང་གསུམ་སྟོང་གི་འཇིག་རྟེན་ཤོད།¹³⁰ 释三千之世界也
Please tell of the three thousand worlds [that sentient beings] rest on.

རྟེན་ཚ་གང་དམུལ་བའི་གནས་གསུམ་ཤོད།¹³¹ 释三热寒地狱也
Please tell of the three hot and cold hells [that sentient beings] depend on.

སྒྲུ་དལ་བུར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད། 歌徐陈之莫匆促
Please sing the song slowly, there is no hurry.

ཆགས་པའི་ལེའུ། 成世
The Formation of the World

དྲི།¹³² 问
Question:

སྒྲུ་ལེན་པའི་ས་གཞི་ཡངས་པ་ལ།¹³³ 所赞世界广大兮
The earth [world], about which we are singing, is vast.

¹³⁰ CM: རྟེན་སྟོང་གསུམ་སྟོང་གི་འཇིག་རྟེན་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): རྟེན་སྟོང་གསུམ་སྟོང་གི་འཇིག་རྟེན་ཤོད།

¹³¹ CM: རྟེན་ཚ་གང་དམུལ་བའི་གནས་མ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་འཇིག་ལུགས།): རྟེན་ཚ་གང་དམུལ་བའི་གནས་གསུམ་ཤོད།

¹³² ND: ཨོ་ལོ་གསེར་ལྷན་རྒྱུད་གཉན་ན། དང་བོ་འབྱུང་བ་ཅི་ལ་ཆགས། གཉིས་པ་འབྱུང་བ་ཅི་ལ་ཆགས། གསུམ་པ་འབྱུང་བ་ཅི་ལ་ཆགས། བཞི་བ་འབྱུང་བ་ཅི་ལ་ཆགས། དང་བོ་འབྱུང་བ་ཡོངས་ལ་ཆགས། ཡོངས་ལ་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས། གཉིས་པ་འབྱུང་བ་རི་ལ་ཆགས། རི་ལ་མེ་ཡིས་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས། གསུམ་པ་འབྱུང་བ་འཁོར་ལ་ཆགས། འཁོར་ལ་རྒྱ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས། བཞི་བ་འབྱུང་བ་ཟངས་ལ་ཆགས། ཟངས་ལ་ས་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས། FY (རི་རྒྱལ་སྐྱུན་པོ།): ཨོ་ལོ་གསེར་ལྷན་རྒྱུད་གཉན་ན། དང་པོ་འབྱུང་བ་ཅི་ལ་ཆགས། གཉིས་པ་འབྱུང་བ་ཅི་ལ་ཆགས། གསུམ་པ་འབྱུང་བ་ཅི་ལ་ཆགས། བཞི་བ་འབྱུང་བ་ཅི་ལ་ཆགས། དང་པོ་འབྱུང་བ་ཡོངས་ལ་ཆགས། ཡོངས་ལ་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས། གཉིས་པ་འབྱུང་བ་རི་ལ་ཆགས། རི་ལ་མེ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས། གསུམ་པ་འབྱུང་བ་ཤིང་ལ་ཆགས། ཤིང་ལ་རྒྱ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས། བཞི་བ་འབྱུང་བ་ཟངས་ལ་ཆགས། ཟངས་ལ་ས་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས།

¹³³ LT: སྒྲུ་ལེན་པའི་ས་གཞི་ཡངས་པ་ལ། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྒྲུ་ལེན་པའི་ས་གཞི་ཡངས་པ་ལ།

ས་གཞི་ལ་གཟུགས་ཁམས་ཚང་ཨེ་ཡོད།¹³⁴
Does the world have elements?

世界有无种子耶

དེ་ཚང་ན་ཚང་ཚུལ་ལན་རེ་ཐོབས།¹³⁵
Please tell how, if so.

若有则陈有之情

སྲུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།
Answer:

答

དེ་ཚང་བའི་ཚང་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།¹³⁶
Speaking of the way in which it has,

言其有种子之情

ས་ཁམས་བསྐྱུས་པའི་རིགས་དང་གཅིག་པ།¹³⁷
Earth is the first source element,

一者地所聚合也

ཚུ་ཁམས་བསྐྱུས་པ་དེ་དང་གཉིས།¹³⁸
Water, the second source element,

二者水所聚合也

མེ་ཁམས་བསྐྱུས་པ་དེ་དང་གསུམ།¹³⁹
Fire, the third source element,

三者火所聚合也

¹³⁴ LT: ས་གཞི་ལ་གཟུགས་ཁམས་ཚང་ཨེ་ཡོད། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): ས་གཞི་ལ་གཟུགས་དེ་ཚང་སྣོད་ཡོད།

¹³⁵ LT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): དེ་ཚང་ན་ཚང་ཚུལ་ལན་རེ་ཐོབས།

¹³⁶ LT, PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): དེ་ཚང་བའི་ཚང་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།

¹³⁷ LT: ས་ཁམས་བསྐྱུས་པའི་རིགས་དང་གཅིག་ PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): ས་ཁམས་བསྐྱུས་པའི་རིགས་དང་གཅིག་

¹³⁸ LT: ཚུ་ཁམས་བསྐྱུས་པ་དེ་དང་གཉིས། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): ཚུ་ཁམས་བསྐྱུས་པའི་དེ་དང་གཉིས།

¹³⁹ LT: མེ་ཁམས་བསྐྱུས་པ་དེ་དང་གསུམ། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): མེ་ཁམས་བསྐྱུས་པའི་དེ་དང་གསུམ།

རླུང་ཁམས་བསྐྱུས་པ་དེ་དང་བཞི།¹⁴⁰

四者风所聚合也

Wind, the fourth source element,

ཁམས་བཞི་བོ་བསྐྱུས་ཚུལ་དེ་ལྟར་རེད།¹⁴¹

四大和合者如是

This is how the Four Elements aggregate.

སྒྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།¹⁴²

问

Question:

ཁྱོད་གཤམ་ཏེ་འབྲུང་བཞི་བཤད་རྒྱ་ན།¹⁴³

如若尔释四大种

If you would explain the Four Elements,

ས་ཡི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁴⁴

地之形状者何耶

What is the shape of the earth element?

ས་ཡི་ཁ་དོག་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁴⁵

地之颜色者何耶

What is the colour of the earth element?

¹⁴⁰ LT: རླུང་ཁམས་བསྐྱུས་པ་དེ་དང་བཞི། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རླུང་ཁམས་བསྐྱུས་བའི་དེ་དང་བཞི།

¹⁴¹ LT: ཁམས་བཞི་བོ་བསྐྱུས་ཚུལ་འདི་ལྟར་རེད། PT: ཁམས་བཞི་ལ་བསྐྱུས་ཚུལ་དུ་རེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཁམས་བཞི་ལ་བསྐྱུས་ཚུལ་དེ་རེད། ED: ཁམས་བཞི་བོ་བསྐྱུས་ཚུལ་དེ་ལྟར་རེད།

¹⁴² ND: རླུང་གི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཤོད། མེ་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཤོད། ཚུ་ཡི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཤོད། ས་ཡི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཤོད། རླུང་གི་དབྱིབས་དེ་མྱེང་མག་ཡིན། རླུང་གི་ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཡིན། མེ་ཡི་དབྱིབས་དེ་གྲུ་གསུམ་ཡིན། མེ་ཡི་ཁ་དོག་དམར་པོ་ཡིན། ཚུ་ཡི་དབྱིབས་དེ་བསྐྱམས་པོ་ཡིན། ཚུ་ཡི་ཁ་དོག་སྨྲ་པོ་ཡིན། ས་ཡི་དབྱིབས་དེ་ཀོང་པོ་ཡིན། ས་ཡི་ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཡིན། FY (རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ།): རླུང་གི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཤོད། མེ་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཤོད། ཚུ་ཡི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཤོད། ས་ཡི་དབྱིབས་དེ་མྱེང་མག་ཡིན། རླུང་གི་ཁ་དོག་སྨྲ་པོ་ཡིན། མེ་ཡི་དབྱིབས་དེ་གྲུ་གསུམ་ཡིན། མེ་ཡི་ཁ་དོག་དམར་པོ་ཡིན། ཚུ་ཡི་དབྱིབས་དེ་བསྐྱམས་པོ་ཡིན། ཚུ་ཡི་ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཡིན། ས་ཡི་དབྱིབས་དེ་གྲུ་བཞི་ཡིན། ས་ཡི་ཁ་དོག་མེར་པོ་ཡིན།

¹⁴³ LT: ཁྱོད་གྱིས་འབྲུང་བཞི་བཤད་རྒྱ་ན། PT: ཁྱོད་ལ་གཤམ་ཏེ་འབྲུང་བཞི་བཤད་རྒྱ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཁྱོད་གྱིས་གཤམ་ཏེ་འབྲུང་བཞི་བཤད་རྒྱ་ན། ED: ཁྱོད་གཤམ་ཏེ་འབྲུང་བཞི་བཤད་རྒྱ་ན།

¹⁴⁴ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ས་ཡི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡིན། ED: ས་ཡི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།

¹⁴⁵ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ས་ཡི་ཁ་དོག་ཅི་འདྲ་ཡིན། ED: ས་ཡི་ཁ་དོག་ཅི་འདྲ་རེད།

ས་ཡི་ས་བོན་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁴⁶ 地之种子者何耶

What is the seed of the earth element?

ཚུ་ཡི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁴⁷ 水之形状者何耶

What is the shape of the water element?

ཚུ་ཡི་ཁ་དོག་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁴⁸ 水之颜色者何耶

What is the colour of the water element?

ཚུ་ཡི་ས་བོན་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁴⁹ 水之种子者何耶

What is the seed of the water element?

མེ་ཡི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁵⁰ 火之形状者何耶

What is the shape of the fire element?

མེ་ཡི་ཁ་དོག་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁵¹ 火之颜色者何耶

What is the colour of the fire element?

མེ་ཡི་ས་བོན་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁵² 火之种子者何耶

What is the seed of the fire element?

རླུང་གི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁵³ 风之形状者何耶

What is the shape of the wind element?

རླུང་གི་ཁ་དོག་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁵⁴ 风之颜色者何耶

What is the colour of the wind element?

146 LT: ས་ཡི་ས་བོན་ཅི་འདྲ་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བྲང་གི་ས་བོན་ཅི་ཞིག་རེད། ED: ས་ཡི་ས་བོན་ཅི་འདྲ་རེད།

147 LT, PT: ཚུ་ཡི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཚུ་ཡི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།

148 LT, PT: ཚུ་ཡི་ཁ་དོག་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཚུ་ཡི་ཁ་དོག་ཅི་འདྲ་རེད།

149 LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བྲང་གི་ས་བོན་ཅི་ཞིག་རེད། ED: ཚུ་ཡི་ས་བོན་ཅི་འདྲ་རེད།

150 LT, PT: མེ་ཡི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མེ་ཡི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།

151 LT, PT: མེ་ཡི་ཁ་དོག་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མེ་ཡི་ཁ་དོག་ཅི་འདྲ་རེད།

152 LT: མེ་ཡི་ས་བོན་ཅི་འདྲ་རེད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བྲང་གི་ས་བོན་ཅི་ཞིག་རེད།

153 LT, PT: རླུང་གི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རླུང་གི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།

154 LT, PT: རླུང་གི་ཁ་དོག་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རླུང་གི་ཁ་དོག་ཅི་འདྲ་རེད།

རྗེ་གི་ས་བོན་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁵⁵

风之种子者何耶

What is the seed of the wind element?

སྐྱུ་དལ་བྱུར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

ས་ཡི་དབྱིབས་དེ་གྲུ་བཞི་རེད།¹⁵⁶

地之形状者方兮

The earth element is in the shape of a square,

ས་ཡི་ཁ་དོག་སེར་པོ་རེད།¹⁵⁷

地之颜色者金也

Yellow in colour.

ས་ཡི་ས་བོན་ལྷ་ཡིག་རེད།¹⁵⁸

地之种子字喇矣

Its seed is *lam*.³

ཁྱུ་ཡི་དབྱིབས་དེ་རྒྱུ་པོ་རེད།¹⁵⁹

水之形状者圆兮

The water element is in the shape of a circle,

ཁྱུ་ཡི་ཁ་དོག་དཀར་པོ་རེད།¹⁶⁰

水之颜色者白也

White in colour.

ཁྱུ་ཡི་ས་བོན་ཁྲ་ཡིག་རེད།¹⁶¹

水之种子字喀矣

Its seed is *kham*.

¹⁵⁵ LT: རྗེ་གི་ས་བོན་ཅི་འདྲ་རེད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྗེ་གི་ས་བོན་ཅི་ཞིག་རེད།

¹⁵⁶ LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ས་ཡི་དབྱིབས་དེ་གྲུ་བཞི་རེད། PT: ས་ཡི་དབྱིབས་ནི་གྲུ་བཞི་རེད།

¹⁵⁷ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ས་ཡི་ཁ་དོག་སེར་པོ་རེད།

¹⁵⁸ LT: རྗེ་གི་ས་བོན་ལྷ་ཡིག་རེད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ས་ཡི་ས་བོན་ལྷ་ཡིག་རེད། ED: ས་ཡི་ས་བོན་ལྷ་ཡིག་རེད།

¹⁵⁹ LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཁྱུ་ཡི་དབྱིབས་དེ་རྒྱུ་པོ་རེད། PT: ཁྱུ་ཡི་དབྱིབས་ནི་རྒྱུ་པོ་རེད།

¹⁶⁰ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཁྱུ་ཡི་ཁ་དོག་དཀར་པོ་རེད།

¹⁶¹ LT: རྗེ་གི་ས་བོན་ཁྲ་ཡིག་རེད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཁྱུ་ཡི་ས་བོན་ཁྲ་ཡིག་རེད། ED: ཁྱུ་ཡི་ས་བོན་ཁྲ་ཡིག་རེད།

མེ་ཡི་དབྱིབས་དེ་གྲུ་གསུམ་རེད། ¹⁶²	火之形状三角兮
The fire element is in the shape of a triangle,	
མེ་ཡི་ཁ་དོག་དམར་པོ་རེད། ¹⁶³	火之颜色者赤也
Red in colour.	
མེ་ཡི་ས་བོན་རྩ་ཡིག་རེད། ¹⁶⁴	火之种子字咄矣
Its seed is <i>ram</i> .	
རླུང་གི་དབྱིབས་དེ་རྩ་གམ་རེད། ¹⁶⁵	风之形状半圆兮
The air element is in the shape of a semi-circle.	
རླུང་གི་ཁ་དོག་ཐོན་པོ་རེད། ¹⁶⁶	风之颜色者青也
Blue in colour.	
རླུང་གི་ས་བོན་ཡི་ཡིག་རེད། ¹⁶⁷	风之种子字呀矣
Its seed is <i>yam</i> .	
སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།	如是答复彼歌矣
This is the response to the song.	

¹⁶² LT: མེ་ཡི་དབྱིབས་དེ་གྲུ་གསུམ་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མེ་ཡི་དབྱིབས་དེ་གྲུ་གསུམ་རེད།

¹⁶³ LT: མེ་ཡི་ཁ་དོག་དམར་པོ་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མེ་ཡི་ཁ་དོག་དམར་པོ་རེད།

¹⁶⁴ LT: རྩ་གི་ས་བོན་རྩ་ཡིག་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མེ་ཡི་ས་བོན་རྩ་ཡིག་ཡིན། ED: མེ་ཡི་ས་བོན་རྩ་ཡིག་རེད།

¹⁶⁵ LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རླུང་གི་དབྱིབས་དེ་རྩ་གམ་ཡིན། PT: རླུང་གི་དབྱིབས་དེ་རྩ་གམ་ཡིན། ED: རླུང་གི་དབྱིབས་དེ་རྩ་གམ་རེད།

¹⁶⁶ LT, PT: རླུང་གི་ཁ་དོག་ཐོན་པོ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རླུང་གི་ཁ་དོག་ཐོན་པོ་རེད།

¹⁶⁷ LT, PT: རྩ་གི་ས་བོན་ཡི་ཡིག་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྩ་གི་ས་བོན་ཡི་ཡིག་ཡིན། ED: རྩ་གི་ས་བོན་ཡི་ཡིག་རེད།

དྲི¹⁶⁸

问

Question:

རླུང་གི་དགྲིལ་ལའོར་ཅི་ལྟར་ཆགས།¹⁶⁹
How is the Wind Mandala formed?

风轮何以成之耶

ཚུ་ཡི་དགྲིལ་ལའོར་ཅི་ལྟར་ཆགས།¹⁷⁰
How is the Water Mandala formed?

水轮何以成之耶

གསེར་གྱི་དགྲིལ་ལའོར་ཅི་ལྟར་ཆགས།¹⁷¹
How is the Golden Earth Mandala formed?⁴

地轮何以成之耶

སྒྲུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།
Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

¹⁶⁸ ND: རླུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་བྱི་ལོག་ནས་བྱུང་། མེ་ལོག་ནས་བྱུང་བྱི་སྐྱང་ནས་བྱུང་། རླུང་ནས་བྱུང་བྱི་ལོག་ནས་བྱུང་། ས་སྐྱང་ནས་བྱུང་བྱི་ལོག་ནས་བྱུང་། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། མེ་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། ས་སྐྱང་ནས་མ་བྱུང་ལོག་ནས་བྱུང་། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། གང་དང་གང་ཡིས་མཉེན་ནས་བྱུང་། མེ་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། གང་དང་གང་ཡིས་མཉེན་ནས་བྱུང་། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། གང་དང་གང་ཡིས་མཉེན་ནས་བྱུང་། ས་སྐྱང་ནས་མ་བྱུང་ལོག་ནས་བྱུང་། གང་དང་གང་ཡིས་མཉེན་ནས་བྱུང་། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། བསམ་གཏུན་དང་པོའི་མཉེན་ནས་བྱུང་། བསམ་གཏུན་དང་པོའི་ཞིང་ཁམས་ན། རླུང་བསེར་བྱ་རྒྱུ་གི་ལོག་ནས་བྱུང་། མེ་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། བསམ་གཏུན་གཉིས་པོའི་མཉེན་ནས་བྱུང་། བསམ་གཏུན་གཉིས་པོའི་ཞིང་ཁམས་ནས། མེ་མཉེན་རྒྱུ་གི་ལོག་ནས་བྱུང་། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། བསམ་གཏུན་གསུམ་པོའི་ལོག་ནས་བྱུང་། ས་སྐྱང་ནས་མ་བྱུང་ལོག་ནས་བྱུང་། བསམ་གཏུན་གསུམ་པོའི་ཞིང་ཁམས་ནས། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། ས་སྐྱང་ནས་མ་བྱུང་ལོག་ནས་བྱུང་། ས་ལོག་མ་དགུ་ཡི་ལོག་ལས་བྱུང་། ས་དབང་ཆེན་སྲས་ཀྱི་ས་གཞི་བྱུང་། FY (རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ་): རླུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་བྱི་ལོག་ནས་བྱུང་། མེ་སྐྱང་ནས་བྱུང་བྱི་ལོག་ནས་བྱུང་། རླུང་ལོག་ནས་བྱུང་བྱི་ལོག་ནས་བྱུང་། ས་སྐྱང་ནས་བྱུང་བྱི་ལོག་ནས་བྱུང་། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། མེ་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། ས་སྐྱང་ནས་མ་བྱུང་ལོག་ནས་བྱུང་། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། གང་དང་གང་ཡི་ཉེ་ནས་བྱུང་། མེ་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། གང་དང་གང་ཡི་ཉེ་ནས་བྱུང་། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། གང་དང་གང་ཡི་ཉེ་ནས་བྱུང་། ས་སྐྱང་ནས་མ་བྱུང་ལོག་ནས་བྱུང་། གང་དང་གང་ཡི་ཉེ་ནས་བྱུང་། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། བསམ་གཏུན་དང་པོའི་ཉེ་ནས་བྱུང་། བསམ་གཏུན་དང་པོའི་ཞིང་ཁམས་ན། རླུང་བསེར་བྱ་རྒྱུ་གི་ལོག་ནས་བྱུང་། མེ་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། བསམ་གཏུན་གཉིས་པོའི་ཉེ་ནས་བྱུང་། བསམ་གཏུན་གཉིས་པོའི་ཞིང་ཁམས་ན། མཉེན་རྒྱུ་གི་ལོག་ནས་བྱུང་། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། བསམ་གཏུན་གསུམ་པོའི་ཉེ་ནས་བྱུང་། བསམ་གཏུན་གསུམ་པོའི་ཞིང་ཁམས་ན། རླུང་ལོག་ནས་མ་བྱུང་སྐྱང་ནས་བྱུང་། ས་ལོག་མ་དགུ་ཡི་ལོག་ལས་བྱུང་། ས་དབང་ཆེན་སྲས་ཀྱི་ས་གཞི་བྱུང་།

¹⁶⁹ ED: རླུང་གི་དགྲིལ་ལའོར་ཅི་ལྟར་ཆགས།

¹⁷⁰ ED: ཚུ་ཡི་དགྲིལ་ལའོར་ཅི་ལྟར་ཆགས།

¹⁷¹ ED: གསེར་གྱི་དགྲིལ་ལའོར་ཅི་ལྟར་ཆགས།

ལན།

答

Answer:

རླུང་གི་དགྲིལ་འཁོར་ཆགས་ཚུལ་ནི།¹⁷²

风轮成形之情兮

As for the formation of the Wind Mandala,

སེམས་ཅན་གྱི་མཐུན་ལས་ཀྱིས་ནི།¹⁷³

缘众生之共业也

Due to the collective karma of beings,

རླུང་འཇམ་མང་དུ་འཕེལ་བས་ཆགས།¹⁷⁴

轻风增盛所成矣

Soft wind gradually increases, forming the Wind Mandala.

ཚུ་ཡི་དགྲིལ་འཁོར་ཆགས་ཚུལ་ནི།¹⁷⁵

水轮成形之情兮

Regarding the formation of the Water Mandala,

སེམས་ཅན་གྱི་མཐུན་ལས་ཀྱིས་ནི།¹⁷⁶

缘众生之共业也

Due to the collective karma of beings,

སྤྲིན་གསེར་ཆར་མང་བབས་པས་ཆགས།¹⁷⁷

金云澍雨成水轮

Golden clouds give rise to rain, forming the Water Mandala,

གསེར་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་ཆགས་ཚུལ་ནི།¹⁷⁸

地轮成形之情兮

Regarding the formation of the Golden Earth Mandala,

ཚུ་དེ་རླུང་གིས་དགྲུགས་པ་ལས།¹⁷⁹

水轮为风吹动也

The Water Mandala agitated by the wind,

172 ED: རླུང་གི་དགྲིལ་འཁོར་ཆགས་ཚུལ་ནི།

173 ED: སེམས་ཅན་གྱི་མཐུན་ལས་ཀྱིས་ནི།

174 ED: རླུང་འཇམ་མང་དུ་འཕེལ་བས་ཆགས།

175 ED: ཚུ་ཡི་དགྲིལ་འཁོར་ཆགས་ཚུལ་ནི།

176 ED: སེམས་ཅན་གྱི་མཐུན་ལས་ཀྱིས་ནི།

177 ED: སྤྲིན་གསེར་ཆར་མང་བབས་པས་ཆགས།

178 ED: གསེར་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་ཆགས་ཚུལ་ནི།

179 ED: ཚུ་དེ་རླུང་གིས་དགྲུགས་པ་ལས།

མཚོ་ཡི་སྤྲིང་ལ་གསེར་དུ་ཆགས།¹⁸⁰

其上所成地轮矣

On top of which the Golden Earth Mandala forms.

སྒྲུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།¹⁸¹

问

Question:

རྒྱུ་གི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁸²

风轮由旬几何耶

Please tell of the size of the Wind Mandala, in leagues.⁵

ལྷ་ཡི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁸³

水轮由旬几何耶

Please tell of the size of the Water Mandala, in leagues.

¹⁸⁰ ED: མཚོ་ཡི་སྤྲིང་ལ་གསེར་དུ་ཆགས།

¹⁸¹ ND: རྒྱུ་གི་དཔག་ཚད་ཅི་ཡོད་ཤོད། མི་ཡི་དཔག་ཚད་ཅི་ཡོད་ཤོད། ལྷ་ཡི་དཔག་ཚད་ཅི་ཡོད་ཤོད། ས་ཡི་དཔག་ཚད་ཅི་ཡོད་ཤོད། རྒྱུ་གི་དཔག་ཚད་མཐོ་ཚད་གན། རྒྱུ་ས་དབར་དུག་དང་འབྲམ་ཕྱག་དུག མེ་ཡི་དཔག་ཚད་མཐོ་ཚད་གན། མེ་ས་དབར་དུག་དང་འབྲམ་ཕྱག་བཞི། ལྷ་ཡི་དཔག་ཚད་མཐོ་ཚད་གན། ས་དབར་དུག་དང་འབྲམ་ཕྱག་གསུམ། ས་ཡི་དཔག་ཚད་མཐོ་ཚད་གན། ཡར་ལ་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཡིན། མར་ལ་དཔག་ཚད་བཞི་སྟོང་ཡིན། མཐའ་བསྐྱར་དཔག་ཚད་གངས་མེད་ཡིན། ས་དབང་ཚེན་སྤྲུལ་གྱི་ས་གཞི་ཡིན། དབང་ཚེན་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་རེད། ལྷ་གཤེན་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་རེད། ས་གཤེན་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་རེད། ས་དབང་ཚེན་སྤྲུལ་གྱི་ས་གཞི་དེ། དབང་ཚེན་བྱ་བ་དབང་ཐང་ཆེ། ས་ཚེན་རི་ལ་དབང་གི་ཡིན། ལྷ་གཤེན་བྱ་བ་བཤད་རྒྱ་ན། མཐའ་ཡས་མེད་པར་ཡངས་བ་རེད། ལྷ་ཡི་བྱ་བ་འདྲི་འདྲ་ཡིན། ས་གཤེན་བྱ་བ་བཤད་རྒྱ་ན། འབྲམ་ཁྲི་ས་དབང་བསྐྲམས་ནས་ཡོད། རིན་ཚེན་སྤྲུལ་ཚོགས་འདྲི་ནས་བྱུང། ས་གཞི་འདྲི་ལ་ཆགས་ནས་ཡོད། ས་དབང་ཚེན་སྤྲུལ་གྱི་ས་གཞི་དེ། དང་པོ་ཆགས་པ་ལྷ་ལ་ཆགས། བར་གྱི་བྱ་བ་ལྷ་ལ་ཀྱ། ཐ་མ་ཕྱོགས་བཞི་སྤྲིང་བཞི་ཆགས། ཕྱོ་ཁྲུངས་ལུང་ལྷགས་རི་ནག་པོ་ཆགས། FY (རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ།): རྒྱུ་གི་དཔག་ཚད་ཅི་ཡོད་ཤོད། མི་དཔག་ཚད་ཅི་ཡོད་ཤོད། ལྷ་ཡི་དཔག་ཚད་ཅི་ཡོད་ཤོད། ས་ཡི་དཔག་ཚད་ཅི་ཡོད་ཤོད། རྒྱུ་གི་དཔག་ཚད་མཐོ་ཚད་གན། རྒྱུ་ས་དབར་དུག་དང་འབྲམ་ཕྱག་དུག མེ་ཡི་དཔག་ཚད་མཐོ་ཚད་གན། མེ་ས་དབར་དུག་དང་འབྲམ་ཕྱག་བཞི། ལྷ་ཡི་དཔག་ཚད་མཐོ་ཚད་གན། ལྷ་ས་དབར་དུག་དང་འབྲམ་ཕྱག་གསུམ། ས་ཡི་དཔག་ཚད་མཐོ་ཚད་གན། ཡར་ལ་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཡིན། མར་ལ་དཔག་ཚད་བཞི་སྟོང་ཡིན། མཐའ་བསྐྱར་དཔག་ཚད་གངས་མེད་ཡིན། ས་དབང་ཚེན་སྤྲུལ་གྱི་ས་གཞི་ཡིན། དབང་ཚེན་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་རེད། ལྷ་གཤེན་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་རེད། ས་གཤེན་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་རེད། ས་དབང་ཚེན་སྤྲུལ་གྱི་ས་གཞི་དེ། དབང་ཚེན་བྱ་བ་དབང་ཐང་ཆེ། ས་ཚེན་རི་ལ་དབང་གི་ཡིན། ལྷ་གཤེན་བྱ་བ་བཤད་རྒྱ་ན། མཐའ་ཡས་མེད་པར་ཡངས་བ་རེད། ལྷ་ཡི་བྱ་བ་འདྲི་འདྲ་ཡིན། ས་གཤེན་བྱ་བ་བཤད་རྒྱ་ན། འབྲམ་ཁྲི་ས་དབང་བསྐྲམས་ནས་ཡོད། རིན་ཚེན་སྤྲུལ་ཚོགས་འདྲི་ནས་བྱུང། ས་གཞི་འདྲི་ལ་ཆགས་ནས་ཡོད། ས་དབང་ཚེན་སྤྲུལ་གྱི་ས་གཞི་དེ། དང་པོ་ཆགས་པ་ལྷ་ལ་ཆགས། བར་གྱི་བྱ་བ་ལྷ་ལ་ཆགས། ཐ་མ་ཕྱོགས་བཞི་སྤྲིང་བཞི་ཆགས། ཕྱོ་ཁྲུངས་ལྷགས་རི་ནག་པོ་ཆགས།

¹⁸² ED: རྒྱུ་གི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་རེད།

¹⁸³ ED: ལྷ་ཡི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་རེད།

གསེར་གྱི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་རེད།¹⁸⁴

地轮由旬几何耶

Please tell of the size of the Golden Earth Mandala, in leagues.

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

རླུང་གི་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།¹⁸⁵

言风轮之由旬兮

Speaking of the size of the Wind Mandala,

རྩམས་སྤྱ་ས་ཡ་དུག་འབྲུམ་མོ།¹⁸⁶

其厚百又六十万

It is 1,600,000 leagues high.

མཐའ་སྐོར་ནི་དཔག་ཚད་གངས་མེད་དོ།¹⁸⁷

其周由旬不可计

Its perimeter is immeasurable.

རྩེ་ཡི་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།¹⁸⁸

言水轮之由旬兮

Speaking of the size of the Water Mandala,

རྩེ་རྩམས་འབྲུམ་ཕྱག་བརྩ་གཅིག་དང་།¹⁸⁹

至其一百万由旬

The Water Mandala is,

སྟོང་ཕྱག་དག་ནི་ཉི་ཤུའོ།¹⁹⁰

又十二万由旬也

1,120,000 leagues high.

¹⁸⁴ ED: གསེར་གྱི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་རེད།

¹⁸⁵ ED: རླུང་གི་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།

¹⁸⁶ ED: རྩམས་སྤྱ་ས་ཡ་དུག་འབྲུམ་མོ།

¹⁸⁷ ED: མཐའ་སྐོར་ནི་དཔག་ཚད་གངས་མེད་དོ།

¹⁸⁸ ED: རྩེ་ཡི་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།

¹⁸⁹ ED: རྩེ་རྩམས་འབྲུམ་ཕྱག་བརྩ་གཅིག་དང་།

¹⁹⁰ ED: སྟོང་ཕྱག་དག་ནི་ཉི་ཤུའོ།

ཕྱིས་ནི་རྩམས་སྲ་འབྲུམ་ཕྱག་བརྒྱད།¹⁹¹

水深八十万由旬

Then, it remains [as an ocean] 800,000 leagues high.

ལྷག་མ་དག་ནི་གསེར་དུ་འགྱུར།¹⁹²

所余地轮由旬也

The rest is the height of the gold Earth Mandala.

ཚུ་དང་གསེར་གྱི་ཐད་ཀར་ན།¹⁹³

水轮地轮周缘兮

The diameter of the Earth Mandala and the Gold Earth Mandala is,

འབྲུམ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་སྟོང་ཕྱག་གསུམ།¹⁹⁴

一百二十万由旬

1,203,450,

བརྒྱ་ཕྱག་དང་ནི་ཕྱིད་དང་ལྔ།¹⁹⁵

又三千四百五十

Leagues high.

སྒྲུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།¹⁹⁶

问

Question:

¹⁹¹ ED: ཕྱིས་ནི་རྩམས་སྲ་འབྲུམ་ཕྱག་བརྒྱད།

¹⁹² ED: ལྷག་མ་དག་ནི་གསེར་དུ་འགྱུར།

¹⁹³ ED: ཚུ་དང་གསེར་གྱི་ཐད་ཀར་ན།

¹⁹⁴ ED: འབྲུམ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་སྟོང་ཕྱག་གསུམ།

¹⁹⁵ ED: བརྒྱ་ཕྱག་དང་ནི་ཕྱིད་དང་ལྔ།

¹⁹⁶ ND: རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་གན། ཡར་ལ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཆགས། མར་ལ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཆགས། མཐོ་ལ་ལྷག་པ་ཅི་འདྲ་ཆགས། རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་གན། ཡར་ལ་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྱི་ཆགས། མར་ལ་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྱི་ཆགས། མཐོ་ལ་ལྷག་པ་བཞི་སྟོང་ཆགས། རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་གན། གཡས་གཡོན་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཏུ། མཐོ་ལ་ལྷག་པ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཏུ། རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་གན། དགའ་ལྡན་ལྷ་ཡི་ལུལ་དུ་ཆགས། མཐོ་ལ་ལྷག་པ་དཔག་ཚད་གྲངས་མེད་ཡིན། རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་གན། གཡས་གྱི་རི་རབ་ཅི་ཞིག་ཤེད། གཡོན་གྱི་རི་རབ་ཅི་ཞིག་ཤེད། རྩོན་གྱི་རི་རབ་ཅི་ཞིག་ཤེད། ཕྱི་ཡི་རི་རབ་ཅི་ཞིག་ཤེད། རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་གན། གཡོན་གྱི་རི་རབ་མེར་པོ་ཤེད། གཡས་གྱི་རི་རབ་ནག་པོ་ཤེད། རྩོན་ནི་རྩམ་ཡིན། ཕྱི་ནི་གསུམ་ཡིན། རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་གན། རི་དང་མོ་ཡིན་ནམ་ཟོར་བྱ་ཡིན། རི་དང་མོ་མིན་དང་ཟོར་བྱ་ཡིན། ཟོར་བྱ་བྱུང་དོན་ཅི་འདྲ་སྣང། ཟོར་བྱ་བྱུང་དོན་བརྒྱ་དེ་ཡིན། རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་གན། མཐོ་ལ་ལྷག་པ་གསེར་གྱི་རི་བདུན་ཡོད། རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་མིང་རྟོགས། མཉེན་གཞི་བརྩི་རི་དེ་གཅིག་ ལྷ་ནི་ལྷ་ལྷ་གྱི་རི་དེ་གཉིས། ལྷ་ལྷ་དེ་དུན་གྱི་རི་དེ་གསུམ། མོག་བརྩི་རི་དེ་བཞི། ཅན་གྱི་

མཐའ་ན་གསེར་གྱི་རི་བདུན་ཡོད།¹⁹⁸ 外围七重金山也
 Is surrounded by the Seven Golden Mountains.

གསེར་གྱི་རི་བདུན་མིང་རེ་དྲོངས།¹⁹⁹ 释七重山各个名
 Please narrate each of their names.

སྒྲུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད། 有歌相继徐徐咏
 Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན། 答
 Answer:

གཉའ་ཤིང་འཛིན་དང་གཤོལ་མདའ་འཛིན།²⁰⁰ 持双山与持轴山
 Yoke Holder Mountain [Yugandhara] and Plow Holder Mountain [Īśādhāra],

སིང་ལྗེང་ཅན་དང་ལྷ་ན་སྤྲུག།²⁰¹ 担木山与善见山
 Acadia Tree Mountain [Khadiraka] and Lovely to Behold Mountain
 [Sudarśana],

རྟ་རྩ་རི་དང་རྩམ་འདུད་རི།²⁰² 马耳山与象鼻山
 Horse-Eared Mountain [Aśvakarṇa] and Bowing Down Mountain [Vinataka],
 and

སྤྲ་ཁྱུད་འཛིན་ཏེ་བདུན་ཡིན་ཟེ།²⁰³ 持边山者七金山
 Rim-Holder Mountain [Nimindhara] make the Seven Golden Mountains.

¹⁹⁸ ED: མཐའ་ན་གསེར་གྱི་རི་བདུན་ཡོད།

¹⁹⁹ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གསེར་གྱི་རི་བདུན་མིང་རེ་དྲོངས།

²⁰⁰ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གཉའ་ཤིང་འཛིན་དང་གཤོལ་མདའ་འཛིན།

²⁰¹ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སིང་ལྗེང་ཅན་དང་ལྷ་ན་སྤྲུག།

²⁰² FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): རྟ་རྩ་རི་དང་རྩམ་འདུད་རི།

²⁰³ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སྤྲ་ཁྱུད་འཛིན་ཏེ་བདུན་ཡིན་ཟེ།

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

གསེར་རི་རི་བདུན་དཔག་ཚད་ཤོད།²⁰⁴

Please narrate the heights of the Seven Golden Mountains, in leagues.

释七重金山由旬

མཚོ་ནང་ན་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།²⁰⁵

In leagues, how deep under the sea are they immersed?

海下由旬几何耶

མཚོ་ཐོག་ན་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།²⁰⁶

In leagues, how high above the sea do they rise?

海上由旬几何耶

ལན།

Answer:

答

མཚོ་ནང་ན་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད།²⁰⁷

They are immersed to a depth of 80,000 leagues under the sea.

海下八万由旬兮

མཚོ་ཐོག་ན་ཆེ་ཚུང་བཤད་རྒྱ་ན།²⁰⁸

Speaking of their varied heights above the sea,

言其海上之大小

ཆེ་བའི་དཔག་ཚད་བཞི་ཁྲི་ཡོད།²⁰⁹

The highest one [Yoke Holder Mountain] rises above the sea to a height of 40,000 leagues.

大者四万由旬也

²⁰⁴ FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): བྱེད་ཀྱིས་གསེར་རི་རི་བདུན་དཔག་ཚད་ཤོད། ED: གསེར་རི་རི་བདུན་དཔག་ཚད་ཤོད།

²⁰⁵ FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): མཚོ་ནང་ན་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།

²⁰⁶ FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): མཚོ་ཐོག་ན་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།

²⁰⁷ FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): མཚོ་ནང་ན་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད།

²⁰⁸ FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): མཚོ་ཐོག་ན་ཆེ་ཚུང་བཤད་རྒྱ་ན།

²⁰⁹ FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): ཆེ་བའི་དཔག་ཚད་བཞི་ཁྲི་ཡོད།

རི་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཕྱེད་ཕྱེད་རྒྱུད་།²¹⁰

余山依次減半矣

The height of the remaining six mountains is each half less than the previous one.

དྲི

问

Question:

རོལ་བའི་མཚོ་བདུན་གང་ན་ཡོད།²¹¹

七内海者何处耶

Where are the Seven Playful Seas?

མཚོ་བདུན་པོ་དེ་ལ་མིང་རེ་དྲོངས།²¹²

释七内海各个名

Please narrate the name of each of the Seven Seas.

སྒྲུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

རི་བདུན་པོ་བར་ན་མཚོ་བདུན་ཡོད།²¹³

七重山间七内海

Between the Seven Golden Mountains are the Seven Seas.

མཚོ་དེ་ལ་རོལ་པའི་མཚོ་བདུན་ཟེར།²¹⁴

其海名为七香海

The seas are referred to as the Seven Playful Seas.

²¹⁰ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): རི་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཕྱེད་ཕྱེད་རྒྱུད།

²¹¹ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): རོལ་བའི་མཚོ་བདུན་གང་ན་ཡོད། ED: རོལ་བའི་མཚོ་བདུན་གང་ན་ཡོད། ND: རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཀྱི། རི་བརྒྱའི་ནང་ན་ཚོགས་བདུན་ཡོད། ཚོགས་བདུན་པའི་གོ་རིམ་བཤད་རྒྱ་སྒྲུང། རྒྱ་ཅིའི་ཚོགས་དང་དག་གི་ཚོགས། དམར་པའི་ཚོགས་དང་ཆང་གི་ཚོགས། ལོ་མ་ཚོགས་དང་རྒྱ་ཡི་ཚོགས། ཚོགས་ནག་པོ་དེ་དང་བདུན། ཚོགས་བརྒྱད་པའི་གོ་རིམ་བཤད་པ་ཡིན། FY (རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ།): རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཀྱི། རི་བདུན་ནང་ན་མཚོ་བདུན་ཡོད། མཚོ་བདུན་པའི་གོ་རིམ་བཤད་རྒྱ་སྒྲུང། བདུད་ཅིའི་མཚོ་དང་ལྷ་ཡི་མཚོ། མར་གྱི་མཚོ་དང་ཆང་གི་མཚོ། ལོ་མ་མཚོ་དང་ལོ་ཡི་མཚོ། རྒྱ་མཚོ་ནག་པོ་དེ་དང་བདུན། མཚོ་བདུན་པའི་གོ་རིམ་བཤད་པ་ཡིན།

²¹² FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): མཚོ་བདུན་པོ་དེ་ལ་མིང་རེ་དྲོངས།

²¹³ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): རི་བདུན་པོ་བར་ན་མཚོ་བདུན་ཡོད།

²¹⁴ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): མཚོ་དེ་ལ་རོལ་པའི་མཚོ་བདུན་ཟེར།

མྱ་ཡི་མཚོ་དང་ཆང་གི་མཚོ།²¹⁵

Sea of Salt and Sea of Wine,⁶

咸水海与酒海也

ཚུ་ཡི་མཚོ་དང་འོ་མའི་མཚོ།²¹⁶

Sea of Water and Sea of Milk,

清水海与乳海也

ཞོ་ཡི་མཚོ་དང་མར་གྱི་མཚོ།²¹⁷

Sea of Yoghurt and Sea of Butter,

酪海与酥油海也

སྤྲང་ཕྱི་འཛོ་དང་མཚོ་བདུན་ཡིན།²¹⁸

Together with the Sea of Nectar, these make the Seven Seas.

蜜海共计七内海

སྤྱེ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

འྲི།

Question:

问

མཚོ་བདུན་པོ་དེ་ཡི་དཔག་ཚད་ཤོད།²¹⁹

In leagues, please tell of the width of the Seven Seas.

释七内海由旬兮

སྤྱི་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་ཅི་འདྲ་ཡིན།

What is the song if more is still to come?

有歌相继者何耶

²¹⁵ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): མྱ་ཡི་མཚོ་དང་ཆང་གི་མཚོ།

²¹⁶ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཚུ་ཡི་མཚོ་དང་འོ་མའི་མཚོ།

²¹⁷ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཞོ་ཡི་མཚོ་དང་མར་གྱི་མཚོ།

²¹⁸ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྤྲང་ཕྱི་འཛོ་དང་མཚོ་བདུན་ཡིན།

²¹⁹ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): མཚོ་བདུན་པོ་དེ་ཡི་དཔག་ཚད་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

མཚོ་དང་པོར་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད།²²⁰

第一海八万由旬

The first sea is 80,000 leagues wide.

མཚོ་ལྷག་མ་དུག་པོ་ཕྱེད་ཕྱེད་ཆགས།²²¹

所余者次第减半

The width of the remaining six seas is each half as wide than the previous one.

དྲི།

问

Question:

ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོ་གང་ལ་ཆགས།²²²

大铁围山何处耶

Where is the Black Iron Mountain located?

ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་གང་ལ་ཆགས།²²³

大咸水海何处耶

Where is the Great Outer Sea located?

སྒྲུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

རི་བདུན་པོའི་བར་ན་རོལ་མཚོ་ཡོད།²²⁴

七金山间七海兮

The Playful Seas are in between the Seven Golden Mountains.

²²⁰ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): མཚོ་དང་པོར་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད།

²²¹ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): མཚོ་ལྷག་མ་དུག་པོ་ཕྱེད་ཕྱེད་ཆགས། ED: མཚོ་ལྷག་མ་དུག་པོ་ཕྱེད་ཕྱེད་ཆགས།

²²² FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོ་གང་ལ་ཆགས།

²²³ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་གང་ལ་ཆགས། ED: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་གང་ལ་ཆགས།

²²⁴ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): རི་བདུན་པོའི་བར་ན་རོལ་མཚོ་ཡོད།

རི་བདུན་ལ་ནང་གི་རྒྱ་མཚོ་ཟེར།²²⁵ 七山间之七内海
They are also referred to as the Inner Sea,

དེ་མཐའ་བསྐོར་ལ་ལྷགས་རི་ནག་པོ་ཆགས།²²⁶ 其外大铁围山也
Which are all encircled by the Black Iron Mountain [Cakravāḍa].

ལྷ་ཁྱུང་འཛིན་དང་འཁོར་ཡུག་བར།²²⁷ 持边山与铁围山
From Rim-Holder Mountain [the outermost mountain] to the Black Iron Mountain,

ཕྱི་རི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཆགས་འདུག་ཡོད།²²⁸ 其间为大咸水海
Lies the Great Outer Sea.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

ཕྱི་རི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་དཔག་ཚད་ཤོད།²²⁹ 释大咸水海由旬
In leagues, please narrate the width of the Great Outer Sea.

²²⁵ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): རི་བདུན་ལ་ནང་གི་རྒྱ་མཚོ་ཟེར།

²²⁶ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དེ་མཐའ་བསྐོར་ལ་ལྷགས་རི་ནག་པོ་ཆགས།

²²⁷ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་ཁྱུང་འཛིན་དང་འཁོར་ཡུག་བར།

²²⁸ DP: ཕྱི་རི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཆགས་འདུག་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཕྱི་རི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཆགས་འདུག་ཡོད། ED: ཕྱི་རི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཆགས་འདུག་ཡོད།

²²⁹ DP: ཕྱི་རི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་དཔག་ཚད་ཤོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཕྱི་རི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་དཔག་ཚད་ཤོད། ED: ཕྱི་རི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་དཔག་ཚད་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

ཕྱི་རི་རྒྱ་མཚོའི་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།²³⁰

言大咸水海由旬

Speaking of the width of the Great Outer Sea,

འབྲུམ་གསུམ་དང་སྟོང་ཕྲག་ཉེར་གཉིས་ཡོད།²³¹

三十二万二千矣

It is 322,000 leagues.

དྲི།

问

Question:

རི་རྒྱལ་ལྷོན་པོའི་དབྱིབས་དེ་ནི།²³²

须弥山王之形兮

As for the shape of Mount Meru,

མཚོན་མངོན་པའི་ལྷགས་ལ་ཅི་འདྲ་ཡིན།²³³

俱舍论所述何耶

According to the *Treasury of Abhidharma*, what does it look like?

དུས་འཁོར་ལྷགས་ལ་ཅི་འདྲ་ཡིན།²³⁴

时轮经所述何耶

According to the *Wheel of Time*, what does it look like?

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

尔作答之莫迟误

Please answer my questions without further ado.

²³⁰ DP: ཕྱི་པག་ཚེད་བཤད་བརྒྱ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན། ED: ཕྱི་རྒྱ་མཚོའི་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།

²³¹ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): འབྲུམ་གསུམ་དང་སྟོང་ཕྲག་ཉེར་གཉིས་ཡོད།

²³² DP: ལྷོན་པོ་དབྱི་ཏེ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): རི་རྒྱལ་ལྷོན་པོའི་དབྱིབས་ཏེ་ཤོད། ED: རི་རྒྱལ་ལྷོན་པོའི་དབྱིབས་དེ་ནི།

²³³ DP: མཚོན་མངོན་པའི་ལྷགས་ལ་མཚུ་རུ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): མཚོན་མངོན་པའི་ལྷགས་ལ་ཅི་འདྲ་ཡིན།

²³⁴ DP: ལོ་དུས་འཁོར་ལྷགས་ལ་མཚུ་རུ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): དུས་འཁོར་ལྷགས་ལ་ཅི་འདྲ་ཡིན།

ལན།

答

Answer:

རི་རྒྱལ་ལྷན་པོའི་དབྱིབས་བཤད་རྒྱ་ན།²³⁵

言须弥山王之形

Speaking of the shape of Mount Meru,

མཛོད་མངོན་པའི་ལྷགས་ལ་གྲུ་བཞི་ཡིན།²³⁶

俱舍论所述方形

It is in the shape of a square in the *Treasury of Abhidharma*.

དུས་འཁོར་ལྷགས་ལ་ལྷུ་མ་པོ་ཡིན།²³⁷

时轮经所述圆形

It is in the shape of a circle in the *Wheel of Time*.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

གསེར་གྱི་རི་བདུན་དབྱིབས་དེ་ཤོད།²³⁸

释七重金山之形

Please tell of the shape of the Seven Golden Mountains.

ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོའི་དབྱིབས་དེ་ཤོད།²³⁹

释大铁围山之形

Please tell of the shape of the Black Iron Mountain.

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་ཇེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

²³⁵ DP: རྒྱ་ལྷན་པོའི་དབྱི་བཤད་ན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): རི་རྒྱལ་ལྷན་པོའི་དབྱིབས་བཤད་རྒྱ་ན།

²³⁶ DP, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): མཛོད་མངོན་པའི་ལྷགས་ལ་གྲུ་བཞི་ཡིན།

²³⁷ DP: དུས་འཁོར་ལྷགས་ལ་ལྷུ་མ་པོ། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དུས་འཁོར་ལྷགས་ལ་ལྷུ་མ་པོ་ཡིན།

²³⁸ DP: གསེར་གྱི་རི་བདུན་དབྱི་དེ་བཤད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གསེར་གྱི་རི་བདུན་དབྱིབས་དེ་ཤོད། ED: གསེར་གྱི་རི་བདུན་དབྱིབས་དེ་ཤོད།

²³⁹ DP: ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོ་དབྱི་དེ་བཤད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོའི་དབྱིབས་དེ་ཤོད། ED: ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོའི་དབྱིབས་དེ་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོ་གོར་གོར་ཡིན།²⁴⁰

大铁围山圆形也

The Black Iron Mountain is in the shape of circle,

རི་གསེར་རི་བདུན་པོ་དེ་དང་འབྲ།²⁴¹

七重金山相类似

So are the Seven Golden Mountains.

སྒྲུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འབྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

རི་རྒྱལ་ལྷན་པོའི་རྒྱ་དེ་ཤོད།²⁴²

释须弥山之本源

Please narrate the substance from which Mount Meru is made.

གསེར་གྱི་རི་བདུན་རྒྱ་དེ་ཤོད།²⁴³

释七重金山本源

Please narrate the substance from which the Seven Golden Mountains are made.

ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོའི་རྒྱ་དེ་ཤོད།²⁴⁴

释玄铁围山本源

Please narrate the substance from which the Black Iron Mountain is made.

²⁴⁰ DP: ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོ་འགོ་སྐོར་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོ་གོར་གོར་ཡིན།

²⁴¹ DP: རི་གསེར་རི་བདུན་པོ་དེ་དང་འབྲ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): རི་གསེར་རི་བདུན་པོ་དེ་དང་འབྲ།

²⁴² DP: རི་རྒྱལ་ལྷན་པོའི་བརྒྱ་སྟེ་བ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): རི་རྒྱལ་ལྷན་པོའི་རྒྱ་དེ་ཤོད། ED: རི་རྒྱལ་ལྷན་པོའི་རྒྱ་དེ་ཤོད།

²⁴³ DP: གསེར་གྱི་རི་བདུན་བརྒྱ་སྟེ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གསེར་གྱི་རི་བདུན་རྒྱ་དེ་ཤོད། ED: གསེར་གྱི་རི་བདུན་རྒྱ་དེ་ཤོད།

²⁴⁴ DP: ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོའི་བརྒྱ་དེ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོའི་རྒྱ་དེ་ཤོད། ED: ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོའི་རྒྱ་དེ་ཤོད།

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

དེ་གསུམ་པོའི་རྩུ་དེ་བཤད་རྩུ་ན།²⁴⁵

Speaking of the substances of the three,

言三者之本源兮

རིའི་རྩུལ་པོ་རིན་ཆེན་བཞི་ལས་གྲུབ།²⁴⁶

Mount Meru is made of four precious metals.

四宝石成须弥山

གསེར་གྱི་རི་བདུན་གསེར་ལས་གྲུབ།²⁴⁷

The Seven Golden Mountains are made of gold.

七重金山由金成

ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོ་ལྷགས་ལས་གྲུབ།²⁴⁸

The Black Iron Mountain is made of iron.

大铁围山由铁成

དེ་གསུམ་པོའི་རྩུ་ནི་དེ་འདྲ་ཡིན།²⁴⁹

Such are the substances of the three mountains.

三者之本源如是

²⁴⁵ DP: དེ་གསུམ་པོའི་རྩུ་དེ་བཤད་བརྩུད་ན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྩུལ།): དེ་གསུམ་པོ་རྩུ་དེ་བཤད་རྩུ་ན། ED: དེ་གསུམ་པོའི་རྩུ་དེ་བཤད་རྩུ་ན།

²⁴⁶ DP: རི་རིན་ཆེན་བཞི་ལས་གྲུབ། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྩུལ།): རི་རྩུལ་པོ་རིན་ཆེན་བཞི་ལས་གྲུབ། ED: རིའི་རྩུལ་པོ་རིན་ཆེན་བཞི་ལས་གྲུབ།

²⁴⁷ DP, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྩུལ།): གསེར་གྱི་རི་བདུན་གསེར་ལས་གྲུབ།

²⁴⁸ DP, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྩུལ།): ཕྱི་ལྷགས་རི་ནག་པོ་ལྷགས་ལས་གྲུབ།

²⁴⁹ DP: དེ་པོ་བརྩུད་དེ་དུ་ཅུ་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྩུལ།): དེ་གསུམ་པོ་རྩུ་ནི་དེ་འདྲ་ཡིན། ED: དེ་གསུམ་པོའི་རྩུ་ནི་དེ་འདྲ་ཡིན།

ལན།

答

Answer:

དེ་གསུམ་པོའི་ཁ་དོག་བཤད་རྒྱ་ན།²⁵²

言三者之颜色兮

Speaking of the colours of the three,

རི་རྒྱལ་པོ་ཤར་ཕྱོགས་དཀར་པོ་ཡིན།²⁵³

山王东方白色也

The eastern face of Mount Meru is white in colour,

ལྗོ་ལྗོན་རུབ་དམར་བྱང་མེར་པོ།²⁵⁴

南青西赤北金色

The southern face blue, the western face red, and the northern face yellow.

གསེར་རིའི་ཁ་དོག་མེར་པོ་ཡིན།²⁵⁵

七重金山金色也

The Seven Golden Mountains are golden.

ཕྱི་ལྷུགས་རིའི་ཁ་དོག་ནག་པོ་ཡིན།²⁵⁶

大铁围山玄色也

The Black Iron Mountain is black.

དེ་གསུམ་གྱི་ཁ་དོག་དེ་འདྲ་ཡིན།²⁵⁷

三者之颜色如是

Such are the colours of the three mountains.

²⁵² DP: དེ་གསུམ་པོའི་ཁ་དོག་བཤད་བརྒྱད་ན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དེ་གསུམ་པོའི་ཁ་དོག་བཤད་རྒྱ་ན། ED: དེ་གསུམ་པོའི་ཁ་དོག་བཤད་རྒྱ་ན།

²⁵³ DP: རི་རྒྱལ་པོ་ཤར་ཕྱོགས་དཀར་པོ་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཕྱི་རྒྱལ་པོ་ཤར་ཕྱོགས་དཀར་པོ་ཡིན། ED: རི་རྒྱལ་པོ་ཤར་ཕྱོགས་དཀར་པོ་ཡིན།

²⁵⁴ DP: ལྗོ་ལྗོན་རུབ་དམར་བྱང་མེར་པོ། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྗོ་ལྗོན་རུབ་དམར་བྱང་མེར་པོ།

²⁵⁵ DP, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གསེར་རིའི་ཁ་དོག་མེར་པོ་ཡིན། ED: གསེར་རིའི་ཁ་དོག་མེར་པོ་ཡིན།

²⁵⁶ DP: ཕྱི་ལྷུགས་རིའི་ཁ་དོག་ནག་པོ་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཕྱི་ལྷུགས་རིའི་ཁ་དོག་ནག་པོ་ཡིན། ED: ཕྱི་ལྷུགས་རིའི་ཁ་དོག་ནག་པོ་ཡིན།

²⁵⁷ DP: དེ་གསུམ་གྱི་ཁ་དོག་དེ་འདྲ་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དེ་གསུམ་གྱི་ཁ་དོག་དེ་འདྲ་ཡིན།

དྲི

问

Question:

སླིང་བཞི་དང་སླིང་ཕྱན་ག་རྩ་ཡོད།²⁵⁸

四洲中洲何处耶

Where are the Four Continents and Subcontinents located?

སླིང་བཞི་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོད་ས།²⁵⁹

释四大部洲各名

Please narrate the name of each Continent.

སླིང་བཞི་ལ་སླིང་ཕྱན་ཅི་འདྲ་ཡོད།²⁶⁰

四洲之中洲几何

How many Subcontinents does each Continent have?

རང་རང་གི་སླིང་ཕྱན་མིང་རེ་དྲོད་དོ།²⁶¹

释中洲各个之名

Please narrate the name of each Subcontinent.

ལན།

答

Answer:

རི་རྒྱལ་ལྷུན་པོའི་ཕྱོགས་བཞི་ན།²⁶²

须弥山之四面兮

In the four directions of Mount Meru,

སླིང་བཞི་དང་སླིང་ཕྱན་བརྒྱད་ཡོད་དོ།²⁶³

大洲中洲八者也

Where the Four Continents and eight Subcontinents are located.

སླིང་བཞི་ནི་ཤར་ནི་ལུས་འཕགས་པོ།²⁶⁴

四洲东方胜身洲

The Superior Body Continent [Pūrvavideha] in the east,

²⁵⁸ DP: སླིང་བཞི་དང་སླིང་ཕྱན་ག་རེ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སླིང་བཞི་དང་སླིང་ཕྱན་གང་ལ་ཡོད། ED: སླིང་བཞི་དང་སླིང་ཕྱན་ག་རྩ་ཡོད།

²⁵⁹ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སླིང་བཞི་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོད་ས། ED: སླིང་བཞི་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོད་ས།

²⁶⁰ DP: སླིང་སླིང་ཕྱན་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སླིང་བཞི་ལ་སླིང་ཕྱན་ཅི་འདྲ་ཡོད།

²⁶¹ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): རང་རང་གི་སླིང་ཕྱན་མིང་རེ་དྲོད་ས།

²⁶² DP: རི་རྒྱལ་ལྷུན་པོའི་ཕྱོགས་བཞི་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): རི་རྒྱལ་ལྷུན་པོའི་ཕྱོགས་བཞི་ན།

²⁶³ DP: སླིང་བཞི་དང་སླིང་ཕྱན་ཡོད་དོ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སླིང་བཞི་དང་སླིང་ཕྱན་བརྒྱད་ཡོད་དོ།

²⁶⁴ DP: སླིང་བཞི་ནི་ཤར་ནི་ལུས་འཕགས་པོ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སླིང་བཞི་ན་ཤར་ནི་ལུས་འཕགས་པོ།

ལྷོ་འཛམ་གླུ་གླིང་དང་བ་སྐང་སྤྱོད།²⁶⁵ 南瞻部与西牛货
 The Rose Apple Tree Continent [Jambudvīpa] in the south and the Bountiful
 Cow Continent [Godāniya] in the west,

བྱང་སྐྱ་མི་སྣུན་དང་གླིང་བཞི་ཡིན།²⁶⁶ 北俱卢者四洲矣
 And the Unpleasant Sound Continent [Uttarakuru] in the north make up the
 Four Continents.

གླིང་རེ་ལ་གླིང་ཕྱན་གཉིས་རེ་ཡོད།²⁶⁷ 各洲有二中洲兮
 Each Continent has two Subcontinents.

ཤར་ཕྱོགས་ན་ལུས་དང་ལུས་འཕགས་པ།²⁶⁸ 东提诃洲毗提诃
 Body [Deha] and Superior Body [Videha] on the sides of the eastern
 Continent,

ལྷོ་ཕྱོགས་ན་རྩ་ཡབ་དང་རྩ་ཡབ་གཞན།²⁶⁹ 南遮末罗洲筏罗
 Tail-fan [Cāmara] and Other Tail-fan [Avaracāmara] on the sides of the
 southern Continent,

རུབ་ཕྱོགས་ན་གཡོ་ལྡན་ལམ་མཚོག་འགོ།²⁷⁰ 西舍谛洲上仪洲
 Crafty [Śāthā] and Treading the Perfect Path [Uttaramantriṇa] on the sides of
 the western Continent,

བྱང་ཕྱོགས་སྐྱ་མི་སྣུན་དང་སྐྱ་མི་སྣུན་གྱི་ལྷ།²⁷¹ 北矩拉婆洲拉婆
 Unpleasant Sound [Kurava] and Adherents of the Unpleasant Sound
 [Kaurava] on the sides of northern Continent,

265 DP, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷོ་འཛམ་གླུ་གླིང་དང་བ་སྐང་སྤྱོད།
 266 DP: བྱང་སྐྱ་མི་སྣུན་དང་གླིང་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱང་སྐྱ་མི་སྣུན་དང་གླིང་བཞི་ཡིན།
 267 DP: གླིང་རེ་ལ་གླིང་ཕྱན་གཉིས་རེ་ཡོད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གླིང་རེ་ལ་གླིང་ཕྱན་གཉིས་རེ་ཡོད།
 268 DP, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཤར་ཕྱོགས་ན་ལུས་དང་ལུས་འཕགས་པ། ED: ཤར་ཕྱོགས་ན་ལུས་དང་ལུས་འཕགས་པ།
 269 DP: ལྷོ་ཕྱོགས་ན་རྩ་ཡོ་ལྡན་གཞན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷོ་ཕྱོགས་ན་རྩ་ཡབ་དང་རྩ་ཡབ་གཞན།
 270 DP: རུབ་ཕྱོགས་ན་གཡོ་ལྡན་ལམ་མཚོག་འགོ། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): རུབ་ཕྱོགས་ན་གཡོ་ལྡན་ལམ་མཚོག་འགོ།
 271 DP: བྱང་ཕྱོགས་སྐྱ་མི་སྣུན་དང་སྐྱ་མི་སྣུན་གྱི་ལྷ། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱང་ཕྱོགས་སྐྱ་མི་སྣུན་དང་སྐྱ་མི་སྣུན་གྱི་ལྷ།

རང་རང་གླིང་ཕྱན་དེ་འདྲ་ཡིན།²⁷²

中洲各个名如是

Such are the names of each Subcontinent.

དྲི

问

Question:

གླིང་བཞི་བོའི་རྩ་བ་བཤད་རྒྱ་ན།²⁷³

释四洲之根基兮

Speaking of the basis of the Four Continents,

ཕྱི་གླིང་བཞི་བོའི་རྩ་བ་ག་རུ་གནས།²⁷⁴

四洲之基座何耶

Where do the Four Continents rest?

གླིང་བཞི་བོའི་མིང་དེ་ཅི་འདྲ་ཐོགས།²⁷⁵

四洲何以名之耶

What accounts for the names of the Four Continents?

སྒྱུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

གླིང་བཞི་བོའི་རྩ་བ་བཤད་རྒྱ་ན།²⁷⁶

言四洲之基座兮

Speaking of the basis of the Four Continents,

²⁷² DP: རང་རང་གླིང་ཕྱན་དེ་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): རང་རང་གླིང་ཕྱན་དེ་འདྲ་ཡིན།

²⁷³ DP: གླིང་བཞི་བོའི་རྩ་བ་བཤད་བརྒྱད་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གླིང་བཞི་བོའི་རྩ་བ་བཤད་རྒྱ་ན། ED: གླིང་བཞི་བོའི་རྩ་བ་བཤད་རྒྱ་ན།

²⁷⁴ DP: ཕྱི་གླིང་བཞི་བོའི་རྩ་བ་ག་རུ་གནས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཕྱི་གླིང་བཞི་བོའི་རྩ་བ་ག་རུ་གནས། ED: ཕྱི་གླིང་བཞི་བོའི་རྩ་བ་ག་རུ་གནས།

²⁷⁵ DP: གླིང་བཞི་བོའི་མིང་དེ་ཅི་འདྲ་ཐོགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གླིང་བཞི་བོའི་མིང་དེ་ཅི་འདྲ་ཐོགས། ED: གླིང་བཞི་བོའི་མིང་དེ་ཅི་འདྲ་ཐོགས།

²⁷⁶ DP: གླིང་བཞི་བོའི་རྩ་བ་བཤད་བརྒྱད་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གླིང་བཞི་བོའི་རྩ་བ་བཤད་རྒྱ་ན། ED: གླིང་བཞི་བོའི་རྩ་བ་བཤད་རྒྱ་ན།

ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཞབས་ཀྱི་ས་ལ་བྱུག ²⁷⁷	立于大咸水海底
They rest on the seafloor of the Great Outer Sea.	
སྤྱིང་རེ་ལ་མིང་གིས་འབོད་ཚུལ་ནི། ²⁷⁸	各个洲之名称兮
This is how each Continent receives its name,	
མཚོ་མ་དྲོས་པ་ཡི་མཚོ་ནང་ན། ²⁷⁹	无热恼湖之内也
In the Unheated Lake [Lake Anavatapta],	
ཤིང་འཇམ་བུ་ཞེས་པའི་ཤིང་གཅིག་ཡོད། ²⁸⁰	有阎浮树一棵也
There is a tree referred to as the Rose Apple [Jambu],	
ཤིང་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་མཚོ་ནང་ལྷུང་། ²⁸¹	果实落于湖中也
Its fruits fall into the lake.	
འཇམ་བུ་ཞེས་པའི་སྤྱ་གཅིག་བྱུང་། ²⁸²	有瞻部之声现也
The sound 'jambu' occurs.	
སྤྱིང་འདི་ལ་འཇམ་བུ་སྤྱིང་ཞེས་བཏགས། ²⁸³	其洲以此名瞻部
In such way, the continent is referred to as the Jambu Continent.	
བ་སྐང་འོར་བུ་ལ་སྤྱོད་པས། ²⁸⁴	以牛充作货值兮
Cows are used as currency [in the Bountiful Cow Continent].	

²⁷⁷ DP: ཕྱི་ཞབས་ཀྱིས་ས་ལ་བྱུག FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཞབས་ཀྱི་ས་ལ་བྱུག ED: ཕྱི་རྒྱ་མཚོ་ཞབས་ཀྱི་ས་ལ་བྱུག

²⁷⁸ DP: སྤྱིང་རེ་ལ་མིང་གིས་འབོད་ཚུལ་ནི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྤྱིང་རེ་ལ་མིང་གིས་འབོད་ཚུལ་ནི།

²⁷⁹ DP: མཚོ་མ་དྲོས་པ་ཡི་མཚོ་ནང་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): མཚོ་མ་དྲོས་པ་ཡི་མཚོ་ནང་ན།

²⁸⁰ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཤིང་འཇམ་བུ་ཞེས་པའི་ཤིང་གཅིག་ཡོད།

²⁸¹ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཤིང་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་མཚོ་ནང་ལྷུང་།

²⁸² DP: འཇམ་བུ་ཞེས་པའི་སྤྱ་བྱུང་། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): འཇམ་བུ་ཞེས་པའི་སྤྱ་གཅིག་བྱུང་།

²⁸³ DP: འོ་སྤྱིང་འདི་ལ་འཇམ་བུ་སྤྱིང་ཞེས་བཏགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྤྱིང་འདི་ལ་འཇམ་བུ་སྤྱིང་ཞེས་བཏགས།

²⁸⁴ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བ་སྐང་འོར་བུ་ལ་སྤྱོད་པས།

སྐྱིད་དེ་ལ་བ་སྐྱང་སྟོན་ཞེས་བཏགས།²⁸⁵ 其洲据此名牛货
In such way, the continent is referred to as the Bountiful Cow Continent.

འཆི་པའི་ལྔ་རོ་ཞག་བདུན་ན།²⁸⁶ 离世之七日前兮
Seven days prior to one's death,

ཁྱོད་འཆི་བོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འབྱུང་བས།²⁸⁷ 闻汝将死之声现
The sound 'you will die' occurs.

སྐྱིད་དེ་ལ་སྒྲ་མི་སྟན་ཞེས་བཏགས།²⁸⁸ 其洲名为不悦声
In such manner, the Unpleasant Continent receives its name.

ལུས་འཕགས་པོའི་མི་ལ་ལུས་འཕགས་པས།²⁸⁹ 胜身洲人身高兮
In the Superior Body Continent where peoples' bodies are tall,

སྐྱིད་དེ་ལ་ལུས་འཕགས་པོ་ཞེས་བཏགས།²⁹⁰ 其洲以此名胜身
In such manner, the Superior Body Continent receives its name.

སྐྱིད་བཞི་པོ་མིང་ནི་དེ་ལྟར་བཏགས།²⁹¹ 四大部洲名如是
It is in this manner that that Four Continents receive their names.

སྒྲ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

²⁸⁵ DP: སྐྱིད་དེ་ལ་བ་སྐྱང་སྟོན་ཞེས་བཏགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སྐྱིད་དེ་ལ་བ་སྐྱང་སྟོན་ཞེས་བཏགས།
²⁸⁶ DP: འཆི་པའི་ལྔ་རོ་ཞག་བདུན་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): འཆི་པའི་ལྔ་རོ་ཞག་མདུན་ན། ED: འཆི་པའི་ལྔ་རོ་ཞག་བདུན་ན།
²⁸⁷ DP: ཁྱོད་འཆི་བོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འབྱུང་བས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཁྱོད་འཆི་བོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འབྱུང་བས།
²⁸⁸ DP: སྐྱིད་སྟན་ཞེས་བཏགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སྐྱིད་དེ་ལ་སྒྲ་མི་སྟན་ཞེས་བཏགས།
²⁸⁹ DP: འཕགས་ལུས་མི་ལས་ལུས་འཕགས་པས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ལུས་འཕགས་པའི་མི་ལ་ལུས་འཕགས་པས། ED: ལུས་འཕགས་པོའི་མི་ལ་ལུས་འཕགས་པས།
²⁹⁰ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སྐྱིད་དེ་ལ་ལུས་འཕགས་པོ་ཞེས་བཏགས།
²⁹¹ DP: ཞེ་བོ་མིང་དེ་དུ་བཏགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སྐྱིད་བཞི་པོ་མིང་ནི་དེ་ལྟར་བཏགས། ED: སྐྱིད་བཞི་པོ་མིང་ནི་དེ་ལྟར་བཏགས།

དྲི²⁹²

問

Question:

མྱིང་བཞི་པོ་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡིན།²⁹³

四洲之形者何耶

In what shape are the Four Continents?

ལྷ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

²⁹² ND: རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་གན། དང་པོ་ཤར་ལ་ལའོར་བཟང་ན། ཤར་གཉིས་བ་བོད་ཀྱི་མྱིང་གྲུ་བཤད། མྱིང་གཅིག་གི་
 ཡུལ་གྱུ་ཅི་ཞིག་རེད། མྱིང་གི་ཁ་དོག་ཅི་ཞིག་རེད། མྱིང་གི་རྒྱ་རྒྱ་ཅི་ཞིག་རེད། མྱིང་གི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡིན། ཤར་གཉིས་
 བ་བོད་ཀྱི་མྱིང་གྲུ་གན། མྱིང་བཅུ་ཡི་གཡུ་གྲུ་མྱིང་མགོ་ཡིན། མྱིང་གི་ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཡིན། རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ལྷ་ཅུ་ཅུ་གཅིག་རེད།
 དཔག་ཚད་བཞི་བཅུ་ཐམ་པ་ཡིན། གཉིས་བ་ལྷོ་ལ་ལའོར་བཟང་ཡོད། ལྷོ་འཛམ་བུ་མྱིང་གི་ཡུལ་གྲུ་ཤོད། མྱིང་གན་གི་ཡུལ་གྲུ་
 ཅི་ཞིག་རེད། མྱིང་གི་ཁ་དོག་ཅི་ཞིག་རེད། མྱིང་གི་རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ཅི་ཞིག་ཡིན། མྱིང་གི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ལྷང་། ལྷོ་འཛམ་བུ་མྱིང་
 གི་ཡུལ་གྲུ་གན། མྱིང་གི་ཡུལ་གྲུ་བཟམས་པོ་རེད། མྱིང་གི་ཁ་དོག་ལྗང་པོ་རེད། རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ལྷ་ཅུ་ལྷོ་གཉིས་ཡིན། དཔག་ཚད་
 བཞི་བཅུ་ཐམ་པ་རེད། གཉིས་པ་ལྷོ་ལ་ལའོར་བཟང་ཡོད། ལྷོ་འཛམ་བུ་མྱིང་ཞིང་གི་ཡུལ་གྲུ་ཤོད། མྱིང་གན་གི་ཡུལ་གྲུ་ཅི་འདྲ་
 རེད། མྱིང་གི་ཁ་དོག་ཅི་ཞིག་རེད། མྱིང་གི་རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ཅི་འདྲ་ལྷང་། མྱིང་གི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ལྷང་། ལྷོ་འཛམ་བུ་མྱིང་ཞིང་གི་
 ཡུལ་གྲུ་གན། མྱིང་གི་ཡུལ་གྲུ་བཅུ་གཉིས་རེད། མྱིང་གི་ཁ་དོག་དམར་པོ་རེད། རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ལྷ་ཅུ་ལྷོ་གཉིས་རེད། དཔག་ཚད་
 བཞི་བཅུ་ཐམ་པ་རེད། བཞི་བ་བྱང་ལ་ལའོར་བཟང་ཡོད། བྱང་བྱང་མའི་གཉེན་ཀྱི་མྱིང་གྲུ་ཤོད། མྱིང་གན་གི་ཡུལ་གྲུ་ཅི་ཞིག་
 རེད། མྱིང་གི་ཁ་དོག་ཅི་ཞིག་རེད། མྱིང་གི་རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ཅི་འདྲ་ལྷང་། མྱིང་གི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ལྷང་། བྱང་བྱང་མའི་གཉེན་ཀྱི་ཡུལ་
 གྲུ་གན། མྱིང་གི་དབྱིབས་དེ་ལྷོ་རྒྱ་རེད། མྱིང་གི་ཁ་དོག་ལྗང་པོ་རེད། རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ལྷ་ཅུ་ལྷོ་གཉིས་ཡིན། དཔག་ཚད་བཞི་བཅུ་
 ཐམ་པ་རེད། ལྷོ་འཛམ་བུ་མྱིང་གི་ཡུལ་གྲུ་ཤོད། རི་རབས་གན་ལ་བསྐྱངས་བཟང་ཡོད། FY (རི་རྒྱལ་ལྷོ་པོ་): རི་རྒྱལ་པོ་
 རི་རབ་ཀུན། དང་པོ་ཤར་ལ་ལའོར་བཟང་ན། ཤར་ལུས་འཕགས་མྱིང་གི་ཡུལ་གྲུ་ཤོད། མྱིང་གི་དབྱིབས་ལྷོ་ཅི་ཞིག་རེད། མྱིང་
 གི་ཁ་དོག་ཅི་ཞིག་རེད། མྱིང་གི་རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ཅི་འདྲ་ཡིན། མྱིང་གི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡིན། ཤར་ལུས་འཕགས་མྱིང་གི་ཡུལ་གྲུ་གན།
 མྱིང་གི་དབྱིབས་ལྷོ་གཉིས་ཡིན། མྱིང་གི་ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཡིན། རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ལྷ་ཅུ་ཅུ་གཅིག་རེད། དཔག་ཚད་བཞི་བཅུ་ཐམ་
 པ་ཡིན། གཉིས་བ་ལྷོ་ལ་ལའོར་བཟང་ཡོད། ལྷོ་འཛམ་བུ་མྱིང་གི་ཡུལ་གྲུ་ཤོད། མྱིང་གན་གི་དབྱིབས་ལྷོ་ཅི་ཞིག་རེད། མྱིང་གི་ཁ་
 དོག་ཅི་ཞིག་རེད། མྱིང་གི་རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ཅི་འདྲ་ཡིན། མྱིང་གི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ལྷང་། ལྷོ་འཛམ་བུ་མྱིང་གི་ཡུལ་གྲུ་གན། མྱིང་གི་
 དབྱིབས་ལྷོ་ཤོད་རེད། མྱིང་གི་ཁ་དོག་ལྗང་པོ་རེད། རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ལྷ་ཅུ་ལྷོ་གཉིས་ཡིན། དཔག་ཚད་བཞི་བཅུ་ཐམ་པ་རེད། གཉིས་
 པ་ལྷོ་ལ་ལའོར་བཟང་ཡོད། ལྷོ་འཛམ་བུ་མྱིང་གི་ཡུལ་གྲུ་ཤོད། མྱིང་གན་གི་དབྱིབས་ལྷོ་ཅི་འདྲ་རེད། མྱིང་གི་ཁ་དོག་ཅི་ཞིག་
 རེད། མྱིང་གི་རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ཅི་འདྲ་ལྷང་། མྱིང་གི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ལྷང་། ལྷོ་འཛམ་བུ་མྱིང་གི་ཡུལ་གྲུ་གན། མྱིང་གི་དབྱིབས་ལྷོ་
 ལོར་བུ་རེད། མྱིང་གི་ཁ་དོག་དམར་པོ་རེད། རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ལྷ་ཅུ་ལྷོ་གཉིས་རེད། དཔག་ཚད་བཞི་བཅུ་ཐམ་པ་རེད། བཞི་བ་བྱང་ལ་
 ལའོར་བཟང་ཡོད། རྒྱ་མི་སྟན་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་ཤོད། མྱིང་གན་གི་དབྱིབས་ལྷོ་ཅི་ཞིག་རེད། མྱིང་གི་ཁ་དོག་ཅི་ཞིག་རེད། མྱིང་གི་རྒྱ་
 རྒྱ་གཉིས་ཅི་འདྲ་ལྷང་། མྱིང་གི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ལྷང་། བྱང་བྱང་མི་སྟན་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་གན། མྱིང་གི་དབྱིབས་དེ་ལྷོ་བཞི་ཡིན། མྱིང་གི་
 ཁ་དོག་ལྗང་པོ་རེད། རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་ལྷ་ཅུ་ལྷོ་གཉིས་རེད། དཔག་ཚད་བཞི་བཅུ་ཐམ་པ་རེད། རི་རབས་ལ་ཆགས་བཟང་ཡོད། རི་
 རབ་གན་ལ་བསྐྱངས་བཟང་ཡོད།

²⁹³ DP: མྱིང་བཞི་པོ་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): མྱིང་བཞི་པོ་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡིན། ED: མྱིང་
 བཞི་པོ་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡིན།

ལན།

答

Answer:

སྐྱིང་བཞི་བོ་དབྱིབས་དེ་བཤད་རྒྱ་ནག།²⁹⁴

言四大部洲之形

Speaking of the shape of the Four Continents,

ཤར་ལུས་འཕགས་ནི་ལྷ་གམ་འདྲ།²⁹⁵

东胜身洲半月形

The eastern Superior Body Continent is in the shape of a half-circle.

འཇམ་སྐྱིང་དབྱིབས་དེ་ཤིང་རྩ་ཡིན།²⁹⁶

南瞻部洲如车形

The southern Rose Apple Tree Continent is in the shape of a cart.

རུབ་བ་ལང་སྦྱོད་དེ་ལོར་བྱ་ཡིན།²⁹⁷

西牛货洲为圆形

The western Bountiful Cow Continent is in the shape of a circle.

བྱང་སྐྱ་མི་སྣན་ནི་གྲུ་བཞི་ཡིན།²⁹⁸

北俱卢洲四方形

The northern Unpleasant Sound Continent is in the shape of a square.

སྐྱིང་བཞི་བོ་དབྱིབས་དེ་དེ་འདྲ་ཡིན།²⁹⁹

四大洲之形如是

Such are the shapes of the Four Continents.

²⁹⁴ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): སྐྱིང་བཞི་བོ་དབྱིབས་དེ་བཤད་རྒྱ་ནག། ED: སྐྱིང་བཞི་བོ་དབྱིབས་དེ་བཤད་རྒྱ་ནག།

²⁹⁵ DP: ཤར་ལུས་འཕགས་ནི་ལྷ་གམ་འདྲ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ཤར་ལུས་འཕགས་ནི་ལྷ་གམ་འདྲ།

²⁹⁶ DP: འཇམ་སྐྱིང་དབྱིབས་དེ་ཤིང་རྩ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): འཇམ་སྐྱིང་དབྱིབས་དེ་ཤིང་རྩ་ཡིན། ED: འཇམ་སྐྱིང་དབྱིབས་དེ་ཤིང་རྩ་ཡིན།

²⁹⁷ DP: རུབ་བ་ལང་སྦྱོད་དེ་ལོར་བྱ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): རུབ་བ་ལང་སྦྱོད་དེ་ལོར་བྱ་ཡིན།

²⁹⁸ DP: བྱང་སྐྱ་མི་སྣན་ནི་གྲུ་བཞི་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): བྱང་སྐྱ་མི་སྣན་ནི་གྲུ་བཞི་ཡིན།

²⁹⁹ DP: སྐྱིང་བཞི་བོ་དབྱིབས་དེ་དེ་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): སྐྱིང་བཞི་བོ་དབྱིབས་དེ་དེ་འདྲ་ཡིན། ED: སྐྱིང་བཞི་བོ་དབྱིབས་དེ་དེ་འདྲ་ཡིན།

དྲི

问

Question:

ཤར་ལུས་འཕགས་པོའི་དཔག་ཚད་ཤོད།³⁰⁰

释东胜身洲由旬

Please narrate the size of the eastern Superior Body Continent, in leagues.

ལྷོ་འཇམ་བུ་སྒྲིང་གི་དཔག་ཚད་ཤོད།³⁰¹

释南瞻部洲由旬

Please narrate the size of the southern Rose Apple Tree Continent, in leagues.

རུབ་བ་ལང་སྤྱོད་ཀྱི་དཔག་ཚད་ཤོད།³⁰²

释西牛货洲由旬

Please narrate the size of the western Bountiful Cow Continent, in leagues.

བྱང་སྐྱ་མི་སྣུན་གྱི་དཔག་ཚད་ཤོད།³⁰³

释北俱卢洲由旬

Please narrate the size of the northern Unpleasant Sound Continent, in leagues.

ལན།

答

Answer:

ཤར་ལུས་འཕགས་པོའི་དཔག་ཚད་ནི།³⁰⁴

东胜身洲由旬兮

As for the size of the eastern Superior Body Continent,

ཕྱོགས་གསུམ་ལ་དཔག་ཚད་ཉིས་སྟོང་ཡོད།³⁰⁵

三边由旬各二千

Three of its sides are each 2,000 leagues long.

³⁰⁰ DP: ཤར་ལུས་འཕགས་པོའི་དཔག་ཚད་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཤར་ལུས་འཕགས་པོའི་དཔག་ཚད་ཤོད།

³⁰¹ DP: ལྷོ་འཇམ་བུ་སྒྲིང་པའི་དཔག་ཚད་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷོ་འཇམ་བུ་སྒྲིང་པའི་དཔག་ཚད་ཤོད། ED: ལྷོ་འཇམ་བུ་སྒྲིང་གི་དཔག་ཚད་ཤོད།

³⁰² DP: རུབ་བ་ལང་སྤྱོད་ཀྱི་དཔག་ཚད་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): རུབ་བ་ལང་སྤྱོད་ཀྱི་དཔག་ཚད་ཤོད།

³⁰³ DP: བྱང་སྐྱ་མི་སྣུན་གྱི་དཔག་ཚད་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱང་སྐྱ་མི་སྣུན་གྱི་དཔག་ཚད་ཤོད།

³⁰⁴ DP: ཤར་ལུས་འཕགས་པོའི་དཔག་ཚད་ནི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཤར་ལུས་འཕགས་པོའི་དཔག་ཚད་ནི།

³⁰⁵ DP: ཕྱོགས་གསུམ་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་གཉིས་རེ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཕྱོགས་གསུམ་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་གཉིས་ཡོད། ED: ཕྱོགས་གསུམ་ལ་དཔག་ཚད་ཉིས་སྟོང་ཡོད།

ཕྱོགས་གཅིག་ལ་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད།³⁰⁶ 余边三百五十矣
The one remaining side is 350 leagues long.

ལྷོ་འཛམ་བུ་སྤིང་གི་དཔག་ཚད་ནི།³⁰⁷ 南赡部洲由旬兮
Speaking of the size of the southern Rose Apple Tree Continent,

ཕྱོགས་གསུམ་ལ་དཔག་ཚད་ཉིས་རྟོང་ཡོད།³⁰⁸ 三边由旬各二千
Three of its sides are each 2,000 leagues long.

ཕྱོགས་གཅིག་ལ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་བཞི།³⁰⁹ 余边由旬三有半
The one remaining side is three and a half leagues long.

ལུབ་བ་སྐང་སྤོད་ཀྱི་དཔག་ཚད་ནི།³¹⁰ 西牛货洲由旬兮
As for the size of the western Bountiful Cow Continent,

མཐའ་སྐོར་དཔག་ཚད་བདུན་རྟོང་ལྔ་བརྒྱ།³¹¹ 周缘七千五百也
Its perimeter is 7,500 leagues.

ཐད་ཀར་དཔག་ཚད་ཉིས་རྟོང་ལྔ་བརྒྱ།³¹² 直径二千五百矣
Its diameter is 2,500 leagues.

³⁰⁶ DP: ཕྱོགས་གཅིག་ལ་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཕྱོགས་གཅིག་ལ་དཔག་ཚད་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད། ED: ཕྱོགས་གཅིག་ལ་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད།

³⁰⁷ DP: ལྷོ་འཛམ་བུ་སྤིང་གི་དཔག་ཚད་བཤད་བརྒྱད་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ལྷོ་འཛམ་བུ་སྤིང་པའི་དཔག་ཚད་བཤད་བརྒྱད་ན། ED: ལྷོ་འཛམ་བུ་སྤིང་གི་དཔག་ཚད་ནི།

³⁰⁸ DP: ཕྱོགས་གསུམ་ལ་དཔག་ཚད་རྟོང་གཉིས་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཕྱོགས་གསུམ་ལ་དཔག་ཚད་རྟོང་གཉིས་ཡོད། ED: ཕྱོགས་གསུམ་ལ་དཔག་ཚད་ཉིས་རྟོང་ཡོད།

³⁰⁹ DP: ཕྱོགས་གཅིག་ལ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་བཞི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཕྱོགས་གཅིག་ལ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་བཞི།

³¹⁰ DP: ལུབ་བ་སྐང་སྤོད་ཀྱི་དཔག་ཚད་ནི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ལུབ་བ་སྐང་སྤོད་ཀྱི་དཔག་ཚད་ནི།

³¹¹ DP: ཕྱོགས་གསུམ་ལ་དཔག་ཚད་རྟོང་གཉིས་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཕྱོགས་གསུམ་ལ་དཔག་ཚད་རྟོང་གཉིས་ཡོད། ED: མཐའ་སྐོར་དཔག་ཚད་བདུན་རྟོང་ལྔ་བརྒྱ།

³¹² DP: ཕྱོགས་གཅིག་ལ་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཕྱོགས་གཅིག་ལ་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད། ED: ཐད་ཀར་དཔག་ཚད་ཉིས་རྟོང་ལྔ་བརྒྱ།

བྱང་སྐྱ་མི་སྣམ་གྱི་དཔག་ཚད་ནི།³¹³

北俱卢洲由旬兮

As for the size of the northern Unpleasant Sound Continent,

ཕྱོགས་རེ་ལ་དཔག་ཚད་ཉིས་སྟོང་ཡོད།³¹⁴

各边由旬二千矣

Each of its four sides are 2,000 leagues long.

སྐྱིང་བཞི་བོའི་དཔག་ཚད་དེ་འདྲ་ཡིན།³¹⁵

四洲之由旬如是

Such are the sizes of the Four Continents.

དྲི།

问

Question:

སྐྱིང་ཕྱམ་བརྒྱད་ཀྱི་དཔག་ཚད་ཤོད།³¹⁶

释八中部洲由旬

Please narrate the size of the eight Subcontinents, in leagues.

སྐྱིང་ཕྱམ་བརྒྱད་པོའི་དབྱིབས་དེ་ཤོད།³¹⁷

释八中部洲之形

Please narrate the shape of the eight Subcontinents.

སྲུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

313 DP: བྱང་སྐྱ་མི་སྣམ་གྱི་དཔག་ཚད་ནི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱང་སྐྱ་མི་སྣམ་གྱི་དཔག་ཚད་ནི།

314 DP: ཕྱོགས་རེ་ལ་དཔག་ཚད་ཉིས་སྟོང་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཕྱོགས་རེ་ལ་དཔག་ཚད་ཉིས་སྟོང་ཡོད། ED: ཕྱོགས་རེ་ལ་དཔག་ཚད་ཉིས་སྟོང་ཡོད།

315 DP: སྐྱིང་བཞི་བོའི་དཔག་ཚད་དེ་འདྲ་ཡིན། སྐྱིང་བཞིའི་བྱེ་བ་བྱེད་ཚུལ། སྐྱིང་གསུམ་ལ་བག་མ་གཏོར་ལེན་དང་། ཉོང་ཚོགས་ཚོང་ཁང་ཆེན་པོ་ཡོད། སྐྱིང་ཕྱམ་ལ་ཉེ་དག་མེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྐྱིང་བཞི་བོའི་དཔག་ཚད་དེ་འདྲ་ཡིན། སྐྱིང་བཞིའི་བྱེ་བ་བྱེད་ཚུལ་ནི། སྐྱིང་གསུམ་ལ་བག་མ་གཏོར་ལེན་དང་། ཉོ་ཚོང་ཚོང་ཁང་ཆེན་པོ་ཡོད། སྐྱིང་ཕྱམ་ལ་དེ་དག་མེད། ED: སྐྱིང་བཞི་བོའི་དཔག་ཚད་དེ་འདྲ་ཡིན།

316 FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྐྱིང་ཕྱམ་བརྒྱད་ཀྱི་དཔག་ཚད་ཤོད།

317 FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྐྱིང་ཕྱམ་བརྒྱད་པོའི་དབྱིབས་ཉེ་ཤོད། ED: སྐྱིང་ཕྱམ་བརྒྱད་པོའི་དབྱིབས་ཉེ་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

སླིང་ཕྱན་བརྒྱད་ཀྱི་དཔག་ཚད་ནི།³¹⁸

八中部洲之由旬

As for the size of the eight Subcontinents in leagues,

རང་རང་གི་སླིང་ལས་ཕྱེད་ཕྱེད་རྒྱུད།³¹⁹

各为大洲之半矣

Each is a half the size of its main Continent.

སླིང་ཕྱན་བརྒྱད་པོའི་དབྱིབས་བཤད་ན།³²⁰

八中部洲之形兮

As for the shape of the eight Subcontinents,

རང་རང་གཙོ་བོ་དབྱིབས་དང་འབྲ།³²¹

与其大洲之形同

Each is the same shape as its main continent.

སྒྲུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

ལྷོ་འཛམ་གྱི་སླིང་གི་དབུས་དེ་ཤོད།³²²

释南瞻部洲中心

Please tell of the center of the southern Rose Apple Tree Continent.

ཕྱོགས་བཞིའི་གནས་བཞིའི་མིང་རེ་དྲོངས།³²³

四方圣地各名也

Please tell of the name of the Four Holy Places in its four directions.

³¹⁸ DP: སླིང་ཕྱན་བརྒྱད་ཀྱི་དཔག་ཚད་ནི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སླིང་ཕྱན་བརྒྱད་ཀྱི་དཔག་ཚད་ནི།

³¹⁹ DP: རང་རང་གི་སླིང་ལས་ཕྱེད་ཕྱེད་རྒྱུད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): རང་རང་གི་སླིང་ལས་ཕྱེད་ཕྱེད་རྒྱུད།

³²⁰ DP: སླིང་ཕྱན་བརྒྱད་པོའི་དབྱིབས་བཤད་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སླིང་ཕྱན་བརྒྱད་པོའི་དབྱིབས་བཤད་ན། ED: སླིང་ཕྱན་བརྒྱད་པོའི་དབྱིབས་བཤད་ན།

³²¹ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): རང་རང་གཙོ་བོ་དབྱིབས་དང་འབྲ།

³²² DP: ལྷོ་འཛམ་གྱི་སླིང་གི་དབུས་དེ་ཤོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ལྷོ་འཛམ་གྱི་སླིང་གི་དབུས་དེ་ཤོད།

³²³ DP: བཞིའི་གནས་བཞིའི་མིང་རེ་དྲོངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཕྱོགས་བཞིའི་གནས་བཞིའི་མིང་རེ་དྲོངས། ED: ཕྱོགས་བཞིའི་གནས་བཞིའི་མིང་རེ་དྲོངས།

ཤར་རི་བོ་ཚེ་ལྷ་པོ་ཏ་ལ།³²⁹ 东五台南布达拉
The Five-Peaked Mountain in the east and the Potala [in the south],

གནས་ཨོ་ཁྲི་ཡ་ན་ཤརྩལ།³³⁰ 西乌长北香巴拉
The Oddiyana [in the west] and the Shambhala [in the north],

ཕྱོགས་བཞིའི་གནས་ཆེན་བཞི་བོ་ཡི་ན།³³¹ 四方圣地如是矣
Such are the Four Holy Places in the four directions.

གནས་དོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་ན།³³² 菩提伽耶之北兮
On the north of the Bodh Gaya,

མཚོ་མ་དྲོས་པ་ཡི་མཚོ་ཡོད་ཟེར།³³³ 言有无热恼湖矣
The Unheated Lake is said to be located.

སྒྲུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡི་ན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

དྲི། 问
Question:

མཚོ་དེ་ཡི་དབྱིབས་དང་དཔག་ཚད་ཤོད།³³⁴ 释湖之形与由旬
Please narrate the shape and size of the Unheated Lake.

ཕྱོགས་བཞི་ན་རྒྱ་ཆེན་རྣམ་བཞི་ཡོད།³³⁵ 于四方有四大河
The Four Great Rivers flow to the four directions of the lake.

329 DP: རི་བོ་ཚེ་ལྷ་པོ་ཏ་ལ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཤར་རི་བོ་ཚེ་ལྷ་པོ་ཏ་ལ།
330 DP: བནས་ཨོ་ཁྲི་ཡ་ན་ཤརྩལ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གནས་ཨོ་ཁྲི་ཡ་ན་ཤརྩལ། ED: གནས་ཨོ་ཁྲི་ཡ་ན་ཤརྩལ།
331 DP: ཕྱོགས་བཞིའི་གནས་ཆེན་བ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཕྱོགས་བཞིའི་གནས་ཆེན་བཞི་བོ་ཡི་ན།
332 DP: དོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གནས་དོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་ན།
333 DP: མཚོ་མ་དྲོས་པ་ཡིས་མཚོ་ཡོད་ཟེར། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): མཚོ་མ་དྲོས་པ་ཡི་མཚོ་ཡོད་ཟེར།
334 DP: མཚོ་དེ་ཡི་དབྱི་དང་ཚོད་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): མཚོ་དེ་ཡི་དབྱིབས་དང་དཔག་ཚད་ཤོད།
335 DP: ཕྱོགས་བཞི་རྒྱ་ཆེན་རྣམས་བཞི་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཕྱོགས་བཞི་ན་རྒྱ་ཆེན་རྣམས་བཞི་ཡོད།

གན་བཞི་བོ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས།³³⁶

陈四河各个名矣

Please narrate the name of each river.

ལན།

答

Answer:

མཚོ་དེ་ཡི་དབྱིབས་དེ་གྲུ་བཞི་ཡིན།³³⁷

其湖之形四方兮

The Unheated Lake is in the shape of a square.

མཐའ་སྐྱོར་དཔག་ཚད་ཉིས་བརྒྱ་ཡོད།³³⁸

周缘由旬二百也

The perimeter is 200 leagues.

ཤར་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་གཞུ་ཡོད།³³⁹

东方之水殒伽河

The Ganges flows to the east,

ལྷོ་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་སིན་རྩུ་ཡོད།³⁴⁰

南方之水信度河

The Sindhu to the south,

རུབ་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་པུ་ཡོད།³⁴¹

西方之水缚刍河

The Pakshu to the west,

བྱང་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་ཤྱི་ཏ་ཡོད།³⁴²

北方之水徙多河

The Sītā to the north.

³³⁶ DP: གོ་བཞི་བོ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གན་བཞི་བོ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས། ED: གན་བཞི་བོ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས།

³³⁷ DP: མཚོ་དབྱིབས་ཉེ་གྲུ་བཞི་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): མཚོ་དེ་ཡི་དབྱིབས་དེ་གྲུ་བཞི་ཡིན།

³³⁸ DP: མཐའ་སྐྱོར་དཔག་ཚད་ཉིས་བརྒྱ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): མཐའ་སྐྱོར་དཔག་ཚད་ཉིས་བརྒྱ་ཡོད།

³³⁹ DP: ཤར་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་གང་བ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཤར་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་གཞུ་ཡོད། ED: ཤར་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་གཞུ་ཡོད།

³⁴⁰ DP: ལྷོ་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་སིན་རྩུ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷོ་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་སིན་རྩུ་ཡོད། ED: ལྷོ་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་སིན་རྩུ་ཡོད།

³⁴¹ DP: རུབ་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་པུ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): རུབ་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་པུ་ཡོད།

³⁴² DP: བྱང་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་ཤྱི་ཏ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱང་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་ཤྱི་ཏ་ཡོད། ED: བྱང་ཕྱོགས་ན་ཚུ་བོ་ཤྱི་ཏ་ཡོད།

ཚུ་ཚེན་རྣམ་བཞི་དེ་འདྲ་ཡིན།³⁴³

其之四大河如是

Such are the Four Great Rivers.

དྲི

问

Question:

ཚུ་རེ་ལ་ཚུ་ཕན་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁴⁴

各河支流几何耶

How many tributaries does each river have?

ཤིང་འཇམ་བུ་ཤིང་དེ་ག་རུ་ཡོད།³⁴⁵

阎浮树于何处耶

Where is the tree known as 'Jambu' located?

ལྷ་བརྒྱུ་བྱིན་སྒྲིང་ཚེན་ག་རུ་ཡོད།³⁴⁶

帝释天于何洲耶

Where is Indra's continent located?

ལན།

答

Answer:

ཚུ་རེ་ལ་ཚུ་ཕན་ལྔ་བརྒྱ་རེད།³⁴⁷

各河支流五百也

Each River has five hundred tributary streams.

མཚོ་མ་དྲོས་པའི་དགེལ་དེ་ན།³⁴⁸

无热恼湖中心兮

In the center of the Unheated Lake,

³⁴³ DP: དེ་རྣམས་བཞི་དུ་རུ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ཚུ་ཚེན་ལྔ་བཞི་དེ་འདྲ་ཡིན། ED: ཚུ་ཚེན་རྣམ་བཞི་དེ་འདྲ་ཡིན།

³⁴⁴ DP: ཚུ་རེ་ལ་ཚུ་ཕན་མཚེ་འདྲ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ཚུ་རེ་ལ་ཚུ་ཕན་ཅི་འདྲ་ཡོད། ED: ཚུ་རེ་ལ་ཚུ་ཕན་ཅི་འདྲ་ཡོད།

³⁴⁵ DP: ཤིང་འཇམ་བུ་ཤིང་དེ་ག་རུ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ཤིང་འཇམ་བུ་ཤིང་དེ་ག་རུ་ཡོད། ED: ཤིང་འཇམ་བུ་ཤིང་དེ་ག་རུ་ཡོད།

³⁴⁶ DP: ལྷ་བརྒྱུ་བྱིན་སྒྲིང་ཚེན་ག་རུ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ལྷ་བརྒྱུ་བྱིན་སྒྲིང་ཚེན་ག་རུ་ཡོད། ED: ལྷ་བརྒྱུ་བྱིན་སྒྲིང་ཚེན་ག་རུ་ཡོད།

³⁴⁷ DP: ཚུ་རེ་ལ་ཚུ་ཕན་ལྔ་བརྒྱ་རེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ཚུ་རེ་ལ་ཚུ་ཕན་ལྔ་བརྒྱ་རེད། ED: ཚུ་རེ་ལ་ཚུ་ཕན་ལྔ་བརྒྱ་རེད།

³⁴⁸ DP: མཚོ་མ་དྲོས་པའི་དགེལ་དེ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): མཚོ་མ་དྲོས་པའི་དགེལ་དེ་ན།

སྟོད་རྒྱ་གར་ཡུལ་ཆེན་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁵⁶ 天竺大国几何耶
How many large states are there in the Indian subcontinent?

སླིང་འདི་ལ་ཡུལ་རྒྱུང་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁵⁷ 此洲小国几何耶
How many small states are there?

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད། 歌徐陈之莫匆促
Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན། 答
Answer:

གན་སླིང་ཆེན་ཞེང་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག་³⁵⁸ 大洲宽者一由旬
Indra's continent is one league wide.

མཐོ་དམའ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གཉིས།³⁵⁹ 高者一又半由旬
It is one and a half leagues high.

སླིང་འདི་ལ་སླིང་གཡོག་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད།³⁶⁰ 此洲小洲五百矣
There are five hundred subcontinents.

སྟོད་རྒྱ་གར་ཡུལ་ཆེན་དུག་ཡོད་དེ།³⁶¹ 天竺大国有六兮
In the Indian subcontinent, there are six great states,

³⁵⁶ DP: སྟོད་བརྒྱ་གར་ཡུལ་ཆེན་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སྟོད་རྒྱ་གར་ཡུལ་ཆེན་ཅི་འདྲ་ཡོད།

³⁵⁷ DP: ལ་ཡུལ་རྒྱུང་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སླིང་འདི་ལ་ཡུལ་རྒྱུང་ཅི་འདྲ་ཡོད།

³⁵⁸ DP: གན་སླིང་ཆེན་ཞེང་ལ་དཔག་གཅིག་ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གན་སླིང་ཆེན་ཞེང་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག་ ED: གན་སླིང་ཆེན་ཞེང་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག་

³⁵⁹ DP: མཐོ་དམའ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གཉིས་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): མཐོ་དམའ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གཉིས། ED: མཐོ་དམའ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གཉིས།

³⁶⁰ DP: སླིང་འདི་ལ་སླིང་གཡོག་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སླིང་འདི་ལ་སླིང་གཡོག་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད།

³⁶¹ DP: སྟོད་བརྒྱ་གར་ཡུལ་ཆེན་དུག་ཡོད་དེ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སྟོད་རྒྱ་གར་ཡུལ་ཆེན་དུག་ཡོད་དེ།

སླིང་འདི་ལ་ཡུལ་ཚུང་སྟོང་གཅིག་དང་།³⁶²
1,018 small states,

小国一千一十八

བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པས་གཞན་ལས་འཕགས།³⁶³
Which are better than other continents.

相较他处多善矣

འཛམ་སླིང་འཕགས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན།³⁶⁴
Such is the superiority of the Southern Rose Apple Tree Continent.

南瞻部洲善如是

ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་གྱི་ལེན།
The Sun, the Moon, and Stars

日月星宿

དྲི།
Question:

问

དགུང་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་ཤར་བ་ན།³⁶⁵
The sun, the moon, and stars rising in the sky,

日月星升天穹兮

ཉི་མའི་རྩུ་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།³⁶⁶
Of what substance is the sun made?

日何物所成之耶

ཟླ་བའི་རྩུ་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།³⁶⁷
Of what substance is the moon made?

月何物所成之耶

³⁶² DP: འདི་ལ་ཡུལ་ཚུང་སྟོང་གཅིག་དང་། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སླིང་འདི་ལ་ཡུལ་ཚུང་སྟོང་གཅིག་དང་།

³⁶³ DP, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པས་གཞན་ལས་འཕགས།

³⁶⁴ DP: འོ་འཛམ་སླིང་འཕགས་འདྲ་ཅུ་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): འཛམ་སླིང་འཕགས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

³⁶⁵ DP: དགུང་ན་ཉི་ཟླ་སྐར་པ་ཤར། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དགུང་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་ཤར་བ་ན། ED: དགུང་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་ཤར་བ་ན།

³⁶⁶ MT: ཉི་མ་དགུང་ལ་ཤར་རྩུ་དེ། ཉི་མའི་འོད་དེ་ཅི་ཞིག་རེད། DP: དགུང་ན་མ་ལ་ཉི་ཟླ་བའི་བརྩུད་དེ་མཆི་ཞིག་ཡིན། LT, PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཉི་མའི་རྩུ་དེ་ཅི་ཞིག་རེད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དགུང་ཉི་ཟླ་བའི་རྩུ་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན།

³⁶⁷ MT: ཟླ་བ་དགུང་ལ་ཤར་རྩུ་དེ། ཟླ་བའི་འོད་དེ་ཅི་ཞིག་རེད། LT, PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཟླ་བའི་རྩུ་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།

སྐར་མའི་རྒྱ་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།³⁶⁸

星斗何所成之耶

Of what substance are the stars made?

སྒྲུ་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་ཅི་འདྲ་ཡིན།

有歌相继者何耶

What is the song if more is still to come?

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

尔作答之莫迟误

Please answer my questions without further ado.

ལན།

答

Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

应答所问者如是

To give an answer to that,

དེ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་དེ་བཤད་རྒྱུ་ན།³⁶⁹

三者何物所成兮

Speaking of the substances of the three,

ཉི་མའི་རྒྱ་དེ་མེ་ཤེལ་ཡིན།³⁷⁰

日为火晶所成也

The sun is made of fire crystals.

རྒྱ་དེ་ཡིས་ཉི་མ་ངོ་བ་རེད།³⁷¹

日因其而发热矣

This substance makes the sun warm.

ཟླ་བའི་རྒྱ་དེ་ཆུ་ཤེལ་ཡིན།³⁷²

月为水晶所成兮

The moon is made of water crystals.

³⁶⁸ MT: སྐར་མ་དགུང་ལ་ཤར་རྒྱ་དེ། སྐར་མའི་འོད་དེ་ཅི་ཞིག་རེད། DP: སྐར་མའི་བརྒྱ་དེ་མཆི་ཞིག་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): སྐར་མའི་རྒྱ་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན། ED: སྐར་མའི་རྒྱ་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།

³⁶⁹ DP: གསུམ་གྱི་བརྒྱ་དེ་བཤད་བརྒྱུ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): དེ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་དེ་བཤད་རྒྱུ་ན།

³⁷⁰ MT: ཉི་མའི་འོད་དེ་དོད་སེ་རེད། DP: ཉི་མའི་བརྒྱ་དེ་མེ་ཞེས། LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ཉི་མའི་འོད་དངོས་མེ་ཤེལ་རེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ཉི་མའི་རྒྱ་དེ་མེ་ཤེལ་ཡིན།

³⁷¹ LT: རྒྱ་དེ་ཡིས་ཉི་མ་ངོ་བ་རེད། PT: རྒྱ་དེ་ཡིས་ཉི་མ་ངོ་བ་རེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): རྒྱ་མེ་ཤེལ་ཉི་མ་ངོ་བ་རེད།

³⁷² MT: ཟླ་བའི་འོད་དེ་འབྲུག་སེ་རེད། DP: ཟླ་བའི་རྒྱ་དེ་ཆུ་ཞེས་ཡིན། LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ཟླ་བའི་འོད་དངོས་ཆུ་ཤེལ་རེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ཟླ་བའི་རྒྱ་དེ་ཆུ་ཤེལ་ཡིན།

ལྷ་ཚུ་ཤེལ་ལྷ་བ་བསིལ་བ་རེད།³⁷³

月因其而清凉矣

This substance makes the moon icy.

སྐར་མའི་ལྷ་ལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད།³⁷⁴

成星之物繁多矣

Stars are made of varied substances.

དྲི།

问

Question:

དགུང་ཉི་ལྷ་སྐར་གསུམ་བཤད་ལྷ་ན།³⁷⁵

释天日月星宿兮

To narrate of the sun, moon, and stars,

ཉིའི་ཐད་ཀར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁷⁶

日之直径几由旬

In leagues, what is the diameter of the sun?

མཐའ་སྐོར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁷⁷

其周长有几由旬

In leagues, what is the perimeter of the sun?

མཐོ་དམའ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁷⁸

其之高有几由旬

In leagues, what is the height of the sun?

ལྷ་བའི་ཐད་ཀར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁷⁹

月之直径几由旬

In leagues, what is the diameter of the moon?

³⁷³ LT: ལྷ་ཚུ་ཤེལ་ལྷ་བ་བསིལ་བ་རེད། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལྷ་ཚུ་ཤེལ་ལྷ་བ་བསིལ་བ་རེད།

³⁷⁴ DP, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྐར་མའི་ལྷ་ལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད།

³⁷⁵ LT: དགུང་ཉི་ལྷ་སྐར་གསུམ་བཤད་ལྷ་ན། ཚངས་ཐིག་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། མཐའ་སྐོར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། མཐོ་དམའ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། དེ་རེ་རེའི་ཐད་ནས་མིང་རེ་དྲོངས། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ད་དགུང་ཉི་ལྷ་སྐར་གསུམ་བཤད་ལྷ་ན།

³⁷⁶ DP: དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། PT: ཉིའི་ཐད་ཀར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཉིའི་ཐད་ཀར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཉིའི་ཐད་ཀར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།

³⁷⁷ PT: མཐའ་སྐོར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མཐའ་སྐོར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།

³⁷⁸ PT: མཐོ་དམའ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མཐོ་དམའ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།

³⁷⁹ DP: ལྷ་བའི་ཐད་ཀར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། PT: ལྷ་བའི་ཐད་ཀར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལྷ་བའི་ཐད་ཀར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་བའི་ཐད་ཀར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།

མཐའ་སྐྱོར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁸⁰ 其周长有几由旬
In leagues, what is the perimeter of the moon?

མཐོ་དམའ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁸¹ 其之高有几由旬
In leagues, what is the height of the moon?

ལན། 答
Answer:

ཉི་ཟླའི་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།³⁸² 言日月以由旬计
Speaking of the size of the sun and moon,

ཐད་ཀར་དཔག་ཚད་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད།³⁸³ 直径五十由旬矣
They are fifty leagues in diameter.

ཉི་མར་གཅིག་གི་ལྷག་ལས་མེད།³⁸⁴ 日较月多一由旬
The sun's diameter is one league more than the moon.

མཐའ་སྐྱོར་དེ་ཡི་གསུམ་འགྲུར་ཡིན།³⁸⁵ 周长为月之三倍
The perimeter of the sun is three times that of the moon.

མཐོ་དམའ་དཔག་ཚད་དྲུག་གི་སྟེང་།³⁸⁶ 其之高为六由旬
They are six and,

³⁸⁰ PT: མཐའ་སྐྱོར་དུ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མཐའ་སྐྱོར་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།

³⁸¹ PT: མཐོ་དམའ་ལ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མཐོ་དམའ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།

³⁸² LT, PT: ཉི་ཟླའི་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཉི་ཟླ་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།

³⁸³ DP: ཉི་མའི་དཔག་གཅིག་ཡོད། ཟླའི་དཔག་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད། LT: ཚངས་ཐེག་དཔག་ཚད་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཐད་ཀར་དཔག་ཚད་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཉི་མའི་དཔག་ཚད་དཔག་གཅིག་ཡོད། ཟླའི་དཔག་ཚད་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད།

³⁸⁴ PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཉི་མ་ལ་གཅིག་གིས་ལྷག་ལས་མེད། ED: ཉི་མར་གཅིག་གི་ལྷག་ལས་མེད།

³⁸⁵ LT: མཐའ་སྐྱོར་དེ་ཡི་གསུམ་འགྲུར་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མཐའ་སྐྱོར་དུ་དཔག་ཚད་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད།

³⁸⁶ LT: མཐོ་དམའ་དཔག་ཚད་དྲུག་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མཐོ་དམའ་ལ་དཔག་ཚད་དྲུག་ཡིན། ED: མཐོ་དམའ་དཔག་ཚད་དྲུག་གི་སྟེང་།

བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡི་ཆ་གཅིག་བཞག³⁸⁷
One-eighteenth of a league in height.

又十八分之一矣

ཉི་ཟླའི་དཔག་ཚད་བཅི་ཚུལ་ཡིན།³⁸⁸
Such are the sizes of the sun and moon measured, in leagues.

日月由旬如是计

དྲི།
Question:

问

སྐར་མ་དགུང་ལ་ཤར་རྒྱ་དེ།³⁸⁹
Stars rising in the sky,

星宿现于苍穹兮

སྐར་མའི་གྲངས་ཀ་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁹⁰
How many stars are there?

星宿之数几何耶

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།
Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།
Answer:

答

སྐར་མའི་གྲངས་ཀ་བཤད་རྒྱ་ན།³⁹¹
Speaking of the number of stars,

释星宿之数量兮

³⁸⁷ LT, PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དཔག་ཚད་གཅིག་གི་བརྒྱད་ཆ་ཡོད། ED: བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡི་ཆ་གཅིག་བཞག

³⁸⁸ LT: ཉི་ཟླའི་དཔག་ཚད་བཅི་ཚུལ་ཡིན། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཉི་ཟླའི་དཔག་ཚད་ཅིས་ཚུལ་ཡིན།

³⁸⁹ MT: སྐར་མ་དགུང་ལ་ཤར་རྒྱ་དེ།

³⁹⁰ MT: སྐར་མའི་གྲངས་ཀ་ཅི་འདྲ་ཡོད། LT: སྐར་མའི་གྲངས་ཀ་ཅི་འདྲ་ཡོད། PT: སྐར་མའི་གྲངས་ཀ་ཅི་འདྲ་ཡོད། སྐར་མའི་རེ་ལ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྐར་མ་གྲངས་ཀ་ཅི་འདྲ་ཡོད། སྐར་མའི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།

³⁹¹ MT, LT, PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྐར་མའི་གྲངས་ཀ་བཤད་རྒྱ་ན།

བྱེ་བ་བརྒྱད་དང་ས་ཡ་ལྔ།³⁹² 八千五百万之数
There are eighty-five million.

སྐར་མའི་གུངས་ཀ་དེ་འདྲ་ཡོད།³⁹³ 星宿之数目如是
Such is the number of stars.

སྒྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

དྲི། 问
Question:

སྐར་མ་ཆེ་ཆུང་མང་པོ་ཡོད།³⁹⁴ 星宿大小繁多兮
There are many stars of all different sizes.

ཆེ་བ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁹⁵ 大者由旬几何耶
What size are the larger ones, in leagues?

འབྲིང་བ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁹⁶ 中者由旬几何耶
What size are the middle ones, in leagues?

ཆུང་བ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁹⁷ 小者由旬几何耶
What size are the smaller ones, in leagues?

³⁹² MT, LT: བྱེ་བ་བརྒྱད་དང་ས་ཡ་ལྔ། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འདྲ་བཞི་ས་དང་བྱེ་བ་བརྒྱད་ས་ཡ་ལྔ།

³⁹³ LT, PT: སྐར་མའི་གུངས་ཀ་དེ་འདྲ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྐར་མ་གུངས་ཀ་དེ་འདྲ་ཡོད།

³⁹⁴ LT: སྐར་མའི་ཆེ་ཆུང་མང་པོ་ཡོད། PT: སྐར་མ་ཆེ་ཆུང་མང་པོ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྐར་མ་ཆེ་ཆུང་མང་པོ་ཡོད།

³⁹⁵ DP: སྐར་མ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཆེ་བ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། PT: ཆེ་བ་ལ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྐར་མའི་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།

³⁹⁶ LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འབྲིང་བ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། PT: འབྲིང་བ་ལ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།

³⁹⁷ LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཆུང་བ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། PT: ཆུང་བ་ལ་དཔག་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།

ལན།

答

Answer:

སྐར་མའི་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།³⁹⁸

言星宿之大小兮

Speaking of the size of stars,

སྐར་མའི་དཔག་ཚད་སྒྲ་ཚོགས་རེད།³⁹⁹

星宿大小迥异矣

Their sizes are varied.

ཆེ་བ་རྒྱུད་གྲགས་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད།⁴⁰⁰

大者十八拘卢舍

The larger ones are eighteen earshots.⁷

འབྲིང་བ་རྒྱུད་གྲགས་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད།⁴⁰¹

中者十二拘卢舍

The middle ones are twelve earshots.

ཆུང་བ་རྒྱུད་གྲགས་གཅིག་ཏེ་ཡོད།⁴⁰²

小者一拘卢舍矣

The smaller ones are one earshot.

དེ་ཆེ་ཆུང་གསུམ་གྱི་སྐར་ཚད་ཡིན།⁴⁰³

三种之星宿如是

These are the sizes of the three different scales of stars.

³⁹⁸ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྐར་མའི་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།

³⁹⁹ MT: སྐར་མའི་དཔག་ཚད་སྒྲ་ཚོགས་རེད། སྐར་མ་ཆེན་པོ་མང་པོ་ཡིན། DP: སྐར་མའི་དཔག་ཚད་སྒྲ་ཚོགས་ཡོད།

⁴⁰⁰ MT, LT: ཆེ་བ་རྒྱུད་གྲགས་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད། DP: ཆེ་བ་དཔག་ཚད་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཆེ་བ་རྒྱུད་གྲགས་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཆེ་བ་དཔག་ཚད་བརྒྱུད་གྲགས་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད།

⁴⁰¹ MT, LT: འབྲིང་བ་རྒྱུད་གྲགས་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འབྲིང་བ་རྒྱུད་གྲགས་བརྒྱ་གཉིས་བར།

⁴⁰² MT: ཆུང་བ་རྒྱུད་གྲགས་གསུམ་རེ་ཡིན། DP: ཆུང་བ་བརྒྱུད་གྲགས་བརྒྱུད་གྲགས་ཆུང་བ་གཅིག་ཏེ་ཡོད། LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཆུང་བ་རྒྱུད་གྲགས་གསུམ་དང་གཅིག་ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཆུང་བ་བརྒྱུད་གྲགས་བརྒྱུད་གྲགས་ཆུང་བ་གཅིག་ཏེ་ཡོད། ED: ཆུང་བ་རྒྱུད་གྲགས་གཅིག་ཏེ་ཡོད།

⁴⁰³ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་ཆེ་ཆུང་གསུམ་གྱི་སྐར་ཚད་ཡིན།

དྲི

问

Question:

སྐར་མ་སྐར་ཆེན་ཉེར་བརྒྱད་ཡོད།⁴⁰⁴

大星宿有二十八

There are twenty-eight constellations.

ཤར་ལ་སྐར་མ་བདུན་རེ་ཡོད།⁴⁰⁵

东方有七星宿也

In the east, there are seven constellations.

རུབ་ལ་སྐར་མ་བདུན་རེ་ཡོད།⁴⁰⁶

西方有七星宿也

In the west, there are seven constellations.

ལྗོལ་སྐར་མ་བདུན་རེ་ཡོད།⁴⁰⁷

南方有七星宿也

In the south, there are seven constellations.

བྱང་ལ་སྐར་མ་བདུན་རེ་ཡོད།⁴⁰⁸

北方有七星宿也

In the north, there are seven constellations.

སྐར་ཆེན་ཉེར་བརྒྱད་མིང་རེ་དྲོད་ས།⁴⁰⁹

释二十八星宿名

Please narrate each of their names.

སྒྲུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

⁴⁰⁴ MT: འཇིག་རྟེན་ཆགས་མ་ཅི་འདྲ་སྒྲུང། LT: སྐར་མ་སྐར་ཆེན་ཉེར་བརྒྱད་ཡོད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྐར་མ་ལ་སྐར་ཆེན་ཉེར་བརྒྱད་ཡོད།

⁴⁰⁵ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཤར་ལ་སྐར་མ་བདུན་རེ་ཡོད།

⁴⁰⁶ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རུབ་ལ་སྐར་མ་བདུན་རེ་ཡོད།

⁴⁰⁷ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལྗོལ་སྐར་མ་བདུན་རེ་ཡོད།

⁴⁰⁸ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བྱང་ལ་སྐར་མ་བདུན་རེ་ཡོད།

⁴⁰⁹ LT: འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཉེར་བརྒྱད་མིང་རེ་དྲོད་ས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འཇིག་རྟེན་སྐར་ཆེན་ཉེར་བརྒྱད་མིང་རེ་དྲོད་ས། ED: སྐར་ཆེན་ཉེར་བརྒྱད་མིང་རེ་དྲོད་ས།

ལན།

答

Answer:

སློན་དྲུག་སྒྲར་མ་མགོ་དང་ལག⁴¹⁰ 昴毕觜宿参宿兮

Kṛttikā, Rohinī, Mrigashīrsha, Ārdrā,

ནབས་སོ་རྒྱལ་སྐག་བདུན་ནི་ཤར།⁴¹¹ 井鬼柳宿东七宿

Punarvasu, Pushya, and Āshleshā are the seven constellations in the east.

མཚུ་དང་གྲེ་དཔོ་མེ་བཞི་དང་།⁴¹² 星张翼宿轸宿兮

Maghā, Pūrva Phalgunī, Uttara Phalgunī, Hasta,

ནག་པ་ས་རི་ས་ག་ལྷོ།⁴¹³ 角亢氐者南七宿

Chitrā, Svātī, and Vishākhā are the seven constellations in the south.

ལྷ་མཚམས་སློན་སྐབས་ཚུ་སྟོད་དང་།⁴¹⁴ 房心尾宿箕宿兮

Anurādhā, Jyeshtha, Mūla, Pūrva Ashādhā,

ཚུ་སྐད་བྱི་བཞིན་ཕོ་བཞིན་རུབ།⁴¹⁵ 斗牛女宿西七宿

Uttara Ashādhā, Abhijit, and Śravaṇā are the seven constellations in the west.

མོན་གྲེ་མོན་གྲུ་ཁྲུམས་སྟོད་སྐད།⁴¹⁶ 虚危室宿壁宿兮

Śatabhiṣā, Dhaniṣṭhā, Pūrva Bhādrapadā, Uttara Bhādrapadā,

⁴¹⁰ LI, FY (འཛིག་རྟེན་ཚགས་ལུགས།): སློན་དྲུག་སྒྲར་མ་མགོ་དང་ལག PT: སློན་དྲུག་སྒྲ་མང་དང་མགོ་དང་ལག

⁴¹¹ LT: ནབས་སོ་རྒྱལ་སྐག་བདུན་ནི་ཤར། PT: ལྷ་སོ་རྒྱལ་སྐག་བདུན་ཤར། FY (འཛིག་རྟེན་ཚགས་ལུགས།): ནབས་སོ་རྒྱལ་དང་སྐག་བདུན་ཤར།

⁴¹² LI, FY (འཛིག་རྟེན་ཚགས་ལུགས།): མཚུ་དང་གྲེ་དཔོ་མེ་བཞི་དང་། PT: ཚུ་དང་གྲེ་དཔོ་མེ་གཞི་དང་།

⁴¹³ LI, FY (འཛིག་རྟེན་ཚགས་ལུགས།): ནག་པ་ས་རི་ས་ག་ལྷོ། PT: ནག་པ་ས་རི་ས་ག་བྱང་།

⁴¹⁴ LI, FY (འཛིག་རྟེན་ཚགས་ལུགས།): ལྷ་མཚམས་སློན་སྐབས་ཚུ་སྟོད་དང་། PT: ལྷ་ག་འཚམས་སློན་སྐབས་ཚུ་སྟོད་དང་།

⁴¹⁵ LI, FY (འཛིག་རྟེན་ཚགས་ལུགས།): ཚུ་སྐད་ཕོ་བཞིན་བྱི་བཞིན་རུབ། PT: ཚུ་སྐད་ཕོ་བཞིན་བྱི་བཞིན་རུབ། ED: ཚུ་སྐད་བྱི་བཞིན་ཕོ་བཞིན་རུབ།

⁴¹⁶ LT: མོན་གྲེ་མོན་གྲུ་ཁྲུམས་སྟོད་སྐད། PT: མོན་གྲེ་མོན་གྲུ་ཁྲུ་སྟོད་སྐད། FY (འཛིག་རྟེན་ཚགས་ལུགས།): མོན་གྲེ་མོན་གྲུ་ཁྲུམས་སྟོད་སྐད།

ནམ་གྲུ་ཐ་སྐར་བྲ་ཉེ་བྱང་།⁴¹⁷ 奎娄胃宿北七宿
Revatī, Ashvinī, and Bharanī are the seven constellations in the north.

ཕྱོགས་བཞིའི་སྐར་མ་བདུན་རེ་དང་།⁴¹⁸ 四方之星宿者兮
Seven constellations in each of the four cardinal directions,

རྩུ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་དེ་འབྲ་ཡིན།⁴¹⁹ 二十八星宿如是
In such way, they make twenty-eight constellations.

ཆད་ལྷག་མེད་པར་དྲངས་བཞག་ཡོད།⁴²⁰ 据实陈之无简略
Without missing or adding single one, I have narrated them all.

སྒྲུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འབྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

དྲི། 问
Question:

ཉི་མ་སྒྲིང་བཞིར་འཁོར་རྩལ་ཤོད།⁴²¹ 日绕四洲之情兮
Please narrate how the sun revolves around the Four Continents.

རང་འགྲོ་འཁོར་ན་ཅི་ལྟར་འཁོར།⁴²² 其自转之情何耶
How does the sun rotate on its own axis?

⁴¹⁷ LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ནམ་གྲུ་ཐ་སྐར་བྲ་ཉེ་བྱང་། PT: ལྷ་དུག་ཐ་སྐར་གྲོ་བཞིན་གྲོ།
⁴¹⁸ MT: ཕྱོགས་བཞིར་སྐར་མ་བདུན་བདུན་ཡིན། LT: ཕྱོགས་བཞིའི་སྐར་མ་བདུན་རེ་དང་། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཕྱོགས་བཞིའི་སྐར་མ་བདུན་དང་།
⁴¹⁹ LT: རྩུ་སྐར་ཉེ་བརྒྱད་དེ་འབྲ་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྩུ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་དེ་འབྲ་ཡིན།
⁴²⁰ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཆད་ལྷག་མེད་པར་དྲངས་བཞག་ཡོད།
⁴²¹ DP: ཉི་མའི་སྒྲིང་བཞིར་འཁོར་རྩལ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་རྩལ།): ཉི་མ་སྒྲིང་བཞིར་འཁོར་རྩལ་ཤོད།
⁴²² DP: རང་ན་མཚུ་བུ་འཁོར། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་རྩལ།): རང་འགྲོ་འཁོར་ན་ཅི་ལྟར་འཁོར།

སླིང་འགྲོ་ལའོར་ན་ཅི་ལྟར་ལའོར།⁴²³

绕四洲转情何耶

How does the sun revolve around the Four Continents?

སྤྱི་ཅི་ལྟར་ལའོར་ནི་རེད།⁴²⁴

晨昏昼夜何以现

How do dawn and dusk occur?

ལན།

答

Answer:

ཉི་མ་ལའོར་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།⁴²⁵

释日转之情形兮

Speaking of the rotation of the sun,

རང་འགྲོ་ལའོར་ན་གཡོན་དུ་ལའོར།⁴²⁶

其自转由西向东

The sun rotates clockwise on its own axis.

སླིང་འགྲོ་ལའོར་ན་གཡམས་སུ་ལའོར།⁴²⁷

绕四洲由东向西

The sun revolves anticlockwise around the Four Continents.

ཐོག་གི་བང་རིམ་བཞི་རུ་ལའོར།⁴²⁸

绕第四层旋转矣

It spins around the fourth terrace [of Mount Meru].

⁴²³ DP: སླིང་འགྲོ་བྱེད་ན་མཚུ་རུ་ལའོར། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སླིང་འགྲོ་ལའོར་ན་ཅི་ལྟར་ལའོར། ED: སླིང་འགྲོ་ལའོར་ན་ཅི་ལྟར་ལའོར།

⁴²⁴ DP: སྤྱི་ཅི་ལྟར་ལའོར་ལེ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྤྱི་ཅི་ལྟར་ལའོར་ལེ་རེད། ED: སྤྱི་ཅི་ལྟར་ལའོར་ནི་རེད།

⁴²⁵ DP: ཉི་མ་ལའོར་ཚུལ་བཤད་བརྒྱ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཉི་མ་ལའོར་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།

⁴²⁶ DP: རང་འགྲོ་བྱེད་ན་གཡོན་སུ་ལའོར། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): རང་འགྲོ་ལའོར་ན་གཡོན་དུ་ལའོར། ED: རང་འགྲོ་ལའོར་ན་གཡོན་དུ་ལའོར།

⁴²⁷ DP: སླིང་འགྲོ་བྱེད་ན་གཡམས་སུ་ལའོར། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སླིང་འགྲོ་ལའོར་ན་གཡམས་སུ་ལའོར། ED: སླིང་འགྲོ་ལའོར་ན་གཡམས་སུ་ལའོར།

⁴²⁸ DP: ཐོག་གི་བང་རིམ་བཞི་རུ་ལའོར། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཐོག་གི་བང་རིམ་བཞི་རུ་ལའོར། ED: ཐོག་གི་བང་རིམ་བཞི་རུ་ལའོར།

དྲི

问

Question:

གན་ཉི་མ་རྒྱག་པའི་རྒྱག་ལམ་ན།⁴²⁹

日经黄道带旋转

In the path of the sun rotating,

བྱིམ་དེ་ལ་ཉི་བྱིམ་བཟུ་གཉིས་ཡོད།⁴³⁰

其处有十二宫也

There are twelve zodiac houses of the sun.

བྱིམ་དེ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས།⁴³¹

释各个宫之名矣

Please narrate the name of each house.

སྒྲུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

བྱིམ་བཟུ་གཉིས་རེ་རེ་འདྲེན་རྒྱ་ན།⁴³²

言十二宫各宫兮

Speaking of each of the twelve houses,

གཞུ་དང་རྩ་མིན་བྱུ་པའི་བྱིམ།⁴³³

人马摩羯宝瓶宫

Sagittarius, Capricorn, Aquarius,

⁴²⁹ DP: གན་ཉི་མ་རྒྱག་པའི་རྒྱག་ལམ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གན་ཉི་མ་རྒྱག་པའི་རྒྱག་ལམ་ན། ED: གན་ཉི་མ་རྒྱག་པའི་རྒྱག་ལམ་ན།

⁴³⁰ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱིམ་དེ་ལ་ཉི་བྱིམ་བཟུ་གཉིས་ཡོད།

⁴³¹ DP: རེ་རེ་ལྷུང་རེ་དྲོངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱིམ་དེ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། ED: བྱིམ་དེ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས།

⁴³² DP: བྱིམ་བཟུ་གཉིས་རེ་རེ་འདྲེན་རྒྱ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱིམ་བཟུ་གཉིས་རེ་རེ་འདྲེན་རྒྱ་ན། ED: བྱིམ་བཟུ་གཉིས་རེ་རེ་འདྲེན་རྒྱ་ན།

⁴³³ DP: བྱིམ་བཟུ་གཉིས་དང་རྩ་མིན་བྱུ་པའི་བྱིམ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གཞུ་དང་རྩ་མིན་བྱུ་པའི་བྱིམ།

ཉ་བྱིམ་ལུག་བྱིམ་སྐང་གི་བྱིམ།⁴³⁴
Pisces, Aries, Taurus,

双鱼白羊金牛宫

འབྲིག་པ་ཀཏྟ་མེང་གའི་བྱིམ།⁴³⁵
Gemini, Cancer, Leo,

双子巨蟹狮子宫

བྱ་མོ་སྣང་དང་ཐྲིག་བྱིམ་ཅན།⁴³⁶
Virgo, Libra, and Scorpio,

室女天秤天蝎宫

བྱིམ་བརྩ་གཉིས་འདྲེན་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན།⁴³⁷
Such are the twelve zodiac houses of the sun.

言十二宫者如是

དྲི
Question:

问

བྱིད་གལ་ཏེ་བྱིམ་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།⁴³⁸
If you would like to elaborate on the zodiac houses,

如若汝释十二宫

དགུན་གྱི་བྱིམ་ལ་ཅི་འདྲ་ཡོད།⁴³⁹
How many Winter zodiac houses are there?

冬之宫者是何耶

དབྱིད་ཀྱི་བྱིམ་ལ་ཅི་འདྲ་ཡོད།⁴⁴⁰
How many Spring zodiac houses are there?

春之宫者是何耶

⁴³⁴ DP: ཉན་བྱིམ་སྐང་གི་བྱིམ། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཉ་བྱིམ་ལུག་བྱིམ་སྐང་གི་བྱིམ།

⁴³⁵ DP: འབྲིག་པ་ཀཏྟ་མེང་གི་བྱིམ། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): འབྲིག་པ་ཀཏྟ་མེང་གའི་བྱིམ། ED: འབྲིག་པ་ཀཏྟ་མེང་གའི་བྱིམ།

⁴³⁶ DP: བྱ་མོ་སྣང་དང་ཐྲིག་བྱིམ་ཅན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱ་མོ་སྣང་དང་ཐྲིག་བྱིམ་ཅན།

⁴³⁷ DP: བྱིམ་བརྩ་གཉིས་འདྲེན་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱིམ་བརྩ་གཉིས་འདྲེན་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

⁴³⁸ DP: བྱིད་གལ་ཏེ་བྱིམ་དེ་བཤད་རྒྱ་ན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱིད་གལ་ཏེ་བྱིམ་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།

⁴³⁹ DP: དགུན་གྱི་བྱིམ་ལ་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དགུན་གྱི་བྱིམ་ལ་ཅི་འདྲ་ཡོད།

⁴⁴⁰ DP: དབྱིད་ཀྱི་བྱིམ་ལ་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དབྱིད་ཀྱི་བྱིམ་ལ་ཅི་འདྲ་ཡོད།

དབྱར་གྱི་བྱིམ་ལ་ཅི་འདྲ་ཡོད།⁴⁴¹ 夏之宫者是何耶
How many Summer zodiac houses are there?

སྟོན་གྱི་བྱིམ་ལ་ཅི་འདྲ་ཡོད།⁴⁴² 秋之宫者是何耶
How many Autumn zodiac houses are there?

རང་རང་གི་བྱིམ་དེ་མིང་རེ་དྲོངས།⁴⁴³ 释各季之宫名矣
Please narrate the name of each zodiac house in each season.

ལན། 答
Answer:

དེ་བཞི་བོ་བྱིམ་དེ་འདྲེན་རྩུ་ན།⁴⁴⁴ 言四季之各宫兮
Speaking of the zodiac houses in the four seasons,

དེ་རེ་ལ་གྱི་བྱིམ་གསུམ་གསུམ་ཡོད།⁴⁴⁵ 日于每季经三宫
Each season has three.

གཞུ་དང་རྩུ་སྲིན་བུམ་པ་དགུན།⁴⁴⁶ 人马摩羯宝瓶冬
Sagittarius, Capricorn, and Aquarius are in Winter.

ཉ་བྱིམ་ལུག་བྱིམ་སྐང་བྱིམ་དཔྱིད།⁴⁴⁷ 双鱼白羊金牛春
Pisces, Aries, and Taurus are in Spring.

⁴⁴¹ DP: དབྱར་གྱི་བྱིམ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དབྱར་གྱི་བྱིམ་ལ་ཅི་འདྲ་ཡོད།

⁴⁴² DP: སྟོན་གྱི་བྱིམ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྟོན་གྱི་བྱིམ་ལ་ཅི་འདྲ་ཡོད།

⁴⁴³ DP: རང་རང་གི་བྱིམ་དེ་མིང་རེ་དྲོངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): རང་རང་གི་བྱིམ་དེ་མིང་རེ་དྲོངས།

⁴⁴⁴ DP: དེ་བཞི་བོ་བྱིམ་བརྒྱུད་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དེ་བཞི་བོ་བྱིམ་དེ་འདྲེན་རྩུ་ན།

⁴⁴⁵ DP: དེ་རེ་ལ་གྱི་བྱིམ་གསུམ་གསུམ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དེ་རེ་ལ་གྱི་བྱིམ་གསུམ་གསུམ་ཡོད།

⁴⁴⁶ DP: གཞུ་དང་རྩུ་སྲིན་བུམ་པ་དགུན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གཞུ་དང་རྩུ་སྲིན་བུམ་པ་དགུན།

⁴⁴⁷ DP: ཉ་བྱིམ་སྐང་བྱིམ་དཔྱིད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཉ་བྱིམ་ལུག་བྱིམ་སྐང་བྱིམ་དཔྱིད།

འབྲིག་པ་ཀཏྟཱ་སང་གོ་དབྱུང།⁴⁴⁸

双子巨蟹狮子夏

Gemini, Cancer, and Leo are in Summer.

བྱ་མོ་སྤང་དང་ཕྱིག་ཁྲིམ་སྟོན།⁴⁴⁹

室女天秤天蝎秋

Virgo, Libra, and Scorpio are in Autumn.

དེ་རེ་ལ་གསུམ་གསུམ་དེ་ལྟར་ཡིན།⁴⁵⁰

各季之三宫如是

Such are the three houses of each season.

དྲི།

问

Question:

དབྱར་ཉི་མ་རིང་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།⁴⁵¹

夏时日何以长耶

Please tell of why daylight is longer in the Summer?

དགུན་ཉི་མ་ཐུང་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།⁴⁵²

冬时日何以短耶

Why is daylight shorter in the Winter?

སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།⁴⁵³

秋昼夜何以等分

Why are days and nights of equal length in Autumn?

དེ་རེ་ལ་ཡུད་ཙམ་ཅི་འདྲ་ཡོད།⁴⁵⁴

嗚乎粟多几何耶

How many long hours are there in each season?⁸

448 DP: འབྲིག་པ་ཀཏྟཱ་སང་གོ་དབྱུང། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): འབྲིག་པ་ཀཏྟཱ་སང་གོ་དབྱུང།

449 DP: བྱ་མོ་སྤང་དང་ཕྱིག་ཁྲིམ་སྟོན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱ་མོ་སྤང་དང་ཕྱིག་ཁྲིམ་སྟོན།

450 DP: དེ་རེ་ལ་གསུམ་དུ་སྟེ་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དེ་རེ་ལ་གསུམ་གསུམ་དེ་ལྟར་ཡིན།

451 MT: དབྱར་ཉི་མ་རིང་ནི་ཅི་ཞིག་རེད། DP: དབྱར་དུ་ཉི་མ་རིང་ཚུལ་འབད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དབྱར་དུ་སྟེ་ཉི་མ་རིང་ཚུལ་ཤོད།

452 MT: དགུན་ཉི་མ་ཐུང་ནི་ཅི་ཞིག་རེད། DP: དགུན་ཉི་མ་ཐུང་ཚུལ། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དགུན་ཉི་མ་ཐུང་ཚུལ་ཅི་ལྟར་ཡིན།

453 MT: སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་དེ་ཅི་ཞིག་རེད། DP: སྟོན་ཉི་མཚན་མཉམ་ཚུལ་མཉམ་སྟེ་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་ཚུལ་ཅི་ལྟར་ཡིན།

454 DP: ལ་ཡིང་ཙམ་མཆི་འདྲ་ཡོད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དེ་རེ་ལ་ཡུད་ཙམ་ཅི་འདྲ་ཡོད།

སྒྲུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་གྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

དབྱར་ཉི་མ་རིང་ནི་བཤད་རྒྱ་ན།⁴⁵⁵

言夏昼何以长兮

Speaking of the reason why daylight is longer in the Summer,

རི་ཡི་རྒྱལ་པོའི་ཕྱི་ལ་བསྐངས།⁴⁵⁶

日于须弥外缘行

The sun circles around the outside of Mount Meru.

དབྱར་ཉིན་མོ་ཡུད་ཙམ་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད།⁴⁵⁷

昼十八晡乎栗多

Summer days have eighteen hours.

དབྱར་མཚན་མོ་ཡུད་ཙམ་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད།⁴⁵⁸

夜十二晡乎栗多

Summer nights have twelve hours.

དགུན་ཉི་མ་གྲུང་ནི་བཤད་རྒྱ་ན།⁴⁵⁹

言冬昼何以短兮

Speaking of the reason why daylight is shorter in the Winter,

རི་ཡི་རྒྱལ་པོའི་ནང་ལ་བསྐངས།⁴⁶⁰

日于须弥内围行

The sun circles around the inside of Mount Meru.

⁴⁵⁵ MT: དབྱར་ཉི་མ་རིང་ནི་བཤད་རྒྱ་ན།

⁴⁵⁶ MT: རི་ཡི་རྒྱལ་པོའི་ཕྱི་ལ་བསྐངས།

⁴⁵⁷ DP: དབྱར་ཉི་མ་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): དབྱར་ཉིན་མོ་ཡུད་ཙམ་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད།

⁴⁵⁸ DP: དབྱར་མཚན་མོ་ཡུད་ཙམ་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): དབྱར་མཚན་མོ་ཡུད་ཙམ་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད།

⁴⁵⁹ MT: དགུན་ཉི་མ་གྲུང་ནི་བཤད་རྒྱ་ན།

⁴⁶⁰ MT: རི་ཡི་རྒྱལ་པོའི་ནང་ལ་བསྐངས།

དགུན་ཉིན་མོ་ཡུང་ཙམ་བརྩ་གཉིས་ཡོད།⁴⁶¹
Winter days have twelve hours.

昼十二晷乎栗多

དགུན་མཚན་མོ་ཡུང་ཙམ་བརྩ་བརྩ་ཡོད།⁴⁶²
Winter nights have eighteen hours.

夜十八晷乎栗多

སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།⁴⁶³
Speaking of the reason why days and nights are of equal length in the Autumn,

秋时昼夜何以同

རི་ཡི་རྒྱལ་པོའི་ཁ་ལ་བསྐྱོད།⁴⁶⁴
The sun revolves around the surface of Mount Meru.

日于须弥山沿行

སྟོན་ཉིན་མཚན་བརྩ་ལྔ་ལྔ་ཡོད།⁴⁶⁵
Days and nights in the Autumn are an equal length of fifteen hours.

各十五晷乎栗多

ཉིན་མཚན་རིང་གྲང་དེ་ལྔ་ཡིན།⁴⁶⁶
Such is the length of days and nights.

昼夜之长短如是

དྲི།
Question:

问

དེ་རེ་ལ་ཚུ་ཚད་ཅི་ལྔ་ཡོད།⁴⁶⁷
How many short hours are there in each season?

其时所长各几何

⁴⁶¹ DP: དགུན་ཉི་མོ་ཡུང་ཙམ་བརྩ་གཉིས་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དགུན་ཉིན་མོ་ཡུང་ཙམ་བརྩ་གཉིས་ཡོད།

⁴⁶² DP: མཚན་མོ་ཡུང་ཙམ་བརྩ་བརྩ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དགུན་མཚན་མོ་ཡུང་ཙམ་བརྩ་བརྩ་ཡོད།

⁴⁶³ MT: སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།

⁴⁶⁴ MT: རི་ཡི་རྒྱལ་པོའི་ཁ་ལ་བསྐྱོད།

⁴⁶⁵ MT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྟོན་ཉིན་མཚན་བརྩ་ལྔ་ལྔ་ཡོད། DP: སྟོན་ཉིན་མོ་བརྩ་ལྔ་ལྔ་ཡོད།

⁴⁶⁶ DP: ཉིན་མཚན་རིང་གྲང་དེ་ལྔ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཉིན་མཚན་རིང་གྲང་དེ་ལྔ་ཡིན། ED: ཉིན་མཚན་རིང་གྲང་དེ་ལྔ་ཡིན།

⁴⁶⁷ DP: དེ་རེ་ལ་ཚུ་ཚད་ཅི་ལྔ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དེ་རེ་ལ་ཚུ་ཚད་ཅི་ལྔ་ཡོད། ED: དེ་རེ་ལ་ཚུ་ཚད་ཅི་ལྔ་ཡོད།

སྒྲུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་གྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

དེ་གསུམ་པོའི་རྒྱ་ཚོད་བཤད་རྒྱ་ན།⁴⁶⁸

释三季之时长兮

Speaking of the number of short hours in the three seasons,

དབྱར་ཉིན་མོ་རྒྱ་ཚོད་བཞི་བརྒྱ་ཡོད།⁴⁶⁹

夏之日长四十时

Summer has forty hours of daylight.

དགུན་ཉིན་མོ་རྒྱ་ཚོད་ཉི་ཤུ་ཡོད།⁴⁷⁰

冬之日长二十时

Winter has twenty hours of daylight.

སྟོན་ཉིན་མཚན་སུམ་རུ་འདྲ་འདྲ་ཡིན།⁴⁷¹

秋之日长三十时

Autumn has thirty hours of daylight.

སྒྲུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

ཆོས་ལྗེའི་སྐབས་ཅི་ཞིག་རེད།⁴⁷²

月于五日何状耶

What does the moon look like on the fifth day of the month?

⁴⁶⁸ DP: དེ་གསུམ་པོ་རྒྱ་ཚོད་བཤད་བརྒྱ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): དེ་གསུམ་པོའི་རྒྱ་ཚོད་བཤད་རྒྱ་ན།

⁴⁶⁹ DP: དབྱར་ཉིན་མོ་རྒྱ་ཚོད་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): དབྱར་ཉིན་མོ་རྒྱ་ཚོད་བཞི་བརྒྱ་ཡོད།

⁴⁷⁰ DP: དགུན་ཉིན་མོ་རྒྱ་ཚོད་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): དགུན་ཉིན་མོ་རྒྱ་ཚོད་ཉི་ཤུ་ཡོད།

⁴⁷¹ DP: སྟོན་ཉིན་མོ་སུམ་རུ་འདྲ་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): སྟོན་ཉིན་མཚན་སུམ་རུ་འདྲ་འདྲ་ཡིན།

⁴⁷² MT: ཆོས་ལྗེའི་སྐབས་ཅི་ཞིག་རེད།

བཙོ་ལྗེ་ལྷ་བ་ཅི་ཞིག་རེད།⁴⁷³

月于十五何状耶

What does the moon look like on the fifteenth day of the month?

ཉི་ཤུ་ལྷ་བ་ཅི་ཞིག་རེད།⁴⁷⁴

月于廿日何状耶

What does the moon look like on the twentieth day of the month?

ལན།

答

Answer:

ཚེས་ལྗེ་ལྷ་བ་ཟོར་བ་རེད།⁴⁷⁵

月于五日如镰刀

The waxing crescent moon looks like a sickle.

བཙོ་ལྗེ་ལྷ་བ་སྟོ་ལོ་རེད།⁴⁷⁶

月于十五如圆球

The full moon looks like a ball.

ཉི་ཤུ་ལྷ་བ་ལྷགས་ཀྱ་རེད།⁴⁷⁷

月于廿日如残钩

The waning moon looks like a hook.

དྲི།

问

Question:

ཉི་ལྷ་སྐར་གསུམ་ཤར་རྒྱལ་ཤོད།⁴⁷⁸

释日月星宿显现

Please narrate how the sun, moon, and stars rise.

⁴⁷³ MT: བཙོ་ལྗེ་ལྷ་བ་ཅི་ཞིག་རེད།

⁴⁷⁴ MT: ཉི་ཤུ་ལྷ་བ་ཅི་ཞིག་རེད།

⁴⁷⁵ MT: ཚེས་ལྗེ་ལྷ་བ་ཟོར་བ་རེད།

⁴⁷⁶ MT: བཙོ་ལྗེ་ལྷ་བ་སྟོ་ལོ་རེད།

⁴⁷⁷ MT: ཉི་ཤུ་ལྷ་བ་ལྷགས་ཀྱ་རེད།

⁴⁷⁸ MT: ཉི་མ་དགུང་ལ་ཤར་རྒྱལ་ཤོད། ལྷ་བ་དགུང་ལ་ཤར་རྒྱལ་ཤོད། སྐར་མ་དགུང་ལ་ཤར་རྒྱལ་ཤོད། LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཚགས་ལུགས།): ཉི་ལྷ་སྐར་གསུམ་ཤར་རྒྱལ་ཤོད།

རི་གང་གི་ཐང་ནས་ཤར་བ་ཡིན།⁴⁷⁹

其于何山显现耶

Over which mountain do they rise?

དེ་ཤར་བའི་ཤར་ཚུལ་ཅི་ལྟར་ཡིན།⁴⁸⁰

其显现之情何耶

Please narrate the way in which they rise.

སྒྲུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

དེ་ཤར་བའི་ཤར་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།⁴⁸¹

言其显现之情兮

Speaking of the ways in which they rise,

རི་ཆེ་བ་རི་རྒྱལ་ལྷུན་པོ་ཡི།⁴⁸²

于须弥山显现也

Mount Meru,

བང་རིམ་བཞི་ཡི་ཐང་ཀར་དང་།⁴⁸³

于其第四层周匝

Whose fourth terrace,

⁴⁷⁹ MT: ཉི་མ་དགུང་ལ་ཤར་ཚུལ་དེ། ཉི་མ་རྒྱ་མཚོའི་ནང་ནས་ཤར། ཉི་མ་ལྷ་སྒྲུ་རེངས་ལྷ། ལྷ་བ་དགུང་ལ་ཤར་ཚུལ་དེ། ལྷ་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་ཤར། ལྷ་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་ཤར། ལྷ་རྒྱ་མཚོའི་ཁ་ལ་ཤར། DP: འོ་ཉི་མ་རི་ཤར་ཚུལ་བཤད། རྒྱ་ཐོག་གི་རི་བརྒྱུན་པོ་ཡིན། ཐོ་དཔག་གི་རེ་མཐར་ནས་འཁོར། གསེར་རྩོག་རི་མཐར་ན་ཤར། LT: **རི་གང་གི་ཐང་ནས་ཤར་བ་ཡིན།** PT: རི་གང་ཤར་ནས་ཤར་བ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རི་གང་ལ་ཐང་ནས་ཤར་བ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དེ་ཉི་མ་དེ་ལ་ཤར་ཚུལ་ཤོད། རྒྱ་ཐོག་གི་རི་རྒྱལ་ལྷུན་པོ་ཡིན། ཀའ་དཔག་ཚད་གང་ལ་ཐང་ནས་འཁོར། གསེར་རི་གང་ལ་ཐང་ནས་ཤར།

⁴⁸⁰ LT: **དེ་ཤར་བའི་ཤར་ཚུལ་ཅི་ལྟར་ཡིན།** PT: དེ་ཤར་བའི་ཤར་ཚུལ་ཅི་ལྟར་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་ཤར་བའི་ཤར་ཚུལ་ཅི་ལྟར་ཡིན།

⁴⁸¹ DP: ཉི་མ་རི་ཤར་ཚུལ་ནི། ཆར་རྒྱ་ཐོག་གི་རི་བརྒྱུན་པོ་ཡིན། དཔག་ཚད་བཞི་ཁྲི་ཐང་ནས་བཤད། གཉན་ཞིང་འཇིག་རྟེན་རི་ཅི། ཐོ་ཉི་མ་ཤར་ཚུལ་དུ་སྤྲོད། LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): **དེ་ཤར་བའི་ཤར་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།** PT: དེ་ཤར་བའི་ཤར་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཉི་མ་དེ་ལ་ཤར་ཚུལ་ནི། རྒྱ་ཐོག་གི་རི་རྒྱལ་ལྷུན་པོ་ཡིན། དཔག་ཚད་བཞི་ཁྲི་ཐང་ནས་ཤར། གཉན་ཞིང་འཇིག་རི་ཅི་ལ་ཤར། ཀའ་ཉི་མ་ཤར་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

⁴⁸² LT: **རི་ཆེ་བ་རི་རྒྱལ་ལྷུན་པོ་ཡིན།** PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): **རི་ཆེ་བ་རི་རྒྱལ་ལྷུན་པོ་ཡི།**

⁴⁸³ LT: **བང་རིམ་བཞི་ཡི་ཐང་ཀར་དང་།** PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): **བང་རིམ་བཞིའི་ཐང་ཀར་དང་།**

རི་གཉལ་ཤིང་འཛིན་གྱི་ཚེ་མོ་ནས།⁴⁸⁴

于持双山之巔也

Which is also the peak of the Yoke Holder Mountain,

ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་ཤར་བ་ཡིན།⁴⁸⁵

日月星宿升起矣

Is where the sun, moon, and stars rise.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

ནང་བརྩུང་སེམས་ཅན། Sentient Beings

有情世间

དྲི།

问

Question:

ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་བསྐྱད་ན།⁴⁸⁶

器世间已成形兮

The Receptacle World is formed.

ནང་སེམས་ཅན་སྐྱེས་པའི་ཁམས་གསུམ་ཤོད།⁴⁸⁷

释生有情之三界

Please narrate the Three Realms within it where sentient beings are born.

⁴⁸⁴ LT: རི་གཉལ་ཤིང་འཛིན་རྟེན་ཚེ་མོ་ནས། PT: རི་གཉལ་ཤིང་འཛིན་གི་ཚེ་མོ་ནས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རི་གཉལ་ཤིང་འཛིན་གྱི་ཚེ་མོ་ནས།

⁴⁸⁵ LT: ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་ཤར་བ་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཉི་ཟླ་དེ་ནས་ཤར་བ་ནས་ཡིན།

⁴⁸⁶ DP: ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱད་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཕྱི་ཉིད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱད་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཕྱི་ཉིད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱད་ན། ED: ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་བསྐྱད་ན།

⁴⁸⁷ MT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གནས་སེམས་ཅན་སྐྱེས་པའི་ཁམས་གསུམ་ཤོད། DP: ནང་བརྩུང་གྱི་སེམས་ཅན་སྐྱེད་ཚུལ་བཤད། LT: གནས་སེམས་ཅན་སྐྱེ་བའི་ཁམས་གསུམ་ཤོད། PT: གནས་སེམས་ཅན་སྐྱེས་པའི་ཁམས་གསུམ་ཤོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ནང་བརྩུང་གྱི་སེམས་ཅན་སྐྱེས་ཚུལ་ཤོད། ED: ནང་སེམས་ཅན་སྐྱེས་པའི་ཁམས་གསུམ་ཤོད།

ཁམས་གསུམ་དེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས།⁴⁸⁸

三界各个名何耶

Please narrate each of their names.

སྒྱུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

གནས་འདོད་ཁམས་གཟུགས་ཁམས་གཟུགས་མེད་ཁམས།⁴⁸⁹

欲界色界无色界

Desire Realm, Form Realm, and Formless Realm.

སེམས་ཅན་སྐྱེས་པའི་ཁམས་གསུམ་རེད།⁴⁹⁰

所生有情之三界

Sentient beings are born in these Three Realms.

སྒྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

ཁྱོད་ལ་ཁམས་གསུམ་བཤད་རྒྱ་ན།⁴⁹¹

汝所释之三界兮

You have already narrated the Three Realms [*kham*].

⁴⁸⁸ MT: ཁམས་གསུམ་དེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། LT: ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། PT: ཁམས་གསུམ་དེ་རེ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཁམས་གསུམ་དེ་རེ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས།

⁴⁸⁹ MT, LT, PT: གནས་འདོད་ཁམས་གཟུགས་ཁམས་གཟུགས་མེད་ཁམས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གནས་འདོད་ཁམས་གཟུགས་ཁམས་གཟུགས་མེད་ཁམས།

⁴⁹⁰ MT: སེམས་ཅན་སྐྱེས་པའི་ཁམས་གསུམ་རེད། LT: དེ་སེམས་ཅན་སྐྱེ་བའི་ཁམས་གསུམ་ཡིན། PT: དེ་སེམས་ཅན་སྐྱེས་པའི་ཁམས་གསུམ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་སེམས་ཅན་སྐྱེས་པའི་ཁམས་གསུམ་ཡིན།

⁴⁹¹ LT: ཁྱོད་ལ་ཁམས་གསུམ་བཤད་རྒྱ་ན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཁྱོད་ལ་གལ་ཏེ་ཁམས་གསུམ་བཤད་རྒྱ་ན།

ཁམས་རྒྱས་པ་དྲུག་ཅུ་རེ་བཞི་ཡོད།⁴⁹²

To explain the *kham* in detail, there are sixty-four.

其有六十四界也

དེ་མདོར་བསྟུས་བཤད་ན་བཙེ་བརྒྱད་ཡོད།⁴⁹³

To explain the *kham* in brief, there are eighteen.⁹

簡而言之十八界

དེ་རེ་རེའི་ཐད་ནས་མིང་རེ་དྲོངས།⁴⁹⁴

Please narrate each of their names.

其各界之名何耶

ལན།

Answer:

答

ཁམས་ལ་བཙེ་བརྒྱད་བཤད་རྒྱ་ཡོད།⁴⁹⁵

Counted together, there are Eighteen Elements [*kham*].

界有十八之数兮

ཁམས་ལ་བཙེ་བརྒྱད་བཤད་རྒྱ་ན།⁴⁹⁶

The Eighteen Elements are:

所计十八界者也

མིག་དང་ན་བ་སྣ་དང་ལྗེ།⁴⁹⁷

Eye, ear, nose, and tongue,

眼与耳与鼻与舌

ལུས་དང་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་དང་དྲུག་⁴⁹⁸

Body and mind make the six [sense faculties].

身与意者六根矣

⁴⁹² LI, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཁམས་རྒྱས་པ་དྲུག་ཅུ་རེ་བཞི་ཡོད། PT: ཁམས་རྒྱས་པ་དྲུག་ཅུ་རེ་བཞི་ཡོད།

⁴⁹³ LT: དེ་མདོར་བསྟུས་བཤད་ན་བཙེ་བརྒྱད་ཡོད། PT: དེ་མདོར་བསྟུས་ནས་བཙེ་བརྒྱད་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་མདོར་བསྟུས་ན་བཙེ་བརྒྱད་ཡོད།

⁴⁹⁴ LT: དེ་རེ་རེའི་ཐད་ནས་མིང་རེ་དྲོངས། PT: བཙེ་བརྒྱད་པོ་དེ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བཙེ་བརྒྱད་པོ་དེ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས།

⁴⁹⁵ LI, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཁམས་ལ་བཙེ་བརྒྱད་བཤད་རྒྱ་ཡོད།

⁴⁹⁶ LI, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཁམས་ལ་བཙེ་བརྒྱད་བཤད་རྒྱ་ན།

⁴⁹⁷ LI, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མིག་དང་ན་བ་སྣ་དང་ལྗེ།

⁴⁹⁸ LT: ལུས་དང་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་དང་དྲུག་ PT: ལུས་དང་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་དེ།

མིག་དང་ན་དང་སྣ་བ་དང་།⁴⁹⁹ 眼识耳识鼻识兮
Eye consciousness, ear consciousness, and nose consciousness,

ལྗེ་ལྷས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དྲུག་⁵⁰⁰ 舌身意识六识矣
Tongue consciousness, body consciousness, and mind consciousness make six consciousnesses,

གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱའི་ཁམས།⁵⁰¹ 色声香味触之尘
Forms, sounds, odors, tastes, and textures,

ཚོས་ཁམས་བཞག་ན་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད།⁵⁰² 及法尘共十八界
And Dharma [the Six Sense Objects] make Eighteen Elements.

བཙོ་བརྒྱད་བཞག་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན།⁵⁰³ 其十八界者如是
Such are the Eighteen Elements.

དྲི། 问
Question:

དེ་མི་ཚད་སྐྱེ་མཚེད་བཅུ་གཉིས་ཡོད།⁵⁰⁴ 此外尚有十二处
Other than these, there are Twelve Sense Bases.

⁴⁹⁹ LT: ས་རྒྱ་མེ་རླུང་གནས་བཞེད་ཁམས། རྣམ་མཁའི་ཁམས་དང་དྲུག་སྟོང་སྟེ། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): ས་རྒྱ་མེ་རླུང་གནས་བཞེད་ཁམས། རྣམ་མཁའི་ཁམས་དང་དྲུག་སྟེང་དྲ། ED: མིག་དང་ན་དང་སྣ་བ་དང་།

⁵⁰⁰ ED: ལྗེ་ལྷས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དྲུག་

⁵⁰¹ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱའི་ཁམས།

⁵⁰² LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): ཚོས་ཁམས་བཞག་ན་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད།

⁵⁰³ LT: བཙོ་བརྒྱད་བཞག་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): ཁམས་བཙོ་བརྒྱད་བཞག་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

⁵⁰⁴ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): དེ་མི་ཚད་སྐྱེ་མཚེད་བཅུ་གཉིས་ཡོད། ED: དེ་མི་ཚད་སྐྱེ་མཚེད་བཅུ་གཉིས་ཡོད།

དེ་བཅུ་གཉིས་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས།⁵⁰⁵

十二处名各何耶

Please narrate each of their names.

ཁྱེད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

尔作答之莫迟误

Please answer my questions without further ado.

ལན།

答

Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ལ།

应答所问者如是

To give an answer to that,

མིག་དང་ན་བ་སྣ་དང་སྟེ།⁵⁰⁶

眼与耳与鼻与舌

Eye, ear, nose, and tongue,

ལུས་དང་ཡིད་ནི་སྟེ་མཆེད་དུག་⁵⁰⁷

身与意者六根矣

Body and mind make Six Sense Faculties.

གཟུགས་སྐྱ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་དང་།⁵⁰⁸

色声香味触之尘

Forms, sounds, odors, tastes, and textures,

ཚོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་བཅས་པ་དུག་⁵⁰⁹

及法尘共六者矣

Together with Dharma make Six Sense Objects.

སྟེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་འདྲེན་རྩལ་ཡིན།⁵¹⁰

其十二处者如是

Such are the Twelve Sense Bases.

⁵⁰⁵ LT: དེ་བཅུ་གཉིས་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། PT: དེ་བཅུ་གཉིས་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་བཅུ་གཉིས་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས།

⁵⁰⁶ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མིག་དང་ན་བ་སྣ་དང་སྟེ།

⁵⁰⁷ LT: ལུས་དང་ཡིད་ནི་སྟེ་མཆེད་དུག། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལུས་རྣམ་ཤེས་དང་ནི་སྟེ་མཆེད་དུག།

⁵⁰⁸ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གཟུགས་སྐྱ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་དང་།

⁵⁰⁹ LT: ཚོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་བཅས་པ་དུག། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཚོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་དང་བཅས་དུག།

⁵¹⁰ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྟེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་འདྲེན་རྩལ་ཡིན།

དྲི

问

Question:

འདོད་ལྷའི་གནས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡོད།⁵¹¹

欲界天有几重耶

How many abodes are there in the Desire Realm?

ཐོག་གཟུགས་ཁམས་གནས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡོད།⁵¹²

色界天有几重耶

Above it, how many abodes are there in the Form Realm?

སྤེང་གཟུགས་མེད་གནས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡོད།⁵¹³

无色界天几重耶

At the top, how many abodes are there in the Formless Realm?

སྒྲུ་དལ་མོ་འོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

ཁམས་གསུམ་པོའི་གནས་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།⁵¹⁴

言三界之诸天兮

Speaking of the abodes in the Three Realms,

འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་ཡོད།⁵¹⁵

欲界六种天人矣

There are six classes of gods [residing in six abodes] in the Desire Realm.

⁵¹¹ DP: འདོད་ལྷའི་གནས་ཏེ་མཆི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): འོ་འདོད་ལྷའི་གནས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡོད། ED: འདོད་ལྷའི་གནས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡོད།

⁵¹² DP: ཐོག་གཟུགས་ཁམས་གནས་ཏེ་མཆི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཐོག་གཟུགས་ཁམས་གནས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡོད།

⁵¹³ DP: སྤེང་གཟུགས་གནས་ཏེ་མཆི་འདྲ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སྤེང་གཟུགས་མེད་གནས་དེ་ཅི་འདྲ་ཡོད།

⁵¹⁴ DP: ཁམས་གསུམ་པོའི་གནས་ཏེ་བཤད་བརྒྱད་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཁམས་གསུམ་པོའི་གནས་དེ་བཤད་རྒྱ་ན། ED: ཁམས་གསུམ་པོའི་གནས་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།

⁵¹⁵ DP: འོ་འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་དྲུག་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): འོ་འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་ཡོད། ED: འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་ཡོད།

སྲུམ་ཅུ་ཙ་གསུམ་གནས་དང་གཉིས།⁵²¹ 二者是忉利天也
The abode of Thirty-three, the second one,

འཐབ་བྲལ་དགའ་ལྗན་འཕྲུལ་དགའ་སོགས།⁵²² 夜摩兜率化乐天
The abode of the Conflict Free, the abode of the Joyous, and the abode of
Enjoying Emanations,

གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་གནས་དང་བླུག་རེད།⁵²³ 六者他化自在天
The abode of Mastery over Others' Emanations, the sixth one.

འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་རིགས་བླུག་རེད།⁵²⁴ 欲界六天人如是
Such are the six classes of gods in the Desire Realm.

དྲི། 问
Question:

འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་རིགས་བླུག་གི།⁵²⁵ 欲界六种天人兮
Among the six classes of gods in the Desire Realm,

དེ་ས་དང་འདྲེས་པ་ཅི་འདྲ་ཡོད།⁵²⁶ 地属者有几何耶
How many of them reside in terrestrial palaces?

གནས་དང་གཅིག FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཀུན་རྒྱལ་ཚེན་རིགས་བཞི་སྲུམ་ཅུ་ཙ་གསུམ། འཐབ་བྲལ་དགའ་ལྗན་འཕྲུལ་དགའ་དང་། གནས་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བླུག་བླུག་པོ་ཡིན།

521 MT, LI, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྲུམ་ཅུ་ཙ་གསུམ་གནས་དང་གཉིས།

522 MT: འཐབ་བྲལ་འཕྲུལ་དགའ་དགའ་ལྗན་སོགས། LI, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འཐབ་བྲལ་དགའ་ལྗན་འཕྲུལ་དགའ་ལྗ། PT: འཐབ་བྲལ་དགའ་ལྗན་ལྷ་ལྷུག་དགའ་ལྗ།

523 MT, LI, PT: གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་གནས་དང་བླུག FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གཞན་འཕྲུལ་དབང་བླུག་གནས་དང་བླུག

524 MT: འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་རིགས་བླུག་རེད། LI: དེ་འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་གནས་བླུག་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་རིགས་བླུག་ཡིན།

525 LI: འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་རིགས་བླུག་པོ། གནས་འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་རིགས་བླུག་གི། PT: འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་རིགས་བླུག་པོ། འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་ལྷུག་དགའ་གི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་རིགས་བླུག་པོ། འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་རིགས་བླུག་གི།

526 MT: དེ་ས་དང་འདྲེས་པ་ཅི་འདྲ་ཡོད། DP: འོག་ས་ལ་བྲགས་པའི་གནས་ཏེ་བཤད། LI: གནས་ས་དང་འདྲེས་པ་ཅི་འདྲ་ཡོད། PT: གནས་ས་དང་འདྲེས་པ་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གནས་ས་དང་འདྲེས་པ་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): འོག་ས་ལ་མ་བྲག་གནས་དེ་ཤོད།

དེ་རེ་རེའི་མིང་དེ་ཁ་ལ་རྟོངས།⁵²⁷

释其各个之名也

Please narrate each of their names.

ས་དང་མ་འདྲེས་ཅི་འདྲ་ཡོད།⁵²⁸

天属者有几何耶

How many of them reside in celestial palaces?

དེ་རེ་རེའི་མིང་དེ་ཁ་ལ་རྟོངས།⁵²⁹

释其各个之名也

Please narrate each of their names.

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

ས་དང་མ་འདྲེས་པ་གནས་གཉིས་ཡོད།⁵³⁰

地属者有二种兮

Two abodes are terrestrial.

རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་སྐུ་བྱ་གསུམ།⁵³¹

四天王天忉利天

The abode of the Four Great Kings and the abode of Thirty-three,

⁵²⁷ MT: དེ་རེ་རེའི་མིང་དེ་ཁ་ལ་རྟོངས།

⁵²⁸ MT, LI, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ས་དང་མ་འདྲེས་ཅི་འདྲ་ཡོད། DP: འོག་ས་ལ་མ་ཐུགས་གནས་ཏི་བཤད། PT: ས་དང་མ་འདྲེས་ཆེ་འདྲ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): འོག་ས་ལ་ཐུག་པའི་གནས་དེ་ཤོད།

⁵²⁹ MT: དེ་རེ་རེའི་མིང་དེ་ཁ་ལ་རྟོངས། LI: དེ་རེ་རེའི་ཐད་ནས་མིང་རེ་རྟོངས། PT: དེ་རེ་རེ་ཁ་ནས་མིང་རེ་རྟོངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་རེ་རེ་ཁ་ནས་མིང་རེ་རྟོངས།

⁵³⁰ LI: ས་དང་མ་འདྲེས་པའི་གནས་གཉིས་ཡོད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ས་དང་མ་འདྲེས་པའི་གནས་གཉིས་ཡོད། ED: ས་དང་མ་འདྲེས་པ་གནས་གཉིས་ཡོད།

⁵³¹ MT, LI: རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་སྐུ་བྱ་གསུམ། DP: གནས་སྐུ་བྱ་ལྔ་རྒྱལ་ཆེན་བཞི། PT: རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་སྐུ་བྱ་ལྔ་གསུམ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་སྐུ་བྱ་ལྔ་གསུམ་ནི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): གནས་སྐུ་བྱ་ལྔ་གསུམ་རྒྱལ་ཆེན་བཞི།

ས་དང་འདྲེས་པ་གནས་གཉིས་ཡིན།⁵³² 二种是为地属矣
Are connected to the earth.

ས་དང་མ་འདྲེས་གནས་བཞི་ཡོད།⁵³³ 天属者有四种兮
Four abodes are celestial.

འཐབ་བྲལ་འཕྲུལ་དགའ་དགའ་ལྡན་གསུམ།⁵³⁴ 夜摩兜率化乐天三
The abode of the Conflict Free, the abode of the Joyous, and the abode of
Enjoying Emanations,

གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་གནས་དང་བཞི།⁵³⁵ 他化自在天者四
And the abode of Mastery over Others' Emanations,

ས་དང་མ་འདྲེས་གནས་བཞི་ཡིན།⁵³⁶ 四者皆为天属矣
These four abodes are not connected to the earth.

སྒྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

⁵³² MT, LI, PT: ས་དང་འདྲེས་པའི་གནས་གཉིས་ཡིན། DP: འོ་ས་ལ་བྱུགས་པའི་གནས་ཨ་ཡི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ས་དང་འདྲེས་པ་གནས་གཉིས་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): རི་རྒྱལ་པོ་བང་རིམ་བཞི་བོ་ཡི། རྩུགས་བཞི་ན་པོ་བྱང་རྣམ་བཞི་ཡོད། ལྷ་གང་དང་གང་གི་པོ་བྱང་ཡིན། ཀན་པོ་བྱང་བཞི་བོ་མིང་རེ་དྲོངས། རི་རྒྱལ་ལྷ་རྩེ་པོ་ལེ་ཅེ་དབུས་ན། ལྷ་རྒྱལ་པོ་གང་གི་པོ་བྱང་ཡོད། ཀན་མཐའ་སྐྱར་དཔག་ཚད་ཅི་གཅིག་ཡོད། ཀན་པོ་བྱང་པོ་སུམ་རྩེ་ཅེ་གསུམ་བཞུགས། ལྷ་དེ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས། ཀན་རྩུགས་བཞི་པོ་བྱང་འདྲན་རྒྱ་ན། ཀན་རྒྱལ་ཚེན་བཞི་བའི་པོ་བྱང་ཡིན། རི་རྒྱལ་ལྷ་རྩེ་པོ་ལེ་ཅེ་དབུས་ན། ལྷ་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་པོ་བྱང་ཡོད། ཀན་མཐའ་སྐྱར་དཔག་ཚད་ཅི་གཅིག་ཡོད། ལྷ་སུམ་རྩེ་ཅེ་གསུམ་འདྲན་རྒྱ་ན། བདག་པོ་བརྒྱ་གཅིག་བརྒྱ་བྱིན་དང་། ཉི་མ་བརྒྱ་གཉིས་འོར་ལྷ་བརྒྱད། རྩ་སྐར་བུ་གཉིས་སོ་གསུམ་ཡོད། ED: ས་དང་འདྲེས་པ་གནས་གཉིས་ཡིན།

⁵³³ LI, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ས་དང་མ་འདྲེས་གནས་བཞི་ཡོད།

⁵³⁴ MT: འཐབ་བྲལ་འཕྲུལ་དགའ་དགའ་ལྡན་གསུམ། LI, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འཐབ་བྲལ་དགའ་ལྡན་འཕྲུལ་དགའ་དང་།

⁵³⁵ MI, LI, PT: གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་གནས་དང་བཞི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་གནས་དང་བཞི།

⁵³⁶ MT, LI, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ས་དང་མ་འདྲེས་གནས་བཞི་ཡིན། DP: འཐབ་བྲལ་ཡོན་ཚད་གནས་བཞི་བོ། ལ་མ་བྱུགས་གནས་ལ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): འཐབ་བྲལ་ཡན་ཚད་གནས་བཞི་བོ། ས་ལ་མ་བྱུག་གནས་བཞི་ཡིན།

དྲི།

问

Question:

འདོད་ཁམས་འབྲུག་ཚོད་གནས་བཞི་ཡོད།⁵³⁷

欲界好战四地兮

There are four abodes of warlike gods in the Desire Realm.¹⁰

གནས་བཞི་རེ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས།⁵³⁸

四地各个名何耶

Please narrate each of their names.

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

འདོད་ཁམས་མན་གྱི་ཁམས་གསེང་ན།⁵³⁹

欲界下部下层兮

In the lower section of the Desire Realm,

ལྷ་མིན་གྱི་དབང་པོ་སླུ་གཙན་གནས།⁵⁴⁰

阿修罗王所住也

Is the abode of the King of the demigods, Rahu.

ལྷ་མིན་གྱི་དབང་པོ་དཀར་འཕྲེང་གནས།⁵⁴¹

其下花鬘王所居

Below is the abode of the White Garland.

⁵³⁷ LT: འདོད་ཁམས་འབྲུག་ཚོད་གནས་བཞི་ཡོད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འདོད་ཁམས་ན་འབྲུག་ཚོད་གནས་བཞི་ཡོད།

⁵³⁸ LT: གནས་བཞི་རེ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས། PT: གནས་བཞི་པོ་རེ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གནས་བཞི་པོ་རེ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས།

⁵³⁹ LT: འདོད་ཁམས་མན་གྱི་ཁམས་གསེང་ན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འདུལ་མཚམས་མན་གྱི་ཁམས་གསེང་ན།

⁵⁴⁰ LT, PT: ལྷ་མིན་གྱི་དབང་པོ་སླུ་གཙན་གནས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལྷ་མིན་གྱི་དབང་པོ་དབྱ་གཙན་གནས།

⁵⁴¹ ED: ལྷ་མིན་གྱི་དབང་པོ་དཀར་འཕྲེང་གནས།

དེའི་འོག་ཏུ་དབང་པོ་མགུལ་འཕྲེང་གནས།⁵⁴² 再下静心天居处
Below that is the abode of the Necklace.

དེའི་འོག་ཏུ་ཐགས་བཟང་རིས་ཀྱི་གནས།⁵⁴³ 再下绮画王居处
Below that is the abode of the Splendid Fabric.

ལྷ་མིན་གྱི་གནས་བཞི་དེ་འདྲ་རེད།⁵⁴⁴ 阿修罗四地如是
Such are the four abodes of the demigods.

སྒྲུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

དྲི། 问
Question:

གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བརྩ་བདུན་ཤོད།⁵⁴⁵ 释色界十七天兮
Please narrate the seventeen abodes of the Form Realm.

བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་གསུམ་ཤོད།⁵⁴⁶ 释初禅天三天也
Please narrate the three abodes of the First Dhyāna.

⁵⁴² LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེའི་འོག་ཏུ་དབང་པོ་མགུལ་ཕྲེང་གནས། དེའི་འོག་ཏུ་དབང་པོ་བསྟན་པ་དང་། PT: དེ་ཡི་འོག་ཏུ་དབང་པོ་མགུལ་ཕྲེང་གནས། དེ་འོག་ཏུ་དབང་པོ་བསྟན་པ་དང་། ED: དེའི་འོག་ཏུ་དབང་པོ་མགུལ་འཕྲེང་གནས།

⁵⁴³ LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེའི་འོག་ཏུ་ཐགས་བཟང་རིས་ཀྱི་གནས། PT: དེའི་འོག་ཏུ་ཐག་བཟང་རི་བའི་གནས།

⁵⁴⁴ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལྷ་མིན་གྱི་གནས་བཞི་དེ་འདྲ་རེད།

⁵⁴⁵ MT, LI, PT: གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བརྩ་བདུན་ཤོད། DP: གནས་གཟུངས་ཁམས་བརྩན་བརྩུད་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བརྩ་བདུན་ཤོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གནས་གཟུགས་ཁམས་བརྩ་བདུན་བཤད་རྒྱུ་ན།

⁵⁴⁶ MT, LI, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་གསུམ་ཤོད། DP: དབྱང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་གསུམ་བཤད། PT: གསུམ་རྟེན་དང་པོ་གནས་གསུམ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དབྱང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་གསུམ་ཤོད།

བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་གསུམ་ཤོད།⁵⁴⁷

释二禅天三天也

Please narrate the three abodes of the Second Dhyāna.

བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་གསུམ་ཤོད།⁵⁴⁸

释三禅天三天也

Please narrate the three abodes of the Third Dhyāna.

བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་གསུམ་ཤོད།⁵⁴⁹

释四禅天三天也

Please narrate the three abodes of the Fourth Dhyāna.

འཕགས་པའི་གནས་ལྔ་མིང་རེ་དྲོངས།⁵⁵⁰

释净居天五天也

Please narrate the Five Pure Abodes.

དེ་རེ་རེའི་མིང་རེ་ཁ་ལ་དྲོངས།⁵⁵¹

释其各个之名兮

Please tell each of their names.

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བཤེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ལ།

应答所问者如是

To give an answer to that,

⁵⁴⁷ MT, LT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།) DP: བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་གསུམ་བཤད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྩལ།): **བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་གསུམ་ཤོད།** PT: གསུམ་རྟེན་གཉིས་པའི་གནས་གསུམ་བཤད།

⁵⁴⁸ MT, LT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།) DP: བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་བཤད། PT: གསུམ་རྟེན་གསུམ་པའི་གནས་གསུམ་བཤད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྩལ།): **བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་གསུམ་ཤོད།**

⁵⁴⁹ MT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་གསུམ་ཤོད། DP: བཞིའི་སོ་སྐྱེར་གནས་གསུམ་བཤད། LT: **བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་གསུམ་ཤོད།** PT: གསུམ་རྟེན་བཞི་པའི་གནས་གསུམ་ཤོད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྩལ།): བཞི་པའི་བསོད་སྐྱེས་གནས་གསུམ་ཤོད།

⁵⁵⁰ MT: རྟོགས་པའི་གཙང་མའི་གནས་ལྔ་ཤོད། DP: འཕགས་པའི་གནས་ལྔ་མིང་རིགས་དྲོངས། LT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྟོགས་པའི་ཚངས་པའི་གནས་ལྔ་ཤོད། PT: རྟོགས་པའི་ཚངས་མའི་གནས་ལྔ་ཤོད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྩལ།): **འཕགས་པའི་གནས་ལྔ་མིང་རེ་དྲོངས།**

⁵⁵¹ MT: དེ་རེ་རེའི་མིང་རེ་ཁ་ལ་དྲོངས། LT: དེ་རེ་རེའི་ཁ་ནས་མིང་རེ་དྲོངས། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་རེ་རེ་ཁ་ནས་མིང་རེ་དྲོངས།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་གསུམ་དེ།⁵⁵² 初禅天之三天兮
The three abodes of the First Dhyāna are:

གནས་ཚངས་རིས་ཚངས་མདུན་ཚངས་ཆེན་གསུམ།⁵⁵³ 梵众梵辅大梵天
Brahma class, Ministers of Brahma, and Great Brahma.

བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་གསུམ་རེད།⁵⁵⁴ 是为初禅三天矣
Such are the three abodes of the First Dhyāna.

བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་གསུམ་དེ།⁵⁵⁵ 二禅天之三天兮
The three abodes of the Second Dhyāna are:

གནས་འོད་ཚུང་ཚད་མེད་འོད་གསལ་གསུམ།⁵⁵⁶ 少光无量光极光
Limited Light, Immeasurable Light, and Radiant Light.

བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་གསུམ་རེད།⁵⁵⁷ 是为二禅三天矣
Such are the three abodes of the Second Dhyāna.

བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་གསུམ་དེ།⁵⁵⁸ 三禅天之三天兮
The three abodes of the Third Dhyāna are:

⁵⁵² MT: བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་གསུམ་དེ།

⁵⁵³ MT: གནས་ཚངས་རིས་ཚངས་མདུན་ཚངས་ཆེན་གསུམ། DP: གནས་ཚང་པ་ཚངས་ཉེ་ཚངས་བདེན། LT: ཚངས་རིས་ཚངས་པ་ཚངས་ཆེན་གསུམ། PT: གནས་ཚངས་རིགས་ཚངས་བ་ཚངས་ཆེན་གསུམ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གནས་ཚངས་རིས་ཚངས་པ་ཚངས་ཆེན་གསུམ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གནས་ཚངས་པ་ཚངས་རིས་ཚངས་ཆེན་གསུམ།

⁵⁵⁴ MT: བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་གསུམ་རེད། DP: དགོ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་གསུམ་ཡིན། LT: དེ་བསམ་གཏན་དང་པོ་གནས་གསུམ་ཡིན། PT: དེ་གསམ་རྟེན་དང་པོ་གནས་གསུམ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་གསུམ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཀན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་གསུམ་ཡིན།

⁵⁵⁵ MT: བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་གསུམ་དེ།

⁵⁵⁶ MT, LT: གནས་འོད་ཚུང་ཚད་མེད་འོད་གསལ་གསུམ། DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གནས་འོད་ཚུང་འོད་གསལ་ཚད་མེད་འོད། PT: གནས་འོད་ཚུང་ཚེ་མེད་འོད་གསལ་གསུམ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གནས་འོད་ཚུང་ཚད་མེད་འོད་གསལ་གསུམ།

⁵⁵⁷ MT: བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་གསུམ་རེད། DP: གཏན་གཉིས་པའི་གནས་གསུམ་ཡིན། LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་གསུམ་ཡིན། PT: དེ་གསུམ་རྟེན་གཉིས་པའི་གནས་གསུམ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཀན་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་གསུམ་ཡིན།

⁵⁵⁸ MT: བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་གསུམ་དེ།

གནས་དགོ་རྒྱུང་ཚད་མེད་དགོ་རྒྱས་གསུམ།⁵⁵⁹ 净少无量极光净
 Limited Virtue, Immeasurable Virtue, and Full Virtue.

བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་གསུམ་རེད།⁵⁶⁰ 是为三禅三天矣
 Such are the three abodes of the Third Dhyāna.

བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་གསུམ་དེ།⁵⁶¹ 四禅天之三天兮
 The three abodes of the Fourth Dhyāna are:

སྤྲིན་མེད་བསོད་ནམས་འབྲས་བུ་ཚེ།⁵⁶² 无云福生广果天
 Cloudless, Merit Born, and Great Fruition.

བསམ་གཏན་བཞི་བའི་གནས་གསུམ་རེད།⁵⁶³ 是为四禅三天矣
 Such are the three abodes of the Fourth Dhyāna.

འཕགས་པའི་གཙང་མའི་གནས་ལྔ་དེ།⁵⁶⁴ 净居天之五天兮
 The Five Pure Abodes are:

གནས་མི་ཚེ་མི་གདུང་གྱུ་ལོམ་སྣང་།⁵⁶⁵ 无热无烦善现天
 Not Great, Without Pain, Perfect Appearance,

559 MT: **གནས་དགོ་རྒྱུང་ཚད་མེད་དགོ་རྒྱས་གསུམ།** DP: གནས་དགོ་རྒྱུང་དགོ་རྒྱུང་ཚད་མེད་དགོ། LT: དགོ་རྒྱས་དགོ་རྒྱུང་ཚད་མེད་དགོ། PT: གནས་དགོ་རྒྱས་དགོ་རྒྱུང་ཚད་མེད་གསུམ། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གནས་དགོ་རྒྱས་དགོ་རྒྱུང་ཚད་མེད་དགོ་གསུམ། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གནས་དགོ་རྒྱུང་དགོ་རྒྱས་ཚད་མེད་དགོ།

560 MT: **བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་གསུམ་རེད།** DP: བསམ་གཏན་གསུམ་ཡིན། LT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་གསུམ་ཡིན། PT: དེ་གསུམ་རྟེན་གསུམ་པའི་གནས་གསུམ་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཀའ་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་གསུམ་ཡིན།

561 MT: **བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་གསུམ་དེ།**

562 MT: **སྤྲིན་མེད་བསོད་ནམས་འབྲས་བུ་ཚེ་གསུམ།** DP: གནས་སྤྲིན་མེད་བསོད་སྤྲིན་འབྲས་བུ་ཚེ། LT: སྤྲིན་མེད་བསོད་ནམས་འབྲས་བུ་ཚེ། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྤྲིན་མེད་བསོད་སྤྲིན་འབྲས་བུ་ཚེ། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གནས་སྤྲིན་མེད་བསོད་སྤྲིན་འབྲས་བུ་ཚེ།

563 MT: **བསམ་གཏན་བཞི་བའི་གནས་གསུམ་རེད།** DP: བོ་བཞི་པོ་སྤྲིན་གནས་ན། LT: དེ་བསམ་གཏན་བཞི་བའི་གནས་གསུམ་ཡིན། PT: དེ་གསུམ་རྟེན་བཞི་བའི་གནས་གསུམ་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་བསམ་གཏན་བཞི་བའི་གནས་གསུམ་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཀའ་བཞི་པོ་བསོད་སྤྲིན་གནས་གསུམ་ཡིན།

564 ED: **འཕགས་པའི་གཙང་མའི་གནས་ལྔ་དེ།**

565 MT: **གནས་མི་ཚེ་མི་གདུང་གྱུ་ལོམ་སྣང་།** DP: གནས་མེད་ཚད་མི་གདུང་གྱུ་ལོམ་སྣང་། LT: གནས་མི་ཚེ་མི་གདུང་གྱུ་ལོམ་སྣང་། PT: གནས་མི་ཚེ་མི་གདུང་གྱུ་ལོམ་སྣང་། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གནས་མི་ཚེ་མི་གདུང་གྱུ་ལོམ་སྣང་། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གནས་མི་ཚེ་མི་གདུང་གྱུ་ལོམ་སྣང་།

གནས་ཤིན་ཏུ་མཐོང་དང་འོག་མིན་ལྟ།⁵⁶⁶ 善见天色究竟天
Great Perception and the Unexcelled.

འཕགས་པའི་གཙང་མའི་གནས་ལྟ་རེད།⁵⁶⁷ 是为净居五天矣
Such are the Five Pure Abodes.

དེ་ཐམས་ཅད་བསྡོམས་ནས་བགང་རྒྱ་ན།⁵⁶⁸ 共计诸天之数兮
Counting all the above-mentioned together,

གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བརྩ་བདུན་རེད།⁵⁶⁹ 色界十七天如是
Are the seventeen abodes of the Form Realm.

དྲི 问
Question:

གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བརྩ་བདུན་གྱི།⁵⁷⁰ 色界之十七天兮
The seventeen abodes of the Form Realm,

གནས་གོང་མའི་གཟུགས་མེད་གནས་བཞི་ཡོད།⁵⁷¹ 其上无色界四天
Above which are the four abodes of the Formless Realm.

⁵⁶⁶ MT: གནས་ཤིན་ཏུ་མཐོང་དང་འོག་མིན་ལྟ། DP: གནས་ཤིན་ཏུ་ཐོ་པ་འོག་མིང་ལྟ། LT: ཤིན་ཏུ་མཐོང་དང་འོག་མིན་ལྟ། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གནས་ཤིན་ཏུ་མཐོང་དང་འོག་མིན་ལྟ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གནས་ཤིན་ཏུ་མཐོང་དང་འོག་མིན་ལྟ།

⁵⁶⁷ MT: རྟོགས་པའི་གཙང་མའི་གནས་ལྟ་རེད། DP: གེ་བཞི་གནས་ལྟ་ཡིན། LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་རྟོགས་པའི་ཚངས་པའི་གནས་ལྟ་ཡིན། PT: དེ་རྟོགས་པའི་ཚངས་མའི་གནས་ལྟ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཀའ་ལྟ་ལོ་འཕགས་པའི་གནས་ལྟ་ཡིན། ED: འཕགས་པའི་གཙང་མའི་གནས་ལྟ་རེད།

⁵⁶⁸ MT, LT: དེ་ཐམས་ཅད་བསྡོམས་ནས་བགང་རྒྱ་ན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་ཐམས་ཅད་སྡོམ་ནས་བགང་རྒྱ་ན།

⁵⁶⁹ MT: གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བརྩ་བདུན་རེད། PT: གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གནས་རིགས་བརྩ་བདུན་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གནས་རིགས་བརྩ་བདུན་ཡིན།

⁵⁷⁰ LT: གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གནས་རིགས་བརྩ་བདུན་གྱི། PT: གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གནས་རིགས་བརྩ་བདུན་གྱི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གནས་རིགས་བརྩ་བདུན་གྱི། ED: གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བརྩ་བདུན་གྱི།

⁵⁷¹ MT: གནས་གོང་མའི་གཟུགས་མེད་གནས་བཞི་ཡོད། DP: གཟུགས་ནས་བཞི་མིང་རེ་དོངས། LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེའི་གོང་མ་གཟུགས་མེད་གནས་བཞི་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གཟུགས་མེད་གནས་བཞི་མིང་རེ་དོངས།

དེ་རེ་རེའི་མིང་དེ་ཁ་ལ་རྟོངས།⁵⁷²

释其各个之名矣

Please narrate each of their names.

སླུ་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་ཅི་འདྲ་ཡིན།

有歌相继者何耶

What is the song if more is still to come?

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

尔作答之莫迟误

Please answer my questions without further ado.

ལན།

答

Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

应答所问者如是

To give an answer to that:

གནས་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་རྣམ་ཤེས་མཐའ།⁵⁷³

空无边识无边处

Infinite Space, Infinite Consciousness,

གནས་ཅི་ཡང་མེད་དང་སྲིད་ཅེ་བཞི།⁵⁷⁴

无所有处有顶天

Nothingness and Neither Existence nor Non-existence.

དེ་གཟུགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་སྣ་བཞི་རེད།⁵⁷⁵

是为无色界四天

These are the four abodes of the Formless Realm.

⁵⁷² MT: དེ་རེ་རེའི་མིང་དེ་ཁ་ལ་རྟོངས། LT: གནས་བཞི་བོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་རྟོངས། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གནས་བཞི་བོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་རྟོངས།

⁵⁷³ MT, PT, FY, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): གནས་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་རྣམ་ཤེས་མཐའ། DP: གནས་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་རྣམས་བཤད་མཐའ། LT: གནས་ནམ་མཁའ་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་དང་།

⁵⁷⁴ MT, LT, PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): གནས་ཅི་ཡང་མེད་དང་སྲིད་ཅེ་བཞི། DP: གནས་གཅིག་ཡང་མེད་ཅམ་བཞི།

⁵⁷⁵ MT: དེ་གཟུགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་སྣ་བཞི་རེད། DP: གེ་གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་གནས་བཞི་ཡིན། LT, PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་གཟུགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་སྣ་བཞི་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): ཀན་གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་གནས་བཞི་ཡིན།

དྲི

问

Question:

འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་ཡོད།⁵⁷⁶

欲界六种天人兮

There are six classes of gods in the Desire Realm.

འདོད་ལྷ་རིགས་ཀྱི་ལྷས་ཚད་ཤོད།⁵⁷⁷

释天人之身量矣

Please tell of the height of the gods in the Desire Realm.

རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་ལྷས་ཚད་ཤོད།⁵⁷⁸

四天王天人身量

Please tell of the height of the gods in the abode of the Four Great Kings.

འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་རེད།⁵⁷⁹

肘长拘卢舍几何

What are [their heights] in arm span and earshot?¹¹

སུམ་རྩ་ཙུ་ཙ་གསུམ་ལྷས་ཚད་ཤོད།⁵⁸⁰

释忉利天人身量

Please tell of the height of the gods in the abode of Thirty-three,

འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་རེད།⁵⁸¹

肘长拘卢舍几何

What are [their heights] in arm span and earshot?

འཐབ་བྲལ་ལྷ་ཡི་ལྷས་ཚད་ཤོད།⁵⁸²

释夜摩天人身量

Please tell of the height of the gods in the abode of the Conflict Free,

⁵⁷⁶ MT: འདོད་ཁམས་འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་ཡོད།

⁵⁷⁷ MT: འདོད་ལྷ་རིགས་ཀྱི་ལྷས་ཚད་ཤོད། འདོད་ལྷ་རིགས་ཀྱི་མཐོ་ཚད་ཤོད། LT: ད་འདོད་ལྷ་རིགས་ཀྱི་ལྷས་ཚད་ཤོད། PT: ད་འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་ལྷས་ཚད་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ད་འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་གི་ལྷས་ཚད་ཤོད།

⁵⁷⁸ MT: རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་ལྷས་ཚད་ཤོད། LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་ལྷས་ཚད་ལ།

⁵⁷⁹ MT: འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་རེད། LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་ཡོད། PT: འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཆེ་འདྲ་ཡོད།

⁵⁸⁰ MT: སུམ་རྩ་ཙུ་ཙ་གསུམ་ལྷས་ཚད་ཤོད། LT: སུམ་རྩ་ཙུ་ཙ་གསུམ་ལྷས་ཚད་ལ། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལྷ་སུམ་རྩ་ཙུ་ཙ་གསུམ་ལྷས་ཚད་ལ།

⁵⁸¹ MT: འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་རེད། LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་ཡོད། PT: འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཆེ་འདྲ་ཡོད།

⁵⁸² MT: འཐབ་བྲལ་ལྷ་ཡི་ལྷས་ཚད་ཤོད། LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འཐབ་བྲལ་ལྷ་ཡི་ལྷས་ཚད་ལ།

འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་རེད།⁵⁸³ 肘长拘卢舍几何
 What are [their heights] in arm span and earshot?

དགའ་ལྷན་ལྷ་ཡི་ལུས་ཚད་ཤོད།⁵⁸⁴ 释兜率天人身量
 Please tell of the height of the gods in the abode of the Joyous,

འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་རེད།⁵⁸⁵ 肘长拘卢舍几何
 What are [their heights] in arm span and earshot?

འཕྲུལ་དགའ་ལྷ་ཡི་ལུས་ཚད་ཤོད།⁵⁸⁶ 释乐化天人身量
 Please tell of the height of the gods in the abode of Enjoying Emanations,

འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་རེད།⁵⁸⁷ 肘长拘卢舍几何
 What are [their heights] in arm span and earshot?

གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ལུས་ཚད་ཤོད།⁵⁸⁸ 他化自在天人身
 Please tell of the height of the gods in the abode of Mastery over Others'
 Emanations,

འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་རེད།⁵⁸⁹ 肘长拘卢舍几何
 What are [their heights] in arm span and earshot?

583 MT: འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་རེད། LI, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་ཡོད།
 PT: འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཆེ་འདྲ་ཡོད།

584 MT: དགའ་ལྷན་ལྷ་ཡི་ལུས་ཚད་ཤོད། LI, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དགའ་ལྷན་ལྷ་ཡི་ལུས་ཚད་ལ།

585 MT: འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་རེད། LI, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་ཡོད།
 PT: འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཆེ་འདྲ་ཡོད།

586 MT: འཕྲུལ་དགའ་ལྷ་ཡི་ལུས་ཚད་ཤོད། LI, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འཕྲུལ་དགའ་ལྷ་ཡི་ལུས་ཚད་ལ།
 PT: ལྷ་ལྷན་དགའ་ལྷ་ཡི་ལུས་ཚད་ལ།

587 MT: འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་རེད། LI, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་ཡོད།
 PT: འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཆེ་འདྲ་ཡོད།

588 MT: གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ལུས་ཚད་ཤོད། LI, PT: གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ལུས་ཚད་ལ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ལུགས་ཚད་ལ།

589 MT: འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་རེད། LI, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཅི་འདྲ་ཡོད།
 PT: འདོམ་དང་རྒྱུང་གྲགས་ཆེ་འདྲ་ཡོད།

སྒྲུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

རྒྱལ་ཚེན་རིགས་བཞིའི་ལྷས་ཚད་དེ།⁵⁹⁰

四天王天人身量

The height of gods in the abode of the Four Great Kings,

གཞུ་འདོམ་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྔ་ཡོད།⁵⁹¹

百又二十五肘长

Is one hundred and twenty-five arm spans,

རྒྱུང་གྲགས་གཅིག་གི་བཞི་ཚ་ཡིན།⁵⁹²

一拘卢舍之四一

Which is a quarter of one earshot.

སུམ་རྩ་ཙུ་གསུམ་ལྷས་ཚད་དེ།⁵⁹³

仞利天人身量兮

The height of the gods in the abode of Thirty-three,

གཞུ་འདོམ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད།⁵⁹⁴

二百又五十肘长

Is two hundred and fifty arm spans,

རྒྱུང་གྲགས་གཅིག་གི་བཞི་ཚ་གཉིས།⁵⁹⁵

一拘卢舍之四二

Which is two quarters of one earshot.

⁵⁹⁰ MT: རྒྱལ་ཚེན་རིགས་བཞིའི་ལྷས་ཚད་དེ། DP: རྟོན་འདོད་ལྷའི་ལྷས་ཀྱི་ཚེ་རྒྱུང་ནི། མི་བཞུ་རྟོན་ཉེར་ལྔ་ཏེ། ལྷ་རྒྱལ་ཚེན་རིགས་བཞིའི་ལྷས་ཚད། དེ་ཐོབ་ལ་ལྔ་པོ་ཉིས་འཕྱར་ཡིན། LT: རྒྱལ་ཚེན་རིགས་བཞིའི་ལྷས་ཚད་ལ། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): ལྷ་རྒྱལ་ཚེན་རིགས་བཞིའི་ལྷས་ཚད་ལ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་རྒྱལ།): རྟོན་འདོད་ལྷའི་ལྷས་ཀྱི་ཚེ་རྒྱུང་ནི། མི་གཞུ་འདོམ་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྔ་དེ། ལྷ་རྒྱལ་ཚེན་རིགས་བཞིའི་ལྷས་ཚད་ཡིན། དེ་ཐོབ་ལ་ལྔ་པོ་ཉིས་འཕྱར་ཡིན།

⁵⁹¹ MT, LI, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): གཞུ་འདོམ་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྔ་ཡོད།

⁵⁹² MT, LI, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): རྒྱུང་གྲགས་གཅིག་གི་བཞི་ཚ་ཡིན།

⁵⁹³ MT: སུམ་རྩ་ཙུ་གསུམ་ལྷས་ཚད་དེ། PT, LI, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): སུམ་རྩ་ཙུ་གསུམ་ལྷས་ཚད་ལ།

⁵⁹⁴ MT, LI, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): གཞུ་འདོམ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད།

⁵⁹⁵ MT, LI, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): རྒྱུང་གྲགས་གཅིག་གི་བཞི་ཚ་གཉིས།

འཐབ་བྲལ་ལྷ་ཡི་ལྷས་ཚད་དེ།⁵⁹⁶ 夜摩天人身量兮
 The height of gods in the abode of the Conflict Free,

གཞུ་འདོམ་བཞི་བརྒྱ་རྒྱུ་གྲགས་ཀྱི།⁵⁹⁷ 肘长四百之数也
 Is four hundred arm spans,

བཞི་ཚའི་ནང་གི་གསུམ་ཆ་ཡིན།⁵⁹⁸ 一拘卢舍之四三
 Which is three quarters of one earshot.

དགའ་ལྷན་ལྷ་ཡི་ལྷས་ཚད་དེ།⁵⁹⁹ 兜率天人身量兮
 The height of gods in the abode of the Joyous,

གཞུ་འདོམ་ལྔ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཡོད།⁶⁰⁰ 肘长五百之数也
 Is five hundred arm spans,

རྒྱུ་གྲགས་ཡོངས་རྫོགས་ཚང་བ་ཡིན།⁶⁰¹ 一拘卢舍之整数
 Which is one entire earshot.

འཕྲལ་དགའ་ལྷ་ཡི་ལྷས་ཚད་དེ།⁶⁰² 乐化天人身量兮
 The height of the gods in the abode of Enjoying Emanations,

གཞུ་འདོམ་དྲུག་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་རེད།⁶⁰³ 六百五十肘长也
 Is six hundred and fifty arm spans.

596 MT: འཐབ་བྲལ་ལྷ་ཡི་ལྷས་ཚད་དེ། LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འཐབ་བྲལ་ལྷ་ཡི་ལྷས་ཚད་ལ།
 597 MT, LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གཞུ་འདོམ་བཞི་བརྒྱ་རྒྱུ་གྲགས་ཀྱི། PT: གཞུ་འདོམ་བཞི་བརྒྱ་རྒྱུ་གྲགས་གི།
 598 MT: བཞི་ཚའི་ནང་གི་གསུམ་ཆ་ཡིན། LT: བཞི་ཚ་ནང་གི་གསུམ་ཆ་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བཞི་ཚ་ནང་གི་གསུམ་ཆ་ཡིན།
 599 MT: དགའ་ལྷན་ལྷ་ཡི་ལྷས་ཚད་དེ། LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དགའ་ལྷན་ལྷ་ཡི་ལྷས་ཚད་ལ།
 600 MT, LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གཞུ་འདོམ་ལྔ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཡོད།
 601 MT, PT: རྒྱུ་གྲགས་ཡོངས་རྫོགས་ཚང་བ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྒྱུ་གྲགས་ཡོངས་རྫོགས་ཚང་བ་ཡིན།
 602 MT: འཕྲལ་དགའ་ལྷ་ཡི་ལྷས་ཚད་དེ། LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འཕྲལ་དགའ་ལྷ་ཡི་ལྷས་ཚད་ལ། PT: ལྷ་ལྷ་དགའ་ལྷ་ཡི་ལྷས་ཚད་ལ།
 603 MT: གཞུ་འདོམ་དྲུག་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་རེད། LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གཞུ་འདོམ་དྲུག་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད།

དྲི།⁶⁰⁷

問

Question:

བཤད་ན་འདོམ་དང་རྒྱང་གྲགས་ཡོད།⁶⁰⁸

已释肘长拘卢舍

Arm span and earshot have been discussed.

དཔག་ཚད་ཀྱི་བཅི་ཚུལ་ཡང་བཤད་དགོས།⁶⁰⁹

释以由旬之计法

The measurement known as leagues needs to be narrated as well.

རྒྱང་གྲགས་དཔག་ཚད་བཅི་ཚུལ་ཤོད།⁶¹⁰

释拘卢舍由旬计

Please narrate how to calculate earshot and league.

⁶⁰⁷ ND: རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་གན། དཔག་ཚད་དཔག་རྟོག་མ་བཤད་ན། ཆེ་བའི་ཆེ་པོ་མ་བཤད་ན། དཔག་ཚད་ཆེ་ཆད་ལེན་ནི་མིན། ཚུལ་དབྱིབས་དམ་པོ་ལེན་ནི་མིན། ཚུལ་དབྱིབས་དམ་པོ་རྩལ་ཕན་ལེན། ཕྱ་ན་ཕྱ་བའི་ཕྱ་རབ་བཤད། ཆེ་ན་ཆེ་བའི་ཆེ་རབ་བཤད། རྒྱང་ན་རྒྱང་བའི་རྒྱང་རབ་བཤད། དབྱིབས་ཚུལ་དམ་པོ་རྩལ་ཕན་གན། ཕྱ་ན་རི་འདི་ཕྱ་བ་ཡིན། ཆེ་ན་རི་འདི་ཆེ་བ་ཡིན། རྒྱང་ན་རི་འདི་རྒྱང་བ་ཡིན། ཚུལ་དབྱིབས་དམ་པོ་རྩལ་ཕན་བཞི། དེ་རི་རྒྱལ་བསགས་པའི་རྩལ་ཕན་བཤད། རྩལ་ཕྱ་མའི་རྩལ་དེ་མ་འདོན་པས། ཕྱི་མའི་རྩལ་དེ་རྩལ་ཕན་བཤད། རྩལ་དེ་བསགས་པའི་དག་ཕྱག་གཅིག་ རྩལ་དགོ་རྩལ་ཚུ་རྩལ་ལག་ རྩལ་གསུམ། ཕྱི་མའི་རྩལ་དེ་མ་འདོན་དུག་ཡིན། དགོ་ཕྱག་གཅིག་དེ་ཅི་ལ་ཕབ། དགོ་ཕྱག་གཅིག་དེ་གཉེན་ལ་ཕབ། གཉེན་གསུམ་བཞི་སྒྲངས་ནས་ཅི་ལ་ཕབ། གཉེན་གསུམ་བཞི་སྒྲངས་ནས་ཤར་ལ་ཕབ། ཤར་དཀར་པོ་རྒྱང་གི་ཅི་ལ་ཕབ། ཤར་དཀར་པོ་རྒྱང་གི་མཚམས་ལ་ཕབ། མཚམས་ཕྱ་སྒྲངས་ནས་ཅི་ལ་ཕབ། མཚམས་ཕྱ་སྒྲངས་ནས་མཐོ་ལ་ཕབ། མཐོ་གཉིས་སྒྲངས་ནས་ཅི་ལ་ཕབ། མཐོ་གཉིས་སྒྲངས་ཤི་གང་ཡིན། མཐོ་གང་སྒྲངས་ནས་ཅི་ལ་ཕབ། མཐོ་གང་སྒྲངས་ནས་འདོམས་གང་ཡིན། འདོམས་བརྒྱ་སྒྲངས་ནས་ཅི་ལ་ཕབ། འདོམས་བརྒྱ་སྒྲངས་ནས་བརྒྱ་གྲགས་གཅིག་ བརྒྱ་གྲགས་བརྒྱ་དེ་ཅི་ལ་ཕབ། བརྒྱ་གྲགས་བརྒྱ་དེ་དཔག་ཚད་གཅིག་ FY (རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ།): རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་གན། དཔག་ཚད་དཔག་རྟོག་མ་བཤད་ན། ཆེ་བའི་ཆེ་ན་མ་བཤད་ན། དཔག་ཚད་ཆེ་ཆད་ལེན་ནི་མིན། དབྱིབས་ཚུལ་དམ་པོ་ལེན་ནི་མིན། དབྱིབས་ཚུལ་དམ་པོ་རྩལ་ཕན་གན། ཕྱ་ན་ཕྱ་བའི་ཕྱ་རབ་ཤོད། ཆེ་ན་ཆེ་བའི་ཆེ་རབ་ཤོད། རྒྱང་ན་རྒྱང་བའི་རྒྱང་རབ་ཤོད། དབྱིབས་ཚུལ་དམ་པོ་རྩལ་ཕན་གན། ཕྱ་ན་རི་འདི་ཕྱ་བ་ཡིན། ཆེ་ན་རི་འདི་ཆེ་བ་ཡིན། རྒྱང་ན་རི་འདི་རྒྱང་བ་ཡིན། དབྱིབས་ཚུལ་དམ་པོ་རྩལ་ཕན་ཡིན། དེ་རི་རྒྱལ་བསགས་པའི་རྩལ་ཕན་ཤོད། རྩལ་ཕྱ་མའི་རྩལ་དེ་མ་འདོན་པས། ཕྱི་མའི་རྩལ་དེ་རྩལ་ཕན་ཤོད། རྩལ་དེ་བསགས་པའི་རྩལ་ཕན་གཅིག་ རྩལ་ལྷགས་རྩལ་ཚུ་རྩལ་ལྷག་རྩལ་གསུམ། ཕྱི་མའི་རྩལ་དེ་མ་འདོན་དུག་ཡིན། རྩལ་ཕན་གཅིག་དེ་ཅི་ལ་ཕབ། རྩལ་ཕན་གཅིག་དེ་ཉི་ཟེར་ལ་ཕབ། ཉི་ཟེར་གསུམ་བཞི་སྒྲངས་ནས་ཅི་ལ་ཕབ། ཉི་ཟེར་གསུམ་བཞི་སྒྲངས་ནས་སོ་མ་ལ་ཕབ། སོ་མ་དཀར་པོ་རྒྱང་གི་ཅི་ལ་ཕབ། སོ་མ་དཀར་པོ་རྒྱང་གི་མོར་ཆེགས་ལ་ཕབ། མོར་ཆེགས་ཕྱ་སྒྲངས་ནས་ཅི་ལ་ཕབ། མོར་ཆེགས་ཕྱ་སྒྲངས་ནས་མཐོ་ལ་ཕབ། མཐོ་གཉིས་སྒྲངས་ནས་ཅི་ལ་ཕབ། མཐོ་གཉིས་སྒྲངས་ཤི་གང་ཡིན། ཤི་གང་སྒྲངས་ནས་ཅི་ལ་ཕབ། ཤི་གང་སྒྲངས་ནས་འདོམ་གང་ཡིན། འདོམ་བརྒྱ་སྒྲངས་ནས་ཅི་ལ་ཕབ། འདོམ་བརྒྱ་སྒྲངས་ནས་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ རྒྱང་གྲགས་བརྒྱ་དེ་ཅི་ལ་ཕབ། རྒྱང་གྲགས་བརྒྱ་དེ་དཔག་ཚད་གཅིག

⁶⁰⁸ MT: བཤད་ན་འདོམ་དང་རྒྱང་གྲགས་ཡོད། LT: ཤེས་འདོད་ན་འདོམ་དང་རྒྱང་གྲགས་དང་། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): དེ་ཤེས་ན་འདོམ་དང་རྒྱང་གྲགས་དང་།

⁶⁰⁹ MT: དཔག་ཚད་ཀྱི་བཅི་ཚུལ་ཡང་བཤད་དགོས། LT: དཔག་ཚད་བཅི་ཚུལ་ཡང་ཤེས་དགོས། PT: དཔག་ཚད་ཀྱི་ཚེས་ཚུལ་ཡང་ཤེས་དགོས། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): དཔག་ཚད་ཀྱི་ཚེས་ཚུལ་ཡང་བཤད་དགོས།

⁶¹⁰ MT: རྒྱང་གྲགས་དཔག་ཚད་བཅི་ཚུལ་ཤོད། LT: རྒྱུ་རྒྱང་གྲགས་དཔག་ཚད་བཅི་ཚུལ་ཤོད། PT: དཔག་ཚད་གྲགས་དཔག་ཚད་ཚེས་ཚུལ་བཤད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལྷགས།): དཔག་ཚད་གྲགས་དཔག་ཚད་ཚེས་ཚུལ་ཤོད།

དཔག་ཚད་བཙེ་ཚུལ་ཅི་འདྲ་རེད།⁶¹¹
How to measure a league?

以由旬计几何耶

རྒྱུང་གྲགས་བཙེ་ཚུལ་ཅི་འདྲ་རེད།⁶¹²
How to measure an earshot?

拘卢舍计几何耶

གཞུ་འདོམ་བཙེ་ཚུལ་ཅི་འདྲ་རེད།⁶¹³
How to measure an arm span?

肘长计之几何耶

དེ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་མ་གཞི་ཅི་ཞིག་རེད།⁶¹⁴
What is their basic component?

其根本者是何耶

ལན།
Answer:

答

རྒྱུང་གྲགས་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།⁶¹⁵
Both earshot and league,

言拘卢舍由旬兮

རྩལ་ཕྱ་རབ་བསགས་ནས་ཡོང་བ་ཡིན།⁶¹⁶
Are composed of atoms.

以极微所成之矣

⁶¹¹ MT: དཔག་ཚད་བཙེ་ཚུལ་ཅི་འདྲ་རེད། LT: དཔག་ཚད་བཙེ་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན། PT: དཔག་ཚད་ཚེས་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དཔག་ཚད་ཚེས་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཀན་དཔག་ཚད་གཅིག་གི་ཚད་དེ་ཤོད།

⁶¹² MT: རྒྱུང་གྲགས་བཙེ་ཚུལ་ཅི་འདྲ་རེད། LT: རྒྱུང་གྲགས་བཙེ་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན། PT: རྒྱུང་གྲགས་ཚེས་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྒྱུང་གྲགས་ཚེས་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཀན་རྒྱུང་གྲགས་གཅིག་གི་ཚད་དེ་ཤོད།

⁶¹³ MT: གཞུ་འདོམ་བཙེ་ཚུལ་ཅི་འདྲ་རེད། LT: གཞུ་འདོམ་བཙེ་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན། PT: གཞུ་འདོམ་ཚེས་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གཞུ་འདོམ་ཚེས་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཀན་གཞུ་འདོམ་གཅིག་གི་ཚད་དེ་ཤོད།

⁶¹⁴ MT: འདོམ་ཕྱ་བཞུ་གཞུ་གསུམ་ཡོངས་སུ་གྲགས། PT: དེ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་མ་གཞི་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་རྣམས་ཀྱི་ཚོད་གཞི་ཅི་འདྲ་ཡིན། ED: དེ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་མ་གཞི་ཅི་ཞིག་རེད།

⁶¹⁵ LT: རྒྱུང་གྲགས་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན། PT: རྒྱུང་གྲགས་དང་དཔག་ཚེས་བཤད་རྒྱ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྒྱུང་གྲགས་དང་དཔག་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།

⁶¹⁶ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྩལ་ཕྱ་རབ་བསགས་ནས་ཡོང་བ་ཡིན།

ཕྱ་རབ་རྩལ་བདུན་བསགས་པ་ཡིན།⁶¹⁷ 七极微者相叠也
 Seven atoms form,

རྩལ་ཕྱན་གཅིག་ལ་བཞག་པ་ཡིན།⁶¹⁸ 是以成一微尘也
 One molecule.

དེ་བདུན་ལ་ནི་ལྷགས་རྩལ་གཅིག་⁶¹⁹ 七微尘为一铁尘
 Seven molecules make one iron particle.

ལྷགས་རྩལ་བདུན་ནི་ཚུ་རྩལ་གཅིག་⁶²⁰ 七铁尘为一水尘
 Seven iron particles make one water particle.

ཚུ་རྩལ་བདུན་ལ་རི་བོང་གཅིག་⁶²¹ 七水尘为一兔尘
 Seven water particles make one rabbit particle.

རྩལ་དེ་བདུན་ལ་ལྷག་རྩལ་གཅིག་⁶²² 七兔尘为一羊尘
 Seven rabbit particles make one sheep particle.

ལྷག་རྩལ་བདུན་ནི་སྐང་རྩལ་གཅིག་⁶²³ 七羊尘为一牛尘
 Seven sheep particles make one ox particle.

དེ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་རྩལ་གཅིག་⁶²⁴ 其七所成为隙尘
 Seven ox particles make one particle of sun dust.

⁶¹⁷ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཕྱ་རབ་རྩལ་བདུན་བསགས་པ་ཡིན།

⁶¹⁸ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྩལ་ཕྱན་གཅིག་ལ་བཞག་པ་ཡིན།

⁶¹⁹ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་བདུན་ལ་ནི་ལྷགས་རྩལ་གཅིག་

⁶²⁰ LT: ལྷགས་རྩལ་བདུན་ནི་ཚུ་རྩལ་གཅིག་ PT: ལྷགས་རྩལ་བདུན་ལ་ནི་ཚུ་རྩལ་གཅིག་ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལྷགས་རྩལ་བདུན་ལ་ཚུ་རྩལ་གཅིག་

⁶²¹ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཚུ་རྩལ་བདུན་ལ་རི་བོང་གཅིག་

⁶²² LT: རྩལ་དེ་བདུན་ལ་ལྷག་རྩལ་གཅིག་ PT: རྩལ་དེ་བདུན་ལ་ནི་ལྷག་རྩལ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རི་བོང་རྩལ་བདུན་ལ་ལྷག་རྩལ་གཅིག་

⁶²³ LT: ལྷག་རྩལ་བདུན་ནི་སྐང་རྩལ་གཅིག་ PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལྷག་རྩལ་བདུན་ལ་སྐང་རྩལ་གཅིག་

⁶²⁴ LT: དེ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་རྩལ་གཅིག་ PT: དེ་བདུན་ནི་ཉི་རྩལ་གཅིག་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་བདུན་ནི་ཟེར་རྩལ་གཅིག་ཡིན།

དེ་བདུན་ལ་ནི་སྲོ་མ་གཅིག་ཡིན།⁶²⁵ 其七所成为虻也
Seven particles of sun dust make one louse egg.

སྲོ་མ་བདུན་ནི་ཤིག་གཅིག་ཡིན།⁶²⁶ 七虻所成为一虱
Seven louse egg particles make one louse.

ཤིག་བདུན་ཚོགས་ལ་ནས་གཅིག་ཡིན།⁶²⁷ 七虱所成为一麦
Seven louse particles make one barley.

ནས་བདུན་ལ་ནི་སོར་ཚིགས་གཅིག་ཡིན།⁶²⁸ 七麦所成一指节
Seven barley particles make one knuckle.

སོར་ཚིགས་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་ལ།⁶²⁹ 指节二十四之数
Twenty-four knuckles,

བཙུམ་ནས་སྤྱ་གང་བཞག་ནི་ཡིན།⁶³⁰ 是为一肘之长也
Make one cubit.

སྤྱ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་འདོམ་གང་།⁶³¹ 四肘之长为一弓
Four cubits make one arm span.

གཞུ་འདོམ་ལྔ་བརྒྱ་རྒྱུང་གྲགས་གཅིག་ཡིན།⁶³² 五百弓为拘卢舍
Five hundred arm spans make one earshot.

⁶²⁵ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་བདུན་ལ་ནི་སྲོ་མ་གཅིག

⁶²⁶ LT: སྲོ་མ་བདུན་ནི་ཤིག་གཅིག་ཡིན། PT: སྲོ་མ་བདུན་ལ་ནི་ཤིག་གཅིག FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྲོ་མ་བདུན་ལ་ཤིག་གཅིག་ཡིན།

⁶²⁷ LT: ཤིག་བདུན་ཚོགས་ལ་ནས་གཅིག་ཡིན། PT: ཤིག་བདུན་ཚོགས་ལ་ནས་གཅིག་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཤིག་བདུན་ཚོགས་ནི་ནས་གཅིག་ཡིན།

⁶²⁸ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྣས་བདུན་ལ་ནི་སོར་ཚིགས་གཅིག

⁶²⁹ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སོར་ཚིགས་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་ལ།

⁶³⁰ LT: བཙུམ་ནས་སྤྱ་གང་བཞག་ནི་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཚུམ་ནས་སྤྱ་གང་བཞག་ནི་ཡིན།

⁶³¹ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྤྱ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་འདོམ་གང་།

⁶³² LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གཞུ་འདོམ་ལྔ་བརྒྱ་རྒྱུང་གྲགས་གཅིག

རྒྱུང་གྲགས་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག⁶³³
Eight ear shots make one league.

八拘卢舍为由旬

དེ་རྒྱུང་གྲགས་དཔག་ཚད་བརྗེ་ཚུལ་རེད།⁶³⁴
This is how ear shot and league are calculated.

拘卢舍由旬如是

དྲི།
Question:

问

འདོད་ལྷ་འདི་ཡི་ཚེ་ཚད་ཤོད།⁶³⁵
Please tell of the life span of the gods in the Desire Realm.

释欲界之寿限兮

སླུ་དལ་བུར་ཤོག་དང་བེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།
Answer:

答

འདོད་ལྷ་འི་ཚེ་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།⁶³⁶
Speaking of the lifespan of the gods in the Desire Realm,

言欲界天人之寿

མི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ལ།⁶³⁷
Fifty human years,

人间之五十岁者

⁶³³ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྒྱུང་གྲགས་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག

⁶³⁴ LT: དེ་རྒྱུང་གྲགས་དཔག་ཚད་བརྗེ་ཚུལ་རེད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་རྒྱུང་གྲགས་དཔག་ཚད་བརྗེ་ཚུལ་རེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཀན་དཔག་ཚད་གཅིག་གི་ཚད་བཤད་ན། ཀན་རྒྱུང་གྲགས་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག ཀན་རྒྱུང་གྲགས་གཅིག་གི་ཚད་བཤད་ན། ཀན་གཞུ་འདོམ་ལྔ་བརྒྱ་བརྒྱ་ལུ་ཡིན། ཀན་གཞུ་འདོམ་གཅིག་གི་ཚད་བཤད་ན། ཀན་ལྷ་བ་བཞི་ཡི་གྲངས་ཀ་ཡིན། ཀན་གསུམ་པོའི་ཚེ་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

⁶³⁵ MT: འདོད་ལྷ་འདི་ཡི་ཚེ་ཚད་ཤོད། LT: ད་ནི་འདོད་ལྷ་རིགས་དུག་གི། ཚེ་ཚད་མ་རྟོག་གསལ་བོ་ཤོད། PT: དེ་འདོད་ལྷ་རིགས་ཀྱི་ཚེ་ཚད་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ད་འདོད་ལྷ་རིགས་དུག་གི་ཚེ་ཚད་ཤོད།

⁶³⁶ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འདོད་ལྷ་འི་ཚེ་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།

⁶³⁷ LT: མི་ལང་བརྒྱ་ཐམ་པ་ལ། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ལ།

རྒྱལ་ཚེན་རིགས་བཞིའི་ཉིན་ཞག་གཅིག⁶³⁸ 四天王天一昼夜
Are just one day and one night in the abode of the Four Great Kings.

དེ་སུམ་ཅུ་དེ་ལ་ལྷ་བ་གཅིག⁶³⁹ 其三十日为一月
Thirty such days are a month,

དེ་བཅུ་གཉིས་དེ་ལ་ལོ་གཅིག་ཡིན།⁶⁴⁰ 其十二月为一年
Twelve such months are a year,

ལོ་དེ་ལྔ་བརྒྱ་ལོན་པ་ན།⁶⁴¹ 其年五百之数兮
Five hundred such years,

རྒྱལ་ཚེན་རིགས་བཞིའི་ཚེ་ཚད་ཡིན།⁶⁴² 四天王天之寿矣
Are the lifespan of the gods in the abode of the Four Great Kings.

དེ་ནས་སུམ་ཅུ་ཅེ་གསུམ་དང་།⁶⁴³ 由此及忉利天兮
Following that, in the abode of the Thirty-three,

འཐབ་བྲལ་དགའ་ལྡན་འཕྲུལ་དགའ་དང་།⁶⁴⁴ 夜摩兜率天人寿
In the abode of the Conflict-Free, the abode of the Joyous, and the abode of
Enjoying Emanations,

གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཚེ་ཚད་ནི།⁶⁴⁵ 他化自在天人寿
And in the abode of Mastery over Others' Emanations where gods' lifespans,

⁶³⁸ LT: རྒྱལ་ཚེན་རིགས་བཞིའི་ཉིན་ཞག་གཅིག PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལྷ་རྒྱལ་ཚེན་རིགས་བཞིའི་
ཉིན་ཞག་གཅིག་མི་ལོ་བརྒྱ་ལ་ཅེ་གསུམ་ལ། ལྷ་རྟེན་ཞག་གཅིག་ལ་ཅེས་བ་ཡིན།

⁶³⁹ LT: དེ་སུམ་ཅུ་དེ་ལ་ལྷ་བ་གཅིག PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་སུམ་ཅུ་དེ་ལ་ལྷ་བ་གཅིག

⁶⁴⁰ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་བཅུ་གཉིས་དེ་ལ་ལོ་གཅིག་ཡིན།

⁶⁴¹ LT: ལོ་དེ་ལྔ་བརྒྱ་ལོན་པ་ན། PT: ལོ་དེ་ལྔ་བརྒྱ་ལོན་པ་ལ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལོ་དེ་ལྔ་བརྒྱ་ལོན་པ་ལ།

⁶⁴² LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྒྱལ་ཚེན་རིགས་བཞིའི་ཚེ་ཚད་ཡིན།

⁶⁴³ LT: དེ་ནས་སུམ་ཅུ་ཅེ་གསུམ་དང་།

⁶⁴⁴ LT: འཐབ་བྲལ་དགའ་ལྡན་ཚེ་ཚད་དང་། ED: འཐབ་བྲལ་དགའ་ལྡན་འཕྲུལ་དགའ་དང་།

⁶⁴⁵ LT: གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཚེ་ཚད་ནི།

རིམ་བཞིན་ཉིས་འགྲུར་ཉིས་འགྲུར་བཅུ།⁶⁴⁶
Are doubled respectively.

次第翻倍以计之

དེ་ལྟར་ལོ་དང་ཟླ་བ་ཡི།⁶⁴⁷
In such a way, their lifespans in years and months,

其之年与月者兮

བཅུ་ཚུལ་དེ་བཞིན་བཅུས་ན་ནི།⁶⁴⁸
Which are calculated similarly [to the previous one].

如其计法计算矣

རང་ལོ་སྟོང་དང་ཉིས་སྟོང་དང་།⁶⁴⁹
Are one thousand years [in the abode of the Thirty-three] and two thousand years [in the abode of the Conflict-Free],

一千岁与二千岁

བཞི་སྟོང་དང་ལྷི་བརྒྱད་སྟོང་དང་།⁶⁵⁰
Four thousand years [in the abode of the Joyous] and eight thousand years [in the abode of Enjoying Emanations],

四千岁与八千岁

ཆིག་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་ཡུན་ཚད་ནི།⁶⁵¹
Sixteen thousand years [in the abode of Mastery over Others' Emanations].

一万又六千岁矣

འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་ཚེ་ཚད་རེད།⁶⁵²
Such are the lifespans of the gods in the Desire Realm.

欲界天人寿如是

646 LT: རིམ་བཞིན་ཉིས་འགྲུར་ཉིས་འགྲུར་བཅུ།

647 PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་ལྟར་ལོ་དང་ཟླ་བ་ཡི།

648 LT: བཅུ་ཚུལ་དེ་བཞིན་བཅུས་ན་ནི། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཅིས་ཚུལ་དེ་བཞིན་ཅིས་ནས་ནི། ED: བཅུ་ཚུལ་དེ་བཞིན་བཅུས་ན་ནི།

649 LT: རང་ལོ་སྟོང་དང་ཉིས་སྟོང་དང་། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རང་ལོ་སྟོང་དང་གཉིས་སྟོང་དང་།

650 LT: བཞི་སྟོང་དང་ལྷི་བརྒྱད་སྟོང་དང་། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བཞི་སྟོང་བརྒྱད་སྟོང་གི་ཡུག་སྟོང་།

651 LT: ཆིག་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་ཡུན་ཚད་ནི།

652 LT: འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་ཚེ་ཚད་རེད། PT: འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་གི་ཚེ་ཚད་རེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་ཚེ་ཚད་ཡིན།

དྲི

问

Question:

ཁྱོས་ལྷ་མིའི་ཚེ་ཚད་བཤད་པ་ན།⁶⁵³

汝释天人之寿兮

You have narrated the lifespans of the gods.

ཉིན་ཞག་ཅི་ལྟར་ཚུལ་ནི་ཡིན།⁶⁵⁴

昼夜何以计之耶

How are days and nights calculated?

ལོ་དེ་བཅི་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན།⁶⁵⁵

年岁何以计之耶

How are years calculated?

བསྐླལ་པ་བཅི་སྲོལ་ཅི་འདྲ་ཡིན།⁶⁵⁶

劫数何以计之耶

How are aeons calculated?¹²

དེ་རྣམས་ཀྱི་བཅི་སྲོལ་ཅི་ལྟར་ཡིན།⁶⁵⁷

其类之计法何耶

What is the formula for such calculations?

དེ་རྣམས་ཀྱི་བཅི་སྲོལ་མ་ཤེས་ན།⁶⁵⁸

若不知其计法兮

If we do not know the formula for the calculation,

ལོ་བསྐླལ་པ་བཅི་སྲོལ་ཤེས་ཚུལ་མེད།⁶⁵⁹

不知劫数计法矣

Then we do not know how to calculate the aeons, either.

⁶⁵³ LT: ཁྱོས་ལྷ་མིའི་ཚེ་ཚད་བཤད་ལྗེས། PT: ཁྱོད་ལྷ་མིའི་ཚེ་ཚད་བཤད་ལྗེས། ED: ཁྱོས་ལྷ་མིའི་ཚེ་ཚད་བཤད་པ་ན།

⁶⁵⁴ LT: ཉིན་ཞག་ཅི་ལྟར་ཚུལ་ནི་དེད། PT: ཉིན་ཞག་ཅི་ཚུལ་ནི་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཉིན་ཞག་ཅི་ལྟར་ཚུལ་ནི་ཡིན།

⁶⁵⁵ LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལོ་དེ་བཅི་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན། PT: ལོ་དེ་བཅི་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན།

⁶⁵⁶ LT: བསྐླལ་པ་བཅི་སྲོལ་ཅི་འདྲ་ཡིན། PT: བསྐླལ་བཅི་སྲོལ་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བསྐླལ་བཅི་སྲོལ་ཅི་འདྲ་ཡིན།

⁶⁵⁷ PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་གཞི་ཅི་ལྟར་ཡིན། ED: དེ་རྣམས་ཀྱི་བཅི་སྲོལ་ཅི་ལྟར་ཡིན།

⁶⁵⁸ LT: དེ་རྣམས་ཀྱི་བཅི་སྲོལ་མ་ཤེས་ན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་གཞི་མ་ཤེས་ན།

⁶⁵⁹ LT: ལོ་བསྐླལ་པ་བཅི་སྲོལ་ཤེས་ཚུལ་མེད། PT: ལོ་བསྐླལ་བཅི་སྲོལ་ཤེས་ཚུལ་མེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལོ་བསྐླལ་བཅི་སྲོལ་ཤེས་ཚུལ་མེད། ED: ལོ་བསྐླལ་པ་བཅི་སྲོལ་ཤེས་ཚུལ་མེད།

ལན།

答

Answer:

ད་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་བཤད་རྒྱུ་ན།⁶⁶⁰

言一刹那之时兮

Speaking of one instant, the smallest unit of time,

རྩལ་ཕྱ་རབ་གཅིག་གི་འགྲིལ་ཡུན་ནི།⁶⁶¹

合一极微所历矣

Which is equal to the time that one atom takes to move.

སྐད་ཅིག་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ལ།⁶⁶²

一百二十刹那兮

A hundred and twenty instants,

དེའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན།⁶⁶³

为一恒刹那所历

Make one gross moment.

དེ་ན་སྐད་ཅིག་དྲུག་ཅུ་ལ།⁶⁶⁴

六十恒刹那者兮

Sixty gross moments,

ཐང་གཅིག་གི་ཡུན་ཚད་ཡིན།⁶⁶⁵

为一腊缚所历矣

Make one long minute.

ཐང་གཅིག་སུམ་ཅུ་ཡུད་ཙམ་ཡིན།⁶⁶⁶

三十为俛乎栗多

Thirty long minutes make one long hour.

660 LT: ད་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་བཤད་རྒྱུ་ན། PT: དེ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་བཤད་རྒྱུ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་བཤད་རྒྱུ་ན།

661 LT: རྩལ་ཕྱ་རབ་གཅིག་གི་འགྲིལ་ཡུན་ནི། PT: རྩལ་ཕྱ་རབ་གཅིག་གི་འགྲིལ་ཡུན་ལ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྩལ་ཕྱ་རབ་གཅིག་གི་འགྲིལ་ཡུན་ལ།

662 ED: སྐད་ཅིག་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ལ།

663 LT: སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་པར་བཤད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན།

664 LT: དེ་ན་སྐད་ཅིག་དྲུག་ཅུ་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེའི་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཅུ་ལ། ED: དེ་ན་སྐད་ཅིག་དྲུག་ཅུ་ལ།

665 LT: ཐང་གཅིག་གི་ཡུན་ཚད་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཐང་གཅིག་གི་ཡུན་ཚད་ཡིན།

666 LT: ཐང་གཅིག་སུམ་ཅུ་ཡུད་ཙམ་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཐང་གཅིག་སུམ་ཅུ་ཡུད་ཙམ་ཡིན།

ཡུད་ཙམ་སྤུམ་ཅུ་ཉིན་ཞག་གཅིག⁶⁶⁷ 其三十一为一昼夜
Thirty long hours make one day and one night,

དེ་ལ་ཚུ་ཚོད་དུག་ཅུ་ཡོད།⁶⁶⁸ 其计有六十时也
Which is made up of sixty short hours.

ཉིན་ཞག་སྤུམ་ཅུ་ཟླ་བ་གཅིག⁶⁶⁹ 三十日为一月也
Thirty days make one month.

ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ལོ་གཅིག་ཡིན།⁶⁷⁰ 十二月为一年也
Twelve months make one year.

དེ་ལོ་ཟླ་ཞག་གསུམ་བཅུ་ཚུལ་ཡིན།⁶⁷¹ 年月日计法如是
Such is the formula for calculating years, months, and days.

དྲི 问
Question:

ཁྱོད་གལ་ཏེ་བསྐལ་པ་བཤད་རྒྱ་ནག་⁶⁷² 如若汝释劫数兮
If you would explain the aeon,

བསྐལ་པ་རྣམ་པ་མང་པོ་ཡོད།⁶⁷³ 劫数诸多种类矣
There are many types of aeon.

⁶⁶⁷ LT: ཡུད་ཙམ་སྤུམ་ཅུ་ཉིན་ཞག་བཅུ། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཡུད་ཙམ་སྤུམ་ཅུ་ཉིན་ཞག་གཅིག

⁶⁶⁸ LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་ལ་ཚུ་ཚོད་དུག་ཅུ་ཡོད།

⁶⁶⁹ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཉིན་ཞག་སྤུམ་ཅུ་ཟླ་བ་གཅིག

⁶⁷⁰ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ལོ་གཅིག་ཡིན།

⁶⁷¹ LT: དེ་ལོ་ཟླ་ཞག་གསུམ་བཅུ་ཚུལ་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་ལོ་ཟླ་ཞག་གསུམ་བཅུ་ཚུལ་ཡིན།

⁶⁷² LT: ཁྱོད་གལ་ཏེ་བསྐལ་པ་བཤད་རྒྱ་ནག་ PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཁྱོད་གལ་ཏེ་བསྐལ་པ་བཤད་རྒྱ་ནག་

⁶⁷³ LT: བསྐལ་པ་རྣམ་པ་མང་པོ་ཡོད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བསྐལ་པ་རྣམ་པ་མང་པོ་ཡོད།

བསྐྱལ་པ་བཅི་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན།⁶⁷⁴

劫数何以计之耶

What is the formula for calculating aeons?

ཆགས་བསྐྱལ་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།⁶⁷⁵

成劫何以计之耶

How to calculate the aeon of formation?

གནས་བསྐྱལ་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།⁶⁷⁶

住劫何以计之耶

How to calculate the aeon of abiding?

འཇིག་བསྐྱལ་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།⁶⁷⁷

坏劫何以计之耶

How to calculate the aeon of destruction?

སྟོང་བསྐྱལ་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།⁶⁷⁸

空劫何以计之耶

How to calculate the empty aeon?

བསྐྱལ་ཆེན་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།⁶⁷⁹

大劫何以计之耶

How to calculate the great aeon?

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

⁶⁷⁴ LT: **བསྐྱལ་པ་བཅི་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན།** PT: དེའི་བསྐྱལ་བ་རྩིས་ཚུལ་ཆི་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་བསྐྱལ་བ་རྩིས་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན།

⁶⁷⁵ LT: **ཆགས་བསྐྱལ་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།** PT: འཆགས་བསྐྱལ་དེ་ཆི་རུ་རྩིས་བ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཆགས་བསྐྱལ་དེ་ཅི་ལྟར་རྩིས་བ་ཡིན། ED: **ཆགས་བསྐྱལ་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།**

⁶⁷⁶ LT: **གནས་བསྐྱལ་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།** PT: གནས་བསྐྱལ་དེ་ཆི་རུ་རྩིས་བ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གནས་བསྐྱལ་དེ་ཅི་ལྟར་རྩིས་བ་ཡིན། ED: **གནས་བསྐྱལ་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།**

⁶⁷⁷ LT: **འཇིག་བསྐྱལ་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།** PT: འཇིག་བསྐྱལ་དེ་ཅི་བྱས་རྩིས་བ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འཇིག་བསྐྱལ་དེ་ཅི་ལྟར་རྩིས་བ་ཡིན། ED: **འཇིག་བསྐྱལ་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།**

⁶⁷⁸ LT: **སྟོང་བསྐྱལ་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།** PT: སྟོང་བསྐྱལ་དེ་ཆི་རུ་རྩིས་བ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྟེན་བསྐྱལ་དེ་ཅི་ལྟར་རྩིས་བ་ཡིན། ED: **སྟོང་བསྐྱལ་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།**

⁶⁷⁹ LT: **བསྐྱལ་ཆེན་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།** PT: བསྐྱལ་ཆེན་དེ་ཆི་རུ་རྩིས་བ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བསྐྱལ་ཆེན་དེ་ཅི་ལྟར་རྩིས་བ་ཡིན། ED: **བསྐྱལ་ཆེན་ཅི་ལྟར་རྩིས་པ་ཡིན།**

ལན།

答

Answer:

དང་པོ་འཇིག་བསྐལ་བཤད་རྩུ་ན།⁶⁸⁰

先者所言坏劫兮

First, as for the aeon of destruction,

མནར་མེད་དམྱལ་བའི་ནང་དེ་ན།⁶⁸¹

于无间地狱中也

From the point where in the Incessant Hell,

གསར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྣེ་བཟུང་སྟེ།⁶⁸²

从其新生无有处

No new hell beings are born,

གོང་བསམ་གཏན་གསུམ་གྱི་འཇིག་པ་དེ།⁶⁸³

至三禅天坏之时

To the destruction of three Dhyānas,

མེ་འཇིག་ཚུ་འཇིག་རླུང་འཇིག་ཡིན།⁶⁸⁴

火灾水灾风灾也

By fire, water, and wind.

འཇིག་བསྐལ་གྱི་བཞག་སྟོལ་དེ་འདྲ་རེད།⁶⁸⁵

所说之坏劫如是

Such is the aeon of destruction.

⁶⁸⁰ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དང་པོ་འཇིག་བསྐལ་བཤད་རྩུ་ན།

⁶⁸¹ LT: མནར་མེད་དམྱལ་བའི་ནང་དེ་ན། PT: མནར་མེད་གྱི་དམྱལ་བའི་ནང་དེ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མནར་མེད་གྱི་དམྱལ་བའི་ནང་དེ་ན།

⁶⁸² LT: གསར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་གནས་བཟུང་སྟེ། PT: གསར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་གནས་བཟུང་སྟེ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གསར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ED: གསར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྣེ་བཟུང་སྟེ།

⁶⁸³ LT: མགོ་བསམ་གཏན་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྩུ་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མགོ་བསམ་གཏན་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྩུ་ཡིན། ED: མགོ་བསམ་གཏན་གསུམ་གྱི་འཇིག་པ་དེ།

⁶⁸⁴ LT: མེ་འཇིག་ཚུ་འཇིག་རླུང་འཇིག་ཡིན། དེ་གང་རུང་ཞིག་གི་འཇིག་ལུན་ལ། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མེ་འཇིག་དང་ཚུ་འཇིག་རླུང་འཇིག་ཡིན། དེ་གང་རུང་ཞིག་གི་འཇིག་ལུན་ལ།

⁶⁸⁵ LT: འཇིག་བསྐལ་གྱི་བཞག་སྟོལ་དེ་འདྲ་རེད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འཇིག་བསྐལ་གྱི་བཞག་སྟོལ་དེ་འདྲ་རེད།

དྲི།

问

Question:

འཇིག་བསྐལ་ཆགས་བསྐལ་བར་དེ་ལ།⁶⁸⁶

坏劫成劫之间兮

Between the aeon of destruction and the aeon of formation,

བསྐལ་པའི་མིང་ལ་ཅི་ཞིག་རེད།⁶⁸⁷

其劫之名是何耶

What is the name of this aeon?

ཆགས་བསྐལ་ཅི་ཡིས་ཡོང་བ་རེད།⁶⁸⁸

成劫何以显现耶

How does the aeon of formation appear?

འཇིག་བསྐལ་ཅི་ཡིས་ཡོང་བ་རེད།⁶⁸⁹

坏劫何以显现耶

How does the aeon of destruction appear?

ལན།

答

Answer:

འཇིག་བསྐལ་ཆགས་བསྐལ་བར་དེ་ལ།⁶⁹⁰

坏劫成劫之间兮

Between the aeon of destruction and the aeon of formation,

བསྐལ་པའི་མིང་ལ་སྟོང་བསྐལ་ཡིན།⁶⁹¹

劫数名为空劫矣

Is the aeon known as the empty aeon.

⁶⁸⁶ LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འཇིག་བསྐལ་ཆགས་བསྐལ་བར་དེ་ལ། PT: འཇིག་བསྐལ་འཆགས་བསྐལ་བར་དེ་ལ།

⁶⁸⁷ PT: བསྐལ་བ་དེ་ལ་མིང་ཅི་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བསྐལ་བ་མིང་དེ་ཅི་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ED: བསྐལ་པའི་མིང་ལ་ཅི་ཞིག་རེད།

⁶⁸⁸ LT: ཆགས་བསྐལ་ཅི་ཡིས་ཡོང་བ་རེད། PT: བསྐལ་འཆགས་ཅི་ཞིག་སོང་བ་རེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བསྐལ་ཆགས་ཅི་ཞིག་སོང་བ་རེད།

⁶⁸⁹ LT: འཇིག་བསྐལ་ཅི་ཡིས་ཡོང་བ་རེད།

⁶⁹⁰ LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འཇིག་བསྐལ་ཆགས་བསྐལ་བར་དེ་ལ། PT: འཇིག་བསྐལ་འཆགས་བསྐལ་བར་དེ་ལ།

⁶⁹¹ LT: བསྐལ་པའི་མིང་ལ་སྟོང་བསྐལ་ཡིན། PT: བསྐལ་བའི་མིང་ལ་སྟོང་བསྐལ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བསྐལ་བ་མིང་ལ་རྟེན་བསྐལ་ཡིན།

དྲི

问

Question:

སྟོང་བསྐལ་ཆགས་བསྐལ་གནས་བསྐལ་གསུམ།⁶⁹²

空成住者三劫兮

The empty aeon, the aeon of formation and the aeon of abiding,

དེ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ཚད་ཅི་ཙམ་རེད།⁶⁹³

三者时长几何耶

What are the lengths of these three aeons?

སྒྲུ་དལ་བུར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

དེ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ཚད་བཤད་རྒྱུ་ན།⁶⁹⁴

言三者之时长兮

Speaking of the lengths of these three aeons,

འཇིག་བསྐལ་ཡུན་ཚད་མཉམ་པ་ཡིན།⁶⁹⁵

同于坏劫之时长

They are the same length as the aeon of destruction.

དྲི

问

Question:

སྟོད་ལྷ་ཡི་ཉིན་མཚན་ཅི་འདྲ་ཡིན།⁶⁹⁶

天人昼夜何状耶

What are days and nights like in the abodes of gods?

⁶⁹² LT: སྟོང་བསྐལ་ཆགས་བསྐལ་གནས་བསྐལ་གསུམ། PT: སྟོང་བསྐལ་དང་འཇིགས་བསྐལ་གནས་བསྐལ་གསུམ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྟེན་བསྐལ་དང་ཆགས་བསྐལ་གནས་བསྐལ་གསུམ།

⁶⁹³ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ཚད་ཅི་ཙམ་རེད།

⁶⁹⁴ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ཚད་བཤད་རྒྱུ་ན།

⁶⁹⁵ LT: འཇིག་བསྐལ་ཡུན་ཚད་མཉམ་པ་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འཇིག་བསྐལ་དང་ཡུན་ཚད་མཉམ་པ་ཡིན།

⁶⁹⁶ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྟོད་ལྷ་ཡི་ཉིན་མཚན་ཅི་འདྲ་ཡིན།

ལྷ་ཡི་ཉིན་ཞག་ཚད་དེ་ཤོད།⁶⁹⁷

释天人昼夜计法

Please tell of how days are calculated in the abodes of gods.

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

སྟོང་ལྷ་ཡི་ཡུལ་ན་ཉི་ཟླ་མེད།⁶⁹⁸

天界本无日月兮

There is neither sun nor moon in the abodes of gods.

སྲིད་མེ་རྟོག་པད་མ་ཁ་ཕྱེ་ན།⁶⁹⁹

如若莲花绽放时

The lotus flower,

དེ་ཉིན་མོ་ཡིན་ཟེར་ཁ་རུབ་ན།⁷⁰⁰

言此即为白昼也

Blossoms in the day and shuts at night.

དེ་མཚན་མོ་ཡིན་ཟེར་དེ་ལྟར་ཤེས།⁷⁰¹

花圃即知为夜矣

In such way, days and nights are distinguished.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

⁶⁹⁷ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་ཡི་ཉིན་ཞག་ཚད་དེ་ཤོད།

⁶⁹⁸ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྟོང་ལྷ་ཡི་ཡུལ་ན་ཉི་ཟླ་མེད།

⁶⁹⁹ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྲིད་མེ་རྟོག་པད་མ་ཁ་ཕྱེ་ན། ED: སྲིད་མེ་རྟོག་པད་མ་ཁ་ཕྱེ་ན།

⁷⁰⁰ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དེ་ཉིན་མོ་ཡིན་ཟེར་ཁ་རུབ་ན།

⁷⁰¹ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དེ་མཚན་མོ་ཡིན་ཟེར་དེ་ལྟར་ཤེས།

དྲི

问

Question:

ལྷ་དེ་ལ་ཕ་མ་ཡོད་མེད་ཤོད།⁷⁰²

释其有无父与母

Please narrate whether gods have parents.

ལྷ་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་སྐྱེས་ཚུལ་ཤོད།⁷⁰³

释帝释天何以生

Please narrate how Indra was born.

སྒྲུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

ལྷ་ཕ་མ་གང་གི་པང་བར་ནས།⁷⁰⁴

天人父母腿面兮

On the lap of either a god or a goddess,

བྱ་བུ་མོ་རྩུས་ཏེ་སྐྱེས་པ་ན།⁷⁰⁵

其子与女化生也

A child who is born miraculously,

ལྷ་དེ་དང་དེའི་བྱ་ཡིན་ཟེར།⁷⁰⁶

是为神之子女矣

Is believed to be their child.

ལྷ་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་སྐྱེས་ཚུལ་ནི།⁷⁰⁷

帝释天何以生兮

As for how Indra was born,

⁷⁰² FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་དེ་ལ་ཕ་མ་ཡོད་མེད་ཤོད།

⁷⁰³ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་སྐྱེས་ཚུལ་ཤོད།

⁷⁰⁴ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་ཕ་མ་གང་གི་པང་དེ་ན། ED: ལྷ་ཕ་མ་གང་གི་པང་བར་ནས།

⁷⁰⁵ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱ་བུ་མོ་རྩུས་ཏེ་སྐྱེས་པ་ན།

⁷⁰⁶ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་དེ་དང་དེའི་བྱ་ཡིན་ཟེར།

⁷⁰⁷ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་སྐྱེས་ཚུལ་ནི།

ལུས་ཆེ་ལ་གོས་དང་བཅས་པ་སྐྱེས།⁷⁰⁸

He was born with a gigantic body and wearing clothes.

巨身着衣而生矣

སྐྱེ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

ཡང་གཟུགས་ཁམས་ལྷ་རྣམས་ཅི་ལྟར་སྐྱེས།⁷⁰⁹

How are the gods in the Form Realm born?

色界天人何以生

གནས་གཟུགས་ཁམས་ལྷ་ཡི་ལུས་ཚད་ཤོད།⁷¹⁰

Please tell of the height of the gods in the Form Realm.

释色界天人身长

གནས་གཟུགས་ཁམས་ལྷ་ཡི་ཚེ་ཚད་ཤོད།⁷¹¹

Please tell of the life span of the gods in the Form Realm.

释色界天人之寿

སྐྱེ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

⁷⁰⁸ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལུས་ཆེ་ལ་གོས་དང་བཅས་པ་སྐྱེས།

⁷⁰⁹ DP: ཡང་བབྱང་ཁམས་ལྷ་རྣམས་ཅི་ལྟར་སྐྱེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཡང་གཟུགས་ཁམས་ལྷ་རྣམས་ཅི་ལྟར་སྐྱེས།

⁷¹⁰ DP: གནས་གཟུགས་ཁམས་ལྷ་ཡི་ལུས་ཚད་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གནས་གཟུགས་ཁམས་ལྷ་ཡི་ལུས་ཚད་ཤོད།

⁷¹¹ DP: གནས་གཟུགས་ཁམས་ལྷ་ཡི་ཚེ་ཚད་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གནས་གཟུགས་ཁམས་ལྷ་ཡི་ཚེ་ཚད་ཤོད། ED: གནས་གཟུགས་ཁམས་ལྷ་ཡི་ཚེ་ཚད་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

ཡང་གཟུགས་ཁམས་ལྷའི་སྐྱེས་ཚུལ་ནི།⁷¹²

色界天人出生兮

Then, as for how gods in the Form Realm are born,

ལུས་ཚུང་ནས་ཆེ་རུ་སྐྱེ་བྱུ་མེད།⁷¹³

自生时身无增减

Their bodies do not grow since birth.

ལུས་ཚོགས་ཤིང་གོན་པ་གོན་ནས་སྐྱེས།⁷¹⁴

巨身着衣而生矣

They are born fully grown and wearing clothes.

གནས་གཟུགས་དང་པོའི་ལྷ་དེ་ལ།⁷¹⁵

于色界之第一天

The gods in the first abode of the Form Realm [Brahma class in the First Dhyāna],

ལུས་ཚད་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གཅིག་པ།⁷¹⁶

天人身长半由旬

Whose height is half a league.

དེའི་གོང་མ་ཐམས་ཅད་ཕྱེད་ཕྱེད་བསྐྱེད།⁷¹⁷

其上递增半由旬

In the abodes above it, the height of the gods is a half a league more than the previous one.

འོད་ཚུང་རྣམས་ཀྱི་ལྷག་ཡན་ཆད།⁷¹⁸

于少光天之上兮

Above the abode of the Limited Light [in the Second Dhyāna],

⁷¹² DP: ཡང་གཟུགས་ཁམས་ལྷའི་སྐྱེས་ཚུལ་ནི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཡང་གཟུགས་ཁམས་ལྷའི་སྐྱེས་ཚུལ་ནི།

⁷¹³ DP: ལུས་ཚུང་ནས་ཆེ་རུ་སྐྱེད་བྱུ་མེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ལུས་ཚུང་ནས་ཆེ་རུ་སྐྱེ་བྱུ་མེད།

⁷¹⁴ DP: ཚོགས་ཤིང་གོན་པ་གོན་ནས་སྐྱེས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ལུས་ཚོགས་ཤིང་གོན་པ་གོན་ནས་སྐྱེས།

⁷¹⁵ DP: གནས་གཟུགས་ཁམས་དང་པོའི་ལྷ་དེ་ལ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གནས་གཟུགས་དང་པོའི་ལྷ་དེ་ལ།

⁷¹⁶ DP: ལུས་དཔག་ཚད་ཚོར་བ་ཡོད་པས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ལུས་དཔག་ཚད་ཚོར་བ་ཡོད་ཟེར་བས། ED: ལུས་ཚད་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གཅིག་པ།

⁷¹⁷ DP: དེའི་གོང་མ་ཐམས་ཅད་ཉིས་འབྱུར་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): དེའི་གོང་མ་ཐམས་ཅད་ཉིས་ལྷུར་ཡིན། ED: དེའི་གོང་མ་ཐམས་ཅད་ཕྱེད་ཕྱེད་བསྐྱེད།

⁷¹⁸ DP: ཚོ་བསྐྱལ་ཆེན་གཅིག་གི་ཚོ་བར་ཐུབ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཚོ་བསྐྱལ་ཆེན་གཅིག་གི་ཚོ་བར་ཐུབ། ED: འོད་ཚུང་རྣམས་ཀྱི་ལྷག་ཡན་ཆད།

དེའི་གོང་མ་ཐམས་ཅད་ཉིས་འགྱུར་ཡིན།⁷¹⁹ 天人寿以双倍增
The height of the gods in each abode increases twofold.

སློན་མེད་དཔག་ཚད་གསུམ་དོར་རོ།⁷²⁰ 无云天减三由旬
In the abode of the Cloudless [in the Fourth Dhyāna], the height of the gods
reduces three leagues from the doubled size.

རང་ལུས་ཚེ་ཚད་དང་མཉམ་པའི།⁷²¹ 色界天人身与寿
The life spans of gods in the Form Realm in aeons is equal to,

གངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐྱལ་པ་ཡིན།⁷²² 于其劫中相等同
The number of their body height measured in leagues.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

ལྷ་གཟུགས་མེད་ལུས་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།⁷²³ 无色天人长几何
What is the height of gods in the Formless Realm?

ལྷ་གཟུགས་མེད་ཚེ་ལོ་ཅི་འདྲ་ཡོད།⁷²⁴ 无色天人寿几何
What is the life span of gods in the Formless Realm?

⁷¹⁹ DP: དེའི་གོང་མ་ཐམས་ཅད་ཉིས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དེའི་གོང་མ་ཐམས་ཅད་ཉིས་གྱུར་ཡིན། ED: དེའི་གོང་མ་ཐམས་ཅད་ཉིས་འགྱུར་ཡིན།

⁷²⁰ ED: སློན་མེད་དཔག་ཚད་གསུམ་དོར་རོ།

⁷²¹ ED: རང་ལུས་ཚེ་ཚད་དང་མཉམ་པའི།

⁷²² ED: གངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐྱལ་པ་ཡིན།

⁷²³ DP: ལྷ་གཟུགས་མེད་ལུས་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་གཟུགས་མེད་ལུས་ཚད་ཅི་འདྲ་ཡོད།

⁷²⁴ DP: ལྷ་གཟུགས་མེད་ཚེ་ལོ་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་གཟུགས་མེད་ཚེ་ལོ་ཅི་འདྲ་ཡོད།

གནས་སྤིང་ཚེ་ལྷ་ཡི་ཚེ་ཚད་ཤོད།⁷²⁵ 释最高天人寿命兮
 Please tell of the life span of gods in the abode of Neither Existence nor
 Non-Existence.

ལན། 答
 Answer:

ལྷ་གཟུགས་མེད་ལྷ་ལ་ལྷས་ཚད་མེད།⁷²⁶ 无色天人无身长
 Gods in the Formless Realm do not have heights,

གནས་གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་གཟུགས་མེད་ཟེར།⁷²⁷ 言无色界无身矣
 It is said that they do not possess physical bodies.

གནས་གཟུགས་མེད་དང་པོ་ལྷ་དེ་ལ།⁷²⁸ 无色第一天之人
 The gods in the first abode of the Formless Realm [the Infinite Space],

ཚེ་བསྐྱལ་པ་ལྔཾ་ཕྱག་ཉི་ཤུ་བྱལ།⁷²⁹ 其寿有二万劫矣
 Whose life span could be up to 20,000 great aeons.

གནས་བཞི་བ་སྤིང་ཚེ་ལྷ་དེ་ལ།⁷³⁰ 有顶天之天人兮
 The gods in the fourth abodes, Neither Existence nor Non-Existence,

ཚེ་བསྐྱལ་པ་ལྔཾ་ཕྱག་བརྒྱད་ཅུ་བྱལ།⁷³¹ 其寿有八万劫矣
 Whose life span could be up to 80,000 great aeons.

⁷²⁵ DP: གནས་སྤིང་ཚེ་ལྷ་ཡི་ཚེ་ཚད་བཤོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གནས་སྤིང་ཚེ་ལྷ་ཡི་ཚེ་ཚད་ཤོད།

⁷²⁶ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ལྷ་གཟུགས་མེད་ལྷ་ལ་ལྷས་ཚད་མེད།

⁷²⁷ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གནས་གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་གཟུགས་མེད་ཟེར།

⁷²⁸ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གནས་གཟུགས་མེད་དང་པོ་ལྷ་དེ་ལ།

⁷²⁹ DP: ཚེ་བསྐྱལ་པ་ལྔཾ་ཕྱག་ཉི་ཤུ་བྱལ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཚེ་བསྐྱལ་པ་ལྔཾ་ཕྱག་ཉི་ཤུ་བྱལ།

⁷³⁰ DP: གནས་བཞི་བ་སྤིང་ཚེ་ལྷ་དེ་ལ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གནས་བཞི་བ་སྤིང་ཚེ་ལྷ་དེ་ལ།

⁷³¹ DP: ཚེ་བསྐྱལ་པ་ལྔཾ་ཕྱག་བརྒྱད་ཅུ་བྱལ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཚེ་བསྐྱལ་པ་ལྔཾ་ཕྱག་བརྒྱད་ཅུ་བྱལ།
 ED: ཚེ་བསྐྱལ་པ་ལྔཾ་ཕྱག་བརྒྱད་ཅུ་བྱལ།

དེ་གཟུགས་མེད་ཚེ་ཚད་དེ་འདྲ་ཡིན།⁷³²

无色天人寿如是

Such is the life span of the gods in the Formless Realm.

དྲི

问

Question:

སྤྱིང་བཞི་བོ་མི་ཡི་ལྷས་ཚད་ཤོད།⁷³³

释四大洲人身长

Please tell of the height of people in the Four Continents.

ལྷོ་འཛམ་སྤྱིང་མི་ཡི་ཚེ་ལོ་ཤོད།⁷³⁴

释瞻部洲人之寿

Please tell of the life span of people in the Rose Apple Tree Continent.

སྤྱིང་གཞན་པ་གསུམ་གྱི་ཚེ་ལོ་ཤོད།⁷³⁵

释另三洲人之寿

Please tell of the life span of people in the other three Continents.

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

སྤྱིང་བཞི་བོ་མི་ཡི་ལྷས་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།⁷³⁶

言四大洲人身长

Speaking of people's height in the Four Continents,

⁷³² DP: དེ་གཟུགས་མེད་ཚེ་ཚད་དེ་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དེ་གཟུགས་མེད་ཚེ་ཚད་དེ་འདྲ་ཡིན།

⁷³³ DP: སྤྱིང་བཞི་བོ་མི་ཡི་ལྷས་ཚེ་ཚད་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྤྱིང་བཞི་བོ་མི་ཡི་ལྷས་ཚད་ཤོད། ED: སྤྱིང་བཞི་བོ་མི་ཡི་ལྷས་ཚད་ཤོད།

⁷³⁴ DP: ལོ་འཛམ་སྤྱིང་མི་ཡི་ཚེ་ལོ་ཤོད། སྤྱིང་བཞི་ནས་གསུམ་གྱི་ཚེ་ལོ་ཤོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལོ་འཛམ་སྤྱིང་མི་ཡི་ཚེ་ལོ་ཤོད། ED: ལྷོ་འཛམ་སྤྱིང་མི་ཡི་ཚེ་ལོ་ཤོད།

⁷³⁵ DP: སྤྱིང་གཞན་པ་གསུམ་གྱི་ཚེ་ལོ་ཤོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྤྱིང་གཞན་པ་གསུམ་གྱི་ཚེ་ལོ་ཤོད།

⁷³⁶ DP: སྤྱིང་མི་ཡི་ལྷས་ཚེད་བཤད་བརྒྱ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྤྱིང་བཞི་བོ་མི་ཡི་ལྷས་ཚད་བཤད་རྒྱ་ན།

ལྷོ་འཛམ་གྱི་སྤྲིང་པ་ལྷུ་བཞི་ཡོད།⁷³⁷ 贍部洲人四肘长
People are four-cubits high in the Southern Continent.

ཤར་རུབ་བྱང་ཉིས་འགྲུར་ཉིས་འགྲུར་ཆེ།⁷³⁸ 东西北洲各倍增
People are twice as tall as those in the previous in the Eastern, Western, and Northern Continents.

བྱང་སྤྱི་མི་སྙན་པ་ལོ་སྟོང་བྱབ།⁷³⁹ 俱卢人寿一千载
The life span of people in the northern Unpleasant Sound Continent can reach 1,000 years,

རུབ་བ་སྤང་སྟོང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་བྱབ།⁷⁴⁰ 牛货人寿五百岁
500 years in the western Bountiful Cow Continent,

ཤར་ལུས་འཕགས་པོ་ཉིས་བརྒྱ་ཕྱེད།⁷⁴¹ 胜身人寿二百五
250 years in the eastern Superior Body Continent,

འཛམ་གྱི་སྤྲིང་པ་འི་ཚེ་ཚད་དེ།⁷⁴² 贍部洲之人寿兮
In the southern Rose Apple Tree Continent, people's life span,

འདི་ན་མ་ངེས་ཐ་མར་ནི།⁷⁴³ 贍部人寿不定也
Is uncertain,

⁷³⁷ DP: ལོ་འཛམ་གྱི་སྤྲིང་བཞི་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལོ་འཛམ་གྱི་སྤྲིང་པ་ལྷུ་བཞི་ཡོད། ED: ལྷོ་འཛམ་གྱི་སྤྲིང་པ་ལྷུ་བཞི་ཡོད།

⁷³⁸ DP: ཤར་བྱང་ཉིས་འགྲུར་ཉིས་འགྲུར་ཆེ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཤར་རུབ་བྱང་ཉིས་འགྲུར་ཉིས་འགྲུར་ཆེ། ED: ཤར་རུབ་བྱང་ཉིས་འགྲུར་ཉིས་འགྲུར་ཆེ།

⁷³⁹ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱང་སྤྱི་མི་སྙན་པ་ལོ་སྟོང་བྱབ།

⁷⁴⁰ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): རུབ་བ་སྤང་སྟོང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་བྱབ།

⁷⁴¹ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཤར་ལུས་འཕགས་པོ་ཉིས་བརྒྱ་ཕྱེད། ED: ཤར་ལུས་འཕགས་པོ་ཉིས་བརྒྱ་ཕྱེད།

⁷⁴² FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷོ་འཛམ་གྱི་སྤྲིང་པ་འི་ཚེ་ཚད་དེ། ED: འཛམ་གྱི་སྤྲིང་པ་འི་ཚེ་ཚད་དེ།

⁷⁴³ ED: འདི་ན་མ་ངེས་ཐ་མར་ནི།

ལོ་བཅུ་དང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད།⁷⁴⁴

由十岁至不可计

Ranging from ten years to immeasurable in the beginning.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

སེམས་ཅན་སྐྱེས་གནས་རྣམ་བཞི་ཡོད།⁷⁴⁵

有情四种出生兮

Sentient beings have four modes of birth.

དེ་བཞི་བོ་རེ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས།⁷⁴⁶

出生各个名何耶

Please name each of the four modes.

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་ཇེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

སྐྱོང་སྐྱེས་མངལ་སྐྱེས་དྲོད་གཤེར་སྐྱེས།⁷⁴⁷

卵生胎生湿生兮

Egg birth, womb birth, warmth-and-humidity birth,

⁷⁴⁴ ED: ལོ་བཅུ་དང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད།

⁷⁴⁵ DP: རྣང་སེམས་ཅན་སྐྱེས་གནས་ལས་སྐྱེས། མི་རྒྱུར་ག་ཡེ་འོག་ལོ་ཡིན། LT: སེམས་ཅན་སྐྱེ་གནས་རྣམ་བཞི་ཡོད། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སེམས་ཅན་ལ་སྐྱེ་གནས་རྣམ་བཞི་ཡོད། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): རྣང་སེམས་ཅན་སྐྱེ་གནས་བཞི་ལས་སྐྱེས། འོ་མི་རྒྱུད་གང་ལ་འགོ་ལོ་ཡིན། ED: སེམས་ཅན་སྐྱེས་གནས་རྣམ་བཞི་ཡོད།

⁷⁴⁶ DP: བ་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་བཤད། LT: དེ་བཞི་བོ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས། PT: དེ་བཞི་བོ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་བཞི་བོ་རེ་མིང་རེ་དྲོངས། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལོ་སྐྱེ་བ་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་ཤོད།

⁷⁴⁷ DP: ཀེ་རྩུས་སྐྱེད་མངལ་སྐྱེད་སྐྱོད་སྐྱེད་དང། LT: སྐྱོང་སྐྱེས་མངལ་སྐྱེས་དྲོད་གཤེར་སྐྱེས། PT: སྐྱོང་སྐྱེས་མངལ་སྐྱེས་དྲོད་སྐྱེས་དེ་དང་གསུམ། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྐྱོང་སྐྱེས་མངལ་སྐྱེས་དྲོད་སྐྱེས་གསུམ། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཀེ་རྩུས་སྐྱེས་མངལ་སྐྱེས་སྐྱོང་སྐྱེས་དང།

རྩུས་སྐྱེས་དང་ནི་རྣམ་པ་བཞི།⁷⁴⁸
And miraculous birth.

及化生者四生也

དེ་ནི་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་ཡིན།⁷⁴⁹
Such are the four modes of birth.

四种之出生如是

སྒྲུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།
This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

问

Question:

སེམས་ཅན་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་ཡོད།⁷⁵⁰
There are six classes of sentient beings.

六道有情众生兮

རིགས་དྲུག་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས།⁷⁵¹
Please narrate each of the six classes of being.

六道各个名何耶

ད་ལྟ་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད།⁷⁵²
Do gods have four modes of birth?

天道者有四生耶

ལྷ་མིན་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད།⁷⁵³
Do demi-gods have four modes of birth?

阿修罗道四生耶

⁷⁴⁸ DP: དེ་དྲོད་སྐྱེད་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་ཡིན། LT: རྩུས་ཏེ་སྐྱེས་དང་རྣམ་པ་བཞི། PT: རྩུས་ཏེ་སྐྱེས་གནས་རྣམ་པ་བཞི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྩུས་ཏེ་སྐྱེས་རྣམ་པ་བཞི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དེ་དྲོད་སྐྱེས་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་ཡིན། ED: རྩུས་སྐྱེས་དང་ནི་རྣམ་པ་བཞི།

⁷⁴⁹ PT: དེ་ནི་སྐྱེས་ཆེན་བཞི་བོ་ཡིན། LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་ནི་སྐྱེ་གནས་བཞི་བོ་ཡིན། ED: དེ་ནི་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་ཡིན།

⁷⁵⁰ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སེམས་ཅན་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་ཡོད།

⁷⁵¹ LT: རིགས་དྲུག་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། PT: རིགས་དྲུག་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རིགས་དྲུག་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། ED: རིགས་དྲུག་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས།

⁷⁵² LT: ད་ལྟ་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད། PT: དེ་ལྟ་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་ལྟ་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད། ED: ད་ལྟ་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད།

⁷⁵³ LT: ལྷ་མིན་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལྷ་མ་ཡིན་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད། ED: ལྷ་མིན་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད།

མི་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད།⁷⁵⁴

Do humans have four modes of birth?

人道者有四生耶

དུད་འགྲོ་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད།⁷⁵⁵

Do animals have four modes of birth?

畜生道有四生耶

ཡི་དྲགས་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད།⁷⁵⁶

Do hungry ghosts have four modes of birth?

饿鬼道有四生耶

དམྱལ་བ་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད།⁷⁵⁷

Do hell beings have four modes of birth?

地狱道有四生耶

སྐྱུ་དལ་བུར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

མི་དང་དུད་འགྲོ་རྣམ་པ་བཞི།

Human beings and animals possess four modes of birth.

人与畜生有四生

ལྷ་མ་ཡིན་ལྷ་དང་དམྱལ་བ་ལ།⁷⁵⁸

Demi-gods, gods, and hell beings,

阿修罗天神饿鬼

⁷⁵⁴ LT: ཡང་མི་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད།

⁷⁵⁵ LT: དུད་འགྲོ་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དུད་འགྲོ་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད།

⁷⁵⁶ LT: ཡི་དྲགས་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཡི་དྲགས་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད།

⁷⁵⁷ LT: དམྱལ་བ་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དམྱལ་བ་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཨེ་ཡོད།

⁷⁵⁸ LT: ལྷ་མ་ཡིན་ལྷ་དང་དམྱལ་བ་ལ། PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལྷ་མ་ཡིན་ལྷ་དང་དམྱལ་བ་ལ།

དེ་གསུམ་པོ་རྩུས་སྐྱེས་ཤ་སྟག་ཡིན།⁷⁵⁹
Only have miraculous births.

三者惟有化生矣

སྒྲུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།
This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི
Question:

问

མི་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཡོད་ན།⁷⁶⁰
If humans have four modes of birth,

若人道有四种生

མི་རྩུས་སྐྱེས་དེ་ལ་སྤྱུ་ཞིག་འཛོག་⁷⁶¹
Who is born through miraculous birth?

化生所生者孰耶

མི་སྦོང་སྐྱེས་དེ་ལ་སྤྱུ་ཞིག་འཛོག་⁷⁶²
Who is born from an egg?

卵生所生者孰耶

མི་དྲོད་སྐྱེས་དེ་ལ་སྤྱུ་ཞིག་འཛོག་⁷⁶³
Who is born through warmth?

湿生所生者孰耶

མི་མངལ་སྐྱེས་དེ་ལ་སྤྱུ་ཞིག་འཛོག་⁷⁶⁴
Who is born from a womb?

胎生所生者孰耶

⁷⁵⁹ DP: ལྷ་ཐམས་ཅད་རྩུས་སྐྱེས་ཤ་སྟག་ཡིན། LT: དེ་གསུམ་པོ་རྩུས་སྐྱེས་ཤ་སྟག་ཡིན། དེ་གསུམ་པོ་སྐྱེ་གནས་བཞི་བོ་ཡོད། PT: དེ་གསུམ་པོ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཀ་ཡོད། དེ་གསུམ་པོ་རྩུས་སྐྱེས་ཤ་སྟག་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་གསུམ་པོ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཀ་ཡོད། དེ་གསུམ་པོ་རྩུས་སྐྱེས་ཤ་སྟག་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་ཐམས་ཅད་རྩུས་སྐྱེས་ཤ་སྟག་ཡིན།

⁷⁶⁰ LT: མི་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཡོད་ན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཡོད་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན། བར་མི་ཡི་སྐྱེས་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན། བོད་ཀྱི་མི་རྒྱུད་ཅི་འདྲ་སྐྱེས།

⁷⁶¹ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་རྩུས་སྐྱེས་དེ་ལ་སྤྱུ་ཞིག་འཛོག།

⁷⁶² LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་སྦོང་སྐྱེས་དེ་ལ་སྤྱུ་ཞིག་འཛོག།

⁷⁶³ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་དྲོད་སྐྱེས་དེ་ལ་སྤྱུ་ཞིག་འཛོག།

⁷⁶⁴ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་མངལ་སྐྱེས་དེ་ལ་སྤྱུ་ཞིག་འཛོག།

དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མིང་རེ་དྲོངས།⁷⁶⁵

其人各个名何耶

Please narrate each of their names.

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

མི་རྩུས་སྐྱེས་སློབ་དཔོན་པད་མ་ཡིན།⁷⁶⁶

人化生者莲花生

Guru Rinpoche is a human who was miraculously born.

མི་སྦོང་སྐྱེས་དག་བཅོམ་ཉེ་དབང་བཞག་⁷⁶⁷

人卵生二阿罗汉

The Arhat, the Worthy one, and Vishnu are humans born from an egg.¹³

མི་དྲོད་སྐྱེས་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་བོ་སྐྱེས།⁷⁶⁸

人湿生者顶生王

King Mürdhaja is a human born from heat.

མི་ཕལ་ཆེ་བ་ནི་མངལ་སྐྱེས་ཡིན།⁷⁶⁹

人胎生者普罗众

Ordinary human beings are those humans born from a womb.

⁷⁶⁵ LT: དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མིང་རེ་དྲོངས། PT: དེ་རེ་རེ་ལ་ནས་མིང་རེ་དྲོངས། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་རེ་རེ་ལ་ནས་མིང་རེ་དྲོངས།

⁷⁶⁶ DP: ཡ་དང་པོའི་མི་དུས་སྐྱེས་ཡིན། LT: མི་རྩུས་སྐྱེས་སློབ་དཔོན་པད་མ་ཡིན། PT: མི་རྩུས་སྐྱེས་ལ་སློབ་དཔོན་པད་མ་བཞག་ FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་རྩུས་སྐྱེས་ལ་སློབ་དཔོན་པད་མ་བཞག་བསྐྱེས་ལ་དང་པོའི་མི་དུས་སྐྱེས་ཡིན། མི་དེ་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞེ་ཀ་ཡོད།

⁷⁶⁷ DP: ལོ་རྒྱལ་པོ་མི་སྦོང་སྐྱེས་ཡིན། LT: མི་སྦོང་སྐྱེས་དག་བཅོམ་ཉེ་དབང་བཞག་ PT: མི་སྦོང་སྐྱེས་ལ་དག་བཅོམ་ཉེ་བག་བཞག་ FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་སྦོང་སྐྱེས་ལ་དག་བཅོམ་ཉེ་དབང་བཞག་ FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྒྱལ་པོ་སྤྱི་བོ་སྐྱེས་སྦོང་སྐྱེས་ཡིན།

⁷⁶⁸ DP: དེ་དང་ལས་ལུས་ཉེ་དྲོས་སྐྱེས་ཡིན། LT: མི་དྲོད་སྐྱེས་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་བོ་སྐྱེས། PT: མི་དྲོད་སྐྱེས་ལ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་བོ་སྐྱེས། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་དྲོད་སྐྱེས་ལ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་བོ་སྐྱེས། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་མངལ་ལས་བྱུང་དེ་དྲོད་སྐྱེས་ཡིན།

⁷⁶⁹ LT: མི་ཕལ་ཆེ་བ་ནི་མངལ་སྐྱེས་ཡིན། PT: མི་ད་ལ་ཕལ་ཆེ་བ་མངལ་སྐྱེས་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་ད་ལ་ཕལ་ཆེ་བ་མངལ་སྐྱེས་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྒྱལ་པོ་དེ་ན་གུབ་མངལ་སྐྱེས་ཡིན། FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): འོ་བོད་ཀྱི་བྱ་རྒྱུ་མངལ་སྐྱེས་ཡིན།

མིའི་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་འདི་ལྟར་ཡིན།⁷⁷⁰

人之四生者如是

These are the four modes of birth that humans have.

དྲི

问

Question:

སྐྱོན་ཚེ་ལོ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་དུས།⁷⁷¹

过去人无寿限兮

In ancient times, when the life span of human beings was infinite,

མི་ཐམས་ཅད་རྩུས་སྐྱེས་ཤ་སྟག་ཡིན།⁷⁷²

众人皆为化生矣

All human beings were born miraculously.

དེའི་རྗེས་ལ་མངལ་སྐྱེས་ཅི་ལྟར་འོང་།⁷⁷³

其后何以胎生耶

After that, why did human beings have womb births?

དེའི་རྗེས་ལ་འགོ་བ་ཅི་ལྟར་དར།⁷⁷⁴

其后何以生息耶

How, then, do human beings flourish?

སྐྱུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

⁷⁷⁰ DP: འོ་བོད་གྲི་བུ་རྣམས་མངལ་སྐྱེས་ཡིན། LT: མིའི་སྐྱེ་གནས་བཞི་བོ་འདི་ལྟར་ཡིན། PT: མིའི་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་དུ་སུ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མིའི་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་དེ་འདྲ་ཡིན། ED: མིའི་སྐྱེས་གནས་བཞི་བོ་འདི་ལྟར་ཡིན།

⁷⁷¹ DP: དང་པོ་ཚེ་ལོ་གང་བཤད། སྐལ་དང་པི་མི་དདེས་ཚེ་ཞི་ཟེར། དགུང་ཉི་ལྔ་མེད་པས་མཚུ་སུ་འགོ། LT: སྐྱོན་ཚེ་ལོ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་དུས། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྐྱོན་ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་དུས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བསྐལ་བ་དང་པོ་ཚེ་ཚད་ལོ་གངས་ཤོད། བསྐལ་བ་དང་པོ་མི་དེས་ཅི་ཞིག་ཟ། དགུང་ཉི་ལྔ་མེད་པས་ཅི་ལྟར་འགོ།

⁷⁷² LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་ཐམས་ཅད་རྩུས་སྐྱེས་ཤ་སྟག་ཡིན།

⁷⁷³ LT: དེའི་རྗེས་ལ་མངལ་སྐྱེས་ཅི་ལྟར་འོང་། PT: དེའི་རྗེས་ལ་མངལ་སྐྱེས་ཅི་འདྲ་འོང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་རྗེས་ལ་མངལ་སྐྱེས་ཅི་འདྲ་འོང།

⁷⁷⁴ LT: དེའི་རྗེས་ལ་འགོ་བ་ཅི་ལྟར་དར།

ཚོ་ལོ་ཡང་དཔག་མེད་ཐུབ་པ་རེད།⁷⁸⁰ 其人寿者无限矣
And were able to live for an infinite number of years.

དེ་རྗེས་ལ་རིམ་གྱིས་འགྲིབ་ཚུལ་ཡིན།⁷⁸¹ 其后渐次递减兮
After that, the lifespan of human beings gradually decreased.

མི་དེ་ཚོས་ས་ཡི་ས་ཞག་ཟས།⁷⁸² 人所食者地味也
Human beings ate dust,¹⁴

རོ་སྤང་ཚི་ལྷ་བྱ་མངར་བ་བྱུངས།⁷⁸³ 味甘犹若蜂蜜矣
Which tastes like sweet honey.

རོ་དེར་ཆགས་ནས་གསོག་འཛོག་བྱས།⁷⁸⁴ 因其贪恋口欲故
They began to crave such tastes.

དེ་རྗེས་ལ་མ་སྐོས་མ་བཏབ་པའི།⁷⁸⁵ 再后生自然粳米
After that, wild rice which grew without being cultivated,

འབྱུ་རིགས་ལོ་རྟོག་ཡོད་བཞིན་བྱ།⁷⁸⁶ 粳米无需耕种也
Was always available.

བདག་འཛིན་གྱིས་གསོག་འཛོག་བྱས་པ་ལས།⁷⁸⁷ 业因贪欲累积故
Human beings hoarded it for themselves.

⁷⁸⁰ LT: ཚོ་ལོ་དཔག་མེད་ཐུབ་པ་རེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཚོ་ལོ་ཡང་དཔག་མེད་ཐུབ་པ་རེད།
⁷⁸¹ LT, PT: དེ་རྗེས་ལ་རིམ་གྱིས་འགྲིབ་ཚུལ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་རྗེས་ལ་རིམ་གྱིས་འགྲིབ་ཚུལ་ཡིན།
⁷⁸² LT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་དེ་ཚོས་ས་ཡི་ས་ཞག་ཟས། PT: མི་དེ་ཚོས་ད་ཡི་ས་ཞག་ཟས། ED: མི་དེ་ཚོས་ས་ཡི་ས་ཞག་ཟས།
⁷⁸³ LT: རོ་སྤང་ཚི་ལྷ་བྱ་མངར་བ་བྱུངས། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རོ་སྤང་ཚི་ལྷ་བྱ་མངར་བ་བྱུངས།
⁷⁸⁴ LT: རོ་དེར་ཆགས་ནས་གསོག་འཛོག་བྱས། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རོ་དེ་ཆགས་ནས་གསོག་འཛོག་བྱས། རོ་དེ་ལོ་རྟོག་ཡོད་བཞིན་བྱ།
⁷⁸⁵ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་རྗེས་ལ་མ་སྐོས་མ་བཏབ་པའི།
⁷⁸⁶ LT: འབྱུ་རིགས་ལོ་རྟོག་ཡོད་བཞིན་བྱ། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལོ་རྟོག་དེ་གསུམ་ནི་ཡོད་བཞིན་བྱ།
⁷⁸⁷ LT: བདག་འཛིན་གྱིས་གསོག་འཛོག་བྱས་པ་ལས། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བདག་འཛིན་གྱི་གསོག་འཛོག་བྱེད་པ་ལས།

ལོ་རྟོག་རྣམས་རིམ་བཞིན་མེད་པར་སོང་།⁷⁸⁸
Gradually, there was no grain.

所获渐减至无也

རང་རྒྱུད་ལ་འདོད་མེད་སྐྱེས་ནས་ནི།⁷⁸⁹
Greed was born in their minds.

于念中生私欲也

རང་འོད་ཀྱང་དེ་ནས་ཉམས་པ་རེད།⁷⁹⁰
Then, self-light degenerated.

故自身光渐渐也

དུས་དེ་ཚེ་སྤྱག་བསྐྱེད་མང་པོ་བྱུངས།⁷⁹¹
From this generation on, suffering was experienced.

于彼时受诸多苦

སྤྱ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།
This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

འོ།
Question:

问

སྤྱི་མཐུན་སེམས་ཅན་ལས་དབང་གིས།⁷⁹²
Due to the power of the collective karma of sentient beings,

众生因其共业兮

མི་རིགས་ནི་མང་པོ་ཡོད་ན་ཡང་།⁷⁹³
Many classes of human exist.

人有诸种种姓矣

⁷⁸⁸ LT: ལོ་རྟོག་རྣམས་རིམ་བཞིན་མེད་པར་སོང་། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ལོ་རྟོག་ཡང་རིམ་བཞིན་མེད་པར་སོང་།

⁷⁸⁹ LT: རང་རྒྱུད་ལ་འདོད་མེད་སྐྱེས་ནས་ནི། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་ཐམས་ཅད་རིམ་པ་ཐལ་བ་ལ།

⁷⁹⁰ LT: རང་འོད་ཀྱང་དེ་ནས་ཉམས་པ་རེད། PT: རང་འོད་དང་དེ་ནས་ཉམས་ཆོག་རེད།

⁷⁹¹ LT: དུས་དེ་ཚེ་སྤྱག་བསྐྱེད་མང་པོ་བྱུངས། PT: དུས་དེ་ཚེ་སྤྱག་བསྐྱེད་མང་པོ་བྱུང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དུས་དེ་ཚེ་སྤྱག་བསྐྱེད་མང་པོ་བྱུང།

⁷⁹² LT: སྤྱི་མཐུན་སེམས་ཅན་ལས་དབང་གི། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སྤྱི་མཐུན་གྱི་སེམས་ཅན་ལས་དབང་གི། ED: སྤྱི་མཐུན་སེམས་ཅན་ལས་དབང་གིས།

⁷⁹³ LT: མི་རིགས་ནི་མང་པོ་ཡོད་ན་ཡང་། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་རིགས་མང་པོ་ཡོད་ན་ཡང་།

མི་རིགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རིགས་བཞི་ཡོད།⁷⁹⁴ 人之四种种姓兮

There are four main classes.

དེ་བཞི་བོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་རྟོངས།⁷⁹⁵ 四者各个名何耶

Please narrate each of their names.

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད། 有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན། 答

Answer:

རིགས་དེ་རེ་རེ་བཤད་རྒྱ་ན།⁷⁹⁶ 言人各个种姓兮

The classes are as follows:

བྲམ་ཟེ་རིགས་དང་རྗེ་རིགས་དང་།⁷⁹⁷ 婆罗门与刹帝利

Priest class and ruling class,

དམངས་རིགས་གདོལ་བའི་རིགས་དང་བཞི།⁷⁹⁸ 吠舍与首陀罗也

Commoner class and outlaw class.

མི་རིགས་གཙོ་བོ་རིགས་བཞི་ཡིན།⁷⁹⁹ 四种之种姓如是

These are the four classes of human beings.

⁷⁹⁴ LT: མི་རིགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རིགས་བཞི་ཡོད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་རིགས་གཙོ་བོ་རིགས་བཞི་ཡོད།

⁷⁹⁵ LT: དེ་བཞི་བོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་རྟོངས། PT: དེ་བཞི་བོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་རྟོངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་བཞི་བོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་རྟོངས།

⁷⁹⁶ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རིགས་དེ་རེ་རེ་བཤད་རྒྱ་ན།

⁷⁹⁷ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བྲམ་ཟེ་རིགས་དང་རྗེ་རིགས་དང་།

⁷⁹⁸ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དམངས་རིགས་གདོལ་བའི་རིགས་དང་བཞི།

⁷⁹⁹ LT: མི་རིགས་གཙོ་བོ་རིགས་བཞི་ཡིན། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་རིགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རིགས་བཞི་ཡིན།

སྐྱེ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

བྲམ་ཟེ་རིགས་དེ་ག་རུ་བཞག་⁸⁰⁰

How is the priest caste defined?

婆罗门种何处耶

རྩེ་ཡི་རིགས་དེ་ག་རུ་བཞག་⁸⁰¹

How is the ruling class defined?

刹帝利种何处耶

དམངས་ཀྱི་རིགས་དེ་ག་རུ་བཞག་⁸⁰²

How is the commoner class defined?

吠舍之种何处耶

གདོལ་བའི་རིགས་དེ་ག་རུ་བཞག་⁸⁰³

How is the outlaw class defined?

首陀罗种何处耶

སྐྱེ་དེ་ལ་བྱུང་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

རིགས་བཞིའི་བཞག་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།⁸⁰⁴

Speaking of the distribution of the four classes,

言四姓所处兮

⁸⁰⁰ LT: བྲམ་ཟེ་རིགས་དེ་ག་རུ་བཞག PT: བྲམ་ཟེ་རིགས་དེ་ག་རེ་བཞག FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བྲམ་ཟེ་རིགས་དེ་གང་ལ་བཞག

⁸⁰¹ FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རྩེ་ཡི་རིགས་དེ་གང་ལ་བཞག ED: རྩེ་ཡི་རིགས་དེ་ག་རུ་བཞག

⁸⁰² FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དམངས་རིགས་དེ་གང་ལ་བཞག ED: དམངས་ཀྱི་རིགས་དེ་ག་རུ་བཞག

⁸⁰³ LT: གདོལ་བའི་རིགས་དེ་ག་རུ་བཞག PT: གདོལ་བའི་རིགས་དེ་ག་རེ་བཞག FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གདོལ་བའི་རིགས་དེ་གང་ལ་བཞག

⁸⁰⁴ LT, PT, FY (འཛིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རིགས་བཞིའི་བཞག་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།

བྱིམ་སྤངས་ནས་ནགས་ཁྲོད་གནས་རྣམས་སྟུ།⁸⁰⁵ 出家住于林中者
Those who leave their families and live in the woods,

ཙྴ་བ་དང་འབྲས་བུ་ཟ་བཞིན་དུ།⁸⁰⁶ 所食草根与果实
Eat grass and fruits,

ཚོས་སྐྱབ་ནས་བསྟན་པ་དེ་རྣམས་ནི།⁸⁰⁷ 其生以证道法也
Practice Dharma as their lives.

རིགས་བཟང་པོ་བྲམ་ཟེ་རིགས་ལ་བཞག་⁸⁰⁸ 是为善姓婆罗门
Are the great class: priests.

གནས་བྱིམ་དུ་གནས་ཀྱང་རྐྱུན་ངག་སོགས།⁸⁰⁹ 在家住之无盗窃
Dwelling at home and not engaging in stealing and robbing,

མི་བྱེད་པའི་འབྲོར་ཅན་དེ་ལ་ནི།⁸¹⁰ 毋需偷抢而富足
But wealthy,

རིགས་རྗེ་རིགས་དེ་ལ་བཞག་པ་ཡིན།⁸¹¹ 其种是为刹帝利
They are the ruling class.

⁸⁰⁵ LT: བྱིམ་སྤངས་ནས་ནགས་ཁྲོད་གནས་རྣམས་སྟུ། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): བྱིམ་སྤངས་ནས་ནགས་ཁྲོད་གནས་རྣམས་སྟུ།

⁸⁰⁶ LT, PT: ཙྴ་བ་དང་འབྲས་བུ་ཟ་བཞིན་དུ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཙྴ་བ་དང་འབྲས་བུ་ཟ་བཞིན་དུ།

⁸⁰⁷ LT: ཚོས་སྐྱབ་ནས་བསྟན་པ་དེ་རྣམས་ནི། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཚོས་སྐྱབ་ནས་བསྟན་པ་དེ་རྣམས་ནི། ED: ཚོས་སྐྱབ་ནས་བསྟན་པ་དེ་རྣམས་ནི།

⁸⁰⁸ LT: རིགས་བཟང་པོ་བྲམ་ཟེ་རིགས་བཞག་ PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རིགས་བཟང་པོ་བྲམ་ཟེ་རིགས་བཞག་ ED: རིགས་བཟང་པོ་བྲམ་ཟེ་རིགས་ལ་བཞག་

⁸⁰⁹ LT: གནས་བྱིམ་དུ་གནས་ཀྱང་རྐྱུན་ངག་སོགས། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གནས་བྱིམ་དུ་གནས་ཀྱང་རྐྱུན་ངག་སོགས།

⁸¹⁰ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་བྱེད་པའི་འབྲོར་ཅན་དེ་ལ་ནི།

⁸¹¹ LT: རིགས་རྗེ་རིགས་དེ་ལ་བཞག་པ་ཡིན། PT: རིགས་རྗེ་རིགས་དེ་ལ་བཞག་ནི་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རིགས་རྗེ་རིགས་དེ་ལ་བཞག་ནི་ཡིན།

ཉམ་རྒྱུང་གིས་སོ་ནམ་ལས་ལ་བརྩོན།⁸¹² 穷困亲为稼穡者
 Impoverished people who toil and farm,

ཁྱིམས་ཁྱར་ནས་ལས་དང་རྒྱ་འབྲས་བཅི།⁸¹³ 背负律令积因果
 Abide by the law and adhere to causality,

དེ་རྣམས་ལ་དམངས་རིགས་ཟེར་བ་ཡིན།⁸¹⁴ 其众是为吠舍矣
 Those are the commoner class.

སློག་གཅོད་རྒྱ་འཕྲོག་ལ་སོགས་པའི།⁸¹⁵ 杀生盗窃之属兮
 Killing, stealing, and so forth,

མི་དགོ་བའི་ལས་ལ་འཇུག་མཁན་ནི།⁸¹⁶ 不行善行之人也
 People who engage in wrongdoings,

དེ་གདོལ་བའི་རིགས་ལ་བཞག་པ་རེད།⁸¹⁷ 其种姓为首陀罗
 They are the outlaw class.

རིགས་བཞི་བོའི་བཞག་རྒྱལ་དེ་འདྲ་ཡིན།⁸¹⁸ 四种姓所成如是
 This is how the four classes are defined.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
 This is the response to the song.

⁸¹² LT: ཉམ་རྒྱུང་གིས་སོ་ནམ་ལས་ལ་བརྩོན། PT: ཉམས་རྒྱུང་གིས་ཞིང་ལས་ས་བོན་བཏབ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): གཉོམ་རྒྱུང་གིས་ཞིང་ལས་ས་བོན་བཏབ།

⁸¹³ LT: ཁྱིམས་ཁྱར་ནས་ལས་དང་རྒྱ་འབྲས་བཅི། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): ཁྱིམས་ཁྱར་ནས་ལས་དང་རྒྱ་འབྲས་རྩེ། ED: ཁྱིམས་ཁྱར་ནས་ལས་དང་རྒྱ་འབྲས་བཅི།

⁸¹⁴ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་རྣམས་ལ་དམངས་རིགས་ཟེར་བ་ཡིན།

⁸¹⁵ LT, PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): སློག་གཅོད་རྒྱ་འཕྲོག་ལ་སོགས་པའི།

⁸¹⁶ LT: མི་དགོ་བའི་ལས་ལ་འཇུག་མཁན་ནི། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): མི་དགོ་བའི་ལས་ལ་མི་འཇོམ་མཁན།

⁸¹⁷ LT: དེ་གདོལ་བའི་རིགས་ལ་བཞག་པ་རེད། PT, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): དེ་གདོལ་བའི་རིགས་ལ་བཞག་ནི་རེད།

⁸¹⁸ LT, PT: རིགས་བཞི་བོའི་བཞག་རྒྱལ་དེ་འདྲ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ལུགས།): རིགས་བཞི་བོའི་བཞག་རྒྱལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

དྲི

问

Question:

བོད་ཀྱི་མི་ཡི་ཕ་མ་མཛོད།⁸¹⁹

释蕃人之父母兮

Please narrate the ancestors of the Tibetan people.

བོད་ཀྱི་ཕ་དེ་གང་ཞིག་ཡིན།⁸²⁰

蕃人之父者孰耶

Who was the father of Tibetans?

བོད་ཀྱི་མ་དེ་གང་ཞིག་ཡིན།⁸²¹

蕃人之母者孰耶

Who was the mother of Tibetans?

གན་ཕ་མ་བྱ་དེ་ཅི་འདྲ་སྐྱེས།⁸²²

父母其子几何耶

How many children did the parents have?

སྐྱུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

བོད་ཀྱི་མི་ཡི་ཕ་མ་གན།⁸²³

言蕃人之父母兮

As for the parents of Tibetans,

⁸¹⁹ DP: འོ་བར་གྱི་མི་ཡི་ཕ་མ་བཤད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱེས།): འོ་བོད་ཀྱི་མི་ཡི་ཕ་མ་མཛོད། ED: བོད་ཀྱི་མི་ཡི་ཕ་མ་མཛོད།

⁸²⁰ DP: འོ་བར་གྱི་ཞིག་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱེས།): འོ་བོད་ཀྱི་ཕ་དེ་གང་ཞིག་ཡིན། ED: བོད་ཀྱི་ཕ་དེ་གང་ཞིག་ཡིན།

⁸²¹ DP: འོ་བར་གྱི་མ་དེ་གང་ཞིག་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱེས།): འོ་བོད་ཀྱི་མ་དེ་གང་ཞིག་ཡིན། ED: བོད་ཀྱི་མ་དེ་གང་ཞིག་ཡིན།

⁸²² DP: གེ་ཉི་མ་བྱ་དེ་ཅི་འདྲ་སྐྱེས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱེས།): གན་ཕ་མ་བྱ་དེ་ཅི་འདྲ་སྐྱེས། ED: གན་ཕ་མ་བྱ་དེ་ཅི་འདྲ་སྐྱེས།

⁸²³ DP: འོ་བར་གྱི་མི་མ་གས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱེས།): འོ་བོད་ཀྱི་མི་ཡི་ཕ་མ་གན། ED: བོད་ཀྱི་མི་ཡི་ཕ་མ་གན།

ཡ་སྤྱེལ་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་ཡིན། ⁸²⁴	父为菩提心猕猴
The father was a monkey with an enlightenment-mind.	
མ་ནི་བྲག་གི་སྤྲིན་མོ་ཡིན། ⁸²⁵	母为罗刹魔女也
The mother was a rock demoness.	
བྱ་དང་པོ་མིའུ་རིགས་དྲུག་ཟེར། ⁸²⁶	言其有子六位矣
In the beginning, they had six sons.	
སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།	如是答复彼歌矣
This is the response to the song.	

དྲི།

问

Question:

བྱ་དྲུག་པོ་མི་ཉིད་ཅི་ལྟར་ལོག། ⁸²⁷	六子何以成人耶
How did six sons turn into humans?	
བོད་ལ་ཁ་བ་ཅི་ལྟར་འོང། ⁸²⁸	雪何以降蕃域耶
How did snow fall on Tibet?	
དང་པོ་བླ་དེ་གང་ནས་འོང། ⁸²⁹	初时何种谷粮现
Whence did crops appear?	

⁸²⁴ DP: ཡ་སྤྱེལ་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཡ་སྤྱེལ་གཅིག་བྱང་རྒྱབ་སེམས་ཅན་ཡིན།

⁸²⁵ DP: མ་ནི་བྲག་གི་སྤྲིན་མོ་ཡིན་ཟེར། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): མ་སྤྲིན་མོ་བྲག་གི་སྤྲིན་མོ་ཡིན་ཟེར། ED: མ་ནི་བྲག་གི་སྤྲིན་མོ་ཡིན།

⁸²⁶ DP: བྱ་དང་པོ་མིའུ་ཟེར། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱ་དང་པོ་མི་གཅིག་རིགས་དྲུག་ཟེར། ED: བྱ་དང་པོ་མིའུ་རིགས་དྲུག་ཟེར།

⁸²⁷ DP: བྱ་དྲུག་པོ་མི་ཉིད་ཅི་ལྟར་ལོག། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བྱ་དྲུག་པོ་མི་ཉིད་ཅི་ལྟར་ལོག།

⁸²⁸ DP: འོ་བར་ལ་ཁ་བ་ཅི་ལྟར་འོང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): འོ་བོད་ལ་ཁ་བ་ཅི་ལྟར་འོང། ED: འོ་བར་ལ་ཁ་བ་ཅི་ལྟར་འོང།

⁸²⁹ DP: འོ་དང་པོ་བླ་དེ་གང་ནས་འོང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): འོ་དང་པོ་བླ་དེ་གང་ནས་འོང། ED: དང་པོ་བླ་དེ་གང་ནས་འོང།

སྒྲུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

ལྷ་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐུལ་པ་བྱོན།⁸³⁰

观世音转世降临

The emanation of Avalokiteśvara descended.

བྱ་མིའུ་རིགས་དྲུག་མི་རུ་ལོག།⁸³¹

成人六道轮回中

Six sons turned into humans.

ལྷ་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཆིལ་མ་བཏབ།⁸³²

观世音吐唾液兮

The Avalokiteśvara spat out saliva.

བོད་ལ་ཁ་བ་དེ་ལས་འོང།⁸³³

有雪降于蕃域矣

Snow fell in Tibet.

ལྷ་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐུལ་སྒྲུང་བསྐྱར།⁸³⁴

观世音之妙力行

The Avalokiteśvara bestowed venerable power.

བོད་ཀྱི་ཟས་ནི་དེ་ལས་འོང།⁸³⁵

有谷粮现蕃域矣

Crops grew in Tibet.

⁸³⁰ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ལྷ་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐུལ་པ་བྱོན། ED: ལྷ་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐུལ་པ་བྱོན།

⁸³¹ DP: བྱ་མིའུ་རིགས་དྲུག་མི་ཡི་ལོག། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): བྱ་མི་གཅིག་རིགས་དྲུག་མི་ཡི་ལོག། ED: བྱ་མིའུ་རིགས་དྲུག་མི་རུ་ལོག།

⁸³² DP: ལྷ་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཆིལ་མ་བཏབ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ལྷ་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཆིལ་མ་བཏབ།

⁸³³ DP: འོ་བར་ལ་ཁ་བ་དེ་ལས་འོང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): འོ་བོད་ལ་ཁ་བ་དེ་ལས་འོང། ED: བོད་ལ་ཁ་བ་དེ་ལས་འོང།

⁸³⁴ DP: ལྷ་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐུལ་སྒྲུང་བསྐྱར། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ལྷ་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐུལ་སྒྲུང་བསྐྱར།

⁸³⁵ DP: འོ་བར་ཀྱི་ཟས་ནི་དེ་ལས་འོང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): འོ་བོད་ཀྱི་ཟས་ནི་དེ་ལས་འོང། ED: བོད་ཀྱི་ཟས་ནི་དེ་ལས་འོང།

སྲུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི

Question:

问

བོད་དང་པོར་རྒྱལ་པོ་གང་ཞིག་བྱོན།⁸³⁶

Who was the first Tibetan king?

吐蕃开元王孰耶

བོད་དང་པོར་བསྐྱན་པ་གང་ཞིག་དར།⁸³⁷

Which religion was disseminated in the beginning?

吐蕃初时孰传法

བར་བོད་ཀྱི་ཚོས་སྲིད་ཅི་ལྟར་བརྟེས།⁸³⁸

Then, how was the theocracy established?

而后政教何以合

ཚོས་བྲིམས་རྒྱལ་བྲིམས་གང་གིས་བཙུགས།⁸³⁹

Who established the religious and secular laws?

教法俗法何以立

སྲུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

⁸³⁶ DP: བར་དང་པོར་རྒྱལ་པོ་གང་ཞིག་བྱོན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བོད་དང་པོར་རྒྱལ་པོ་གང་ཞིག་བྱོན། ED: བོད་དང་པོར་རྒྱལ་པོ་གང་ཞིག་བྱོན།

⁸³⁷ DP: བར་དང་པོར་བསྐྱན་པ་གང་ཞིག་དར། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བོད་དང་པོར་བསྐྱན་པ་གང་ཞིག་དར། ED: བོད་དང་པོར་བསྐྱན་པ་གང་ཞིག་དར།

⁸³⁸ DP: བར་བོད་ཀྱི་ཚོས་སྲིད་ཅི་ལྟར་བརྟེས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བར་བོད་ཀྱི་ཚོས་སྲིད་ཅི་ལྟར་བརྟེས། ED: བར་བོད་ཀྱི་ཚོས་སྲིད་ཅི་ལྟར་བརྟེས།

⁸³⁹ DP: ཚོས་བྲིམས་རྒྱལ་བྲིམས་གང་གིས་བཙུགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): འོ་ཚོས་བྲིམས་རྒྱལ་བྲིམས་གང་གིས་བཙུགས། ED: ཚོས་བྲིམས་རྒྱལ་བྲིམས་གང་གིས་བཙུགས།

ལན།

答

Answer:

བོད་ལ་དང་པོ་མཁའ་ས་པ་མེད།⁸⁴⁰

吐蕃初无智者兮

At the beginning, there were 'no sages' in Tibet.

བོད་ལ་དང་པོ་རྒྱལ་པོ་མེད།⁸⁴¹

吐蕃初无王统矣

Tibetans had no king.

ལྷ་གཉའ་ཁྱི་བཙན་པོ་དང་པོར་བྱོན།⁸⁴²

聂赤赞普为太祖

King Nyatri Tsenpo became the first King.

ཡུལ་ཕལ་ཆེད་བོན་པོའི་བསྟན་པ་དང།⁸⁴³

其地盛行苯教法

Bon religion was widely believed.

བར་ལྷ་མོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་བྱོན།⁸⁴⁴

佗土度日年赞继

Then, King Lha Toto Rinyen Tsen ascended to the throne,

ཚོས་རྒྱ་གར་ཡུལ་ནས་བོད་ལ་ལྷུས།⁸⁴⁵

迎请佛法于天竺

Inviting Buddhism from India.

⁸⁴⁰ DP: འོ་བར་ལ་དང་པོ་མཁའ་ས་པ་མེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): འོ་བོད་ལ་དང་པོ་མཁའ་ས་བ་མེད། ED: བོད་ལ་དང་པོ་མཁའ་ས་པ་མེད།

⁸⁴¹ DP: འོ་བར་ལ་མེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): འོ་བོད་ལ་དང་པོ་རྒྱལ་པོ་མེད། ED: བོད་ལ་དང་པོ་རྒྱལ་པོ་མེད།

⁸⁴² DP: ལྷ་གཉའ་ཁྱི་བཙན་པོ་དང་པོ་བྱོན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ལྷ་གཉའ་ཁྱི་བཙན་པོ་དང་པོ་བྱོན། ED: ལྷ་གཉའ་ཁྱི་བཙན་པོ་དང་པོར་བྱོན།

⁸⁴³ DP: ཡུལ་ཕལ་ཆེད་བོན་པོའི་བསྟན་པ་དང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཡུལ་ཕལ་ཆེད་བོན་པོའི་བསྟན་པ་དང། ED: ཡུལ་ཕལ་ཆེད་བོན་པོའི་བསྟན་པ་དང།

⁸⁴⁴ DP: བར་ལྷུ་མོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་བྱོན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): བར་ལྷུ་མོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་བྱོན། ED: བར་ལྷ་མོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་བྱོན།

⁸⁴⁵ DP: ཚོས་རྒྱ་གར་ཡུལ་ནས་བོད་ལ་ལྷུ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ཚོས་རྒྱ་གར་ཡུལ་ནས་བོད་ལ་ལྷུ། ED: ཚོས་རྒྱ་གར་ཡུལ་ནས་བོད་ལ་ལྷུས།

དུས་ཕྱི་མ་ཚོས་རྒྱལ་ཕྱོད་བཅའ་བུ་བྱོན།⁸⁴⁶ 其后法王松赞继
 Later, the Dharma King, King Songtsen Gampo was enthroned,

ཚོས་ཁྲིམས་རྒྱལ་ཁྲིམས་དེ་ཡིས་བཅུགས།⁸⁴⁷ 立教法与世俗法
 Establishing religious and secular laws.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
 This is the response to the song.

དྲི། 问
 Question:

བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཅི་ལྟར་ཤེས།⁸⁴⁸ 释蕃文字何以创
 How was the Tibetan script created?

རྒྱ་བོད་གཉིས་ཞང་ཚ་ཅི་ལྟར་བཟོས།⁸⁴⁹ 汉蕃甥舅何以成
 How did China and Tibet form a maternal-uncle-and-nephew relationship?

བོད་སངས་རྒྱས་བསྐྱབ་པ་ན་མ་ཞིག་དར།⁸⁵⁰ 何时佛教传吐蕃
 Since when has Buddhism thrived in Tibet?

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད། 有歌相继徐徐咏
 Sing it slowly, and more songs will follow.

846 DP: དུས་ཕྱི་མ་ཚོས་རྒྱལ་ཕྱོད་བ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དུས་ཕྱི་མ་ཚོས་རྒྱལ་ཕྱོད་བཅའ་བུ་བྱོན།
 847 DP: མས་རྒྱ་ཁྲིམས་དེ་ལེ་བཅུགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཚོས་ཁྲིམས་རྒྱལ་ཁྲིམས་དེ་ཡིས་བཅུགས།
 848 DP: འོ་བར་ཀྱི་ཡི་གེ་མཚུ་རུ་ཞེས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): འོ་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཅི་ལྟར་ཤེས། ED: བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཅི་ལྟར་ཤེས།
 849 DP: ཉིས་ཞང་ཚན་མཚུ་རུ་བཟོས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): རྒྱ་བོད་གཉིས་ཞང་ཚན་ཅི་ལྟར་བཟོས། ED: རྒྱ་བོད་གཉིས་ཞང་ཚན་ཅི་ལྟར་བཟོས།
 850 DP: བར་སངས་རྒྱས་བསྐྱབ་པ་ན་མ་ཞིག་དར། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བོད་སངས་རྒྱས་བསྐྱབ་པ་ན་མ་ཞིག་དར།

ལན།

答

Answer:

གན་སློབ་དཔོན་ཐུ་མི་རྒྱ་གར་བྱོན།⁸⁵¹

大臣吞弥至天竺

Minister Thonmi went to India [to learn the alphabet].

བོད་ཀྱིས་ཡི་གེ་དེ་ལས་ཤེས།⁸⁵²

自此创立蕃文矣

The Tibetan script was, in this way, created.

གན་སློབ་པོ་མགར་དེ་རྒྱ་ལ་བྱོན།⁸⁵³

大臣噶尔至汉地

Minister Gar went to China [to win the hand of Princess Wencheng],

རྒྱ་བོད་གཉིས་ཞང་ཚ་དེ་ཡིས་བཟོས།⁸⁵⁴

汉藏甥舅关系立

The maternal-uncle-and-nephew relationship between China and Tibet was thus established.

ལྷ་ཁྱི་སྲོང་ལྷེ་བཙན་རྒྱ་གར་ནས།⁸⁵⁵

赤松德赞所迎请

King Trisong Detsen,

ལྷ་ལྷ་མ་སློབ་དཔོན་གདན་འདྲེན་ལྷུས།⁸⁵⁶

天竺莲花生大士

Invited Guru Rinpoche from India.

⁸⁵¹ DP: གན་སློབ་དཔོན་ཐུ་མི་རྒྱ་གར་བྱོན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): གན་སློབ་དཔོན་ཐུ་མི་རྒྱ་གར་བྱོན། ED: གན་སློབ་དཔོན་ཐུ་མི་རྒྱ་གར་བྱོན།

⁸⁵² DP: བོད་ཀྱིས་ཡི་གེ་དེ་ལས་ཤེས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): བོད་ཀྱིས་ཡི་གེ་དེ་ལས་ཤེས། ED: བོད་ཀྱིས་ཡི་གེ་དེ་ལས་ཤེས།

⁸⁵³ DP: གན་སློབ་པོ་མགར་དེ་རྒྱ་ལ་བྱོན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): གན་སློབ་པོ་མགར་དེ་རྒྱ་ལ་བྱོན། ED: གན་སློབ་པོ་མགར་དེ་རྒྱ་ལ་བྱོན།

⁸⁵⁴ FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): རྒྱ་བོད་གཉིས་ཞང་ཚ་དེ་ཡིས་བཟོས།

⁸⁵⁵ DP: ལྷ་ཁྱི་སྲོང་ལྷེ་བཙན་རྒྱ་གར་ནས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ལྷ་ཁྱི་སྲོང་ལྷེ་བཙན་རྒྱ་གར་བྱོན། ED: ལྷ་ཁྱི་སྲོང་ལྷེ་བཙན་རྒྱ་གར་ནས།

⁸⁵⁶ DP: ལྷ་ལྷ་མ་སློབ་དཔོན་གདན་འདྲེན་ལྷུས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ལྷ་ལྷ་མ་སློབ་དཔོན་གདན་འདྲེན་ལྷུས། ED: ལྷ་ལྷ་མ་སློབ་དཔོན་གདན་འདྲེན་ལྷུས།

སངས་རྒྱལ་བཟུང་པ་དེ་ཡིས་བཅུགས།⁸⁵⁷

佛祖教法传如是

Buddhism has thus been disseminated.

ལྷ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

ལྷ་ས་དག་པའི་ཞིང་ཁམས་ན།⁸⁵⁸

于拉萨之净土兮

In Lhasa, the pure land,

ལྷ་ཆེན་པོ་ཚོ་བོ་རྣམ་གསུམ་བཞུགས།⁸⁵⁹

立觉沃佛像三尊

Rest three statues of the Buddha.

ལྷ་ཚོ་བོ་རྣམ་གསུམ་མིང་རེ་དྲོངས།⁸⁶⁰

释三觉沃之名矣

Please narrate the name of each statue.

ལྷ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

ལྷ་ཚོ་བོ་ཤུག་ལྷ་ལྷི་དང་།⁸⁶¹

觉沃释迦摩尼兮

Jowo Shakyamuni,

857 DP: འོ་སངས་རྒྱལ་བཟུང་པ་དེ་ཡི་བཅུགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): འོ་སངས་རྒྱལ་བཟུང་པ་དེ་ཡིས་བཅུགས། ED: སངས་རྒྱལ་བཟུང་པ་དེ་ཡིས་བཅུགས།

858 DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): འོ་ལྷ་ས་དག་པའི་ཞིང་ཁམས་ན། ED: ལྷ་ས་དག་པའི་ཞིང་ཁམས་ན།

859 DP: ལྷ་ཆེན་པོ་ཚོ་བོ་རྣམ་གསུམ་བཞུགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་ཆེན་པོ་ཚོ་བོ་རྣམ་གསུམ་བཞུགས།

860 DP: ལྷ་ཚོ་བོ་རྣམ་གསུམ་མིང་རེ་དྲོངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་ཚོ་བོ་རྣམ་གསུམ་མིང་རེ་དྲོངས།

861 DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་ཚོ་བོ་ཤུག་ལྷ་ལྷི་དང་། ED: ལྷ་ཚོ་བོ་ཤུག་ལྷ་ལྷི་དང་།

ལྷ་ཚེན་པོ་མི་བསྐྱོད་དོན་དང་།⁸⁶² 觉沃明觉多杰也
 Jowo Mikyo Dorje,

ལོ་གེ་ཤུ་རྩ་ཡ་དེ་རྣམ་གསུམ་ཡིན།⁸⁶³ 圣观世音三像矣
 Together with the statue of Avalokiteśvara, these make up the three statues.

སྐྱེ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
 This is the response to the song.

དྲི། 问
 Question:

ལྷ་སའི་ཇོ་བོ་གང་ནས་བྱོན།⁸⁶⁴ 拉萨觉沃何处迎
 Whence was the Jowo Shakyamuni in Lhasa received?

ལྷ་མི་བསྐྱོད་དོན་དགང་ནས་བྱོན།⁸⁶⁵ 八岁等身何处迎
 Whence was the Jowo Mikyo Dorje received?

ལྷ་བྱགས་ཇེ་ཚེན་པོ་ཅི་ལྟར་བྱོན།⁸⁶⁶ 圣观世音何以至
 How was the statue of Avalokiteśvara received?

སྐྱེ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད། 有歌相继徐徐咏
 Sing it slowly, and more songs will follow.

⁸⁶² DP: ལྷ་ཚེན་པོ་མི་བསྐྱོད་དོན་དང་། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱུལ།): ལྷ་ཚེན་པོ་མི་བསྐྱོད་དོན་དང་།

⁸⁶³ DP: ལོ་གེ་ཤུ་རྩ་ཡ་དེ་རྣམ་གསུམ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱུལ།): ལྷ་ལོ་གེ་ཤུ་རྩ་ཡ་དེ་རྣམ་གསུམ་ཡིན། ED: ལོ་གེ་ཤུ་རྩ་ཡ་དེ་རྣམ་གསུམ་ཡིན།

⁸⁶⁴ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱུལ།): ལོ་ལྷ་སའི་ཇོ་བོ་གང་ནས་བྱོན། ED: ལྷ་སའི་ཇོ་བོ་གང་ནས་བྱོན།

⁸⁶⁵ DP: ལྷ་མི་བསྐྱོད་དོན་དགང་ནས་བྱོན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱུལ།): ལྷ་མི་བསྐྱོད་དོན་དགང་ནས་བྱོན།

⁸⁶⁶ DP: ལྷ་བྱགས་ཇེ་ཚེན་པོ་ཅི་ལྟར་བྱོན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱུལ།): ལྷ་བྱགས་ཇེ་ཚེན་པོ་ཅི་ལྟར་བྱོན།

ལན།

答

Answer:

རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་ཡིན།⁸⁶⁷

赞普松赞干布兮

It was King Songtsen Gampo.

གན་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་རྒྱ་ནས་སྐངས།⁸⁶⁸

娶汉地文成公主

He received Princess Wencheng from China.

དབུས་ལྷ་སའི་ཚོ་བོ་དེ་བས་བྱོན།⁸⁶⁹

拉萨迎请觉沃像

Jowo Shakyamuni was, in this way, received.

སྟོད་བལ་པོའི་ཡུལ་ནས་ཁྲི་བཙུན་སྐངས།⁸⁷⁰

娶尼泊尔尺尊兮

He received Princess Bhrikuti from Nepal,

ལྷ་མི་བསྐྱོད་རྗེ་ཚེ་དེ་བས་བྱོན།⁸⁷¹

迎请八岁等身像

Jowo Mikyo Dorje was, in this way, received.

རྒྱལ་པོ་སྐུལ་པའི་དགེ་སྲོང་གཅིག།⁸⁷²

赞普转世有德僧

He reincarnated as a monk,

སྟོད་རྒྱ་གར་ཙན་དན་གོ་ཤིང་སྐངས།⁸⁷³

于天竺得檀香木

Obtained sandalwood from India,

⁸⁶⁷ DP: སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): འོ་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་ཡིན། ED: རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་ཡིན།

⁸⁶⁸ DP: གན་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་རྒྱ་ནས་སྐངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གན་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་རྒྱ་ནས་སྐངས། ED: གན་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་རྒྱ་ནས་སྐངས།

⁸⁶⁹ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དབུས་ལྷ་སའི་ཚོ་བོ་དེ་བས་བྱོན།

⁸⁷⁰ DP: སྟོད་བལ་པོའི་ཡུལ་ནས་ཁྲི་བཙུན་སྐངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྟོད་བལ་པོའི་ཡུལ་ནས་ཁྲི་བཙུན་སྐངས།

⁸⁷¹ DP: ལྷ་མི་བསྐྱོད་རྗེ་ཚེ་དེ་བས་བྱོན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་མི་བསྐྱོད་རྗེ་ཚེ་དེ་བས་བྱོན།

⁸⁷² DP: འོ་རྒྱལ་པོ་སྐུལ་པའི་དགེ་སྲོང་གཅིག། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): འོ་རྒྱལ་པོ་སྐུལ་པའི་དགེ་སྲོང་གཅིག། ED: རྒྱལ་པོ་སྐུལ་པའི་དགེ་སྲོང་གཅིག།

⁸⁷³ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྟོད་རྒྱ་གར་ཙན་དན་གོ་ཤིང་སྐངས། ED: སྟོད་རྒྱ་གར་ཙན་དན་གོ་ཤིང་སྐངས།

ལྷ་ཐུགས་རྗེ་ཚེན་པོ་དེ་བས་བྱོན།⁸⁷⁴

圣观世音以此至

The statue of Avalokiteśvara was thus received.

དྲི

问

Question:

བོད་ལྷ་ཁང་བརྒྱ་ཙུ་ཅི་ལྷར་བཞེངས།⁸⁷⁵

吐蕃百寺何以建

How were over a hundred monasteries built in Tibet?

བོད་ལྷ་སའི་ཇོ་ཁང་ཅི་ལྷར་བཞེངས།⁸⁷⁶

拉萨大昭何以建

How was the Jokhang Monastery in Lhasa built?

གནས་པོ་ཏ་ལ་ནི་གང་གིས་བཞེངས།⁸⁷⁷

布达拉宫何以建

Who built the Potala Palace?

བོད་ཀྱི་ས་བཤད་གང་གིས་བརྒྱབ།⁸⁷⁸

蕃之风水孰堪耶

Who performed geomancy in Tibet?

སྒྲུ་དལ་བུར་ཤོག་དང་གྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

བོད་ཀྱི་ས་བཤད་རྒྱ་བཟས་བརྒྱབ།⁸⁷⁹

蕃之风水文成堪

The Chinese Consort, Princess Wencheng, performed geomancy in Tibet,

⁸⁷⁴ DP: ལྷ་ཐུགས་རྗེ་ཚེན་པོ་དེ་བས་བྱོན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ལྷ་ཐུགས་རྗེ་ཚེན་པོ་དེ་བས་བྱོན།

⁸⁷⁵ DP: བར་ལྷ་ཁང་བརྒྱ་མཚུ་རུ་བཞེང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): བོད་ལྷ་ཁང་བརྒྱ་ཙུ་ཅི་ལྷར་བཞེངས།

⁸⁷⁶ DP: བར་ལྷ་སའི་ཇོ་ཁང་མཚུ་རུ་བཞེང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): བོད་ལྷ་སའི་ཇོ་ཁང་ཅི་ལྷར་བཞེངས།

⁸⁷⁷ DP: གནས་པོ་ཏ་ལ་ནི་གང་གིས་བཞེང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གནས་པོ་ཏ་ལ་ནི་གང་གིས་བཞེངས།

⁸⁷⁸ DP: ཀྱི་ས་བཤད་གང་གིས་བརྒྱབ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): འོ་བོད་ཀྱི་ས་བཤད་གང་གིས་བརྒྱབ། ED: བོད་ཀྱི་ས་བཤད་གང་གིས་བརྒྱབ།

⁸⁷⁹ DP: འོ་བོད་ཀྱི་ས་བཤད་རྒྱ་བཟུང་བརྒྱབ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): འོ་བོད་ཀྱི་ས་བཤད་རྒྱ་བཟུང་བརྒྱབ། ED: བོད་ཀྱི་ས་བཤད་རྒྱ་བཟུང་བརྒྱབ།

གན་སྲིན་མོ་གནམ་གདངས་ས་འདྲ་བེད།⁸⁸⁰ 言地如魔女仰卧
 Indicating that the landscape is like a demoness lying supine.

ཕྱོགས་རྣམས་ལ་ལྷ་ཁང་བརྒྱ་ཚ་བཞེངས།⁸⁸¹ 建百寺于诸节点
 A hundred monasteries were built in [her] joints.

ས་སྲིན་མོ་སེམས་ཀྱི་དྲུའི་དེ་ན།⁸⁸² 于魔女之心脏处
 At the site where the heart of the demoness is located,

མཚོ་མི་ཆེ་མི་རྒྱུང་འབྲིལ་བཟང་ཡོད།⁸⁸³ 有不大不小之湖
 A medium-sized lake had existed.

མཚོ་རུབ་ནས་ལྷ་སའི་ཇོ་ཁང་བཞེངས།⁸⁸⁴ 竭湖而建大昭寺
 After the lake was drained, the Jokhang Monastery was built.

གན་བཙུན་མོ་བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་གྱིས།⁸⁸⁵ 尼泊尔尺尊公主
 The Nepalese Consort, Princess Bhrikuti,

དབུས་པོ་ཏ་ལ་ཡི་པོ་བྲང་བཞེངས།⁸⁸⁶ 建立布达拉宫矣
 Built the Potala Palace.

880 DP: གན་སྲིན་མོ་གནམ་གདངས་ས་འདྲ་བེད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གན་སྲིན་མོ་གནམ་གདངས་ས་འདྲ་བེད། ED: གན་སྲིན་མོ་གནམ་གདངས་ས་འདྲ་བེད།

881 DP: ཕྱོགས་རྣམས་ལ་ལྷ་ཁང་བརྒྱ་ཚ་བཞེངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཕྱོགས་རྣམས་ལ་ལྷ་ཁང་བརྒྱ་ཚ་བཞེངས།

882 DP: ས་སྲིན་མོ་སེམས་ཀྱི་དྲུའི་དེ་ན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ས་སྲིན་མོ་སེམས་ཀྱི་དྲུའི་དེ་ན། ED: ས་སྲིན་མོ་སེམས་ཀྱི་དྲུའི་དེ་ན།

883 DP: མཚོ་མི་ཆེ་མི་རྒྱུང་འབྲིལ་བཟང་ཡོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): མཚོ་མི་ཆེ་མི་རྒྱུང་འབྲིལ་བཟང་ཡོད།

884 DP: མཚོ་རུབ་ནས་ལྷ་སའི་ཇོ་ཁང་བཞེངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): མཚོ་རུབ་ནས་ལྷ་སའི་ཇོ་ཁང་བཞེངས། ED: མཚོ་རུབ་ནས་ལྷ་སའི་ཇོ་ཁང་བཞེངས།

885 DP: གན་བཙུན་མོ་བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་གྱི། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གན་བཙུན་མོ་བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་གྱི། ED: གན་བཙུན་མོ་བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་གྱི།

886 DP: དབུས་པོ་ཏ་ལ་ཡི་པོ་བྲང་བཞེངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དབུས་པོ་ཏ་ལ་ཡི་པོ་བྲང་བཞེངས།

དྲི

问

Question:

སྟོད་བསམ་ཡས་ལྷ་ཁང་ཅི་ལྟར་བཞེངས།⁸⁸⁷

桑耶寺何以建耶

How was Samye Monastery built?

དགེ་འདུན་སྡེ་དེ་ཅི་ལྟར་བཙུགས།⁸⁸⁸

僧伽何以成立耶

How was the Buddhist community established?¹⁵

གན་བོན་པོའི་བསྟན་པ་ཅི་ལྟར་བཤིགས།⁸⁸⁹

苯教教法何以灭

How was the Bon religion destroyed?

སྒྲུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

ལྷ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྲོང་ལྷེ་བཙན་ཡིན།⁸⁹⁰

赞普赤松德赞兮

It was King Trisong Detsen.

སྟོད་ཨོ་རྒྱལ་པད་མ་གདན་འདྲེན་ལུས།⁸⁹¹

迎请莲花生大士

He invited Guru Rinpoche,

⁸⁸⁷ DP: སྟོད་བསམ་ཡས་ལྷ་ཁང་མཚུ་ཅུ་བཞེང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སྟོད་བསམ་ཡས་ལྷ་ཁང་ཅི་ལྟར་བཞེངས།

⁸⁸⁸ DP: དགེ་འདུན་སྡེ་དེ་ལྟར་མཚུ་ཅུ་ཙུགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): འདྲེན་འདུན་སྡེ་དེ་ཅི་ལྟར་བཙུགས། ED: དགེ་འདུན་སྡེ་དེ་ཅི་ལྟར་བཙུགས།

⁸⁸⁹ DP: གན་བོན་པོའི་མཚུ་ཅུ་ཞེས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): གན་བོན་པོའི་བསྟན་པ་ཅི་ལྟར་བཤིགས། ED: གན་བོན་པོའི་བསྟན་པ་ཅི་ལྟར་བཤིགས།

⁸⁹⁰ DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): ལྷ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྲོང་ལྷེ་བཙན་ཡིན།

⁸⁹¹ DP: སྟོད་ཨོ་རྒྱལ་པད་མ་གདན་འདྲེན་ལུས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུལ།): སྟོད་ཨོ་རྒྱལ་པད་མ་གདན་འདྲེན་ལུས། ED: སྟོད་ཨོ་རྒྱལ་པད་མ་གདན་འདྲེན་ལུས།

བོད་ལྷ་འདྲེ་ཐམས་ཅད་དམ་ལ་བཏགས།⁸⁹² 誓愿调伏蕃神魔
 Who bound entire deities and demons in Tibet under oath,

ལྷ་བསམ་ཡས་ལྷ་ཁང་དེ་ཡིས་བཞེངས།⁸⁹³ 桑耶寺以此建立
 And built Samye Monastery.

སྟོད་རྒྱ་གར་མཁན་ཆེན་བོད་ལ་ལྷུས།⁸⁹⁴ 迎请天竺寂护也
 The Great Khenpo, Śāntarakṣita, was invited to Tibet from India.

བོད་དགེ་འདུན་སྡེ་ནི་དེ་ཡིས་བཙུགས།⁸⁹⁵ 蕃僧伽以此成立
 The Buddhist community was, in such way, established.

ལྷ་རྒྱལ་པོས་ཚོས་ཀྱི་བཟང་ངན་ཤེས།⁸⁹⁶ 赞普辨别正邪法
 The King distinguished the ‘good’ dharma from the ‘bad’.

གན་བོན་པོའི་བསྟན་པ་དེ་ཡིས་བཤིགས།⁸⁹⁷ 苯教教法以此毁
 Bon religion was thus destroyed.

དྲི། 问
 Question:

བཀའ་བསྟན་འགྲུར་བོད་ལ་ཅི་ལྟར་འོང་།⁸⁹⁸ 经论何以传吐蕃
 How were the Buddhist canons, Kangyur and Tangyur, invited to Tibet?

⁸⁹² DP: འདྲེ་ཐམས་ཅད་དམ་ལ་བཏགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བོད་ལྷ་འདྲེ་ཐམས་ཅད་དམ་ལ་བཏགས།
⁸⁹³ DP: ལྷ་བསམ་ཡས་ལྷ་ཁང་དེ་ཡིས་བཞེངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་བསམ་ཡས་ལྷ་ཁང་དེ་ཡིས་བཞེངས།
⁸⁹⁴ DP: སྟོད་རྒྱ་གར་མཁན་ཆེན་བར་ལ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྟོད་རྒྱ་གར་མཁན་ཆེན་བོད་ལ་ལྷུས།
⁸⁹⁵ DP: བར་དགེ་འདུན་སྡེ་དེ་ཡིས་བཙུགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བོད་དགེ་འདུན་སྡེ་ནི་དེ་ཡིས་བཙུགས།
⁸⁹⁶ DP: ལྷ་རྒྱལ་བར་ཚོས་ཀྱི་བཟང་ངན་ཤེས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་རྒྱལ་པོས་ཚོས་ཀྱི་བཟང་ངན་ཤེས།
⁸⁹⁷ DP: གན་བོན་པོའི་བསྟན་པ་དེ་ཡིས་བཤིགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གན་བོན་པོའི་བསྟན་པ་དེ་ཡིས་བཤིགས། ED: གན་བོན་པོའི་བསྟན་པ་དེ་ཡིས་བཤིགས།
⁸⁹⁸ DP: བཀའ་བསྟན་འགྲུར་བར་ལ་མཚུ་རུ་འོང་། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བཀའ་བསྟན་འགྲུར་བོད་ལ་ཅི་ལྟར་འོང་།

བཤད་སྐབ་བསྟན་པ་ཅི་ལྟར་བཅུགས།⁸⁹⁹ 教法修持何以立
How was Buddhist teaching and practice established?

བོད་སྐོམ་ཆེན་སྲགས་པ་ཅི་ལྟར་འོང།⁹⁰⁰ 瑜伽密士何以兴
How were the yogis and tantrists empowered?

སྐྱེ་དལ་མོ་འོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད། 有歌相继徐徐咏
Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན། 答
Answer:

བོད་ཤེས་རབ་ཅན་ཚོ་རྒྱ་གར་སོང།⁹⁰¹ 蕃善知识往天竺
Tibetan intellectuals went to India,

སྟོན་རྒྱ་གར་སྐད་རིགས་ཐམས་ཅད་ཤེས།⁹⁰² 习得天竺语文矣
Learned all kinds of Indian scripts.

སྟོན་རྒྱ་གར་ཚོས་དེ་བོད་ལ་བསྐྱུར།⁹⁰³ 译天竺法于吐蕃
The Dharma was translated into Tibetan.

བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་འོང།⁹⁰⁴ 如是种种经论传
Kangyur and Tangyur were, in such way, invited.

⁸⁹⁹ DP: འོ་བཤད་སྐབ་བསྟན་པ་མཚུ་སུ་བཅུགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱེལ།): འོ་བཤད་སྐབ་བསྟན་པ་ཅི་ལྟར་བཅུགས།ED: བཤད་སྐབ་བསྟན་པ་ཅི་ལྟར་བཅུགས།

⁹⁰⁰ DP: མ་ཆེན་སྲགས་པ་མཚུ་སུ་འོང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱེལ།): བོད་སྐོམ་ཆེན་སྲགས་པ་ཅི་ལྟར་འོང།

⁹⁰¹ DP: བར་ཤེས་རབ་ཅན་ཚོགས་རྒྱ་གར་སོང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱེལ།): བོད་ཤེས་རབ་ཅན་ཚོ་རྒྱ་གར་སོང།

⁹⁰² DP, FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱེལ།): སྟོན་རྒྱ་གར་སྐད་རིགས་ཐམས་ཅད་ཤེས།

⁹⁰³ DP: སྟོན་རྒྱ་གར་ཚོས་དེ་བོད་ལ་བསྐྱུར། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱེལ།): སྟོན་རྒྱ་གར་ཚོས་དེ་བོད་ལ་བསྐྱུར།

⁹⁰⁴ DP: བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་དུ་སུ་འོང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྐྱེལ།): བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་འོང།

སྟོན་རྒྱ་གར་མཁན་པོ་མང་པོ་བྱོན།⁹⁰⁵ 迎请天竺诸堪布
 A great number of Khenpo arrived in Tibet from India.

བཤད་སྐྱབ་བསྟན་པ་དེ་ཡིས་བཙུགས།⁹⁰⁶ 如是教法修持立
 Buddhist teachings and practices, in such way, were established.

ལྷ་ཨོ་རྒྱལ་པད་མ་དབང་བཞི་བསྐྱར།⁹⁰⁷ 莲花生授四灌顶
 Guru Rinpoche bestowed four empowerments.¹⁶

བོད་སྒོམ་ཆེན་ཐུགས་པ་དེ་ལྟར་འོང།⁹⁰⁸ 如是瑜伽密士兴
 In such way, the yogis and tantrists were empowered in Tibet.

དྲི། 问
 Question:

ཚེ་པོ་བྲང་དམར་པོ་གང་གིས་བཞེངས།⁹⁰⁹ 布宫红宫孰建耶
 Who built the Red Palace?

རྟེན་གསེར་གདུང་ཆེན་པོ་ཅི་ལྟར་བཞེངས།⁹¹⁰ 大铁塔何以立耶
 How was the great golden stupa [of the Great Fifth] erected?

⁹⁰⁵ DP: སྟོན་མཁན་པོ་མང་པོ་བྱོན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): སྟོན་རྒྱ་གར་མཁན་པོ་མང་པོ་བྱོན།
⁹⁰⁶ DP: འོ་བཤོད་སྐྱབ་བསྟན་པ་དེ་ཡིས་བཙུགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): འོ་བཤད་སྐྱབ་བསྟན་པ་དེ་ཡིས་བཙུགས། ED: བཤད་སྐྱབ་བསྟན་པ་དེ་ཡིས་བཙུགས།
⁹⁰⁷ DP: ལྷ་ཨོ་རྒྱལ་པད་མ་དབང་བཞི་བསྐྱར། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལྷ་ཨོ་རྒྱལ་པད་མ་དབང་བཞི་བསྐྱར། ED: ལྷ་ཨོ་རྒྱལ་པད་མ་དབང་བཞི་བསྐྱར།
⁹⁰⁸ DP: བར་ཐུགས་པ་དུ་འོང། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བོད་སྒོམ་ཆེན་ཐུགས་པ་དེ་ལྟར་འོང།
⁹⁰⁹ DP: ཚེ་པོ་བྲང་དམར་པོ་གང་གིས་བཞེངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ཚེ་པོ་བྲང་དམར་པོ་གང་གིས་བཞེངས།
⁹¹⁰ DP: རྟེན་གསེར་གདུང་ཆེན་པོ་ཅི་ལྟར་བཞེངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): རྟེན་གསེར་གདུང་ཆེན་པོ་ཅི་ལྟར་བཞེངས།

དབྱས་སེ་འབྲས་དགོ་གསུམ་ཅི་ལྟར་ཆགས།⁹¹¹ 前藏三寺何以建
How were Sera, Drepung, and Ganden Monasteries established in Ü-Tsang?

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད། 歌徐陈之莫匆促
Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན། 答
Answer:

བར་ཞིག་ལ་ལྷེ་སྲིད་སངས་རྒྱལ་བྱོན།⁹¹² 摄政桑吉嘉措兮
The Regent Sangye Gyatso,

ཚེ་ཕོ་བྲང་དམར་པོ་དེ་ཡིས་བཞེངས།⁹¹³ 建布宫之红宫也
Built the Red Palace,

རྟེན་ལ་གསེར་གདུང་ཆེན་པོ་བཞེངས།⁹¹⁴ 建立雄伟金塔矣
Erected the great golden stupa.

ཇི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་དགའ་ལྡན་བཏབ།⁹¹⁵ 宗喀巴建甘丹寺
Tsongkhapa founded Ganden Monastery.

ཇི་བྱམས་ཆེན་ཚོས་ཇིས་སེ་ར་བཏབ།⁹¹⁶ 降青确吉建桑耶
Jamchen Choje founded Sera Monastery.

⁹¹¹ DP: རི་འབྲས་དགོ་གསུམ་མཚུ་བྱ་ཆགས། ལྷ་སྤྱོད་མ་གང་དང་གང་གི་བཏོབ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྤྱོད་): དབྱས་སེ་འབྲས་དགོ་གསུམ་ཅི་ལྟར་ཆགས། ལྷ་སྤྱོད་མ་གང་དང་གང་གི་བཏབ།

⁹¹² DP: བར་ཞིག་ལ་ལྷེ་སྲིད་སངས་རྒྱལ་བྱོན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྤྱོད་): བར་ཞིག་ལ་ལྷེ་སྲིད་སངས་རྒྱལ་བྱོན།

⁹¹³ DP: ཚེ་ཕོ་བྲང་ཡི་ཞེངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྤྱོད་): ཚེ་ཕོ་བྲང་དམར་པོ་དེ་ཡིས་བཞེངས།

⁹¹⁴ DP: དན་རྟེན་ལ་གསེར་གདུང་ཆེན་པོ་བཞེངས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྤྱོད་): དན་རྟེན་ལ་གསེར་གདུང་ཆེན་པོ་བཞེངས། ED: རྟེན་ལ་གསེར་གདུང་ཆེན་པོ་བཞེངས།

⁹¹⁵ DP: ཇི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དགའ་ལྡན་བཏབ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྤྱོད་): ཇི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་དགའ་ལྡན་བཏབ།

⁹¹⁶ DP: ཆེན་ཚོས་ཇིས་སེ་ར་བཏབ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྤྱོད་): ཇི་བྱམས་ཆེན་ཚོས་ཇིས་སེ་ར་བཏབ།

རྗེ་འཇམ་དབྱངས་ཚོས་རྗེས་འབྲས་སྤྱང་བཏབ།⁹¹⁷
Jamyang Choje founded Drepung Monastery.

嘉样确吉建哲蚌

དབྱས་སེར་འབྲས་དགོ་གསུམ་དེ་ལྟར་ཆགས།⁹¹⁸
The Three Great Gelug Monasteries in the Ü region were established in this manner.

建前藏三寺如是

དྲི།
Question:

问

གཙང་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་ཆགས་ཚུལ་ཤོད།⁹¹⁹
Please narrate how Tashi Lhunpo Monastery in the Tsang region was founded.

释建后藏之扎寺

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།
Answer:

答

རྗེ་དགོ་འདུན་གྲུབ་པ་གཙང་ལ་བྱོན།⁹²⁰
Gendün Drupa went to Tsang district,

根敦珠巴至后藏

གཙང་བཀྲིས་ལྷུན་པོ་དེ་ལྟར་ཆགས།⁹²¹
Tashi Lhunpo Monastery was founded.

建立扎什伦布寺

⁹¹⁷ DP: རྗེ་འཇམ་དབྱངས་ཚོས་རྗེས་འབྲས་སྤྱང་བཏབ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): རྗེ་འཇམ་དབྱངས་ཚོས་རྗེས་འབྲས་སྤྱང་བཏབ།

⁹¹⁸ DP: དབྱས་སེར་འབྲས་དགོ། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): དབྱས་སེར་འབྲས་དགོ་གསུམ་དེ་ལྟར་ཆགས།

⁹¹⁹ DP: ཙང་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་ཆགས་ཚུལ་ཤོད། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གཙང་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་ཆགས་ཚུལ་ཤོད།

⁹²⁰ DP: རྗེ་དགོ་འདུན་གྲུབ་ཅེས་བཙང་ལ་བྱོན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): རྗེ་དགོ་འདུན་གྲུབ་པ་གཙང་ལ་བྱོན།

⁹²¹ DP: ཙང་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་དེ་ལྟར་ཆགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): གཙང་བཀྲིས་ལྷུན་པོ་དེ་ལྟར་ཆགས།

དྲི

问

Question:

བོད་སྟོན་མོ་མགོ་དེ་གང་ནས་བཙུགས།⁹²²

吐蕃盛会何时举

When was the first banquet held in Tibet?

རྟ་རྒྱུག་མདའ་འཕེན་གང་ནས་བཙུགས།⁹²³

骑马射箭何时行

When were horse racing and archery contests started?

སྒྲུ་བས་སྒྲུ་མགོ་གང་ནས་བཙུགས།⁹²⁴

歌者首歌何时咏

When was song singing initiated?

སྒྲུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

བོད་དབུས་གཙང་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྲོང་གིས།⁹²⁵

赞普赤松德赞兮

King Trisong Detsen,

ལྷ་ཁང་འདུ་ཁང་བཞེངས་པ་ཡིན།⁹²⁶

建立寺庙经堂也

Built monasteries and temples.

⁹²² DP: དང་པོ་སྟོན་མོ་མགོ་དེ་གང་ནས་བཙུགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): བོད་སྟོན་མོ་མགོ་དེ་གང་ལ་བཙུགས། ED: བོད་སྟོན་མོ་མགོ་དེ་གང་ནས་བཙུགས།

⁹²³ DP: རྟ་རྒྱུག་མདའ་འཕེན་གང་ནས་བཙུགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ཀན་རྟ་རྒྱུག་མདའ་འཕེན་གང་ལ་བཙུགས། ED: རྟ་རྒྱུག་མདའ་འཕེན་གང་ནས་བཙུགས།

⁹²⁴ DP: སྒྲུ་བས་སྒྲུ་མགོ་གང་ནས་བཙུགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ཀན་སྒྲུ་བས་སྒྲུ་མགོ་གང་ལ་བཙུགས། ED: སྒྲུ་བས་སྒྲུ་མགོ་གང་ནས་བཙུགས།

⁹²⁵ DP: དབུས་གཙང་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྲོང་གིས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): བོད་དབུས་གཙང་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྲོང་གིས།

⁹²⁶ DP: ལྷ་ཁང་འདུ་ཁང་བཞེངས་པ་ཡིན། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་སྒྲུ།): ལྷ་ཁང་འདུ་ཁང་བཞེངས་པ་བཞེན། ED: ལྷ་ཁང་འདུ་ཁང་བཞེངས་པ་ཡིན།

- ལོ་བཅུ་གསུམ་བར་དུ་སྟོན་མོ་བཟོས།⁹²⁷ 襄举盛会十三载
The banquet was held for thirteen years.
- ལོ་བཅུ་གསུམ་བར་དུ་འགྲུལ་པ་ཚོགས།⁹²⁸ 宾客咸集十三年
The guests gathered for thirteen years.
- མི་རེ་ལ་རྩ་རེ་རྒྱལ་ཏུ་བཅུག།⁹²⁹ 一人一马竞相逐
Each person rode a horse to race.
- བོད་སྟོན་མོ་མགོ་དེ་དེ་དུས་བཅུགས།⁹³⁰ 吐蕃盛会兴如是
This marked the beginning of banquets in Tibet.
- རྩ་རྒྱལ་མདའ་འཕེན་དེ་དུས་བཅུགས།⁹³¹ 赛马射箭兴如是
This marked the beginning of horse racing and archery.
- སླུ་བས་སླུ་མགོ་དེ་དུས་བཅུགས།⁹³² 歌咏唱和兴如是
This marked the beginning of song singing.

⁹²⁷ DP: ལོ་བཅུ་གསུམ་བར་དུ་སྟོན་མོ་བཟོས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལོ་བཅུ་གསུམ་བར་དུ་སྟོན་མོ་བཟོས།

⁹²⁸ DP: ལོ་བཅུ་གསུམ་བར་དུ་འགྲུལ་པ་ཚོགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): ལོ་བཅུ་གསུམ་བར་དུ་འགྲུལ་པ་ཚོགས།
ED: ལོ་བཅུ་གསུམ་བར་དུ་འགྲུལ་པ་ཚོགས།

⁹²⁹ DP: མི་རེ་ལ་རྩ་རེ་བཅུགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): མི་རེ་ལ་རྩ་རེ་རྒྱལ་གྱི་བཅུག ED: མི་རེ་ལ་རྩ་རེ་རྒྱལ་
ཏུ་བཅུག

⁹³⁰ DP: སྟོན་མོ་མགོ་དེ་དེ་དུས་བཅུགས། FY (འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ།): བོད་སྟོན་མོ་མགོ་དེ་དེ་དུས་བཅུགས། ED: བོད་
སྟོན་མོ་མགོ་དེ་དེ་དུས་བཅུགས།

⁹³¹ ED: རྩ་རྒྱལ་མདའ་འཕེན་དེ་དུས་བཅུགས།

⁹³² ED: སླུ་བས་སླུ་མགོ་དེ་དུས་བཅུགས།

Endnotes མཇུག་མཆན། 尾注

- 1 Tok (Tog gi rgyal po), also known as Sang rgyas zhi ba 'od, was born during the bad karmic calamity in order to spread Buddhism.

རྟོག་གི་རྒྱལ་པོ་སངས་རྒྱལ་ཞི་བ་འོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཐོན་བསྐལ་པ་དྲག་པོ་ནམ་པར་འབྲུག་པའི་དུས་སུ་
འབྲུངས་པར་བཤད།

叨王 (རྟོག་གི་རྒྱལ་པོ།) 也被称为桑杰希瓦奥 (སང་རྒྱལ་ཞི་བ་འོད།), 为传播佛法, 生于
恶业究极时期。

- 2 It is worth highlighting that in *Treasury of Abhidharma* indicates that seven suns, rather than seven solar rays, rise and never set in the sky.

ཡིད་ལ་ངེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ། མངོན་པ་མཚོན་དུ་མཁའ་ལ་ཤར་བ་ནི་ཉི་མ་བདུན་ལས་འོད་ཟེར་བདུན་
མ་ཡིན་ལོ།

值得强调的是《俱舍论》中指出, 七个太阳而非七道日光升至空中, 永不下
落。

- 3 This refers to the seed syllable whose sound and symbol contains primordial forces and the essence of universe. Each seed syllable also corresponds to an element. See Lama Anagarika Govinda, *Foundations of Tibetan Mysticism* (New York: Samuel Weiser, 1969), p. 142.

ཡིག་འབྲུའམ་ཡི་གེ་རེ་རེ་ནི་འབྲུང་བའི་གཞི་དང་རང་བཞིན་དང་རིགས་ཀྱི་མཚོན་བྱེད་ཡིན། འབྲེལ་
ཡོད་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདྲིར་གཟིགས་པར་བྱ། Lama Anagarika Govinda, *Foundations*
of Tibetan Mysticism (New York: Samuel Weiser, 1969), p. 142.

此指种子字, 其声与象征包含着本源之力与宇宙本质。每个种子字也与一种
元素相对应。见Lama Anagarika Govinda, *Foundations of Tibetan Mysticism*
(New York: Samuel Weiser, 1969), p. 142。

- 4 The nature of the golden base is the earth. Therefore, this mandala is referred to as the Golden Earth Mandala.

གསེར་གྱི་གཞི་ནི་འབྲུང་བ་ས་ཡི་རང་བཞིན་ཡིན་ཕྱིར་འདྲིར་ས་གཞི་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཞེས་པ་
ཡིན།

金色底座的本性为地元素, 因此, 这个曼陀罗指金色地轮。

- 5 League (*dpag tshad*), a unit of ancient Indian measurement, is equivalent to six to twelve kilometres, based on different understandings. In Shépa, one league is 4,000 arm spans (*dom*) and eight earshots (*rgyang grags*).

དཔག་ཚད་ནི་གནའི་རྒྱ་གར་གྱི་བར་ཐག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་དེ། དེའང་ལྷགས་མི་འདྲ་བ་ལྟར་དཔག་
ཚད་གཅིག་ལ་སྤྱི་ལེ་དུག་ནས་བརྩ་གཉིས་བར་དུ་བརྩེ་སྟངས་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་ལ།

སྐབས་བབ་ཀྱི་བཤད་པའི་བརྗོད་བྱ་ལྟར་ན། དཔག་ཚད་གཅིག་ནི་འདོམ་བཞི་དང་། ཡང་ན་རྒྱུང་གྲགས་
བརྒྱུད་དུ་འདོད་ཡིད་དོ།

由旬(དཔག་ཚད།)为古代印度度量单位, 根据不同理解, 一由旬等同于六至十二公里。释巴中, 一由旬等于四千肘(འདོམ།)或八拘卢舍(རྒྱུང་གྲགས།)。

- 6 The name and order of the seven seas surrounding Mount Meru from center to periphery are different in the primary sources. For example, in *Kālacakra-tantra*, it lists the order as the Sea of Salt, the Sea of Wine, the Sea of Water, the Sea of Milk, the Sea of Yoghurt, the Sea of Butter, and the Sea of Nectar. In Chinese Buddhist sources, the order of the seven seas is as follows: the Sea of Salt, the Sea of Milk, the Sea of Yoghurt, the Sea of Butter, the Sea of Nectar, the Auspicious Sea, and the Sea of Wine.

དེའང་ཡིག་ཚང་གི་ལྷགས་ཐ་དད་ལྟར་ན་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཀྱི་མཐའ་བསྐོར་དུ་གནས་པའི་རོལ་མཚོ་
བདུན་གྱི་མིང་དང་གོ་རིམ་ནི་ཚུང་མི་མཐུན་ཏེ། དུས་འཁོར་ཙུང་ལྟར་ལྟར་ན། ལྷ་ཡི་མཚོ། ཆང་གི་མཚོ། རྩ་
ཡི་མཚོ། འོ་མའི་མཚོ། ཞོ་ཡི་མཚོ། མར་གྱི་མཚོ་དང་སྤང་ཚིའི་མཚོ་ལྟར་ཡིན་ཡང་། རྒྱའི་ནང་བསྐྱུན་གྱི་
ཡིག་ཚང་ལྟར་ན། རིམ་བཞིན་དུ་ལྷ་ཡི་མཚོ་དང་། འོ་མའི་མཚོ། ཞོ་ཡི་མཚོ། མར་གྱི་མཚོ། སྤང་ཚིའི་མཚོ།
དཔལ་གྱི་མཚོ། ཆང་གི་མཚོ་ལྟར་ཡིན་གོ།

文献中, 环绕须弥山的七内海从中央到外围的名称与顺序不同。例如, 《时轮密续》中列出的顺序为咸水海、酒海、清水海、乳海、酪海、酥油海、蜜海。中文佛教文献里七内海顺序为咸水海、乳海、酪海、酥油海、蜜海、吉祥海、酒海。

- 7 Earshot is a unit of ancient Indian measurement, referring to the reach of human hearing. One earshot is five hundred arm spans.

རྒྱུང་གྲགས་ནི་གཞའི་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱུང་ཐག་རིང་ཐུང་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་དེ། སྐད་ལྷགས་ཆེ་ཤོས་ཀྱིས་སྐད་
བདུང་ན་གོ་ཐུབ་པའི་ཐག་རིང་གི་ཚོད་ལ་ཟེར་ཞིང་། རྒྱུང་གྲགས་གཅིག་ལ་འདོམ་ལྔ་བརྒྱ་ཡིད།

拘卢舍为古代印度度量单位, 为人耳所能听到的最远的距离。一拘卢舍为五百肘。

- 8 A long hour (*yud tsam*) is one thirtieth of a day, roughly forty-eight minutes. It is different from a short hour (*chu tshod*), which is one sixtieth of a day.

ཡུད་ཙམ་གཅིག་ནི་ཉིན་འགག་གཅིག་གི་སྲུང་ཅུའི་ཆ་གཅིག་དང་། དེང་གི་སྐར་མ་བཞི་བྱེད་ལྔ་བརྒྱུད་ཙམ་
ཡིན། རྒྱུང་གཅིག་ནི་ཡུད་ཙམ་གྱི་ཕྱེད་ཀ་སྟེ། ཉིན་འགག་གཅིག་གི་དུས་ཅུའི་ཆ་གཅིག་ཡིན།

一长小时(ཡུད་ཙམ།)为一天的三十分之一, 大概为四十八分钟。它不同于短小时(རྒྱུང་གཅིག།), 其为一天的六十分之一。

- 9 The Tibetan word *khams* can be translated as ‘realm’ or ‘element’, depending on the context. Here, the eighteen *khams* refer to the Eighteen Elements, which are the Six Sense Faculties, the Six Sense Objects, and the Six Sensory Consciousnesses. See the discussion of sense fields (*skye mched*) in the section of Rübél.

འདིར་ཁམས་བཙོ་བརྒྱུད་ལ་གོ་སྟེ། དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་དུག་དང་། རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་དུག།
བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་གྱི་ཁམས་དུག་གོ། འབྲེལ་ཡོད་ཞིབ་རྒྱས་ཀྱི་སྐོར་ནི་རུས་སྤལ་གྱི་ལེའུ་ལས་སྦྱེ་མཚེད་
གྱི་སྐྱབས་སུ་གསལ།

藏文“康”(ཁམས།)可以根据语境译为“界”或“处”。此处十八康指十八界,包括六根、六尘、六识。见“龟说”中对“处”(སྦྱེ་མཚེད།)的讨论。

- 10 At the base of Mount Meru is the place where demigods or *asuras* dwell. They live in four cities. Demigods wage countless wars against the gods over the wishing-fulfilling tree, since gods enjoy the fruit-laden upper part while lower roots were left to demigods. Due to this, demigods are described as belligerent.

ལྷ་མིན་ནི་དེའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་གྱི་བང་རིམ་གསུམ་པ་དང་བཞི་བར་གནས་ཤིང་། ལྷ་མིན་གྱི་ཡུལ་ནས་
སྦྱེས་པའི་དཔག་བསམ་ཤིང་གི་ཚེ་མོ་ཡི་འབྲས་བུ་ནི་ལྷ་ས་ལོངས་སུ་སྤྱོད་ཕྱིར། ལྷ་མིན་རྣམས་འགྲན་
སེམས་དང་བརྒྱལ་གྱིས་ལྷ་དང་ཉིན་རེར་གཡུལ་འཐབ་བྱེད་ནས་འབྲུག་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་ལྷུང་ཡོད།

须弥山底是阿修罗的居所,他们居住在四座城市。天神居于如意树产果实的部分,而阿修罗居于如意树的根部。为了获得如意树的果实,阿修罗对天神发动过无数次战争。因此,阿修罗被描写为十分好战。

- 11 Arm span refers to the distance measured from fingertip to fingertip of outstretched arms. One arm span is equivalent to six feet.

འདོམ་ནི་ལག་པ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀ་བརྒྱུད་ས་པའི་བར་ཐག་སྟེ། ལྷ་དུག་ཙམ་གྱི་རིང་ཚད་ལ་ཞེས་
པ་ཡིན།

肘长指张开双臂从左指尖到右指尖的距离。一肘等于六尺。

- 12 Aeon (*bskal pa*) refers to cosmic time which starts at the formation of the world, through the aeon of abiding, to the destruction of the world, and to the state of emptiness.

བསྐྱལ་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདི་ཆགས་པ་ནས་མེད་པར་གྱུར་པའི་ཆགས་གནས་འཇིག་སྟོང་གི་དུས་
ཡུན་ལ་ཟེར།

劫(བསྐྱལ་པ།)指从成、住、坏到空的宇宙时间。

- 13 For human beings who had miraculous birth, egg birth, and warmth birth, see *Abhidharmakośa-Bhāṣya of Vasubandhu: The Treasury of the Abhidharma and Its (Auto) Commentary*, ed. and trans. into English by Gelong L. Sangpo, 4 vols (Delhi: Motilal Banarsidass Publishers Private Limited, 2012), II (2012), p. 955.

དེའང་སྐོང་སྦྱེས་དང་། རླུ་སྦྱེས། རྗོད་སྦྱེས་ཀྱི་མི་དང་འབྲེལ་བའི་དཔྱད་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདིར་གཟིགས་
པར་ལྷ། *Abhidharmakośa-Bhāṣya of Vasubandhu: The Treasury of the Abhidharma and Its (Auto) Commentary*, ed. and trans. into English by Gelong L.

Sangpo, 4 vols (Delhi: Motilal Banarsidass Publishers Private Limited, 2012), II (2012), p. 955.

关于化生、卵生与湿生的人, 见 *Abhidharmakośa-Bhāṣya of Vasubandhu: The Treasury of the Abhidharma and Its (Auto) Commentary*, ed. and trans. into English by Gelong L. Sangpo, 4 vols (Delhi: Motilal Banarsidass Publishers Private Limited, 2012), II (2012), p. 955.

- 14 Dust, or earth plant (*sa zhag*), refers to the food eaten by human beings in the first aeon.

བསྐལ་པ་ཐོག་མའི་སྐབས་ཀྱི་ཟས་ཤིག

地味(ས་ཞག)指第一劫时人类所吃的食物。

- 15 This refers to the Seven Chosen Ones (*sad mi mi bdun*): the first seven monks ordained by Śāntarakṣita (Zhi ba tsho), who is referred to as the 'Great Khenpo'.

མཁན་ཆེན་བོ་རྗེ་སངས་ལྷན་པ་ཐོག་མའི་བསྐབས་སྐོམ་ཞུས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་བོད་མི་བདུན།

此指七圣僧(སད་མི་མི་བདུན།), 即被称为大堪布的寂护(梵Śāntarakṣita, ཞི་བ་རྗེ།) 授戒的七个僧人。

- 16 The four empowerments (*dbang bzhi*) refer to the four levels of empowerment according to the Tantric tradition. The four empowerments include vase empowerment (*bum dbang*), secret empowerment (*gsang dbang*), wisdom-knowledge empowerment (*shes rab ye shes kyi dbang*), and word empowerment (*tshig dbang*). See Robert E. Buswell and Donald S. Lopez, *The Princeton Dictionary of Buddhism* (Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2014), pp. 172, 334, 407, 656.

དབང་བཞི་ཞེས་པ་ནི་ལུས་ལྷན་སྐྱེས་སྐོམ་པའི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བྱུང་བའི་དབང་དང་། ངག་གི་བརྒྱུས་བརྗོད་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་གསང་དབང་། ཡིད་འོད་ཟེར་སྐྱོང་པ་ཉིད་བསྐོམ་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དབྱེར་མེད་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་སྐྱེ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཆིག་གི་དབང་བཅས་སོ།། འབྲེལ་བའི་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདིར་གཟུགས་པར་བྱ། Robert E. Buswell and Donald S. Lopez, *The Princeton Dictionary of Buddhism* (Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2014), pp. 172, 334, 407, 656.

四灌顶(དབང་བཞི།)指密宗传统中四种不同的灌顶, 包括宝瓶灌顶(བུམ་དབང་།)、秘密灌顶(གསང་དབང་།)、智慧灌顶(ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་།)、胜义灌顶(ཚོག་དབང་།)。
见Robert E. Buswell and Donald S. Lopez, *The Princeton Dictionary of Buddhism* (Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2014), pp. 172, 334, 407, 656.

Chémar ཕྱེ་མར། 切玛

Chémar

Chémar (*phye mar*), the auspicious offering of ground barley and butter, is traditionally reserved for major celebrations such as weddings and new year festivities. The making of *chémar* has a long history. In Bon ritual texts, '*chémar ölkön*' (*phye mar 'ol kon*) is mentioned as a common offering to the gods, even though its shape is unknown.¹ Served as an offering, *chémar* is presented differently. Nowadays, the *chémar* with which we are most familiar is the one offered during New Year celebrations in Central Tibet, in which it is presented in an elaborately-decorated wooden box with two divisions. In Gyantse, *chémar* is presented in a wooden box filled with barley and butter, and a raised mound of the mixture is decorated with a sun, moon, and stars fashioned of butter.² In Choné, however, *chémar* is presented in the form of a wooden box at the bottom and a copper plate holding the roasted barley in the middle, on top of which butter is placed; salt-cured pork slices are sometimes added to the sides, together with a juniper branch on the top. In terms of contemporary local understandings, this serves as a representation of Mount Meru (Fig. 5).

Unlike the new year celebration for which only one *chémar* is made, three *chémar* are made on a wedding day in the houses of the groom and the bride, respectively. One is placed on the table on a raised platform on which people eat and sleep—where monks, village ritual specialists, and elders sit. The other two are placed on tables on the wooden floor, where the bride's side or the groom's side and community members related to the host are seated. *Chémar* is also made on other occasions. On the day of the mountain deity offering, on finishing the ritual, *tsampa*

from *chémar* is scattered to celebrate the driving away of malevolent spirits and as a praise offering to the war god and the protector of the Dharma. In the new year archery competition, *tsampa* from *chémar* is placed on the head of the winner who hits the target to celebrate their success and prosperity. Shépa is often sung at these important social and religious gatherings, and 'Chémar' plays a significant role in the Shépa performance.

'Chémar' is always sung at the beginning of the Shépa performance. As noted in the narrative itself, '[t]he song of *chémar* is the head of songs; the refuge prayer is the beginning of dharma chanting; the collar is located at the top of one's clothes. Songs cannot be sung without the song of *chémar*; Dharma cannot be chanted without the refuge prayer; clothes cannot be worn without a collar'. Without first narrating some stanzas of 'Chémar', one cannot officially initiate the Shépa narration. For instance, as detailed in our introduction: on the wedding day, the bride's side pose questions relating to Shépa to the groom's side by starting with 'Chémar'. Only after the questions are correctly answered can the groom begin the process of bringing the bride back. When arriving at the groom's house, the Shépa narration also commences with a telling of 'Chémar'. This time, the groom's side is allowed to pose questions and engage in a singing battle with the bride's side. As such, 'Chémar' is both the most narrated and the best-preserved section of Shépa.

The current section consists of two parts: the description of *chémar* itself and the process of manufacturing the table that holds *chémar*. The narration opens with a description of the shape as well as the identification of each of the elements that make up *chémar*, after which the description turns to the symbolic meanings of each element. Once the narration relating to *chémar* itself is complete, the story turns to that of the table, and addresses the selection of materials and the skills needed for its assemblage. Similar to other sections of Shépa, singers do not usually perform 'Chémar' in its entirety during the celebration.

Endnotes

- 1 *Mdo khams yul gyi bod yig gna'dpe phyogs bsdus mthong ba 'dzum bzhad*, ed. by Blo bzang lhun grub rdo rje, 60 vols (Lanzhou: Gansu wenhua chubanshe, 2012), XVI (2012), p. 169.
- 2 Giuseppe Tucci, *Tibetan Folk Songs from Gyantse and Western Tibet* (Ascona: Artibus Asiae, 1966), p. VII.

ཕྱེ་མར།

ཕྱེ་མར་ནི་ཚམ་པ་དང་མར་གྱིས་གྲུབ་པའི་བཀྲ་ཤིས་པའི་མཚོན་དོན་དང་ལྡན་པའི་མཚོན་རྣམས་ཤིག་དང་། གཙོ་བོར་གཉེན་སྲོལ་དང་ལོ་སར་གྱི་སྐབས་སུ་སྤྲིག་སྲོལ་ཡོད་པ་རེད། སྒྲ་རབས་བོད་ཀྱི་བསང་མཚོན་སོགས་སུ་ཕྱེ་མར་འོལ་ཀོན་ཞེས་ལྟ་བུའི་སྤྲིག་སྲོལ་གྱི་རིགས་ཤིག་ཏུ་གསལ་བར་བཟུང་ན། དེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་རིང་དང་ལྡན་པའི་མཚོན་རྣམས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་རྟོགས་སྒྲུ། དེར་གི་དུས་ལ་བོད་ཀྱི་ལོ་སར་གྱི་སྐབས་རྟེན་འབྲེལ་མཚོན་བྱེད་དུ་མཚོན་པའི་གྲོ་སོ་ཕྱེ་མར་ནི་ཚོན་མདངས་ཅན་གྱི་ཤིང་སྐམ་དུ་བཤམས་སྲོལ་ཡོད་ཅིང་། གཙོ་བོ་རྒྱལ་ཅེའི་ལྷལ་གྱི་ཕྱེ་མར་ནི་ནས་དང་གྲོ་སོགས་སྤངས་པའི་སྐམ་ཞིག་ཏུ་མར་གྱིས་ཉི་ལྷ་སྐར་གསུམ་གྱི་རིན་པོ་ཆེའི་དབྱིབས་ལྗར་བརྒྱན་ཡོད་པ་ཞིག་དང་།² མདོ་སྐད་ཅི་ཞེའི་ལྷལ་གྱི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ཕྱེ་མར་ནི་ཞབས་ནས་ཤིང་གིས་གདན་བྱས་པའི་ཟངས་ཀྱི་སྤེར་མ་ཞིག་ཏུ་ཚམ་པའི་རི་ཞིག་སྤངས་ཏེ་དེའི་སྤེང་ལ་མར་རམ། སྐབས་རེར་ལག་ཤ་ཤར་བུ་གསུམ་གྱིས་བརྒྱན་ཞིང་། ཚམ་པའི་རིའི་ཚེ་མོར་ཤུག་པའི་ལོ་མ་ཞིག་འཇུག་སྲོལ་ཡོད་ཅིང་། ཚམ་པའི་རི་དེ་ནི་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཀྱི་མཚོན་བྱེད་དུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། <དཔེ་རིས། >

སྤྱིར་བཏང་ལོ་སར་གྱི་དུས་སྟོན་སྐབས་ལ་ཕྱེ་མར་གཅིག་ལས་སྤྲིག་སྲོལ་མེད་ཀྱང་། གཉེན་སྲོལ་གྱི་རིང་ལ་མག་པ་དང་བག་མའི་བྱིམ་ནང་ལ་ཕྱེ་མར་གསུམ་རེ་སྤྲིག་བཞིན་ཡོད། གཅིག་ནི་དགེ་འདུན་པ་དང་ཚོགས་མཁན་དང་བགྲེས་པོ་རྣམས་ཀྱི་མདུན་ངོས་ཀྱི་ཚོགས་ཅའི་སྤྲོད་དུ་དང་། གཞན་པ་གཉིས་ནི་ཚོམས་ཚེན་ནང་གི་མི་བདག་དང་མགོན་པོ་རྣམས་འདུས་པའི་ཚོགས་ཅའི་ཐོག་ཏུ་ཡིན། ཡང་ལྷལ་ཚའི་དགུ་ལྟ་དཔངས་བསྟོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལྟ་རྒྱལ་འཐེན་དུས། ཕྱེ་མར་གཏོར་ནས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀུན་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་ཞིང་ལྟ་དང་སྤང་མ་རྣམས་ཀྱི་མངའ་ཐང་གསོལ་སྲོལ་ཡོད་པ་རེད། ལོ་སར་གྱི་སྐབས། རྟུག་མདང་འཕེན་བྱེད་དུས་ཕྱེ་མར་ནི་མཐའ་མཇུག་གི་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་མཁན་གྱི་མགོ་ལ་གཏོར་ནས་བཀྲ་ཤིས་དང་ལྟ་རྒྱལ་གསོལ་ཞིང་བཤད་པ་ཡང་གྱུར་སྲོལ་ཡོད།

དེའང་སྐབས་བབ་ཀྱི་ལེུ་ལས། སྤྱེ་མར་སྤྱི་སྤྱི་མགོ་ཡིན། ཚོས་སྐབས་འགོ་ཚེས་ཀྱི་ཚོས་མགོ་ཡིན། བོས་གོང་བ་ལུས་ཀྱི་ལུས་མགོ་ཡིན། སྤྱེ་མར་མེད་ན་ལེན་ལུགས་མེད། ཚོས་སྐབས་འགོ་མེད་ན་འདོན་ལུགས་མེད། བོས་གོང་བ་མེད་ན་གོན་ལུགས་མེད། ཅས་བརྗོད་པ་ལྟར། ཕྱེ་མར་གྱི་ལེུ་ཚོན་ཁ་ཤས་ཤིག་མ་དངས་བར་དུ་བཤད་པའི་སྤྱི་ནི་ལེན་ཐབས་མེད་ཅིང་། སྟོན་སྤྲོད་དུ་ལུས་པ་ལྟར། གཉེན་སྲོལ་གྱི་སྐབས་བག་མའི་ཕྱོགས་ནས་ཕྱེ་མར་གྱི་ལེུ་ལས་འགོ་བཟུང་སྟེ། མག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བསུ་བ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་སྤྱི་འདུན་གྱི་སྤྲོད་ལུགས་འདོན་ངོས་ཤིང་། དྱི་བ་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་ལན་པོག་ན་ད་གཟོད་བག་མ་བསུ་ལེན་བྱེད་ཚོགས་པ་ཡིན། ཡང་མག་པའི་ནང་དུ་སྤྲོད་མཚར་ནས་ཕྱེ་མར་གྱི་ལེུ་ལས་འགོ་བཟུང་སྟེ། མག་པའི་ཕྱོགས་ནས་སྤྱི་མ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་དྱི་བ་བཏང་སྟེ་ཤུགས་ཀྱི་འགྲན་འཇུགས་དགོས་ཕྱིར། ཕྱེ་མར་ནི་བཤད་པའི་ལེུ་ཚོན་ཀུན་ལས་ལེན་ཐངས་ཚེས་མང་ཞིང་ནང་དོན་ཚེས་ཆ་ཚང་བ་དེ་ཉིད་དུ་གྱུར་ཡོད།

ཕྱེ་མར་གྱི་ལེུ་ནི་ཚོན་པ་གཉིས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། གཙོ་བོ་ཕྱེ་མར་གྱི་རྣམ་པ་དང་ཕྱེ་མར་ཚོགས་ཅི་ལོ་ཁ་སྤོད་སྤངས་གཉིས་ཏེ། དང་པོར་ཕྱེ་མར་གྱི་རྣམ་པའི་ཆ་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་དོན་བྱས་ཏེ་མཚོན་དོན་དང་བཅས་བརྗོད་ཡོད། དེ་ནས་ཕྱེ་མར་བཤམས་ལྷལ་ཚོགས་ཅི་ལོ་ཁ་སོའི་རྒྱ་ཆ་དང་དེ་དག་ཁ་སྤོད་སྤངས་དང་འབྲེལ་བའི་ལག་རྩལ་གྱི་སྟོར་རྣམས་བརྗོད་ཡོད། དེ་ཡང་བཤད་པའི་ལེུ་གཞན་རྣམས་དང་འདྲ་བར། དངོས་སུ་གྱུར་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱེ་མར་གྱི་ལེུ་ཆ་ཚང་ནི་གྱུར་གྱི་མེད་དོ།

མཇུག་མཚན།

- 1 མདོ་ཁམས་ཡུལ་གྱི་བོད་ཡིག་གནའ་དཔེ་ཕྱོགས་བསྐྱུས་མཐོང་བ་འཇུག་བཞད། རྫོང་བཟང་ལྷན་གྲུབ་དོ་
རྗེ་ཡིས་ཚུལ་སྤྲོད་བྱས། པོད་60ཡོད། (ལན་རྒྱ། ཀན་སུའུ་རིག་གནས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 2012), XVI
(2012), p. 169.
- 2 Giuseppe Tucci, *Tibetan Folk Songs from Gyantse and Western Tibet* (Ascona:
Artibus Asiae, 1966), p. VII.

切玛

切玛(ཕྱེ་མར།)是由青稞面和酥油做成的吉祥供品,用于婚礼和新年这样的大型庆典。切玛的制做历史悠久。在苯教仪式文献中,“切玛奥贡”(ཕྱེ་མར་འོལ་གྱོམ།)是献给神灵的常见供品,尽管其形状未知。¹如今,作为供品的切玛形态各异。我们熟知的是西藏庆祝新年时的切玛。它盛在一个装饰精美的双格木盒中。江孜的切玛装在盛满青稞和酥油的木盒中,高出的部分用酥油捏成的日、月、星来点缀。²卓尼的切玛则以方木盒为底座,中间为圆形铜盘,其中盛着青稞面,其上方侧面放着酥油片,有时放三片腊肉,最顶部是一小束柏香枝。当地人认为切玛代表着须弥山<图 5>。

不同于新年庆典时只做一个切玛,婚礼当天的新郎和新娘家分别做三个切玛。一个放在僧人、村中仪式专家与老者所围坐的炕桌上。另外两个放在客厅,分别摆放在新娘或新郎一方和其乡邻所围坐的两张桌子上。切玛也会出现在其他场合。在攒山神仪式结束时,人们会抛撒切玛中的青稞面,以用来驱除邪祟,赞颂祖先神、战神与护法神。在新年的射箭比赛中,人们会将切玛里的青稞面抹在射中目标的胜出者的头上,以庆祝其成功及家庭兴旺。在这些重要的社会集会中,人们通常都会唱释巴,而“切玛”在释巴中恰恰又是非常重要的一个篇目。

诚如此篇所言,“切玛歌者咏之首,皈依经者经之纲,衣之领者衣之端,无切玛歌不兴咏,无皈依经不诵经,无衣领兮不着衣”。释巴的演唱始终以“切玛”开场。如果不唱几个“切玛”的诗节,释巴演唱就不能正式开始。例如,如导论所述,在迎亲时,新娘一方从“切玛”开始,用释巴中的问题来逗问新郎一方。只有当正确回答了问题,新郎才能开始迎娶新娘回家的流程。抵达新郎家后,释巴叙述也是从“切玛”开始。此时,新郎一方允许提问并可以与新娘一方斗歌。这些原因使得“切玛”成了释巴中表演频率最高且保存最完好的一篇。

本篇包含两部分:对切玛本身的描述和对摆放切玛的桌子的制做过程的描述。叙述首先描绘了切玛的外形以及组成它的每种元素,接下来阐释每个组成元素的象征意义。讲完切玛后,叙述转移到了桌子,阐释了制做桌子所需选择的材料与组合桌子所需的技巧。与其余篇目相同,歌者通常不会在庆典时演唱整篇“切玛”。

尾注

- 1 མདོ་ཁམས་ཡུལ་གྱི་བོད་ཡིག་གནའ་དཔེ་ཕྱོགས་བསྐྱུས་མཐོང་བ་འཇུག་བཞད། ལྷོ་བཟང་ལྷན་གྲུབ་དོ་
རྗེ་ཡིས་ཚོམ་སྒྲིག་བྱས། བོད་60ཡོད། (ལན་ལྷ། ཀན་སྐུའུ་རིག་གནས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། 2012), XVI
(2012), p. 169.
- 2 Giuseppe Tucci, *Tibetan Folk Songs from Gyantse and Western Tibet* (Ascona:
Artibus Asiae, 1966), p. VII.

ཕྱེ་མར།
Chémar

切玛

སྐྱུ་ཕྱེ་མར་སྐྱུ་ཡི་སྐྱུ་མགོ་ཡིན།¹
The song of *chémar* is the head of songs.

切玛歌者咏之首

ཚོས་སྐྱབས་འགོ་ཚོས་ཀྱི་ཚོས་མགོ་ཡིན།²
The refuge prayer is the beginning of Dharma chanting.¹

皈依经者经之纲

གོས་གོང་བ་ལུས་ཀྱི་ལུས་མགོ་ཡིན།³
The collar is located at the top of one's clothes.

衣之领者衣之端

སྐྱུ་ཕྱེ་མར་མེད་ན་ལེན་ལུགས་མེད།⁴
Songs cannot be sung without the song of *chémar*.

无切玛歌不兴咏

ཚོས་སྐྱབས་འགོ་མེད་ན་འདོན་ལུགས་མེད།⁵
Dharma cannot be chanted without the refuge prayer.

无皈依经不诵经

གོས་གོང་བ་མེད་ན་གོན་ལུགས་མེད།⁶
Clothes cannot be worn without a collar.

无衣领兮不着衣

དྲི།
Question:

问

ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྗེགས་འདྲ་གན།⁷
The Mount Meru-like *chémar*,

切玛形如须弥兮

¹ UN, FY: སྐྱུ་ཕྱེ་མར་སྐྱུ་ཡི་སྐྱུ་མགོ་ཡིན།

² UN, FY: ཚོས་སྐྱབས་འགོ་ཚོས་ཀྱི་ཚོས་མགོ་ཡིན།

³ FY: ལུས་གོང་བ་ལུས་ཀྱི་ལུས་མགོ་ཡིན། ED: གོས་གོང་བ་ལུས་ཀྱི་ལུས་མགོ་ཡིན།

⁴ UN, FY: སྐྱུ་ཕྱེ་མར་མེད་ན་ལེན་ལུགས་མེད།

⁵ UN, FY: ཚོས་སྐྱབས་འགོ་མེད་ན་འདོན་ལུགས་མེད།

⁶ FY: ལུས་གོང་བ་མེད་ན་གོན་ལུགས་མེད། ED: གོས་གོང་བ་མེད་ན་གོན་ལུགས་མེད།

⁷ MT, UN: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྗེགས་འདྲ་གན། FY: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྗེགས་འདྲ་གན།

ཕྱིག་མཁན་གང་གིས་བཟུངས་ནི་རེད།⁸
Which builder built it?

塑匠造之者孰耶

ལྗང་ཕྱི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།⁹
The shining mirror-like tray,

碟子亮如明镜兮

སྐྱགས་མ་གང་གིས་སྐྱགས་ནི་རེད།¹⁰
Which smith cast it?

铸匠造之者孰耶

ཤ་ལྗང་རྩུང་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།¹¹
The rectangular wooden box,²

托盘四角八边兮

ཤིང་མཁན་གང་གིས་སྐྱད་ནི་རེད།¹²
Which carpenter crafted it?

木匠造之者孰耶

སྐྱུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།
Answer:

答

ཕྱེ་མའ་རི་རབ་བཟུངས་འདྲ་གན།¹³
The Mount Meru-like chémar,

切玛形如须弥兮

⁸ MT: ཕྱིག་མཁན་གང་གིས་བཟུངས་ནི་རེད། UN: བཟུངས་མཁན་གང་གི་བཟུངས་ནི་རེད། FY: བཟུངས་མཁན་གང་གི་བཟུངས་ནི་རེད།

⁹ MT: ལྗང་ཕྱི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། UN: ལྗང་ཕྱི་མེ་ལོང་འཕྱར་འདྲ་གན། FY: ལྗང་ཕྱི་མེ་ལོང་འཕྱར་འདྲ་གན།

¹⁰ MT: སྐྱགས་མ་གང་གིས་སྐྱགས་ནི་རེད། UN, FY: སྐྱགས་མ་གང་གི་སྐྱགས་ནི་རེད།

¹¹ MT: ཤ་ལྗང་རྩུང་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། UN: ཤ་ལྗང་རྩུང་བཞི་ལོང་སྐྱ་གན། FY: ཤ་ལྗང་རྩུང་བཞི་ལོང་སྐྱ་གན།

¹² MT: ཤིང་མཁན་གང་གིས་སྐྱད་ནི་རེད། UN: ཤིང་མཁན་གང་གི་བཤངས་ནི་རེད། FY: ཤིང་མཁན་གང་གི་བཤངས་ནི་རེད།

¹³ MT, UN: ཕྱེ་མའ་རི་རབ་བཟུངས་འདྲ་གན། FY: ཕྱེ་མའ་རི་རབ་བཟུངས་འདྲ་གན།

མ་སེང་འབྲུག་མིན་གདའ་བཅིགས་ནི་མེད། ¹⁴ None other than Sengdruk built it. ³	非珠姆不能塑矣
ལྗང་ཚེ་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། ¹⁵ The shining mirror-like tray,	碟子亮如明镜兮
རྒྱ་སྐྱགས་མ་མིན་གདའ་སྐྱགས་ནི་མེད། ¹⁶ None other than a Chinese smith cast it.	非汉工匠不能铸
ཤ་ལྗང་བུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། ¹⁷ The rectangular wooden box,	托盘四角八边兮
བཟོ་ཀོང་སྲུང་མིན་གདའ་སྲུང་ནི་མེད། ¹⁸ None other than Gongshu Ban crafted it. ⁴	非公输盘不能造
སྐྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། This is the response to the song.	如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

ཕྱེ་མར་རི་རབ་བཅིགས་འདྲ་གན། ¹⁹ The Mount Meru-like <i>chémar</i> ,	切玛形如须弥兮
---	---------

¹⁴ MT: མ་སེང་འབྲུག་མིན་གདའ་བཅིགས་ནི་མེད། UN: སྐྱ་སྐྱང་མོ་མིན་གདའ་བཅིགས་ནི་མེད། FY: མ་སྐྱ་མོ་མིན་གདའ་བཅིགས་ནི་མེད།

¹⁵ MT: ལྗང་ཚེ་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། UN: ལྗང་ཚེ་མེ་ལོང་འཕྱར་འདྲ་གན། FY: ལྗང་ཚེ་མེ་ལོང་འཕྱར་འདྲ་གན།

¹⁶ MT, FY: རྒྱ་སྐྱགས་མ་མིན་གདའ་སྐྱགས་ནི་མེད། UN: རྒྱ་སྐྱགས་པ་མིན་གདའ་སྐྱགས་ནི་མེད།

¹⁷ MT: ཤ་ལྗང་བུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། UN: ཤ་ལྗང་བུར་བཞི་ལྗོང་སྐྱ་གན། FY: ཤ་ལྗང་བུར་བཞི་ལྗོང་སྐྱ་གན།

¹⁸ MT: བཟོ་ཀོང་སྲུང་མིན་གདའ་སྲུང་ནི་མེད། UN: བཟོ་ཀོང་གསུམ་མིན་གདའ་བཤངས་ནི་མེད། FY: བཟོ་ཀོང་གསུམ་མིན་གདའ་བཤངས་ནི་མེད།

¹⁹ MT, UN: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བཅིགས་འདྲ་གན། FY: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བཅིགས་འདྲ་གན།

བྱང་བ་ཅི་ལས་བྱང་ནི་རེད།²⁰

What is it made of?

其以何物所做耶

ཕྱེར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།²¹

The shining mirror-like tray,

碟子亮如明镜兮

བྱང་བ་ཅི་ལས་བྱང་ནི་རེད།²²

What is it made of?

其以何物所做耶

ཤ་ཕྱེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།²³

The rectangular wooden box,

托盘四角八边兮

བྱང་བ་ཅི་ལས་བྱང་ནི་རེད།²⁴

What is it made of?

其以何物所做耶

ལན།

Answer:

答

ཕྱེ་མའ་རི་རབ་བཅིགས་འདྲ་གན།²⁵

The Mount Meru-like *chémar*,

切玛形如须弥兮

བྱང་བ་ཕྱོན་པོ་ནས་ལས་བྱང་།²⁶

Is made of barley.

其以青稞所做矣

ཕྱེར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།²⁷

The shining mirror-like tray,

碟子亮如明镜兮

²⁰ MT: བྱང་བ་ཅི་ལས་བྱང་ནི་རེད། UN, FY: བྱང་བ་ཅི་ལ་བྱང་ནི་རེད།

²¹ MT: ཕྱེར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། UN: ཕྱེར་ཚི་མེ་ལོང་འཕྲུར་འདྲ་གན། FY: ཕྱེར་ཚི་མེ་ལོང་འཕྲུར་འདྲ་གན།

²² MT: བྱང་བ་ཅི་ལས་བྱང་ནི་རེད། UN, FY: བྱང་བ་ཅི་ལ་བྱང་ནི་རེད།

²³ MT: ཤ་ཕྱེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། UN: ཤ་ཕྱེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། FY: ཤ་ཕྱེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།

²⁴ MT: བྱང་བ་ཅི་ལས་བྱང་ནི་རེད། UN, FY: བྱང་བ་ཅི་ལ་བྱང་ནི་རེད།

²⁵ MT, UN: ཕྱེ་མའ་རི་རབ་བཅིགས་འདྲ་གན། FY: ཕྱེ་མའ་རི་རབ་བཅིགས་འདྲ་གན།

²⁶ MT, FY: བྱང་བ་ཕྱོན་པོ་ནས་ལས་བྱང་། UN: བྱང་བ་ཕྱོན་པོ་གཉེར་ནས་བྱང་།

²⁷ MT: ཕྱེར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། UN: ཕྱེར་ཚི་མེ་ལོང་འཕྲུར་འདྲ་གན། FY: ཕྱེར་ཚི་མེ་ལོང་འཕྲུར་འདྲ་གན།

བྱང་བ་གསེར་དང་དུལ་ལས་བྱང་།²⁸ 其以金银所做矣
Is made of gold and silver.

ཤ་ཕྱེར་ཟུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།²⁹ 托盘四角八边兮
The rectangular wooden box,

བྱང་བ་གསོམ་པའི་ཤིང་ལས་བྱང་།³⁰ 其以松木所做矣
Is made of pine wood.

དྲི།

问

Question:

ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྗེགས་འདྲ་གན།³¹ 切玛形如须弥兮
The Mount Meru-like *chémar*,

བྱང་བ་ག་རུ་བྱང་ནི་རེད།³² 青稞出于何处耶
Where does [the barley] come from?

ཕྱེར་ཚེ་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།³³ 碟子亮如明镜兮
The shining mirror-like tray,

བྱང་བ་ག་རུ་བྱང་ནི་རེད།³⁴ 金银出于何处耶
Where does [the gold and silver] come from?

ཤ་ཕྱེར་ཟུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།³⁵ 托盘四角八边兮
The rectangular wooden box,

²⁸ MT, UN, FY: བྱང་བ་གསེར་དང་དུལ་ལས་བྱང་།

²⁹ MT: ཤ་ཕྱེར་ཟུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། UN: ཤ་ཕྱེར་ཟུར་བཞི་ལོང་སྐྱ་གན། FY: ཤ་ཕྱེར་ཟུར་བཞི་ལོང་སྐྱ་ཀན།

³⁰ MT, FY: བྱང་བ་གསོམ་པའི་ཤིང་ལས་བྱང་། UN: བྱང་བ་གསོན་པའི་ཤིང་ལས་བྱང་།

³¹ MT, UN: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྗེགས་འདྲ་གན། FY: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྗེགས་འདྲ་ཀན།

³² MT: བྱང་བ་ག་རུ་བྱང་ནི་རེད། UN: འཕྱར་བ་གང་ནས་བྱང་ནི་ཡིན། FY: འབྱང་བ་གང་ནས་བྱང་ནི་རེད།

³³ MT: ཕྱེར་ཚེ་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། UN: ཕྱེར་ཚེ་མེ་ལོང་འཕྱར་འདྲ་གན། FY: ཕྱེར་ཚེ་མེ་ལོང་འཕྱར་འདྲ་ཀན།

³⁴ MT: བྱང་བ་ག་རུ་བྱང་ནི་རེད། UN: འཕྱར་བ་གང་ནས་བྱང་ནི་རེད། FY: འབྱང་བ་གང་ནས་བྱང་ནི་རེད།

³⁵ MT: ཤ་ཕྱེར་ཟུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། UN: ཤ་ཕྱེར་ཟུར་བཞི་ལོང་སྐྱ་གན། FY: ཤ་ཕྱེར་ཟུར་བཞི་ལོང་སྐྱ་ཀན།

བྱུང་བ་ག་རུ་བྱུང་ནི་རེད།³⁶

Where does [the pine tree] come from?

松木出于何处耶

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

ཕྱེ་མའ་རི་རབ་བརྗེས་འདྲ་གན།³⁷The Mount Meru-like *chémar*,

切玛形如须弥兮

བྱུང་བ་ས་གཞིའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་།³⁸

[The barley] comes from the earth.

青稞出于田地矣

སྤེར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།³⁹

The shining mirror-like tray,

碟子亮如明镜兮

བྱུང་བ་རྒྱ་ནག་ཡུལ་ནས་བྱུང་།⁴⁰

[The gold and silver] come from mainland China.

金银出于汉地矣

ཤ་སྤེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།⁴¹

The rectangular wooden box,

托盘四角八边兮

བྱུང་བ་ནགས་ཁོད་རྒྱ་ལས་བྱུང་།⁴²

[The pine tree] comes from the forest.

松木出于林地矣

³⁶ MT: བྱུང་བ་ག་རུ་བྱུང་ནི་རེད། UN: འཕྱུར་བ་གང་ནས་ཕྱུར་ནི་རེད། FY: འབྱུང་བ་གང་ནས་བྱུང་ནི་རེད།

³⁷ MT, UN: ཕྱེ་མའ་རི་རབ་བརྗེས་འདྲ་གན། FY: ཕྱེ་མའ་རི་རབ་བརྗེས་འདྲ་གན།

³⁸ MT: བྱུང་བ་ས་གཞིའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་། UN: འཕྱུར་བ་གཞིའི་རྒྱ་ལས་ཕྱུར། FY: འབྱུང་བ་ས་གཞིའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་།

³⁹ MT: སྤེར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། UN: སྤེར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱུར་འདྲ་གན། FY: སྤེར་ཚི་མེ་ལོང་འཕྱུར་འདྲ་གན།

⁴⁰ MT: བྱུང་བ་རྒྱ་ནག་ཡུལ་ནས་བྱུང་། UN: འཕྱུར་བ་རྒྱ་བོད་རྒྱ་ལས་ཕྱུར། FY: འབྱུང་བ་རྒྱ་བོད་རྒྱ་ལས་བྱུང་།

⁴¹ MT: ཤ་སྤེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། UN: ཤ་སྤེར་རྩུར་བཞི་མྱོང་སྒྱ་གན། FY: ཤ་སྤེར་རྩུར་བཞི་མྱོང་སྒྱ་གན།

⁴² MT: བྱུང་བ་ནགས་ཁོད་རྒྱ་ལས་བྱུང་། UN: འཕྱུར་བ་ནགས་ཁོད་ཁོད་ནས་ཕྱུར། FY: འབྱུང་བ་ནགས་ཁོད་རྒྱ་ལས་བྱུང་།

ཟླ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི

Question:

问

ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྗེགས་འདྲ་གན།⁴³

The Mount Meru-like *chémar*,

切玛形如须弥兮

དེ་ཡི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཤོད།⁴⁴

Please narrate its shape and colour.

释其形与色何耶

སྒྲེར་རྩི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།⁴⁵

The shining mirror-like tray,

碟子亮如明镜兮

དེ་ཡི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཤོད།⁴⁶

Please narrate its shape and colour.

释其形与色何耶

ཤ་སྒྲེར་བུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།⁴⁷

The rectangular wooden box,

托盘四角八边兮

དེ་ཡི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཤོད།⁴⁸

Please narrate its shape and colour.

释其形与色何耶

⁴³ MT: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྗེགས་འདྲ་གན།

⁴⁴ MT: དེ་ཡི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཤོད།

⁴⁵ MT: སྒྲེར་རྩི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།

⁴⁶ MT: དེ་ཡི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཤོད།

⁴⁷ MT: ཤ་སྒྲེར་བུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།

⁴⁸ MT: དེ་ཡི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

ཕྱེ་མར་དབྱིབས་དེ་གླ་གསུམ་རེད།⁴⁹

切玛之形三角兮

Chémar is in the shape of a pyramid,ཕྱེ་མར་ཁ་དོག་དཀར་པོ་རེད།⁵⁰

切玛之色洁白矣

Of a white colour.

སྒེར་རྩིའི་དབྱིབས་དེ་རིལ་ལི་རེད།⁵¹

碟子之形正圆兮

The tray is in the shape of a sphere,

སྒེར་རྩིའི་ཁ་དོག་སེར་པོ་རེད།⁵²

碟子之色金黄矣

Of a golden colour.

ཤ་སྒེར་དབྱིབས་དེ་གླ་བཞི་རེད།⁵³

托盘之形四方兮

The wooden box is in the shape of cube,

ཤ་སྒེར་ཁ་དོག་སྒོན་པོ་རེད།⁵⁴

托盘之色青绿矣

Of a green colour.

དྲི།

问

Question:

ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྩེགས་འདྲ་གན།⁵⁵

切玛形如须弥兮

The Mount Meru-like *chémar*,⁴⁹ MT: ཕྱེ་མར་དབྱིབས་དེ་གླ་གསུམ་རེད།⁵⁰ MT: ཕྱེ་མར་ཁ་དོག་དཀར་པོ་རེད།⁵¹ MT: སྒེར་རྩིའི་དབྱིབས་དེ་རིལ་ལི་རེད།⁵² MT: སྒེར་རྩིའི་ཁ་དོག་སེར་པོ་རེད།⁵³ MT: ཤ་སྒེར་དབྱིབས་དེ་གླ་བཞི་རེད།⁵⁴ MT: ཤ་སྒེར་ཁ་དོག་སྒོན་པོ་རེད།⁵⁵ UN: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྩེགས་འདྲ་གན། FY: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྩེགས་འདྲ་གན།

ནང་གི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།⁵⁶
What is its inside form?

其内之状若何耶

སྒེར་རྩི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།⁵⁷
The shining mirror-like tray,

碟子亮如明镜兮

ནང་གི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།⁵⁸
What is its inside form?

其内之状若何耶

ཤ་སྒེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།⁵⁹
The rectangular wooden box,

托盘四角八边兮

ནང་གི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།⁶⁰
What is its inside form?

其内之状若何耶

སླུ་དལ་བུར་ཤོག་དང་བེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།
Answer:

答

ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྩིགས་འདྲ་གན།⁶¹
The Mount Meru-like *chémar*,

切玛形如须弥兮

དབྱིབས་དེ་དུང་ཡིན་དཀར་པོ་རེད།⁶²
Its inside form is as white as a conch shell.

其内状若螺之白

⁵⁶ UN, FY: དེའི་ནང་གི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད། ED: ནང་གི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།

⁵⁷ UN: སྒེར་རྩི་མེ་ལོང་འཕྱར་འདྲ་གན། FY: སྒེར་རྩི་མེ་ལོང་འཕྱར་འདྲ་གན། ED: སྒེར་རྩི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།

⁵⁸ UN, FY: དེའི་ནང་གི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད། ED: ནང་གི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།

⁵⁹ UN: ཤ་སྒེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། FY: ཤ་སྒེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། ED: ཤ་སྒེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།

⁶⁰ UN, FY: དེའི་ནང་གི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད། ED: ནང་གི་དབྱིབས་དེ་ཅི་འདྲ་རེད།

⁶¹ UN: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྩིགས་འདྲ་གན། FY: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྩིགས་འདྲ་གན།

⁶² UN, FY: དབྱིབས་དེ་དུང་ཡིན་དཀར་པོ་རེད།

- ལྡོང་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།⁶³ 碟子亮如明镜兮
 The shining mirror-like tray,
- དབྱིབས་དེ་གསེར་ཡིན་སེར་པོ་རེད།⁶⁴ 其内状若金之黄
 Its inside form is as yellow as gold.
- འཇུག་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།⁶⁵ 托盘四角八边兮
 The rectangular wooden box,
- དབྱིབས་དེ་གཡུ་ཡིན་ལྗོན་པོ་རེད།⁶⁶ 其内状若松石青
 Its inside form is as blue as turquoise.
- ལྷ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
 This is the response to the song.

གྲི 问
 Question:

- ཕྱེ་མའ་རི་རབ་བཅིགས་འདྲ་གན།⁶⁷ 切玛形如须弥兮
 The Mount Meru-like *chémar*,
- གང་དང་གང་གི་ཆགས་ཚུལ་རེད།⁶⁸ 其型所依者何耶
 What does it resemble?
- ལྡོང་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།⁶⁹ 碟子亮如明镜兮
 The shining mirror-like tray,

⁶³ UN: ལྡོང་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། FY: ལྡོང་ཚི་མེ་ལོང་འཕྱུར་འདྲ་གན། ED: ལྡོང་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།

⁶⁴ UN: དབྱིབས་དེ་གསེར་ཡིན་སེར་པོ་རེད། FY: དབྱིབས་དེ་གསེར་ཡིན་སེར་པོ་རེད།

⁶⁵ UN: འཇུག་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། FY: འཇུག་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། ED: འཇུག་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།

⁶⁶ UN: དབྱིབས་དེ་གཡུ་ཡིན་ལྗོན་པོ་རེད། FY: དབྱིབས་དེ་གཡུ་ཡིན་ལྗོན་པོ་རེད།

⁶⁷ MT, UN: ཕྱེ་མའ་རི་རབ་བཅིགས་འདྲ་གན། FY: ཕྱེ་མའ་རི་རབ་བཅིགས་འདྲ་གན།

⁶⁸ MT, UN, FY: གང་དང་གང་གི་ཆགས་ཚུལ་རེད།

⁶⁹ MT: ལྡོང་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། UN: ལྡོང་ཚི་མེ་ལོང་འཕྱུར་འདྲ་གན། FY: ལྡོང་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།

གང་དང་གང་གི་ཆགས་ཚུལ་རེད།⁷⁰
What does it resemble?

其型所依者何耶

ཤ་ཐྲེར་ཟུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།⁷¹
The rectangular wooden box,

托盘四角八边兮

གང་དང་གང་གི་ཆགས་ཚུལ་རེད།⁷²
What does it resemble?

其型所依者何耶

ལན།
Answer:

答

ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྗེགས་འདྲ་གན།⁷³
The Mount Meru-like *chémar*,

切玛形如须弥兮

རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཆགས་ཚུལ་རེད།⁷⁴
Resembles Mount Meru.

其型所依须弥山

ཐྲེར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།⁷⁵
The shining mirror-like tray,

碟子亮如明镜兮

ཟླ་དང་ཉི་མ་ཆགས་ཚུལ་རེད།⁷⁶
Resembles the sun and the moon.

其型所依日月矣

⁷⁰ MT, UN, FY: གང་དང་གང་གི་ཆགས་ཚུལ་རེད།

⁷¹ MT: ཤ་ཐྲེར་ཟུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། UN: ཤ་ཐྲེར་ཟུར་བཞི་ལོང་སྐྱ་གན། FY: ཤ་ཐྲེར་ཟུར་བཞི་ལོང་སྐྱ་གན།

⁷² MT, UN, FY: གང་དང་གང་གི་ཆགས་ཚུལ་རེད།

⁷³ MT, UN: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྗེགས་འདྲ་གན། FY: ཕྱེ་མ་རི་རབ་བརྗེགས་འདྲ་གན།

⁷⁴ MT: རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཆགས་ཚུལ་རེད། UN: རི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཆགས་ཚུལ་རེད། FY: རི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཆགས་ཚུལ་རེད།

⁷⁵ MT: ཐྲེར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། UN: ཐྲེར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱུར་འདྲ་གན། FY: ཐྲེར་ཚི་མེ་ལོང་འཕྱུར་འདྲ་གན།

⁷⁶ MT: ཟླ་དང་ཉི་མ་ཆགས་ཚུལ་རེད། UN, FY: ཉི་མ་ཟླ་བ་ཆགས་ཚུལ་རེད།

ཤ་ལྗེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།⁷⁷
The rectangular wooden box,

托盘四角八边兮

ཕྱོགས་བཞིའི་སྒྲིང་བཞི་ཆགས་ཚུལ་རེད།⁷⁸
Resembles the Four Continents.

其型所依四大洲

དྲི
Question:

问

ཕྱོགས་གསུམ་མར་རྒྱན་བཏང་བ་དེ།⁷⁹
The butter smeared on three sides of the *chémar*,

三面所饰酥油兮

གང་དང་གང་གི་ཆགས་ལུགས་རེད།⁸⁰
What does it represent?

其所象征者何耶

ཐོག་ན་ཤུག་པ་འཛུགས་ཚུལ་དེ།⁸¹
The juniper tree branch placed at the top of the *chémar*,

顶部所插柏枝兮

གང་དང་གང་གི་ཆགས་ལུགས་རེད།⁸²
What does it represent?

其所象征者何耶

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།
Please answer my questions without further ado.

尔作答之莫迟误

⁷⁷ MT: ཤ་ལྗེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། UN: ཤ་ལྗེར་རྩུར་བཞི་ལྗོངས་སྐྱ་གན། FY: ཤ་ལྗེར་རྩུར་བཞི་ལྗོངས་སྐྱ་ཀན།
⁷⁸ MT: ཕྱོགས་བཞིའི་སྒྲིང་བཞི་ཆགས་ཚུལ་རེད། UN: གསོམ་པོའི་ཤིང་གི་ཆགས་ཚུལ་རེད། FY: གསོམ་པོའི་ཤིང་གི་ཆགས་ཚུལ་རེད།
⁷⁹ UN, FY: ཕྱོགས་གསུམ་མར་རྒྱན་བཏང་བ་དེ།
⁸⁰ UN: གང་དང་གང་གི་ཆགས་ལུགས་རེད། FY: གང་དང་གང་གི་ཆགས་ལུགས་རེད།
⁸¹ UN, FY: ཐོག་ན་ཤུག་པ་འཛུགས་ཚུལ་དེ། ED: ཐོག་ན་ཤུག་པ་འཛུགས་ཚུལ་དེ།
⁸² UN: གང་དང་གང་གི་ཆགས་ལུགས་རེད། FY: གང་དང་གང་གི་ཆགས་ལུགས་རེད།

ལན།

答

Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

应答所问者如是

To give an answer to that,

ཕྱོགས་གསུམ་མར་རྒྱན་བཏང་བ་དེ།⁸³

三面所饰酥油兮

The butter smeared on three sides of the *chémar*,

རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་ཆགས་ལྷགས་རེད།⁸⁴

其所象征三怙主

Represents the three Dharma protectors.⁵

ཐོག་ན་ཤུག་པ་འཇུགས་རྩུལ་དེ།⁸⁵

顶部所插柏枝兮

The juniper tree branch placed at the top of the *chémar*,

སྐྱེ་དངོས་ཐམས་ཅད་འཛོམས་རྩུལ་རེད།⁸⁶

其所象征众生聚

Represents the gathering of all living beings.

དྲི།

问

Question:

ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྩེགས་འདྲ་གན།⁸⁷

切玛形如须弥兮

The Mount Meru-like *chémar*,

རྒྱག་པ་ག་རུ་རྒྱག་ནི་རེད།⁸⁸

其所趋行何处耶

Whither does it proceed?

⁸³ UN, FY: ཕྱོགས་གསུམ་མར་རྒྱན་བཏང་བ་དེ།

⁸⁴ UN: རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་ཆགས་རེད། FY: རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་ཆགས་ལྷགས་རེད།

⁸⁵ UN, FY: ཐོག་ན་ཤུག་པ་འཇུགས་རྩུལ་དེ། ED: ཐོག་ན་ཤུག་པ་འཇུགས་རྩུལ་དེ།

⁸⁶ UN, FY: སྐྱེ་དངོས་ཐམས་ཅད་འཛོམས་རྩུལ་རེད།

⁸⁷ MT, UN: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྩེགས་འདྲ་གན། FY: ཕྱེ་མ་རི་རབ་བརྩེགས་འདྲ་གན།

⁸⁸ MT: རྒྱག་པ་ག་རུ་རྒྱག་ནི་རེད། UN, FY: རྒྱགས་པ་གང་ནས་རྒྱགས་ནི་རེད།

ལྗེ་རྩི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། ⁸⁹	碟子亮如明镜兮
The shining mirror-like tray,	
རྒྱག་པ་ག་རུ་རྒྱག་ནི་རེད། ⁹⁰	其所趋行何处耶
Whither does it proceed?	
ཤ་ལྗེ་རྩི་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། ⁹¹	托盘四角八边兮
The rectangular wooden box,	
རྒྱག་པ་ག་རུ་རྒྱག་ནི་རེད། ⁹²	其所趋行何处耶
Whither does it proceed?	
སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།	有歌相继徐徐咏
Sing it slowly, and more songs will follow.	

ལན། 答
Answer:

ཕྱི་མའ་རི་རབ་བརྩིགས་འདྲ་གན། ⁹³	切玛形如须弥兮
The Mount Meru-like <i>chémar</i> ,	
རྒྱག་པ་རི་རབ་ཚེ་ལ་རྒྱག། ⁹⁴	趋行须弥山之巔
Proceeds to the peak of Mount Meru.	
ལྗེ་རྩི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། ⁹⁵	碟子亮如明镜兮
The shining mirror-like tray,	

⁸⁹ MT: ལྗེ་རྩི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། UN: ལྗེ་རྩི་མེ་ལོང་ཕུར་འདྲ་གན། FY: ལྗེ་རྩི་མེ་ལོང་འཕུར་འདྲ་གན།

⁹⁰ MT: རྒྱག་པ་ག་རུ་རྒྱག་ནི་རེད། UN, FY: རྒྱགས་པ་གང་ནས་རྒྱགས་ནི་རེད།

⁹¹ MT: ཤ་ལྗེ་རྩི་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། UN: ཤ་ལྗེ་རྩི་བཞི་ལོང་སླུ་གན། FY: ཤ་ལྗེ་རྩི་བཞི་ལོང་སླུ་གན།

⁹² MT: རྒྱག་པ་ག་རུ་རྒྱག་ནི་རེད། UN, FY: རྒྱགས་པ་གང་ནས་རྒྱགས་ནི་རེད།

⁹³ MT, UN: ཕྱི་མའ་རི་རབ་བརྩིགས་འདྲ་གན། FY: ཕྱི་མའ་རི་རབ་བརྩིགས་འདྲ་གན།

⁹⁴ MT: རྒྱག་པ་རི་རབ་ཚེ་ལ་རྒྱག། UN, FY: རྒྱགས་པ་རི་རབ་ཚེ་ལ་རྒྱགས།

⁹⁵ MT: ལྗེ་རྩི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། UN: ལྗེ་རྩི་མེ་ལོང་འཕུར་འདྲ་གན། FY: ལྗེ་རྩི་མེ་ལོང་འཕུར་འདྲ་གན།

རྒྱག་པ་རི་རབ་མཐའ་ལ་རྒྱག་ ⁹⁶	趋行须弥山边缘
Proceeds to the edge the Mount Meru.	
ཤ་ཐྲེར་བུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། ⁹⁷	托盘四角八边兮
The rectangular wooden box,	
རྒྱག་པ་ཕྱོགས་བཞིའི་སྤིང་ལ་རྒྱག་ ⁹⁸	趋行四大部洲矣
Proceeds to the Four Continents.	
སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།	如是答复彼歌矣
This is the response to the song.	

འོ།

问

Question:

ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྗེགས་འདྲ་གན། ⁹⁹	切玛形如须弥兮
The Mount Meru-like <i>chémar</i> ,	
འཁོར་བ་ག་རུ་འཁོར་ནི་རེད། ¹⁰⁰	其所环绕何处耶
What does it encircle?	
སྤྲེར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། ¹⁰¹	碟子亮如明镜兮
The shining mirror-like tray,	
འཁོར་བ་ག་རུ་འཁོར་ནི་རེད། ¹⁰²	其所环绕何处耶
What does it encircle?	

⁹⁶ MT: རྒྱག་པ་རི་རབ་མཐའ་ལ་རྒྱག། UN, FY: རྒྱགས་པ་རི་རབ་ཤེད་ལ་རྒྱགས།

⁹⁷ MT: ཤ་ཐྲེར་བུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། UN: ཤ་ཐུན་བུར་བཞི་ལོང་སྐྱ་གན། FY: ཤ་ཐུན་བུར་བཞི་ལོང་སྐྱ་གན།

⁹⁸ MT: རྒྱག་པ་ཕྱོགས་བཞིའི་སྤིང་ལ་རྒྱག། UN, FY: རྒྱགས་པ་རི་རབ་མཐའ་ལ་རྒྱགས།

⁹⁹ MT, UN: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྗེགས་འདྲ་གན། FY: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བརྗེགས་འདྲ་གན།

¹⁰⁰ MT: འཁོར་བ་ག་རུ་འཁོར་ནི་རེད། UN, FY: འཁོར་བ་གང་ལ་འཁོར་ནི་ཡིན།

¹⁰¹ MT: སྤྲེར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། UN: སྤྲེར་ཚི་མེ་ལོང་འཕྲུར་འདྲ་གན། FY: སྤྲེར་ཚི་མེ་ལོང་འཕྲུར་འདྲ་གན།

¹⁰² MT: འཁོར་བ་ག་རུ་འཁོར་ནི་རེད། UN, FY: འཁོར་བ་གང་ལ་འཁོར་ནི་ཡིན།

ཤ་ལྗེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།¹⁰³ 托盘四角八边兮
The rectangular wooden box,

འཁོར་བ་ག་སུ་འཁོར་ནི་རེད།¹⁰⁴ 其所环绕何处耶
What does it encircle?

ལན། 答
Answer:

ཕྱེ་མར་རི་རབ་བཅིགས་འདྲ་གན།¹⁰⁵ 切玛形如须弥兮
The Mount Meru-like *chémar*,

འཁོར་བ་ཞང་ཚའི་རྒྱན་ལ་འཁོར།¹⁰⁶ 环绕甥舅结秦晋
Encircles the wedding ceremony⁶ between the maternal uncle [the wife-giver]
and the nephew [the wife-taker].⁷

སྒྲེར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན།¹⁰⁷ 碟子亮如明镜兮
The shining mirror-like tray,

འཁོར་བ་ཞང་ཚའི་རྒྱན་ལ་འཁོར།¹⁰⁸ 环绕甥舅结秦晋
Encircles the wedding ceremony between the maternal uncle and the nephew.

ཤ་ལྗེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན།¹⁰⁹ 托盘四角八边兮
The rectangular wooden box,

¹⁰³ MT: ཤ་ལྗེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། UN: ཤ་ལྗེར་རྩུར་བཞི་ལོང་སྐྱ་གན། FY: ཤ་ལྗེར་རྩུར་བཞི་ལོང་སྐྱ་ཀན།

¹⁰⁴ MT: འཁོར་བ་ག་སུ་འཁོར་ནི་རེད། UN, FY: འཁོར་བ་གང་ལ་འཁོར་ནི་ཡིན།

¹⁰⁵ UN: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བཅིགས་འདྲ་གན། FY: ཕྱེ་མར་རི་རབ་བཅིགས་འདྲ་ཀན།

¹⁰⁶ MT, UN, FY: འཁོར་བ་ཞང་ཚའི་རྒྱན་ལ་འཁོར།

¹⁰⁷ MT: སྒྲེར་ཚི་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་གན། UN: སྒྲེར་ཚི་མེ་ལོང་འཕྲུར་འདྲ་གན། FY: སྒྲེར་ཚི་མེ་ལོང་འཕྲུར་འདྲ་ཀན།

¹⁰⁸ MT, UN, FY: འཁོར་བ་ཞང་ཚའི་རྒྱན་ལ་འཁོར།

¹⁰⁹ MT: ཤ་ལྗེར་རྩུར་བཞི་ལོགས་བརྒྱད་གན། UN: ཤ་ལྗེར་རྩུར་བཞི་ལོང་སྐྱ་གན། FY: ཤ་ལྗེར་རྩུར་བཞི་ལོང་སྐྱ་ཀན།

ལའོར་བ་ཞང་ཚའི་རྒྱན་ལ་ལའོར།¹¹⁰

环绕甥舅结秦晋

Encircles the wedding ceremony between the maternal uncle and the nephew.

དྲི

问

Question:

ཕྱེ་མར་སྐོར་ལ་ཚར་བསྐྱད་སྤང་།¹¹¹

切玛歌者至此已

The narration of *chémar* itself has been concluded.

སྐྱུ་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་ཅི་འདྲ་ཡིན།¹¹²

何歌接续切玛歌

What is the song if more is still to come?

སྐྱུ་རིང་བྱང་སྐོ་ནས་མ་སྤངས་བཞིག་¹¹³

咏歌非以长短论

Songs are not sung according to their length.

ཕྱི་ཚོག་ཙེ་བྱེད་པའི་ཤིང་གསུམ་ཤོད།¹¹⁴

释制桌之三种木

Please describe the three woods used for table-making.

ལན།

答

Answer:

ཕྱེ་མར་སྐོར་ལ་ཚར་བསྐྱད་སྤང་།¹¹⁵

切玛歌者至此已

The narration of *chémar* itself has been concluded.

¹¹⁰ MT, UN, FY: ལའོར་བ་ཞང་ཚའི་རྒྱན་ལ་ལའོར།

¹¹¹ MT: ཕྱེ་མར་སྐོར་ལ་ཚར་བསྐྱད་སྤང་། UN: ཕྱེ་མ་གོ་ལས་བསྐྱད་ནས་ཡོད། FY: སྐྱུ་ཕྱེ་མར་གོ་ལས་ཚར་བསྐྱད་ནས།

¹¹² UN: སྐྱུ་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་ཅི་འདྲ་ཡིན། FY: སྐྱུ་ད་རུང་ཡོད་ན་ཅི་འདྲ་ཡིན།

¹¹³ UN, FY: སྐྱུ་རིང་བྱང་སྐོ་ནས་མ་སྤངས་བཞིག་ ED: སྐྱུ་རིང་བྱང་སྐོ་ནས་མ་སྤངས་བཞིག་

¹¹⁴ MT: ཕྱི་ཚོག་ཙེ་བྱེད་པའི་ཤིང་གསུམ་ཤོད། UN: ཤིང་གྲུ་བཞོས་རུས་པའི་ཤིང་གསུམ་ཤོད། FY: ཤིང་གྲི་བཞོས་རུས་བའི་ཤིང་གསུམ་ཤོད།

¹¹⁵ MT: ཕྱེ་མར་སྐོར་ལ་ཚར་བསྐྱད་སྤང་། UN: ཕྱེ་མར་གོ་ལས་བསྐྱད་ནས་ཡོད། FY: སྐྱུ་ཕྱེ་མར་གོ་ལས་ཚར་བསྐྱད་ནས།

སྐྱུ་ཡོད་ནི་ད་རུང་མ་ཚར་བཞིག¹¹⁶ 亦有余歌尚未咏
But additional songs have not yet been sung,

སྐྱུ་རིང་གུང་ད་རུང་ལེན་འདོད་ཡོད།¹¹⁷ 欲咏长短歌者兮
Still wishing to sing both short and long verses.

ཤིང་ཚོག་ཚེ་བྱག་པ་གསོམ་པ་སྟག་པའོ།¹¹⁸ 柏木松木桦木矣
The three woods used to make tables are juniper, pine, and birch.⁸

དྲི 问
Question:

ཤིང་བྱག་པ་སྐྱེས་ས་ག་རུ་ཡོད།¹¹⁹ 柏木生于何处耶
Where does the juniper tree grow?

ཤིང་གསོམ་པ་སྐྱེས་ས་ག་རུ་ཡོད།¹²⁰ 松木生于何处耶
Where does the pine tree grow?

ཤིང་སྟག་པ་སྐྱེས་ས་ག་རུ་ཡོད།¹²¹ 桦木生于何处耶
Where does the birch tree grow?

སྐྱུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད། 有歌相继徐徐咏
Sing it slowly, and more songs will follow.

¹¹⁶ UN, FY: སྐྱུ་ཡོད་ད་རུང་མ་ཚར་བཞིག ED: སྐྱུ་ཡོད་ནི་ད་རུང་མ་ཚར་བཞིག

¹¹⁷ UN, FY: སྐྱུ་རིང་གུང་ད་རུང་ལེན་འདོད་ཡོད།

¹¹⁸ MT: ཤིང་ཚོག་ཚེ་བྱག་པ་གསོམ་པ་སྟག་པའོ། UN: ཤིང་གྱུ་བཟོས་ཚན་དན་སྟོས་ལྡན་དཔལ་ལྡན་གྱོ། FY: ཤིང་གི་བཟོས་ཚན་དན་སྟོས་ལྡན་དཔལ་ལྡན་གྱོ།

¹¹⁹ MT: ཤིང་བྱག་པ་སྐྱེས་ས་ག་རུ་ཡོད། UN: ཤིང་ཚན་དན་འཕྱར་བ་གང་ནས་འཕྱར། FY: ཤིང་ཚན་དན་འཕྱར་ས་གང་ནས་འཕྱར།

¹²⁰ MT: ཤིང་གསོམ་པ་སྐྱེས་ས་ག་རུ་ཡོད། UN: ཤིང་སྟོས་ལྡན་འཕྱར་བ་གང་ནས་འཕྱར། FY: ཤིང་སྟོས་ལྡན་འཕྱར་ས་གང་ནས་འཕྱར།

¹²¹ MT: ཤིང་སྟག་པ་སྐྱེས་ས་ག་རུ་ཡོད། UN: ཤིང་དཔལ་ལྡན་འཕྱར་བ་གང་ནས་འཕྱར། FY: ཤིང་དཔལ་ལྡན་འཕྱར་ས་གང་ནས་འཕྱར།

ལན།

答

Answer:

ཤིང་ཤུག་པ་སྐྱེས་ས་བྲག་ན་ཡོད།¹²²

石崖上生柏木兮

The juniper tree grows on the cliff.

ཤིང་གསོམ་པ་སྐྱེས་ས་ནགས་ན་ཡོད།¹²³

森林中生松木也

The pine tree grows in the forest.

ཤིང་ལྷག་པ་སྐྱེས་ས་མཚམས་ན་ཡོད།¹²⁴

阴阳交界生桦木

The birch tree grows in the intermediate region where sunny and shady sides border one another.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

ཤིང་ཤུག་པ་སྐྱངས་ནས་ཅི་ཞིག་ལས།¹²⁵

取柏木作何用耶

What is juniper wood used for?

ཤིང་གསོམ་པ་སྐྱངས་ནས་ཅི་ཞིག་ལས།¹²⁶

取松木作何用耶

What is pine wood used for?

ཤིང་ལྷག་པ་སྐྱངས་ནས་ཅི་ཞིག་ལས།¹²⁷

取桦木作何用耶

What is birch wood used for?

122 MT: ཤིང་ཤུག་པ་སྐྱེས་ས་བྲག་ན་ཡོད། UN, FY: ཤིང་ཚན་དན་འཕྱར་ས་ནགས་ན་ཡོད།

123 MT: ཤིང་གསོམ་པ་སྐྱེས་ས་ནགས་ན་ཡོད། UN: ཤིང་དཔལ་ལྷན་སྐྱེས་ས་བྲག་ན་ཡོད། FY: ཤིང་དཔལ་ལྷན་འཕྱར་ས་བྲག་ན་ཡོད།

124 MT: ཤིང་ལྷག་པ་སྐྱེས་ས་མཚམས་ན་ཡོད། UN, FY: ཤིང་སྲོས་ལྷན་འཕྱར་ས་མཚེལ་ན་ཡོད།

125 MT: ཤིང་ཤུག་པ་སྐྱངས་ནས་ཅི་ཞིག་ལས། UN, FY: ཤིང་ཚན་དན་སྐྱངས་ནས་ཅི་ཞིག་ལས།

126 MT: ཤིང་གསོམ་པ་སྐྱངས་ནས་ཅི་ཞིག་ལས། UN, FY: ཤིང་སྲོས་ལྷན་སྐྱངས་ནས་ཅི་ཞིག་ལས།

127 MT: ཤིང་ལྷག་པ་སྐྱངས་ནས་ཅི་ཞིག་ལས། UN, FY: ཤིང་དཔལ་ལྷན་སྐྱངས་ནས་ཅི་ཞིག་ལས།

ལན།

答

Answer:

ཤིང་ཤུག་པ་སྒངས་ནས་སྟེང་མ་སྤྲད།¹²⁸

取柏木制桌面也

Juniper wood is used to make the plank.

ཤིང་གསོམ་པ་སྒངས་ནས་ཞབས་ཁ་སྤྲད།¹²⁹

取松木制桌沿也

Pine wood is used to make the table aprons.

ཤིང་སྟག་པ་སྒངས་ནས་རྒྱུ་བཞི་སྤྲད།¹³⁰

取桦木制桌腿也

Birch wood is used to make the four table legs.

དྲི།

问

Question:

ཤིང་ཤུག་པ་སྒངས་ནས་སྟེང་མ་བཟོས།¹³¹

取柏木制桌面兮

Juniper wood is used to make the plank.

མཐུག་སྐབ་མེད་པ་ཅི་ཞིག་རེད།¹³²

不薄不厚何以定

Why is it neither thick nor thin?

ཤིང་གསོམ་པ་སྒངས་ནས་ཞབས་ཁ་བཟོས།¹³³

取松木制桌沿兮

Pine wood is used to make the table aprons.

གཡས་གཡོན་མེད་པ་ཅི་ཞིག་རེད།¹³⁴

不偏不倚何以定

Why are they neither left nor right?

¹²⁸ MT: ཤིང་ཤུག་པ་སྒངས་ནས་སྟེང་མ་སྤྲད། UN, FY: ཅན་དན་སྒངས་ནས་པང་ལེབ་བཟོས།

¹²⁹ MT: ཤིང་གསོམ་པ་སྒངས་ནས་ཞབས་ཁ་སྤྲད། UN, FY: སྟོས་ལྡན་སྒངས་ནས་ཞབས་ཁ་བཟོས།

¹³⁰ MT: ཤིང་སྟག་པ་སྒངས་ནས་རྒྱུ་བཞི་སྤྲད། UN, FY: དཔལ་ལྡན་སྒངས་ནས་རྒྱུ་བཞི་བཟོས།

¹³¹ MT: ཤིང་ཤུག་པ་སྒངས་ནས་སྟེང་མ་བཟོས།

¹³² MT: མཐུག་སྐབ་མེད་པ་ཅི་ཞིག་རེད། UN: ཐོག་ལོག་མེད་པ་ཅི་ཞིག་རེད། FY: མཐོ་ཞབས་གཉིས་ཀ་ཅི་ཡིས་བཟོས།

¹³³ MT: ཤིང་གསོམ་པ་སྒངས་ནས་ཞབས་ཁ་བཟོས།

¹³⁴ MT: གཡས་གཡོན་མེད་པ་ཅི་ཞིག་རེད། UN: གཡས་གཡོན་ཕྱོགས་གཉིས་ཅི་ཡི་བཟོས། FY: གཡས་གཡོན་ཕྱོགས་གཉིས་ཅི་ཡིས་བཟོས།

ཤིང་སྟག་པ་སྒངས་ནས་རྒྱང་བཞི་བཟོས།¹³⁵

Birch wood is used to make the four table legs,

取桦木制桌腿兮

རིང་ཐུང་མེད་པ་ཅི་ཞིག་རེད།¹³⁶

Why are they neither long nor short?

不长不短何以定

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

མཐུག་སྐབ་མེད་པ་འབྲར་ལེན་བརྒྱབ།¹³⁷

A plane smooths [the plank], making it neither thick nor thin.

薄厚刨子定之也

གཡས་གཡོན་མེད་པ་ཐིག་སྒོར་བརྒྱབ།¹³⁸

An ink marker straightens [the table aprons], making them neither left nor right.

偏倚墨斗定之也

རིང་ཐུང་མེད་པ་སོག་ལེ་བརྒྱབ།¹³⁹

A saw levels [the table legs], making them neither long nor short.

长短锯子定之也

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

¹³⁵ MT: ཤིང་སྟག་པ་སྒངས་ནས་རྒྱང་བཞི་བཟོས།

¹³⁶ MT: རིང་ཐུང་མེད་པ་ཅི་ཞིག་རེད། UN: རིང་ཐུང་ཅི་ཡི་ཚད་ལ་བཟོས། FY: རིང་ཐུང་ཚད་ལ་ཅི་ཡིས་བཟོས།

¹³⁷ MT: མཐུག་སྐབ་མེད་པ་འབྲར་ལེན་བརྒྱབ། UN: མཐོ་ཞབས་མེད་པར་པང་ལེན་རྒྱབ། FY: མཐོ་ཞབས་མེད་པར་པང་ལེབ་རྒྱབ།

¹³⁸ MT: གཡས་གཡོན་མེད་པ་ཐིག་སྒོར་བརྒྱབ། UN, FY: གཡས་གཡོན་མེད་པར་ཐིག་བསྒོར་རྒྱབ།

¹³⁹ MT: རིང་ཐུང་མེད་པ་སོག་ལེ་བརྒྱབ། UN, FY: རིང་ཐུང་མེད་པར་སོ་བྱ་རྒྱབ།

དྲི

问

Question:

པང་ལེབ་སྟེང་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།¹⁴⁰

桌面平整向上兮

The smooth plank facing upwards,

བཟོ་ཀོང་སྲུང་ཁོག་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ།¹⁴¹

木匠心中作何想

What does the carpenter think of this?

ཞབས་ཁ་འཕྲད་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།¹⁴²

桌沿严丝合缝兮

The table aprons joining together,

བཟོ་ཀོང་སྲུང་ཁོག་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ།¹⁴³

木匠心中作何想

What does the carpenter think of this?

རྐང་བཞི་ས་ལ་འཇུགས་རྒྱ་དེ།¹⁴⁴

四腿贴合地面兮

The four legs standing on the ground,

བཟོ་ཀོང་སྲུང་ཁོག་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ།¹⁴⁵

木匠心中作何想

What does the carpenter think of this?

¹⁴⁰ MT: པང་ལེབ་སྟེང་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ། UN, FY: པང་ལེབ་བདེ་ལ་བདེ་ཕན་བཟོས།

¹⁴¹ MT: བཟོ་ཀོང་སྲུང་ཁོག་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ། UN: བཟོ་བོ་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ། FY: བཟོ་བ་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ།

¹⁴² MT: ཞབས་ཁ་འཕྲད་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ། UN: ཞབས་ཁ་འཕྲད་ལ་འཕྲད་ས་རྒྱ་དེ། FY: ཞབས་ཁ་འཕྲད་ལ་འཕྲད་ས་རྒྱ་དེ།

¹⁴³ MT: བཟོ་ཀོང་སྲུང་ཁོག་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ། UN: བཟོ་བོ་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ། FY: བཟོ་བ་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ།

¹⁴⁴ MT, UN, FY: རྐང་བཞི་ས་ལ་འཇུགས་རྒྱ་དེ།

¹⁴⁵ MT: བཟོ་ཀོང་སྲུང་ཁོག་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ། UN: བཟོ་བོ་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ། FY: བཟོ་བ་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ།

ལན།

答

Answer:

པང་ལེབ་སྟེང་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།¹⁴⁶

桌面平整向上兮

The smooth plank facing upwards,

བཟོ་ཀོང་སྲུང་ཁོག་ལ་ཡག་མོ་བསམ།¹⁴⁷

木匠心中欢喜矣

The carpenter finds this to be marvelous.

ཞབས་ཁ་འཕྲད་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།¹⁴⁸

桌沿严丝合缝兮

The table aprons joining together,

བཟོ་ཀོང་སྲུང་ཁོག་ལ་ཏུ་མོ་བསམ།¹⁴⁹

木匠心中喜乐矣

The carpenter finds this to be wonderful.

རྐང་བཞི་ས་ལ་འཇུགས་རྒྱ་དེ།¹⁵⁰

四腿贴合地面兮

The four legs standing on the ground,

བཟོ་ཀོང་སྲུང་ཁོག་ལ་བཟང་མོ་བསམ།¹⁵¹

木匠心中赞叹矣

The carpenter finds this to be excellent.

¹⁴⁶ MT: པང་ལེབ་སྟེང་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།

¹⁴⁷ MT: བཟོ་ཀོང་སྲུང་ཁོག་ལ་ཡག་མོ་བསམ། UN: པང་ལེབ་བདེ་ལ་བདེ་མོ་བསམ། FY: པང་ལེབ་བདེ་ལ་བདེ་མོད་བསམ།

¹⁴⁸ MT: ཞབས་ཁ་འཕྲད་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།

¹⁴⁹ MT: བཟོ་ཀོང་སྲུང་ཁོག་ལ་ཏུ་མོ་བསམ། UN: ཞབས་ཁ་འཕྲད་ན་བྱམས་མོ་བསམ། FY: ཞབས་ཁ་འཕྲད་ན་བྱམས་མོད་བསམ།

¹⁵⁰ MT: རྐང་བཞི་ས་ལ་འཇུགས་རྒྱ་དེ།

¹⁵¹ MT: བཟོ་ཀོང་སྲུང་ཁོག་ལ་བཟང་མོ་བསམ། UN: རྐང་བཞི་འཇུགས་ན་ཡག་མོ་བསམ། FY: རྐང་བཞི་འཇུགས་ན་ཡག་མོད་བསམ།

དྲི།

问

Question:

སྟེང་མ་སྟེང་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།¹⁵²

桌面平整向上兮

The smooth plank facing upwards,

སྟེང་མ་ཅི་ཡིས་གྲུབ་བསྐྱད་སྤང་།¹⁵³

桌面以何固之耶

What makes the plank stay?

ཞབས་ཁ་འཕྲད་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།¹⁵⁴

桌沿严丝合缝兮

The table aprons joining together,

ཞབས་ཁ་ཅི་ཡིས་གྲུབ་བསྐྱད་སྤང་།¹⁵⁵

桌沿以何合之耶

What makes the table aprons interconnect?

རྐང་བཞི་ས་ལ་འཇུགས་རྒྱ་དེ།¹⁵⁶

四腿贴合地面兮

The four legs standing on the ground,

རྐང་བཞི་ཅི་ཡིས་གྲུབ་བསྐྱད་སྤང་།¹⁵⁷

四腿以何立之耶

What makes the four legs stand?

ཁྱེད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

尔作答之莫迟误

Please answer my questions without further ado.

¹⁵² MT: སྟེང་མ་སྟེང་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།¹⁵³ MT: སྟེང་མ་ཅི་ཡིས་གྲུབ་བསྐྱད་སྤང་།¹⁵⁴ MT: ཞབས་ཁ་འཕྲད་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།¹⁵⁵ MT: ཞབས་ཁ་ཅི་ཡིས་གྲུབ་བསྐྱད་སྤང་།¹⁵⁶ MT: རྐང་བཞི་ས་ལ་འཇུགས་རྒྱ་དེ།¹⁵⁷ MT: རྐང་བཞི་ཅི་ཡིས་གྲུབ་བསྐྱད་སྤང་།

ལན།

答

Answer:

སྟང་མ་སྟང་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།¹⁵⁸

桌面平整向上兮

The smooth plank facing upwards,

སྟང་མ་སྦྱིན་གྱིས་གྲུབ་བསྐྱད་སྣང་།¹⁵⁹

桌面以胶固之矣

Glue makes the plank stay.

ཞབས་ཁ་འཕྲད་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།¹⁶⁰

桌沿严丝合缝兮

The table aprons joining together,

ཞབས་ཁ་མོ་ཅི་གྲུབ་བསྐྱད་སྣང་།¹⁶¹

桌沿以榫合之矣

A mortise and tenon joint interconnects the table aprons.⁹རྐང་བཞི་ས་ལ་འཇུགས་རྒྱ་དེ།¹⁶²

四腿贴合地面兮

The four legs standing on the ground,

རྐང་བཞི་ཞི་ཅི་གྲུབ་བསྐྱད་སྣང་།¹⁶³

四腿以席立之矣

A bamboo mat supports the table legs.¹⁰

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

¹⁵⁸ MT: སྟང་མ་སྟང་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།

¹⁵⁹ MT: སྟང་མ་སྦྱིན་གྱིས་གྲུབ་བསྐྱད་སྣང་།

¹⁶⁰ MT: ཞབས་ཁ་འཕྲད་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།

¹⁶¹ MT: ཞབས་ཁ་མོ་ཅི་གྲུབ་བསྐྱད་སྣང་།

¹⁶² MT: རྐང་བཞི་ས་ལ་འཇུགས་རྒྱ་དེ།

¹⁶³ MT: རྐང་བཞི་ཞི་ཅི་གྲུབ་བསྐྱད་སྣང་།

དྲི

问

Question:

ཚོག་ཚེ་ཐང་ལ་ཐང་གསུམ་ཤོད།¹⁶⁴

释桌案有三张兮

Please speak of the three tables.¹¹ཐང་གཅིག་སྒངས་ནས་ག་རུ་བཞག།¹⁶⁵

第一张置何处耶

Where is the first table set?

ཐང་གཉིས་སྒངས་ནས་ག་རུ་བཞག།¹⁶⁶

第二张置何处耶

Where is the second table set?

ཐང་གསུམ་སྒངས་ནས་ག་རུ་བཞག།¹⁶⁷

第三张置何处耶

Where is the third table set?

ལན།

答

Answer:

ཚོག་ཚེ་ཐང་ལ་ཐང་གསུམ་དེ།¹⁶⁸

言桌案有三张兮

Speaking of the three tables,

ཐང་གཅིག་སྒངས་ནས་དབུས་ལ་འཕངས།¹⁶⁹

第一张置卫藏也

The first table is placed in Ü-Tsang,

དབུས་གཙང་སྐ་མའི་ཚོས་ཚོག་བཟོས།¹⁷⁰

卫藏喇嘛作经案

As a sutra table for the Ü-Tsang lama.

¹⁶⁴ MT, UN, FY: ཚོག་ཚེ་ཐང་ལ་ཐང་གསུམ་ཤོད།¹⁶⁵ MT: ཐང་གཅིག་སྒངས་ནས་ག་རུ་བཞག UN, FY: ཐང་གཅིག་སྒངས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས།¹⁶⁶ MT: ཐང་གཉིས་སྒངས་ནས་ག་རུ་བཞག UN, FY: ཐང་གཉིས་སྒངས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས།¹⁶⁷ MT: ཐང་གསུམ་སྒངས་ནས་ག་རུ་བཞག UN, FY: ཐང་གསུམ་སྒངས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས། རྩོད་ལུག་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོད།¹⁶⁸ MT: ཚོག་ཚེ་ཐང་ལ་ཐང་གསུམ་དེ།¹⁶⁹ MT: ཐང་གཅིག་སྒངས་ནས་དབུས་ལ་འཕངས། UN, FY: ཐང་གཅིག་སྒངས་ནི་བཤད་རྒྱུ་ལ།¹⁷⁰ MT: དབུས་གཙང་སྐ་མའི་ཚོས་ཚོག་བཟོས། UN, FY: དབུས་གཙང་སྐ་མའི་ཚོས་སྐྱེགས་བཟོས།

Endnotes མཚུགས་མཆན། 尾注

- 1 ‘Taking refuge’ (*skyabs 'gro*) refers to seeking refuge from the sufferings of Samsara in the three jewels of Buddhism: the Buddha, the Dharma, and the Sangha. The recitation of the refuge prayer represents one’s Buddhist identity. It is the foundational Buddhist practice through which one entrusts oneself to the Buddha and his teachings and steps on the path to escape Samsara.

རང་ཉིད་སྤྱིར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་། ལྷན་པར་དུ་ངན་འགྲོའི་ཉེས་དམིགས་ལ་ལེགས་པར་བསམས་ནས་འཇིགས་པ་དྲན་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པའི་རུས་པ་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་རྒྱ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སློབ་ལྟོས་འཆའ་བའི་སྐབས་འགྲོ་ཡིད་ལེགས་པར་འཁུལ་བ་སྡོན་དུ་བཏང་ཞིང་། སྐབས་འགྲོ་བསྐབ་བྱ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྐབ་པར་བྱའོ།།

皈依(སྐབས་འགྲོ།)指寻求佛教三宝,即佛、法、僧的庇护,从而解脱轮回之苦。念诵皈依文代表了佛教徒的身份。它是佛教的根本修行,皈依者将自己托付给佛陀及他的教义,踏上远离轮回之路。

- 2 The rectangular wooden box (*sha sder*) is used to hold bread or meat.

ཤ་དང་བག་ལེབ་སོགས་འཛོག་པའི་ཤིང་གི་སྣོད་གྲུ་བཞིན་རར་མོ་ཅན་ཞིག་ཡིན།
长方形的木盒(ཤ་སྣེར།)常用于盛放馍馍或肉等食物。

- 3 Sengcham Dugmo (Seng lcam 'brug mo) is the wife of King Gesar. After examining both primary and secondary literature on her and King Gesar, it is regrettably still unclear how she relates to the preparation of Chémar.

སེང་ལུམ་འབྲུག་མོ་ནི་གླིང་གོས་ར་རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་ཡིན། འབྲེལ་ཡོད་སྐྱེད་དཔེ་ཁག་ལ་བཟུང་ཀྱང་། ཕྱེ་མཁར་གྱི་ལེའུར་སེང་ལུམ་འབྲུག་མོ་ཐོན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་སྐོར་ལ་གནས་སྐབས་སུ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་མ་སོང་།

森姜珠姆(སེང་ལུམ་འབྲུག་མོ།)是格萨尔王的妻子。在考察了有关她与格萨尔王的文献后,遗憾的是,我们依旧不清楚她与做切玛有何关系。

- 4 Disputes exist about the identity of the carpenter. Some argue that it might refer to Confucius, the renowned Chinese philosopher and a mythical character in Bon literature (see more about Kongtsé in the section of Khyung). We argue that the carpenter might refer to the Chinese Carpenter Lu Ban (507–444 BC), whose family name is Gongshu in Chinese and who is also referred to as Gongshu Ban. He was the most famous carpenter in ancient China and was later revered as the god of carpenters. In Choné,

the terms *zo kongsung* (*bzo kong sung*) and *akhu zo* (*a khu bzo*) are used interchangeably to refer to a carpenter in a general sense.

འདིར་བཟོ་ཞེས་པ་ནི་གང་ཡིན་མིན་སྐོར་ལ་ཚུད་གཞི་ཚུང་མཆིས་ཏེ། ཁག་ཅིག་གིས་དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་
རུལ་ལྷགས་ཀྱི་སྲོལ་འབྱེད་མཁན་ཀོང་ཙོ་ལས་འཕེ་འགྱུར་བྱུང་བར་འདོད་པའི་བོན་ལྷགས་ཀྱི་བཟོ་ཀོང་
ཙོ་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་བཤད། ཡང་ཁག་ཅིག་གིས་དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་སུ་
གྲགས་པའི་བཟོ་རིག་སྣ་བའི་སྲོལ་འབྱེད། རུས་རྒྱུད་ལ་ཀོང་སུང་(公輸)དང། མཚན་ལ་ལུའུ་པཎ་
(鲁班507-444 BC) དུ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད། གང་ལྟར་ཙོ་ནེའི་ལུལ་དུ་ཤིང་བཟོ་རྒྱུ་ལས་
ལ་བཟོ་ཀོང་སུང་དང་ཨ་ཁུ་བཟོ་ལྷ་བྱར་འབོད་སྲོལ་ཡོད་པ་རེད།

关于木匠的身份存在争议。有人认为其或许是中国著名哲学家以及苯教文献中的神秘角色孔子(更多内容见“鹏说”)。我们认为木匠有可能指鲁班(公元前507-444),其姓为公输,也叫公输盘。他是中国古代最著名的木匠,后来被敬奉为木匠之神。在卓尼,“凿高孙”(བཟོ་ཀོང་སུང་།)和“阿古凿”(ཨ་ཁུ་བཟོ།)这两个词通常都可以用来指代木匠。

- 5 The three Dharma protectors (Rigs gsum mgon po) refer to Avalokiteśvara, Mañjuśrī and Vajrapāni, the manifestations of compassion, wisdom, and power, respectively.

རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་ནི། མཁྱེན་བཙེ་རུས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་འཇམ་པའི་
དབྱེངས་དང་ཕྱག་ན་དོན་མཚན་ཡིན།

三怙主(རིགས་གསུམ་མགོན་པོ།)指观音菩萨、文殊菩萨与金刚手菩萨,分别示现慈悲、智慧与力量。

- 6 *Gyen* (*rgyan*) refers to the gathering in a general sense in Choné Tibetan. Here, it should be understood as the gathering for a wedding ceremony.

ལུལ་སྐད་དུ་རྒྱན་ནི་མང་ཚོགས་མཉམ་དུ་འདུས་པའི་དོན་ལ་གོ་ཞིང། འདིར་གཉེན་སྦྱོན་གྱི་དགུས་
འཛོམས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན།

“见”(རྒྱན།)在卓尼藏语中指聚会。此处应被理解为婚礼上的聚会。

- 7 See ‘Zhanglu’ and ‘Tsalu’ on the relationship between the maternal uncle (the wife-giver) and the nephew (the wife-taker).

མནལ་མ་སྐྱེལ་མཁན་གྱི་ཞང་པོ་དང་བསུ་མཁན་གྱི་ཚ་བོའི་སྐོར་ལ་ཞང་སྤྱི་དང་ཚ་སྤྱིའི་འགོ་བརྗོད་ལས་
གསལ་ལོ།

有关舅舅(嫁女者)与外甥(娶妻者)的关系,见“送亲辞”与“迎亲辞”。

- 8 The textual sources speak of three auspicious and aromatic trees (the sandalwood tree, the fragrant tree, and the palm tree), which often appear in Buddhist texts, as used to make the table. However, when it comes to

explaining these trees, local singers suggest that the three trees are in fact juniper, pine, and birch, which have traditionally been used to make tables.

བཤད་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན། ཚོག་ཅི་ཡི་ཤིང་རྣམས་ནི་ཚོས་གཞུང་དུ་གསལ་བའི་ཚན་དན་དང་། ཇི་ཞིས།
 ཏུ་ལའི་ཚྲོན་པ་རྣམས་ཡིན་པར་གསལ་ཡང་། སླུ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་དུས། དེ་དག་ནི་ཤུག་
 པ་དང་། གསོམ་པ། ལྷག་པ་གསུམ་ཡིན་པར་བཤད།

根据释巴书写文本，用于制做桌子的是常在佛教典籍中出现的三种吉祥且有香味的树（檀香、芳香、棕榈），但当解释这些树的时候，歌者们认为三种树实际上指代的是柏树、松树与桦树。

- 9 *Motsi (mo tsi)* refers to a mortise and tenon joint that connects pieces of wood without resorting to using nails. Since *motsi* is a Chinese loan word, *maozi* 卯子, we have transcribed it phonetically.

མོ་ཅི་ནི་རྒྱ་ཡིག་གི་(卯子) གྲུ་བའི་སློབ་གདངས་དང་། པར་ལེབ་ཁ་སློང་བྱེད་དུ་རྒྱག་པའི་ཤིང་གི་གཟེར་
 གྲུ་ཞིག་ལ་གོ།

“毛字”（མོ་ཅི་）指的是一种不使用钉子而将木头连接起来的榫卯。由于“毛字”是汉语借词“卯子”，我们按其音转写了它。

- 10 *Zhitsi (zhi tsi)* refers to the bamboo mat that is the placed on the clay platform to make it comfortable and clean. A layer of wool felt is placed on top of the bamboo mat, offering people additional comfort and softness. This is a Chinese loan word, *xizi* 席子.

རྒྱ་སྐད་ཀྱི་ཞི་ཅི་(席子) གྲུ་བའི་སློབ་གདངས་དང་། སླུག་མས་བསྐྱས་ཤིང་ཚ་ཐབ་སྟེང་དུ་བཏིང་ནས། དེའི་
 ཐོག་དུ་བལ་དང་ཅིང་པའི་གདན་དང་ཕུར་བ་སོགས་འདིང་གི་ཡོད་པ་རེད།

“夕字”（ཞི་ཅི་）指的是使炕更加舒适干净的竹制垫子。通常在竹垫上面还会放一层更软，让人更舒适的毛毡。它是汉语借词“席子”。

- 11 *Té (thad)* is a Chinese classifier *tai* 台, used to count tables.

རྒྱ་སྐད་ཀྱི་གངས་ཚད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྟངས་ཐད་(台) གྲུ་བའི་སློབ་གདངས་རེད།

“太”（ཐད་）是汉语量词“台”，用来计桌子之数。

Da མིདཀའ། 箭

Da

In all Tibetan areas, the arrow, *da* (*mda'*) has both religious and cultural significance. Different forms and names of arrows are employed in various religious contexts across the Tibetan Plateau to accommodate specific needs.¹ In Tibetan cultural life, the arrow, as one of nine weapons of the war gods positioned at man's right shoulder (*dgra lha'i go mtshon sna dgu*), is essential equipment for a brave man.² Other than being a weapon, the arrow, representing fertility and bravery, is most often regarded as symbolising man as opposed to the spindle, which symbolises woman.³ In *The Dividing of the Wealth between the Brother and the Sister* (*Ming sring dpal bgos*), a Bon text that outlines the first marriage between man and god, an arrow is offered by the father of the goddess when she marries man.⁴ This custom is still widely practiced across Tibetan areas. In Tibetan historical accounts, one of the most well-known stories about the arrow relates to how the monk Lhalung Pelgyi Dorje used it as the weapon to assassinate Langdarma who suppressed Buddhism in the ninth century. Later, the monk fled to Chentsa in Amdo, where he buried the arrow and bow. As much as controversies about the story itself continue to circulate,⁵ arrow-making in Chentsa was inscribed in the Qinghai provincial-level Intangible Cultural Heritage list in 2018,⁶ and the story has been reconstructed and exploited for the purpose of cultural preservation and economic development.

In Shépa, 'Da' delineates the arrow-making process and the representational meaning of each of the arrow's components. The narrative starts with bamboo, out of which the shaft, the arrow's main structural element, is crafted. The story then turns to how to select the

right kind of bamboo along with how to best identify and harvest bamboo from the forest. Once the bamboo is carried to the place where arrows are made, the narration proceeds to describing the other components that make up an arrow and the various items that are attached to an arrow, explaining their respective meanings in turn.

This section mentions different arrows stored in *anyé zhidak*, often translated as the 'territorial deity' or 'owner of the base': a built-in wooden cabinet specifically designed for arrow storage in the main living room. Generally speaking, three types of arrows are stored in *anyé zhidak* (Fig. 6). The first type is known as the *tсен* arrow (*btsan mda'*) or the 'spirit arrow', for which the feathers of Khyung serve as fletching, based on local explanations. The *tсен* arrow represents the spirits of deceased ancestors through a household's male line and is seldom seen by anyone other than members of a household. Before each new year, a new *khata* is offered to this arrow.

The second type is the *yang* arrow (*g.yang mda'*), which is decorated with an eagle feather and is often translated as the 'auspicious arrow'. This is an essential object for securing a family's fortune and prosperity. When livestock are sold, some of their hair is tied to the *yang* arrow's shaft as a way of expressing hope that fortune will be retained and, from a Buddhist point of view, that such animals be born as human beings in the next life. Unlike the *tсен* arrow, the auspicious arrow can be placed outside *anyé zhidak*, and it is often used when monks perform rituals. It also appears in the ritual of calling for fortune (*g.yang 'gugs*) when a bride leaves her natal family. When a groom's family takes in a bride, the fortune also needs to be accepted via the *yang* arrow. Beyond weddings, the auspicious arrow is also presented when the ritual of calling for fortune (*rnam sras g.yang 'bod*) is performed in the village (Fig. 7).

The third type is known as the 'shooting arrow' (*'phen mda'*), and is decorated with the feather of a night owl. The shooting arrow is most often used during the new year archery contest. Each household will take three shooting arrows from *anyé zhidak* to participate in the contest. The archery contest is particularly meaningful for newlywed couples, and the groom needs to release a series of three arrows. If he hits the target, it is understood that he will soon have a son and that his life will be prosperous. He will then be celebrated with barley flour from the *chémar* which is placed on his head. These days, professional arrows and

bows are purchased for use in the contest. A ‘regular arrow’ in most cases refers to the shooting arrow. When it is wrapped with a five-colored silk ribbon on the wedding day, as explained in our introduction, it becomes the arrow that represents fertility. It is gifted by the bride’s parents to the groom, conveying the wish that the new couple will soon have a son.

‘Da’ is often performed on wedding days. To receive the arrow from the bride’s parents, the groom’s best man must answer a series of questions on Shépa posed by elders. The most commonly narrated content is about the arrow. In recent years, given that ever fewer members of the younger generation can sing Shépa, money (instead of song) is offered to elders in exchange for the arrow. This section is also narrated at new year gatherings when an arrow is passed from elders to the youngest boy.

‘Da’ also highlights a key relationship in Tibetan society between *zhang* and *tsa*, which can be translated in a literal sense as ‘maternal uncle’ and ‘nephew’. However, we should note that these two terms should not be understood only literally, and that their cultural and social meaning is further discussed in ‘Lönpo Garchen’, ‘Tsalu’, and ‘Zhanglu’—the sections of Shépa that focus particularly on marriage.

Endnotes

- 1 Robert Beer, *The Handbook of Tibetan Buddhist Symbols* (Chicago and London: Serindia Publications, 2003), pp. 117–20.
- 2 Tashi Tsering Josayma, ‘*Khra ring bog gi bshad pa* and Other Material on the Matchlock’, in *Defence and Offence: Armour and Weapons in Tibetan Culture*, ed. by Federica Venturi and Alice Travers (Annali di Ca’ Foscari. Serie orientale, 2021) pp. 861–932 (pp. 903–05).
- 3 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997–2014), I (1997), p. 150.
- 4 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols, I (1997), pp. 147–48.
- 5 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols, II (2005), pp. 25–29; Sam van Schaik, ‘The Decline of Buddhism I: Was Lang Darma

- a Buddhist?', *Early Tibet: Notes, Thoughts and Fragments of Research on the History of Tibet*, (2008), <https://earlytibet.com/2008/02/28/lang-darma/>
- 6 The Government of Qinghai Province, 'The List of the Fifth Inventory of Qinghai Provincial Intangible Cultural Heritage', (2018), http://www.qinghai.gov.cn/xxgk/xxgk/fd/zfwj/201801/t20180129_28408.html

བརྒྱུད་ནས་བག་མའི་བརྒྱུད་མ་རྣམས་ངོས་ལེན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ཡང་རྣམས་སྲས་གཡང་འབོད་ལྷ་བུའི་
ཡུལ་སྡེ་སྤྱིའི་ཕྱོག་ཡང་གི་ཚོ་ག་སྤེལ་དུས་ཀྱང་གཡང་མདའ་དེ་ཉིད་བཀོལ་བཞིན་པ་ལོ། <དཔེ་རིས། ལ>

རིགས་གསུམ་པ་ནི་འུག་པའི་མདའ་སྐོ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དེར་འཕེན་མདའ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ལོ་སར་གྱི་སྐབས་
རྟ་རྒྱུགས་མདའ་འཕེན་བྱེད་པར་བཀོལ་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། དེའི་སྐབས་སུ་བྱིམ་ཚང་རེ་རེ་ནས་མདའ་གསུམ་རེ་
ཁྲུང་ཏེ་མདའ་ཚེད་དུ་ཞུགས་དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་གཉེན་སྲིག་མ་ཐག་པའི་སྐྱེས་པ་རྣམས་ལ་མཚོན་ན་ཕྱི་དོན་
སྤོང་དང་ལྷན་པ་ཞིག་སྟེ། མདའ་གསུམ་འཕམངས་པ་ལས་ཡོད་ཚད་འབེན་ལ་ཕོག་ན་བྱ་ཞིག་བཙའ་ངེས་པ་དང་
བཙའ་ཕྱག་འཕེལ་དར་རྒྱས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བཙུག་ཞིང་། མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཀི་ཀི་བསྟོ་སྟོ་ཡི་ཁ་གཡང་
བསྐྱགས་ནས་སྐྱེས་པ་དེའི་མགོ་ལ་ཕྱ་མར་གཏོར་སོལ་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་། དེང་གི་རྟ་རྒྱུག་མདའ་འཕེན་
གྱི་དུས་ལ་རྒྱན་ལྷན་དུ་མཐོང་བའི་མདའ་གཞུ་རྣམས་ནི་ཕལ་ཆེར་ཉོས་ཡོང་བའི་ཆེད་སྤོང་གྱི་མདའ་གཞུ་འབའ་
ཞིག་རེད། རྩོན་སྐྱོད་གི་སྐབས་སུ་འུག་པ་ལྟར། གཉེན་སྲིག་གི་སྐབས་སུ་དར་ཚོན་སྣ་ལྡེའི་རྒྱན་གྱིས་བཏུམས་པའི་
མདའ་དེར། སྤོང་འཛིན་པ་དང་རྒྱུད་འཕེལ་བའི་མཚོན་དོན་དང་ལྷན། བག་མའི་ཡབ་ཡུམ་གྱིས་མག་པར་མདའ་
དེ་ཉིད་བསྐྱེད་དོན་ཡང་རུས་རྒྱུད་གྱི་ཆབ་སྲིད་བཟུང་བའི་བྱ་ཞིག་བཙའ་བའི་སྐོན་འདུན་དང་བཙས་པས་ཡིན།

མདའ་བཤད་གྱི་ལེའུ་ནི་གཉེན་སྲིག་གི་སྐབས་སུ་གྱུར་ལེན་བྱེད་ཅིང་། དེའང་བག་མའི་ཡབ་ཡུམ་གྱི་མདུན་
ནས་མདའ་ཞིག་ཞུ་ཐབས་སུ་མག་པ་དང་མག་རོགས་གཉིས་ཀྱིས་བཤད་པའི་དྲི་བ་རེ་རེར་ལྷགས་བཞིན་དུ་
ལན་འདེབས་དགོས་ཤིང་སྤྱི་ཡི་བརྗོད་བྱ་ཕལ་ཆེར་ནི་མདའ་བཤད་གྱི་སྐོར་ཡིན། ཡིན་ནའང་ཉེ་བའི་མི་ལོ་དག་
ལ། ལོ་གཞོན་རྣམས་ཀྱིས་མདའ་ཞུ་དུས་བཤད་པ་གྱུར་གྱི་མེད་ལ། ཆབ་དུ་དུལ་ལོར་གྱི་སྐྱེས་སྤོང་གྱི་ཡོད་པ་
དང་། ཡང་ལོ་སར་གྱི་དབྱེས་འཛོམས་སྐབས་ལ་སྐྱ་ན་བགྱེས་པོ་མན་ཆད་ནས་མདའ་ཤིག་བརྒྱུད་དེ་བྱིས་པ་བུ་
ཕྱག་ཡན་ཆད་གྱི་ལག་དུ་སྤོང་དགོས་ཤིང་། སྐབས་སུ་མདའ་བཤད་གྱི་ལེའུ་གྱུར་ལེན་བྱེད་སྟེལ་ཡོད་པ་རེད།

དེའང་མདའ་བཤད་གྱི་ལེའུ་ལས་ཞང་ཆ་ཞེས་བོད་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་མི་ཚོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཉེ་ཚན་གྱི་རྣམ་
གཞག་གལ་ཆེན་ཞིག་ཐོན་ཡོད་པ་དང་། ཞང་ཆ་ཞེས་པ་ནི་ཡིག་ངོས་ཀྱི་དོན་ལྟར་ཞང་པོ་དང་ཆ་པོ་གཉིས་ཀྱི་
འབྲེལ་བའི་དོན་ཅམ་ལ་འཇུག་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་བོད་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་མི་ཚོས་རིག་གནས་
ངོས་ཀྱི་མཚོན་དོན་གྱི་སྐོར་ནི་སྐོན་པོ་མགར་ཆེན་དང་། ཞང་སྐྱ། ཆ་སྐྱ་ཡི་ལེའུ་རྣམས་སུ་ལྷ་མཐུན་དུ་བགྱོ་སྤོང་
བྱ་ངེས་ཡིན།

མཇུག་མཚན།

- 1 Tashi Tsering Josayma, 'Khra ring bog gi bshad pa and Other Material on the Matchlock', in *Defence and Offence: Armour and Weapons in Tibetan Culture*, ed. by Federica Venturi and Alice Travers (Annali di Ca' Foscari. Serie orientale, 2021) pp. 861–932 (pp. 903–05).
- 2 Robert Beer, *The Handbook of Tibetan Buddhist Symbols* (Chicago and London: Serindia Publications, 2003), pp. 117–20.

- 3 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997–2014), I (1997), p. 150.
- 4 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols, I (1997), pp. 147–48.
- 5 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols, II (2005), pp. 25–9; Sam van Schaik, ‘The Decline of Buddhism I: Was Lang Darma a Buddhist?’, *Early Tibet: Notes, Thoughts and Fragments of Research on the History of Tibet*, (2008), <https://earlytibet.com/2008/02/28/lang-darma/>
- 6 青海省人民政府, “关于公布青海省第五批省级非物质文化遗产代表作名录的通知”, (2018), http://www.qinghai.gov.cn/xxgk/xxgk/fd/zfwj/201801/t20180129_28408.html

箭

箭,即达(མདུལ།),在藏族宗教与文化中有着重要意义。根据具体需求,不同造型和名称的箭会被用于不同的宗教场合。¹在藏族文化生活中,箭作为男人右肩上的战神的九种武器(དབྱུ་ལྷའི་གོ་མཚན་ལྔ་དགུ།)之一,是勇士的重要装备。²除了作为武器,箭常被认为是男性的象征,代表生殖力和勇气。它与象征女性的纺锤相对应。³苯教典籍《兄妹分家》概述了人与神的第一次婚姻。当女神嫁给人时,其父亲赠予了他们一支箭。⁴这一习俗在藏区各地流传至今。藏族历史记载中,有关箭的最广为流传的故事,是九世纪时僧人拉隆贝吉多杰用箭暗杀了抑制佛教的朗达玛。随后,僧人逃亡到安多尖扎,并在那里埋藏了箭与弓。虽然这个故事有诸多争议,⁵但是尖扎的制箭工艺在2018年入选了青海省级非物质文化遗产名录。⁶这个故事也被重新建构以服务于当下文化保护和经济发展的目标。

“箭说”细致描写了做箭的过程,以及箭的各个部分所代表的意义。叙述始于箭的主要组成部分——制做箭杆的竹子。接着详细讲述了如何选择最好的竹子,以及在丛林中如何甄别和采伐竹子。当竹子被运送到制做箭的工坊,叙述开始描绘箭的其他组成部分,以及装饰箭所使用的各种物品及其所代表的意义。

本篇提及了在阿乃日达中存放着的不同种类的箭。阿乃日达是在客厅中专门设计的存放箭的木柜,通常被译为“地祇”或“本主”。一般而言,阿乃日达内部有三种箭<图 6>。第一种被称为“赞箭”(བཙན་མདུལ།)或“神箭”,当地人认为它以鹏的羽毛为箭翎。赞箭代表家中男性一脉逝去先人的灵魂,很少会被外人看到。每年新年时,家人会为此箭献一条新的哈达。

第二种叫做“央箭”(གཡང་མདུལ།),由鹰羽装饰,常被译为“福箭”,是守护家庭财富与兴旺的重要物品。当家中卖出牲畜时,它们的毛会被绑在央箭上,表示希望财富可以留下来,同时期冀这些牲畜来生转世为人(从佛教的角度而言)。和赞箭不同,央箭可以放在阿乃日达外面,通常在僧人做仪式时使用。它也会出现在新娘离开娘家时的“唤福”(གཡང་འགྲུགས།)仪式中。当新郎家迎接新娘时,财富也需要通过央箭被接纳。除了婚礼,央箭也用于村子的“唤福”(རྒྱལ་སྐལ་གཡང་འབྲོ།)仪式中<图 7>。

第三种由猫头鹰的羽毛装饰的箭叫做“箭矢”(འཕེན་མདུལ།),常用于新年的射箭比赛。届时,每家每户会从阿乃日达取出三支箭矢来参加比赛。射箭比赛对新婚夫妻尤为重要。新郎需要射出三支箭。如果中靶,寓意他将会拥有一个儿子并且生活富足。众人会将切玛中的青稞面抹在他头上以示庆祝。如今,人们使用专业的箭与弓来参加新年射箭比赛。如导论中已述,当箭矢在婚礼上被五彩丝绸包裹时,就变成了代表生殖力的箭。新娘父母将其赠予新郎,承载着他们对新婚夫妻早日生子的美好祝福。

在婚礼上,通常会唱起“箭说”。为了从新娘父母那里取得箭,新郎的伴郎必须回答老者们从释巴中提出的一系列问题,最常问到的便是关于箭的内容。近年来,由于可以唱释巴的年轻人越来越少,红包(而非歌)会献给老者们以换取箭。在新年聚会时,人们会将箭从长者传递到年纪最小的男孩儿手中,本篇也会随之被唱起。

“箭说”也凸显了藏族社会中“尚”与“擦”之间的重要关系。这两个词按字面通常被理解为甥舅关系,然而对他们的解读不应该只拘泥于文字表面,其文化与社会意涵在“大臣噶尔东赞”、“送亲辞”以及“迎亲辞”中会有进一步的讨论。

尾注

- 1 Robert Beer, *The Handbook of Tibetan Buddhist Symbols* (Chicago and London: Serindia Publications, 2003), pp. 117–20.
- 2 Tashi Tsering Josayma, 'Khra ring bog gi bshad pa and Other Material on the Matchlock', in *Defence and Offence: Armour and Weapons in Tibetan Culture*, ed. by Federica Venturi and Alice Travers (Annali di Ca' Foscari. Serie orientale, 2021) pp. 861–932 (pp. 903–05).
- 3 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997–2014), I (1997), p. 150.
- 4 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols, I (1997), pp. 147–48.
- 5 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols, II (2005), pp. 25–29; Sam van Schaik, 'The Decline of Buddhism I: Was Lang Darma a Buddhist?', *Early Tibet: Notes, Thoughts and Fragments of Research on the History of Tibet*, (2008), <https://earlytibet.com/2008/02/28/lang-darma/>
- 6 青海省人民政府, “关于公布青海省第五批省级非物质文化遗产代表作名录的通知”, (2018), http://www.qinghai.gov.cn/xxgk/xxgk/fd/zfwj/201801/t20180129_28408.html

མདའ་བཤད།

Arrow

箭说

དྲི།

Question:

问

གནམ་སྐྱ་རེངས་སངས་སེ་ལངས་དུས་ལ།¹

At the break of dawn,

是时天之既白兮

ཚ་བོ་ཡུལ་ལ་འགོ་རྒྱ་རེད།²The nephew [the wife taker] will be heading back to his home.¹

外甥将欲归家矣

སྐྱེད་ལ་འདོགས་རྒྱུའི་མདའ་ཞིག་དགོས།³

An arrow must be tied at his waist.

腰间需系箭一支

མདའ་མེད་ན་སྐྱེད་པ་སྟོང་བ་རེད།⁴

Without an arrow, his waist would be empty.

若无箭则腰间空

ཞང་གཞི་བདག་ཡར་བཞུགས་ནང་དུ་ན།⁵In the *anyé zhidak* of the maternal uncle's [the wife giver] household,

舅屋阿乃日达兮

མདའ་འདི་མོ་འདྲ་འདྲ་གསུམ་ཡོད་རེད།⁶There are three such arrows.²

有箭如是者三支

མདའ་ཆེ་གན་ཞང་གི་བཙན་མདའ་རེད།⁷The large one is the maternal uncle's *tсен* arrow.

大者舅之神箭也

¹ UN, FY: གནམ་སྐྱ་རེངས་སངས་སེ་ལངས་དུས་ལ། TR: གནམ་སྐྱ་རེངས་སངས་སེ་ལངས་དུས་ལ། ED: གནམ་སྐྱ་རེངས་སངས་སེ་ལངས་དུས་ལ།

² UN, FY: ཚ་བོ་ཡུལ་ལ་འགོ་རྒྱ་རེད། TR: ང་ཚ་བ་ཡུལ་ལ་འགོ་རྒྱ་ཡིན།

³ UN, TR, FY: སྐྱེད་ལ་འདོགས་རྒྱུ་མདའ་གཅིག་དགོས། ED: སྐྱེད་ལ་འདོགས་རྒྱུའི་མདའ་ཞིག་དགོས།

⁴ UN, TR: མདའ་མེད་ན་སྐྱེད་པ་སྟོང་བ་རེད། FY: མདའ་མེད་ན་སྐྱེད་པ་སྟོང་པ་རེད།

⁵ ZG: ཞང་གཞི་བདག་ཡར་བཞུགས་ནང་དུ་ན།

⁶ ZG: མདའ་འདི་མོ་འདྲ་འདྲ་གསུམ་ཡོད་རེད།

⁷ ZG: མདའ་ཆེ་གན་ཞང་གི་བཙན་མདའ་རེད།

མདའ་འདི་མོ་འདྲ་འདྲ་གསུམ་ཡོད་ཅེད། ¹⁵	有箭如是者三支
There are three such arrows.	
མདའ་ཆེ་གན་ཞང་གི་བཙན་མདའ་ཅེད། ¹⁶	大者舅之神箭也
The large one is the maternal uncle's <i>tšen</i> arrow.	
མདའ་འབྲིང་གན་ཞང་གི་གཡང་མདའ་ཅེད། ¹⁷	中者舅之福箭也
The medium one is the maternal uncle's auspicious arrow.	
མདའ་རྒྱུང་གན་ཚ་ཡི་རང་མདའ་ཅེད། ¹⁸	小者外甥所求箭
The small one shall be the nephew's arrow.	
མདའ་ཚ་ལ་འདི་ནས་བྱིན་དང་ན། ¹⁹	若予小箭于外甥
If the arrow is bestowed upon the nephew,	
ཚ་ཡུལ་ཕྱོགས་ཡུལ་ལ་སོང་ནས་ནི། ²⁰	外甥归家之后也
After the nephew has returned to his home,	
ཁུར་ནས་གཞི་བདག་ཡར་བཞུགས་ནང་། ²¹	置箭于其日达内
It shall be placed in his own <i>anyé zhidak</i> .	
གཡང་སྤེར་བང་རིམ་གསུམ་ནང་ན། ²²	三层福柜之上也
The <i>yang</i> holder [in his <i>anyé zhidak</i>] has three levels. ³	

¹⁵ ZG: མདའ་འདི་མོ་འདྲ་འདྲ་གསུམ་ཡོད་ཅེད།

¹⁶ ZG: མདའ་ཆེ་གན་ཞང་གི་བཙན་མདའ་ཅེད།

¹⁷ ZG: མདའ་འབྲིང་གན་ཞང་གི་གཡང་མདའ་ཅེད།

¹⁸ ZG: མདའ་རྒྱུང་གན་ཚ་ཡི་རང་མདའ་ཅེད།

¹⁹ ZG: མདའ་ཚ་ལ་འདི་ནས་བྱིན་དང་ན།

²⁰ ZG: ཚ་ཡུལ་ཕྱོགས་ཡུལ་ལ་སོང་ནས་ནི།

²¹ ZG: ཁུར་ནས་གཞི་བདག་ཡར་བཞུགས་ནང་།

²² ZG: གཡང་སྤེར་བང་རིམ་གསུམ་ནང་ན།

བང་རིམ་དང་པོའི་ཐོག་ན་ནི། ²³ Upon the first level,	于其首层之上兮
མདལ་འདི་མོ་འདྲ་འདྲ་བཅུགས་ནས་སྤང་། ²⁴ The arrow shall be placed.	插此箭于其上矣
བང་རིམ་གཉིས་པའི་ཐོག་ན་ནི། ²⁵ Upon the second level,	于其二层之上兮
ཚུ་ཚྲོན་པོའི་མཚོད་པ་ཕུལ་ནས་སྤང་། ²⁶ Water offerings shall be made.	敬奉净水其上矣
བང་རིམ་གསུམ་པའི་ཐོག་ན་ནི། ²⁷ Upon the third level,	于其三层之上兮
མར་མེར་པོའི་མཚོད་མེ་བཞག་ནས་སྤང་། ²⁸ Butter lamps shall be offered.	供上金色酥油灯
ཚྲོན་དུ་ཚྲོས་གསུམ་སྐར་ནས་སྤང་། ²⁹ Three sticks of incense shall be offered in front [of the <i>anyé zhidak</i>].	其前尚香三支兮
ཚྲོན་དུ་ཕུག་གསུམ་འཚལ་ནས་སྤང་། ³⁰ Three prostrations shall be made in front [of the <i>anyé zhidak</i>].	其前叩首三次矣

²³ ZG: བང་རིམ་དང་པོའི་ཐོག་ན་ནི།

²⁴ ZG: མདལ་འདི་མོ་འདྲ་འདྲ་བཅུགས་ནས་སྤང་།

²⁵ ZG: བང་རིམ་གཉིས་པའི་ཐོག་ན་ནི།

²⁶ ZG: ཚུ་ཚྲོན་པོའི་མཚོད་པ་ཕུལ་ནས་སྤང་།

²⁷ ZG: བང་རིམ་གསུམ་པའི་ཐོག་ན་ནི།

²⁸ ZG: མར་མེར་པོའི་མཚོད་མེ་བཞག་ནས་སྤང་།

²⁹ ZG: ཚྲོན་དུ་ཚྲོས་གསུམ་སྐར་ནས་སྤང་།

³⁰ ZG: ཚྲོན་དུ་ཕུག་གསུམ་འཚལ་ནས་སྤང་།

འདྲི།

问

Question:

མདའ་དེ་ལ་བཙའ་ཆགས་ཨེ་ཡོད་ཟེར།³¹

彼箭箭簇锈损耶

Is the arrow [head] rusty?

རྩོ་དེ་ལ་སྤུ་ཆད་ཨེ་ཡོད་ཟེར།³²

彼箭箭翎残缺耶

Is the feather incomplete?

སྐྱུག་དེ་ལ་ཀྱག་ཀྲོག་ཨེ་ཡོད་ཟེར།³³

彼箭箭身弯曲耶

Is the shaft bent?

བླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

མདའ་དེ་ལ་བཙའ་ཆགས་མེད་གི་ཟེར།³⁴

彼箭箭簇未锈损

The arrow [head] is not rusty.

རྩོ་དེ་ལ་སྤུ་ཆད་མེད་གི་ཟེར།³⁵

彼箭箭翎未残缺

The feather is not incomplete.

³¹ UN: མདའ་དེ་ལ་བཙའ་ཆགས་ཨེ་ཡོད་ཟེར། TR: མདའ་དེ་ལ་བཙའ་ཆགས་ཨེ་ཡོད་ཟེར། FY: མདའ་དེ་ལ་བཙའ་ཆགས་ཨེ་ཡོད་ཟེར།

³² UN, FY: རྩོ་དེ་ལ་སྤུ་ཆད་ཨེ་ཡོད་ཟེར། TR: རྩོ་དེ་ལ་སྤུ་ཆད་ཨེ་ཡོད་ཟེར།

³³ UN: སྐྱུག་དེ་ལ་ཀྱག་ཀྲོག་ཨེ་ཡོད་ཟེར། TR: སྐྱུག་དེ་ལ་ཀྱག་ཀྲོག་ཨེ་ཡོད་ཟེར། FY: སྐྱུག་དེ་ལ་ཀྱག་ཀྲོག་ཨེ་ཡོད་ཟེར།

³⁴ UN: མདའ་དེ་ལ་བཙའ་ཆགས་མེད་གི་ཟེར། TR: མདའ་དེ་ལ་བཙའ་ཆགས་མེད་གི་ཟེར། FY: མདའ་དེ་ལ་བཙའ་ཆགས་མེད་གི་ཟེར།

³⁵ UN: རྩོ་དེ་ལ་སྤུ་ཆད་མེད་གི་ཟེར། TR: རྩོ་དེ་ལ་སྤུ་ཆད་མེད་གི་ཟེར། FY: རྩོ་དེ་ལ་སྤུ་ཆད་མེད་གི་ཟེར།

ལན།

答

Answer:

མདའ་རེ་མི་བཤད་སྐྱུག་རེ་བཤད།⁴⁰

非释箭也释竹矣

Let's tell of the bamboo first, rather than the arrow.

དྲི།

问

Question:

སྐྱུག་ཚད་པ་ག་རུ་ཚད་ནི་རེད།⁴¹

竹者源于何处耶

Where did bamboo originate?

སྐྱུག་བབས་པ་ག་རུ་བབས་ནི་རེད།⁴²

竹者生根何处耶

Where did bamboo take root?

སྐྱུག་སྐྱེས་པ་ག་རུ་སྐྱེས་ནི་རེད།⁴³

竹者长于何处耶

Where did bamboo grow?

ལན།

答

Answer:

སྐྱུག་ཚད་པ་རྒྱ་གར་ཡུལ་ནས་ཚད།⁴⁴

竹者源于天竺也

Bamboo originated in the land of India.

⁴⁰ MT: མདའ་རེ་མི་བཤད་སྐྱུག་རེ་བཤད། UN, FY: མདའ་བཤད་མི་བྱེད་སྐྱུག་བཤད་བྱེད། TR: མདའ་བཤད་མི་དགོས་སྐྱུག་བཤད་བྱོས།

⁴¹ MT: སྐྱུག་ཚད་པ་ག་རུ་ཚད་ནི་རེད། UN: སྐྱུག་ཚད་པ་གང་ནས་ཚད་ནི་རེད། TR: སྐྱུག་མཚད་པ་གང་ནས་མཚད་པ་རེད།

⁴² MT: སྐྱུག་བབས་པ་ག་རུ་བབས་ནི་རེད། UN: སྐྱུག་འདེབས་པ་གང་ནས་བཏབ་ནི་རེད།

⁴³ MT: སྐྱུག་སྐྱེས་པ་ག་རུ་སྐྱེས་ནི་རེད། UN: སྐྱུག་སྐྱེས་པ་གང་ནས་སྐྱེས་ནི་རེད། TR: སྐྱུག་སྐྱེས་པ་གང་ནས་སྐྱེས་པ་རེད། FY: སྐྱུག་སྐྱེས་པ་གང་དུ་སྐྱེས་ནི་རེད།

⁴⁴ MT, UN: སྐྱུག་ཚད་པ་རྒྱ་གར་ཡུལ་ནས་ཚད། TR: སྐྱུག་མཚད་པ་རྒྱ་གར་ཡུལ་ནས་མཚད།

བབས་པ་བལ་པོའི་ས་རུ་བབས།⁴⁵

竹者生根尼泊尔

Bamboo took root in the land of Nepal.

སྐྱེས་པ་ནགས་རྩེ་ཁོད་དུ་སྐྱེས།⁴⁶

竹者长于小林间

Bamboo grew in the grove.

དྲི

问

Question:

སྐྱུག་གི་ས་བོན་ཅི་བྱེད་ཡོང་།⁴⁷

竹之种何以现耶

How did the bamboo seed emerge?

སྐྱ་ཡི་ས་བོན་ཅི་བྱེད་ཡོང་།⁴⁸

藤之种何以现耶

How did the cane seed emerge?

ལྷགས་ཀྱི་ས་བོན་ཅི་བྱེད་ཡོང་།⁴⁹

铁之种何以现耶

How did the iron seed emerge?

སྐྱུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

⁴⁵ MT: བབས་པ་བལ་པོའི་ས་རུ་བབས། UN, FY: སྐྱུག་འདེབས་པ་བལ་པོ་ཡུལ་ནས་བྱུང།

⁴⁶ MT: སྐྱེས་པ་ནགས་རྩེ་ཁོད་དུ་སྐྱེས། UN: སྐྱུག་སྐྱེས་པ་ནགས་རྩེ་ཁོད་ནས་སྐྱེས། TR: སྐྱུག་སྐྱེས་པ་རྩེ་ཁོད་ནས་སྐྱེས། FY: སྐྱུག་སྐྱེས་པ་ནགས་རྩེ་ཁོད་དུ་སྐྱེས།

⁴⁷ MT, TR: སྐྱུག་གི་ས་བོན་ཅི་ཞིག་རེད། UN: སྐྱུག་གི་ས་བོན་ཅི་བྱེད་ཡོང། FY: སྐྱུག་གི་ས་བོན་ཅི་ཞིག་ཡོང། ED: སྐྱུག་གི་ས་བོན་ཅི་བྱེད་ཡོང།

⁴⁸ MT: སྐྱ་ཡི་ས་བོན་ཅི་ཞིག་རེད། UN: སྐྱ་ཡི་ས་བོན་ཅི་བྱེད་ཡོང། TR: སྐྱ་ཡི་ས་བོན་ཅི་ཞིག་རེད། FY: སྐྱ་ཡི་ས་བོན་ཅི་ཞིག་ཡོང། ED: སྐྱ་ཡི་ས་བོན་ཅི་བྱེད་ཡོང།

⁴⁹ MT: ལྷགས་ཀྱི་ས་བོན་ཅི་ཞིག་རེད། UN: ལྷགས་ཀྱི་ས་བོན་ཅི་བྱེད་ཡོང། FY: ལྷགས་ཀྱི་ས་བོན་ཅི་ཞིག་ཡོང། ED: ལྷགས་ཀྱི་ས་བོན་ཅི་བྱེད་ཡོང།

ལན།

答

Answer:

སྐྱུག་གི་ས་བོན་བཤད་རྒྱ་ན།⁵⁰
Speaking of the bamboo seed,

言竹之种何以现

ཕུག་གི་ལྷ་བྱ་གོང་མོ་དེས།⁵¹
The snow grouse of the deep valley,

深谷之中雪鸡也

སྐྱུག་མའི་ས་བོན་ཁུར་བསྐྱད་ཡོད།⁵²
Carried the bamboo seed,

衔来竹之种子也

ལྷོ་སྐྱད་ནགས་ལ་བཏབ་བཞག་ཡོད།⁵³
And cast it in the southern lower forest.

撒于南下林中矣

སྐྱ་ཡི་ས་བོན་བཤད་རྒྱ་ན།⁵⁴
Speaking of the cane seed,

言藤之种何以现

བར་གྱི་ངང་བ་སེར་པོ་དེས།⁵⁵
The yellow swan of the middle region,

中部之斑头雁也

སྐྱ་ཡི་ས་བོན་ཁུར་བསྐྱད་ཡོད།⁵⁶
Carried the cane seed,

衔来藤之种子也

⁵⁰ MT: སྐྱུག་གི་ས་བོན་བཤད་རྒྱ་ན།

⁵¹ MT, UN, FY: ཕུག་གི་ལྷ་བྱ་གོང་མོ་དེས། TR: ཕུག་གི་ལྷ་བྱ་གོང་མོ་དེས།

⁵² MT: སྐྱུག་མའི་ས་བོན་ཁུར་བསྐྱད་ཡོད། UN, FY: སྐྱུག་མའི་ས་བོན་ཁུར་ནས་ཡོད། TR: སྐྱུག་མའི་ས་བོན་ཁུར་ནས་ཡོད།

⁵³ MT: ལྷོ་སྐྱད་ནགས་ལ་བཏབ་བཞག་ཡོད། UN, FY: ལྷོ་སྐྱད་ནགས་ལ་བཏབ་སྟེ་བཞག། TR: ལྷོ་སྐྱད་ནགས་ལ་བཏབ་ནས་བཞག།

⁵⁴ MT: སྐྱ་ཡི་ས་བོན་བཤད་རྒྱ་ན།

⁵⁵ UN: བར་གྱི་ངང་བ་པཎ་ཏེ་ཡིས། TR: བར་གྱི་ངང་བ་སེར་པོ་དེས། FY: བར་གྱི་ངང་བ་པཎ་ཏེ་ཡིས།

⁵⁶ MT: སྐྱ་ཡི་ས་བོན་ཁུར་བསྐྱད་ཡོད། UN, FY: སྐྱ་ཡི་ས་བོན་ཁུར་ཏེ་ཡོད། TR: སྐྱ་ཡི་ས་བོན་ཁུར་ནས་ཡོད།

ལྷུག་དཀར་པོའི་ས་འཛིན་གང་ན་ཡོད།⁶³
Where does white bamboo grow?

白竹生于何处耶

ལྷུག་དམར་པོའི་ས་འཛིན་གང་ན་ཡོད།⁶⁴
Where does red bamboo grow?

赤竹生于何处耶

ལྷུག་མེར་པོའི་ས་འཛིན་གང་ན་ཡོད།⁶⁵
Where does yellow bamboo grow?

金竹生于何处耶

ལན།
Answer:

答

ལྷུག་དཀར་པོའི་ས་འཛིན་ཉིན་ན་ཡོད།⁶⁶
White bamboo grows on the sunny side of the mountain.

白竹生于阳山也

ལྷུག་དམར་པོའི་ས་འཛིན་སྲིབ་ན་ཡོད།⁶⁷
Red bamboo grows on the shady side of the mountain.

赤竹生于阴山也

ལྷུག་མེར་པོའི་ས་འཛིན་གཤོང་ན་ཡོད།⁶⁸
Yellow bamboo grows in ravines between mountains,

金竹生于凹谷也

ཉིན་སྲིབ་གཉིས་ཀའི་མཚམས་ན་ཡོད།⁶⁹
Where the sunny and shady sides border each other.

阴山阳山相会处

⁶³ MT: ལྷུག་དཀར་པོ་གང་གི་ས་འཛིན་རེད། UN: ལྷུག་དཀར་པོའི་ས་འཛིན་གང་ན་ཡོད། TR, FY: ལྷུག་དཀར་པོ་ས་འཛིན་གང་ན་ཡོད།

⁶⁴ MT: ལྷུག་དམར་པོ་གང་གི་ས་འཛིན་རེད། UN: ལྷུག་དམར་པོའི་ས་འཛིན་གང་ན་ཡོད། TR, FY: ལྷུག་དམར་པོ་ས་འཛིན་གང་ན་ཡོད།

⁶⁵ MT: ལྷུག་མེར་པོ་གང་གི་ས་འཛིན་རེད། UN: ལྷུག་མེར་པོའི་ས་འཛིན་གང་ན་ཡོད། TR, FY: ལྷུག་མེར་པོ་ས་འཛིན་གང་ན་ཡོད།

⁶⁶ MT, UN: ལྷུག་དཀར་པོའི་ས་འཛིན་ཉིན་ན་ཡོད། TR, FY: ལྷུག་དཀར་པོ་ས་འཛིན་ཉིན་ན་ཡོད།

⁶⁷ MT, UN: ལྷུག་དམར་པོའི་ས་འཛིན་སྲིབ་ན་ཡོད། TR, FY: ལྷུག་དམར་པོ་ས་འཛིན་སྲིབ་ན་ཡོད།

⁶⁸ MT, UN: ལྷུག་མེར་པོའི་ས་འཛིན་གཤོང་ན་ཡོད། TR, FY: ལྷུག་མེར་པོ་ས་འཛིན་གཤོང་ན་ཡོད།

⁶⁹ MT, UN, FY: ཉིན་སྲིབ་གཉིས་ཀའི་མཚམས་ན་ཡོད། TR: ཉིན་སྲིབ་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་ན་ཡོད།

འདྲི།

问

Question:

སྐྱུག་འབྲུག་ནི་མ་བརྩུག་གང་གིས་གསོས།⁷⁰

竹弗冻乎孰蔽耶

What warms bamboo, protecting it from the cold?

སྐྱུག་ལྟོགས་ནི་མ་བརྩུག་གང་གིས་གསོས།⁷¹

竹弗饥乎孰育耶

What breeds bamboo, protecting it from hunger?

སྐྱུག་སྐྱོམ་ནི་མ་བརྩུག་གང་གིས་གསོས།⁷²

竹弗渴乎孰哺耶

What nurtures bamboo, protecting it from thirst?

སྐྱུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

སྐྱུག་འབྲུག་ནི་མ་བརྩུག་ས་ཡིས་གསོས།⁷³

竹弗冻乎地蔽之

The earth warms bamboo, protecting it from the cold.

སྐྱུག་ལྟོགས་ནི་མ་བརྩུག་གནམ་གྱིས་གསོས།⁷⁴

竹弗饥乎天育之

The sky breeds bamboo, protecting it from hunger.

⁷⁰ MT: སྐྱུག་འབྲུག་ནི་མ་བརྩུག་གང་གིས་གསོས། UN, FY: སྐྱུག་འབྲུག་ནི་མ་སོང་གང་གིས་རུམ། TR: སྐྱུག་འབྲུག་དུ་མ་བརྩུག་སུ་ཡིས་རུམ།

⁷¹ MT: སྐྱུག་ལྟོགས་ནི་མ་བརྩུག་གང་གིས་གསོས། UN, FY: སྐྱུག་ལྟོག་ནི་མ་སོང་གང་གིས་གསོས། TR: སྐྱུག་ལྟོགས་གི་མ་བརྩུག་སུ་ཡིས་གསོས།

⁷² MT: སྐྱུག་སྐྱོམ་ནི་མ་བརྩུག་གང་གིས་གསོས།

⁷³ MT: སྐྱུག་འབྲུག་ནི་མ་བརྩུག་ས་ཡིས་གསོས། UN, FY: སྐྱུག་འབྲུག་ནི་མ་སོང་ས་ཡིས་རུམ། TR: སྐྱུག་འབྲུག་གི་མ་བརྩུག་ས་ཡིས་རུམ།

⁷⁴ MT: སྐྱུག་ལྟོགས་ནི་མ་བརྩུག་གནམ་གྱིས་གསོས། UN, FY: སྐྱུག་ལྟོག་ནི་མ་སོང་གནམ་གྱིས་གསོས། TR: སྐྱུག་ལྟོགས་གི་མ་བརྩུག་གནམ་གྱིས་གསོས།

སྐྱུག་སྐྱོམ་ནི་མ་བཅུག་ཚུ་ཡིས་གསོས།⁷⁵

The water nurtures bamboo, protecting it from thirst.

竹弗渴乎水哺之

སྐྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

སྐྱུག་ས་འོག་ལ་བསྐྱད་ནས་ཅི་འདྲ་རེད།⁷⁶

How long does bamboo take to grow underground?

竹生地下需几时

ས་ཁ་ལ་འབྱས་ནས་ཅི་འདྲ་རེད།⁷⁷

How long does bamboo take to sprout and reach the earth's surface?

破土萌发需几时

རྒྱ་ཡིས་གོ་ནས་ཅི་འདྲ་རེད།⁷⁸

How long do ears take to hear [bamboo growing]?

耳中听闻需几时

མིག་གིས་མཐོང་ནས་ཅི་འདྲ་རེད།⁷⁹

How long do eyes take to see [bamboo growing]?

目中所见需几时

ལན།

Answer:

答

སྐྱུག་ས་འོག་ལ་བསྐྱད་ནས་ལོ་གསུམ་རེད།⁸⁰

It takes three years for bamboo to grow underground.

竹生地下三年兮

⁷⁵ MT: སྐྱུག་སྐྱོམ་ནི་མ་བཅུག་ཚུ་ཡིས་གསོས།

⁷⁶ MT: སྐྱུག་ས་འོག་ལ་བསྐྱད་ནས་ཅི་འདྲ་རེད། UN, FY: སྐྱུག་ས་འོག་བསྐྱད་ནས་ཅི་འདྲ་རེད། TR: སྐྱུག་ས་ཅུ་བསྐྱད་ནས་ཅི་འདྲ་རེད།

⁷⁷ MT: ས་ཁ་ལ་འབྱས་ནས་ཅི་འདྲ་རེད། UN, FY: ས་ཁ་བྱད་ནས་ཅི་འདྲ་རེད། TR: ས་ཁ་བྱད་ནས་ཅི་འདྲ་རེད།

⁷⁸ UN, FY: རྒྱ་ཡིས་གོ་ནས་ཅི་འདྲ་རེད།

⁷⁹ MT, FY: མིག་གིས་མཐོང་ནས་ཅི་འདྲ་རེད།

⁸⁰ MT: སྐྱུག་ས་འོག་ལ་བསྐྱད་ནས་ལོ་གསུམ་རེད། UN: སྐྱུག་ས་འོག་བསྐྱད་ནས་ལོ་གསུམ་རེད། TR: སྐྱུག་ས་ཅུ་བསྐྱད་ནས་ལོ་གསུམ་རེད། FY: སྐྱུག་ས་འོག་བསྐྱད་ནས་ལོ་གསུམ་རེད།

ས་ཁ་ལ་འབྱུང་ནས་ཟླ་གསུམ་རེད།⁸¹ 破土萌发三月也

It takes three months for bamboo to sprout and reach the earth's surface.

རྒྱ་ཡིས་གོ་ནས་ཉིན་གསུམ་རེད།⁸² 耳中听闻三日也

It takes three days for ears to hear [bamboo growing].

མིག་གིས་མཐོང་ནས་དུས་གསུམ་རེད།⁸³ 目中所见三时矣

It takes three hours for eyes to see [bamboo growing].

སྒྲོང་གྱི་ས་ཡི་མཐོ་བ་ལ།⁸⁴ 于下部之坡地兮

On the slope of the lower land,

སྐྱུག་ཚོན་པོ་ལོ་མ་སིལ་སིལ་སིལ།⁸⁵ 竹叶青绿丰茂矣

Green bamboo leaves grow luxuriantly.

དྲི

问

Question:

སྐྱུག་ཚེགས་གཅིག་ཚེགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར།⁸⁶ 竹生发至一节兮

At the time bamboo reaches its first node,

གང་དང་གང་གི་དབྱ་ལྟ་རེད།⁸⁷ 孰与孰之战神耶

Which war god does it represent?

⁸¹ MT: ས་ཁ་ལ་འབྱུང་ནས་ཟླ་གསུམ་རེད། UN, FY: ས་ཁ་བྱུང་ནས་ལོ་གསུམ་རེད། TR: ས་ཁར་བྱུང་ནས་ལོ་གསུམ་རེད།

⁸² MT, UN, FY: རྒྱ་ཡིས་གོ་ནས་ཉིན་གསུམ་རེད།

⁸³ MT, UN, FY: མིག་གིས་མཐོང་ནས་དུས་གསུམ་རེད།

⁸⁴ MT: སྒྲོང་གྱི་ས་ཡི་མཐོ་བ་ལ།

⁸⁵ MT: སྐྱུག་ཚོན་པོ་ལོ་མ་སིལ་སིལ་སིལ།

⁸⁶ MT: སྐྱུག་ཚེགས་གཅིག་ཚེགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། UN, FY: སྐྱུག་ཚེགས་གཅིག་ཚེགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། TR: སྐྱུག་ཚེགས་གཅིག་ཚེགས་ནི་ལོན་པ་དེ།

⁸⁷ MT: གང་དང་གང་གི་དབྱ་ལྟ་རེད། UN: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་ཡན། TR: གཏམ་པས་གཏམ་པ་ཅི་ལ་གཏམ། FY: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

ཚིགས་གཉིས་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། ⁸⁸	竹生发至二节兮
At the time bamboo reaches its second node,	
གང་དང་གང་གི་དབང་ལྷ་རེད། ⁸⁹	孰与孰之战神耶
Which war god does it represent?	
ཚིགས་གསུམ་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། ⁹⁰	竹生发至三节兮
At the time bamboo reaches its third node,	
གང་དང་གང་གི་དབང་ལྷ་རེད། ⁹¹	孰与孰之战神耶
Which war god does it represent?	
ཚིགས་བཞི་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། ⁹²	竹生发至四节兮
At the time bamboo reaches its fourth node,	
གང་དང་གང་གི་དབང་ལྷ་རེད། ⁹³	孰与孰之战神耶
Which war god does it represent?	
ཚིགས་ལྔ་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། ⁹⁴	竹生发至五节兮
At the time bamboo reaches its fifth node,	

⁸⁸ MT: ཚིགས་གཉིས་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། UN, FY: ལྷ་གཉིས་ཚིགས་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། TR: ལྷ་གཉིས་ཚིགས་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ།

⁸⁹ MT: གང་དང་གང་གི་དབང་ལྷ་རེད། UN: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་ཕན། TR: གཏམ་པས་གཏམ་པ་ཅི་ལ་གཏམ། FY: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

⁹⁰ MT: ཚིགས་གསུམ་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། UN, FY: ལྷ་གཉིས་གསུམ་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། TR: ལྷ་གཉིས་གསུམ་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ།

⁹¹ MT: གང་དང་གང་གི་དབང་ལྷ་རེད། UN: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་ཕན། TR: གཏམ་པས་གཏམ་པ་ཅི་ལ་གཏམ། FY: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

⁹² MT: ཚིགས་བཞི་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། UN, FY: ལྷ་གཉིས་བཞི་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། TR: ལྷ་གཉིས་བཞི་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ།

⁹³ MT: གང་དང་གང་གི་དབང་ལྷ་རེད། UN: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་ཕན། TR: གཏམ་པས་གཏམ་པ་ཅི་ལ་གཏམ། FY: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

⁹⁴ MT: ཚིགས་ལྔ་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། UN, FY: ལྷ་གཉིས་ལྔ་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། TR: ལྷ་གཉིས་ལྔ་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ།

གང་དང་གང་གི་དགའ་ལྷ་རེད།⁹⁵ 孰与孰之战神耶
 Which war god does it represent?

ཚིགས་དྲུག་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར།⁹⁶ 竹生发至六节兮
 At the time bamboo reaches its sixth node,

གང་དང་གང་གི་དགའ་ལྷ་རེད།⁹⁷ 孰与孰之战神耶
 Which war god does it represent?

ཚིགས་བདུན་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར།⁹⁸ 竹生发至七节兮
 At the time bamboo reaches its seventh node,

གང་དང་གང་གི་དགའ་ལྷ་རེད།⁹⁹ 孰与孰之战神耶
 Which war god does it represent?

ཚིགས་བརྒྱད་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར།¹⁰⁰ 竹生发至八节兮
 At the time bamboo reaches its eighth node,

གང་དང་གང་གི་དགའ་ལྷ་རེད།¹⁰¹ 孰与孰之战神耶
 Which war god does it represent?

⁹⁵ MT: གང་དང་གང་གི་དགའ་ལྷ་རེད། UN: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་ཡན། TR: གཏམ་པས་གཏམ་པ་ཅི་ལ་གཏམ།
 FY: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

⁹⁶ MT: ཚིགས་དྲུག་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། UN, FY: ལྷུག་ཚིགས་དྲུག་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། TR: ལྷུག་ཚིགས་དྲུག་ཚིགས་ནི་ལོན་པ་དེ།

⁹⁷ MT: གང་དང་གང་གི་དགའ་ལྷ་རེད། UN: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་ཡན། TR: གཏམ་པས་གཏམ་པ་ཅི་ལ་གཏམ།
 FY: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

⁹⁸ MT: ཚིགས་བདུན་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། UN, FY: ལྷུག་ཚིགས་བདུན་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། TR: ལྷུག་ཚིགས་བདུན་ཚིགས་ནི་ལོན་པ་དེ།

⁹⁹ MT: གང་དང་གང་གི་དགའ་ལྷ་རེད། UN: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་ཡན། TR: གཏམ་པས་གཏམ་པ་ཅི་ལ་གཏམ།
 FY: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

¹⁰⁰ MT: ཚིགས་བརྒྱད་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། UN, FY: ལྷུག་ཚིགས་བརྒྱད་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། TR: ལྷུག་ཚིགས་བརྒྱད་ཚིགས་ནི་ལོན་པ་དེ།

¹⁰¹ MT: གང་དང་གང་གི་དགའ་ལྷ་རེད། UN: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་ཡན། TR: གཏམ་པས་གཏམ་པ་ཅི་ལ་གཏམ།
 FY: གཏམ་དང་གཏམ་པས་ཅི་ལ་གཏམ།

སྐྱུག་ཚིགས་དགུ་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར།¹⁰²

At the time bamboo reaches its ninth node,

竹生发至九节兮

གང་དང་གང་གི་དགུ་ལྷ་རེད།¹⁰³

Which war god does it represent?

孰与孰之战神耶

སྐྱུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

སྐྱུག་ཚིགས་གཅིག་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར།¹⁰⁴

Bamboo, reaching its first node,

竹生发至一节兮

ཕ་གཅིག་བྱ་གཅིག་དགུ་ལྷ་རེད།¹⁰⁵

Represents the war god of one father and one son.

一父一子之战神

ཚིགས་གཉིས་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར།¹⁰⁶

Bamboo, reaching its second node,

竹生发至二节兮

ཕ་གཅིག་བྱ་གཉིས་དགུ་ལྷ་རེད།¹⁰⁷

Represents the war god of one father and two sons.

一父二子之战神

¹⁰² UN, FY: སྐྱུག་ཚིགས་དགུ་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། ED: སྐྱུག་ཚིགས་དགུ་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར།

¹⁰³ UN: གང་དང་གང་གི་ལ་ཕན། TR: གང་པས་གང་པ་ཅི་ལ་གངས། FY: གང་དང་གང་པས་ཅི་ལ་གངས། ED: གང་དང་གང་གི་དགུ་ལྷ་རེད།

¹⁰⁴ MT: སྐྱུག་ཚིགས་གཅིག་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། UN, FY: སྐྱུག་ཚིགས་གཅིག་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། TR: སྐྱུག་ཚིགས་གཅིག་ཚིགས་ནི་ལོན་པ་དེ།

¹⁰⁵ MT, UN, TR, FY: ཕ་གཅིག་བྱ་གཅིག་དགུ་ལྷ་རེད།

¹⁰⁶ MT: ཚིགས་གཉིས་ཚིགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། UN: སྐྱུག་ཚིགས་གཉིས་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། TR: སྐྱུག་ཚིགས་གཉིས་ཚིགས་ནི་ལོན་པ་དེ། FY: ཚིགས་གཉིས་ཚིགས་ཀ་ལོན་པ་དེ།

¹⁰⁷ MT, UN, TR, FY: ཕ་གཅིག་བྱ་གཉིས་དགུ་ལྷ་རེད།

ཚོགས་གསུམ་ཚོགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར།¹⁰⁸ 竹生发至三节兮
Bamboo, reaching its third node,

ཕ་གཅིག་བྱ་གསུམ་དབྱ་ལྟ་རེད།¹⁰⁹ 一父三子之战神
Represents the war god of one father and three sons.

ཚོགས་བཞི་ཚོགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར།¹¹⁰ 竹生发至四节兮
Bamboo, reaching its fourth node,

ཕ་གཅིག་བྱ་བཞི་དབྱ་ལྟ་རེད།¹¹¹ 一父四子之战神
Represents the war god of one father and four sons.

ཚོགས་ལྔ་ཚོགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར།¹¹² 竹生发至五节兮
Bamboo, reaching its fifth node,

འབྲུང་བ་ལྔ་ཡི་དབྱ་ལྟ་རེད།¹¹³ 是为五大种战神
Represents the war god of the Five Elements.

ཚོགས་དྲུག་ཚོགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར།¹¹⁴ 竹生发至六节兮
Bamboo, reaching its sixth node,

མིའུ་རིགས་དྲུག་དབྱ་ལྟ་རེད།¹¹⁵ 是为六氏族战神
Represents the war god of six ancestral clans of Tibet.⁴

¹⁰⁸ MT: ཚོགས་གསུམ་ཚོགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། UN: ལྷུག་ཚོགས་གསུམ་ཚོགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། TR: ལྷུག་ཚོགས་གསུམ་ཚོགས་ནི་ལོན་པ་དེ། FY: ཚོགས་གསུམ་ཚོགས་ཀ་ལོན་པ་དེ།

¹⁰⁹ MT, UN, TR, FY: ཕ་གཅིག་བྱ་གསུམ་དབྱ་ལྟ་རེད།

¹¹⁰ MT: ཚོགས་བཞི་ཚོགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། UN: ལྷུག་ཚོགས་བཞི་ཚོགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། TR: ལྷུག་ཚོགས་བཞི་ཚོགས་ནི་ལོན་པ་དེ། FY: ཚོགས་བཞི་ཚོགས་ཀ་ལོན་པ་དེ།

¹¹¹ MT, UN: ཕ་གཅིག་བྱ་བཞི་དབྱ་ལྟ་རེད། TR, FY: ཕ་གཅིག་བྱ་བཞི་དབྱ་ལྟ་རེད།

¹¹² MT: ཚོགས་ལྔ་ཚོགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། UN: ལྷུག་ཚོགས་ལྔ་ཚོགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། TR: ལྷུག་ཚོགས་ལྔ་ཚོགས་ནི་ལོན་པ་དེ། FY: ཚོགས་ལྔ་ཚོགས་ཀ་ལོན་པ་དེ།

¹¹³ MT, UN, TR, FY: འབྲུང་བ་ལྔ་ཡི་དབྱ་ལྟ་རེད།

¹¹⁴ MT: ཚོགས་དྲུག་ཚོགས་ཀ་ལོན་དུས་དེར། UN: ལྷུག་ཚོགས་དྲུག་ཚོགས་ཀ་ལོན་པ་དེ། TR: ལྷུག་ཚོགས་དྲུག་ཚོགས་ནི་ལོན་པ་དེ། FY: ཚོགས་དྲུག་ཚོགས་ཀ་ལོན་པ་དེ།

¹¹⁵ MT: མིའུ་རིགས་དྲུག་དབྱ་ལྟ་རེད། UN: མེ་ཡི་རི་ཡི་དབྱ་ལྟ་རེད། TR: མེ་རི་རི་ཡི་དབྱ་ལྟ་རེད། FY: མེ་འུ་རི་ཡི་དབྱ་ལྟ་རེད།

དྲི

问

Question:

བྱ་ཞེ་རུས་ཅན་དེ་ནགས་ལ་སོང་།¹²²

勤勉儿郎赴山林

The diligent man went to the forest,

ནགས་ལ་སོང་ནས་ཤིང་ཞིག་བཅད།¹²³

赴山林以伐木矣

To chop wood.

ཁ་ཤིང་དང་མ་བྱུག་སྐྱུག་དང་བྱུག་¹²⁴

不见林木见竹兮

He saw bamboo and not wood.

སྐྱུག་མ་གཅོད་བྱེད་མིང་གསུམ་ཤོད།¹²⁵

释采竹之三种器

Please elucidate the three tools used for collecting bamboo.

སྐྱུག་བཅད་པ་ཅི་ཡིས་བཅད་ནི་རེད།¹²⁶

何器用以砍竹耶

What was used to cut the bamboo?

སྐྱུག་བྲེགས་པ་ཅི་ཡིས་བྲེགས་ནི་རེད།¹²⁷

何器用以葺竹耶

What was used to prune the bamboo?

སྐྱུག་གཟུས་པ་ཅི་ཡིས་གཟུས་ནི་རེད།¹²⁸

何器用以缚竹耶

What was used to tie the bamboo together?

¹²² MT, UN, TR, FY: བྱ་ཞེ་རུས་ཅན་དེ་ནགས་ལ་སོང་།

¹²³ MT: ནགས་ལ་སོང་ནས་ཤིང་ཞིག་བཅད། UN, TR, FY: ལྷོ་སྐྱུག་ནགས་ལ་ཤིང་འབྲུ་སོང་།

¹²⁴ MT, FY: ཁ་ཤིང་དང་མ་བྱུག་སྐྱུག་དང་བྱུག UN: ཁ་ཤིང་ལ་མ་བྱུག་སྐྱུག་ལ་བྱུག TR: དེ་ཤིང་དང་མ་བྱུག་སྐྱུག་དང་བྱུག

¹²⁵ MT: སྐྱུག་མ་གཅོད་བྱེད་མིང་གསུམ་ཤོད།

¹²⁶ MT: སྐྱུག་བཅད་པ་ཅི་ཡིས་བཅད་ནི་རེད། TR: སྐྱུག་གཅོད་པ་ཅི་ཡིས་བཅད་ནི་རེད། UN, FY: སྐྱུག་གཅོད་པ་ཅི་ཡི་བཅད་ནི་རེད།

¹²⁷ MT: སྐྱུག་བྲེགས་པ་ཅི་ཡིས་བྲེགས་ནི་རེད། TR: སྐྱུག་འབྲེག་པ་ཅི་ཡིས་བྲེགས་ནི་རེད། UN, FY: སྐྱུག་འབྲེག་པ་ཅི་ཡི་བྲེགས་ནི་རེད།

¹²⁸ MT, TR: སྐྱུག་གཟུས་པ་ཅི་ཡིས་གཟུས་ནི་རེད། UN, FY: སྐྱུག་གཟུས་པ་ཅི་ཡི་གཟུས་ནི་རེད།

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

སླུག་མ་གཅོད་བྱེད་མིང་གསུམ་དེ།¹²⁹

The three tools for collecting bamboo are as follows:

言采竹之三器兮

སླུག་གཅོད་བྱེད་ལྟ་རེ་ལྟ་རྒྱུང་རེད།¹³⁰

The small axe was used to cut the bamboo.

细斧用以砍竹也

སླུག་འབྲེག་པ་ཟོར་བ་ཕྱོན་པོས་བྲེགས།¹³¹

The greyish-blue sickle was used to prune the bamboo.

青镰用以葺竹也

སླུག་གཟུས་པ་སྐྱ་སོར་ལྡ་ཡིས་གཟུས།¹³²

Fingers were used to help tie the bamboo together.

五指以藤缚竹也

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

སླུག་འཁུར་བྱེད་ཅི་ཡིས་ཁུར་ནི་རེད།¹³³

What was used to carry the bamboo?

何物用以负竹耶

¹²⁹ MT: སླུག་མ་གཅོད་བྱེད་མིང་གསུམ་དེ།

¹³⁰ MT: སླུག་གཅོད་བྱེད་ལྟ་རེ་ལྟ་རྒྱུང་རེད། UN: སླུག་གཅོད་པ་ལྟ་རེ་ལྟ་རྒྱུང་རེད། TR: སླུག་གཅོད་པ་ལྟེ་ལྟེ་དང་ལྟ་རེས་བཅད། FY: སླུག་གཅོད་པ་ལྟ་རེ་ལྟ་རྒྱུང་བཅད།

¹³¹ MT: སླུག་འབྲེག་པ་ཟོར་བ་ཕྱོན་པོས་བྲེགས། UN, TR, FY: འབྲེག་པ་ལྟེ་ཟོར་བ་ཕྱོན་པོས་བྲེགས།

¹³² MT: སླུག་གཟུས་པ་སྐྱ་སོར་ལྡ་ཡིས་གཟུས། UN: གཟུས་པ་སྐྱ་སྐྱ་གཟུས་སྐྱིའི་གཟུས། TR: གཟུས་པ་གཟུ་ཟླ་བཞིན་དུ་གཟུས། FY: གཟུས་པ་སྐྱ་སྐྱ་གཟུས་སྐྱི་གཟུས།

¹³³ MT: སླུག་འཁུར་བྱེད་ཅི་ཡིས་ཁུར་ནི་རེད། UN: སླུག་ཁུར་བྱེད་ཅི་ཡི་ཁུར་ནི་རེད། TR: སླུག་ཁུར་སར་ཅི་ཡིས་ཁུར་ནི་རེད། FY: སླུག་ཁུར་བྱེད་ཅི་ཡིས་ཁུར་ནི་རེད།

སྐྱུག་འཁུར་སྟོན་ཅི་ཡིས་སྟོན་ནི་རེད།¹³⁴

何物用以承竹耶

What was used to cushion the bamboo?

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེཤོག

尔作答之莫迟误

Please answer my questions without further ado.

ལན།

答

Answer:

སྐྱུག་འཁུར་ཉེད་ཤུ་རྩུས་སྐྱ་རྩུས་རེད།¹³⁵

麋鹿麋鹿筋以负

Deer and musk deer sinews were used to carry the bamboo.

སྐྱུག་འཁུར་སྟོན་ཤུ་སྐྱགས་སྐྱ་སྐྱགས་རེད།¹³⁶

麋鹿麋鹿皮以承

Deer and musk deer leather were used to cushion the bamboo.

སྐྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

སྐྱུག་སྲིབ་རེ་སྲིབ་ལ་ཅི་ལྟར་ཁྱར།¹³⁷

山阴何以运竹耶

How was the bamboo carried on the shady side of each mountain?

ཉིན་རེ་ཉིན་ལ་ཅི་ལྟར་ཁྱར།¹³⁸

山阳何以运竹耶

How was the bamboo carried on the sunny side of each mountain?

¹³⁴ MT: སྐྱུག་འཁུར་སྟོན་ཅི་ཡིས་སྟོན་ནི་རེད།

¹³⁵ MT: སྐྱུག་འཁུར་ཉེད་ཤུ་རྩུས་སྐྱ་རྩུས་རེད། UN, FY: ཁུར་སྐྱུད་ཤུ་རྩུས་སྐྱ་རྩུས་རེད།

¹³⁶ MT: སྐྱུག་འཁུར་སྟོན་ཤུ་སྐྱགས་སྐྱ་སྐྱགས་རེད།

¹³⁷ MT, FY: སྐྱུག་སྲིབ་རེ་སྲིབ་ལ་ཅི་ལྟར་ཁྱར། UN: སྐྱུག་སྲིབ་རེ་སྲིབ་ལ་ཇི་ལྟར་ཁྱར། TR: སྐྱུག་སྲིབ་རེ་སྲིབ་ལ་ཅི་ཡིས་ཁྱར།

¹³⁸ MT, FY: ཉིན་རེ་ཉིན་ལ་ཅི་ལྟར་ཁྱར། UN: ཉིན་རེ་ཉིན་ལ་ཇི་ལྟར་ཁྱར། TR: ཉིན་རེ་ཉིན་ལ་ཅི་ཡིས་ཁྱར།

ལུང་རེ་ལུང་ལ་ཅི་ལྟར་ཁྱར།¹³⁹

山谷何以运竹耶

How was the bamboo carried in every valley?

ལན།

答

Answer:

སྲིབ་རེ་སྲིབ་ལ་ལུར་དུས་དེར།¹⁴⁰

每每至山之阴兮

Carrying the bamboo on the shady side of each mountain,

སྟག་དམར་པོ་བཞིན་དུ་ངར་ནས་སོང།¹⁴¹

如赤虎生猛而行

[He] was like a fierce tiger, walking vigorously.

ཉིན་རེ་ཉིན་ལ་ལུར་དུས་དེར།¹⁴²

每每至山之阳兮

Carrying the bamboo on the sunny side of each mountain,

ལྷུང་འབྲུག་ཚོན་བཞིན་དུ་མགྲོགས་པོར་སོང།¹⁴³

如龙鹏迅疾而行

[He] was like Khyung and dragon, walking swiftly.

ལུང་རེ་ལུང་ལ་ལུར་དུས་དེར།¹⁴⁴

每每至山之谷兮

Carrying the bamboo in every valley,

ཁ་ནས་སྐྱ་གསུམ་སྒངས་ནས་སོང།¹⁴⁵

且歌且咏且行路

He was singing songs all the way.

139 MT: ལུང་རེ་ལུང་ལ་ཅི་ལྟར་ཁྱར། UN: ལམ་རེ་ལམ་ལ་ཇི་ལྟར་ཁྱར། TR: ལམ་དང་ལམ་ལ་ཅི་ཡིས་ཁྱར། FY: ལམ་རེ་ལམ་ལ་ཅི་ལྟར་ཁྱར།

140 MT: སྲིབ་རེ་སྲིབ་ལ་ལུར་དུས་དེར། UN, FY: སྲིབ་རེ་སྲིབ་ལ་ལུར་དུས་དེར། TR: སྲིབ་རེ་སྲིབ་ལ་ལུར་དུས་དེར།

141 MT: སྟག་དམར་པོ་བཞིན་དུ་ངར་ནས་སོང། UN, FY: སྟག་དམར་པོ་བཞིན་དུ་ངར་གིས་ཁྱར། TR: སྟག་དམར་པོ་བཞིན་དུ་ངར་ནས་སོང།

142 MT, UN, FY: ཉིན་རེ་ཉིན་ལ་ལུར་དུས་དེར། TR: ཉིན་རེ་ཉིན་ལ་ལུར་དུས་དེར།

143 MT: ལྷུང་འབྲུག་ཚོན་བཞིན་དུ་མགྲོགས་པོར་སོང། UN, FY: ལྷུང་འབྲུག་བཞིན་དུ་མགྲོགས་པོར་སོང། TR: ལྷུང་འབྲུག་བཞིན་དུ་མགྲོགས་པོར་སོང།

144 MT: ལུང་རེ་ལུང་ལ་ལུར་དུས་དེར། UN, FY: ལམ་རེ་ལམ་ལ་ལུར་དུས་དེར། TR: ལམ་དང་ལམ་ལ་ལུར་དུས་དེར།

145 MT: ཁ་ནས་སྐྱ་གསུམ་སྒངས་ནས་སོང། UN: ཁ་ནས་སྐྱ་རེ་ལངས་ནས་སོང། TR: ཁ་ནས་སྐྱ་རེ་ལེན་བཞིན་སོང། FY: ཁ་ནས་སྐྱ་རེ་ལངས་ནས་སོང།

དྲི།

问

Question:

ལུང་ནས་མདའ་མཁན་ཡུལ་ལ་ཐོན།¹⁴⁶

运竹行至箭坊兮

The bamboo was carried to the arrow-maker's place.

མདའ་མཁན་པོ་མོ་ཕྱག་བཟང་པོ།¹⁴⁷

箭坊男女手灵巧

The male and female arrow makers were dexterous.

མདའ་ཉན་ནི་སྐྱག་དེ་ཅི་འདྲ་སྣང་།¹⁴⁸

竹宜作箭者几何

How many culms of bamboo were usable for making arrows?

མདའ་མི་ཉན་སྐྱག་དེ་ཅི་འདྲ་སྣང་།¹⁴⁹

竹毋作箭者几何

How many culms of bamboo were unusable for making arrows?

སྐྱུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

མདའ་མཁན་པོ་མོས་བཤད་རྒྱ་དེ།¹⁵⁰

男女箭匠如是说

According to the male and female arrow makers,

མདའ་ཉན་ནི་སྐྱག་དེ་གངས་ཀ་སྣང་།¹⁵¹

宜作箭之竹可数

Usable culms of bamboo for making arrows were countable.

146 MT: ལུང་ནས་མདའ་མཁན་ཡུལ་ལ་ཐོན། UN, TR, FY: སྐྱག་མདའ་མཁན་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར།

147 MT, UN, FY: མདའ་མཁན་པོ་མོ་ཕྱག་བཟང་པོ།

148 MT: མདའ་ཉན་ནི་སྐྱག་དེ་ཅི་འདྲ་སྣང་། UN, FY: མདའ་ཉན་མི་སྐྱག་དེ་ཅི་འདྲ་ཡོད། TR: མདའ་རན་ནི་སྐྱག་དེ་ཅི་འདྲ་ཡོད།

149 MT: མདའ་མི་ཉན་སྐྱག་དེ་ཅི་འདྲ་སྣང་། UN, TR, FY: མདའ་མི་ཉན་སྐྱག་དེ་ཅི་འདྲ་ཡོད།

150 MT: མདའ་མཁན་པོ་མོས་བཤད་རྒྱ་དེ། UN: མདའ་མཁན་པོ་མོ་ཟེར་བ་ཡིན་ན། TR: མདའ་མཁན་པོ་མོས་ཟེར་བ་ན། FY: མདའ་མཁན་པོ་མོ་ཟེར་ཡིན།

151 MT: མདའ་ཉན་ནི་སྐྱག་དེ་གངས་ཀ་སྣང་། UN, FY: མདའ་ཉན་མི་སྐྱག་དེ་གངས་ཡོད་རེད། TR: མདའ་རན་ནི་སྐྱག་དེ་གངས་ཡོད་རེད།

མདའ་མི་ཉན་སྐྱུག་དེ་གངས་མེད་སྣང་།¹⁵² 不宜作箭竹无数
 Unusable culms of bamboo for making arrows were uncountable.

དྲི 问
 Question:

སྐྱུག་དཀར་པོ་མིག་ལ་འཇོག་དུས་དེར།¹⁵³ 审度白竹之时兮
 When the white bamboo was observed,

སྐྱུག་དེར་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམས།¹⁵⁴ 其心中作何想耶
 What did [the arrow maker] wish for the bamboo?

སྐྱུག་མདའ་དེ་ལྗོང་ལ་འཇོག་དུས་དེར།¹⁵⁵ 彼箭卡入槽扣时
 When the arrow was notched,

སྐྱུག་དེར་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམས།¹⁵⁶ 其心中作何想耶
 What did [the arrow maker] wish for the bamboo?

སྐྱུག་མདའ་དེ་འབེན་ལ་འཕེན་དུས་དེར།¹⁵⁷ 彼箭引发向靶时
 When that arrow was shot at its target,

སྐྱུག་དེར་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམས།¹⁵⁸ 其心中作何想耶
 What did [the arrow maker] wish for the bamboo?

152 MT: མདའ་མི་ཉན་སྐྱུག་དེ་གངས་མེད་སྣང་། UN, FY: མདའ་མི་ཉན་སྐྱུག་དེ་གངས་མེད་རེད། TR: མདའ་མི་རན་སྐྱུག་དེ་གངས་མེད་རེད།

153 MT: སྐྱུག་དཀར་པོ་མིག་ལ་འཇོག་དུས་དེར། UN: སྐྱུག་དཀར་པོ་མིག་ལ་བཞག་དུས་དེར། FY: སྐྱུག་དཀར་པོ་མིག་ལ་བཞག་དུས་དྲི།

154 MT, UN, FY: སྐྱུག་དེ་ལི་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ། ED: སྐྱུག་དེར་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམས།

155 UN: མདའ་ལྗོང་གསེག་ལ་འཕེན་དུས་དེར། TR: སྐྱུག་མདའ་དེ་ལྗོང་ལ་བཞག་དུས་དེར། FY: མདའ་ལྗོང་ཟག་ལ་འཕེན་དུས་དེར། ED: སྐྱུག་མདའ་དེ་ལྗོང་ལ་འཇོག་དུས་དེར།

156 UN, TR, FY: སྐྱུག་དེ་ལི་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ། ED: སྐྱུག་དེར་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམས།

157 UN, TR, FY: མདའ་ལོན་ཀྲོག་འབེན་ལ་འཕེན་དུས་དེར། TR: སྐྱུག་མདའ་དེ་འབེན་ལ་འཕེན་དུས་དེར།

158 UN, FY: སྐྱུག་དེ་ལི་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམ། ED: སྐྱུག་དེར་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམས།

ལན།

答

Answer:

སྐྱུག་དཀར་པོ་མིག་ལ་འཛོག་དུས་དེར།¹⁵⁹

审度白竹之时兮

When the white bamboo was observed,

སྐྱུག་འབྲོག་གི་མ་འཇུག་སྐྱུག་ཚེན་མཁྲེན།¹⁶⁰

所思竹身勿弯曲

The wish was for the bamboo shaft not to bend.

སྐྱུག་མདའ་དེ་ལྗོང་ལ་འཛོག་དུས་དེར།¹⁶¹

彼箭卡入槽扣时

When the arrow was notched,

སྐྱུག་གསེག་གི་མ་འཇུག་སྐྱུག་ཚེན་མཁྲེན།¹⁶²

所思竹身勿倾斜

The wish was for the bamboo shaft not to tilt.

སྐྱུག་མདའ་དེ་འབེན་ལ་འཕེན་དུས་དེར།¹⁶³

彼箭引发向靶时

When the arrow was shot at its target,

སྐྱུག་ཡོ་གི་མ་འཇུག་སྐྱུག་ཚེན་མཁྲེན།¹⁶⁴

所思竹身勿偏移

The wish was for the bamboo shaft not to veer off to one side.

དྲི།

问

Question:

མདའ་མཁའ་པོ་མོས་ཟེར་བ་ན།¹⁶⁵

男女箭匠如是说

According to the male and female arrow makers,

¹⁵⁹ UN, FY: སྐྱུག་དཀར་པོ་མིག་ལ་འཛོག་དུས་དེར།

¹⁶⁰ UN, FY: སྐྱུག་འབྲོག་གི་མ་འཇུག་སྐྱུག་ཚེན་མཁྲེན། TR: སྐྱུག་འབྲོག་གི་མ་འཇུག་སྐྱུག་ཚེན་མཁྲེན།

¹⁶¹ UN: མདའ་ལྗོང་གསེག་ལ་འཕེན་དུས་དེར། TR: སྐྱུག་མདའ་དེ་ལྗོང་ལ་འཛོག་དུས་དེར།

¹⁶² UN, FY: སྐྱུག་ཞེད་གི་མ་འཇུག་སྐྱུག་ཚེན་མཁྲེན། TR: སྐྱུག་གཟུར་གི་མ་འཇུག་སྐྱུག་ཚེན་མཁྲེན། ED: སྐྱུག་གསེག་གི་མ་འཇུག་སྐྱུག་ཚེན་མཁྲེན།

¹⁶³ UN, FY: ཡོན་ཀྲོག་འབེན་ལ་འཕེན་དུས་དེར། TR: སྐྱུག་མདའ་དེ་འབེན་ལ་འཕེན་དུས་དེར།

¹⁶⁴ UN, FY: སྐྱུག་གི་ཁ་མཚུག་སྐྱུག་ཚེན་མཁྲེན། ED: སྐྱུག་ཡོ་གི་མ་འཇུག་སྐྱུག་ཚེན་མཁྲེན།

¹⁶⁵ UN, TR, FY: མདའ་མཁའ་པོ་མོ་ཟེར་བ་ན། ED: མདའ་མཁའ་པོ་མོས་ཟེར་བ་ན།

མདའ་ལ་མི་མཐོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།¹⁶⁶

Every element in an arrow is essential.

作箭所需勿缺者

མདའ་ལ་མཐོ་བའི་དྲང་གསུམ་ཤོད།¹⁶⁷

Please tell of the three straight elements of the arrow.

释箭所需三种直

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

མདའ་ལ་མཐོ་བའི་དྲང་གསུམ་དྲེ།¹⁶⁸

The three straight elements are as follows:

言箭所需三种直

དཔའ་བོ་རྒྱུད་དྲང་ཆེ་རྟགས་ཅན།¹⁶⁹

The moral uprightness of the brave man,

英武儿郎心性直

ཤིང་དྲང་དེ་ལ་ལྟ་བ་དྲེ།¹⁷⁰

Examining the straightness of the shaft,

考量木料之笔直

ཤིང་དེ་མ་རེད་དྲང་དེ་རེད།¹⁷¹

Rather than the shaft itself.

非其木也为其直

མདའ་ལ་མཐོ་བའི་དྲང་གསུམ་རེད།¹⁷²

These are the three straight elements of the arrow.

箭需三种直如是

¹⁶⁶ UN, TR, FY: མདའ་ལ་མི་མཐོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།

¹⁶⁷ UN, TR, FY: མདའ་ལ་མཐོ་བའི་དྲང་གསུམ་ཤོད།

¹⁶⁸ ED: མདའ་ལ་མཐོ་བའི་དྲང་གསུམ་དྲེ།

¹⁶⁹ UN, FY: དཔའ་བོ་རྒྱུད་བྱང་ཆེས་རྟགས་རྒྱག TR: དཔའ་བོ་རྒྱུད་དྲང་ཆེ་རྟགས་ཅན།

¹⁷⁰ UN, FY: ཤིང་དྲང་དེ་ལ་ལྟ་བ་དྲེ། TR: ཤིང་དྲང་དེ་ལ་བཟླ་བ་དྲེ།

¹⁷¹ UN, FY: ཤིང་དེ་མ་རེད་དྲང་དེ་རེད། TR: ཤིང་བདེ་མ་རེད་དྲང་བདེ་རེད།

¹⁷² UN: མདའ་ལ་མཐོ་བའི་དྲང་གསུམ་རེད། TR, FY: མདའ་ལ་མཐོ་བའི་དྲང་གསུམ་ཡིན།

ལྷན་པོ་ལེ་ལོ་ལ་དེ་ལྷན་པོ་ལ།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི

问

Question:

མདའ་ལ་མི་མཐོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།¹⁷³

彼箭所需勿缺者

Every element in an arrow is essential.

མདའ་ལ་མཐོ་བའི་མདེུ་གསུམ་ཤོད།¹⁷⁴

释箭所需三种簇

Please describe the three arrowheads of the arrow.

ལན།

答

Answer:

མདའ་ལ་མཐོ་བའི་མདེུ་གསུམ་དེ།¹⁷⁵

言箭所需三种簇

The three arrowheads are as follows:

ཕ་ཀླན་རེ་བྱ་རེ་བོས་བཞག་ཡོད།¹⁷⁶

召集各个父与子

Pairs of fathers and sons were summoned,

འབོད་སར་གྱི་དང་མཚོན་གསུམ་བྱོན།¹⁷⁷

携带刀剑等三器

Arriving at the place with three weapons, including a sword.

ཉི་ཙ་ལག་ཏུ་གྱི་ལྷར་བྱོན།¹⁷⁸

铁砧如刀剑在手

An anvil in hand was like a knife.

¹⁷³ UN, FY: མདའ་ལ་མི་མཐོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།

¹⁷⁴ UN, FY: མདའ་ལ་མཐོ་བའི་མདེུ་གསུམ་ཤོད།

¹⁷⁵ ED: མདའ་ལ་མཐོ་བའི་མདེུ་གསུམ་དེ།

¹⁷⁶ UN, FY: ཕ་ཀླན་རེ་བྱ་རེ་བོས་བཞག་ཡོད།

¹⁷⁷ UN: འབོད་སར་གྱི་དང་མཚོན་གསུམ་བྱོན། FY: འབོད་སར་གྱི་དང་མཚོན་གསུམ་བྱོན།

¹⁷⁸ UN, FY: ཉི་ཙ་ལག་ཏུ་གྱི་ལྷར་བྱོན།

ཐོ་བ་ལག་ཏུ་མདེུ་ལྟར་བྱོན།¹⁷⁹

A hammer in hand was like an arrowhead.

铁锤如箭簇在手

མདེུ་མདུང་རལ་གྱི་མཚོན་གྱིས་བརྟུངས།¹⁸⁰

Arrowheads, spear, and sword were crafted.

锻打箭簇矛剑兮

ཆེ་ཆུང་མང་བས་བྱར་དུ་བརྟུངས།¹⁸¹

A great number of [arrowheads] in large and small sizes were forged separately.

大小众多分别锻

མདའ་ལ་མཐོ་བའི་མདེུ་གསུམ་ཡིན།¹⁸²

These are the three arrowheads of the arrow.

箭需三种簇如是

དྲི།

Question:

问

མདའ་དེ་ལ་མི་མཐོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།¹⁸³

Every element in an arrow is essential.

彼箭所需勿缺者

མདའ་དེ་ལ་མཐོ་བའི་རྩུས་གསུམ་ཤོད།¹⁸⁴

Please describe the three sinews of the arrow.

释箭所需三种筋

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

¹⁷⁹ UN, FY: ཐོ་བ་ལག་ཏུ་མདེུ་ལྟར་བྱོན།

¹⁸⁰ UN: མདེུ་མདུང་རལ་གྱི་མཚོན་གྱི་རྟུང། FY: མདེུ་བརྟུང་རལ་གྱི་མཚོན་གྱིས་བརྟུང། ED: མདེུ་མདུང་རལ་གྱི་མཚོན་གྱིས་བརྟུངས།

¹⁸¹ UN: ཆེ་ཆུང་མང་བས་བྱར་དུ་བརྟུང། FY: ཆེ་ཆུང་མང་བས་བྱར་དུ་བརྟུང། ED: ཆེ་ཆུང་མང་བས་བྱར་དུ་བརྟུངས།

¹⁸² UN, FY: མདའ་ལ་མཐོ་བའི་མདེུ་གསུམ་ཡིན།

¹⁸³ UN, TR, FY: མདའ་དེ་ལ་མི་མཐོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།

¹⁸⁴ UN, TR, FY: མདའ་དེ་ལ་མཐོ་བའི་རྩུས་གསུམ་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

མདའ་དེ་ལ་མཐོ་བའི་རྩུས་གསུམ་དེ།¹⁸⁵

言箭所需三种筋

The three sinews are as follows:

ཤུ་བ་རག་པའི་སྐལ་རྩུས་གཅིག་པེ།¹⁸⁶

一者麋鹿之背筋

The back sinew of the yellowish deer,

འབྲི་གཡག་ཐོན་མོའི་རྩ་རྩུས་གཉིས།¹⁸⁷

二者青牦牦胫筋

The leg sinew of the grayish-blue yak and female yak.

འབྲོང་གཡག་ཁམ་པའི་སྲུག་རྩུས་གསུམ།¹⁸⁸

三者褐野牛蹄筋

The trotter sinew of the reddish-brown yak and wild yak.

མདའ་ལ་མཐོ་བའི་རྩུས་གསུམ་རེད།¹⁸⁹

箭需三种筋如是

These are the three sinews of the arrow.

དྲི།

问

Question:

མདའ་ལ་མི་མཐོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།¹⁹⁰

彼箭所需勿缺者

Every element in an arrow is essential.

¹⁸⁵ ED: མདའ་དེ་ལ་མཐོ་བའི་རྩུས་གསུམ་དེ།

¹⁸⁶ UN, FY: ཤུ་བ་རག་པའི་སྐལ་རྩུས་གཅིག་པེ། TR: ཤུ་བ་དགོ་བའི་སྐལ་རྩུས་གཅིག་པེ། ED: ཤུ་བ་རག་པའི་སྐལ་རྩུས་གཅིག་པེ།

¹⁸⁷ UN: འབྲི་གཡག་ཐོན་མོའི་རྩ་རྩུས་གཉིས། FY: འབྲི་གཡག་ཐོན་མོའི་རྩ་རྩུས་གཉིས། TR: འབྲི་གཡག་རག་པའི་རྩ་རྩུས་གཉིས། ED: འབྲི་གཡག་ཐོན་མོའི་རྩ་རྩུས་གཉིས།

¹⁸⁸ UN, FY: འབྲོང་གཡག་ཁམ་པའི་སྲུག་རྩུས་གསུམ། TR: འབྲོང་གཡག་དར་མའི་སྲུག་རྩུས་གསུམ། ED: འབྲོང་གཡག་ཁམ་པའི་སྲུག་རྩུས་གསུམ།

¹⁸⁹ UN, TR: མདའ་ལ་མཐོ་བའི་རྩུས་གསུམ་རེད། FY: མདའ་ལ་མཐོ་བའི་རྩུས་གསུམ་རེད།

¹⁹⁰ UN, TR, FY: མདའ་ལ་མི་མཐོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།

མདའ་ལ་མཁོ་བའི་སླིབ་གསུམ་ཤོད།¹⁹¹

释箭所需三种胶

Please describe the three types of glue used in an arrow.

ལན།

答

Answer:

མདའ་དེ་ལ་མཁོ་བའི་སླིབ་གསུམ་དེ།¹⁹²

言箭所需三种胶

The three types of glue are as follows:

མཚོ་ཡི་ནང་གི་ཉ་སླིབ་རེད།¹⁹³

一者湖海之鱼胶

Fish glue from the lake,

བར་གྱི་སྦྱིད་གྱི་སྦྱིད་སླིབ་རེད།¹⁹⁴

二者牛犊之皮胶

Calf leather glue,

རུས་གྱི་ཚེ་ཡི་རུས་སླིབ་རེད།¹⁹⁵

三者骨尖之骨胶

Bone glue from the bone tip.

མདའ་ལ་མཁོ་བའི་སླིབ་གསུམ་རེད།¹⁹⁶

箭需三种胶如是

These are the three types of arrow glue.

¹⁹¹ MT, UN, TR, FY: མདའ་ལ་མཁོ་བའི་སླིབ་གསུམ་ཤོད།

¹⁹² MT: མདའ་དེ་ལ་མཁོ་བའི་སླིབ་གསུམ་དེ།

¹⁹³ MT: མཚོ་ཡི་ནང་གི་ཉ་སླིབ་རེད། UN, TR, FY: སླད་གྱི་ཚུ་མོ་ཉ་སླིབ་གཅིག

¹⁹⁴ MT: བར་གྱི་སྦྱིད་གྱི་སྦྱིད་སླིབ་རེད། UN: བོད་གྱི་ཨ་ཁྱད་ཕྱོད་སླིབ་གཉིས། TR: བོད་གྱི་ཨ་ཁྱད་ཕྱོད་སླིབ་གཉིས། FY: བོད་གྱི་ཨ་ཁྱད་ཕྱོད་སླིབ་གཉིས།

¹⁹⁵ MT: རུས་གྱི་ཚེ་ཡི་རུས་སླིབ་རེད། UN, FY: འབོང་ཐོན་པོ་ཡི་རུས་སླིབ་གསུམ། TR: འབོང་ཐོན་པོ་རུས་སླིབ་གསུམ་དེ།

¹⁹⁶ UN, TR: མདའ་ལ་མཁོ་བའི་སླིབ་གསུམ་རེད། FY: མདའ་ལ་མཁོ་བའི་སླིབ་གསུམ་རེད།

མདའ་རྒྱུང་བ་ལ་ཡི་སྐག་དེའི་རེད།²⁰¹

Eagle feather for the second arrow.

二者苍鹰之羽翎

མདའ་གསུམ་པ་ལྷག་པའི་ལྷག་བྱའི་རེད།²⁰²

Night owl feather for the third arrow.

三者鸱鸢之羽翎

མདའ་ལ་མཐོ་བའི་སྐྱོ་གསུམ་རེད།²⁰³

These are the arrow's three types of feather fletching.

箭需三种翎如是

སྐྱེ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

མདའ་ལ་མི་མཐོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།²⁰⁴

Every element in an arrow is essential.

彼箭所需勿缺者

མདའ་ལ་བཏགས་པའི་སྐྱོ་བཞི་ཤོད།²⁰⁵

Please explain the four feathers attached to the arrow.

释箭严饰之四翎

ལན།

Answer:

答

མདའ་ལ་བཏགས་པའི་སྐྱོ་བཞི་དེ།²⁰⁶

The four feathers attached to the arrow are as follows:

言箭镶嵌四翎貌

²⁰¹ MT: མདའ་རྒྱུང་བ་ལ་ཡི་སྐག་དེའི་རེད།

²⁰² MT: མདའ་གསུམ་པ་ལྷག་པའི་ལྷག་བྱའི་རེད།

²⁰³ UN, TR, FY: མདའ་ལ་མཐོ་བའི་སྐྱོ་གསུམ་རེད།

²⁰⁴ ED: མདའ་ལ་མི་མཐོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།

²⁰⁵ UN, TR, FY: མདའ་ལ་བཏགས་པའི་སྐྱོ་བཞི་ཤོད།

²⁰⁶ ED: མདའ་ལ་བཏགས་པའི་སྐྱོ་བཞི་དེ།

མདའ་ལ་སྒྲོ་གཅིག་འགྲིག་སོང་ན།²⁰⁷ 一翎镶嵌于箭时
When the first feather is placed,

གསེར་གྱི་ལྷ་ཁང་བསྐྱངས་པ་འདྲ།²⁰⁸ 若金色神庙耸立
It is like a golden temple being raised.

མདའ་ལ་སྒྲོ་གཉིས་འགྲིག་སོང་ན།²⁰⁹ 二翎镶嵌于箭时
When the second feather is placed,

བྱ་ཚོད་ཐང་ལ་བབས་པ་འདྲ།²¹⁰ 若鹰骤落平原矣
It is like a vulture landing in a pasture.

མདའ་ལ་སྒྲོ་གསུམ་འགྲིག་སོང་ན།²¹¹ 三翎镶嵌于箭时
When the third feather is placed,

སྐྱག་མོ་གཟུག་ལ་གཞོལ་བ་འདྲ།²¹² 若雌鹰降以猎食
It is like an eagle swooping down onto its prey.

མདའ་ལ་སྒྲོ་བཞི་འགྲིག་སོང་ན།²¹³ 四翎镶嵌于箭时
When the fourth feather is placed,

རྒྱལ་པོ་སྡེ་བཞི་བཞུགས་པ་འདྲ།²¹⁴ 若四大天王现矣
It is like the Four Great Kings descending.

མདའ་ལ་བཏགས་པའི་སྒྲོ་བཞི་རེད།²¹⁵ 箭所嵌四翎如是
These are the four feathers of the arrow.

²⁰⁷ UN, TR, FY: མདའ་ལ་སྒྲོ་གཅིག་འགྲིག་སོང་ན།
²⁰⁸ UN, FY: གསེར་གྱི་ལྷ་ཁང་མངོན་སྲིད་ལྟ་བུ་ལྷ་ཁང་བསྐྱངས་པ་འདྲ། TR: གསེར་གྱི་ལྷ་ཁང་བསྐྱངས་པ་འདྲ།
²⁰⁹ UN, TR, FY: མདའ་ལ་སྒྲོ་གཉིས་འགྲིག་སོང་ན།
²¹⁰ UN, FY: བྱ་ཚོད་ཐང་ལ་བབས་པ་འདྲ། TR: བྱ་ཚོད་ཐང་ལ་བབས་པ་འདྲ། ED: བྱ་ཚོད་ཐང་ལ་བབས་པ་འདྲ།
²¹¹ UN, TR, FY: མདའ་ལ་སྒྲོ་གསུམ་འགྲིག་སོང་ན།
²¹² UN, FY: ཁེ་ཀའི་གྱི་གསུམ་ཉི་མ་འདྲ། TR: སྐྱག་མོ་གཟུག་ལ་གཞོལ་བ་འདྲ།
²¹³ UN, TR, FY: མདའ་ལ་སྒྲོ་བཞི་འགྲིག་སོང་ན།
²¹⁴ UN, TR, FY: རྒྱལ་པོ་སྡེ་བཞི་བཞུགས་པ་འདྲ།
²¹⁵ UN, FY: མདའ་ལ་བཏགས་པའི་སྒྲོ་བཞི་རེད། TR: དེ་མདའ་ལ་བཏགས་པའི་སྒྲོ་བཞི་རེད།

དྲི།

问

Question:

མདའ་ལ་མི་མཁོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།²¹⁶

彼箭所需勿缺者

Every element in an arrow is essential.

མདའ་དེ་ལ་མཁོ་བའི་ཚོས་གསུམ་ཤོད།²¹⁷

释箭所需三种彩

Please describe the three arrow paints.

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

མདའ་ལ་མཁོ་བའི་ཚོས་གསུམ་དེ།²¹⁸

言箭所需三种彩

The three paints are as follows:

ཁ་ལ་སླུད་པའི་རྟོར་གྱི་ཚོས།²¹⁹

霍尔靚丽之色也

Ravishing paint from Hor,⁵

ལི་ཁྲི་དམར་པོ་རྒྱ་ཡི་ཚོས།²²⁰

汉地赤色硃砂也

Vermillion paint from China,

མིག་ལ་མཛེས་པའི་བོད་ཀྱི་ཚོས།²²¹

吐蕃惊艳之色也

Gorgeous paint from Tibet.

²¹⁶ UN, FY: མདའ་ལ་མི་མཁོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།

²¹⁷ MT: མདའ་དེ་ལ་མཁོ་བའི་ཚོས་གསུམ་ཤོད། UN, FY: མདའ་ལ་མཁོ་བའི་ཚོས་གསུམ་ཤོད།

²¹⁸ UN, FY: མདའ་ལ་མཁོ་བའི་ཚོས་གསུམ་དེ།

²¹⁹ MT: དམར་པོ་དཀར་པོ་མེར་པོ་གསུམ། UN, FY: ཁ་ལ་སླུད་ཀྱི་རྟོར་གྱི་ཚོས། ED: ཁ་ལ་སླུད་པའི་རྟོར་གྱི་ཚོས།

²²⁰ UN, FY: ལི་ཁྲི་དམར་པོ་རྒྱ་ཡི་ཚོས།

²²¹ UN, FY: ཁ་ལ་མཛེས་པའི་བོད་ཀྱི་ཚོས། ED: མིག་ལ་མཛེས་པའི་བོད་ཀྱི་ཚོས།

མདའ་ལ་མཐོ་བའི་ཚོས་གསུམ་རེད།²²²
These are the three arrow paints.

箭需三种彩如是

ཟླ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།
This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི
Question:

问

མདའ་ལ་མི་མཐོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།²²³
Every element is essential to the arrow.

彼箭所需勿缺者

མདའ་ལ་མཐོ་བའི་སློ་གསུམ་ཤོད།²²⁴
Please describe the three types of arrow quiver.

释箭所需三种囊

ལན།
Answer:

答

མདའ་ལ་མཐོ་བའི་སློ་གསུམ་དེ།²²⁵
The three types of arrow quiver are as follows:

言箭所需三种囊

དཔའ་བོ་ང་རུང་ནགས་ལ་སོང།²²⁶
The courageous man went into the forest.

英武儿郎入山林

རྒྱ་ལྗང་ཐོན་པོ་ཞེད་ལ་བརྒྱབ།²²⁷
An axe with a greyish-blue patina was strapped to his waist.

青色斧斤挎腰间

²²² UN, FY: མདའ་ལ་མཐོ་བའི་ཚོས་གསུམ་རེད།

²²³ UN, FY: མདའ་ལ་མི་མཐོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།

²²⁴ UN, FY: མདའ་ལ་མཐོ་བའི་འགྲོ་གསུམ་ཤོད། ED: མདའ་ལ་མཐོ་བའི་སློ་གསུམ་ཤོད།

²²⁵ ED: མདའ་ལ་མཐོ་བའི་སློ་གསུམ་དེ།

²²⁶ UN: དཔའ་བོ་ང་རུང་ནགས་ལ་སོང། FY: དཔའ་བོ་ང་རུང་ནགས་ལ་སོང། ED: དཔའ་བོ་ང་རུང་ནགས་ལ་སོང།

²²⁷ UN: རྒྱ་ལྗང་ཐོན་པོ་ཞེད་ལ་བརྒྱབ། FY: རྒྱ་ལྗང་ཐོན་པོ་ཞེད་ལ་བརྒྱབ། ED: རྒྱ་ལྗང་ཐོན་པོ་ཞེད་ལ་བརྒྱབ།

སྟག་ནག་སྟག་དཀར་སྟག་དམར་གསུམ།²²⁸
The black, white, and red birch:

玄白赤纹三种桦

ཤིང་སྟག་པ་དེའི་སྟག་ཕྲགས་དེ།²²⁹
The bark of the birch tree,

彼桦树之树皮兮

ཤིང་དེ་མ་རེད་སྟེ་དེ་རེད།²³⁰
Rather than [birch] wood, is needed to make the quiver.⁶

而非其木作箭囊

མདའ་ལ་མཁོ་བའི་སྟོ་གསུམ་རེད།²³¹
These are the three types of arrow quiver.

箭需三种囊如是

དྲི།
Question:

问

མདའ་ལ་དར་སྒྲ་འདོགས་ལྷགས་ཤོད།²³²
Please explain the meaning of the silk ribbons tied to the arrow.

释箭身饰丝绸兮

དར་དཀར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕྲང་བ་གན།²³³
The white hanging silk ribbon,

所垂丝绸之白者

གང་དང་གང་གི་སྒྲ་མདའ་རེད།²³⁴
Whose soul arrow does it represent?⁷

孰与孰之魂箭耶

དར་དམར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕྲང་བ་གན།²³⁵
The red hanging silk ribbon,

所垂丝绸之赤者

²²⁸ FY: སྟག་ནག་སྟག་དཀར་སྟག་དམར་གསུམ།

²²⁹ UN: ཤིང་སྟག་པ་དེའི་སྟག་ཕྲགས་རེད། FY: ཤིང་སྟག་པ་དེའི་སྟག་ཕྲགས་དེ། ED: ཤིང་སྟག་པ་དེའི་སྟག་ཕྲགས་དེ།

²³⁰ UN: ཤིང་དེ་མ་རེད་འགྲོ་དེ་རེད། FY: བཤུས་དེ་མ་རེད་སྟེ་དེ་རེད། ED: ཤིང་དེ་མ་རེད་སྟེ་དེ་རེད།

²³¹ UN, FY: མདའ་ལ་མཁོ་བའི་སྟོ་གསུམ་རེད། ED: མདའ་ལ་མཁོ་བའི་སྟོ་གསུམ་རེད།

²³² UN, TR, FY: མདའ་ལ་དར་སྒྲ་འདོགས་ལྷགས་ཤོད།

²³³ UN, FY: དར་དཀར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕྲང་བ་གན། TR: དར་དཀར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕྲང་བ་གན།

²³⁴ UN, TR, FY: གང་དང་གང་གི་སྒྲ་མདའ་རེད།

²³⁵ UN, FY: དར་དམར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕྲང་བ་གན། ED: དར་དམར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕྲང་བ་གན།

གང་དང་གང་གི་སྒྲ་མདའ་རེད། ²³⁶ Whose soul arrow does it represent?	孰与孰之魂箭耶
དར་སེར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕུང་བ་གན། ²³⁷ The yellow hanging silk ribbon,	所垂丝绸之金者
གང་དང་གང་གི་སྒྲ་མདའ་རེད། ²³⁸ Whose soul arrow does it represent?	孰与孰之魂箭耶
དར་ལྗང་ཁུ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕུང་བ་གན། ²³⁹ The green hanging silk ribbon,	所垂丝绸之绿者
གང་དང་གང་གི་སྒྲ་མདའ་རེད། ²⁴⁰ Whose soul arrow does it represent?	孰与孰之魂箭耶
དར་སྐྱོན་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕུང་བ་གན། ²⁴¹ The blue hanging silk ribbon,	所垂丝绸之青者
གང་དང་གང་གི་སྒྲ་མདའ་རེད། ²⁴² Whose soul arrow does it represent?	孰与孰之魂箭耶
སྒྲ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་སྲེལ་བ་མེད། Please sing the song slowly, there is no hurry.	歌徐陈之莫匆促

²³⁶ UN, FY: གང་དང་གང་གི་སྒྲ་མདའ་རེད།

²³⁷ UN: དར་སེར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱེད་པ་གན། TR: དར་སེར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱེད་པ་གན། FY: དར་སེར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱེད་པ་གན།

²³⁸ UN, TR, FY: གང་དང་གང་གི་སྒྲ་མདའ་རེད།

²³⁹ UN, FY: དར་ལྗང་ཁུ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱེད་པ་གན། TR: དར་ལྗང་ཁུ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱེད་པ་གན།

²⁴⁰ UN, TR, FY: གང་དང་གང་གི་སྒྲ་མདའ་རེད།

²⁴¹ UN, FY: དར་ནག་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱེད་པ་གན། TR: དར་ནག་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱེད་པ་གན། ED: དར་སྐྱོན་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱེད་པ་གན།

²⁴² UN, FY: གང་དང་གང་གི་སྒྲ་མདའ་རེད། TR: གང་དང་གང་གི་སྒྲ་མདའ་ཡིན།

ལན།

答

Answer:

དར་དཀར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕུང་བ་གན།²⁴³

所垂丝绸之白者

The white hanging silk ribbon,

ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡི་སླ་མདའ་ཡིན།²⁴⁴

慧神之魂箭是也

Represents the soul arrow of the deity of wisdom.

དར་དམར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕུང་བ་གན།²⁴⁵

所垂丝绸之赤者

The red hanging silk ribbon,

མ་ཚེན་སློམ་རའི་སླ་མདའ་ཡིན།²⁴⁶

玛卿之魂箭是也

Represents the soul arrow of Machen Pomra.

དར་སེར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕུང་བ་གན།²⁴⁷

所垂丝绸之金者

The yellow hanging silk ribbon,

རྒྱལ་པོ་འཐང་གའི་སླ་མདའ་ཡིན།²⁴⁸

嘉波唐格魂箭也

Represents the soul arrow of Gyelpo Tanggé.⁸

དར་ལྗང་ཁུ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕུང་བ་གན།²⁴⁹

所垂丝绸之绿者

The green hanging silk ribbon,

²⁴³ UN, FY: དར་དཀར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་བྱེད་པ་གན། TR: དར་དཀར་སེར་ལྗང་གསུམ་འཕུང་བ་གན། ED: དར་དཀར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕུང་བ་གན།

²⁴⁴ UN, FY: ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡི་སླ་མདའ་ཡིན། TR: མ་རྒྱལ་སློམ་རའི་སླ་མདའ་ཡིན།

²⁴⁵ UN, FY: དར་དམར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་བྱེད་པ་གན། ED: དར་དམར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕུང་བ་གན།

²⁴⁶ UN, FY: མ་ཚེན་སློམ་རའི་སླ་མདའ་ཡིན།

²⁴⁷ UN: དར་སེར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་བྱེད་པ་གན། FY: དར་སེར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་བྱེད་པ་གན། ED: དར་སེར་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕུང་བ་གན།

²⁴⁸ UN: རྒྱལ་པོ་མོ་ཀའི་སླ་མདའ་ཡིན། FY: རྒྱལ་པོ་མོ་ཀའི་སླ་མདའ་ཡིན། ED: རྒྱལ་པོ་འཐང་གའི་སླ་མདའ་ཡིན།

²⁴⁹ UN, FY: དར་ལྗང་ཁུ་ཕྱོགས་གཅིག་བྱེད་པ་གན། ED: དར་ལྗང་ཁུ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕུང་བ་གན།

དགེ་བསྐྱེན་བྲག་དཀར་གྱི་སྐྱ་མདའ་ཡིན།²⁵⁰ 白石山神魂箭也
 Represents the soul arrow of Gényen Drakkar.⁹

དར་ཐྱོན་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕུང་བ་གན།²⁵¹ 所垂丝绸之青者
 The blue hanging silk ribbon,

སྐྱིན་བདག་ཚང་གི་སྐྱ་མདའ་ཡིན།²⁵² 施主命运魂箭也
 Represents the soul arrow of the benefactor.

སྐྱ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
 This is the response to the song.

དྲི། 问
 Question:

མདའ་ཐོག་ཉི་མའི་མེ་ལོང་གན།²⁵³ 箭上所悬之镜兮
 The mirror tied to the top of the arrow,

གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད།²⁵⁴ 其所象征者何耶
 What does it represent?

མདའ་དེ་ནས་རི་སྐང་ལོན་པ་གན།²⁵⁵ 箭身之上山川兮
 The valleys drawn on the arrow,

²⁵⁰ UN: དེ་ན་གཉན་གྲགས་པའི་སྐྱ་མདའ་ཡིན། FY: དེ་ན་གཉན་གྲགས་པའི་སྐྱ་མདའ་ཡིན། ED: དགེ་བསྐྱེན་བྲག་དཀར་གྱི་སྐྱ་མདའ་ཡིན།

²⁵¹ UN, FY: དར་ནག་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་བྱེད་པ་གན། TR: དར་ནམ་པ་སྐྱ་ཚོགས་བཏགས་པ་དེ། ED: དར་ཐྱོན་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་འཕུང་བ་གན།

²⁵² UN: སྐྱིན་བདག་ཚང་གི་སྐྱ་མདའ་རེད། TR: སྐྱིན་བདག་ཚང་གི་སྐྱ་མདའ་ཡིན། FY: སྐྱིན་བདག་ཚང་གི་སྐྱ་མདའ་ཡིན།

²⁵³ UN, FY: མདའ་ཐོག་ཉི་མའི་མེ་ལོང་གན། ED: མདའ་ཐོག་ཉི་མའི་མེ་ལོང་གན།

²⁵⁴ UN: གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད། FY: གོ་དོན་མཚན་པས་ཅི་འདྲ་རེད། ED: གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད།

²⁵⁵ FY: མདའ་དེ་ནས་རི་སྐང་ལོན་པ་གན། ED: མདའ་དེ་ནས་རི་སྐང་ལོན་པ་གན།

གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད། ²⁵⁶	其所象征者何耶
What do they represent?	
མདའ་མགོར་མར་གྱིས་བསྐྱས་ནི་གན། ²⁵⁷	箭首所贴酥油兮
The butter smeared on the uppermost section of the arrow,	
གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད། ²⁵⁸	其所象征者何耶
What does it represent?	
མདའ་ངོར་དུང་རེ་བཏགས་ནི་གན། ²⁵⁹	箭上所挂海螺兮
The conch shell tied to the arrow,	
གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད། ²⁶⁰	其所象征者何耶
What does it represent?	
མདའ་མདེུ་ལྷགས་གྱིས་བཏགས་ནི་གན། ²⁶¹	箭簇所镶铁簇兮
The iron of the arrowhead riveted to the arrow,	
གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད། ²⁶²	其所象征者何耶
What does it represent?	
སླུ་དལ་སྲུར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།	歌徐陈之莫匆促
Please sing the song slowly, there is no hurry.	

²⁵⁶ FY: གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད། ED: གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད།

²⁵⁷ FY: མདའ་མགོར་མར་ལ་བསྐྱས་ལི་གན། ED: མདའ་མགོར་མར་གྱིས་བསྐྱས་ནི་གན།

²⁵⁸ FY: གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད། ED: གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད།

²⁵⁹ FY: མདའ་ངོར་དུང་རེ་བཏགས་ལི་གན། ED: མདའ་ངོར་དུང་རེ་བཏགས་ནི་གན།

²⁶⁰ FY: གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད། ED: གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད།

²⁶¹ FY: མདའ་མདེུ་ལྷགས་གྱིས་བཏགས་ལི་གན། ED: མདའ་མདེུ་ལྷགས་གྱིས་བཏགས་ནི་གན།

²⁶² FY: གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད། ED: གོ་དོན་མཚན་པ་ཅི་འདྲ་རེད།

ལན།

答

Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

应答所问者如是

To give an answer to that,

མདའ་ཐོག་ཉི་མའི་མེ་ལོང་གན།²⁶³

箭上所悬之镜兮

The mirror tied to the top of the arrow,

ཉི་ཟླ་སྐྱེ་སྐྱོབས་ཀྱི་རྟགས་མཚན་རེད།²⁶⁴

象征日月之力矣

Represents the force of the sun and the moon.

མདའ་དེ་ནས་རི་སྐང་ལོན་པ་གན།²⁶⁵

箭身之上山川兮

The valleys drawn on the arrow,

ཞང་ཚན་ནས་ཀྱིས་འབྲིལ་ན་བསམ།²⁶⁶

愿舅家仓稟足矣

Wish for maternal uncle's household's barley to be abundant.

མདའ་མགོར་མར་གྱིས་བསྐྱས་ནི་གན།²⁶⁷

箭首所贴酥油兮

The butter smeared on the uppermost section of the arrow,

ཞང་ཚན་མར་གྱིས་འཇམ་ན་བསམ།²⁶⁸

愿舅家酥油常鲜

Wish for maternal uncle's household's butter to be soft.

མདའ་ངོར་དུང་རེ་བཏགས་ནི་གན།²⁶⁹

箭上所挂海螺兮

The conch-shell tied to the arrow,

²⁶³ UN, FY: མདའ་ཐོག་ཉི་མའི་མེ་ལོང་གན། ED: མདའ་ཐོག་ཉི་མའི་མེ་ལོང་གན།

²⁶⁴ UN, FY: ཉི་ཟླ་སྐྱེ་སྐྱོབས་ཀྱི་རྟགས་མཚན་རེད།

²⁶⁵ UN, FY: མདའ་དེ་ནས་རི་སྐང་ལོན་པ་གན། ED: མདའ་དེ་ནས་རི་སྐང་ལོན་པ་གན།

²⁶⁶ UN, FY: ཞང་ཚན་ནས་ཀྱིས་འབྲིལ་མོ་བསམ། ED: ཞང་ཚན་ནས་ཀྱིས་འབྲིལ་ན་བསམ།

²⁶⁷ UN: མདའ་མགོར་མར་གྱི་བསྐྱས་ལི་གན། FY: མདའ་མགོར་མར་ལ་བསྐྱས་ལི་གན། ED: མདའ་མགོར་མར་གྱིས་བསྐྱས་ནི་གན།

²⁶⁸ UN, FY: ཞང་ཚན་མདའ་ཡི་འཇམ་པོ་བསམ། ED: ཞང་ཚན་མར་གྱིས་འཇམ་ན་བསམ།

²⁶⁹ UN: མདའ་ངོར་དུང་གི་བཏགས་ལི་གན། FY: མདའ་ངོར་དུང་རེ་བཏགས་ལི་གན། ED: མདའ་ངོར་དུང་རེ་བཏགས་ནི་གན།

ཞང་ཚན་དུང་གིས་དཀར་ན་བསམ།²⁷⁰

愿舅家洁如海螺

Wish that maternal uncle's household be as pure as the conch shell.

མདའ་མདེའུ་ལྷགས་ཀྱིས་བཏགས་ནི་གན།²⁷¹

箭簇所镶之铁兮

That iron arrowhead riveted to the arrow,

ཞང་ཚན་ལྷགས་ཀྱིས་ཐང་ན་བསམ།²⁷²

愿舅家固如金铁

Wish that maternal uncle's household be as solid as iron.

ཞེས་མདའ་ཡི་སླུ་སྒྲངས་ཏེ་རེ་ཞིག་རྫོགས་སོ།།²⁷³

释箭之歌圆满矣

The song of arrow has been completed.

²⁷⁰ UN, FY: ཞང་ཚན་དུང་གི་ཀད་མོ་བསམ། ED: ཞང་ཚན་དུང་གིས་དཀར་ན་བསམ།

²⁷¹ UN: མདའ་མདེའུ་ལྷགས་ཀྱི་བཏགས་ལི་ཀན། FY: མདའ་མདེའུ་ལྷགས་ཀྱིས་བཏགས་ལི་ཀན། ED: མདའ་མདེའུ་ལྷགས་ཀྱིས་བཏགས་ནི་གན།

²⁷² UN: ཞང་ཚན་ལྷགས་ཀྱི་ཐང་མོ་བསམ། FY: ཞང་ཚན་ལྷགས་ཀྱིས་ཐང་མོ་བསམ། ཚ་བོ་སྐད་ལ་འདོགས་ཀྱི་མདའ་གཞི་རེད། མདའ་ལེན་མི་ཀན་ཡི་བསྐྱེམ་གསུམ་ཤོད། སྤང་དམར་པོ་དེ་གསུམ་སངས་རྒྱལ་བསྐྱེམས། སློ་ཚེད་བོད་ཐང་དེ་གན་པོའི་བསྐྱེམས། མདེའུ་དོ་རྫོ་མགར་ར་ཤེས་ངས་བསྐྱེམས། མདའ་ལེན་མི་མགོ་ལུས་སྲ་ཡིན། ED: ཞང་ཚན་ལྷགས་ཀྱིས་ཐང་ན་བསམ།

²⁷³ TR: ཞེས་མདའ་ཡི་སླུ་སྒྲངས་ཏེ་རེ་ཞིག་རྫོགས་སོ།།

Endnotes མཇུག་མཚན། 尾注

- 1 *Tsabo* (*tsha bo*) means ‘nephew’ and ‘brother-in-law’. In this context, it should be understood as the groom who is requesting the arrow and is about to take his bride back.

འདྲ་ཚེས་པའི་སྐབས་ཚོ་ནི་སྲིད་མོ་དང་ཨ་ཞེ་ཡི་མག་པ་རྒྱམས་ལ་གོ་ཞིང་། སྐབས་དོན་དུ་བག་མ་
བསྟུ་མཁུན་དང་མདུག་ལུ་མཁུན་གྱི་མག་པ་ལ་གོ་བ་ཡིན།

“擦噢”(ཚོ་བོ།)在藏语中意为外甥或姐夫。在这个语境中要理解为请箭并娶亲的新郎。

- 2 The number of arrows vary between narrations. Sometimes, the party of the wife-giver sings that as many as thirty-five arrows are stored in the wife-giver’s *anyé zhidak* and asks the wife-taker to identify of the name of each arrow in order to make the process more challenging and interesting.

མདུག་ཡི་གྲངས་གྱི་སྟོར་ལ་བཟོད་ལུགས་ཅི་རིགས་ཤིག་ཡོད་ཅིང་། དཔེར་ན། སྐབས་རེར་སྟེལ་མ་རྒྱམས་
གྱིས་ཨ་མྱེས་གཞི་བདག་ཏུ་མདུག་སྟུ་ཅུ་སོ་ལྔ་ཡོད་རབས་བཤད། དེ་སྟུ་ཅུ་སོ་ལྔ་ཡི་མིང་རེ་དྲོངས་
ཞེས་བག་མ་བསྟུ་ལེན་མཁུན་རྒྱམས་ལ་དཀའ་ལས་ངེས་ཅན་ཞིག་གཏོད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

不同叙述中，箭的数量也不一样。有时为了让娶亲过程变得更有挑战性且更有趣，送亲的一方会唱在阿乃日达中有三十五支箭，并请娶亲者说出每支箭的名字。

- 3 *Yang* holder (*g.yang sder*) or ‘fortune holder’ is the wooden box holding arrows in the *anyé zhidak*. A well-crafted *yang* holder is made up of three levels. At each level, a corresponding offering is made. There are five kinds of produce within the *yang* holder: barley, wheat, beans, rice, and hemp seeds, as well as treasury jewels such as gold, silver, turquoises, and coral.

གཡང་ཕྱེར་ནི་ཨ་མྱེས་གཞི་བདག་ཏུ་བཤམས་ཡོད་པའི་ཤིང་སྐྱམ་ཞིག་དང་། དེ་ལ་སྤྱིར་བཏང་རིམ་པ་
གསུམ་ཡོད་ཅིང་རིམ་པ་རེ་རེར་མཚོད་རྫས་རེ་བཤམས་ཡོད། རྒྱུ་ལྗན་དུ་ནང་དུ་གོ་ནས་སྟན་གསུམ་
དང་འབྲས་དང་སོ་བ་སོགས་འབྲུ་རིགས་རྒྱམས་དང་། དེ་ནས་གསེར་དུལ་དང་གཡུ་དང་བྱུ་ཅུ་རྒྱམས་
བཤམས་ཡོད་པ་རེད།

央柜(གཡང་ཕྱེར།)或福柜是阿乃日达内放置箭的木盒。一个制作精良的福柜有三层。每一层都会敬献对应的供品。福柜中有五种作物：青稞、小麦、豆子、大米和麻籽以及珠宝，比如金、银、绿松石和珊瑚。

- 4 'Six clans of little men' (*mi'u rigs drug*) refer to the six ancestral clans of Tibet.

སྐ་འབྲུ་དབུ་ཚོང་དང་དབའ་ལྷ་སོགས་བོད་མིའུ་གདུང་དུག་རྣམས་ཡིན།
六氏族(མིའུ་རིགས་དུག)指西藏的六个宗族。

- 5 The meaning of *hor* (*hor*) has changed over time. Generally speaking, up to the thirteenth century, *hor* refers to Turks or northern nomadic people. From the Yuan dynasty onward, the term usually refers to Mongols. In contemporary Choné, similar to other places in Amdo, *sokpo* (*sog po*) is used to refer to Mongols. For the Tibetan encounter with the Central Eurasian states and peoples, see Christopher Beckwith, *The Tibetan Empire in Central Asia: A History of the Struggle for Great Power Among Tibetans, Turks, Arabs, and Chinese During the Early Middle Ages* (Princeton: Princeton University Press, 1987), pp. 37–54. For the early encounters between Tibetans and Mongols, see Christopher Atwood, 'The First Mongol Contacts with the Tibetans', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 31 (2015), 21–45.

རྫོར་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོན་གྱི་གོ་དོན་ལ་འཕོ་འགྱུར་རབས་དང་རིམ་པ་བྱུང་ཡོད་དེ། སྤྱིར་བཏང་ལྟར་ན། དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་གོང་དུ་རྫོར་ནི་དུ་གུ་དང་འབྲེལ་བའི་བོད་ཀྱི་བྱང་གི་མི་རིགས་ཁག་དང། དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཡས་མས་ནས་བརྒྱུད་རྫོར་ནི་ཆེད་དུ་སོག་པོའི་མིང་དུ་གྱུར་ཅིང། ཨ་མདོ་ཡི་ཡུལ་གྱི་ཡལ་མོ་ཆེ་དང་འདྲ་བར་ཙོ་ནེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སོག་པོ་ཞེས་འབོད་བཞིན་ཡོད། བོད་དང་ཨེ་ཤ་ཡ་དཀྱིལ་མའི་མི་རིགས་བར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་སྐོར་གྱི་དཔྱད་ཞིབ་ལ་འདྲིར་གཞིགས་པར་ཞུ། Christopher Beckwith, *The Tibetan Empire in Central Asia: A History of the Struggle for Great Power Among Tibetans, Turks, Arabs, and Chinese During the Early Middle Ages* (Princeton: Princeton University Press, 1987), pp. 37–54. བོད་དང་སོག་པོ་ཐོག་མར་ཕྱད་དུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྐོར་འདྲིར་གཞིགས་པར་ཞུ། Christopher Atwood, 'The First Mongol Contacts with the Tibetans', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 31 (2015), 21–45.

“霍尔”(རྫོར།)一词的意思几经变化。一般而言,霍尔在十三世纪之前指土耳其人或北部游牧人。从元代起,这个名词通常指蒙古人。同安多其他区域一样,在卓尼人们常用“扫告”(སོག་པོ།)指代蒙古人。关于藏族与中亚国家与族群的相遇,见Christopher Beckwith, *The Tibetan Empire in Central Asia: A History of the Struggle for Great Power Among Tibetans, Turks, Arabs, and Chinese During the Early Middle Ages* (Princeton: Princeton University Press, 1987), pp. 37–54. 有关藏族与蒙古人的早期相遇,见Christopher Atwood, 'The First Mongol Contacts with the Tibetans', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 31 (2015), 21–45.

- 6 Birch bark can be peeled off a tree to make a durable quiver.

ཚོན་ཤིང་སྐྱུག་པའི་ཤུན་ཤུགས་ནི་མདའ་ཤུབས་བརྩོད་གྱི་རྩུ་ཆ་ཡིན།
桦树皮可以用来做耐用的箭囊。

- 7 Soul arrow (*bla mda'*) is used in the ritual to summon the soul and invoke longevity.

སྒྲ་མདལ་འཁོར་གྱི་སྐབས་སུ་ཆེད་དུ་བཀོལ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།
 魂箭(སྒྲ་མདལ།)在招魂和祈寿仪式中使用。

- 8 Gyelpo Tanggé (Rgyal po 'thing ge) is considered to be the grandson of Yapla Deldruk (Ya bla bdal drug) who is the lord of Phyva, one of the lineages created by Yémön Gyelpo: the king of primordial wishes. Gyelpo Tanggé is regarded as the common ancestor of all Tibetans and surrounding ethnic groups. According to myth, after Gyelpo Tanggé strangled himself with a shoelace, his body was shared by his three sons: Tibetan, Hor, and Chinese. See Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, I (1997), pp. 267–70.

དེའང་ལྷ་རབས་ལྷར་ན། ཡེ་སྒོན་རྒྱལ་པོ་ནས་ལྷ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་གྲོལ་ཞིང་། དེ་ནས་ཕུ་རྩེ་ཡ་སྒྲ་བདལ་
 རྒྱལ་དང་། དེའི་རྒྱུད་པ་རྒྱལ་པོ་འཐིང་གེ་དང་། དེ་ནི་བོད་དང་རྒྱ་རྩྲ་སོགས་ཉེ་འཁོར་མི་རིགས་ཀྱི་
 གྱི་ཐུན་མོང་གི་མས་པོ་དང་། རྒྱལ་པོ་འཐིང་གེ་ཡིས་རང་ཉིད་ལྷ་མ་སྒྲོམ་གྱིས་བཅིངས་ནས་ཤི་རྩེས་ཁོང་
 གི་ལུས་པོ་ནི་རྒྱ་བོད་རྩྲ་གསུམ་གྱིས་བགོས་པར་བཤད། འབྲེལ་བའི་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདིར་
 བཞེགས་པར་བྲུ། Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, I (1997), pp. 267–70.

本愿王耶摩嘉波所创造了“恰”(ཡུ།)氏族。嘉波唐格(རྒྱལ་པོ་འཐིང་གེ)被认为是此族之王雅拉德珠(ཡ་སྒྲ་བདལ་རྒྱལ།)的孙子。嘉波唐格被当作是藏族及周围民族的共同祖先。根据神话，嘉波唐格用一根鞋带自缢后，他的身体被三个儿子，即藏、霍尔与汉分开。见Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, I (1997), pp. 267–70。

- 9 Based on the limited information to which we have access, we consider that the mountain deity mentioned here could be Gényen Drakkar (Dge bsnyen brag dkar): the protective deity of the Choné king. This mountain deity is situated in the northwestern quadrant of contemporary Choné County. It is said that he came from Central Tibet together with the ancestor of the Choné king. Missing his homeland dearly, he turned his face towards Central Tibet. In the meantime, the protective deity mentioned here could refer to Gényen Karwa (Dge bsnyen dkar ba): one of the most important mountain deities in Amdo. His name references his wearing white felt hat. He is the protector deity of many monasteries, including Ganden, Reteng, Sera and Dzungkar. See René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities* (Delhi: Book Faith India, 1996), p. 160.

ཤེས་ཚོད་ལྷར་ན། འདིའི་རི་གཉན་ནི་ཚོ་ནེ་ས་སྐོང་གི་ལུས་ལྷ་དགེ་བསྐྱེན་བྲག་དྲུག་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་
 དགོས་ཤིང་། ལུས་ལྷ་འདི་ནི་དེང་གི་ཚོ་ནེ་རྩེང་གི་རྒྱབ་བྱང་གི་མཚམས་སུ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། དག་

རྒྱུན་ལྷ་ར་ན་དེ་ནི་ས་སྤོང་གི་མེས་པོ་རྣམས་དང་མཉམ་དུ་སྟོན་དབུས་གཙང་ཡུལ་ནས་མདོ་སྨད་དུ་
 ཕྱབས་ཤིང་། རྣམ་རྒྱུན་དབུས་གཙང་ཡུལ་དུ་ཕྱི་ལོ་ལྷོ་ལྷོ་གྱིས། སྟོན་དབུས་གཙང་གི་ཕྱོགས་ལ་ཁ་ལའོར་
 ཡོད་པར་བཤད། གཞན་ཡང་མདོ་སྨད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་ལྷ་དགེ་བསྐྱེན་དཀར་བ་ཞེས་པ་དེ་ཡང་ཡིན་
 དེས་ཏེ། དེ་ནི་དབུ་ལྷ་དཀར་པོ་ཅན་གྱི་ཚ་ལུགས་ཤིག་དང་། དགལ་ལྷན་དགོན་དང་། རུ་སྐྱེག་དགོན། སེ་
 ར་དགོན། དུང་དཀར་དགོན་སོགས་ཀྱི་སྤྱང་མ་རེད། René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles
 and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*
 (Delhi: Book Faith India, 1996), p. 160.

根据所获得的有限信息，我们认为此处提及的山神可能是卓尼土司的护神
 格念札噶（དགེ་བསྐྱེན་བྲག་དཀར།）。此山神位于现在卓尼县的西北方。据说他与
 卓尼土司的先祖从卫藏而来，由于非常想念故乡，他面朝卫藏。同时，此处提
 及的护神有可能是指安多最重要的山神之一格念噶瓦（དགེ་བསྐྱེན་དཀར་བ།）。他
 得名是因其身穿白色毡帽。他是众多寺院的护神，包括甘丹寺、热振寺、色拉
 寺和东嘎寺。见René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet:
 The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities* (Delhi: Book Faith
 India, 1996), p. 160。

Lönpo Garchen

ལོན་པོ་མགར་ཚེན། 大臣噶尔东赞

Lönpo Garchen

Lönpo Garchen, or Gar Tongtsen, was one of Songtsen Gampo's ministers. He is renowned among Tibetans for requesting the hand of the Chinese princess Wencheng, more commonly known as the Gyasa (Rgya bza'), in the first half of the seventh century. While interpretations of this inter-ethnocultural marriage abound in Chinese and Tibetan texts—both historical and contemporary¹—the reconstruction of this marriage is currently in full swing within the context of intangible cultural heritage preservation and tourism development in China. In 2006, Tibetan opera was registered as a form of Chinese National-level Intangible Cultural Heritage.² As one of eight classical Tibetan operas (*rnam thar chen mo brgyad*), *Princess Wencheng* is based on the story of this famed marriage and is replayed in the context of multi-ethnic nationalism. An outdoor live show in Lhasa entitled *Princess Wencheng* (*'un shing kong jo*), with around 800 crew, began in 2013 and is one of the most powerful examples of this reconstruction.

In Shépa, 'Lönpo Garchen' opens with an introduction to King Songtsen Gampo, Princess Wencheng, and to the minister himself, tracing their lineages and outlining how they relate to Buddhism. The narrative then proceeds with an account of the preparations for Gar Tongtsen's trip to Tang China, listing the gifts he brought and the many hardships he endured on the journey. Once the minister finally arrives, the narrative turns to his shrewdness in competitions with envoys of other kingdoms who also came to China to woo Princess Wencheng. The end of this section describes Minister Gar Tongtsen's wisdom in

escaping from China, where—due to his intelligence—he was detained by the Tang emperor. Much valuable Tibetan historical and cultural knowledge is contained in this section. For instance, the Tibetan kings are named; Lake Otang, on which Jokhang Monastery was established, is identified; and the sun-and-moon treasure mirror, which later transform into the sacred lake—Tso Ngönpo (Qinghaihu 青海湖)—is also mentioned.³ Taken together, all these elements continue to shape Tibetans' cultural and religious understandings and practices as these are inscribed on the landscape.

Despite a significant number of variations in detail,⁴ the general plot of 'Lönpo Garchen' resembles Tibetan literary sources, such as *The Mirror of the Royal Genealogies* in the fourteenth century, as well as the Tibetan opera, *Princess Wencheng*.⁵ What distinguishes the current section from other literature is that it provides a detailed description of Gar Tongtsen's journey to Tang China and highlights the difficulties involved in bringing the Princess—together with the sacred statue of Jowo Shakyamuni, now enshrined in Jokhang Monastery—back to Lhasa. Thus, this section is not so much about celebrating the marriage between Songtsen Gampo and Princess Wencheng, but focuses rather more on praising the wisdom and bravery of Minister Gar Tongtsen. For these reasons, according to local understandings, Minister Gar Tongtsen is seen to be a matchmaker (*gnya' bo bar pa*) for a happy marriage. This section is most often performed on the wedding day itself.

Matchmakers were key figures when arranged marriages were still widely practiced in Choné. The matchmaker would be expected to know both sides well, including whether a household had a good reputation, if one side was affluent, whether one's in-laws were easy to get along with, whether one's bone was clean, if one's hearth deity (*thab ka*) was easy to please, and so on. In recent years, while the practice of arranged marriages has waned, the services of the matchmaker are still in demand and the practice is now reversed. Young people first fall in love after which they identify someone whom both sides know to be a good matchmaker.

Having managed the challenging negotiations between the two families in terms of dowry, bride price, and gifts before the wedding, the matchmaker also shoulders significant responsibility on the wedding day itself. During the marriage ceremony, he is the groom's 'spokesman'.

The groom is expected to stand up straight and remain silent in the bride's house. As outlined in our introduction, the matchmaker and other companions help the groom request the arrow. He engages with the joyful challenges set by the bride's side so that they can enter and leave the bride's house in the timeframe reckoned by the monk. The matchmaker is also charged with ensuring that no one becomes intoxicated and that no quarrels or fights erupt on the wedding day. In short, the matchmaker is the person in charge of almost everything on the wedding day. In light of this challenging task, the newlywed couple pay a new year's visit to the matchmaker bearing gifts as a sign of their appreciation.

This section is performed on the wedding day to highlight the hardship involved in taking and receiving a bride. Usually, singers do not perform the story in its entirety due to time limitations, instead singing only certain stanzas. The most commonly selected part is the one describing the arduous journey that the matchmaker Gar Tongtsen and his companions undertook. As we note in our introduction, the performance of Shépa is flexible in content as long as the context is relevant and appropriate. This section is often performed together with 'Zhanglu' and 'Tsalu', the songs of the wife-giver and wife-taker respectively on the wedding day.

Endnotes

- 1 Martin Slobodník, 'The Chinese Princess Wencheng in Tibet: A Cultural Intermediary between Facts and Myth', in *Trade, Journeys, Inner-and Intercultural Communication in East and West (up to 1250)*, ed. by Jozef M. Gálik and Tatiana Štefanovičová (Bratislava: Lufema, 2006), pp. 267–76.
- 2 The Central People's Government of the People's Republic of China, 'The Announcement of the First Inventory of National-level Intangible Cultural Heritage', (2006), http://www.gov.cn/zwgk/2006-06/02/content_297946.htm
- 3 It is also said that the treasure mirror turned into the Sun and Moon Mountain in Qinghai Province.
- 4 Our goal is not to compare and contrast variations in detail from different sources, but rather to enrich our understanding of the story of how Princess Wencheng was brought to Tibet. To this end, we do not outline

each variation here but rather provide Chinese, Tibetan and English references for those who are interested to read more. For English sources, see Bsod nams rgyal mtshan, *The Mirror Illuminating the Royal Genealogies*, trans. by Per K. Sørensen (Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 1994), pp. 215–49; Sonam Wangmo, ‘A Study of Written and Oral Narratives of Lhagang in Eastern Tibet’, *Revue d’Etudes Tibétaines*, 45 (2017), 69–88; Cameron D. Warner, ‘A Miscarriage of History: Wencheng Gongzhu and Sino-Tibetan Historiography’, *Inner Asia*, 13.2 (2011), 239–64. For earliest records in Chinese, see Xu Liu, *Jiutangshu* (Beijing: Zhonghua shuju, 1975), j196a.5221–22. For one of the Tibetan earliest records, see for example *Bka’ chems ka khol ma*, ed. by Smon lam rgya mtsho (Lanzhou: Kan su’u mi rigs dpe skrun khang, 1989), pp. 147–210.

- 5 Yao Wang, *Tales from Tibetan Opera* (Beijing: New World Press, 2013), pp. 17–33.

ལྷོན་པོ་མགར་ཆེན།

མགར་ལྷོང་བཅའ་ནི་བཅའ་པོ་སྤོང་བཅའ་སྐྱམ་པོའི་ལྷོན་ཆེན་ཞིག་དང་། དུས་རབས་བདུན་པའི་སྐབས་ལ་རྒྱ་ནག་དང་ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་དུ། ཁོང་གིས་རྒྱ་བཟའ་བོད་དུ་ལུས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་སུ་གྲགས། དེ་དང་མཉམ་དུ་སློབ་རྒྱུ་གྱི་བོད་རྒྱུས་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་རྣམས་སུ་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་ཆ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ནག་སྲིད་གཞུང་གི་མངོན་མིན་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་སྤང་སློབ་དང་ཡུལ་སྐོར་ལྗོངས་རྒྱུའི་སྲིད་ཅུས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་འོག ད་ལྟར་གཏམ་རྒྱུད་འདི་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་པ་གསར་བ་ཞིག་ཀྱང་རིམ་གྱིས་ཕྱི་ལ་མངོན་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༦ནས་བོད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཁག་ནི་རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པའི་མངོན་མིན་ཤུལ་བཞག་གི་གསུམ་སུ་བཀོད་ཅིང་། རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ལ་གྲུལ་དུ་གྱུར་བའི་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་ཡི་རྣམས་གར་ནི། མི་རིགས་སྣ་མང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཅེས་པའི་གནས་བབ་གཅིག་གི་དོས་ནས་བསྐྱར་དུ་བསྐྱོགས་ཏེ་འཁྲབ་སྟོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། དཔེར་ན་སྤྱི་ལོ་༢༠༡༩ནས་བཟུང་འཁྲབ་སྟོན་མཁན་༤༠༠ལྷག་གིས་གྲུལ་པའི་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་ཞེས་པའི་རྣམས་གར་ཞིག་ལྟ་ས་གྲོང་ཁྱེར་ནས་དངོས་སུ་འཁྲབ་འགོ་བཙུགས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ལྷོན་པོ་མགར་ཆེན་གྱི་ལེའུ་ཚན་ལས། ཐོག་མར་བཅའ་པོ་སྤོང་བཅའ་སྐྱམ་པོ་དང་། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་ལྷོན་པོ་མགར་ཆེན་རྣམས་དོ་སྙོལ་བྱས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཚེས་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་དགོངས་ལྟར་དེ་དག་གི་སྐྱེས་རྒྱུད་ཀྱི་སྐོར་བརྗོད་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་ལྷོན་པོ་མགར་ཆེན་གྱིས་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས་པའི་སྟོན་མཚན་རིམ་དང་། ལམ་བར་དུ་ལྷོང་བའི་དཀའ་ངལ། མཐའ་མ་རྒྱ་ནག་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་། ལྷོ་སྐོབ་དང་ཐབས་ཚུལ་གྱིས་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོ་ནས་ཕེབས་པའི་ཕོ་ཉ་ཀུན་ལས་འབྱར་དུ་ཐོན་ཏེ་ཀོང་ཚོ་ལུས་སུ་ཚུལ་དང་། དེ་ནས་རྒྱ་ནག་གོང་མ་མགར་ལ་ཐུགས་མོས་ཕྱིར་བཀག་སྡོམ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་ཚུལ། མགར་གྱིས་དཀའ་བ་དེ་དག་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་ལམ་ལ་ཐར་བའི་བྱང་རབས་རྣམས་བརྗོད་ཡོད། ལེའུ་འདིར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་བྱ་མང་པོ་ཞིག་འདུས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། བཅའ་པོ་སྤོང་གི་མཚན་གྲངས་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཚགས་གནས་འོ་ཐང་མཚོ་དང་རི་བོ་ཉེ་ལྷོ་དང་མཚོ་སྟོན་པོ་བཅས་དང་སྐྱེལ་ཏེ། བོད་ཀྱི་ཚོས་སྲིད་རིག་གནས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་མ་ལག་ཏུ་གྲུབ་པའི་བོད་ཁམས་ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་ལྗོངས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞིག་ཕྱོགས་ཀུན་ནས་མངོན་ཡོད།

ལྷོན་པོ་མགར་དང་འབྲེལ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་སྣ་ཚོགས་ལས་བྱེད་བྱས་གི་དོས་ནས་ཁྱད་པར་དེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་ནའང་། སྐབས་སུ་བབ་པའི་བརྗོད་བྱ་འདི་ནི་དུས་རབས་བཅུ་བཞིའི་ནང་བྱང་བའི་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་དང་བོད་ཀྱི་རྣམས་གར་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་ཡི་ནང་དོན་དང་ཕལ་ཆེར་མཚུངས། ཡང་ལོ་རྒྱུས་བསྟན་བཅོས་མང་ཆེ་བའི་བརྗོད་དོན་དང་མི་མཐུན་པ་ཞིག་ནི། ལྷོན་པོ་མགར་ཆེན་གྱི་བརྗོད་བྱར་མགར་རྒྱ་ནག་ཡུལ་དུ་ཕེབས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་དང་། དེ་ནས་ཀོང་ཚོ་ལུས་རྗེས་ཀོང་ཚོ་དང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཚོ་བོ་སྣ་གི་སྐྱེལ་བའི་ལམ་བར་དུ་ལྷོང་བའི་དཀའ་ཁག་གི་སྐོར་ཞིབ་ཏུ་བརྗོད་ནས། ལྷོན་པོ་མགར་ཆེན་གྱི་མཚན་པ་ལ་བསྟོད་བསྐྱོད་བསྐྱོད་གཙུག་གཙུག་པོར་བོར་བཟུང་ཡོད་པ་ལས། སྤོང་བཅའ་སྐྱམ་པོ་དང་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་ཡི་གཉེན་འབྲེལ་གྱི་སྐོར་ལ་ཕལ་ཆེར་མཐོང་ཆེན་མེད་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟག་ན། ཅོ་ནེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཉེན་སྟོན་གྱི་ཉིན་མོར་ལྷོན་པོ་མགར་ཆེན་གྱི་ལེའུ་གྱེར་

ལེན་བྱེད་དོན་ཡང་། མགར་སྟོང་བཅན་ནི་བཅན་པོ་དང་རྒྱ་བཟའི་བར་པ་ལྟ་བུར་ངོས་འཛིན་བྱེད་པས་ཡིན་པར་འདོད།

ཚ་ལོ་པའི་གཉེན་སྲིལ་དུ། གཉེན་བོ་བར་པ་ནི་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་བརྗེ་ཞིང་། ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་བྱིམ་ཚང་གི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཏེ་མཚན་སྟོན་བཟང་ངན་དང་། འབྱོར་བ་དྲག་ཞན། རུས་རྒྱུད་གཙང་བཙོག་ ཐབ་ལྷའི་འཇམ་རྩུབ་སོགས་ལ་གཉེན་བོ་བར་པ་ས་ཡོངས་སུ་རྒྱས་ལོན་ནས་འགན་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དེང་གི་དུས་ལའང་ལྷགས་སྲིལ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་མ་ཉམས་པར། པོ་མོ་ཕན་ཚུན་བར་དུ་ཡིད་སེམས་གཅིག་ཏུ་མཐུན་ཅུང་། ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་བློ་དང་འཚམས་པའི་བར་པ་ཞིག་བཅོམ་ནས། གཉེན་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལ་བརྗེས་མ་དང་སྐྱེས་ཀྱི་སྟོན་བར་པས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་དང་གོས་མོལ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། གཉེན་སྟོན་གྱི་ཉིན་མོར་མག་པས་བག་མའི་བྱིམ་དུ་གཏམ་དང་སྐྱད་ཆ་ངག་ལ་ལེན་མི་ཚོག་ཕྱིར། གཉེན་བོ་བར་པས་ཚབ་བྱེད་ནས་པ་རོལ་བའི་ཤགས་ལ་ལན་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ཕོག་དགོས། སྟོན་སྟེང་གི་སྐབས་སུ་ལུས་པ་ལྟར། བར་པས་བྱར་ལས་རྣམས་དང་མཉམ་དུ་མག་རོགས་ལ་མདའ་ལྟ་རོགས་བྱས་ཏེ། དེ་ནས་མོ་ཅིས་ཀྱི་ལུང་ལྟར་བག་མ་བསུ་ལེན་དང་སྐྱེལ་མ་དུས་ལྟར་དུ་བྱེད་པ་དང་། གཉེན་སྟོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཆང་བཟེ་མཁན་དང་། ལ་ཚོད་དང་རྩུང་རེས་སོགས་མི་བྱུང་བར་ལྟོག་གི་འགན་ལེན་ཅི་རིགས་བྱེད་དགོས་ཕྱིར། ལྷོ་ཤུག་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ཕྱི་མའི་ལོ་སར་གྱི་སྐབས་སྐྱེས་དང་བཅས་ཏེ་བར་པའི་ནང་ལ་སོང་ནས་ཐུགས་རྗེ་ལྷུ་དགོས་པ་ཡིན།

སྟོན་པོ་མགར་ཆེན་གྱི་ལེའུ་འདི་ནི་གཉེན་སྟོན་གྱི་ཉིན་མོར་ལེན་ཞིང་། ཡིན་ནའང་དུས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་ཚན་པ་ལ་ཤས་ཤིག་ལས་ནང་དོན་ཡོངས་ནི་གྱུར་ལེན་བྱེད་བཞིན་མེད་པ་དང་། བར་དོན་ཕལ་ཆེ་བ་ནི་མགར་དང་འཁོར་རྣམས་རྒྱ་བཟའ་བསུ་བར་འགྲོ་བའི་ལམ་ཁར་བརྒྱུད་པའི་དཀའ་ངལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྐོར་ཡིན། སྟོན་སྟེང་གི་སྐབས་སུ་ལུས་པ་ལྟར། སྐབས་བབ་ཀྱི་ལུས་དུས་དང་བསྟན་ནས་བརྗོད་བྱ་ནི་ཆེད་དུ་བདམས་ནས་གྱུར་ཅིང་། སྟོན་པོ་མགར་ཆེན་གྱི་ལེའུ་ནི་ཞང་ལྷུ་དང་ཚ་སྐྱེད་དང་མཉམ་དུ་གྱུར་སྲིལ་ཡོད་པ་རེད།

མཇུག་མཚན།

- 1 Martin Slobodník, 'The Chinese Princess Wencheng in Tibet: A Cultural Intermediary between Facts and Myth', in *Trade, Journeys, Inner-and Intercultural Communication in East and West (up to 1250)*, ed. by Jozef M. Gálik and Tatiana Štefanovičová (Bratislava: Lufema, 2006), pp. 267–76.
- 2 中华人民共和国中央人民政府, “国务院关于公布第一批国家级非物质文化遗产名录的通知”, (2006), http://www.gov.cn/zwggk/2006-06/02/content_297946.htm
- 3 དག་རྒྱུན་དུ་ཉི་ཟླ་རི་བོ་ནི་རྒྱ་བཟའི་མེ་ལོང་ལ་གས་ཆག་ཤོར་ནས་གྱུར་པར་བཤད།
- 4 དེའང་འབྲེལ་ཡོད་བརྗོད་དོན་སྐོར་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་ནས་བསྐྱར་དུ་བྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པར། གཏམ་རྒྱུད་འདིའི་རྣམ་པ་སྣ་མང་ཞིག་མངོན་སྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་འདིར་འབྲེལ་ཡོད་བོད་རྒྱ་དབྱིན་གསུམ་

གྲི་རྒྱ་ཆ་ཁག་ངོ་སྤོང་ཙམ་བྱེད་ཡོད། Bsod nams rgyal mtshan, *The Mirror Illuminating the Royal Genealogies*, trans. by Per K. Sørensen (Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 1994), pp. 215–49; Sonam Wangmo, 'A Study of Written and Oral Narratives of Lhagang in Eastern Tibet', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 45 (2017), 69–88; Cameron D. Warner, 'A Miscarriage of History: Wencheng Gongzhu and Sino-Tibetan Historiography', *Inner Asia*, 13.2 (2011), 239–64. འབྲེལ་ཡོད་དོན་རྒྱུ་འཁོད་པའི་རྒྱ་ཡིག་གི་ཡིག་ཚང་སྔ་ཤོས་ནི་ཐང་ཡིག་རྙིང་མ་རེད། 刘昫, 《旧唐书》(北京: 中华书局, 1975), j196a.5221–22. བོད་ཡིག་གི་ཡིག་ཚང་སྔ་ཤོས་ནི་བཀའ་ཆེམས་ཀ་ཁོལ་མ་ཡིན། བཀའ་ཆེམས་ཀ་ཁོལ་མ། ལྷོན་ལམ་རྒྱ་མཚོས་ཚུལ་སྤྲིན་བྱས། (ལན་ལྷ། ཀན་སྐུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུར་ཁང་།1989), pp. 147–210.

- 5 Yao Wang, *Tales from Tibetan Opera* (Beijing: New World Press, 2013), pp. 17–33.

大臣噶尔东赞

大臣噶尔,又名噶尔东赞,是松赞干布的一位大臣。七世纪上半叶,他为赞普迎娶被藏族称为“嘉泽”(ཀླུ་བཟའ།)的汉地文成公主而享有盛名。自古至今,汉藏文献中对这场跨民族婚姻的解读很丰富。¹目前,随着非遗保护与旅游发展的兴起,对此婚姻的重新建构也在全面展开。2006年,藏戏被列为国家级非物质文化遗产,²其中作为八大经典藏戏(ལྷ་མ་ཐར་ཆེན་མོ་བརྒྱུད།)之一的“文成公主”就是以这场著名的婚姻为蓝本。如今,它在多民族国家的情境中重新被演绎。自2013年开始,大约800名演员阵容的“文成公主”(འུམ་གྲིང་ཀོང་ལོ།)在拉萨上演,是这种重新建构最有力的例证之一。

“大臣噶尔东赞”以介绍松赞干布、文成公主及噶尔东赞开篇,追溯了他们各自的世系并简述了他们与佛教的关系。之后讲述了噶尔东赞为去大唐所做的准备,罗列了他准备的礼物以及旅程中承受的诸多艰辛。转而叙述噶尔东赞最终抵达长安,同各国前来求娶文成公主的使臣竞争,并展现了他的智谋。最后,叙述以大臣噶尔东赞因才智被唐皇拘禁但成功逃离中原而结尾。本篇包含许多宝贵的藏族历史文化知识。例如,点明了藏王的名讳,指明了大昭寺的所在地奥塘湖,提及了变为青海湖(མཚོ་ལྗོངས་ལྷོ་ལྗོངས།)的日月宝镜。³这些元素持续塑造着藏族那些镌刻进地理景观中的文化宗教认识和习俗。

尽管在细节上存在大量的差异,⁴但“大臣噶尔东赞”的总体情节和藏族历史文献,比如十四世纪的《西藏王统记》与藏戏《文成公主》,颇为类似。⁵本篇和其他文本的不同之处在于,它细致刻画了噶尔东赞的中原之行,以及把公主和如今供奉在大昭寺的神圣释迦摩尼等身像接收到拉萨的艰难。因此,与其说本篇在歌颂松赞干布和文成公主之间的姻缘,倒不如说它是在赞颂大臣噶尔东赞的有勇有谋。因此,在当地的理解中,大臣噶尔东赞被认为是幸福婚姻的媒人(གཞན་ལོ་བར་ལ།),所以此篇大多会在婚礼上演唱。

过去实行包办婚姻时,媒人是很关键人物。媒人要对结亲双方都了如指掌,包括一家人的口碑好坏,家境是否富裕,双亲是否难以相处,骨头是否干净,灶神(ཐང་ཀླ།)是否容易取悦,不一而足。近些年,尽管包办婚姻淡出了当地社会,人们依然需要媒人的帮助来结亲。这导致传统习俗有所改变:年轻人通常先恋爱,再找一位双方都满意的好媒人。

媒人除了在婚礼前处理两家之间有关嫁妆、彩礼、礼物及诸多有挑战性的协商之外,还要在婚礼当天承担重要的责任。在婚礼上,他是新郎的“发言人”,因为在新娘家时,新郎需要遵循保持站立并一言不发的传统。媒人和其他同伴需要帮助新郎求取箭,他也需要参与新娘一方设置的有趣挑战,并在僧人卜算好的时间节点进入并离开新娘家。媒人还负责确保在婚

礼上没人喝醉,也没有口角或打架发生。简言之,媒人几乎包揽了婚礼上的所有事。由于他任务繁多,新婚夫妻在新年时需要带礼品拜访媒人以感谢其辛苦付出。

本篇在婚礼当天演唱,强调娶亲和迎亲的困难。通常演唱者因时间限制只会唱一些诗节,而不会表演整个故事。最常选取的部分是噶尔东赞与其随护在旅途中经历的困难。导论已述,只要是情境相关且合适,释巴表演在内容上是灵活的。因此,本篇常常与“送亲辞”和“迎亲辞”,即“出嫁歌”和“娶亲歌”,在婚礼上一起演唱。

尾注

- 1 Martin Slobodník, 'The Chinese Princess Wencheng in Tibet: A Cultural Intermediary between Facts and Myth', in *Trade, Journeys, Inner-and Intercultural Communication in East and West (up to 1250)*, ed. by Jozef M. Gálik and Tatiana Štefanovičová (Bratislava: Lufema, 2006), pp. 267–76.
- 2 中华人民共和国中央人民政府,“国务院关于公布第一批国家级非物质文化遗产名录的通知”,(2006), http://www.gov.cn/zwggk/2006-06/02/content_297946.htm
- 3 传说宝镜变成了青海的日月山。
- 4 我们的目的并非对比不同史料的细节异同,而是丰富我们对吐蕃迎娶文成公主这一故事的解读。因此,我们未在此细列每处不同,而是为有兴趣的读者提供了汉、藏、英三语的参考文献。英文资料见Bsod nams rgyal mtshan, *The Mirror Illuminating the Royal Genealogies*, trans. by Per K. Sørensen (Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 1994), pp. 215–49; Sonam Wangmo, 'A Study of Written and Oral Narratives of Lhagang in Eastern Tibet', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 45 (2017), 69–88; Cameron D. Warner, 'A Miscarriage of History: Wencheng Gongzhu and Sino-Tibetan Historiography', *Inner Asia*, 13.2 (2011), 239–64。中文最早时期的记录见刘昫,《旧唐书》(北京:中华书局, 1975), j196a.5221–22。藏文早期记录,例见བཀའ་ཆེན་མགར་ལྷོན་པོ་མགར་ཆེན་གྱིས་བྲིས། (ལན་ལྷ། ཀན་སུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེད་ཁང་།1989), pp. 147–210。
- 5 Yao Wang, *Tales from Tibetan Opera* (Beijing: New World Press, 2013), pp. 17–33.

སློབ་པོ་མགར་ཆེན།

Minister Gar Tongtsen

大臣噶尔东赞

གྲི

Question:

问

སྟོན་ན་འཇའ་ཞིག་ཤར་བསྟན་སྟངས།¹

The rainbow appeared in the upper region,

虹霓现于上部兮

སྟོན་ལ་ཅི་ཞིག་འབྲུངས་ནི་རེད།²

Who was born there?

生于上部者孰耶

སྟང་ན་མཚོ་ཞིག་འབྲིལ་བསྟན་སྟངས།³

The lake formed in the lower region,

湖泽汇于下部兮

སྟང་ལ་ཅི་ཞིག་འབྲུངས་ནི་རེད།⁴

Who was born there?

生于下部者孰耶

བར་ན་རླུང་ཞིག་ལངས་བསྟན་སྟངས།⁵

The wind blew in the middle region,

风颺颺于中部兮

¹ MT: སྟོན་ན་འཇའ་ཞིག་ཤར་བསྟན་སྟངས། ZG: སྟོན་ལ་འབྲུངས་པ་ཅི་འདྲ་སྟངས། སྟང་ལ་འབྲུངས་པ་ཅི་འདྲ་སྟངས། བར་ལ་འབྲུངས་པ་ཅི་འདྲ་སྟངས། སྟོན་ལ་འབྲུངས་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་རེ་སྟངས། སྟང་ལ་འབྲུངས་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་རེ་སྟངས། བར་ལ་འབྲུངས་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་རེ་སྟངས། བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ནས་གཅིག་རེ་ཡོངས། གཅིག་རེ་མིང་དེ་ཅི་ཞིག་ཟེར། བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ནས་གཅིག་རེ་ཡོངས། གཅིག་རེ་མིང་དེ་ཅི་ཞིག་ཟེར། བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ནས་གཅིག་རེ་ཡོངས། གཅིག་རེ་མིང་དེ་ཅི་ཞིག་ཟེར། བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ནས་གཅིག་རེ་ཡོངས། གཅིག་རེ་མིང་དེ་ཅི་ཞིག་ཟེར། བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ནས་གཅིག་རེ་ཡོངས། གཅིག་རེ་མིང་དེ་ཅི་ཞིག་ཟེར། བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ནས་གཅིག་རེ་ཡོངས། གཅིག་རེ་མིང་དེ་ཅི་ཞིག་ཟེར། CS: སྟོན་ན་འཇའ་ཅིག་ཤར་འདས་ཡོད། FY: སྟོན་ན་འཇའ་ཞིག་འདུག་ཡོད།

² MT: སྟོན་ལ་ཅི་ཞིག་འབྲུངས་ནི་རེད། CS: སྟོན་ན་ཆི་གཞི་འབྲུངས་ནི་རེད། FY: སྟོན་ན་ཅི་ཞིག་འབྲུངས་ནི་རེད།

³ MT: སྟང་ན་མཚོ་ཞིག་འབྲིལ་བསྟན་སྟངས། CS: སྟང་ལ་མཚོ་ཅིག་འབྲིལ་འདས་ཡོད། FY: སྟང་ལ་མཚོ་ཞིག་འབྲིལ་འདུག་ཡོད།

⁴ MT, FY: སྟང་ལ་ཅི་ཞིག་འབྲུངས་ནི་རེད། CS: སྟང་ལ་ཆི་གཞི་འབྲུངས་ནི་རེད།

⁵ MT: བར་ན་རླུང་ཞིག་ལངས་བསྟན་སྟངས། CS: བར་ལ་རླུང་འཚུབ་གཡུག་གི་ན། FY: བར་ལ་རླུང་ཞིག་གཡུག་འདུག་ཡོད།

བར་ལ་ཅི་ཞིག་འབྱུངས་ནི་རེད།⁶
Who was born there?

生于中部者孰耶

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།
Answer:

答

སྟོད་ལ་འཇའ་ཞིག་ཤར་རྒྱུ་དེ།⁷
That rainbow appearing in the upper region,

虹霓现于上部兮

སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་འབྱུངས་བསྐྱད་སྣང་།⁸
King Songtsen Gampo was born.

松赞干布降生矣

སྐྱད་ལ་མཚོ་ཞིག་འབྲིལ་རྒྱུ་དེ།⁹
That lake forming in the lower region,

湖泽汇于下部兮

རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་འབྱུངས་བསྐྱད་སྣང་།¹⁰
Princess Wencheng was born.

文成公主降生矣

བར་ལ་རྒྱུང་ཞིག་ལངས་རྒྱུ་དེ།¹¹
That wind blowing in the middle region,

风颺颺于中部兮

⁶ MT, FY: བར་ལ་ཅི་ཞིག་འབྱུངས་ནི་རེད། CS: བར་ལ་ཅི་གཞི་འབྱུངས་འདས་ཡོད།

⁷ MT: སྟོད་ལ་འཇའ་ཞིག་ཤར་རྒྱུ་དེ། CS: སྟོད་ལ་འཇའ་ཅིག་ཤར་གི་ཟེར། FY: སྟོད་ལ་འཇའ་ཞིག་ཤར་གི་ཟེར།

⁸ MT: སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་འབྱུངས་བསྐྱད་སྣང་། CS: སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་འབྱུངས་དེ་ཡོད། FY: སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་འབྱུངས་འདུག་ཡོད།

⁹ MT: སྐྱད་ལ་མཚོ་ཞིག་འབྲིལ་རྒྱུ་དེ། CS: སྐྱད་ལ་མཚོ་ཅིག་འབྲིལ་གི་ཟེར། FY: སྐྱད་ལ་མཚོ་ཞིག་འབྲིལ་གི་ཟེར།

¹⁰ MT: རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་འབྱུངས་བསྐྱད་སྣང་། CS: རྒྱ་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་འབྱུངས་དེ་ཡོད། FY: རྒྱ་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་འབྱུངས་འདུག་ཡོད།

¹¹ MT: བར་ལ་རྒྱུང་ཞིག་ལངས་རྒྱུ་དེ། CS: བར་ལ་རྒྱུང་ཅིག་གཡུག་གི་ཟེར། FY: བར་ལ་རྒྱུང་ཞིག་གཡུག་གི་ཟེར།

སློབ་པོ་མགར་ཆེན་འབྲུངས་བསྐྱད་སྤང་།¹²
Minister Gar Tongtsen was born.

大臣东赞降生矣

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།
This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།
Question:

问

སྟོང་གྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན།¹³
King Songtsen Gampo of the upper region,

上部松赞干布兮

ཁྱོད་མིག་གིས་མཐོང་ན་རྣ་ཡིས་གོ།¹⁴
Did you see him or hear about him?

尔目睹耶耳闻耶

རྣ་ཡིས་གོ་ན་ཅི་རེད་ཟེར།¹⁵
If you heard about him, what was it that you heard?

若耳闻之者何耶

སྤང་གྱི་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་གན།¹⁶
Princess Wencheng of the lower region,

下部文成公主兮

ཁྱོད་མིག་གིས་མཐོང་ན་རྣ་ཡིས་གོ།¹⁷
Did you see her or hear about her?

尔目睹耶耳闻耶

¹² MT: སློབ་པོ་མགར་ཆེན་འབྲུངས་བསྐྱད་སྤང་། CS: དེ་སློབ་པོ་སྐང་ཆེན་འབྲུངས་དེ་ཡོད། FY: དེ་སློབ་པོ་མགར་ཆེན་འབྲུངས་འདུག་ཡོད།

¹³ MT: སྟོང་གྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན། CS: སྟོང་ཡི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན། FY: སྟོང་གྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན། ED: སྟོང་གྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན།

¹⁴ MT: ཁྱོད་མིག་གིས་མཐོང་ན་རྣ་ཡིས་གོ། CS: མིག་གིས་མཐོང་ན་རྣ་ཡི་གོ། FY: མིག་གིས་མཐོང་ན་རྣ་ཡིས་གོ།

¹⁵ MT: རྣ་ཡིས་གོ་ན་ཅི་རེད་ཟེར།

¹⁶ MT: རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་འབྲུངས་བསྐྱད་སྤང་། CS: སྤང་བཟའ་རྒྱ་བཟའ་ཀོ་ཚོ་གན། FY: སྤང་གྱི་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་གན། ED: སྤང་གྱི་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་གན།

¹⁷ MT: ཁྱོད་མིག་གིས་མཐོང་ན་རྣ་ཡིས་གོ། CS: མིག་གིས་མཐོང་ན་རྣ་ཡི་གོ། FY: མིག་གིས་མཐོང་ན་རྣ་ཡིས་གོ།

ན་ཡིས་གོ་ན་ཅི་རེད་ཟེར།¹⁸ 若耳闻之者何耶
 If you heard about her, what was it that you heard?

བར་གྱི་ལྷོན་པོ་མགར་ཆེན་གན།¹⁹ 中部大臣东赞兮
 Minister Gar Tongtsen of the middle region,

ཁྱོད་མིག་གིས་མཐོང་ན་ན་ཡིས་གོ།²⁰ 尔目睹耶耳闻耶
 Did you see him or hear about it?

ན་ཡིས་གོ་ན་ཅི་རེད་ཟེར།²¹ 若耳闻之者何耶
 If you heard about him, what was it that you heard?

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད། 有歌相继徐徐咏
 Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན། 答
 Answer:

སྟོད་ཀྱི་ལྷོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན།²² 上部松赞干布兮
 King Songtsen Gampo of the upper region,

མིག་གིས་མ་མཐོང་ན་ན་ཡིས་གོ།²³ 目弗睹之耳闻之
 Was only heard about and not seen.

¹⁸ MT: ན་ཡིས་གོ་ན་ཅི་རེད་ཟེར།

¹⁹ MT: ལྷོན་པོ་མགར་ཆེན་ལུངས་བསྐྱད་སྐྱང། CS: བར་གྱི་ལྷོན་པོ་སྐང་ཆེན་གན། FY: བར་གྱི་ལྷོན་པོ་མགར་ཆེན་གན། ED: བར་གྱི་ལྷོན་པོ་མགར་ཆེན་གན།

²⁰ MT: ཁྱོད་མིག་གིས་མཐོང་ན་ན་ཡིས་གོ། CS: མིག་གིས་མཐོང་ན་ན་ཡི་གོ། FY: མིག་གིས་མཐོང་ན་ན་ཡིས་གོ།

²¹ MT: ན་ཡིས་གོ་ན་ཅི་རེད་ཟེར།

²² MT: སྟོད་ཀྱི་ལྷོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན། CS: སྟོད་ལི་ལྷོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན། FY: སྟོད་ཀྱི་ལྷོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན།

²³ CS: མིག་གིས་མ་མཐོང་ན་ན་ཡིས་གོ། FY: མིག་གིས་མ་མཐོང་ན་ན་ཡིས་གོ།

སྲོང་ཆེ་ནི་གོ་ནས་སེམས་ལ་བཟུང་།²⁴ 闻其威严心记之
 I heard about His Majesty and then enshrined him in my heart.

སེམས་ལ་བཟུང་ནས་ཡིད་རེ་གསལ།²⁵ 心记之也意明之
 Then, he was engraved in my mind forever.

སྤྲད་ཀྱི་རྒྱ་ནག་ཀོང་ཚོ་གན།²⁶ 下部文成公主兮
 Princess Wencheng of the lower region,

མིག་གིས་མ་མཐོང་རྣ་ཡིས་གོ།²⁷ 目弗睹之耳闻之
 Was only heard about and not seen.

ཀོང་ཆེ་ནི་གོ་ནས་སེམས་ལ་བཟུང་།²⁸ 闻其尊贵心记之
 I heard about Her Royal Highness and then enshrined her in my heart.

སེམས་ལ་བཟུང་ནས་ཡིད་རེ་གསལ།²⁹ 心记之也意明之
 Then, she was engraved in my mind forever.

བར་གྱི་སློན་པོ་མགར་ཆེན་གན།³⁰ 中部大臣东赞兮
 Minister Gar Tongtsen of the middle region,

མིག་གིས་མ་མཐོང་རྣ་ཡིས་གོ།³¹ 目弗睹之耳闻之
 Was only heard about and not seen.

²⁴ MT: སྲོང་ཆེ་ནི་གོ་ནས་སེམས་ལ་བཟུང་། CS: རྣ་ཡིས་གོ་ནས་སེམས་ལ་བཟུངས། FY: རྣ་ཡིས་གོ་ནས་སེམས་ལ་བཟུང་།

²⁵ CS, FY: སེམས་ལ་བཟུང་ནས་ཡིད་རེ་གསལ།

²⁶ MT: སྤྲད་ཀྱི་རྒྱ་ནག་ཀོང་ཚོ་གན། CS: སྤྲད་ཡི་རྒྱ་བཟུང་ཀོང་ཚོ་གན། FY: སྤྲད་ཀྱི་རྒྱ་བཟུང་ཀོང་ཚོ་གན།

²⁷ CS: མིག་གིས་མ་མཐོང་རྣ་ཡིས་གོ། FY: མིག་གིས་མ་མཐོང་རྣ་ཡིས་གོ།

²⁸ MT: ཀོང་ཆེ་ནི་གོ་ནས་སེམས་ལ་བཟུང་། CS: རྣ་ཡིས་གོ་ནས་སེམས་ལ་བཟུངས། FY: རྣ་ཡིས་གོ་ནས་སེམས་ལ་བཟུང་།

²⁹ CS, FY: སེམས་ལ་བཟུང་ནས་ཡིད་རེ་གསལ།

³⁰ MT: བར་གྱི་སློན་པོ་མགར་ཆེན་གན། CS: བར་འདི་སློན་པོ་སྤྲད་ཆེན་གན། FY: བར་གྱི་སློན་པོ་མགར་ཆེན་གན།

³¹ CS: མིག་གིས་མ་མཐོང་རྣ་ཡིས་གོ། FY: མིག་གིས་མ་མཐོང་རྣ་ཡིས་གོ།

མགར་ཆེན་གོ་ནས་སེམས་ལ་བཟུང་།³² 闻其睿智心记之
I heard about His Excellency and then enshrined him in my heart.

སེམས་ལ་བཟུང་ནས་ཡིད་རེ་གསལ།³³ 心记之也意明之
Then, he was engraved in my mind forever.

སྐྱེ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་ལྟ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
This is the response to the song.

དྲི། 问
Question:

སྟོད་ཀྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན།³⁴ 上部松赞干布兮
King Songtsen Gampo of the upper region,

སྲོང་ཆེན་གང་གི་རྒྱུད་ལས་ཆད།³⁵ 降生之宗室何耶
From which lineage did His Majesty descend?

ཐུགས་ཆེན་གང་གི་གཞུག་ལས་འབྱུངས།³⁶ 慈悲承袭于何耶
Whence was his great compassion born?

སྐད་ཀྱི་རྒྱ་བག་ཀོང་ཇོ་གན།³⁷ 下部文成公主者
Princess Wencheng of the lower region,

³² MT: མགར་ཆེན་གོ་ནས་སེམས་ལ་བཟུང་། CS: རྩ་ཡིས་གོ་ནས་སེམས་ལ་བཟུངས། FY: རྩ་ཡིས་གོ་ནས་སེམས་ལ་བཟུང་།

³³ CS, FY: སེམས་ལ་བཟུང་ནས་ཡིད་རེ་གསལ།

³⁴ MT: སྟོད་ཀྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན། CS: སྟོད་ཡི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན། FY: སྟོད་ཀྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན།

³⁵ MT: སྲོང་ཆེན་གང་གི་རྒྱུད་ལས་ཆད། CS: འོ་ཆེན་གང་གི་རྒྱུད་ལས་ཆད། FY: འོ་ཆེན་གང་གི་རྒྱུད་ལས་ཆད།

³⁶ MT: ཐུགས་ཆེན་གང་གི་གཞུག་ལས་འབྱུངས། CS: ཐུགས་ཆེན་གང་གི་གཞུག་ལ་འབྱུངས། FY: ཐུགས་ཆེན་གང་གི་གཞུག་ལ་འབྱུངས།

³⁷ MT: སྐད་ཀྱི་རྒྱ་བག་ཀོང་ཇོ་གན། CS: སྐད་ཡི་རྒྱ་བཟུང་གོ་ཆོ་གན། FY: སྐད་ཀྱི་རྒྱ་བཟུང་གོ་ཆོ་གན།

ཀོང་ཆེན་གང་གི་རྒྱུད་ལས་ཆད།³⁸

降生之宗室何耶

From which lineage did Her Royal Highness descend?

ཐུགས་ཆེན་གང་གི་གཞུག་ལས་འབྱུངས།³⁹

慈悲承袭于何耶

Whence was her great compassion born?

བར་གྱི་སློན་པོ་མགར་ཆེན་གན།⁴⁰

中部大臣东赞者

Minister Gar Tongtsen of the middle region,

མགར་ཆེན་གང་གི་རྒྱུད་ལས་ཆད།⁴¹

降生之宗室何耶

From which lineage did His Excellency descend?

ཐུགས་ཆེན་གང་གི་གཞུག་ལས་འབྱུངས།⁴²

慈悲承袭于何耶

Whence was his great compassion born?

ལན།

答

Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

应答所问者如是

To give an answer to that,

སྟོང་གྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན།⁴³

上部松赞干布兮

King Songtsen Gampo of the upper region,

³⁸ MT: ཀོང་ཆེན་གང་གི་རྒྱུད་ལས་ཆད། CS: གོང་ཆེན་གང་གི་རྒྱུད་ལས་ཆད། FY: གོང་ཆེན་གང་གི་རྒྱུད་ལས་ཆད།

³⁹ MT: ཐུགས་ཆེན་གང་གི་གཞུག་ལས་འབྱུངས། CS: ཐུགས་ཆེན་གང་གི་གཞུག་ལས་འབྱུངས། FY: ཐུགས་ཆེན་གང་གི་གཞུག་ལས་འབྱུངས།

⁴⁰ MT: བར་གྱི་སློན་པོ་མགར་ཆེན་གན། CS: བར་གྱི་སློན་པོ་མགར་ཆེན་གན། FY: བར་གྱི་སློན་པོ་མགར་ཆེན་གན།

⁴¹ MT, FY: མགར་ཆེན་གང་གི་རྒྱུད་ལས་ཆད། CS: མགར་ཆེན་གང་གི་རྒྱུད་ལས་ཆད།

⁴² MT: ཐུགས་ཆེན་གང་གི་གཞུག་ལས་འབྱུངས། CS: ཐུགས་ཆེན་གང་གི་གཞུག་ལས་འབྱུངས། FY: ཐུགས་ཆེན་གང་གི་གཞུག་ལས་འབྱུངས།

⁴³ CS: སྟོང་གྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན། FY: སྟོང་གྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན། ED: སྟོང་གྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན།

- སྲོང་ཆེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱ་ན།⁴⁴ 言赞普之宗室也
Speaking of the noble lineage of His Majesty,
- སྲོང་ཆེ་ནི་དབང་པོའི་རྒྱུད་ལས་ཆད།⁴⁵ 为帝王之苗裔矣
He descended from the mighty King.
- ཐུགས་ཆེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱ་ན།⁴⁶ 言慈悲之渊源兮
Speaking of the origin of his great compassion,
- ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞུག་ལས་འབྲུངས།⁴⁷ 承袭于观音大士
It was born from the Lord of Great Compassion, Avalokiteśvara.
- སྤང་གྱི་རྒྱ་ནག་ཀོང་ཚོ་གན།⁴⁸ 下部文成公主兮
Princess Wencheng of the lower region,
- ཀོང་ཆེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱ་ན།⁴⁹ 言公主之宗室也
Speaking of the noble lineage of Her Royal Highness,
- ཀོང་ཆེ་ནི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུད་ལས་ཆད།⁵⁰ 为皇帝之苗裔矣
She descended from the Emperor.
- ཐུགས་ཆེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱ་ན།⁵¹ 言慈悲之渊源兮
Speaking of the origin of her great compassion,

⁴⁴ CS: ལོ་ཆེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱ་ན། FY: ལོ་ཆེན་ནི་ལོ་རྒྱུད་བཤད་རྒྱ་ན། ED: སྲོང་ཆེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱ་ན།

⁴⁵ CS, FY: ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལས་ཆད། ED: སྲོང་ཆེ་ནི་དབང་པོའི་རྒྱུད་ལས་ཆད།

⁴⁶ ED: ཐུགས་ཆེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱ་ན།

⁴⁷ CS: ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞུག་ལས་འབྲུངས། FY: ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གཞུག་ལས་འབྲུངས། ED: ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞུག་ལས་འབྲུངས།

⁴⁸ CS: སྤང་གྱི་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་གན། FY: སྤང་གྱི་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་གན། ED: སྤང་གྱི་རྒྱ་ནག་ཀོང་ཚོ་གན།

⁴⁹ ED: ཀོང་ཆེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱ་ན།

⁵⁰ CS: ཀོང་ཆེ་ནི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུད་ལས་ཆད། FY: ཀོང་ཆེན་ནི་རྒྱལ་པོ་གཞུག་ལས་འབྲུངས། ED: ཀོང་ཆེ་ནི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུད་ལས་ཆད།

⁵¹ ED: ཐུགས་ཆེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱ་ན།

ཐུགས་ཚེ་ནི་སྒྲོལ་མའི་གཞུག་ལས་འབྲུངས།⁵²
It was born from the Tara.

承袭于救度佛母

བར་གྱི་སློབ་པོ་མགར་ཚེན་གན།⁵³
Minister Gar Tongtsen of the middle region,

中部大臣东赞兮

ཐུགས་ཚེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱུ་ན།⁵⁴
Speaking of the origin of his compassion,

言慈悲之渊源也

ཕུག་གཡས་ནི་བདུད་རྩི་བྱམ་པ་ཁྲམ།⁵⁵
From the sacred vase in [Avalokiteśvara’s] right hand,

观音右手之净瓶

དེ་བདུད་རྩི་བྱམ་པ་ནང་དུ་འབྲུངས།⁵⁶
Minister Gar Tongtsen was born.

其于净瓶之中出

དྲི
Question:

问

སྟོན་གྱི་ཕྱོད་བཙན་སྐམ་པོ་གན།⁵⁷
King Songtsen Gampo of the upper region,

上部松赞干布兮

⁵² CS: ཐུགས་ཚེ་ནི་རྒྱལ་བོ་གཞུག་ལས་འབྲུངས། FY: ཐུགས་ཚེ་ཚེན་ན་སྒྲོལ་མའི་རྒྱུད་ལས་ཆད། ED: ཐུགས་ཚེ་ནི་སྒྲོལ་མའི་གཞུག་ལས་འབྲུངས།

⁵³ CS: བར་དེ་སློབ་པོ་སྐད་ཚེན་གད། FY: བར་གྱི་སློབ་པོ་མགར་ཚེན་གན། ED: བར་གྱི་སློབ་པོ་མགར་ཚེན་གན།

⁵⁴ CS: ཐུག་ཚེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱུ་ན། ཐུགས་ཚེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱུ་ན། FY: མགར་ཚེན་ན་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱུ་ན། ཐུགས་ཚེ་ཚེན་ན་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱུ་ན། ED: ཐུགས་ཚེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱུ་ན།

⁵⁵ CS: ཕུག་གཡས་ན་བདུད་རྩི་བྱམ་པ་ཁྲམ། FY: ཐུག་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལས་ཆད། ED: ཕུག་གཡས་ནི་བདུད་རྩི་བྱམ་པ་ཁྲམ།

⁵⁶ CS, FY: དེ་བདུད་རྩི་བྱམ་པ་ནང་དུ་འབྲུངས། ཐུག་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལས་འབྲུངས། ED: དེ་བདུད་རྩི་བྱམ་པ་ནང་དུ་འབྲུངས།

⁵⁷ MT, ZG: སྟོན་གྱི་ཕྱོད་བཙན་སྐམ་པོ་གན། CS: སྟོན་ཡི་ཕྱོད་བཙན་སྐམ་པོ་གན། FY: སྟོན་གྱི་ཕྱོད་བཙན་སྐམ་པོ་གན།

སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་ཕ་མ་ཤོད།⁵⁸ 释赞普父母孰耶
Please tell of his parents.

སྣང་གྱི་རྒྱ་ནག་ཀོང་ཇོ་གན།⁵⁹ 下部文成公主兮
Princess Wencheng of the lower region,

རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོའི་ཕ་མ་ཤོད།⁶⁰ 释公主父母孰耶
Please tell of her parents.

བར་གྱི་སྲོན་པོ་མགར་ཆེན་གན།⁶¹ 中部大臣东赞兮
Minister Gar Tongtsen of the middle region,

སྲོན་པོ་མགར་གྱི་ཕ་མ་ཤོད།⁶² 释大臣父母孰耶
Please tell of his parents.

ལན། 答
Answer:

སྟོན་གྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན།⁶³ 上部松赞干布兮
King Songtsen Gampo of the upper region,

སྲོང་བཙན་ཕ་མ་བཤད་རྒྱ་ན།⁶⁴ 言赞普之父母者
Speaking of his parents,

⁵⁸ MT, ZG: སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་ཕ་མ་ཤོད། CS: སྲོང་བཙན་ཕ་མ་བཤད་གསུམ་ཤོད། FY: སྲོང་བཙན་ཕ་མ་བཤད་གསུམ་ཤོད།

⁵⁹ MT, ZG: སྣང་གྱི་རྒྱ་ནག་ཀོང་ཇོ་གན། CS: སྣང་གྱི་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་གན། FY: སྣང་གྱི་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་གན།

⁶⁰ MT, ZG: རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོའི་ཕ་མ་ཤོད། CS, FY: རྒྱ་བཟའ་ཕ་མ་བཤད་གསུམ་ཤོད།

⁶¹ MT, ZG: བར་གྱི་སྲོན་པོ་མགར་ཆེན་གན། CS: བར་གྱི་སྲོན་པོ་མགར་ཆེན་གན། FY: བར་གྱི་སྲོན་པོ་མགར་ཆེན་གན།

⁶² MT, ZG: སྲོན་པོ་མགར་གྱི་ཕ་མ་ཤོད། CS, FY: སྲོན་པོ་ཕ་མ་བཤད་གསུམ་ཤོད།

⁶³ MT, ZG: སྟོན་གྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན། CS: སྟོན་གྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན། FY: སྟོན་གྱི་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན།

⁶⁴ MT, FY: སྲོང་བཙན་ཕ་མ་བཤད་རྒྱ་ན། CS: སྲོང་བཙན་ཕ་མ་བཤད་རྒྱ་ན།

ཡ་ནི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་རེད། ⁶⁵ His father was the Mighty King. ¹	父者王中圣王也
མ་ནི་དབང་མོ་རྒྱལ་མོ་རེད། ⁶⁶ His mother was the Noble Queen.	母者坤极圣后也
བྱ་ནི་སྲོང་བཙན་ཁོང་རང་རེད། ⁶⁷ The son was King Songtsen Gampo himself.	子者松赞干布矣
སྤང་གྱི་རྒྱ་ནག་ཀོང་ཨོ་གཞ། ⁶⁸ Princess Wencheng of the lower region,	下部文成公主兮
རྒྱ་བཟའ་ཡ་མ་བཤད་རྒྱ་ལ། ⁶⁹ Speaking of her parents,	言公主之父母者
ཡ་ནི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ་རེད། ⁷⁰ Her father was the Emperor of Tang China.	父者大唐皇帝也
མ་ནི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་མོ་རེད། ⁷¹ Her mother was the Empress of Tang China.	母者大唐皇后也
བྱ་ནི་རྒྱ་བཟའ་ཁོང་རང་རེད། ⁷² The daughter was Princess Wencheng herself.	子者文成公主矣
བར་གྱི་སློན་པོ་མགར་ཆེན་གཞ། ⁷³ Minister Gar Tongtsen of the middle region,	中部噶尔东赞兮

⁶⁵ MT, ZG, FY: ཡ་ནི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་རེད། CS: ཡ་ནི་དབང་པོ་རྒྱལ་ཡོན་རེད།

⁶⁶ MT, ZG: མ་ནི་དབང་མོ་རྒྱལ་མོ་རེད། CS: མ་ནི་དབང་མོ་རྒྱལ་མོ་རེད། FY: མ་ནི་དབང་མོ་རྒྱལ་མོ་རེད།

⁶⁷ MT, ZG: བྱ་ནི་སྲོང་བཙན་ཁོང་རང་རེད། CS: བྱ་ནི་སྲུང་བཙན་སྤམ་པོ་རང། FY: བྱ་ནི་སྲོང་བཙན་ཁོང་རེད།

⁶⁸ MT, ZG: སྤང་གྱི་རྒྱ་ནག་ཀོང་ཨོ་གཞ། CS: སྤང་ཡི་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཨོ་གཞ། FY: སྤང་གྱི་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཨོ་གཞ།

⁶⁹ MT, CS, FY: རྒྱ་བཟའ་ཡ་མ་བཤད་རྒྱ་ལ།

⁷⁰ MT, ZG, FY: ཡ་ནི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ་རེད། CS: ཡ་ནི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ་རེད།

⁷¹ MT, ZG, CS, FY: མ་ནི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་མོ་རེད།

⁷² MT, ZG: བྱ་ནི་རྒྱ་བཟའ་ཁོང་རང་རེད། CS: བྱ་མོ་རྒྱ་བཟའ་ཁོང་རང་རེད། FY: བྱ་མོ་རྒྱ་བཟའ་ཁོང་རེད།

⁷³ MT: བར་གྱི་སློན་པོ་མགར་ཆེན་གཞ། CS: བར་ན་སློན་པོ་སྤང་ཆེན་གཞ། FY: བར་གྱི་སློན་པོ་མགར་ཆེན་གཞ།

ལྷོན་པོའི་ཕ་མ་བཤད་རྒྱ་ན།⁷⁴ 言大臣之父母者
Speaking of his parents,

ཕ་ནི་ཐོག་གི་རྒྱལ་པོ་རེད།⁷⁵ 父者雷霆之王也
His father was the King of Thunder.²

མ་ནི་འོད་ཀྱི་རྒྱལ་མོ་རེད།⁷⁶ 母者电光之后也
His mother was the Queen of Lightning.

བུ་ནི་ལྷོན་པོ་ཁོང་རང་རེད།⁷⁷ 子者大臣东赞矣
The son was Minister Gar Tongtsen himself.

དྲི 问
Question:

ལྷོད་ཀྱི་ལྷོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན།⁷⁸ 上部松赞干布兮
King Songtsen Gampo of the upper region,

ལྷོང་བཙན་གང་གི་སྐུལ་པ་རེད།⁷⁹ 赞普孰之化身耶
Whose emanation was he?

སྐད་ཀྱི་རྒྱ་ནག་ཀོང་ཚོ་གན།⁸⁰ 下部文成公主兮
Princess Wencheng of the lower region,

རྒྱ་བཟའ་གང་གི་སྐུལ་པ་རེད།⁸¹ 公主孰之化身耶
Whose emanation was she?

⁷⁴ MT: ལྷོན་པོའི་ཕ་མ་བཤད་རྒྱ་ན། FY: ལྷོན་པོ་ཕ་མ་བཤད་རྒྱ་ན།

⁷⁵ MT, FY: ཕ་ནི་ཐོག་གི་རྒྱལ་པོ་རེད། CS: ཕ་ནི་ཐོག་གི་རྒྱལ་པོ་རེད།

⁷⁶ MT: མ་ནི་འོད་ཀྱི་རྒྱལ་མོ་རེད། CS: མ་ནི་འོད་གི་རྒྱལ་མོ་རེད། FY: མ་ནི་ཐོག་གི་རྒྱལ་མོ་རེད།

⁷⁷ MT: བུ་ནི་ལྷོན་པོ་ཁོང་རང་རེད། CS: བུ་ནི་ལྷོན་པོ་ཁོང་རང་རེད། FY: བུ་ནི་ལྷོན་པོ་ཁོང་རང་རེད།

⁷⁸ MT, ZG: ལྷོད་ཀྱི་ལྷོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན།

⁷⁹ MT, ZG: ལྷོང་བཙན་གང་གི་སྐུལ་པ་རེད།

⁸⁰ MT, ZG: སྐད་ཀྱི་རྒྱ་ནག་ཀོང་ཚོ་གན།

⁸¹ MT, ZG: རྒྱ་བཟའ་གང་གི་སྐུལ་པ་རེད།

བར་གྱི་སློན་པོ་མགར་ཆེན་གན།⁸²

Minister Gar Tongtsen of the middle region,

中部大臣东赞兮

སློན་པོ་གང་གི་སྤྱལ་པ་རེད།⁸³

Whose emanation was he?

大臣孰之化身耶

སླུ་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་ཅི་འདྲ་ཡིན།

What is the song if more is still to come?

有歌相继者何耶

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

Please answer my questions without further ado.

尔作答之莫迟误

ལན།

Answer:

答

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

To give an answer to that,

应答所问者如是

སྟོང་གྱི་སྟོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན།⁸⁴

King Songtsen Gampo of the upper region,

上部松赞干布兮

བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྤྱལ་པ་རེད།⁸⁵

He was an emanation of The Lord of Great Compassion, Avalokiteśvara.

为观音之化身矣

སྤང་གྱི་རྒྱ་ནག་ཀོང་ཚོ་གན།⁸⁶

Princess Wencheng of the lower region,

下部文成公主兮

⁸² MT, ZG: བར་གྱི་སློན་པོ་མགར་ཆེན་གན།

⁸³ MT, ZG: སློན་པོ་གང་གི་སྤྱལ་པ་རེད།

⁸⁴ MT, ZG: སྟོང་གྱི་སྟོང་བཙན་སྐམ་པོ་གན།

⁸⁵ MT, ZG: བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྤྱལ་པ་རེད།

⁸⁶ MT, ZG: སྤང་གྱི་རྒྱ་ནག་ཀོང་ཚོ་གན།

མ་སྐྱོལ་མ་རྗེའི་སྐྱུལ་པ་རེད།⁸⁷ 为度母之化身矣
She was an emanation of the goddess Tara.

བར་གྱི་སྐྱོན་པོ་མགར་ཚེན་གན།⁸⁸ 中部大臣东赞兮
Minister Gar Tongtsen of the middle region,

འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་སྐྱུལ་པ་རེད།⁸⁹ 为文殊之化身矣
He was an emanation of the Buddha of wisdom, Mañjuśrī.

དྲི། 问
Question:

སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་ཡན་ཚད་ན།⁹⁰ 由往昔至松赞兮
Up to King Songtsen Gampo,

རྒྱལ་པོ་གྲངས་ཀ་ཅི་འདྲ་སྣང་།⁹¹ 赞普之数几何耶
How many Kings had there been?

གནས་བརྩ་བཙུན་མོའི་མན་ཚད་ན།⁹² 计十方之王妃兮
Counting Consorts from far and near,³

བཙུན་མོ་ནང་ལེན་ཅི་འདྲ་སྣང་།⁹³ 蕃域所聘几何耶
How many Consorts had married into Tibet?

⁸⁷ MT, ZG: མ་སྐྱོལ་མ་རྗེའི་སྐྱུལ་པ་རེད།

⁸⁸ MT: བར་གྱི་སྐྱོན་པོ་མགར་ཚེན་གན།

⁸⁹ MT: འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་སྐྱུལ་པ་རེད།

⁹⁰ MT: སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་ཡན་ཚད་ན། CS: རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་ཡན་ཚད་ན། FY: རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་ཡན་ཚད་ན།

⁹¹ MT: རྒྱལ་པོ་གྲངས་ཀ་ཅི་འདྲ་སྣང་། CS: རྒྱལ་པོ་གྲངས་ཀ་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY: རྒྱལ་པོ་གྲངས་ཀ་ཅི་འདྲ་ཡོད།

⁹² MT: གནས་བརྩ་བཙུན་མོའི་མན་ཚད་ན། CS: གནས་བརྩ་བཙུན་མོ་ཡན་ཚད་ན། FY: གནས་བརྩ་བཙུན་མོ་མན་ཚད་ན།

⁹³ MT: བཙུན་མོ་ནང་ལེན་ཅི་འདྲ་སྣང་། CS, FY: བཙུན་མོ་ནང་ལེན་ཅི་འདྲ་ཡོད།

ཚོས་ཀྱི་སློབ་པོའི་ཚུན་ཚད་ན།⁹⁴ 计掌宗教之朝臣
 Including Religious Ministers,

སློབ་པོ་གངས་ཀ་ཅི་འདྲ་སྤང་།⁹⁵ 朝臣之数几何耶
 How many Ministers had there been?

ལན། 答
 Answer:

སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་ཡན་ཚད་ན།⁹⁶ 由往昔至松赞兮
 Up to King Songtsen Gampo,

རྒྱལ་པོའི་གངས་ཀ་བཤད་རྒྱ་ན།⁹⁷ 言赞普之数几何
 Speaking of the number of Kings,

རྒྱལ་པོ་སུམ་རྩ་ཙ་གཉིས་ཡོད།⁹⁸ 所计三十二位矣
 There had been thirty-two.

གནས་བརྩ་བཙུན་མོའི་མན་ཚད་ན།⁹⁹ 计十方之王妃兮
 Counting Consorts from far and near,

བཙུན་མོ་ནང་ལེན་བཤད་རྒྱ་ན།¹⁰⁰ 言王妃之数几何
 Speaking of the number of Consorts,

⁹⁴ MT: ཚོས་ཀྱི་སློབ་པོའི་ཚུན་ཚད་ན། CS: ཚོས་ཀྱི་སློབ་པོ་ཚུན་ཚད་ན། FY: ཚོས་ཀྱི་སློབ་པོ་ཚུན་ཚད་ན།
⁹⁵ MT: སློབ་པོ་གངས་ཀ་ཅི་འདྲ་སྤང་། CS: སློབ་པོ་གངས་ཀ་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY: སློབ་པོ་གངས་ཀ་ཅི་འདྲ་ཡོད།
⁹⁶ MT: སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་ཡན་ཚད་ན། CS: རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་ཡན་ཚད་ན། FY: རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་ཡན་ཚད་ན།
⁹⁷ MT: རྒྱལ་པོའི་གངས་ཀ་བཤད་རྒྱ་ན།
⁹⁸ MT, FY: རྒྱལ་པོ་སུམ་རྩ་ཙ་གཉིས་ཡོད། CS: རྒྱལ་པོ་སུམ་རྩ་ཙ་གཉིས་ཡོད།
⁹⁹ MT: གནས་བརྩ་བཙུན་མོའི་མན་ཚད་ན། FY: གནས་བརྩ་བཙུན་མོ་མན་ཚད་ན། CS: གནས་བརྩ་བཙུན་མོ་ཡན་ཚད་ན།
¹⁰⁰ MT: བཙུན་མོ་ནང་ལེན་བཤད་རྒྱ་ན།

བཙུན་མོ་ནང་ལེན་ལྔ་ལྔ་ཡོད།¹⁰¹ 蕃域所聘五位矣
There had been five.

ཚོས་ཀྱི་ལྷོན་པོའི་ཚུན་ཆད་ན།¹⁰² 计掌宗教之朝臣
Including the Religious Ministers,

ལྷོན་པོའི་གྲངས་ཀྱི་བཤད་རྒྱ་ན།¹⁰³ 言朝臣之数几何
Speaking of the number of Ministers,

ལྷོན་པོའི་གྲངས་ཀྱི་སོ་གསུམ་ཡོད།¹⁰⁴ 所计三十三位矣
There had been thirty-three.

དྲི 问
Question:

སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་ཡན་ཆད་ན།¹⁰⁵ 由往昔至松赞兮
Up to King Songtsen Gampo,

རྒྱལ་པོ་སུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་ཡོད།¹⁰⁶ 所计赞普三十二
There had been thirty-two Kings.

རྒྱལ་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས།¹⁰⁷ 一一道来其姓名
Narrate the name of each King.

¹⁰¹ MT, CS: བཙུན་མོ་ནང་ལེན་ལྔ་ལྔ་ཡོད། FY: བཙུན་མོ་ནང་ལེན་ལྔ་པོ་ཡོད།

¹⁰² MT: ཚོས་ཀྱི་ལྷོན་པོའི་ཚུན་ཆད་ན། CS: ཚོས་ཀྱི་ལྷོན་པོ་ཚུན་ཆད་ན། FY: ཚོས་ཀྱི་ལྷོན་པོ་ཚུན་ཆད་ན།

¹⁰³ MT: ལྷོན་པོའི་གྲངས་ཀྱི་བཤད་རྒྱ་ན།

¹⁰⁴ MT: ལྷོན་པོའི་གྲངས་ཀྱི་སོ་གསུམ་ཡོད། CS: ལྷོན་པོ་གྲངས་ཀྱི་སོ་གསུམ་ཡོད། FY: ལྷོན་པོ་གྲངས་ཀྱི་སོ་གསུམ་ཡོད།

¹⁰⁵ MT: སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་ཡན་ཆད་ན། CS: རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་ཡན་ཆད་ན། FY: རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་ཡན་ཆད་ན།

¹⁰⁶ MT: རྒྱལ་པོ་སུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་ཡོད། CS: རྒྱལ་པོ་གསུམ་བཅུ་ཙུ་གཉིས་གན། FY: རྒྱལ་པོ་སུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་གན།

¹⁰⁷ MT: རྒྱལ་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། CS: རྒྱལ་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། FY: རྒྱལ་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས།

གནས་བརྩ་བཅུ་མོའི་མན་ཆད་ན། ¹⁰⁸ Counting Consorts from far and near,	计十方之王妃兮
བཅུ་མོ་ནང་ལེན་ལྔ་ཡོད། ¹⁰⁹ There had been five Consorts.	蕃域所聘五位也
བཅུ་མོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། ¹¹⁰ Narrate the name of each Consort.	一一道来其姓名
ཚོས་ཀྱི་སློབ་པོའི་ཚུན་ཆད་ན། ¹¹¹ Including religious Ministers,	计掌宗教之朝臣
སློབ་པོ་སྲུང་ཅུ་ཅུ་གསུམ་ཡོད། ¹¹² There had been thirty-three Ministers.	所计三十三位矣
སློབ་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། ¹¹³ Narrate the name of each Minister.	一一道来其姓名
སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད། Please sing the song slowly, there is no hurry.	歌徐陈之莫匆促

ལན།

答

Answer:

སྲོང་བཙན་སྐུམ་པོའི་ཡན་ཆད་ན། ¹¹⁴ Up to King Songtsen Gampo,	由往昔至松赞兮
--	---------

¹⁰⁸ MT: གནས་བརྩ་བཅུ་མོའི་མན་ཆད་ན། FY: གནས་བརྩ་བཅུ་མོ་མན་ཆད་ན།

¹⁰⁹ MT: བཅུ་མོ་ནང་ལེན་ལྔ་ཡོད། FY: བཅུ་མོ་ནང་ལེན་ལྔ་བོ་ཀ།

¹¹⁰ MT: བཅུ་མོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། CS: བཅུ་མོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། FY: བཅུ་མོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས།

¹¹¹ MT: ཚོས་ཀྱི་སློབ་པོའི་ཚུན་ཆད་ན། FY: ཚོས་ཀྱི་སློབ་པོའི་ཚུན་ཆད་ན།

¹¹² MT: སློབ་པོ་སྲུང་ཅུ་ཅུ་གསུམ་ཡོད། FY: སློབ་པོ་སྲུང་ཅུ་ཅུ་གསུམ་ཡོད།

¹¹³ MT: སློབ་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས། FY: སློབ་པོ་རེ་རེའི་མིང་རེ་དྲོངས།

¹¹⁴ MT: སྲོང་བཙན་སྐུམ་པོའི་ཡན་ཆད་ན། CS: སྲོང་བཙན་སྐུམ་པོ་ཡན་ཆད་ན། སྲོང་བཙན་སྐུམ་པོའི་ཡན་ཆད་ན། FY: སྲོང་བཙན་སྐུམ་པོའི་ཡན་ཆད་ན།

གཉལ་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་གཅིག། ¹¹⁵ King Nyatri Tsenpo, the first one, ⁴	聂赤赞普天王一
མུ་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་གཉིས། ¹¹⁶ King Mutri Tsenpo, the second one,	穆赤赞普天王二
དིང་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་གསུམ། ¹¹⁷ King Dingtri Tsenpo, the third one,	定赤赞普天王三
སོ་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་བཞི། ¹¹⁸ King Sotri Tsenpo, the fourth one,	索赤赞普天王四
མེར་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་ལྔ། ¹¹⁹ King Mertri Tsenpo, the fifth one,	美赤赞普天王五
གདགས་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་དུག། ¹²⁰ King Daktri Tsenpo, the sixth one,	达赤赞普天王六
སྲིབ་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་བདུན། ¹²¹ King Siptri Tsenpo, the seventh one,	塞赤赞普天王七
གནམ་གྱི་ཁྲི་བདུན་དེ་དག་རེད། ¹²² These were the seven kings of the celestial sphere [whose names contain] <i>tri</i> (<i>khri</i>). ⁵	是为天赤七王矣

¹¹⁵ CS: གཉལ་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་གཅིག། FY: གནམ་ཁྲི་བདུན་དང་ལྷོད་ལྷེ་གཉིས། བར་ལེགས་དུག་དང་ས་ལྷེ་བརྒྱད། ལྷོད་བཙན་ལྔ་དང་བར་ཉེར་བཞི། དེ་རེ་རེ་ལོ་དབང་དུ་ཁྲི་བཞི་འདུས། ED: གཉལ་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་གཅིག

¹¹⁶ CS: མུ་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་གཉིས། ED: མུ་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་གཉིས།

¹¹⁷ CS: དིང་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་གསུམ། ED: དིང་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་གསུམ།

¹¹⁸ CS: སོ་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་བཞི། ED: སོ་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་བཞི།

¹¹⁹ CS: མེར་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་ལྔ། ED: མེར་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་ལྔ།

¹²⁰ CS: གདགས་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་དུག། ED: གདགས་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་དུག།

¹²¹ CS: སྲིབ་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་བདུན། ED: སྲིབ་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་བདུན།

¹²² CS: གནམ་གྱི་ཁྲི་བདུན་དེ་དག་རེད།

གྲི་གུམ་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་གཅིག ¹²³ King Drigum Tsenpo, the first one,	止贡赞普登王一
སྤུ་དེ་གུང་རྒྱལ་རྒྱལ་པོ་གཉིས། ¹²⁴ King Pudé Gunggyel, the second one,	布德贡杰登王二
སྟོང་གྲི་སྟེང་གཉིས་དེ་གཉིས་ཡིན། ¹²⁵ These were the two kings of the upper sphere [whose names contain] <i>teng</i> (<i>steng</i>).	是为上登二王矣
ཨེ་ཤོ་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་གཅིག ¹²⁶ King Esho Lek, the first one,	艾肖勒者中勒一
དེ་ཤོ་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་གཉིས། ¹²⁷ King Désho Lek, the second one,	德肖勒者中勒二
ཐིའོ་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་གསུམ། ¹²⁸ King Tisho Lek, the third one,	提肖勒者中勒三
གུ་རུ་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་བཞི། ¹²⁹ King Guru Lek, the fourth one,	古茹勒者中勒四
འབྲོང་ཞི་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་ལྔ། ¹³⁰ King Drongzhi Lek, the fifth one,	仲谢勒者中勒五

¹²³ CS: གྲི་གུམ་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་གཅིག ED: གྲི་གུམ་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་གཅིག

¹²⁴ CS: སྤུ་དེ་གུང་རྒྱལ་རྒྱལ་པོ་གཉིས། ED: སྤུ་དེ་གུང་རྒྱལ་རྒྱལ་པོ་གཉིས།

¹²⁵ CS: སྟོང་གྲི་སྟེང་གཉིས་དེ་གཉིས་ཡིན།

¹²⁶ CS: ཨེ་ཤོ་ལེགས་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་གཅིག ED: ཨེ་ཤོ་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་གཅིག

¹²⁷ CS: ཨེ་ཤོ་ལེགས་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོ་གཉིས། ED: དེ་ཤོ་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་གཉིས།

¹²⁸ CS: གུ་རུ་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་གསུམ། ED: ཐིའོ་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་གསུམ།

¹²⁹ CS: འབྲོང་ཞི་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་བཞི། ED: གུ་རུ་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་བཞི།

¹³⁰ CS: ཐིའོ་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་ལྔ། ED: འབྲོང་ཞི་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་ལྔ།

ཨི་ཤོ་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་དུག¹³¹ 伊肖勒者中勒六
 King Isho Lek, the sixth one,

འདི་དུག་ལ་བར་གྱི་ལེགས་དུག་ཟེར།¹³² 是为中勒六王矣
 These were the six kings of the intermediate sphere [whose names contain] *lek* (*legs*).

ཟ་ནམ་ཟེན་ལྡེ་རྒྱལ་པོ་གཅིག།¹³³ 萨南森德王者一
 King Zanam Zindé, the first one,

འཕུལ་ནམ་གཞུང་བཙན་ལྡེ་དང་གཉིས།¹³⁴ 楚南雄德王者二
 King Trülnam Zhungtsen Dé, the second one,

སེ་སྒོལ་གནམ་ལྡེ་རྒྱལ་པོ་གསུམ།¹³⁵ 色诺南德王者三
 King Sé Nölnam Dé, the third one,

སེ་སྒོལ་པོ་ལྡེ་རྒྱལ་པོ་བཞི།¹³⁶ 色诺布德王者四
 King Sé Nölpö Dé, the fourth one,

ལྡེ་སྒོལ་ནམ་དང་རྒྱལ་པོ་ལྔ།¹³⁷ 德诺南者王者五
 King Dé Nölnam, the fifth one,

ལྡེ་སྒོལ་པོ་དང་རྒྱལ་པོ་དུག།¹³⁸ 德诺布者王者六
 King Dé Nölpo, the sixth one,

¹³¹ CS: ཨི་ཤོ་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་དུག ED: ཨི་ཤོ་ལེགས་དང་རྒྱལ་པོ་དུག

¹³² CS: འདི་དུག་ལ་བར་གྱི་ལེགས་དུག་ཟེར།

¹³³ CS: ཟ་གནམ་ཟེན་ལྡེ་རྒྱལ་པོ་གཅིག། ED: ཟ་ནམ་ཟེན་ལྡེ་རྒྱལ་པོ་གཅིག

¹³⁴ CS: ལྡེ་འཕུལ་ནམ་གཞུང་རྒྱལ་པོ་གཉིས། ED: ལྡེ་འཕུལ་ནམ་གཞུང་བཙན་དང་གཉིས།

¹³⁵ CS: སེ་སྒོལ་གནམ་ལྡེ་བཙན་དང་རྒྱལ་པོ་གསུམ། ED: སེ་སྒོལ་གནམ་ལྡེ་རྒྱལ་པོ་གསུམ།

¹³⁶ ED: སེ་སྒོལ་པོ་ལྡེ་རྒྱལ་པོ་བཞི།

¹³⁷ CS: གནམ་ལྡེ་ལྡེ་ནམ་དང་རྒྱལ་པོ་བཞི། ED: ལྡེ་སྒོལ་ནམ་དང་རྒྱལ་པོ་ལྔ།

¹³⁸ CS: བསེའ་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་པོ་ལྔ། ED: ལྡེ་སྒོལ་པོ་དང་རྒྱལ་པོ་དུག

ལྷ་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་པོ་བདུན། ¹³⁹	德杰布者王者七
King Dé Gyelpo, the seventh one,	
ལྷ་སྤྱིན་བཙན་དང་རྒྱལ་པོ་བརྒྱད། ¹⁴⁰	德振赞者王者八
King Dé Trintsen, the eighth one,	
འདི་བརྒྱད་ས་ཡི་ལྷ་བརྒྱད་ཟེར། ¹⁴¹	是为地之八王矣
These were the eight kings of the terrestrial sphere [whose names contain] <i>dé</i> (<i>lde</i>).	
དེའི་རྗེས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དེ་དག་ནི། ¹⁴²	其后世之赞普兮
Subsequent kings after the above-mentioned ones are:	
རྒྱལ་རྟོ་རེ་ལོང་བཙན་དང་རྒྱལ་པོ་གཅིག། ¹⁴³	结多日隆赞普一
King Gyel Toré Longtsen, the first one,	
ཁྲི་བཙན་ནམ་དང་རྒྱལ་པོ་གཉིས། ¹⁴⁴	赤赞南者赞普二
King Tri Tsennam, the second one,	
ཁྲི་སྤྲ་དཔུང་བཙན་རྒྱལ་པོ་གསུམ། ¹⁴⁵	赤札邦赞赞普三
King Tridra Pungtsen, the third one,	
ཁྲི་ཐོག་རྗེ་བཙན་རྒྱལ་པོ་བཞི། ¹⁴⁶	赤托杰赞赞普四
King Tritok Jétsen, the fourth one,	

¹³⁹ CS: ལྷ་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་པོ་བདུན། ED: ལྷ་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་པོ་བདུན།

¹⁴⁰ CS: ལྷ་སྤྱིན་བཙན་དང་རྒྱལ་པོ་བརྒྱད། ED: ལྷ་སྤྱིན་བཙན་དང་རྒྱལ་པོ་བརྒྱད།

¹⁴¹ CS: འདི་བརྒྱད་ས་ཡི་ལྷ་བརྒྱད་ཟེར།

¹⁴² CS: དེའི་རྗེས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དེ་དག་ནི།

¹⁴³ CS: རྒྱལ་རྟོ་རེ་ལོང་བཙན་དང་བརྒྱད། ED: རྒྱལ་རྟོ་རེ་ལོང་བཙན་དང་རྒྱལ་པོ་གཅིག།

¹⁴⁴ CS: ཁྲི་བཙན་ནམ་དང་རྒྱལ་པོ་གཉིས། ED: ཁྲི་བཙན་ནམ་དང་རྒྱལ་པོ་གཉིས།

¹⁴⁵ CS: ཁྲི་སྤྲ་དཔུང་བཙན་རྒྱལ་པོ་གསུམ། ED: ཁྲི་སྤྲ་དཔུང་བཙན་རྒྱལ་པོ་གསུམ།

¹⁴⁶ CS: ཁྲི་ཐོག་རྗེ་བཙན་དང་རྒྱལ་པོ་གསུམ། ED: ཁྲི་ཐོག་རྗེ་བཙན་རྒྱལ་པོ་བཞི།

ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་རྒྱལ་པོ་ལྷ།¹⁴⁷ 拉托托日念赞五
King Lha Toto Rinyen Tsen, the fifth one,

ཁྲི་གཉན་གཟུངས་བཙན་རྒྱལ་པོ་དུག།¹⁴⁸ 赤念松丹赞普六
King Trinyen Zungtsen, the sixth one,

འཛོང་གཉན་ལྷེ་རུ་རྒྱལ་པོ་བདུན།¹⁴⁹ 仲念德茹赞普七
King Drongnyen Déru, the seventh one,

སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་རྒྱལ་པོ་བརྒྱད།¹⁵⁰ 达日念色赞普八
King Takri Nyenzik, the eighth one,

གནམ་རི་སྲོང་བཙན་རྒྱལ་པོ་དགུ།¹⁵¹ 南日松赞赞普九
King Namri Songtsen, the ninth one,

གནས་བརྩ་བཙུན་མོའི་མན་ཆད་ན།¹⁵² 计十方之王妃兮
Counting the Consorts from far and near,

བཙུན་མོ་ནང་ལེན་ལྷ་ལྷ་ཡོད།¹⁵³ 蕃域所聘五位也
The five Consorts were:

ཐེག་བཟང་མོང་བཟང་རུ་ཡོང་བཟང།¹⁵⁴ 象雄芒妃党项妃
Zhang Zhung Consort Litikmen, Mong Consort Tricham, and Ruyong Consort Gyelmotsun,

¹⁴⁷ CS: ལྷ་ཐོ་ཐོ་རུ་བཙན་དང་རྒྱལ་པོ་བཞི། ED: ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་རྒྱལ་པོ་ལྷ།

¹⁴⁸ CS: ཁྲི་གཉན་གཟུང་བཙན་རྒྱལ་པོ་ལྷ། ED: ཁྲི་གཉན་གཟུངས་བཙན་རྒྱལ་པོ་དུག།

¹⁴⁹ CS: འཛོང་གཉན་ལྷེ་རུ་རྒྱལ་པོ་དུག། ED: འཛོང་གཉན་ལྷེ་རུ་རྒྱལ་པོ་བདུན།

¹⁵⁰ CS: སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་རྒྱལ་པོ་བདུན། ED: སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་རྒྱལ་པོ་བརྒྱད།

¹⁵¹ CS: གནམ་རི་སྲོང་བཙན་རྒྱལ་པོ་བརྒྱད། ED: གནམ་རི་སྲོང་བཙན་རྒྱལ་པོ་དགུ།

¹⁵² MT: གནས་བརྩ་བཙུན་མོའི་མན་ཆད་ན། CS: གནས་བརྩ་བཙུན་མོ་ཡན་ཆད་ན། FY: གནས་བརྩ་བཙུན་མོ་མན་ཆད་ན།

¹⁵³ MT, CS: བཙུན་མོ་ནང་ལེན་ལྷ་ལྷ་ཡོད། FY: བཙུན་མོ་ནང་ལེན་ལྷ་པོ་གན།

¹⁵⁴ MT: ཐེག་བཟང་མོང་བཟང་རུ་ཡོང་བཟང། CS: གཅིག་བཟང་མོང་བཟང་རུ་ཡོང་བཟང། FY: གཅིག་བཟང་མོན་བཟང་རུ་ཡོང་བཟང།

རྒྱ་བཟའ་བལ་བཟའ་དེ་དང་ལྔ།¹⁵⁵ 汉妃尼妃五位矣
 Chinese Consort Wencheng and Nepalese Consort Tritsun [Bhrikuti].

ལྷུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
 This is the response to the song.

སྒྲི། 问
 Question:

རྒྱ་བཟའ་བལ་བཟའ་འཁྲུངས་བསྐྱད་སྣང་།¹⁵⁶ 汉妃尼妃降生兮
 Princess Wencheng and Princess Bhrikuti were born.

ཕྱོགས་བཞི་གང་གི་ཡུལ་ནས་རེད།¹⁵⁷ 生于四方何处耶
 In which of the four directions were they born?

རྒྱལ་པོ་གང་གི་གཞུག་ནས་འཁྲུངས།¹⁵⁸ 帝王孰所生之耶
 From which King were they descended?

ལན། 答
 Answer:

ཕྱོགས་བཞི་གང་གི་ཡུལ་ན་མེད།¹⁵⁹ 非于四方其他处
 No direction other than,

155 MT: རྒྱ་བཟའ་བལ་བཟའ་དེ་དང་ལྔ། FY: རྒྱ་བཟའ་བལ་བཟའ་ཀུན་དང་ལྔ། ཚེས་ཀྱི་སྒྲིང་བུ་ཚུན་ཚད་ན། སྒྲིང་བུ་གངས་ཀ་སོ་གསུམ་ཀན། བོད་བུ་སྐྱེན་ལྷ་ཚེས་འཛིན་རེད། ཉོར་གྱི་ཉོར་ལྷ་རིན་ཚེན་རེད། རྒྱ་ཡི་ཨ་པོ་ཁ་ཚན་རེད།

156 MT: རྒྱ་བཟའ་བལ་བཟའ་འཁྲུངས་བསྐྱད་སྣང་། CS: རྒྱལ་བཟའ་བལ་བཟའ་འཁྲུངས་འདས་སྣང་། FY: རྒྱ་བཟའ་བལ་བཟའ་འཁྲུངས་འདུག་ན།

157 MT: ཕྱོགས་བཞི་གང་གི་ཡུལ་ནས་རེད། CS, FY: ཕྱོགས་བཞི་གང་གི་ཡུལ་ར་ན།

158 MT: རྒྱལ་པོ་གང་གི་གཞུག་ནས་འཁྲུངས། CS: རྒྱལ་པོ་གང་གི་ཕྱག་ལས་འཁྲུངས། FY: རྒྱལ་པོ་གང་གི་གཞུག་ལ་འཁྲུངས།

159 FY: ཕྱོགས་བཞི་གང་གི་ཡུལ་ལ་མེད། ED: ཕྱོགས་བཞི་གང་གི་ཡུལ་ན་མེད།

ཤར་ལྷོ་གཉིས་ནས་འབྲུངས་བསྐྱད་སྤང་།¹⁶⁰ 二妃生于东与南
The east [where Princess Wencheng] and the south [where Princess Bhrikuti]
were they born.

རྒྱལ་པོ་གང་གི་གཞུག་ན་མེད།¹⁶¹ 非为其他帝王生
No Kings other than,

རྒྱ་བཟའ་ཐང་གི་བུ་མོ་རེད།¹⁶² 是为唐王之女也
The King of Tang China, who was the father of Princess Wencheng,

བལ་བཟའ་བལ་བོའི་བུ་མོ་རེད།¹⁶³ 是为尼王之女也
The King of Nepal, who was the father of Princess Bhrikuti.

དྲི། 问
Question:

རྒྱ་བཟའ་བལ་བཟའ་འབྲུངས་བསྐྱད་སྤང་།¹⁶⁴ 汉妃尼妃降生兮
That Princess Wencheng and Princess Bhrikuti had been born.

ཤེས་མི་མི་དེ་གང་རེད།¹⁶⁵ 彼闻之者孰人耶
Who was the person that learned of this?

གོ་མི་མི་དེ་གང་རེད།¹⁶⁶ 彼知之者孰人耶
Who was the person that knew about this?⁶

¹⁶⁰ MT: ཤར་ལྷོ་གཉིས་ནས་འབྲུངས་བསྐྱད་སྤང་། CS: ཤར་ལྷོ་གཉིས་ནས་འབྲུངས་འདས་སྤང་། FY: སྤང་རྒྱ་ལག་སྤོང་ཆེན་འདི་ན་ཡོད།

¹⁶¹ FY: རྒྱལ་པོ་གང་གི་གཞུག་ལས་མེད། ED: རྒྱལ་པོ་གང་གི་གཞུག་ན་མེད།

¹⁶² CS: རྒྱ་བཟའ་ཐང་གི་བུ་མོ་རེད། FY: རྒྱལ་པོ་བྱུགས་དབང་གཞུག་ལ་འབྲུངས།

¹⁶³ CS: བལ་བཟའ་བལ་བོའི་བུ་མོ་རེད།

¹⁶⁴ MT: རྒྱ་བཟའ་བལ་བཟའ་འབྲུངས་བསྐྱད་སྤང་། CS: རྒྱལ་བཟའ་བལ་བཟའ་འབྲུངས་འདས་སྤང་། FY: རྒྱ་བཟའ་བལ་བཟའ་འབྲུངས་འདུག་ན།

¹⁶⁵ MT: ཤེས་མི་མི་དེ་གང་རེད། CS, FY: ཤེས་པའི་མི་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།

¹⁶⁶ MT: གོ་མི་མི་དེ་གང་རེད། CS: གོ་བའི་མི་དེ་ཅི་ཞིག་རེད། FY: གོ་པའི་མི་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།

གཏམ་མི་མི་དེ་གང་རེད།¹⁶⁷

Who was the person that talked about this?

彼议之者孰人耶

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

ཤེས་ནི་མ་རེད་མཁྱེན་ནི་རེད།¹⁶⁸

This [their birth] was not learned about but was sensed.

非闻之也觉之也

གོ་བའི་མི་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།¹⁶⁹

Speaking of the one who knew of it,

言所知之人孰兮

གོ་བའི་མི་དེ་རྒྱལ་པོ་རེད།¹⁷⁰

It was King [Songtsen Gampo].

上部赞普闻之矣

གཏམ་པའི་མི་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།¹⁷¹

Speaking of the persons who talked about it,

言所议之人孰兮

ནང་ལེན་བཟུན་མོ་གཉིས་ཀྱིས་གཏམ།¹⁷²

They were two Consorts.

有二王妃议之矣

¹⁶⁷ MT: གཏམ་མི་མི་དེ་གང་རེད། CS, FY: གཏམ་པའི་མི་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།

¹⁶⁸ MT, FY: ཤེས་ནི་མ་རེད་མཁྱེན་ནི་རེད། CS: ཤེས་པའི་མི་དེ་མཁྱེན་ནི་རེད།

¹⁶⁹ MT: གོ་བའི་མི་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།

¹⁷⁰ MT: གོ་བའི་མི་དེ་རྒྱལ་པོ་རེད། CS: གོ་མཁའ་སྟོན་གྱི་རྒྱལ་པོ་རེད། FY: གོ་པ་སྟོན་གྱི་རྒྱལ་པོ་རེད།

¹⁷¹ MT, CS, FY: གཏམ་པའི་མི་དེ་བཤད་རྒྱ་ན།

¹⁷² MT: ནང་ལེན་བཟུན་མོ་གཉིས་ཀྱིས་གཏམ། CS: ནང་ལེན་བཟུན་མོ་གཉིས་ཀྱི་གཏམ། FY: ནང་ལེན་བཟུན་མོ་གཉིས་དེས་གཏམ།

ལྷ་སའི་མཚོ་ཡི་ཡར་མཚོ་ནས།¹⁷³ 拉萨之湖上畔兮
On the upper bank of the lake in Lhasa,

ནང་ལོན་བརྒྱད་ཀྱིས་གྲོས་ཀ་འཚོགས།¹⁷⁴ 内臣八者聚议之
Eight ministers of internal affairs convened a meeting to have a discussion.

ལོ་ཐང་མཚོ་ཡི་མར་མཚོ་ནས།¹⁷⁵ 奥塘湖之下畔兮
On the lower bank of Otang Lake,⁷

ཕྱི་ལོན་བརྒྱད་ཀྱིས་གྲོས་ཀ་འཚོགས།¹⁷⁶ 外臣八者聚议之
Eight ministers of external affairs convened a meeting to have a discussion.

འཚོགས་པའི་ལོན་པོ་མགར་ཚེན་གན།¹⁷⁷ 大臣噶尔召集兮
Minister Gar Tongtsen convened the meeting.

ལོན་པོ་མགར་གྱིས་ཤ་གཟུག་འཕངས།¹⁷⁸ 大臣噶尔言备肉
Minister Gar Tongtsen suggested bringing meat.

ཤ་རྐང་བ་གཉིས་དང་ལག་པ་གཉིས།¹⁷⁹ 肉之前后腿成对
Two front shanks and two rear shanks,

¹⁷³ MT: ལྷ་སའི་མཚོ་ཡི་ཡར་མཚོ་ནས། CS: དབུས་ལྷ་ཚོགས་པའི་ཡར་འཛོམས་ན། FY: བོད་ལྷ་ས་ཚོང་རའི་ཡར་འགམ་ན།

¹⁷⁴ MT: རང་ལོན་བརྒྱད་ཀྱིས་གྲོས་ཀ་འཚོགས། CS: རང་ལེན་བརྒྱད་ཀྱི་གྲོས་གཞོགས། FY: རང་ལེན་བརྒྱད་ཀྱིས་གྲོས་ཀ་འཚོགས།

¹⁷⁵ MT: ལོ་ཐང་མཚོ་ཡི་མར་མཚོ་ནས། CS: ལོ་ཐང་མཚོ་ཡི་མར་འཛོམས་ན། FY: ལོ་ཐང་མཚོ་ཡི་མར་འགམ་ན།

¹⁷⁶ MT: ཕྱི་ལོན་བརྒྱད་ཀྱིས་གྲོས་ཀ་འཚོགས། CS: ཕྱི་ལན་བརྒྱད་ཀྱི་གྲོས་གཞོགས། FY: ཕྱི་ལེན་བརྒྱད་ཀྱིས་གྲོས་ཀ་འཚོགས།

¹⁷⁷ MT: འཚོགས་པའི་ལོན་པོ་མགར་ཚེན་གན། CS: ཚོགས་པ་ལོན་པོ་སྐང་ཚེན་རེད། FY: འཚོགས་པ་ལོན་པོ་མགར་ཚེན་རེད།

¹⁷⁸ MT: ལོན་པོ་མགར་གྱིས་ཤ་གཟུག་འཕངས། CS: ལོན་པོ་སྐང་གིས་ཁལ་ཐག་བཟོས། FY: ལོན་པོ་མགར་ཚེན་ཁལ་ཐག་བཟོས།

¹⁷⁹ MT, FS: ཤ་རྐང་བ་གཉིས་དང་ལག་པ་གཉིས། CS: ཤ་རྐང་པ་གཉིས་དང་ལག་པ་གཉིས།

- ཚིབ་བྱ་གཉིས་དང་འགྲམ་པ་གཉིས།¹⁸⁰ 肋条与头亦成对
 Two racks of ribs and two cheeks [constituting one head],
- ཤ་ཤ་སྐྱག་གཅིག་གིས་ལམ་འཇུག་བཟོས།¹⁸¹ 备整豚以为路用
 An animal in its entirety was packed for the upcoming journey.⁸
- བོད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག་བཞག་ཡོད།¹⁸² 吐蕃吉日祥瑞矣
 The prospects of the Tibetans' [mission] looked auspicious.
- ཟུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
 This is the response to the song.

འོ།

问

Question:

- རྫོན་པོ་རྒྱ་ནག་ལ་འགོ་དུས་དེར།¹⁸³ 大臣噶尔往中原
 When Minister Gar Tongtsen departed for Tang China,
- རྟ་ཚྲོན་པོ་བརྒྱ་ལ་ཅི་ཞིག་བཀལ།¹⁸⁴ 青马百匹负何行
 What was loaded on to a hundred blueish horses?
- དེལ་ཁ་སྐྱ་བརྒྱ་ལ་ཅི་ཞིག་བཀལ།¹⁸⁵ 灰嘴百骡载何行
 What was loaded on to a hundred gray-mouthed mules?

¹⁸⁰ MT: ཚིབ་བྱ་གཉིས་དང་འགྲམ་པ་གཉིས། CS: ཤ་ཚིབ་བྱ་གཉིས་དང་འགྲམ་པ་གཉིས། FY: ཤ་ཚིབ་བྱ་གཉིས་དང་བྱ་མ་གཉིས།

¹⁸¹ MT: ཤ་ཤ་སྐྱག་གཅིག་གིས་ལམ་འཇུག་བཟོས། CS: ཤ་ཤ་སྐྱག་གཅིག་གི་ལམ་འཇུག་ཡོད། FY: ཤ་ཤ་སྐྱག་གཅིག་གི་ལམ་འཇུག་ཡོད།

¹⁸² CS: བོད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱབ་བཞག་ཡོད། FY: བོད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱབ་བཞག་ཡོད། ED: བོད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག་བཞག་ཡོད།

¹⁸³ MT, ZG: རྫོན་པོ་རྒྱ་ནག་ལ་འགོ་དུས་དེར། CS: རྫོན་པོ་རྒྱ་ནག་ལ་འགོ་དུས་སྟེ། FY: རྫོན་པོ་རྒྱ་ནག་ལ་འགོ་དུས་དེར།

¹⁸⁴ MT, ZG: རྟ་ཚྲོན་པོ་བརྒྱ་ལ་ཅི་ཞིག་བཀལ། CS: རྟ་ཚྲོན་པོ་བརྒྱ་ལ་ཅི་ཞིག་བཟོས། FY: རྟ་ཚྲོན་པོ་བརྒྱ་ལ་ཅི་ཞིག་བཟོས།

¹⁸⁵ MT, ZG: དེལ་ཁ་སྐྱ་བརྒྱ་ལ་ཅི་ཞིག་བཀལ། CS, FY: དེལ་ཁ་སྐྱ་བརྒྱ་ལ་ཅི་ཞིག་བཟོས།

མང་སྤྱ་དཀར་བརྒྱ་ལ་ཅི་ཞིག་བཀལ།¹⁸⁶

白牛百头驮何行

What was loaded on to a hundred white oxen?

ལན།

答

Answer:

ལྷོན་པོ་རྒྱ་ནག་ལ་འགོ་དུས་དེར།¹⁸⁷

大臣前往中原兮

When Minister Gar Tongtsen departed for Tang China,

རྟ་ལྗོན་པོ་བརྒྱ་ལ་གོས་ཆེན་བཀལ།¹⁸⁸

青马百匹负绢帛

Gorgeous brocade was loaded on to the hundred blueish horses.

དྲེལ་ཁ་སྤྱ་བརྒྱ་ལ་ཕུག་ཆེན་བཀལ།¹⁸⁹

灰嘴百骡载氍毹

Fine woolen cloth was loaded on to the hundred gray-mouthed mules.

མང་སྤྱ་དཀར་བརྒྱ་ལ་འོ་འོ་བུ་བཀལ།¹⁹⁰

白牛百头驮珍宝

Jewels were loaded on to the hundred white oxen.

དྲི།

问

Question:

ལྷོན་ཐག་རིང་ཡུལ་ལ་འགོ་དུས་དེར།¹⁹¹

大臣行路漫漫兮

When Minister Gar Tongtsen embarked on the journey to the faraway place,

¹⁸⁶ MT, ZG: མང་སྤྱ་དཀར་བརྒྱ་ལ་ཅི་ཞིག་བཀལ། CS, FY: མང་སྤྱ་དཀར་བརྒྱ་ལ་ཅི་ཞིག་བཟོས།

¹⁸⁷ MT, ZG: ལྷོན་པོ་རྒྱ་ནག་ལ་འགོ་དུས་དེར། CS: ལྷོན་པོ་རྒྱ་ནག་ལ་འགོ་དུས་སྟེ།

¹⁸⁸ MT, ZG: རྟ་ལྗོན་པོ་བརྒྱ་ལ་གོས་ཆེན་བཀལ། CS: རྟ་ལྗོན་པོ་བརྒྱ་ལ་གོས་ཆེན་བཀལ། FY: རྟ་ལྗོན་པོ་བརྒྱ་ལ་གོས་ཆེན་བཀལ།

¹⁸⁹ MT, ZG, FY: དྲེལ་ཁ་སྤྱ་བརྒྱ་ལ་ཕུག་ཆེན་བཀལ། CS: དྲེལ་ཁ་སྤྱ་བརྒྱ་ལ་ཕུག་ཆེན་བཀལ།

¹⁹⁰ MT, ZG, FY: མང་སྤྱ་དཀར་བརྒྱ་ལ་འོ་འོ་བུ་བཀལ། CS: མང་སྤྱ་དཀར་བརྒྱ་ལ་འོ་འོ་བུ་བཀལ།

¹⁹¹ MT: ལྷོན་ཐག་རིང་ཡུལ་ལ་འགོ་དུས་དེར། CS: ལྷོན་ཐག་རིང་ཡུལ་ལ་འགོ་དུས་སྟེ། FY: ལྷོན་ཐག་རིང་ཡུལ་ལ་འགོ་དུས་སྟེ།

གོས་ཆེན་རྒྱ་ལ་ཨེ་མའོ་ཟིག¹⁹²

Was gorgeous brocade needed in Tang China?

汉地所需绢帛耶

ཕུག་ཆེན་རྒྱ་ལ་ཨེ་མའོ་ཟིག¹⁹³

Was fine woolen cloth needed in Tang China?

汉地所需氍毹耶

འོ་ར་བུ་རྒྱ་ལ་ཨེ་མའོ་ཟིག¹⁹⁴

Were jewels needed in Tang China?

汉地所需珍宝耶

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

Please answer my questions without further ado.

尔作答之莫迟误

ལན།

Answer:

答

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

To give an answer to that,

应答所问者如是

གོས་ཆེན་རྒྱ་ལ་མ་མའོ་ཟིག¹⁹⁵

Gorgeous brocade was not needed in Tang China.

汉地所需非绢帛

ཕུག་ཆེན་རྒྱ་ལ་མ་མའོ་ཟིག¹⁹⁶

Fine woolen cloth was not needed in Tang China.

汉地所需非氍毹

འོ་ར་བུ་རྒྱ་ལ་མ་མའོ་ཟིག¹⁹⁷

Jewels were not needed in Tang China.

汉地所需非珍宝

¹⁹² MT, CS, FY: གོས་ཆེན་རྒྱ་ལ་ཨེ་མའོ་ཟིག

¹⁹³ MT, FY: ཕུག་ཆེན་རྒྱ་ལ་ཨེ་མའོ་ཟིག CS: འཕུག་ཆེན་རྒྱ་ལ་ཨེ་མའོ་ཟིག

¹⁹⁴ MT, FY: འོ་ར་བུ་རྒྱ་ལ་ཨེ་མའོ་ཟིག CS: འོ་མ་པ་རྒྱ་ལ་ཨེ་མའོ་ཟིག

¹⁹⁵ MT, CS, FY: གོས་ཆེན་རྒྱ་ལ་མ་མའོ་ཟིག

¹⁹⁶ MT, FY: ཕུག་ཆེན་རྒྱ་ལ་མ་མའོ་ཟིག CS: འཕུག་ཆེན་རྒྱ་ལ་མ་མའོ་ཟིག

¹⁹⁷ MT, FY: འོ་ར་བུ་རྒྱ་ལ་མ་མའོ་ཟིག CS: འོ་མ་པ་རྒྱ་ལ་མ་མའོ་ཟིག

དྲི

问

Question:

སྐད་རྒྱ་ལ་མཁོ་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།¹⁹⁸

下部汉地何所需

Then, what was needed in lower China?

ལན།

答

Answer:

སྐད་རྒྱ་ལ་མཁོ་ནི་བཤད་རྒྱ་ན།¹⁹⁹

下部汉地所需者

Speaking of the items needed in lower China,

སྐ་དམར་པོའི་སྐ་ཅི་རྒྱ་ལ་མཁོ།²⁰⁰

所需朱麝之香脐

The musk of red deer was needed.

ཤུ་ཐོན་པོའི་ར་ཆེན་རྒྱ་ལ་མཁོ།²⁰¹

所需青鹿之茸角

The velvet antler of the blue deer was needed.

དར་ཚོན་སྐ་ལྡ་རྒྱ་ལ་མཁོ།²⁰²

所需五彩绸缎旗

Five-colored silken [prayer] flags were needed.

¹⁹⁸ MT: སྐད་རྒྱ་ལ་མཁོ་ནི་ཅི་ཞིག་རེད། CS: སྐད་རྒྱ་ལ་ཁར་ནི་ཅི་ཞིག་རེད། FY: སྐད་རྒྱ་ལ་མཁོ་ནི་ཅི་ཞིག་རེད། སྐད་རྒྱ་ལ་འདོད་ནི་ཅི་ཞིག་རེད། སྐད་རྒྱ་ལ་ཁར་ནི་ཅི་ཞིག་རེད།

¹⁹⁹ MT: སྐད་རྒྱ་ལ་མཁོ་ནི་བཤད་རྒྱ་ན།

²⁰⁰ MT: སྐ་དམར་པོའི་སྐ་ཅི་རྒྱ་ལ་མཁོ། CS: སྐ་དམར་པོ་སྐ་ཅི་རྒྱ་ལ་མཁོ། FY: སྐ་དམར་སྐ་ཅི་རྒྱ་ལ་མཁོ།

²⁰¹ MT: ཤུ་ཐོན་པོའི་ར་ཆེན་རྒྱ་ལ་མཁོ། CS: ཤུ་ར་ཐོན་པོ་རྒྱ་ལ་མཁོ། FY: ཤུ་ཐོན་པོ་ར་ཆེན་རྒྱ་ལ་མཁོ།

²⁰² MT: དར་ཚོན་སྐ་ལྡ་རྒྱ་ལ་མཁོ། CS: དར་ཚོན་སྐ་ལྡ་རྒྱ་ལ་ཁར། FY: རྒྱ་ལ་ཁར་ནི་བཤད་རྒྱ་ན། དར་ཚོན་སྐ་ལྡ་རྒྱ་ལ་ཁར། ཕྱི་འདད་ལུགས་འདད་རྒྱ་བ་བཞིག་ཡིད།

དྲི།

问

Question:

ཁོང་སློན་པོ་རྒྱ་ནག་འགོ་དུས་དེར།²⁰³

大臣前往中原兮

When Minister Gar Tongtsen embarked on his journey to Tang China,

ཡ་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་འདད་ཅི་ཞིག་རེད།²⁰⁴

大唐皇帝何所思

What was the Tang Emperor reckoning on?

མ་རྒྱལ་མོའི་བསམ་འདད་ཅི་ཞིག་རེད།²⁰⁵

大唐皇后何所思

What was the Tang Empress reckoning on?

རྒྱ་བཟའ་རིན་ལྷ་ཅི་ཞིག་རེད།²⁰⁶

公主之聘礼何耶

What was the bride price for Princess Wencheng?

ལན།

答

Answer:

ཡ་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་འདད་བཤད་རྒྱ་ན།²⁰⁷

言大唐皇帝所思

Speaking of what the Tang Emperor reckoned on,

བྷཱུཏུ་ཡི་ཚོག་གཅིག་ཟུར།²⁰⁸

琉璃头盔一顶矣

It was a lapis lazuli helmet that was brought to him.

²⁰³ MT: ཁོང་སློན་པོ་རྒྱ་ནག་འགོ་དུས་དེར།

²⁰⁴ MT, ZG: ཡ་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་འདད་ཅི་ཞིག་རེད། CS: ཁོ་རྒྱལ་པོ་ཐུགས་འདད་ཅི་ཞིག་རེད། FY: ཁོ་རྒྱལ་པོ་ཐུགས་འདད་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁰⁵ ZG: མ་རྒྱལ་མོའི་བསམ་འདད་ཅི་ཞིག་རེད། CS: ཁོ་སློན་པོ་འཇུ་སད་ཅི་ཞིག་རེད། FY: ཁོ་སློན་པོ་འཇུ་སད་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁰⁶ MT, ZG: རྒྱ་བཟའ་རིན་ལྷ་ཅི་ཞིག་རེད། CS: རྒྱ་བཟའ་རིན་པ་ཅི་ཞིག་རེད། FY: ལྷ་མོ་རྒྱ་བཟའ་རིན་ལྷ་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁰⁷ MT, ZG: ཡ་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་འདད་བཤད་རྒྱ་ན།

²⁰⁸ MT: བྷཱུཏུ་ཡི་ཚོག་གཅིག་ཟུར། ZG: བྷཱུཏུ་ཡི་ཚོག་གཅིག་ཟུར། CS: ཡ་རྒྱལ་པོ་རིན་ཆེན་གོས་གཅིག་ཟུར། FY: གོས་རིན་པོ་ཆེ་ཡི་གོས་གཅིག་ཟུར།

ཁུར་དམག་ལ་འགོ་ན་དམག་དོན་འགྲུབ།²⁰⁹ 戴于战场凯旋兮
 There would be a victory if it [the helmet] was brought onto the battlefield.

ཁུར་ས་ལ་འགོ་ན་ལོ་རྟོག་ཡག་²¹⁰ 置于田地丰登矣
 Crops would grow vigorously if it [the helmet] was placed on farmland.

རྒྱ་བཟའ་རིན་ལྷ་བཤད་རྒྱ་ན།²¹¹ 言公主之聘礼兮
 Speaking of the bride price for Princess Wencheng,

གསེར་དངུལ་བྲེ་ཚད་འཇལ་ལ་སྒྲངས།²¹² 金银升量斗计矣
 It was many *dré* of golden and silver.⁹

དྲི། 问
 Question:

ལྷོན་པོ་རྒྱ་ལ་འགོ་དུས་དེར།²¹³ 大臣前往中原兮
 At the time when Minister Gar Tongtsen headed to Tang China,

ལམ་ལ་བར་ཆད་ཡོད་ན་མེད།²¹⁴ 路途有无险阻耶
 Were there any obstacles on the journey?

བོད་ཀྱི་སྐྱ་མ་བརྩ་གསུམ་གན།²¹⁵ 蕃喇嘛十三位兮
 Thirteen Tibetan lama,

²⁰⁹ MT, ZG: ཁུར་དམག་ལ་འགོ་ན་དམག་དོན་འགྲུབ། CS, FY: ལུས་ལ་གོན་ན་ཡིད་འོང་དང་།
²¹⁰ MT, ZG: ཁུར་ས་ལ་འགོ་ན་ལོ་རྟོག་ཡག། CS: ལམ་ལ་ཁུར་ན་ལམ་ཐོག་ཡག། FY: རྒྱེས་ལ་ཁུར་ན་ལམ་ཐོག་ཡག
 ལོ་ལྷོན་པོ་ལྷུ་འདད་བཤད་རྒྱ་ན། ལྷོ་རྒྱ་ཡི་མོག་གཅིག་སྒྲང་།
²¹¹ MT: རྒྱ་བཟའ་རིན་ལྷ་བཤད་རྒྱ་ན། CS: རྒྱ་བཟའ་གསེར་དངུལ་བྲེ་ཚད་འཇལ། FY: རྒྱ་བཟའ་རིན་ལྷ་བཤད་རྒྱ་ན།
²¹² MT: གསེར་དངུལ་བྲེ་ཚད་འཇལ་ལ་སྒྲངས། CS: རྒྱ་བཟའ་གསེར་དངུལ་བྲེ་ཚད་འཇལ། FY: གསེར་དངུལ་བྲེ་ཚད་
 འཇལ་ལ་ལོན།
²¹³ ZG: ལྷོན་པོ་རྒྱ་ལ་འགོ་དུས་དེར།
²¹⁴ ZG: ལམ་ལ་བར་ཆད་ཡོད་ན་མེད།
²¹⁵ ED: བོད་ཀྱི་སྐྱ་མ་བརྩ་གསུམ་གན།

ཕུག་མོ་ལྷུས་ནས་ཅི་རེ་བློར།²¹⁶

Resorting to *mo* divination, what did they suggest?¹⁰

占卜所测者何耶

རྒྱ་ཡི་རྩིས་པ་བརྩུ་གསུམ་གན།²¹⁷

Thirteen Chinese astrologers,

汉卦师十三位兮

རྩིས་ལ་བརྩིས་ནས་ཅི་རེ་བློར།²¹⁸

Resorting to astrology, what did they suggest?

卦辞所解者何耶

ཉོར་གྱི་མོ་བ་བརྩུ་གསུམ་གན།²¹⁹

Thirteen Hor diviners,

霍卜师十三位兮

མོ་རེ་འཕངས་ནས་ཅི་རེ་བློར།²²⁰

Resorting to *mo* prediction, what did they suggest?

卜具所占者何耶

ལན།

Answer:

答

བོད་ཀྱི་སླ་མ་བརྩུ་གསུམ་གན།²²¹

Thirteen Tibetan lamas,

蕃喇嘛十三位兮

ལྷུས་ནས་ཕུག་མོ་བཟོ་རྩུ་དེ།²²²

Consulting the *mo* divination.

喇嘛占卜预测也

ལམ་ལ་བར་ཆད་མི་སྤང་བློར།²²³

Suggested that there were no obstacles ahead.

言前路无险阻矣

²¹⁶ ED: ཕུག་མོ་ལྷུས་ནས་ཅི་རེ་བློར།

²¹⁷ ED: རྒྱ་ཡི་རྩིས་པ་བརྩུ་གསུམ་གན།

²¹⁸ ED: རྩིས་ལ་བརྩིས་ནས་ཅི་རེ་བློར།

²¹⁹ ED: ཉོར་གྱི་མོ་བ་བརྩུ་གསུམ་གན།

²²⁰ ED: མོ་རེ་འཕངས་ནས་ཅི་རེ་བློར།

²²¹ ZG: བོད་ཀྱི་སླ་མ་བརྩུ་གསུམ་གན།

²²² ZG: ལྷུས་ནས་ཕུག་མོ་བཟོ་རྩུ་དེ།

²²³ ZG: ལམ་ལ་བར་ཆད་མི་སྤང་བློར།

<p>ལྷ་ཡི་ཚེས་པ་བརྩ་གསུམ་གན།²²⁴ Thirteen Chinese astrologers,</p>	<p>汉卦师十三位兮</p>
<p>ཚེས་ལ་བཟིས་ཏེ་ལབ་རྒྱ་དེ།²²⁵ Reckoning the astrology.</p>	<p>卦师解说卦辞也</p>
<p>ལམ་ལ་བར་ཆད་མི་སྤང་བེད།²²⁶ Suggested that there were no obstacles ahead.</p>	<p>言前路无险阻矣</p>
<p>ཏོར་གྱི་མོ་བ་བརྩ་གསུམ་གན།²²⁷ Thirteen Hor diviners,</p>	<p>霍卜师十三位兮</p>
<p>མོ་རེ་ས་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།²²⁸ Conducting the <i>mo</i> prediction.</p>	<p>卜师投掷卜具也</p>
<p>ལམ་ལ་བར་ཆད་མི་སྤང་བེད།²²⁹ Suggested that there were no obstacles ahead.</p>	<p>言前路无险阻矣</p>

དྲི། 问
Question:

<p>ལློན་པོ་རྒྱ་ལ་འགྲོ་དུས་དེར།²³⁰ When Minister Gar Tongtsen headed to Tang China,</p>	<p>大臣前往中原兮</p>
<p>གང་ཕྱོགས་འཁོར་ནས་རྒྱ་ནག་སོང་།²³¹ In which direction was he proceeding towards Tang China?</p>	<p>往中原时向何方</p>

²²⁴ ZG: ལྷ་ཡི་ཚེས་པ་བརྩ་གསུམ་གན།

²²⁵ ZG: ཚེས་ལ་བཟིས་ཏེ་ལབ་རྒྱ་དེ།

²²⁶ ZG: ལམ་ལ་བར་ཆད་མི་སྤང་བེད།

²²⁷ ZG: ཏོར་གྱི་མོ་བ་བརྩ་གསུམ་གན།

²²⁸ ZG: མོ་རེ་ས་ལ་འཕེན་རྒྱ་དེ།

²²⁹ ZG: ལམ་ལ་བར་ཆད་མི་སྤང་བེད།

²³⁰ ZG: ལློན་པོ་རྒྱ་ལ་འགྲོ་དུས་དེར།

²³¹ ZG: གང་ཕྱོགས་འཁོར་ནས་རྒྱ་ནག་སོང་།

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

尔作答之莫迟误

Please answer my questions without further ado.

ལན།

答

Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

应答所问者如是

To give an answer to that,

ཁས་ཁ་ལ་ནས་བསང་རེ་ཕྱད།²³²

于山垭口煨桑兮

On the mountain pass, the *sang* offering was made.

བསང་རེ་ལྗིང་ཏེ་ཤར་ལ་འཐེན།²³³

垭口桑烟东飘也

The smoke of the *sang* offering floated to the east [where Tang China is located].

ཤར་ལ་འཁོར་ནས་རྒྱ་ནག་སོང་།²³⁴

往中原时向东矣

To the east, he was heading towards Tang China.

དྲི།

问

Question:

སློན་པོ་རྒྱ་ལ་འགོ་དུས་དེར།²³⁵

大臣前往中原兮

When Minister Gar Tongtsen departed for Tang China,

འགོ་རྟོགས་རྟ་པ་ཅི་འདྲ་སྟངས་ལ།²³⁶

随扈骑士几何耶

How many horsemen accompanied him?

²³² ZG: ཁས་ཁ་ལ་ནས་བསང་རེ་ཕྱད།

²³³ ZG: བསང་རེ་ལྗིང་ཏེ་ཤར་ལ་འཐེན།

²³⁴ ZG: ཤར་ལ་འཁོར་ནས་རྒྱ་ནག་སོང་།

²³⁵ MT: སློན་པོ་རྒྱ་ལ་འགོ་དུས་དེར། CS: སློན་པོ་རྒྱ་ལ་འགོ་དུས་དེར། FY: སློན་པོ་རྒྱ་ལ་འགོ་དུས་དེ།

²³⁶ MT: འགོ་རྟོགས་རྟ་པ་ཅི་འདྲ་སྟངས་ལ། CS: འགོ་རྟོགས་རྟ་བ་ཅི་འདྲ་ཡོད། FY: འགོ་རྟོགས་རྟ་བ་ཅི་འདྲ་ཡོད།

ལན།

答

Answer:

ལྷོན་པོ་རྒྱ་ནག་འགོ་དུས་དེས།²³⁷

大臣前往中原兮

At the time when Minister Gar Tongtsen departed for Tang China,

འགོ་རྟོགས་རྩ་པ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད།²³⁸

随扈骑士五百矣

Five hundred horsemen accompanied him.

དྲི།

问

Question:

རྩ་པ་བརྒྱ་གང་ནས་བྱུང་ནི་རེད།²³⁹

骥五百现何处耶

Whence did the five hundred horses emerge?

མི་ལྔ་བརྒྱ་གང་ནས་བྱུང་ནི་རེད།²⁴⁰

士五百现何处耶

Whence did the five hundred men emerge?

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

རྩ་པ་བརྒྱ་བྱུང་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།²⁴¹

言骥五百现何处

Speaking of how the five hundred horses appeared,

²³⁷ MT: ལྷོན་པོ་རྒྱ་ནག་འགོ་དུས་དེས། CS: ལྷོན་པོ་རྒྱལ་འགོར་དུས་དེས།

²³⁸ MT, FY: འགོ་རྟོགས་རྩ་པ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད། CS: འགོ་རྟོགས་རྩ་པ་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད།

²³⁹ MT, CS, FY: རྩ་པ་བརྒྱ་གང་ནས་བྱུང་ནི་རེད།

²⁴⁰ MT, CS, FY: མི་ལྔ་བརྒྱ་གང་ནས་བྱུང་ནི་རེད།

²⁴¹ MT: རྩ་པ་བརྒྱ་བྱུང་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ན།

ཁོང་ཐུགས་རྗེ་ཚེན་པོ་ཞལ་བརྩ་གཅིག་ ²⁴²	十一面之观世音
The Eleven-faced Great Compassionate One,	
ཕུག་གཉིས་པའི་སོར་མོ་ལྔ་བོ་ལས། ²⁴³	第二手之五指间
From the five fingers of his second hand,	
འོད་ཟེར་འཇའ་ཚོན་སྣ་ལྔ་ཤར། ²⁴⁴	五色虹光衍现矣
Appeared a rainbow of five-coloured rays:	
འཇའ་དཀར་པོ་དམར་པོ་ནག་པོ་གསུམ། ²⁴⁵	虹光白赤玄三者
White, red, and black,	
འཇའ་སེར་པོ་ཕྱོན་པོ་དེ་དང་ལྔ། ²⁴⁶	虹光金青五者矣
As well as yellow and blue.	

འོ།

问

Question:

འཇའ་དཀར་པོ་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་། ²⁴⁷	于白光中现何耶
What emerged from the white light of the rainbow?	
སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།	歌徐陈之莫匆促
Please sing the song slowly, there is no hurry.	

²⁴² MT: ཁོང་ཐུགས་རྗེ་ཚེན་པོ་ཞལ་བརྩ་གཅིག་ CS: ཁོང་ཐུགས་རྗེ་ཚེན་པོ་བརྩ་གཅིག་ཞལ། FY: ཏྲ་ལྔ་བརྩ་དེས་ལག་མ་བྱུང་ན། མི་ལྔ་བརྩ་དེས་ལག་མ་བྱུང་ན། མགར་མི་འགྲོ་གཅིག་དང་མི་འགྲོ་གཉིས། མི་འགྲོ་ལམ་ལ་མི་ལང་ཟེར། ཁོང་ཐུགས་རྗེ་ཚེན་པོ་བརྩ་གཅིག་ཞལ།

²⁴³ CS: ཕུག་གཉིས་ཀྱི་སོར་མོ་ལྔ་བོ་ལས། FY: ཕུག་གཉིས་པའི་སོར་མོ་ལྔ་བོ་ལས།

²⁴⁴ CS, FY: འོད་ཟེར་འཇའ་ཚོན་སྣ་ལྔ་ཤར།

²⁴⁵ CS: འཇའ་དཀར་པོ་དམར་པོ་ནག་པོ་གསུམ། FY: འཇའ་དཀར་པོ་དམར་པོ་ནག་པོ་གསུམ།

²⁴⁶ CS: འཇའ་སེར་པོ་ཕྱོན་པོ་དེ་དང་ལྔ། FY: འཇའ་སེར་པོ་ཕྱོན་པོ་དེ་དང་ལྔ།

²⁴⁷ CS: འཇའ་དཀར་པོ་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་། FY: འཇའ་དཀར་པོ་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་།

ལན།

答

Answer:

འཇའ་དཀར་པོ་ནང་ནས་བྱུང་ཚུལ་དེ།²⁴⁸

于白光中所现兮

Emerging from the white light of the rainbow,

རྟ་དཀར་པོ་བརྒྱ་དང་མི་དཀར་པོ་བརྒྱ།²⁴⁹

白驥百也白士百

Were a hundred white horses and a hundred white men.

མི་དཀར་པོ་བརྒྱ་བོ་ཤིང་ལྷ་ཡིན།²⁵⁰

白士百者木神矣

The hundred white men were wood gods.

ཤིང་མེད་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར།²⁵¹

时至地界无木兮

When arriving in a woodless region,

ཤིང་ལྷ་བརྒྱ་ཡིས་ཤིང་རེ་བཟུང་།²⁵²

百位木神携木至

Each wood god would bring wood.

དྲི།

问

Question:

འཇའ་དམར་པོ་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་།²⁵³

于赤光中现何耶

What emerged from the red light of the rainbow?

²⁴⁸ MT: འཇའ་དཀར་པོ་ནང་ནས་བྱུང་ཚུལ་དེ། FY: འཇའ་དཀར་པོ་ནང་ནས་བྱུང་པོ་དེ།

²⁴⁹ MT: རྟ་དཀར་པོ་བརྒྱ་དང་མི་དཀར་པོ་བརྒྱ། CS: རྟ་དཀར་བོ་བརྒྱ་ལ་མི་དཀར་བརྒྱ། FY: རྟ་དཀར་པོ་བརྒྱ་ལ་མི་དཀར་པོ་བརྒྱ།

²⁵⁰ MT: མི་དཀར་པོ་བརྒྱ་བོ་ཤིང་ལྷ་ཡིན། CS: མི་དཀར་པོ་བརྒྱ་བོ་ཤིང་ལྷ་རེད། FY: མི་དཀར་པོ་བརྒྱ་བོ་ཤིང་ལྷ་རེད།

²⁵¹ MT: ཤིང་མེད་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར། CS: ཤིང་མེད་སའི་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར། FY: ཤིང་མེད་ཡུལ་དུ་ཐོན་དུས་དེར།

²⁵² MT, FY: ཤིང་ལྷ་བརྒྱ་ཡིས་ཤིང་རེ་བཟུང་། CS: ཤིང་ལྷ་བརྒྱ་ཡི་ཤིང་རེ་བཟུང་།

²⁵³ CS: འཇའ་དམར་པོ་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་། FY: འཇའ་དམར་པོ་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་།

ལན།

答

Answer:

འཇའ་དམར་པོ་ནང་ནས་བྱང་ཚུལ་དེ།²⁵⁴

于赤光中所现兮

Emerging from the red light of the rainbow,

རྟ་དམར་པོ་བརྒྱ་དང་མི་དམར་པོ་བརྒྱ།²⁵⁵

赤骥百也赤士百

Were a hundred red horses and a hundred red men.

མི་དམར་པོ་བརྒྱ་བོ་མེ་ལྷ་ཡིན།²⁵⁶

赤士百者火神矣

The hundred red men were fire gods.

མེ་མེད་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར།²⁵⁷

时至地界无火兮

When arriving in a fireless region,

མེ་ལྷ་བརྒྱ་ཡིས་མེ་རེ་བབྱང་།²⁵⁸

百位火神带火至

Each fire god would bring fire.

དྲི།

问

Question:

འཇའ་ནག་པོ་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱང་།²⁵⁹

于玄光中现何耶

What emerged from the black light of the rainbow?

²⁵⁴ MT: འཇའ་དམར་པོ་ནང་ནས་བྱང་ཚུལ་དེ། FY: འཇའ་དམར་པོ་ནང་ནས་བྱང་པོ་དེ།

²⁵⁵ MT: རྟ་དམར་པོ་བརྒྱ་དང་མི་དམར་པོ་བརྒྱ། CS: རྟ་དམར་པོ་བརྒྱ་ལ་མི་དམར་བརྒྱ། FY: རྟ་དམར་པོ་བརྒྱ་ལ་མི་དམར་པོ་བརྒྱ།

²⁵⁶ MT: མི་དམར་པོ་བརྒྱ་བོ་མེ་ལྷ་ཡིན། CS: མི་དམར་པོ་བརྒྱ་བོ་མེ་ལྷ་ཡིན། FY: མི་དམར་པོ་བརྒྱ་བོ་མེ་ལྷ་ཡིན།

²⁵⁷ MT, FY: མེ་མེད་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར། CS: མེ་མེད་སའི་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར།

²⁵⁸ MT, FY: མེ་ལྷ་བརྒྱ་ཡིས་མེ་རེ་བབྱང་། CS: མེ་ལྷ་བརྒྱ་ཡི་མེ་རེ་བབྱང་།

²⁵⁹ CS, FY: འཇའ་ནག་པོ་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱང་།

ལན།

答

Answer:

འཇའ་ནག་པོ་ནང་ནས་བྱུང་ཚུལ་དེ།²⁶⁰

于玄光中所现兮

Emerging from the black light of the rainbow,

རྟ་ནག་པོ་བརྒྱ་དང་མི་ནག་པོ་བརྒྱ།²⁶¹

玄骥百也玄士百

Were a hundred black horses and a hundred black men.

མི་ནག་པོ་བརྒྱ་བོ་ལྷགས་ལྷ་ཡིན།²⁶²

玄士百者金神矣

The hundred black men were iron gods.

ལྷགས་མེད་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར།²⁶³

时至地界无金兮

When arriving in an ironless region,

ལྷགས་ལྷ་བརྒྱ་ཡིས་ལྷགས་རེ་བརྒྱང་།²⁶⁴

百位金神执金至

Each iron god would bring iron.

དྲི།

问

Question:

འཇའ་མེར་པོ་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་།²⁶⁵

于金光中现何耶

What emerged from the yellow light of the rainbow?

སྐྱུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

²⁶⁰ MT: འཇའ་ནག་པོ་ནང་ནས་བྱུང་ཚུལ་དེ། FY: འཇའ་ནག་པོ་ནང་ནས་བྱུང་པོ་དེ།

²⁶¹ MT: རྟ་ནག་པོ་བརྒྱ་དང་མི་ནག་པོ་བརྒྱ། CS: རྟ་ནག་བརྒྱ་ལ་མི་ནག་བརྒྱ། FY: རྟ་ནག་པོ་བརྒྱ་ལ་མི་ནག་པོ་བརྒྱ།

²⁶² MT: མི་ནག་པོ་བརྒྱ་བོ་ལྷགས་ལྷ་ཡིན། CS: མི་ནག་བརྒྱ་བོ་ལྷགས་ལྷ་ཡིན། FY: མི་ནག་པོ་བརྒྱ་བོ་ལྷགས་ལྷ་རེད།

²⁶³ MT, FY: ལྷགས་མེད་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར། CS: ལྷགས་མེད་སའི་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར།

²⁶⁴ MT, FY: ལྷགས་ལྷ་བརྒྱ་ཡིས་ལྷགས་རེ་བརྒྱང་། CS: ལྷགས་ལྷ་བརྒྱ་ཡི་ལྷགས་རེ་བརྒྱང་།

²⁶⁵ CS: འཇའ་མེར་པོ་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་། FY: འཇའ་མེར་པོ་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱུང་།

ལན།

答

Answer:

འཇའ་མེར་པོ་ནང་ནས་བྱང་ཚུལ་དེ།²⁶⁶

于金光中所现兮

Emerging from the yellow light of the rainbow,

རྟ་མེར་པོ་བརྒྱ་དང་མི་མེར་པོ་བརྒྱ།²⁶⁷

金驥百也金士百

Were a hundred yellow horses and a hundred yellow men.

མི་མེར་པོ་བརྒྱ་བོ་ཚུ་ལྷ་ཡིན།²⁶⁸

金士百者水神矣

The hundred yellow men were water gods.

ཚུ་མེད་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར།²⁶⁹

时至地界无水兮

When arriving in a waterless region,

ཚུ་ལྷ་བརྒྱ་ཡིས་ཚུ་རེ་བཟུང་།²⁷⁰

百位水神持水至

Each water god would bring water.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

འཇའ་ཕྱོག་པོ་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱང་།²⁷¹

于青光中现何耶

What emerged from the blue light of the rainbow?

²⁶⁶ MT: འཇའ་མེར་པོ་ནང་ནས་བྱང་ཚུལ་དེ། FY: འཇའ་མེར་པོ་ནང་ནས་བྱང་པོ་དེ།

²⁶⁷ MT: རྟ་མེར་པོ་བརྒྱ་དང་མི་མེར་པོ་བརྒྱ། CS: རྟ་མེར་བརྒྱ་ལ་མི་མེར་བརྒྱ། FY: རྟ་མེར་པོ་བརྒྱ་ལ་མི་མེར་པོ་བརྒྱ།

²⁶⁸ MT: མི་མེར་པོ་བརྒྱ་བོ་ཚུ་ལྷ་ཡིན། CS: རྟ་མེར་བརྒྱ་བོ་ཚུ་ལྷ་རེད། FY: མི་མེར་པོ་བརྒྱ་བོ་ཚུ་ལྷ་རེད།

²⁶⁹ MT: ཚུ་མེད་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར། CS: ཚུ་མེད་པའི་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར། FY: ཚུ་མེད་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་རེར།

²⁷⁰ MT, FY: ཚུ་ལྷ་བརྒྱ་ཡིས་ཚུ་རེ་བཟུང་། CS: ཚུ་ལྷ་བརྒྱ་ཡི་ཚུ་རེ་བཟུང་།

²⁷¹ CS, FY: འཇའ་ཕྱོག་པོ་ནང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱང་།

ལན།

答

Answer:

འཇའ་ཕྱོག་པོ་ནང་ནས་བྱང་ཚུལ་དེ།²⁷² 于青光中所现兮

Emerging from the blue light of the rainbow,

རྟ་ཕྱོག་པོ་བརྒྱ་དང་མི་ཕྱོག་པོ་བརྒྱ།²⁷³ 青骥百也青士百

Were a hundred blue horses and a hundred blue men.

མི་ཕྱོག་པོ་བརྒྱ་བོ་མི་ལྷ་ཡིན།²⁷⁴ 青士百者人神矣

The hundred blue men were human gods.

མི་མེད་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར།²⁷⁵ 时至地界无人兮

When arriving in an uninhabited region,

མི་ལྷ་བརྒྱ་ཡིས་འབངས་རེ་བཟུང་།²⁷⁶ 百位人神领人至

Each human god would bring a human.

ཀ་བཞི་ས་ལ་སྐྱག་སེ་བརྩུགས།²⁷⁷ 四柱固立于地兮

Four pillars [of the tent] penetrated the ground firmly.

སྐར་ཁུང་གཙུག་ལ་ཐང་སེ་རེད།²⁷⁸ 头顶撑起天窗矣

The skylight was steadily lifted up overhead.

སྐྱ་གུར་གནམ་ལ་བསྐངས་བཞག་ཡོད།²⁷⁹ 毡帐撑向天穹矣

The felt tent was raised.

²⁷² MT: འཇའ་ཕྱོག་པོ་ནང་ནས་བྱང་ཚུལ་དེ། FY: འཇའ་ཕྱོག་པོ་ནང་ནས་བྱང་པོ་དེ།

²⁷³ MT: རྟ་ཕྱོག་པོ་བརྒྱ་དང་མི་ཕྱོག་པོ་བརྒྱ། CS: རྟ་ཕྱོག་པོ་བརྒྱ་ལ་མི་ཕྱོག་བརྒྱ། FY: རྟ་ཕྱོག་པོ་བརྒྱ་ལ་མི་ཕྱོག་པོ་བརྒྱ།

²⁷⁴ MT: མི་ཕྱོག་པོ་བརྒྱ་བོ་མི་ལྷ་ཡིན། CS: མི་ཕྱོག་བརྒྱ་བོ་མི་ལྷ་རེད། FY: མི་ཕྱོག་པོ་བརྒྱ་ནི་མི་ལྷ་རེད།

²⁷⁵ MT, CS, FY: མི་མེད་ཡུལ་ལ་ཐོན་དུས་དེར།

²⁷⁶ MT, FY: མི་ལྷ་བརྒྱ་ཡིས་འབངས་རེ་བཟུང་། CS: མི་འཕེལ་རྒྱུ་གཉིས་ས་ལ་བརྩུགས།

²⁷⁷ MT: ཀ་བཞི་ས་ལ་སྐྱག་སེ་བརྩུགས། CS, FY: ཀ་བཞི་ས་ལ་དུག་སེ་བརྩུགས།

²⁷⁸ MT: སྐར་ཁུང་གཙུག་ལ་ཐང་སེ་རེད། CS: གུར་ཁང་གནམ་ལ་ཐང་སོ་རེད། FY: གུར་ཁང་གནམ་ལ་ཐང་སེ་རེད།

²⁷⁹ MT, CS, FY: སྐྱ་གུར་གནམ་ལ་བསྐངས་བཞག་ཡོད།

དྲི།

问

Questions:

མཚོན་ཆ་བཏགས་ནས་རྒྱ་ལ་སོང་།²⁸⁰

佩带武器往汉地

[Minister Gar Tongtsen] departed for Tang China, carrying a weapon.

མཚོན་དེའི་མིང་ལ་ཅི་ཞིག་རེད།²⁸¹

所佩武器名何耶

What was the name of the weapon?

མཚོན་ཆ་བཏགས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས།²⁸²

佩武器欲何为耶

What was the purpose of carrying a weapon?

ལན།

答

Answer:

རིན་ཆེན་སྣ་ལྔའི་མཚོན་ཞིག་རེད།²⁸³

所佩五宝之刀兮

It was a knife inlaid with five precious metals.

མཚོན་ཆ་བཏགས་ནས་ཉམས་འགྱུར་བསྟན།²⁸⁴

佩刀彰显气概矣

Carrying it, to demonstrate strength.

དྲི།

问

Questions:

སློན་པོ་རྒྱ་ལ་འགྲོ་དུས་དེར།²⁸⁵

大臣前往中原兮

When the Minister Gar Tongtsen departed for Tang China,

²⁸⁰ MT, CS: མཚོན་ཆ་བཏགས་ནས་རྒྱ་ལ་སོང་། FY: མཚོན་ཆ་བཏགས་ནི་རྒྱ་ལ་སོང་།

²⁸¹ MT: མཚོན་དེའི་མིང་ལ་ཅི་ཞིག་རེད། CS: མཚོན་དེའི་མིང་ལ་ཅི་ཞིག་ཟེར། FY: མཚོན་དེའི་མིང་ལ་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁸² CS: མཚོན་ཆ་བཏགས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས། FY: མཚོན་ཆ་བཏགས་ནི་ཅི་ཞིག་བཟོས།

²⁸³ MT, CS: རིན་ཆེན་སྣ་ལྔའི་མཚོན་ཞིག་རེད། FY: རིན་ཆེན་སྣ་ལྔའི་མཚོན་ཞིག་ཡིན།

²⁸⁴ CS: མཚོན་ཆ་བཏགས་ནས་ཉམས་འགྱུར་སྟོན། ED: མཚོན་ཆ་བཏགས་ནས་ཉམས་འགྱུར་བསྟན།

²⁸⁵ MT, ZG: སློན་པོ་རྒྱ་ལ་འགྲོ་དུས་དེར། CS: སློན་པོ་རྒྱ་ལ་འགྲོ་དུས་དེར། FY: སློན་པོ་རྒྱ་ལ་འགྲོ་དུས་དེ། ལམ་ལ་ཁ་འདོན་འདོན་བཞིན་ཡོད།

ཁ་ནང་འདོན་རྒྱ་ཅི་ཞིག་རེད།²⁸⁶ 口中所诵者何耶
 What was recited?

ལམ་ལ་ཁ་འདོན་ཅི་ཞིག་བསྐོས།²⁸⁷ 行路诵经所为何
 What was the purpose of reciting the prayer along the way?

སླུ་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་ཅི་འདྲ་ཡིན། 有歌相继者何耶
 What is the song if more is still to come?

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག 尔作答之莫迟误
 Please answer my questions without further ado.

ལན། 答
 Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན། 应答所问者如是
 To give an answer to that,

ལྷོན་པོ་རྒྱ་ལ་འགོ་དུས་དེར།²⁸⁸ 大臣前往中原兮
 When the Minister Gar Tongtsen departed for Tang China,

ཁ་ནང་སློལ་མ་བཏོན་ནས་སོང་།²⁸⁹ 口中所诵度母经
 The Tara Mantra was recited,

ལམ་ལ་བར་ཆད་མེད་ན་བསམས།²⁹⁰ 祈愿路无险阻矣
 Wishing for a smooth journey.

²⁸⁶ MT, ZG: ཁ་ནང་འདོན་རྒྱ་ཅི་ཞིག་རེད། CS: ལམ་ལ་ཁ་འདོན་ཅི་ཞིག་འདོན།

²⁸⁷ FY: ལམ་ལ་ཁ་འདོན་ཅི་ཞིག་བསྐོས།

²⁸⁸ ED: ལྷོན་པོ་རྒྱ་ལ་འགོ་དུས་དེར།

²⁸⁹ MT, ZG, FY: ཁ་ནང་སློལ་མ་བཏོན་ནས་སོང་། ཟངས་མའི་གཏུ་ཐོགས་ནས་སོང་། CS: ཁ་ནང་སློལ་མ་འདོན་ནས་སོང་།

²⁹⁰ MT: ལམ་ལ་བར་ཆད་མེད་ན་བསམས། CS: ལམ་ལ་བར་ཆད་མེད་མོ་བསམ། FY: ལམ་ལ་བར་ཆད་མེད་མོ་བསམ།

དྲི

问

Question:

སྲིབ་རེ་སྲིབ་ལ་འགྲོ་དུས་དེར།²⁹¹

每每行至山阴兮

Passing through the shady side of each mountain,

སྲིབ་གྱི་ལུང་བ་ལུང་དགུ་ཡོད།²⁹²

阴面山谷九重矣

There were nine valleys.

སྲིབ་གྱི་ལུང་དགུར་ཅི་ལྟར་སོང་།²⁹³

阴谷九重何以过

How did he get through the nine valleys on the shady side?

ཉིན་རེ་ཉིན་ལ་འགྲོ་དུས་དེར།²⁹⁴

每每行至山阳兮

Passing through the sunny side of each mountain,

ཉིན་ངོ་ལུང་བ་ལུང་དགུ་ཡོད།²⁹⁵

阳面山谷九重矣

There were nine valleys.

ཉིན་གྱི་ལུང་དགུར་ཅི་ལྟར་སོང་།²⁹⁶

阳谷九重何以过

How did he get through the nine valleys on the sunny side?

ལན།

答

Answer:

ཉིན་མཚན་མེད་པར་ལམ་དུ་སོང་།²⁹⁷

夜以继日行路也

Travelling day and night.

²⁹¹ MT, FY: སྲིབ་རེ་སྲིབ་ལ་འགྲོ་དུས་དེར། CS: སྲིབ་རེ་སྲིབ་ལ་འགྲོ་དུས་དེར།

²⁹² FY: སྲིབ་གྱི་ལུང་བ་ལུང་དགུ་ཡོད།

²⁹³ MT: སྲིབ་གྱི་ལུང་དགུར་ཅི་ལྟར་སོང་། CS: སྲིབ་གྱི་ལུང་དགུ་ཇི་ལྟར་སོང་། FY: ལུགས་ནི་མང་ན་དེ་ལྟར་སོང་།

²⁹⁴ MT: ཉིན་རེ་ཉིན་ལ་འགྲོ་དུས་དེར། CS: ཉིན་རེ་ཉིན་ལ་འགྲོ་དུས་དེར། FY: ཉིན་རེ་ཉིན་ན་འགྲོ་དུས་དེར།

²⁹⁵ ED: ཉིན་ངོ་ལུང་བ་ལུང་དགུ་ཡོད། FY: ཉི་ངོ་ལུང་བ་ལུང་དགུ་ཡོད།

²⁹⁶ MT: ཉིན་གྱི་ལུང་དགུར་ཅི་ལྟར་སོང་། CS: ཉིན་གྱི་ལུང་དགུ་ཇི་ལྟར་སོང་། FY: ཚ་ནི་མང་ན་དེ་ལྟར་སོང་།

²⁹⁷ MT: ཉིན་མཚན་མེད་པར་ལམ་དུ་སོང་། CS: ཉིན་མཚན་མེད་པར་ལམ་དུ་སོང་།

<p>སྲིབ་རེ་སྲིབ་ལ་འཕྲོ་དུས་དེར།²⁹⁸ When passing through the shady side of each mountain,</p>	<p>每每行至山阴兮</p>
<p>སྲིབ་གྱི་སྲིབ་མ་རླུང་དགུ་ཁྲམ།²⁹⁹ Enduring the piercing wind,</p>	<p>历经山阴之风也</p>
<p>འབྲུག་ལ་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་སོང་།³⁰⁰ Marching forward without flinching at the cold.</p>	<p>无惧严寒前行矣</p>
<p>ཉིན་རེ་ཉིན་ལ་འཕྲོ་དུས་དེར།³⁰¹ When passing through the sunny side of each mountain,</p>	<p>每每行至山阳兮</p>
<p>གསེར་གྱི་ཉི་མ་རང་ཤར་ཁྲམ།³⁰² Enduring the fiery sun,</p>	<p>背负炎炎烈日也</p>
<p>ཚ་ལ་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་སོང་།³⁰³ Marching forward without flinching at the heat.</p>	<p>无畏酷热前行矣</p>
<p>ཁོང་ལྷོན་པོ་རྒྱལ་ཐོན་དུས་དེར།³⁰⁴ When Minister Gar Tongtsen arrived in Tang China,</p>	<p>时大臣至中原兮</p>
<p>ལྷ་ཏ་ཏོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཅིག་མོ།³⁰⁵ King of Bhata Hor, the first one,</p>	<p>一者巴达霍尔王</p>

298 MT, FY: སྲིབ་རེ་སྲིབ་ལ་འཕྲོ་དུས་དེར། CS: སྲིབ་རིའི་སྲིབ་ལ་འཕྲོ་དུས་དེར།
 299 MT: སྲིབ་གྱི་སྲིབ་མ་རླུང་དགུ་ཁྲམ། CS: སྲིབ་གྱི་སྲིབ་མ་རླུང་དགུ་ཁྲམ། FY: སྲིབ་གྱི་སྲིབ་མ་ལུང་དགུ་ཁྲམ།
 300 MT: འབྲུག་ལ་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་སོང་།
 301 MT: ཉིན་རེ་ཉིན་ལ་འཕྲོ་དུས་དེར། CS: ཉིན་རིའི་ཉིན་ལ་འཕྲོ་དུས་དེར། FY: ཉིན་རེ་ཉིན་ན་འཕྲོ་དུས་དེར།
 302 MT, FY: གསེར་གྱི་ཉི་མ་རང་ཤར་ཁྲམ། CS: སེར་གྱི་ཉི་མ་རང་ཤར་ཁྲམ།
 303 MT: ཚ་ལ་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་སོང་།
 304 ED: ཁོང་ལྷོན་པོ་རྒྱལ་ཐོན་དུས་དེར།
 305 MT: ལྷོང་ཕོགས་གཉན་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཅིག་ ZG: ལྷ་ཏ་ཏོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཅིག ED: ལྷ་ཏ་ཏོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཅིག

མ་རྒྱལ་མོ་གང་ལ་ལའོར་བསྐྱད་སྤང་།³¹² 母后之心何所向
Whom did the Tang Empress favour?

རྒྱ་བཟའ་གང་ལ་ལའོར་བསྐྱད་སྤང་།³¹³ 公主之心何所向
Whom did Princess Wencheng favour?

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད། 歌徐陈之莫匆促
Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན། 答
Answer:

སླུ་སེལ་ལེ་གནམ་གང་ལངས་དུས་དེར།³¹⁴ 时曙光现天际兮
At the crack of dawn,

ཕ་རྒྱལ་པོ་ཉོར་ལ་ལའོར་བསྐྱད་སྤང་།³¹⁵ 父皇之心向霍尔
The Tang Emperor favoured Hor.

མ་རྒྱལ་མོ་རྒྱ་ལ་ལའོར་བསྐྱད་སྤང་།³¹⁶ 母后之心向中原
The Tang Empress favoured Tang China.

རྒྱ་བཟའ་བོད་ལ་ལའོར་བསྐྱད་སྤང་།³¹⁷ 公主之心向吐蕃
Princess Wencheng favoured Tibet.

³¹² MT, ZG: མ་རྒྱལ་མོ་གང་ལ་ལའོར་བསྐྱད་སྤང་། CS: མ་རྒྱལ་མོ་གང་ན་ལའོར་བསྐྱད་ཡོད། FY: མ་རྒྱལ་མོ་གང་ལ་ལའོར་བསྐྱད་ཡོད།

³¹³ MT, ZG: རྒྱ་བཟའ་གང་ལ་ལའོར་བསྐྱད་སྤང་། CS: རྒྱ་བཟའ་གང་ན་ལའོར་བསྐྱད་ཡོད། FY: བྱ་མོ་རྒྱ་བཟའ་གང་ལ་ལའོར་བསྐྱད་ཡོད།

³¹⁴ MT: སླུ་སེལ་ལེ་གནམ་གང་ལངས་དུས་དེར།

³¹⁵ MT, ZG: ཕ་རྒྱལ་པོ་ཉོར་ལ་ལའོར་བསྐྱད་སྤང་། CS: ཕ་རྒྱལ་པོ་ཉོར་ལ་ལའོར་བསྐྱད་ཡོད། FY: ཕ་རྒྱལ་པོ་ཉོར་ལ་ལའོར་བསྐྱད་ཡོད།

³¹⁶ MT: མ་རྒྱལ་མོ་རྒྱ་ལ་ལའོར་བསྐྱད་སྤང་། ZG: མ་རྒྱལ་མོ་སྟག་གཟིག་ཉོར་ལ་ལའོར་བསྐྱད་སྤང་། CS: མ་རྒྱལ་མོ་རྒྱ་གར་ལའོར་བསྐྱད་ཡོད། FY: མ་རྒྱལ་མོ་རྒྱ་ལ་ལའོར་བསྐྱད་ཡོད།

³¹⁷ MT, ZG: རྒྱ་བཟའ་བོད་ལ་ལའོར་བསྐྱད་སྤང་། CS: རྒྱ་བཟའ་བོད་ལ་ལའོར་བསྐྱད་ཡོད། FY: བྱ་མོ་རྒྱ་བཟའ་བོད་ལ་ལའོར་བསྐྱད་ཡོད།

ལྷ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

ཕ་རྒྱལ་པོའི་ཁ་ལ་ཨེ་སོང་བྱེད།³¹⁸

父皇所愿如意耶

Was the Tang Emperor's wish fulfilled?

མ་རྒྱལ་མོའི་ཁ་ལ་ཨེ་སོང་བྱེད།³¹⁹

母后所愿如意耶

Was the Tang Empress's wish fulfilled?

རྒྱ་བཟའི་ཁ་ལ་ཨེ་སོང་བྱེད།³²⁰

公主所愿如意耶

Was Princess Wencheng's wish fulfilled?

ལན།

答

Answer:

ཕ་རྒྱལ་པོའི་ཁ་ལ་མ་སོང་བྱེད།³²¹

父皇所愿未如意

The Tang Emperor's wish was not fulfilled.

མ་རྒྱལ་མོའི་ཁ་ལ་མ་སོང་བྱེད།³²²

母后所愿未如意

The Tang Empress's wish was not fulfilled.

རྒྱ་བཟའི་ཁ་ལ་སོང་བཟླད་སྤང།³²³

公主所愿如意也

Princess Wencheng's wish was fulfilled.

³¹⁸ MT: ཕ་རྒྱལ་པོའི་ཁ་ལ་ཨེ་སོང་བྱེད། CS: ཕ་རྒྱལ་པོའི་ཁ་ལ་ཨེ་སོང་ཐལ། FY: ལྷ་བོད་རྟོར་གྱིས་ཅི་ཞིག་བཟོས། ཕ་རྒྱལ་པོའི་ཁ་ལ་ཨེ་སོང་བྱེད།

³¹⁹ MT: མ་རྒྱལ་མོའི་ཁ་ལ་ཨེ་སོང་བྱེད། CS: མ་རྒྱལ་མོའི་ཁ་ལ་ཨེ་སོང་ཐལ། FY: མ་རྒྱལ་མོའི་ཁ་ལ་ཨེ་སོང་བྱེད།

³²⁰ MT: རྒྱ་བཟའི་ཁ་ལ་ཨེ་སོང་བྱེད། CS: རྒྱལ་བཟའི་ཁ་ལ་ཨེ་སོང་ཐལ། FY: ལུ་མོ་རྒྱ་བཟའི་ཁ་ལ་ཨེ་སོང་བྱེད།

³²¹ MT: ཕ་རྒྱལ་པོའི་ཁ་ལ་མ་སོང་བྱེད། CS: ཕ་རྒྱལ་པོའི་ཁ་ལ་སོང་ཟླད་སྤང། FY: ཕ་རྒྱལ་པོའི་ཁ་ལ་སོང་བཟླད་ཡོད།

³²² MT: མ་རྒྱལ་མོའི་ཁ་ལ་མ་སོང་བྱེད། CS: མ་རྒྱལ་མོའི་ཁ་ལ་མ་སོང་ཐལ། FY: མ་རྒྱལ་མོའི་ཁ་ལ་མ་སོང་བྱེད།

³²³ MT: རྒྱ་བཟའི་ཁ་ལ་སོང་བཟླད་སྤང། CS: རྒྱ་བཟའི་ཁ་ལ་སོང་ཐལ། FY: ལུ་མོ་རྒྱ་བཟའི་ཁ་ལ་སོང་བྱེད།

དྲི

问

Question:

ཁོ་ལྷོན་པོ་རྒྱ་ནག་ཐོན་དུས་དེར།³²⁴

是时大臣至汉地

When Minister Gar Tongtsen arrived in Tang China,

དཀའ་ཚུལ་གཅིག་དང་སྟུག་ཚུལ་གཉིས།³²⁵

疑难接二连三分

One after another, thorny issues emerged.

ཡ་རྒྱལ་པོས་བོས་ནི་ཟེར་ནི་གན།³²⁶

皇帝宣召诸人议

The Tang Emperor summoned [all envoys] and suggested,

དུང་མིག་ནང་དར་སྐྱད་འབྲེན་ཚུལ་ཤོད།³²⁷

释丝何以穿螺孔

Please tell us how to pull a silk thread through a hole in a conch shell.

སྐྱུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

དུང་མིག་ནང་དར་སྐྱད་འབྲེན་ཚུལ་དེ།³²⁸

丝线如此穿螺孔

This was how the silk thread was passed through a hole in a conch shell.

ལྷོན་པོས་གྲོག་མ་ཞིག་གསོས་ཡོད།³²⁹

大臣饲一蚂蚁兮

Minister Gar Tongtsen fed an ant.

³²⁴ ED: ཁོ་ལྷོན་པོ་རྒྱ་ནག་ཐོན་དུས་དེར།

³²⁵ ED: དཀའ་ཚུལ་གཅིག་དང་སྟུག་ཚུལ་གཉིས།

³²⁶ MT, ZG: ཡ་རྒྱལ་པོས་བོས་ནི་ཟེར་ནི་གན།

³²⁷ MT, ZG: དུང་མིག་ནང་དར་སྐྱད་འབྲེན་ཚུལ་ཤོད། CS, FY: དུང་མིག་ལ་དར་སྐྱད་འབྲེན་ཚུལ་ཤོད།

³²⁸ MT, ZG: དུང་མིག་ནང་དར་སྐྱད་འབྲེན་ཚུལ་དེ། CS: དུང་མིག་ལ་དར་སྐྱད་འབྲེན་ཚུལ་དེ། FY: དུང་མིག་ལ་དར་སྐྱད་འབྲེན་ཚུལ་དེ། དངས་ནས་མ་ཉན་སྟུག་རེ་མཐོང། ལྷོན་པོ་མགར་གྱི་དཀའ་ཚུལ་གཅིག་དཀའ་ཚུལ་གཉིས། གནས་ཚང་ཆེན་མོ་བཀའ་དྲིན་ལས།

³²⁹ MT, ZG: ལྷོན་པོས་གྲོག་མ་ཞིག་གསོས་ཡོད།

འབྲུ་ཐོག་མའི་སྐྱེད་པར་དར་སྐྱུད་བཏགས།³³⁰ 蚁腰系一丝线矣
 A thread was tied around the ant's waist.

ཕུ་རེ་བཏབ་ནས་ཡུད་ཙམ་བྲངས།³³¹ 吹蚁顷刻蚁拽线
 [He] blew the ant and the silk was propelled forward immediately.

བྱང་མིག་ནང་དར་སྐྱུད་བྲངས་བཞག་ཡོད།³³² 丝线贯穿螺孔矣
 In such a way, the silk thread was pulled through the hole in the conch shell.

དྲི། 问
 Question:

དཀའ་ཚུལ་གཅིག་དང་སྐྱུག་ཚུལ་གཉིས།³³³ 疑难接二连三兮
 Thorny issues came one after another.

ཤིང་བརྒྱའི་ཚེ་རྙིང་ལྟ་ཚུལ་ཤོད།³³⁴ 百木根梢何以辨
 Please explain how to differentiate the top of a hundred logs from the bottom.

ལན། 答
 Answer:

ཤིང་བརྒྱའི་ཚེ་རྙིང་ལྟ་ཚུལ་དེ།³³⁵ 百木根梢如此辨
 This is how the top and bottom of a hundred logs were differentiated.

³³⁰ MT, ZG: འབྲུ་ཐོག་མའི་སྐྱེད་པར་དར་སྐྱུད་བཏགས། CS: འབྲུ་ཐོག་མའི་ཞེད་ལ་དར་སྐྱུད་བཏགས། FY: འབྲུ་ཐོག་མ་སྐྱེད་ལ་དར་སྐྱུད་བཏགས།

³³¹ MT, ZG, FY: ཕུ་རེ་བཏབ་ནས་ཡུད་ཙམ་བྲངས། CS: ཕུག་རེ་བཏབ་ན་ཡར་ལ་སོང།

³³² MT, ZG: བྱང་མིག་ནང་དར་སྐྱུད་བྲངས་བཞག་ཡོད། CS: བྱང་མིག་ལ་དར་སྐྱུད་བྲངས་སོང་ཞེས། FY: བྱང་མིག་ལ་དར་སྐྱུད་བྲངས་བཞག་ཡོད།

³³³ ED: དཀའ་ཚུལ་གཅིག་དང་སྐྱུག་ཚུལ་གཉིས།

³³⁴ MT, ZG, CS: ཤིང་བརྒྱའི་ཚེ་རྙིང་ལྟ་ཚུལ་ཤོད། FY: ཤིང་བརྒྱའི་ཚེ་རྙིང་ལྟ་ཚུལ་ཤོད།

³³⁵ MT, ZG, CS: ཤིང་བརྒྱའི་ཚེ་རྙིང་ལྟ་ཚུལ་དེ། FY: ཤིང་བརྒྱའི་ཚེ་རྙིང་ལྟ་ཚུལ་དེ། ཤིང་མགོ་རྙིང་མ་ཤེས་སྐྱུག་རེ་མཐོང། རྩོན་པོ་མགར་བྱི་དཀའ་སྐྱུག་ཅིག་དཀའ་རྒྱ་གཅིག་ལ་སྐྱུག་རྒྱ་གཉིས། གནས་ཚང་ཆེན་མོའི་བཀའ་བྲིན་གྱིས།

ཤིང་སྒངས་ནས་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་ནང་འཕངས།³³⁶ 投木于水之中矣
 [He] hurled the logs into the water.

ཚ་བ་མར་ལ་འཇུལ་ནས་སོང།³³⁷ 根部下沉没入水
 [Because of their heaviness,] the bottoms tipped down.

ཚེ་མོ་གཡེང་ནས་གནམ་ལ་གཏང།³³⁸ 梢端上浮向天穹
 [Because of their lightness,] the tops turned up.

ཤིང་བརྒྱའི་ཤེས་དེ་ལྟར་བཟོས།³³⁹ 百木根梢以此分
 In this way, the tops and bottoms of logs were differentiated.

དྲི། 问
 Question:

དཀའ་ཚུལ་གཅིག་དང་སྟུག་ཚུལ་གཉིས།³⁴⁰ 疑难接二连三兮
 Thorny challenges came one after another.

ཚོད་མ་བརྒྱ་དང་རྟེན་ལྷུག་བརྒྱ།³⁴¹ 母马马驹各百数
 Within a hundred mares and a hundred colts,

མ་བྱ་དོ་ཤེས་བཟོ་ཚུལ་ཤོད།³⁴² 释母与子何以辨
 Please describe how to match each mare with her colt.

³³⁶ MT, ZG, FY: ཤིང་སྒངས་ནས་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་ནང་འཕངས། CS: ཤིང་སྒངས་ནས་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་ལ་འཕངས།

³³⁷ MT, ZG: ཚ་བ་མར་ལ་འཇུལ་ནས་སོང། CS: ཚ་བ་ལྷི་བས་ཞབས་ལ་འདས། FY: མདོ་སྐྱོད་ལྷི་བས་ཞབས་ལ་ལྷུང།

³³⁸ MT, ZG: ཚེ་མོ་གཡེང་ནས་གནམ་ལ་གཏང། CS: ཚེ་མོ་ཡངས་བས་གནམ་ལ་གཏང། FY: ཚེ་མོ་ཡང་བས་གནམ་ལ་གཏང།

³³⁹ MT, ZG: ཤིང་བརྒྱའི་ཤེས་དེ་ལྟར་བཟོས། CS: ཤིང་བརྒྱའི་ཚེ་རྟིང་འདི་ལྟར་ཤེས། FY: ཤིང་བརྒྱའི་ཚེ་རྟིང་དེ་ལྟར་ཤེས།

³⁴⁰ ED: དཀའ་ཚུལ་གཅིག་དང་སྟུག་ཚུལ་གཉིས།

³⁴¹ ZG: ཚོད་མ་བརྒྱ་དང་རྟེན་ལྷུག་བརྒྱ།

³⁴² ZG: མ་བྱ་དོ་ཤེས་བཟོ་ཚུལ་ཤོད། CS: ཚོད་རྟེན་མ་བྱ་ཤེས་བཟོ་ཚུལ་ཤོད།

ལྷོ་དུ་ལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

ཚོད་མ་བརྒྱ་དང་རྟེུ་ཕུག་བརྒྱ།³⁴³

母马马驹各百兮

Within a hundred mares and a hundred colts,

མ་བྱ་ངོ་ཤེས་བཟོ་ཚུལ་དེ།³⁴⁴

母子依此方法辨

This is how each mare and its colt were identified.

ཚོད་མ་བརྒྱ་བོ་སློ་ལ་བཏགས།³⁴⁵

母马百匹拘於圈

[He] corralled one hundred mares.

རྟེུ་བརྒྱ་བོ་རི་ནས་བཟུང་།³⁴⁶

马驹百匹牧于山

Herded one hundred colts on to the mountain.

མ་རེ་བཏང་ནས་བྱ་རེ་ལའོར།³⁴⁷

释放母马子绕母

After the mother was released, its colt walked around her.

བྱ་ངོ་མ་ངོ་འདི་ལྟར་ཤེས།³⁴⁸

各个母子如此知

In such a way, each mare and its colt were identified.

³⁴³ ZG: ཚོད་མ་བརྒྱ་དང་རྟེུ་ཕུག་བརྒྱ། CS, FY: ཚོད་མ་བརྒྱ་དང་རྟེུ་བརྒྱ།

³⁴⁴ ZG: མ་བྱ་ངོ་ཤེས་བཟོ་ཚུལ་དེ། CS: རྟེུ་ངོ་མ་ངོ་ཤེས་ཚུལ་དེ། FY: རྟེུ་མ་ངོ་ཤེས་བཟོ་དུས་དེར། ངོ་རེ་མ་ཤེས་ཕུག་རེ་མཐོང་། རྟོན་པོ་མགར་གྱི་དཀའ་ཕུག་ཅིག་དཀའ་རྒྱ་གཅིག་ལ་ཕུག་རྒྱ་གཉིས། གནས་ཚང་ཆེན་མོ་བཀའ་བྱིན་ལས།

³⁴⁵ ZG: ཚོད་མ་བརྒྱ་བོ་སློ་ལ་བཏགས། CS: ཚོད་མ་བརྒྱ་བོ་སློ་ལ་བཏང་། FY: ཚོད་མ་བརྒྱ་བོ་རི་ལ་སློང་།

³⁴⁶ ZG: རྟེུ་བརྒྱ་བོ་རི་ནས་བཟུང་། CS: རྟེུ་བརྒྱ་བོ་ར་ནས་བཟུང་། FY: རྟེུ་རྒྱང་བརྒྱ་བོ་ར་ནང་བཟུང་།

³⁴⁷ ZG: མ་རེ་བཏང་ནས་བྱ་རེ་ལའོར། CS: མ་རེ་བཏང་ན་བྱ་རེ་ལའོར། FY: མ་རེ་ཕྱད་ནས་བྱ་རེ་ལའོར།

³⁴⁸ ZG: བྱ་ངོ་མ་ངོ་འདི་ལྟར་ཤེས། CS: རྟེུ་ངོ་མ་ངོ་འདི་ལྟར་ཤེས། FY: མ་ངོ་བྱ་ཤེས་དེ་ལྟར་ཤེས།

དྲི

问

Question:

དཀའ་ཚུལ་གཅིག་དང་སྟུག་ཚུལ་གཉིས།³⁴⁹

疑难接二连三兮

Thorny challenges came one after another.

བྱ་མོ་བརྒྱ་དང་བྱ་ཕྱག་བརྒྱ།³⁵⁰

雌鸡仔鸡各百数

Within a hundred hens and a hundred chicks,

མ་བུ་ངོ་ཤེས་བཟོ་ཚུལ་ཤོད།³⁵¹

释母与子何以辨

Please describe how to match each hen to her chick.

ལན།

答

Answer:

བྱ་མོ་བརྒྱ་དང་བྱ་ཕྱག་བརྒྱ།³⁵²

雌鸡仔鸡各百兮

Within a hundred hens and a hundred chicks,

མ་བུ་ངོ་ཤེས་བཟོ་ཚུལ་དེ།³⁵³

母子依此方法辨

This is how each hen and its chick were identified.

སྤང་མ་སྤངས་ནས་མདུན་ལ་བཏབ།³⁵⁴

撒麦糠于雌鸡前

The spent grain was placed in front of [the hens].

མ་རེ་ཁ་ལ་བུ་རེ་བཞག།³⁵⁵

仔鸡啄食于母口

Each chick [only] pecked food held in its mother's mouth.

³⁴⁹ ED: དཀའ་ཚུལ་གཅིག་དང་སྟུག་ཚུལ་གཉིས།

³⁵⁰ ZG: བྱ་མོ་བརྒྱ་དང་བྱ་ཕྱག་བརྒྱ།

³⁵¹ ED: མ་བུ་ངོ་ཤེས་བཟོ་ཚུལ་ཤོད།

³⁵² ZG: བྱ་མོ་བརྒྱ་དང་བྱ་ཕྱག་བརྒྱ།

³⁵³ ZG: མ་བུ་ངོ་ཤེས་བཟོ་ཚུལ་དེ།

³⁵⁴ ZG: སྤང་མ་སྤངས་ནས་མདུན་ལ་བཏབ།

³⁵⁵ ZG: མ་རེ་ཁ་ལ་བུ་རེ་བཞག།

བྱ་ངོ་མ་ངོ་འདི་ལྟར་ཤེས།³⁵⁶

In such a way, each hen and its chick were identified.

各个母子如此知

དྲི།

Question:

问

དཀའ་ཚུལ་གཅིག་དང་སྐྱུག་ཚུལ་གཉིས།³⁵⁷

Thorny challenges came one after another.

疑难接二连三兮

མ་མོ་བརྒྱ་དང་ལུ་གུ་བརྒྱ།³⁵⁸

Within a hundred lambs and a hundred ewes,

母羊羔羊百数者

མ་བུ་ངོ་ཤེས་བཟོ་ཚུལ་ཤོད།³⁵⁹

Please describe how to match each ewe with her lamb.

释母与子何以辨

སྐྱུ་དལ་བུར་ཤོག་དང་བེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

མ་མོ་བརྒྱ་དང་ལུ་གུ་བརྒྱ།³⁶⁰

Within a hundred lamb and a hundred ewes,

母羊羔羊百数者

³⁵⁶ ZG: བྱ་ངོ་མ་ངོ་འདི་ལྟར་ཤེས།

³⁵⁷ ED: དཀའ་ཚུལ་གཅིག་དང་སྐྱུག་ཚུལ་གཉིས།

³⁵⁸ MT: མ་མོ་བརྒྱ་དང་ལུ་གུ་བརྒྱ།

³⁵⁹ MT: མ་བུ་ངོ་ཤེས་བཟོ་ཚུལ་ཤོད། སེམས་ཅན་འབྲེད་བགོ་བཟོ་ཚུལ་ཤོད། CS: ལུག་བརྒྱ་མ་བུ་ཤེས་ཚུལ་ཤོད། FY: རེལ་བརྒྱའི་མ་བུ་ངོ་ཤེས་ཚུལ་ཤོད།

³⁶⁰ MT: མ་མོ་བརྒྱ་དང་ལུ་གུ་བརྒྱ།

མ་བྱ་ངོ་ཤེས་བཟོ་ཚུལ་དེ།³⁶¹ 母子依此方法辨
This is how each ewe and its lamb were identified.

མ་མོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ཁ་ཁར་བསྐྱས།³⁶² 分隔百数母羊兮
Separate one hundred ewes off to one side.

ལུ་གུ་བརྒྱ་བརྒྱ་ཁ་ཁར་བསྐྱས།³⁶³ 分隔百数羔羊矣
Separate one hundred lambs off to the other side.

མ་རེ་ཕྱད་ནས་བྱ་རེ་ལའོར།³⁶⁴ 羔羊各个绕母羊
After the mother was released, its lamb walked around her.

མ་བྱ་ངོ་ཤེས་དེ་ལྟར་བཟོས།³⁶⁵ 母羊羔羊如此辨
In such a way, each ewe and its lamb were identified.

དྲི 问
Question:

དགའ་ཚུལ་གཅིག་དང་སྐྱབ་ཚུལ་གཉིས།³⁶⁶ 疑难接二连三兮
Thorny challenges came one after another.

མཚན་གྱི་ཕྱད་ཙམ་ཐོན་བསྐྱད་ཡོད།³⁶⁷ 子夜之时抵达矣
[Minister Gar Tongtsen] arrived [at the lodging house] at midnight.

³⁶¹ MT: མ་བྱ་ངོ་ཤེས་བཟོ་ཚུལ་དེ། CS: ལུག་བརྒྱ་མ་བྱ་ངོ་ཤེས་ལ། FY: རེ་བྱ་བརྒྱ་མ་བྱ་མོ་ཤེས་ལ། མ་ངོ་མ་ཤེས་སྐྱབ་རེ་མཐོང་། ལྷོན་པོ་མགར་གྱི་དགའ་སྐྱབ་ཅིག་དགའ་རྒྱ་གཅིག་ལ་སྐྱབ་རྒྱ་གཉིས། གནས་ཚང་རྒྱ་མོ་བཀའ་དྲིན་གྱིས།

³⁶² MT: མ་མོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ཁ་ཁར་བསྐྱས། CS: མ་བྱ་གཉིས་ཀ་ཁ་ཁ་ཕྱེ། FY: མ་བྱ་གཉིས་ཀ་ཁ་ཁ་འབྱེ།

³⁶³ MT: ལུ་གུ་བརྒྱ་བརྒྱ་ཁ་ཁར་བསྐྱས།

³⁶⁴ MT: མ་རེ་ཕྱད་ནས་བྱ་རེ་ལའོར། CS: མ་རེ་བཏང་ན་བྱ་རེ་ལའོར། FY: མ་རེ་ཕྱད་ནས་བྱ་རེ་ལའོར།

³⁶⁵ MT: མ་བྱ་ངོ་ཤེས་དེ་ལྟར་བཟོས། CS: མ་ངོ་བྱ་ངོ་འདྲི་ལྟར་ཤེས། FY: མ་ངོ་བྱ་ངོ་དྲི་ལྟར་ཤེས། རེ་བྱ་བརྒྱ་མ་བྱ་བསྐྱས་བཞག་ཡོད།

³⁶⁶ ED: དགའ་ཚུལ་གཅིག་དང་སྐྱབ་ཚུལ་གཉིས།

³⁶⁷ MT, CS: མཚན་གྱི་ཕྱད་ཙམ་ཐོན་བསྐྱད་ཡོད། FY: ལོ་ལྷོན་པོ་རྒྱ་ནག་ཐོན་དུས་དེར། མཚན་མོ་ཕྱད་ཙམ་ལ་ཐོན་བསྐྱད་ཡོད།

མང་ནི་འདྲ་མཚུངས་ཙ་བརྒྱད་ཡོད།³⁶⁸

There were eight main streets, all similar.

相似大道八条兮

གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་ཅི་ལྟར་བྱེད།³⁶⁹

How to find the right lodging house?

驿馆何以识之耶

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་བཟོ་རྒྱ་དེ།³⁷⁰

To locate the lodging house,

寻觅辨识驿馆兮

སློའི་ཐོག་ན་དོ་རྗེ་རྒྱ་གམ་ཡོད།³⁷¹

There was a crossed Vajra at the top of the door.

门上十字金刚杵

སློའི་ལོག་ན་གཡུང་རླུང་ཡི་གེ་ཡོད།³⁷²

There was a Swastika at the bottom of the door.

门下雍仲万字符

གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་དེ་བཞིན་བཟོས།³⁷³

In such a way, the right lodging house was located.

驿馆据此以识之

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

³⁶⁸ MT, CS, FY: མང་ནི་འདྲ་མཚུངས་ཙ་བརྒྱད་ཡོད།

³⁶⁹ MT, CS: གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་ཅི་ལྟར་བྱེད། FY: གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་ཅི་ལྟར་བྱེད།

³⁷⁰ MT: གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་བཟོ་རྒྱ་དེ། CS, FY: གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་བྱེད་དུས་དེས།

³⁷¹ MT, FY: སློའི་ཐོག་ན་དོ་རྗེ་རྒྱ་གམ་ཡོད། CS: སློའི་ཐོག་དོ་རྗེ་རྒྱ་གམ་ཡོད།

³⁷² MT, CS, FY: སློའི་ལོག་ན་གཡུང་རླུང་ཡི་གེ་ཡོད།

³⁷³ MT: གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་དེ་བཞིན་བཟོས། CS: གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་འདྲི་འདྲ་བྱས། FY: གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་དེ་ལྟར་བྱས།

དྲི

问

Question:

གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་བཟོ་རྒྱ་དེ།³⁷⁴

寻觅辨识驿馆兮

When searching for the lodging house,

ལྷོན་པོ་རྒྱ་ལ་མ་འཚུག་ཟིག།³⁷⁵

大臣汉地无差池

Gar Tongtsen did not make a single mistake in Tang China.

འཚུག་མི་འཇུག་ཙ་བ་ཅི་ཞིག་རེད།³⁷⁶

无差池者缘何耶

What was the reason for not making any mistake?

ལན།

答

Question:

མ་འཚུག་ཙ་བ་བཤད་རྒྱ་ན།³⁷⁷

言无差池之缘由

Speaking of the reason why no mistake was made,

འགོ་དུས་མེ་སྒོན་གཡུགས་ནས་སོང་།³⁷⁸

去时火把留踪迹

[He] swung a torch on his way to [the Palace of the Tang Emperor].

འོང་དུས་མེ་སྟག་བདུས་ནས་འོངས།³⁷⁹

来时拾炭循迹还

[He] collected [charcoal from] fire sparks of the torch on his way back to [the lodging house].

³⁷⁴ MT: གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་བཟོ་རྒྱ་དེ། CS, FY: གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་བྱེད་བཞིན་བྱ།

³⁷⁵ MT: ལྷོན་པོ་རྒྱ་ནག་མ་འཚུག་ཟིག CS: འོད་སྒོན་པོ་རྒྱ་ལ་མ་འཚུག་བཟིག FY: འོད་སྒོན་པོ་རྒྱ་ལ་མ་འཚུག་ཟིག ED: ལྷོན་པོ་རྒྱ་ལ་མ་འཚུག་ཟིག

³⁷⁶ MT, FY: འཚུག་མི་འཇུག་ཙ་བ་ཅི་ཞིག་རེད། CS: འཚུག་མི་འཇུག་ཙ་བ་ཅི་ཡིན་ཟེས།

³⁷⁷ MT: མ་འཚུག་ཙ་བ་བཤད་རྒྱ་ན། CS, FY: འཚུག་མི་འཇུག་ཙ་བ་བཤད་རྒྱ་ན།

³⁷⁸ MT: གོས་རི་མོ་ཅན་གྱི་གོས་གཅིག་གསོལ། ZG: འགོ་དུས་མེ་སྒོན་གཡུགས་ནས་སོང་། CS: འོད་སྒོན་པོ་རྒྱ་ལ་འཚུག་སོང་ན། FY: འོད་སྒོན་པོ་རྒྱ་ནག་འཚུག་སོང་ན།

³⁷⁹ MT: འོང་ཙ་མེ་སྟག་བདུས་ནས་འོངས། CS: ཕ་རྒྱལ་བོ་སྟགས་བཅོན་མེད་འགོ་ཟེས། FY: ཕ་རྒྱལ་བོ་སྟགས་བཅོན་ཆེ་ཡི་ཟེས།

ཁོས་ངོ་ཤེས་དེ་ལྟར་བཟོས་ནི་རེད།³⁸⁰

如此辨识驿馆也

In such a way, he recognised the lodging house.

དྲི

问

Question:

དཀའ་ཚུལ་གཅིག་དང་སྟུག་ཚུལ་གཉིས།³⁸¹

如是答复彼歌矣

Thorny challenges came one after another.

བུ་མོ་འདྲ་འདྲ་གསུམ་བརྒྱ་བསྐྱེགས།³⁸²

相似三百少女者

[Princess Wencheng] would stand side by side with three hundred similar ladies.

ལྷ་བཟའ་ངོ་ཤེས་ཅི་ལྟར་བཟོས།³⁸³

汉之公主何以辨

How was Princess Wencheng to be identified?

ལན།

答

Question:

ལྷ་བཟའ་ངོ་ཤེས་བཟོ་དུས་དེས།³⁸⁴

时辨汉之公主兮

In identifying Princess Wencheng,

སློན་པོ་མགར་ལ་དཀའ་ངལ་བྱུང་།³⁸⁵

大臣噶遇疑难矣

Minister Gar Tongtsen faced great difficulty.

³⁸⁰ MT, ZG: ཁོས་ངོ་ཤེས་དེ་ལྟར་བཟོས་ནི་རེད། CS: ཁོའི་སྟོག་ལ་ཆད་པ་བཅད་འགྲོ་བེད། FY: ཁོའི་སྟོག་ལ་ཆད་པ་ཡོད་ཀྱི་བེད།

³⁸¹ MT: དཀའ་ཚུལ་གཅིག་དང་སྟུག་ཚུལ་གཉིས།

³⁸² ZG: བུ་མོ་འདྲ་འདྲ་གསུམ་བརྒྱ་བསྐྱེགས།

³⁸³ FY: ལྷ་བཟའ་ངོ་ཤེས་ཅི་ལྟར་བཟོས།

³⁸⁴ MT: ལྷ་བཟའ་ངོ་ཤེས་བཟོ་དུས་དེས། CS: ལྷ་བཟའ་ངོ་ཤེས་བྱེད་ཚུ་དེ།

³⁸⁵ MT: སློན་པོ་མགར་ལ་དཀའ་ངལ་བྱུང་། CS: སློན་པོ་སྐང་ལ་དཀའ་ངལ་བྱུང་།

གནས་ཚང་ཨ་པོའི་བཀའ་དྲིན་ལས།³⁸⁶ 驿馆老姬恩善兮
Thanks to the kindness of an old lady of the lodging house,¹¹

རྒྱ་བཟའ་དོ་ཤེས་བཟོས་དང་ཟིག་³⁸⁷ 方可分辨汉公主
Princess Wencheng could be identified.

དྲི 问
Question:

ཅི་འདྲ་བྱས་ནས་དོ་ཤེས་བཟོས།³⁸⁸ 何以结识老姬耶
How did he become acquainted with her [the old lady of the lodging house]?

ཆན་མོ་དོ་ཤེས་བཟོ་དུས་དེས།³⁸⁹ 时识驿馆老姬兮
At the time of getting acquainted with her,

དོ་ཤེས་བཟོ་སྐྱ་ཅི་ཞིག་བྱིན།³⁹⁰ 结识所馈赠何耶
What was offered to make her acquaintance?

ལུས་ལ་གོན་རྒྱ་ཅི་ཞིག་བྱིན།³⁹¹ 所予身上衣何耶
What item of clothing was given?

ཁ་ལ་བཀོལ་རྒྱ་ཅི་ཞིག་བྱིན།³⁹² 所用于口何物耶
What was offered that could be used by one's mouth?

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག། 尔作答之莫迟误
Please answer my questions without further ado.

³⁸⁶ MT: གནས་ཚང་ཆན་མོའི་བཀའ་དྲིན་ལས། ZG: གནས་ཚང་ཨ་པོའི་བཀའ་དྲིན་ལས། CS: གནས་ཚང་ཆན་མོའི་དཀའ་དྲིན་ལ།

³⁸⁷ MT: རྒྱ་བཟའ་དོ་ཤེས་བཟོས་དང་ཟིག་

³⁸⁸ CS: ཅི་འདྲ་བྱས་ནས་དོ་ཤེས་བྱེད། ED: ཅི་འདྲ་བྱས་ནས་དོ་ཤེས་བཟོས།

³⁸⁹ CS: གནས་ཚང་དོ་ཤེས་བྱེད་དུས་དེས། FY: གནས་ཚང་དོ་ཤེས་བཟོ་དུས་དེས། ED: ཆན་མོ་དོ་ཤེས་བཟོ་དུས་དེས།

³⁹⁰ CS: དོ་ཤེས་བྱེད་སྐྱ་ཅི་ཞིག་བྱིན། FY: དོ་ཤེས་བཟོ་སྐྱ་ཅི་ཞིག་བྱིན།

³⁹¹ CS, FY: ལུས་ལ་གོན་རྒྱ་ཅི་ཞིག་བྱིན།

³⁹² CS, FY: ཁ་ལ་བཀོལ་རྒྱ་ཅི་ཞིག་བྱིན། ED: ཁ་ལ་བཀོལ་རྒྱ་ཅི་ཞིག་བྱིན།

ལན།

答

Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

应答所问者如是

To give an answer to that,

ཆན་མོ་ངོ་ཤེས་བཟོ་དུས་དེར།³⁹³

时识驿馆妇人兮

At the time of becoming acquainted with the old lady,

ངོ་ཤེས་བཟོ་སྐོལ་ལ་བྱིན།³⁹⁴

所馈赠者钱财矣

Money was offered.

ཁ་ལ་བཀོལ་རྒྱ་བཤད་རྒྱུ་ན།³⁹⁵

言所用于口之物

Speaking of an item used by one's mouth,

བཀོལ་རྒྱ་ཟངས་མའི་སྐྱུག་གཅིག་བྱིན།³⁹⁶

铜制空管一只矣

It was a copper pipe.

དྲི།

问

Question:

སྐད་རྒྱ་ནག་ཅིས་དེ་དགེ་བསྐད་སྤང་།³⁹⁷

汉地卦术颇灵验

“The Chinese astrology and divination were powerful.

393 CS: གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་བྱེད་དུས་དེར། FY: གནས་ཚང་ངོ་ཤེས་བཟོ་དུས་དེར། ED: ཆན་མོ་ངོ་ཤེས་བཟོ་དུས་དེར།

394 MT: ངོ་ཤེས་བཟོ་སྐོལ་ལ་བྱིན། CS: ངོ་ཤེས་བྱེད་སྐོལ་ལ་བྱིན། ལུས་ལ་གོན་རྒྱ་བཤད་རྒྱུ་ན། ལ་ཡི་སྐྱུག་གཅིག་བྱིན། FY: ངོ་ཤེས་བཟོ་སྐོལ་ལ་བྱིན། ལུས་ལ་གོན་རྒྱ་བཤད་རྒྱུ་ན། འཛུའ་ཡི་སྐྱུག་གཅིག་བྱིན།

395 CS: ཁ་ལ་སྐྱུག་རྒྱ་བཤད་རྒྱུ་ན། FY: ཁ་ལ་བཀོལ་རྒྱ་བཤད་རྒྱུ་ན།

396 MT: བཀོལ་རྒྱ་ཟངས་མའི་སྐྱུག་གཅིག་བྱིན། CS: བཀོལ་རྒྱ་ཟངས་མའི་སྐྱུག་གཅིག་བྱིན། FY: བཀོལ་རྒྱ་ཟངས་མའི་སྐྱུག་གཅིག་བྱིན།

397 ZG: སྐད་རྒྱ་ནག་ཅིས་དེ་དགེ་བསྐད་སྤང་།

མགོ་གཅོད་པའི་བྲིམས་ཏེ་ང་ལ་ཡོང་།³⁹⁸ 若知此则吾命休
I [the old lady of the lodging house] shall die [if the meeting with Minister
Gar Tongtsen was reckoned].”

མཐོང་མི་ཐུབ་བོད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བཟོས།³⁹⁹ 大臣何以使勿见
What did [Gar Tongtsen] do to avoid [the meeting] being spotted?

སྟོན་མི་ཐུབ་བོད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བཟོས།⁴⁰⁰ 大臣何以使勿察
What did [Gar Tongtsen] do to avoid [the meeting] being detected?

གཏམ་མི་ཐུབ་བོད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བཟོས།⁴⁰¹ 大臣何以使勿闻
What did [Gar Tongtsen] do to avoid [the meeting] being heard?

ལན། 答
Answer:

ས་དོང་ཕུག་ཅན་གྱི་ཞབས་ལ་བརྩལ།⁴⁰² 藏匿老嫗于地窖
[The old lady] hid in the cellar [so that the meeting would not be spotted].

སྟོན་མི་ཐུབ་ཐོག་ལ་ཡོལ་ལྷ་བཀག།⁴⁰³ 上罩帘布使勿见
A veil was placed on the top of cellar so that it could not be detected.

³⁹⁸ ZG: མགོ་གཅོད་པའི་བྲིམས་ཏེ་ང་ལ་ཡོང་།

³⁹⁹ MT: མཐོང་མི་ཐུབ་བོད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བཟོས། CS: མཐོང་མི་ཐུབ་བོད་ལ་ཅི་ཞིག་བཟོས། FY: གནས་ཚང་ནན་མོ་
ཟེང་ན་གཞ། མཐོང་མི་ཐུབ་བོད་ལ་ཅི་ཞིག་བཟོས།

⁴⁰⁰ MT: སྟོན་མི་ཐུབ་བོད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བཟོས། CS: སྟོན་མི་ཐུབ་བོད་ལ་ཅིག་ཞིག་བཟོས། FY: སྟོན་མི་ཐུབ་བོད་ལ་ཅི་
ཞིག་བཟོས།

⁴⁰¹ MT: གཏམ་མི་ཐུབ་བོད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བཟོས། CS: གཏམ་མི་ཐུབ་བོད་ལ་ཅི་ཞིག་བཟོས། FY: གཏམ་མི་ཐུབ་བོད་ལ་
ཅི་ཞིག་བཟོས།

⁴⁰² CS: ས་དོང་ཕུག་ཅན་གྱི་ཞབས་ནས་གཏམ། FY: མཐོང་མི་ཐུབ་བོད་ལ་བཟོད་ཆུ་ག། ས་དོང་ཕུག་ཅན་གྱི་ཞབས་ལ་
བརྩལ།

⁴⁰³ CS: ཡོལ་ལྷ་བཀག་པའི་ཞབས་ནས་གཏམ། FY: སྟོན་མི་ཐུབ་ཐོག་ལ་ཡོལ་ལྷ་བཀག།

གཏམ་མི་ཐུབ་ཟངས་མའི་སྐྱ་གུར་གཏམ།⁴⁰⁴

铜管传声使勿闻

Speech was conducted through a copper pipe so that it could not be overheard.

དྲི

问

Question:

གནས་ཚང་ཤར་མོ་ཟེར་ནི་གན།⁴⁰⁵

所云驿馆老姬兮

The old lady,

ས་དོང་ཞབས་ཀྱི་འདུག་ཚུལ་ཤོད།⁴⁰⁶

释何以隐置地窖

Please describe how she sat in the cellar.

སྐྱ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

ས་དོང་ཞབས་ཀྱི་འདུག་ཚུལ་དེ།⁴⁰⁷

何以隐置地窖兮

This is how she sat in the cellar.

དོ་ཕ་བོང་གསུམ་གྱིས་བར་དོ་བཟོས།⁴⁰⁸

巨石三块垒台矣

A tripod of three giant hearth-stones was constructed.

⁴⁰⁴ CS: ཟངས་མའི་སྐྱ་གུར་ནང་གཏམ། FY: གཏམ་མི་ཐུབ་ཟངས་མའི་སྐྱ་གུར་གཏམ།

⁴⁰⁵ MT, CS: གནས་ཚང་ཤར་མོ་ཟེར་ནི་གན། FY: གནས་ཚང་ཤར་མོ་ཟེར་ན་གན།

⁴⁰⁶ MT, CS: ས་དོང་ཞབས་ཀྱི་འདུག་ཚུལ་ཤོད། FY: ས་དོང་ཞབས་ཀྱི་བཞུགས་ཚུལ་བཤད།

⁴⁰⁷ MT: ས་དོང་ཞབས་ཀྱི་འདུག་ཚུལ་དེ། CS: ས་དུང་ཞབས་ཀྱི་འདུག་ཚུལ་དེ། FY: ས་དོང་ཞབས་ཀྱི་བཞུགས་དུས་དེས།

⁴⁰⁸ MT: དོ་ཕ་བོང་གསུམ་གྱིས་བར་དོ་བཟོས། CS: དོ་ཕ་བོང་གསུམ་གྱི་བར་དོ་བཟོས། FY: དོ་ཕ་བོ་གསུམ་གྱིས་བར་དོ་བཟོས།

དེའི་ཐོག་ན་ཟངས་མའི་བ་མ་བཅུགས།⁴⁰⁹ 于上置一铜锅兮
A copper cauldron was placed on top.

ཚོགས་སྤང་ཐོན་མོའི་ཞབས་ལ་བཞུགས།⁴¹⁰ 坐于铜锅之中矣
[The old lady] sat inside the cauldron.¹²

གཏམ་པ་སྐྱུག་ལྷགས་ནང་ལ་གཏམ།⁴¹¹ 铜管互通陈情兮
Information was delivered via the pipe.

ལྷོན་པོས་སྐྱུག་ལྷགས་ཁ་ནས་ཉན།⁴¹² 大臣铜管口听矣
Minister Gar Tongtsen was listening at the other end of the pipe.

གནས་ཚང་ཤོན་མོའི་སྐྱུ་དྲིན་ལས།⁴¹³ 驿馆妇人恩善兮
Thanks to the old lady of the lodging house,

སྤྲད་རྒྱ་ནག་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་གན།⁴¹⁴ 下部汉地之公主
Of Princess Wencheng,

ཕྱག་གཡས་ནི་བྱང་བ་ལའོར་གི་ཟེར།⁴¹⁵ 言有蜜蜂绕右肩
It was said that a bee would circle around her right shoulder.

ལྷོན་པོ་མགར་གྱིས་ངོ་ཤེས་བཟོས།⁴¹⁶ 大臣以此辨识矣
In such a way, Minister Gar Tongtsen identified her.

⁴⁰⁹ MT: དེའི་ཐོག་ན་ཟངས་མའི་བ་མ་བཅུགས། CS, FY: དེའི་ཐོག་ཟངས་མའི་བ་མ་བཅུགས།
⁴¹⁰ MT: ཕྱིང་ར་ཐོན་མོའི་ཚང་ལ་བཞུགས། CS: གན་མཚོ་ལང་ཐོན་མོའི་ཞབས་ནས་བསྐྱད། FY: ཀན་མཚོ་ལང་ཐོན་པོའི་ཞབས་ལ་བཞུགས། ED: ཚོགས་སྤང་ཐོན་མོའི་ཞབས་ལ་བཞུགས།
⁴¹¹ MT: གཏམ་པ་སྐྱུག་ལྷགས་ནང་ལ་གཏམ། ཟངས་མའི་སྐྱུག་གི་ནང་དུ་གཏམ། CS: བཤད་བྱེད་སྐྱུ་ལྷགས་རྒྱ་ནང་རྒྱབ། FY: བཤད་པ་སྐྱུ་ལྷགས་ནང་དུ་རྒྱབ།
⁴¹² MT: ལྷོན་པོས་སྐྱུག་ལྷགས་ཁ་ནས་ཉན། CS: ལྷོན་པོས་སྐྱུ་ལྷགས་ཁ་ནས་ཉན། FY: ལྷོན་པོ་སྐྱུག་ལྷགས་ཁ་ལ་ཉན།
⁴¹³ MT: གནས་ཚང་ཤོན་མོའི་སྐྱུ་དྲིན་ལས། CS, FY: གནས་ཚང་ཤོན་མོའི་དཀའ་དྲིན་ལ།
⁴¹⁴ MT, CS: སྤྲད་རྒྱ་ནག་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་གན། FY: སྤྲད་རྒྱ་ནག་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་གན།
⁴¹⁵ MT, ZG: ཕྱག་གཡས་ནི་བྱང་བ་ལའོར་གི་ཟེར། CS: ཕྱག་གཡས་ན་བྱང་བ་ལའོར་གི་ཟེར། FY: ཕྱག་གཡས་ནི་བྱང་མ་ལའོར་གི་ཟེར།
⁴¹⁶ MT, ZG: ལྷོན་པོ་མགར་གྱིས་ངོ་ཤེས་བཟོས།

དྲི།

问

Question:

བོད་སྐྱ་མར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས།⁴¹⁷

问蕃喇嘛作何耶

What did the Tibetan lama do after consulting them?

རྒྱ་ཅིས་པར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས།⁴¹⁸

问汉卦师作何耶

What did the Chinese astrologists do after consulting them?

རྟོར་མོ་བར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས།⁴¹⁹

问霍卜师作何耶

What did Hor diviners do after consulting them?

ལན།

答

Answer:

བོད་སྐྱ་མར་ལྷུས་ནས་ཕྱག་མོ་གཟིགས།⁴²⁰

吐蕃喇嘛占卜兮

The Tibetan lama conducted the *mo* divination,རྒྱ་བཟའ་བོད་ལ་བྱིན་ན་བསམ།⁴²¹

汉公主嫁吐蕃矣

Indicating that Princess Wencheng would marry into Tibet.

རྒྱ་ཅིས་པར་ལྷུས་ནས་ཅིས་རེ་བསྐྱབས།⁴²²

汉地卦师卜算兮

The Chinese astrologists reckoned the astrology,

⁴¹⁷ MT: བོད་སྐྱ་མར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས། CS: བོད་སྐྱ་མར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་གསུངས། FY: བོད་སྐྱ་མར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས།

⁴¹⁸ MT: རྒྱ་ཅིས་པར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས། CS: རྒྱ་ཅིས་བར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས། FY: རྒྱ་ཅིས་བར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས།

⁴¹⁹ MT: རྟོར་མོ་བར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས། CS: རྟོར་མོ་བར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས། FY: རྟོར་མོ་བར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས།

⁴²⁰ MT: བོད་སྐྱ་མར་ལྷུས་ནས་ཕྱག་མོ་གཟིགས། CS: བོད་སྐྱ་མར་ལྷུས་ནས་ཕྱག་མོ་བཟོས། FY: བོད་སྐྱ་མར་ལྷུས་ནས་ཕྱག་མོ་གཟིགས།

⁴²¹ MT: རྒྱ་བཟའ་བོད་ལ་བྱིན་ན་བསམ། CS: རྒྱ་བཟའ་བོད་ལ་བྱིན་ན་མོ་བསམ། FY: རྒྱ་བཟའ་བོད་ལ་བྱིན་མོད་བསམ།

⁴²² MT: རྒྱ་ཅིས་པར་ལྷུས་ནས་ཅིས་རེ་བསྐྱབས། CS: རྒྱ་ཅིས་བར་ལྷུས་ནས་ཅིས་རེ་སྐྱབས། FY: རྒྱ་ཅིས་བར་ལྷུས་ནས་ཅིས་རེ་སྐྱབས།

ལྷོ་བཟའ་བོད་ལ་བྱིན་ན་བསམ།⁴²³ 汉公主嫁吐蕃矣
 Indicating that Princess Wencheng would marry into Tibet.

རྟོར་མོ་བར་ལུས་ནས་མོ་རེ་བཏབ།⁴²⁴ 霍尔卜师打卦兮
 The Hor diviners conducted the *mo* prediction,

ལྷོ་བཟའ་བོད་ལ་བྱིན་ན་བསམ།⁴²⁵ 汉公主嫁吐蕃矣
 Indicating that Princess Wencheng would marry into Tibet.

ལྷོ་བཟའ་བོད་ལ་ཤོར་སོང་ཟིག།⁴²⁶ 汉公主嫁吐蕃兮
 The Tibetans won the hand of Princess Wencheng.

ལྷོ་ཐམས་ཅད་ཅུ་སྐད་ཅི་རི་རི།⁴²⁷ 汉地处处落泪矣
 All Chinese shed bitter tears.

བར་བའི་ཁ་ལ་སོང་བསྐྱད་སྣང།⁴²⁸ 大臣所愿达成矣
 The matchmaker [Gar Tongtsen] fulfilled his mission.

བྱི། 问
 Question:

སྐད་ཀྱི་ལྷོ་བཟའ་ཀོང་ཨོ་གན།⁴²⁹ 下部汉地之公主
 Princess Wencheng of Tang China,

ཕྱི་མི་རེད་ན་ནང་མི་རེད།⁴³⁰ 外道抑或佛弟子
 Was she an outsider [non-Buddhist] or an insider [Buddhist]?

⁴²³ MT: ལྷོ་བཟའ་བོད་ལ་བྱིན་ན་བསམ། CS: ལྷོ་བཟའ་བོད་ལ་བྱིན་ནོ་ཟེ། FY: ལྷོ་བཟའ་བོད་ལ་བྱིན་མོད་བསམ།

⁴²⁴ MT, CS: རྟོར་མོ་བར་ལུས་ནས་མོ་རེ་བཏབ། FY: རྟོར་མོ་བ་ལུས་ནས་མོ་རེ་བཏབ།

⁴²⁵ MT: ལྷོ་བཟའ་བོད་ལ་བྱིན་ན་བསམ། CS: ལྷོ་བཟའ་བོད་ལ་བྱིན་ནོ་ཟེ། FY: ལྷོ་བཟའ་བོད་ལ་བྱིན་མོད་གསུངས།

⁴²⁶ ZG: ལྷོ་བཟའ་བོད་ལ་ཤོར་སོང་ཟིག།

⁴²⁷ ZG: ལྷོ་ཐམས་ཅད་ཅུ་སྐད་ཅི་རི་རི།

⁴²⁸ CS: བར་བའི་ཁ་ལ་སོང་བསྐྱད་སྣང། FY: བར་བའི་ཁོག་ལ་སོང་བསྐྱད་ཡོད།

⁴²⁹ MT: སྐད་ཀྱི་ལྷོ་བཟའ་ཀོང་ཨོ་གན། CS: སྐད་ལྷོ་བཟའ་ལྷོ་གན། FY: སྐད་ལྷོ་བཟའ་ལྷོ་གན།

⁴³⁰ MT: ཕྱི་མི་རེད་ན་ནང་མི་རེད། FY: ཕྱི་མི་རེད་དམ་ནང་མི་རེད།

ནང་མི་གང་གི་སྐྱལ་པ་རེད།⁴³¹

Whose emanation was she?

佛弟子者孰所化

སྐྱུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

སྐྱད་ཀྱི་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་གན།⁴³²

Princess Wencheng,

下部汉地之公主

ཕྱི་མི་མ་རེད་ནང་མི་རེད།⁴³³

Was not an outsider but rather an insider.

非外道也佛弟子

ནང་མི་སྐྱོལ་མའི་སྐྱལ་པ་རེད།⁴³⁴

She was an emanation of Tara.

佛弟子者度母化

སྐྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

རྒྱ་བཟའི་ལྷ་སྐལ་ཅི་ཞིག་རེད།⁴³⁵

What was Princess Wencheng's tutelary deity?

其本尊佛像何耶

⁴³¹ MT, CS, FY: ནང་མི་གང་གི་སྐྱལ་པ་རེད།

⁴³² MT, CS: སྐྱད་ཀྱི་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་གན།

⁴³³ MT, CS, FY: ཕྱི་མི་མ་རེད་ནང་མི་རེད།

⁴³⁴ MT, CS, FY: ནང་མི་སྐྱོལ་མའི་སྐྱལ་པ་རེད།

⁴³⁵ CS: རྒྱ་བཟའི་ལྷ་སྐལ་ཅི་ཞིག་རེད། FY: བྱམས་རྒྱ་བཟའ་ལྷ་སྐལ་ཅི་ཞིག་རེད།

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན།

答

Answer:

ལྷ་སྐལ་ཇོ་བོ་ཤུག་མུ་ནེ་རེད།⁴³⁶

本尊释迦摩尼像

Jowo Sakyamuni was Princess Wencheng's tutelary deity.

གན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་འདེམས་ནི་ཡིན།⁴³⁷

选于三尊佛像中

Being chosen from among three statues,

ཁ་དབུས་ལ་འཁོར་ནས་བཞུགས་བསྟོད་སྣང་།⁴³⁸

其面朝向吐蕃矣

It faced Central Tibet.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

རྒྱ་བཟའ་བྲིམ་ནས་ལངས་བསྟོད་ཡོད།⁴³⁹

公主离家启程兮

Princess Wencheng was about to embark on her journey from home.

དགུང་ཉི་མ་གཟའ་དང་འདྲེས་བསྟོད་སྣང་།⁴⁴⁰

苍穹星宿聚拢也

The stars in the sky gathered together.

⁴³⁶ CS: ཤུག་མུ་ནེ་ལྷ་སྐལ་རེད། FY: ཇོ་བོ་ཤུག་མུ་ནེ་ལྷ་སྐལ་རེད། ED: ལྷ་སྐལ་ཇོ་བོ་ཤུག་མུ་ནེ་རེད།

⁴³⁷ CS: གན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་འདེམས་ནི་ཡིན། FY: གན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་བསལ་ནི་ཡིན།

⁴³⁸ CS: ཁ་དབུས་ལ་འཁོར་ནས་བཞུགས་བསྟོད་སྣང་། FY: ཁ་དབུས་ལ་འཁོར་ནས་བཞུགས་བསྟོད་ཡོད།

⁴³⁹ CS: རྒྱ་བཟའ་བྲིམ་ནས་ལངས་བསྟོད་ཡོད། FY: རྒྱ་བཟའ་ལམ་ལ་ལངས་བསྟོད་ཡོད།

⁴⁴⁰ CS, FY: དགུང་ཉི་མ་གཟའ་དང་འདྲེས་བསྟོད་ཡོད། ED: དགུང་ཉི་མ་གཟའ་དང་འདྲེས་བསྟོད་སྣང་།

གཟའ་ལ་བལྟས་ནས་ཅི་ཞིག་ཐོགས།⁴⁴¹ 依星宿所佩何耶
According to the stars, what did [Princess Wencheng] wear?

ནང་བཙུན་མོ་བཙུན་དང་འདྲེས་བསྟན་སྒྲུང་།⁴⁴² 后宫妃嫔共相聚
Consorts gathered together.

བཙུན་ལ་བལྟས་ནས་ཅི་ཞིག་ཐོགས།⁴⁴³ 依德行所佩何耶
According to the virtue, what did [Princess Wencheng] wear?

ཚང་མ་གཉེན་དང་འདྲེས་བསྟན་སྒྲུང་།⁴⁴⁴ 内戚亲眷同会聚
Families and relatives gathered together.

གཉེན་ལ་བལྟས་ནས་ཅི་ཞིག་ཐོགས།⁴⁴⁵ 依血缘所佩何耶
According to the kinship, what did [Princess Wencheng] wear?

ལན། 答
Answer:

གཟའ་ལ་བལྟས་ནས་མགོ་སྒྲོ་ཐོགས།⁴⁴⁶ 依星宿佩头饰也
According to the stars, a headdress was worn.

བཙུན་ལ་བལྟས་ནས་གདུ་བྱ་ཐོགས།⁴⁴⁷ 依德行佩手镯也
According to the virtue, bracelets were worn.

⁴⁴¹ CS, FY: གཟའ་ལ་བལྟས་ནས་ཅི་ཞིག་ཐོགས།

⁴⁴² CS: ནང་བཙུན་མོ་དང་འདྲེས་བསྟན་སྒྲུང་། FY: ནང་བཙུན་མོ་བཙུན་དང་འདྲེས་བསྟན་སྒྲུང་། ED: ནང་བཙུན་མོ་བཙུན་དང་འདྲེས་བསྟན་སྒྲུང་།

⁴⁴³ CS, FY: བཙུན་ལ་བལྟས་ནས་ཅི་ཞིག་ཐོགས།

⁴⁴⁴ CS: ཚང་མ་གཉེན་དང་འདྲེས་བསྟན་སྒྲུང་། FY: ཚང་མ་གཉེན་དང་འདྲེས་བསྟན་ཡོད། ED: ཚང་མ་གཉེན་དང་འདྲེས་བསྟན་སྒྲུང་།

⁴⁴⁵ CS: མཉེན་ལ་བལྟས་ནས་ཅི་ཞིག་ཐོགས། FY: གཉེན་ལ་བལྟས་ནས་ཅི་ཞིག་ཐོགས།

⁴⁴⁶ CS: གཟའ་ལ་བལྟས་ནས་མགོ་བྱ་ཐོགས། FY: གཟའ་ལ་བལྟས་ནས་མགོ་སྒྲོ་ཐོགས།

⁴⁴⁷ CS: བཙུན་ལ་བལྟས་ནས་གདུ་བྱ་ཐོགས། FY: བཙུན་ལ་བལྟས་ནས་ལག་ཕྱི་ཐོགས།

གཉེན་ལ་བལྟས་ནས་གཏུ་ཐོགས།⁴⁴⁸

依血缘佩嘎乌盒

According to the kinship, an amulet box was worn.

དྲི

问

Question:

རྒྱ་བཟའ་ལམ་ལ་ལངས་བསྐྱད་སྣང་།⁴⁴⁹

公主启程行路兮

Princess Wencheng embarked on her journey.

བཞེས་དང་ཕུད་དག་བཟོས་བསྐྱད་སྣང་།⁴⁵⁰

饮食衣物齐备矣

Foods and clothes were packed.

རྒྱ་བཟའི་རྫོངས་པར་ཅི་ཞིག་བྱིན།⁴⁵¹

公主之妆奁何耶

What was given as her dowry?

ཁྱོད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

尔作答之莫迟误

Please answer my questions without further ado.

ལན།

答

Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

应答所问者如是

To give an answer to that,

⁴⁴⁸ CS: མཉེན་ལ་བལྟས་ནས་གཏུ་ཐོགས། FY: གཉེན་ལ་བལྟས་ནས་གཏུ་ཐོགས། ED: གཉེན་ལ་བལྟས་ནས་གཏུ་ཐོགས།

⁴⁴⁹ MT, ZG: རྒྱ་བཟའ་ལམ་ལ་ལངས་བསྐྱད་སྣང་། CS: རྒྱ་བཟའ་བྱིམ་ར་ལངས་བསྐྱད་ཡོད། FY: རྒྱ་བཟའ་ལམ་ལ་ལངས་བསྐྱད་ཡོད།

⁴⁵⁰ ZG: བཞེས་དང་ཕུད་དག་བཟོས་བསྐྱད་སྣང་།

⁴⁵¹ MT: རྒྱ་བཟའི་རྫོངས་པར་ཅི་ཞིག་བྱིན། CS: རྒྱ་བཟའ་རྫོང་བ་ཅི་ཞིག་ཡིན། FY: རྒྱ་བཟའ་རྫོང་བ་ཅི་ལྟར་བྱིན།

ཟླ་ཉི་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྫོངས་པ་བཟོས།⁴⁵²

The dowry was a treasure mirror of the sun and moon.

日月宝镜为妆奁

དྲི

Question:

问

ཏྱ་བཟའ་ལམ་ལ་ལངས་བསྐྱད་སྣང་།⁴⁵³

Princess Wencheng embarked on her journey.

公主启程行路兮

སློན་པོ་བཙོན་ལ་བསྐྱུས་བསྐྱད་སྣང་།⁴⁵⁴

Minister Gar Tongtsen was imprisoned.

大臣身陷囹圄矣

བསྐྱུས་པའི་རྩ་བ་ཅི་ཞིག་རེད།⁴⁵⁵

Why was he imprisoned?

囚禁大臣缘何耶

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

པ་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡིས་ཟེར་རྒྱ་ན།⁴⁵⁶

The Tang Emperor,

答

大唐皇帝言如是

⁴⁵² MT: ཟླ་ཉི་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྫོངས་པ་བཟོས། CS: ཟླ་ཉི་མ་གཉིས་ཀྱི་རྫོང་བ་བྱིན། FY: ཟླ་ཉི་མ་གཉིས་ཀྱི་བརྫངས་པ་བཟོས།

⁴⁵³ MT: ཏྱ་བཟའ་ལམ་ལ་ལངས་བསྐྱད་སྣང་། CS, FY: ཏྱ་བཟའ་ལམ་ལ་ལངས་བསྐྱད་ཡོད།

⁴⁵⁴ MT, ZG: སློན་པོ་བཙོན་ལ་བསྐྱུས་བསྐྱད་སྣང་། CS: བར་བ་བཙོན་དང་འདུས་བསྐྱད་ཡོད། FY: བར་བ་བཙོན་ལ་བསྐྱུས་བསྐྱད་ཡོད།

⁴⁵⁵ MT: བསྐྱུས་པའི་རྩ་བ་ཅི་ཞིག་རེད།

⁴⁵⁶ MT: པ་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡིས་ཟེར་རྒྱ་ན།

ཀྱུ་ནག་ཡུལ་དུ་འཛིན་རྒྱ་ཟེར།⁴⁵⁷ 留其驻于中原矣
 Demanded that he [the Minister] stay in Tang China.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
 This is the response to the song.

དྲི། 问
 Question:

ལྷོན་པོ་བཙོན་ལ་བསྐྱུས་བསྐྱད་སྣང་།⁴⁵⁸ 大臣身陷囹圄兮
 Minister Gar Tongtsen was imprisoned.

མཐའ་ན་དྲི་ངན་སྣ་ཚོགས་ཡོད།⁴⁵⁹ 种种恶臭萦绕矣
 All kinds of malodorous smells saturated the air.

བར་ནས་རྩུན་གཏམ་ནད་ཡོད་ཟེར།⁴⁶⁰ 大臣谎称有疾病
 Gar Tongtsen told a lie, saying he was sick.

ནད་དེར་ནད་ཚན་རིགས་ལྔ་ཡོད།⁴⁶¹ 彼病是为五因致
 His illness had five causes.

སྟོག་ཕྱི་སྟོག་བཅད་ནས་ནད་སྟོག་བཞག།⁴⁶² 望切内外命脉兮
 [The physician] checked both his external and internal life forces.¹³

ནད་སྟོག་ཚ་ལ་མེ་དང་འདྲ།⁴⁶³ 内脉炙热如火也
 His internal life force was as hot as fire,

⁴⁵⁷ MT: ཀྱུ་ནག་ཡུལ་དུ་འཛིན་རྒྱ་ཟེར།

⁴⁵⁸ ED: ལྷོན་པོ་བཙོན་ལ་བསྐྱུས་བསྐྱད་སྣང་།

⁴⁵⁹ CS, FY: མཐའ་ན་དྲི་ངན་སྣ་ཚོགས་ཡོད།

⁴⁶⁰ MT, ZG: བར་ནས་རྩུན་གཏམ་ནད་ཡོད་ཟེར། FY: བར་བས་རྩུན་གཏམ་ནད་ཡོད་ཟེར།

⁴⁶¹ FY: ནད་དེར་ནད་ཚན་རིགས་ལྔ་ཡོད། མཛེས་མ་ནད་དུ་སྐྱུག་བསྐྱད་ཡོད། ནད་དུ་ལ་ལོག་རྒྱབ་ལ་བསྐྱད། ED: ནད་དེར་ནད་ཚན་རིགས་ལྔ་ཡོད།

⁴⁶² ZG: སྟོག་ཕྱི་སྟོག་བཅད་ནས་ནད་སྟོག་བཞག

⁴⁶³ ZG: ནད་སྟོག་ཚ་ལ་མེ་དང་འདྲ།

- མྱོག་མྱོག་ཅན་དོན་དག་མི་སྣང་ཟེར།⁴⁶⁴ 示现其命尚安矣
 Indicating that his condition was not life-threatening.
- མྱོག་ཕྱི་མྱོག་བཅད་ནས་ནང་མྱོག་བཞག་པ།⁴⁶⁵ 望切内外命脉兮
 [The physician] checked both his external and internal life forces.
- བྱང་མྱོག་གང་ལ་རྩོད་ངང་འབྲ།⁴⁶⁶ 内脉冷如岩石兮
 His internal life force was as cold as a rock,
- མྱོག་མྱོག་ཅན་དོན་དག་མི་སྣང་ཟེར།⁴⁶⁷ 示现其命尚安矣
 Indicating that his condition was not life-threatening.
- མྱོག་ཕྱི་མྱོག་བཅད་ནས་ནང་མྱོག་བཞག་པ།⁴⁶⁸ 望切内外命脉兮
 [The physician] checked both his external and internal life forces.
- བྱང་མྱོག་བྱ་ཡི་དབྱུགས་ཡང་མེད།⁴⁶⁹ 呼吸羸弱弗如鸟
 His internal life force was even weaker than that of a bird,
- མྱོག་མྱོག་ཅན་དོན་དག་ཡོད་སྣང་ཟེར།⁴⁷⁰ 示现其命无可救
 Indicating that his condition was life-threatening.
- བོད་སྐྱ་མར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཞོས།⁴⁷¹ 问蕃喇嘛作何耶
 What did the Tibetan lama do after consulting them?

⁴⁶⁴ ZG: མྱོག་མྱོག་ཅན་དོན་དག་མི་སྣང་ཟེར།

⁴⁶⁵ ZG: མྱོག་ཕྱི་མྱོག་བཅད་ནས་ནང་མྱོག་བཞག་པ།

⁴⁶⁶ ZG: བྱང་མྱོག་གང་ལ་རྩོད་ངང་འབྲ།

⁴⁶⁷ ZG: མྱོག་མྱོག་ཅན་དོན་དག་མི་སྣང་ཟེར།

⁴⁶⁸ ZG: མྱོག་ཕྱི་མྱོག་བཅད་ནས་ནང་མྱོག་བཞག་པ།

⁴⁶⁹ ZG: བྱང་མྱོག་བྱ་ཡི་དབྱུགས་ཡང་མེད།

⁴⁷⁰ ZG: མྱོག་མྱོག་ཅན་དོན་དག་ཡོད་སྣང་ཟེར།

⁴⁷¹ MT: བོད་སྐྱ་མར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཞོས། CS: བོད་སྐྱ་མར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་ཟེར། FY: བོད་སྐྱ་མར་ལྷུས་ནས་ཅི་ལྟར་བཞོས།

རྒྱ་རྩིས་པར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས།⁴⁷² 问汉卦师作何耶
 What did the Chinese astrologists do after consulting them?

རྟོར་མོ་བར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས།⁴⁷³ 问霍卜师作何耶
 What did the Hor diviners do after consulting them?

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད། 歌徐陈之莫匆促
 Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན། 答
 Answer:

བོད་སླ་མར་ལྷུས་ནས་ཕྱག་མོ་གཟིགས།⁴⁷⁴ 吐蕃喇嘛占卜兮
 The Tibetan lama consulted the *mo* divination.

བོད་སླ་མར་ལྷུས་ནས་མ་ཤེས་ཟིག་ཟེ།⁴⁷⁵ 吐蕃喇嘛不知矣
 They had no answer.

རྒྱ་རྩིས་པར་ལྷུས་ནས་རྩིས་རེ་བསྟགས།⁴⁷⁶ 汉地卦师卜算兮
 The Chinese astrologists reckoned the astrology.

རྒྱ་རྩིས་པར་ལྷུས་ནས་མ་ཤེས་ཟིག་ཟེ།⁴⁷⁷ 汉地卦师不知矣
 They had no answer.

⁴⁷² MT: རྒྱ་རྩིས་པར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས། CS: རྒྱ་རྩིས་པར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བྱེད། FY: རྒྱ་རྩིས་པར་ལྷུས་ནས་ཅི་ལྟར་བཟོས།

⁴⁷³ MT: རྟོར་མོ་བར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟོས། CS: རྟོར་མོ་བར་ལྷུས་ནས་ཅི་ཞིག་བྱེད། FY: རྟོར་མོ་བར་ལྷུས་ནས་ཅི་ལྟར་བཟོས།

⁴⁷⁴ MT: བོད་སླ་མར་ལྷུས་ནས་ཕྱག་མོ་གཟིགས།

⁴⁷⁵ MT: བོད་སླ་མར་ལྷུས་ནས་མ་ཤེས་ཟིག་ཟེ། CS: བོད་སླ་མར་ལྷུས་ནས་མ་ཤེས་བྱེད། FY: བོད་སླ་མར་ལྷུས་ནས་མ་ཤེས་ཟིག་ཟེ།

⁴⁷⁶ MT: རྒྱ་རྩིས་པར་ལྷུས་ནས་རྩིས་རེ་བསྟགས།

⁴⁷⁷ MT: རྒྱ་རྩིས་པར་ལྷུས་ནས་མ་ཤེས་ཟིག་ཟེ། CS: རྒྱ་རྩིས་པར་ལྷུས་ནས་མ་ཤེས་བྱེད། FY: རྒྱ་རྩིས་པར་ལྷུས་ནས་མ་ཤེས་ཟིག་ཟེ།

ཉོར་མོ་བར་ལྷུས་ནས་མོ་མེ་བཏབ།⁴⁷⁸ 霍尔卜师打卦兮
 The Hor diviners conducted the *mo* prediction.

ཉོར་མོ་བར་ལྷུས་ནས་མ་ཤེས་ཟིག།⁴⁷⁹ 霍而卜师不知矣
 They had no answer.

ལྷོན་པོ་མགར་གྱིས་ཟེར་རྒྱ་ན།⁴⁸⁰ 大臣噶尔如是言
 Minister Gar Tongtsen stated:

ཁོའི་ཡུལ་གྱི་རི་གཉེན་མ་དགའ་ཟེག།⁴⁸¹ 故土山神不悦也
 The mountain deity in his homeland was displeased.

ཁོས་ཡུལ་གྱི་རི་གཉེན་མཚོད་དགོས་ཟེར།⁴⁸² 其需飧祀山神矣
 He needed to make offerings to the mountain deity.

ལོ་དགུའི་ཤ་ཡི་ཤ་རྩིང་དགོས།⁴⁸³ 需九载之腊肉兮
 Meat that had been aged nine years was needed,¹⁴

ལོ་དགུའི་ཤ་དེ་འཆའ་བཞིན་སོང།⁴⁸⁴ 且走且食九载肉
 Eating the aged meat while walking [to the mountain deity].

ལྷ་དགུའི་ཆང་གི་ཆང་རྩིང་དགོས།⁴⁸⁵ 需九月之酒酿兮
 Wine that had been aged for nine months was needed,

⁴⁷⁸ MT: ཉོར་མོ་བར་ལྷུས་ནས་མོ་མེ་བཏབ།
⁴⁷⁹ MT: ཉོར་མོ་བར་ལྷུས་ནས་མ་ཤེས་ཟིག། CS: ཉོར་མོ་བ་ལྷུས་ནས་མེ་ཤེས་ཟེར། FY: ཉོར་མོ་བ་ལྷུས་ནས་མ་ཤེས་ཟིག།
⁴⁸⁰ MT, ZG: ལྷོན་པོ་མགར་གྱིས་ཟེར་རྒྱ་ན། CS: ལྷོན་པོ་བར་བས་ཟེར་གི་ར། FY: ལྷོན་པོ་བར་བས་ཟེར་ན་རེད།
⁴⁸¹ MT, ZG: ཁོའི་ཡུལ་གྱི་རི་གཉེན་མ་དགའ་ཟེག། CS: ཁོ་ཡུལ་གྱི་རི་གཉེན་མ་དགའ་ཟེར། FY: ཁོ་ཡུལ་གྱི་རི་གཉེན་མ་དགའ་ཟེག།
⁴⁸² MT, ZG: ཁོས་ཡུལ་གྱི་རི་གཉེན་མཚོད་དགོས་ཟེར། CS: ཁོ་ཡུལ་གྱི་རི་གཉེན་མཚོད་དགོས་ཟེར། FY: ཁོ་ཡུལ་གྱི་རི་གཉེན་མཚོད་དགོས་ཟེར།
⁴⁸³ MT, ZG: ལོ་དགུའི་ཤ་ཡི་ཤ་རྩིང་དགོས། CS: ལོ་དགུའི་ཤ་བའི་ཤ་རྩིང་དང། FY: ཡང་ལོ་དགུའི་ཤ་བའི་ཤ་རྩིང་དང།
⁴⁸⁴ MT: ལོ་དགུའི་ཤ་དེ་འཆའ་བཞིན་སོང། ZG: ལོ་དགུའི་ཤ་དེ་འཆའ་བཞིན་སོང།
⁴⁸⁵ MT, ZG: ལྷ་དགུའི་ཆང་གི་ཆང་རྩིང་དགོས། CS, FY: ལོ་དགུའི་ཆང་གི་ཆང་རྩིང་དགོས།

ཟླ་དགའི་ཆང་དེ་འཕུང་བཞིན་སོང་།⁴⁸⁶ 且走且饮九月酒
Drinking the old wine while walking [to the mountain deity].

གོས་ཆེན་ཐུམ་དགའི་རྩལ་དེ་དགོས།⁴⁸⁷ 需烧绢之灰九袋
Nine bags of ashes of burned gorgeous brocade were needed.

གཏོར་དུ་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ།⁴⁸⁸ 撒灰烬恶疾除矣
The disease would be cured once they were sprinkled.

གསོམ་པའི་སོལ་བ་འདོམ་དགུ་དགོས།⁴⁸⁹ 需松木碳仗九仞
A piece of pine charcoal nine fathoms long was needed.

འཇུགས་སུ་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ།⁴⁹⁰ 植碳仗恶疾除矣
The disease would be cured once this was planted.

འབྲུ་མུག་བཟའི་ལྷང་པ་ལྗེར་དགུ་དགོས།⁴⁹¹ 需蚊之脑九盘兮
Nine plates of mosquito brains were needed.

ཟ་བར་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ།⁴⁹² 舐蚊脑恶疾除矣
The disease would be cured once they were licked up.

⁴⁸⁶ MT: ལོ་དགའི་ཆང་དེ་འཕུང་བཞིན་སོང་། ZG: ཟླ་དགའི་ཆང་དེ་འཕུང་བཞིན་སོང་།

⁴⁸⁷ MT: གོས་ཆེན་ཐུམ་དེ་རིམ་དགུ་དགོས། ZG: གོས་ཆེན་ཐུམ་དགའི་རྩལ་དེ་དགོས། FY: གོས་ཆེན་ཐུམ་བསྐལ་དགུ་དགོས།

⁴⁸⁸ MT: དེ་བཟོལ་གི་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ། ZG: གཏོར་དུ་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ། FY: ཀན་ལྷུག་གི་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ།

⁴⁸⁹ MT: གསོམ་པའི་སོལ་བ་འདོམ་དགུ་དགོས། CS: ཅན་དན་སོལ་བ་འདོམ་དགུ་དགོས། FY: དབྲུག་པའི་སོལ་བ་འདོམ་དགུ་དགོས།

⁴⁹⁰ MT: དེ་བཟོལ་གི་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ། ZG: འཇུགས་སུ་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ། FY: ཀན་འཇུགས་གི་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ།

⁴⁹¹ MT, ZG: འབྲུ་མུག་བཟའི་ལྷང་པ་ལྗེར་དགུ་དགོས། CS: འབྲུ་མི་བཟའི་ལྷང་པ་ལྗེར་དགུ་དགོས། FY: འབྲུ་མུག་བཟའི་ལྷང་པ་ལྗེར་དགུ་དགོས།

⁴⁹² MT: གན་ལྷུག་གི་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ། ZG: ཟ་བར་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ། FY: ཀན་ལྷུག་གི་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ།

འབྲུ་གྲོག་མའི་སྣ་ཁྲག་ཟོ་དགུ་དགོས།⁴⁹³ 需蚂蚁鼻血九桶
Nine bottles of the nose-bleeds of ants were needed.

དེ་འཕུང་དུ་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ།⁴⁹⁴ 饮鼻血恶疾除矣
The disease would be cured once these were drunk.

དེ་ཐམས་ཅད་བྱེད་ན་དྲག་མོད་བསམ།⁴⁹⁵ 其皆成后恶疾除
The disease would be cured if all this was performed.

གངས་རི་ཆེན་པོའི་ཚེ་ལ་སོང་།⁴⁹⁶ 至大雪山之巔兮
[Minister Gar Tongtsen] went to the top of the great snow mountain.

དགུ་ལྷ་དཔང་བསྟོད་བཟོ་བཞིན་སོང་།⁴⁹⁷ 礼赞英勇山神矣
Offered praise to the mountain deity.

སློན་པོ་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་ཆང་རེ་འཕུང་།⁴⁹⁸ 大臣弗饮诸人饮
Everybody [the guardians sent by the Tang Emperor] except the Minister
drank wine.

མགོ་ཐུར་གཏད་ནས་ལོག་བསྐད་ཡོད།⁴⁹⁹ 其皆头重脚轻兮
They were completely intoxicated and staggered around.

བར་ནས་ཚུ་འབྲུག་འཕུང་བསྐད་ཡོད།⁵⁰⁰ 大臣所饮冷水矣
Gar Tongtsen drank cold water.

⁴⁹³ MT, CS, FY: འབྲུ་གྲོག་མའི་སྣ་ཁྲག་ཟོ་དགུ་དགོས།

⁴⁹⁴ MT: དེ་འཕུང་དུ་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ། FY: དེ་འཕུང་གི་སོང་ན་དྲག་མོད་བསམ།

⁴⁹⁵ CS: ད་ཐམས་ཅད་བྱེད་ན་དྲག་མོད་བསམ། FY: དེ་ཐམས་ཅད་བྱེད་ན་དྲག་མོད་བསམ།

⁴⁹⁶ CS: གངས་རི་ཆེན་པོའི་ཚེ་ལ་སོང་། FY: གངས་རི་ཆེ་པོ་ཚེ་ན་སོང་།

⁴⁹⁷ MT: དགུ་ལྷ་དཔང་བསྟོད་བཟོ་བཞིན་སོང་། CS: དགུ་ལྷ་དཔལ་ལྟོད་བཟོས་དགོས་ཟེར། FY: དགུ་ལྷ་དཔལ་ལྟོད་བཟོ་དགོས་ཟེར།

⁴⁹⁸ CS: མགོ་ཐུ་མ་འཕུང་གཞན་པས་ཆང་ཚེ་འཕུང་། FY: སློན་པོ་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་ཆང་རེ་འཕུང་།

⁴⁹⁹ CS, FY: མགོ་ཐུར་གཏད་ནས་ལོག་བསྐད་ཡོད།

⁵⁰⁰ MT, ZG: བར་ནས་ཚུ་འབྲུག་འཕུང་བསྐད་ཡོད། CS: བར་བས་ཚུ་འབྲུག་འཕུང་ནི་ཡིན། FY: བར་བས་ཚུ་འབྲུག་འཕུང་གི་ཡོད།

བར་ལ་ལངས་ནས་བློས་ནས་སོང་།⁵⁰¹ 大臣起身逃遁矣
Gar Tongtsen stood up and fled.

རྩ་ཚོར་ལུང་གི་ལུང་མདོ་ནས།⁵⁰² 行至索日山谷口
At the Zora valley gate,

རྒྱ་བཟའི་ཤུལ་ལ་ཚོད་བསྐྱད་སྤང་།⁵⁰³ 现汉公主之行迹
He caught up with Princess Wencheng.

དྲི། 问
Question:

རྒྱ་བཟས་ཁ་བད་ཅི་ཞིག་བཟོས།⁵⁰⁴ 汉公主所问何耶
What did Princess Wencheng ask?

ལན། 答
Answer:

རྒྱ་བཟའི་ཁ་བད་གཏམ་རྒྱ་ན།⁵⁰⁵ 汉公主之所问兮
Princess Wencheng asked,

ཁོའི་ཨ་ཕ་ཨ་མ་བདེ་མོ་ཡིན་ནམ་ཟེར།⁵⁰⁶ 其父其母安乐耶
If her parents were doing well.

ལྷོན་པོ་མགར་གྱིས་ཟེར་བ་ལ།⁵⁰⁷ 大臣噶尔如是言
Minister Gar Tongtsen replied:

⁵⁰¹ MT, ZG: བར་ལ་ལངས་ནས་བློས་ནས་སོང་། CS: བར་བ་ནས་བློས་ནི་སོང་། FY: བར་བ་ལངས་ནས་བློས་ནི་སོང་།

⁵⁰² MT, FY: རྩ་ཚོར་ལུང་གི་ལུང་མདོ་ནས། CS: རྩ་ཚོར་ལུང་གི་ལུང་མདོ་ནས།

⁵⁰³ MT: རྒྱ་བཟའི་ཤུལ་ལ་ཚོད་བསྐྱད་སྤང་། CS: རྒྱ་བཟའ་ཡང་ཚོད་སོང་ཟེར། FY: རྒྱ་བཟའ་རྩེས་ནས་ཚོད་བསྐྱད་ཡོད།

⁵⁰⁴ MT: རྒྱ་བཟས་ཁ་བད་ཅི་ཞིག་བཟོས།

⁵⁰⁵ MT: རྒྱ་བཟའི་ཁ་བད་གཏམ་རྒྱ་ན། FY: རྒྱ་བཟས་ཀྱི་ཚོ་ཟེར་བ་ན།

⁵⁰⁶ MT: ཁོའི་ཨ་ཕ་ཨ་མ་བདེ་མོ་ཡིན་ནམ་ཟེར། CS: ཁོའི་ཕ་དེ་མོ་ཨ་ཕིན་ཟེར། FY: ཁོ་ཕ་མ་བདེ་མོ་ཨ་ཕིན་ཟེར།

⁵⁰⁷ CS: ལྷོན་པོ་གི་ཟེར་གི་ར། FY: ལྷོན་པོ་མགར་གྱིས་ཟེར་བ་ལ།

ཁྱོད་ཕ་མ་བདེ་མོ་ཡིན་ནོ་ཟེས། ⁵⁰⁸ “Your parents are doing well.”	父皇母后安乐也
ཁྱོད་ཀྱི་ཚོངས་པ་རྩུན་མ་རེད། ⁵⁰⁹ “Your dowry is fake.”	妆奁皆为贗品也
ཟླ་ཉི་མ་ཆགས་ཀྱི་སིལ་བྱར་བགོས། ⁵¹⁰ The sun and moon treasure mirror was broken.	日月宝镜破碎兮
ཀོ་ནང་ས་དང་དོ་ཅིག་འཛོམས། ⁵¹¹ It became earth and rock in the hide [mirror case].	皮囊内为土石矣
བུ་མོ་རྒྱ་བཟའ་ཁོ་རེ་ཆད། ⁵¹² Princess Wencheng was heartbroken,	汉公主者心伤兮
ལམ་ཐག་རིང་ལ་ཆས་ནས་སོང་། ⁵¹³ Embarking on her long journey [to Tibet].	前路漫漫其往矣

⁵⁰⁸ MT: ཁྱོད་ཕ་མ་བདེ་མོ་ཡིན་ནོ་ཟེས། CS: ཁྱོད་ཕ་མ་བདེ་མོ་ཡོད་ཅེས་ཟེས། FY: ཁྱོད་ཕ་མ་བདེ་མོ་ཡོད་བཅས་ཟེས།

⁵⁰⁹ MT: ཁྱོད་ཀྱི་ཚོངས་པ་རྩུན་མ་རེད། CS: ཁྱོད་ལ་བཟངས་པ་རྩུན་མ་རེད། FY: ཁྱོད་ཀྱི་ཚོངས་པ་རྩུན་མ་རེད།

⁵¹⁰ MT: ཟླ་ཉི་མ་ཆགས་ཀྱི་སིལ་བྱར་བགོས། CS: ཟླ་ཉི་མ་ལྷགས་ཀྱི་སིལ་བྱར་བགོས། FY: ཟླ་ཉི་མ་ལྷགས་ཀྱི་སིལ་བྱར་བགོས།

⁵¹¹ CS: ཀོ་ནང་ས་དང་དོ་ཅིག་འཛོམས། FY: ཀོ་ནང་ས་དང་དོ་ཅིག་འཛོམས།

⁵¹² CS, FY: བུ་མོ་རྒྱ་བཟའ་ཁོ་རེ་ཆད།

⁵¹³ CS: ལམ་ཐག་རིང་ལ་ཆས་ནས་སོང་། FY: ལམ་ཐག་རིང་ལ་ཆས་བསྐྱད་ཡོད།

Endnotes མཇུག་མཚན། 尾注

- 1 One of Shépa's distinctive features is hyperbole which enacts a sense of solemnness and auspiciousness. It is therefore of no surprise that the parents of these three figures narrated in the Shépa are different from historical accounts. Tibetan histories reveal that King Namri Songtsen and Queen Togar Zatsé Pong were the parents of Songtsen Gampo. In Chinese historical texts, Princess Wencheng was not a daughter of the Tang Emperor, Taizong. Instead, she was a daughter of a member of the imperial clan. Gar Tongtsen was a descendent of the Gar clan. See Xu Liu, *Jiutangshu*, j196a.5221–22; Xiu Ouyang and Qi Song, *Xintangshu* (Beijing: Zhonghua shuju, 1975), j216a.6074; Tsepon Wangchuk Deden Shakabpa, *One Hundred Thousand Moons: An Advanced Political History of Tibet*, trans. by Derek F. Maher (Boston: Brill, 2010), p. 117; Yao Wang, *Tubo jingshi lu* (Beijing: Wenwu chubanshe, 1982), pp. 44–45.

བཤད་པའི་བརྗོད་བྱ་རྒྱ་ཆུང་ལ་རང་བཞིན་དང་ལྷན་པའི་སློབ་བཏགས་ཀྱི་བརྗོད་ལུགས་ནི་ཤིན་ཏུ་ལྷབ་ཆེ་བ་ལྟར། འདིར་བརྗོད་པའི་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྟོར་ཡང་དེ་ལས་མ་འདས་ཕྱིར་དངོས་བྱུང་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་མི་མཐུན་ལ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན། བཅོན་པོ་སྲོང་བཅོན་སྐམ་པོ་ནི་ཡབ་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྲོང་བཅོན་དང་ཡུམ་བཅུན་མོ་ཆེ་སྲོང་བཟའ་འབྲེ་མ་ཐོད་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྲུ་འབྲུངས་ཤིང་། རྒྱའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཚོ་ཡང་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་སྐུ་སྲུ་མོ་མ་ཡིན་པར། གོང་མའི་ཉེ་འབྲེལ་ཞིག་གི་སྐུ་སྲུ་མོ་ཡིན་པར་གསལ། དེ་བཞིན་མགར་སྟོང་བཅོན་ཡང་མགར་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ལས་འབྲུངས་པ་ཡིན། འབྲེལ་ཡོད་དཔྱད་ཞིབ་ཀྱི་སྟོར་ལ་འདིར་གཞིགས་པར་ལྷ། 刘昫,《旧唐书》,j196a.5221–22; 欧阳修和宋祁,《新唐书》(北京:中华书局, 1975), j216a.6074; Tsepon Wangchuk Deden Shakabpa, *One Hundred Thousand Moons: An Advanced Political History of Tibet*, trans. by Derek F. Maher (Boston: Brill, 2010), p. 117; 王尧,《吐蕃金石录》(北京:文物出版社, 1982), pp. 44–45.

释巴的一个特征是使用夸张的手法表示一种庄严和吉祥感,因此,毫不意外,释巴中对这三者父母的叙述与历史记录不符。藏族历史揭示松赞干布的父母是南日松赞和妥噶萨册彭。在中文历史文献中,文成公主并非唐太宗的女儿,而是一位王室成员的女儿。噶尔东赞是噶氏宗族的后裔。见刘昫,《旧唐书》,j196a.5221–22; 欧阳修和宋祁,《新唐书》(北京:中华书局, 1975), j216a.6074; Tsepon Wangchuk Deden Shakabpa, *One Hundred Thousand Moons: An Advanced Political History of Tibet*, trans. by Derek F. Maher (Boston: Brill, 2010), p. 117; 王尧,《吐蕃金石录》(北京:文物出版社, 1982), pp. 44–45.

- 2 In Tibetan culture, thunder symbolises power and strength while light symbolises wisdom. See, for example, *The Epic of Gesar of Ling: Gesar's Magical Birth, Early Years, and Coronation as King*, trans. by Robin Kornman,

Sangye Khandro and Lama Chönam (Boston and London: Shambhala, 2012), p. 596.

ཐོག་ནི་སྟོབས་ཤུགས་དང་སྟོག་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚོན་བྱེད་ཡིན། འབྲེལ་ཡོད་དཔྱད་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་
འདྲིར་གཟིགས་པར་བྱ། *The Epic of Gesar of Ling: Gesar’s Magical Birth, Early Years, and Coronation as King*, trans. by Robin Kornman, Sangye Khandro and Lama Chönam (Boston and London: Shambhala, 2012), p. 596.

藏文化中，雷象征力量而电象征智慧。例见*The Epic of Gesar of Ling: Gesar’s Magical Birth, Early Years, and Coronation as King*, trans. by Robin Kornman, Sangye Khandro and Lama Chönam (Boston and London: Shambhala, 2012), p. 596。

- 3 The Consort from ten-directions can be understood as a form of rhetoric, indicating that the wives of King Songtsen Gampo comes from far and wide. Dependent on context, this term could also refer to the first wife of King Songtsen Gampo, Pogong Dongza Tritsün (Pho gong ldong bza’ khri btsun). It is worth noting that disputes exist over the number of consorts that King Songtsen Gampo had. Tibetan sources generally suggest that he had five wives, namely the Zhang Zhung Consort Litikmen, the Mong Consort Tricham, the Ruyong Consort Gyelmotsun, the Chinese Consort Wencheng, and the Nepalese Consort Tritsun (Bhrikuti). Nevertheless, *Bka’ chems ka khol ma* states that Songtsen Gampo had six wives. Other than the above mentioned five, his first wife was Pogong Dongza Tritsün. See *Bka’ chems ka khol ma*, p. 231. For a critical examination of King Songtsen Gampo’s Consorts as mentioned in Tibetan sources, see Giuseppe Tucci, ‘The Wives of Sron btsan sgam po’, *Oriens Extremus*, 9.1 (1962), 121–26.

འདྲིར་གནས་བརྩུ་ཞེས་དོན་ནི་བཙན་པོ་སྲོང་བཙན་སྐུམ་པོའི་བཙུན་མོ་རྣམས་ནི་ཡུལ་ཕྱོགས་སོ་སོ་
ནས་ཡེབས་པས་ཡིན་ནམ་སྟེ། བཙན་པོའི་བཙུན་མོ་ཡི་གྲངས་ཀའི་སྐོར་ལ་འདྲེན་ལུགས་གཉིས་
ཙམ་མཐོང་སྟེ། སྤྱིར་བཏང་གི་ལོ་རྒྱུས་བཞུན་བཙེས་རྣམས་སུ་མོང་བཟའ་བྲི་ལྷུ་མ་དང་། ཞང་ཞུང་བཟའ་
ལི་ཐིག་སྟེ། མི་ཉག་རུ་ཡོང་བཟའ། རྒྱ་བཟའ་དང་བལ་བཟའ་ཞེས་པ་རུ་གྲགས་མོད་ཀྱང་། བཀའ་ཆེས་
ཀའཁོལ་མ་ལས་བཙུན་མོ་དུག་ཡོད་པར་བཤད་དེ། གོང་གི་ལྔ་བོ་ལས་པོ་གོང་ལྗོང་བཟའ་བྲི་བཙུན་
ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ཕྱིར། དེ་ནི་གནས་བརྩུ་ཞེས་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་ལ་བརྟག་པར་རིགས་
སོ། ། འབྲེལ་ཡོད་དཔྱད་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདྲིར་གཟིགས་པར་བྱ། བཀའ་ཆེས་ཀའཁོལ་མ། p. 231.
Giuseppe Tucci, ‘The Wives of Sron btsan sgam po’, *Oriens Extremus*, 9.1 (1962), 121–26.

十方妃子可以理解为一种修辞，用来表达松赞干布的妻子来自不同的地方。基于上下文，此词也可指松赞干布的第一个妃子珀空东萨尺尊(པོ་གོང་ལྗོང་བཟའ་བྲི་བཙུན།)。值得注意的是，对于松赞干布妃子的数量存在争议。藏文史料通常表示他有五位妃子，即象雄妃丽提曼，芒妃墀江，党项妃甲莫尊，汉妃文成、尼伯尔妃尺尊(布里库提)。然而བཀའ་ཆེས་ཀའཁོལ་མ།记载松赞干

布有六位妻子。除了上述五位，第一位妻子是上文提到的珀空东萨尺尊。见བཀའ་ཆེས་ཀྱི་ཁྲིམས། p. 231。有关对藏文史料中，对松赞干布妻子的考证，见Giuseppe Tucci, 'The Wives of Sron btsan sgam po', *Oriens Extremus*, 9.1 (1962), 121-26。

- 4 The names of the Tibetan Kings are written differently in different Tibetan sources.

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་བཅན་པོའི་མཚན་གྱི་འབྲི་སྟངས་མི་འདྲ་བ་ཅི་རིགས་ཤིག་བྱུང་འདུག།
赞普的名字在不同藏文史料中存在不同的写法。

- 5 The first seven Kings whose names contain the word, *tri*, were said to return to heaven with the assistance of the *mu* cord (*rmu thag*) after they died. Later, this cord was cut by King Drigum Tsenpo in a battle with his Minister, Longam (Lo ngam). From then, Kings were unable to return to the celestial sphere and their tombs were located on earth.

བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་སུ་དང་ཐོག་གནས་གྱི་ཁྲི་བདུན་གྱི་བཅན་པོ་རྣམས་ནི་དུས་ཐག་ལ་འཇུས་ནས་གནས་ལ་གཤེགས་པ་དང་། རྗེས་སུ་གྱི་གུ་བཅན་པོས་ལོངས་དང་འཐབ་ནས་དུས་ཐག་བཅད་དེ་བཅན་པོ་བཀོངས་པས། དེ་ནས་བད་སོ་ས་ལ་བཏབ་ཕྱིར་དེ་ནི་བཅན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བད་སོ་ཐོག་མར་གསལ་སོ།།

前七位赞普的名字中包含“赤”字，据说他们在死后利用天绳(རྒྱ་ཐག)回到天界。但是后来，此绳被直贡赞普在与大臣罗昂(ལོངས)的战斗中斩断。自此，赞普不能返回天界，他们的坟墓被修建在了地上。

- 6 *Go (go)*, other than meaning 'hear', also means 'know about' or 'understand'. For example, 'understood' is '*go thal*' or '*go song*'.

ཡུལ་སྐད་དུ་གོ་ཞེས་པ་ནི་ཐོས་པའི་དོན་ཅུ་མ་ཟད། ཤེས་པ་དང་རྟོགས་པའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་གོ་ཐལ་དང་གོ་སོང་སྟ་བུ་ལོ།།

“高”(གོ)除了“听”的意思，也有“知道”或“明白”的意义。例如“明白”是“གོ་ཐལ”或“གོ་སོང”。

- 7 The Otang ('O thang) Lake is understood to be the location of the heart of the supine demoness (*srin mo gan rkyal*) who reclined on Tibet's landscape, according to Princess Wencheng's reckoning. Jokhang Monastery, one of the twelve monasteries built across the Tibetan Empire, was constructed on top of Otang Lake to subjugate the demoness.

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བརྗོད་སྟངས་ལས་རྒྱ་བཟས་ས་དཔྱད་མཛད་པ་ལྟར་ན། བོད་ཁམས་ནི་སྲིན་མོ་གན་རྒྱལ་འབྲེལ་འདྲའི་དབྱིབས་སུ་ཡོད་པ་དང་། འོ་ཐང་མཚོ་ནི་སྲིན་མོའི་སྤོང་ཁར་གནས་ཕྱིར། དེའི་ཁ་གཤོོན་དུ་མཚོ་བསུབས་ནས་ར་ས་འཕྱལ་སྤོང་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པར་གྲགས།།

根据文成公主的堪定，奥塘湖是仰卧在藏地的女魔(མིན་མོ་གན་རྒྱལ།)的心脏所在地。建立在奥塘湖的大昭寺是为了镇压女魔，在吐蕃修建的十二座寺院之一。

- 8 Usually salt-cured pork is packed as a gift for the bride's family.

ཕག་ཤའི་བྲ་སྐྱུག་ནི་སྐྱེས་ཀྱི་རྒྱལ་དུ་བག་མའི་ཚང་ལ་ཐུར་སྲོལ་ཡོད་པ་རེད།
熏制的猪肉通常会作为给新娘家的礼物。

- 9 *Dré (bre)* is a unit of measure for volume. It is equivalent to about one litre.

བོད་ཀྱི་ཤོང་ཚད་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་སྡོད་གཅིག་ཡིན།
“占”(ཤྲི)是容积的测量单位，等于一升。

- 10 As a predictive technique, *mo* (*mo*) divination is conducted by various means, and the most commonly observed one is dice (*sho mo*). Other than dice, it also practiced using pebbles, song, mirror, rosary, and so forth. Its rich and varied forms might be the reason that both Tibetans and Hor consult *mo* for advice. For different kinds of *mo* divination practices and their significance for Tibetan culture, see Christopher Bell, ‘Divination, Prophecy and Oracles in Tibetan Buddhism’, in *Prophecy in the New Millennium*, ed. by Sarah Harvey and Suzanne Newcombe (Surrey and Burlington: Ashgate Publishing Company, 2013), pp. 123–35 (pp. 123–26); Robert Ekvall, ‘Some Aspects of Divination in Tibetan Society’, *Ethnology*, 2.1 (1963), 31–39.

བོད་པ་རྣམས་ལ་འབྲུང་འབྲུང་གྱི་གནས་རྒྱལ་ལ་བརྟུག་བྱེད་ཀྱི་རྫོ་མཐོང་མོ་ཡི་རིགས་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་
ལ། དེ་དག་ལས་ཆེས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་གྲུབ་བ་ཞིག་ནི་ཤོ་མོ་དང་། གཞན་ཡང་རྟེན་དང་མེ་ལོང་དང་ཕྱིང་བ་
སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟུག་ཐབས་ཀྱང་ཡོད་པ་རེད། བོད་ཀྱི་མོ་ཡི་རིག་གནས་དང་འབྲེལ་བའི་དཔུད་
ཞེབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདྲིར་གཞིགས་པར་བྲ། Christopher Bell, ‘Divination, Prophecy and
Oracles in Tibetan Buddhism’, in *Prophecy in the New Millennium*, ed. by
Sarah Harvey and Suzanne Newcombe (Surrey and Burlington: Ashgate
Publishing Company, 2013), pp. 123–35 (pp. 123–26); Robert Ekvall, ‘Some
Aspects of Divination in Tibetan Society’, *Ethnology*, 2.1 (1963), 31–39.

作为一种预言术，“摩”（མོ）可以用多种方式进行，最常见的一种是以骰子卜算（ཤོ་མོ）。除了骰子，鹅卵石、歌、镜子、念珠等等都可以用来卜算。有关不同的摩及其对藏文化的意义，见Christopher Bell, ‘Divination, Prophecy and Oracles in Tibetan Buddhism’, in *Prophecy in the New Millennium*, ed. by Sarah Harvey and Suzanne Newcombe (Surrey and Burlington: Ashgate Publishing Company, 2013), pp. 123–35 (pp. 123–26); Robert Ekvall, ‘Some Aspects of Divination in Tibetan Society’, *Ethnology*, 2.1 (1963), 31–39.

- 11 *Apo (a po)* means ‘grandmother’, both paternal and maternal, in Choné Tibetan. The term is also used to refer to female elders.

ཚོ་ལོ་པ་རྒྱམས་ཀྱིས་མེས་མོ་དང་ཨ་ཕྱི་ལྟ་བུའི་བསྐྱེས་མོ་རྒྱམས་ལ་ཨ་པོ་ཞེས་འབོད།

阿包(ཨ་པོ།)在卓尼藏语中意为“祖母”或“外祖母”。它也被用于称呼老年女性。

- 12 *Tsoklang ngönmo (tshogs slang sngon mo)* refers to a big copper cauldron which is often placed in the hearth of the living room.

ཚོགས་སྐང་ཕྱོག་མོ་ཞེས་པ་ནི་ཚོ་ལོ་པ་རྒྱམས་ཀྱིས་ཁང་ཆེན་གྱི་དཀྱིལ་ཀའི་འགམ་དུ་སྐང་ཆེན་མོ་ཞེས་བརྟུགས་ཡོད་པ་དེ་ཡིན།

“措朗翁莫”(ཚོགས་སྐང་ཕྱོག་མོ།)指客厅灶台上的大铜锅。

- 13 Locals believe that people have two life forces, external and internal. External life force is signified by the breath, while the internal life force refers to one’s soul. According to the singers, the Chinese Emperor asked a physician to check Minister Gar Tongtsen’s condition by examining his pulse. Gar Tongtsen tied the string which was used to check his pulse to the fire, to a rock, and to a bird, in turn—so that his real condition would remain undetected.

ཡུལ་ལུང་གི་བཤད་རྒྱུན་ལྟར་ན་སློབ་ལ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཕྱི་སློབ་ནི་དབྱགས་འབྱིན་རྩབ་དང་ནང་སློབ་ནི་ལྷ་གནས་མེད་ལ་བརྟག་དགོས་ཕྱིན། རྒྱ་ནག་གོང་མས་སྐྱན་པ་མངགས་ནས་མགར་གྱི་རྩ་ལ་བརྟག་དུ། མགར་གྱིས་སྐྱན་པས་རྩལ་དངོས་རྟོགས་མི་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ། རྟོག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱད་པ་ནི་མེ་དང་རྡོ་དང་གྲེུ་གསུམ་དང་སླེལ་བར་བཤད།

当地传统认为，人有外部与内部两种生命力。外生命力为呼吸，内生命力指灵魂。据歌者称，汉地皇帝请医生用诊脉的方法检查大臣噶尔东赞的情况。为了使自己的真实状况不被探查，噶尔东赞把诊脉的线分别置于火、石与鸟上。

- 14 Meat aged for nine years would be too old to eat. Similarly, wine aged for nine months would be too sour to drink. Thus, it is difficult to find these items. It is apparent that Gar Tongtsen deliberately created obstacles to escape from Tang China.

ལོ་དགུའི་ཤ་རྩིང་དང་ཟླ་དགུའི་ཆང་རྩིང་ནི་རུལ་སྐྱར་དུ་སོང་ནས་ཁ་ལ་ལེན་ཐབས་མེད་ཕྱིར་རྟེན་མི་སྲིད་པས། མགར་གྱིས་འགྲུབ་ཐབས་བྲལ་བའི་དཀའ་ལས་འདི་དག་ཆེད་དུ་གོ་སློག་བྱས་པའང་རང་ཉིད་རྒྱ་ནག་ནས་ཐར་ཏེ་བོད་ལ་འཛོལ་བའི་ཆེད་དུ་རེད།

放置九年的肉将会太久而不能吃。同理，陈了九月的酒会太酸而不能饮。因此找到这些物品很难。显然，噶尔东赞刻意创造这些困难以逃离汉地。

Zhanglu and Tsalu

འདྲ་ལྷན་དང་ཚ་ལྷན། 送亲辞和迎亲辞

Zhanglu and Tsalu

Zhang (*zhang*) and *tsa* (*tsha*), when paired reciprocally and translated literally, are the kinship terms for maternal uncle and nephew. Along with their more restrictive meanings of ‘maternal uncle’ and ‘nephew’, matrilineal cross-cousin marriage and exogamous patrilineages in Tibetan society ensure that *zhang* and *tsa* have additional and extended definitions as ‘wife-giver’ and ‘wife-taker’ in the system of generalised social exchange. This contrasts with the marriage practice among some Tibeto-Burman ethnocultural groups, in which cross-cousin marriage is still taboo.

Zhang and *tsa* are also used in other contexts, but their kinship connotation overshadows all other usages and extensions of meaning. For example, *zhang* is used as a prefix in the compound *zhang blon*, meaning ‘minister’ in Old Tibetan sources. Such usage may be influenced by the earlier restrictive usage of *zhang* to identify maternal relatives of the emperor who took on official positions. Additionally, *zhang tsa* is used to describe the political relationship between the Tibetan Empire and the Tang Empire, which was characterised by the marriages between two Chinese princesses and two Tibetan kings in 641 A.D. and 710 A.D. respectively. On the east and west face of the ‘Tang-Tibet Treaty Inscription’ located outside of Jokhang Monastery in Lhasa—established between the Tibetan king Tritsuk Detsen (802–838) and the Tang emperor Li Heng (李恒 795–824) in A.D. 823 after border negotiations—Tibet and China were referred to as *dbon zhang*, or ‘nephew’ (in honorific form) and ‘maternal uncle’ respectively. In

a similar vein, Chinese discourse adopts *sheng jiu guan xi* (甥舅关系), meaning the relationship between a nephew and his maternal uncle, to address the Sino-Tibetan political connection. The term ‘maternal uncle-nephew states’ (*sheng jiu guo* 甥舅国) was often used in Tang-Tibetan diplomatic communications in the late eighth century.

The importance of *zhang*, the maternal uncle, is demonstrated in both texts and proverbs in Tibetan society. For instance, the Bon text *Dividing the Wealth between the Brother and the Sister* describes that the gods are invoked by the goddess and her brother when she is about to leave the home on her wedding day. The brother invokes five gods except the maternal uncle god (*zhang lha*), who seems to be invoked by the sister. There are numerous Tibetan proverbs about *zhang*. In Choné, the saying that ‘once a maternal uncle, nine-generation’s maternal uncle as well’ speaks to the long-lasting importance and involvement of *zhang* in *tsa*’s family affairs.

Similar to other Tibetan areas, *zhangpo* (*zhang po*) in Choné refers to a maternal uncle, which contrasts with a paternal uncle, *akhu* (*a khu*) or *abo* (*a bo*). *Tsabo* (*tsha bo*) is used to address both an uncle-in-law and brother-in-law. Nevertheless, when it comes to marriage-related practices, both *zhang* and *tsa* have broader meanings and are used in a more general sense. For example, the matchmaker is addressed as ‘maternal uncle matchmaker’ or ‘uncle-in-law matchmaker’. This does not mean that the matchmaker is one’s actual maternal uncle or uncle-in-law, but rather that the matchmaker is of the same generation as one’s parents and might be related by blood or by marriage. On the wedding day, the meaning of *tsa* becomes more inclusive. It refers not only to the groom, but also to his companions—particularly the best man—who assist him to overcome all the challenges set by the bride’s side, including speaking for him and requesting the arrow from the bride’s father, given that the groom should follow the protocol of remaining silent, unseated, and unfed in the bride’s house. In a similar vein, *zhang* also widens in meaning. It refers to the people—all of whom are male besides two bridesmaids—who escort the bride to the groom’s house. The number of *zhang* in the escorting team varies by village, from twenty to seventy or more.

‘Tsalu’ and ‘Zhanglu’ are performed on the wedding day. The former is performed at the bride’s house when the groom and his companions

come to take the bride. In contrast, the latter is performed when the *zhang* escorts the bride to the groom's house. Both sections emphasise the challenging aspects of taking and receiving a bride in order to show the joy of forming new kinship relations despite all those difficulties. They also highlight entertaining aspects of the wedding ceremony. Together with 'Lönpo Garchen', 'Chémar', and 'Da', these sections of Shépa occupy a crucial role in completing the wedding ceremony in Choné.

Endnotes

- 1 Paul K. Benedict, 'Tibetan and Chinese Kinship Terms', *Harvard Journal of Asiatic Studies*, 6.3–4 (1942), 313–37 (p. 337).
- 2 On the exogamous patrilineage and the notion of bone (*rus pa*) in Tibetan society, see for example Benedict, 'Tibetan and Chinese Kinship Terms', p. 328; Nancy Levine, 'The Theory of Rü: Kinship, Descent and Status in a Tibetan Society', in *Asian Highland Societies in Anthropological Perspective*, ed. by Christoph von Fürer-Haimendorf (New Delhi: Sterling Publishers, 1981), pp. 52–78.
- 3 Claude Lévi-Strauss, *The Elementary Structures of Kinship* (Boston: Beacon Press, 1969), pp. 371–75.
- 4 Mark Turin, 'Thangmi Kinship Terminology in Comparative Perspective', *Trends in Linguistics Studies and Monographs*, 149 (2004), 101–39 (pp. 103–04).
- 5 Brandon Dotson, 'A Note on ŽAN: Maternal Relatives of the Tibetan Royal Line and Marriage into the Royal Family', *Journal Asiatique*, 292.1–2 (2004), 75–99 (p. 82).
- 6 For a complete Tibetan transcription and English translation of the Treaty, see Hugh E. Richardson, 'The Sino-Tibetan Treaty Inscription of A.D. 821/823 at Lhasa', *The Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland*, 2 (1978), 137–62 (pp. 140–54).
- 7 Xu Liu, *Jiutangshu* (Beijing: Zhonghua shuju, 1975), j196.b, 5245–46.
- 8 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997–2014), I (1997), p. 149.

སྟོན་གྱི་ཉེན་མོར་ཚ་བོ་ཡི་འཇུག་ལུལ་ནི་ཁྲབ་ཤིན་ཏུ་ཚེ་སྟེ། ཉེན་མོ་དེར་བག་མའི་ནང་དུ་མི་ཟ་མི་སྟོན་མི་གཏམ་
པར་གྲགས་པའི་མག་པ་ཚམ་དུ་མ་ཟད། མདའ་ལྷུ་མཁའ་གྱི་མག་རོགས་ལ་ཡང་གོ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཞང་གི་
འཇུག་ལུལ་ཡང་བག་རོགས་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་བག་མ་སྐྱེལ་མཁའ་གྱི་སྐྱེས་པ་ཀུན་ལ་གོ་བཞིན་ཡོད་པ་
རེད། ལུལ་སྟེ་སོ་སོའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་སྐྱེལ་མ་བྱེད་མཁའ་གྱི་ཞང་པོའི་མི་གངས་
མི་འདྲ་སྟེ། ཕལ་ཚེ་བ་ལ་ཉི་ཤུ་ནས་བདུན་ཅུ་བར་དང་སྐབས་རེར་དེ་ལས་མང་བའོ།།

དེའང་གཉེན་སྟོན་གྱི་སྐབས། ཚ་སྐུ་ནི་བག་མ་བསྐྱེད་པར་འགྲོ་དུས་བག་མའི་བྱིམ་དུ་གྱུར་དགོས་པ་དང་།
ཞང་སྐུ་ནི་ཞང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བག་མ་བསྐྱེད་ཏེ་མག་པའི་ནང་དུ་གྱུར་དགོས་པ་ཡིན། གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་གཙོ་
བོ་ཡང་བསྐྱེད་བ་དང་སྐྱེལ་མ་བྱེད་མཁའ་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་བར་གྱི་དཀའ་ངལ་སྣ་ཚོགས་ཁྲུང་དུ་བསད་ནས།
མཐར་གཉེན་འབྲེལ་བརྩམས་པའི་དགའ་སྟོན་དང་བདེ་སྦྱིད་མཚོན་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ཞང་སྐུ་དང་ཚ་སྐུ། སྟོན་པོ་
མགར་ཚེན། ཕྱི་མར་དང་མདའ་ཡི་ལེའུ་ཚན་རྣམས་ནི་གཉེན་སྟོན་གྱི་དབྱེས་འཛོམས་སུ་དགའ་མགུ་འཕེལ་བྱེད་
གྱི་བཤད་པའི་ལེའུ་གལ་ཚེན་རྣམས་ཡིན།

མཇུག་མཚན།

- 1 Paul K. Benedict, 'Tibetan and Chinese Kinship Terms', *Harvard Journal of Asiatic Studies*, 6.3-4 (1942), 313-37 (p. 337).
- 2 བོད་ཀྱི་ཕ་མ་ཚུན་གྱི་དད་མོས་དང་རུས་རྒྱུད་གཅིག་པའི་ནང་དུ་གཉེན་འཇུགས་པར་འཛོམ་པའི་ལུགས་
སྟེལ་དང་འབྲེལ་བའི་དཔྱད་ཞིབ་གྱི་སྐོར་ལ་འདིར་གསུངས་པར་ལྷ། Benedict, 'Tibetan and
Chinese Kinship Terms', p. 328; Nancy Levine, 'The Theory of Rü: Kinship,
Descent and Status in a Tibetan Society', in *Asian Highland Societies in
Anthropological Perspective*, ed. by Christoph von Fürer-Haimendorf (New
Delhi: Sterling Publishers, 1981), pp. 52-78.
- 3 Claude Lévi-Strauss, *The Elementary Structures of Kinship* (Boston: Beacon
Press, 1969), pp. 371-75.
- 4 Mark Turin, 'Thangmi Kinship Terminology in Comparative Perspective',
Trends in Linguistics Studies and Monographs, 149 (2004), 101-39 (pp.
103-04).
- 5 Brandon Dotson, 'A Note on ZAN: Maternal Relatives of the Tibetan Royal
Line and Marriage into the Royal Family', *Journal Asiatique*, 292.1-2 (2004),
75-99 (p. 82).
- 6 ཛོ་རིང་ངོས་ཀྱི་ནང་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་དཔྱད་ཞིབ་གྱི་སྐོར་ལ་འདིར་གསུངས་པར་ལྷ། Hugh E.
Richardson, 'The Sino-Tibetan Treaty Inscription of A.D. 821/823 at Lhasa',
The Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, 2 (1978),
137-62 (pp. 140-54).
- 7 刘昉,《旧唐书》(北京:中华书局, 1975), j196.b, 5245-46.
- 8 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu:
Mandala Book Point, 1997-2014), I (1997), p. 149.

送亲辞和迎亲辞

“尚”(ཁང་།)与“擦”(ཚ།)成对出现,是指代舅舅与外甥的亲属名词。除了严格意义上的“舅舅”与“外甥”,藏族社会中母方的表兄妹通婚(舅表婚)¹和父方的异姓通婚²(族外婚姻)使舅舅与外甥在广义社会交换的系统中有“嫁女者”与“娶亲者”这一衍生的意义。³这与一些藏缅族群中可能存在的姑表婚禁忌形成鲜明对比。⁴

舅舅与外甥这两个词也被用于其他范畴,但其表示亲属的涵义影响了所有这类衍生的用法及意义。例如,“尚”作为“外戚”(ཁང་ལྗོན།)一词的前置定语,在古藏语史料中意为“大臣”。这种用法可能受早期使用“尚”来指代身居官位的皇帝的母方亲属。⁵此外,“尚擦”常被用于描述吐蕃与大唐之间的政治关系。此关系以公元641年和710年两位汉地公主与吐蕃赞普的联姻为特点。拉萨大昭寺外,由赞普赤祖德赞(802-838)和唐王李恒(795-824)在823年协商边界后所修的“唐蕃会盟碑”的东西两面,吐蕃与大唐分别被称作甥(敬称)与舅。⁶同样,中文讨论中常用“甥舅关系”来表明汉藏之间特殊的政治关系。在八世纪后期,唐朝与吐蕃的外交交往中也经常使用“甥舅国”一词。⁷

藏族社会的典籍和谚语都强调舅舅的重要性。例如,苯教典籍《兄妹分家》描写了在婚礼当天,离开的女神和她兄长召唤的神灵。兄长召唤了除了舅神(ཁང་ལྗོན།)以外的五位神灵。舅神似乎是留给其妹妹召唤的。⁸此外,藏族关于舅舅的谚语不可计数。卓尼的老话“一做舅舅九辈子”足见舅舅在外甥家庭事务中经久不衰的影响力和重要性。

与藏区其他地方一样,“尚欧”(ཁང་ལོ།)在卓尼指舅舅。它与叔叔,“阿古”(ཨ་ཁུ།)或“阿乌”(ཨ་ལོ།)相对应。“擦噢”(ཚ་ལོ།)常用于称呼姑父和姐夫。然而,“尚”与“擦”在涉及婚姻相关的习俗时有更宽泛的含义和使用范围。例如,媒人会被称作“阿舅媒人”(ཁང་ལོ་བར་ལ།)或“姑父媒人”(ཚ་ལོ་བར་ལ།)。这并非意味着媒人是某人真正的舅舅或姑父,而是指媒人与某人的父母同辈并且有可能有血亲或姻亲关系。在婚礼当天,“擦”的意思也更加宽泛。它不仅指新郎,也能指他的同伴们,尤其是伴郎,因为伴郎在婚礼当天负责帮助新郎从新娘父亲那里请箭,而新郎则需遵循在新娘家不言、不坐、不食的礼仪。同理,“尚”的含义也会更加宽泛。它指除了两位伴娘以外,所有护送新娘到新郎家的男子。护送队伍中“尚”的数量因村而异,从二十位到七十位甚至更多。

“送亲辞”与“迎亲辞”会在婚礼时上演。前者在“尚”送新娘到新郎家时演唱,后者在新郎与同伴来新娘家娶亲时表演。这两篇强调了送亲与迎亲的挑战,用以展示不论多少困难,结成秦晋的喜悦。同时,它们也突显了婚礼庆典的娱乐性。这两篇与“大臣噶尔东赞”、“切玛”以及“箭”在卓尼婚礼仪式中扮演着非常重要的角色。

尾注

- 1 Paul K. Benedict, 'Tibetan and Chinese Kinship Terms', *Harvard Journal of Asiatic Studies*, 6.3-4 (1942), 313-37 (p. 337).
- 2 有关藏族社会中父系族外婚与骨头的概念, 例见Benedict, 'Tibetan and Chinese Kinship Terms', p. 328; Nancy Levine, 'The Theory of Rü: Kinship, Descent and Status in a Tibetan Society', in *Asian Highland Societies in Anthropological Perspective*, ed. by Christoph von Fürer-Haimendorf (New Delhi: Sterling Publishers, 1981), pp. 52-78.
- 3 Claude Lévi-Strauss, *The Elementary Structures of Kinship* (Boston: Beacon Press, 1969), pp. 371-75.
- 4 Mark Turin, 'Thangmi Kinship Terminology in Comparative Perspective', *Trends in Linguistics Studies and Monographs*, 149 (2004), 101-39 (pp. 103-04).
- 5 Brandon Dotson, 'A Note on ḲAN: Maternal Relatives of the Tibetan Royal Line and Marriage into the Royal Family', *Journal Asiatique*, 292.1-2 (2004), 75-99 (p. 82).
- 6 对于此盟约之藏文转写与英文翻译, 见Hugh E. Richardson, 'The Sino-Tibetan Treaty Inscription of A.D. 821/823 at Lhasa', *The Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland*, 2 (1978), 137-62 (pp. 140-54)。
- 7 刘昉,《旧唐书》(北京:中华书局, 1975), j196.b, 5245-46。
- 8 Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997-2014), I (1997), p. 149.

ཞང་གླུ།
Zhanglu

送亲辞

གྲི།

问

Question:

ཞང་ན་ནིང་སླེབ་པ་ག་རུ་བསྐྱབས།¹

去岁舅至何处耶

Where did maternal uncle [you] arrive last year?

ཁ་རྩུང་གཤར་བ་ག་རུ་བཤར།²

昨日舅至何处耶

Where did maternal uncle pass by yesterday?

ད་རེས་འབབ་པ་ག་རུ་བབས།³

今朝舅至何处耶

Where is maternal uncle present today?

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

ཞང་ན་ནིང་སླེབ་པ་སླིང་ལ་བསྐྱབས།⁴

去岁舅至岭国也

Last year, maternal uncle [I] arrived in the Kingdom of Ling.

ཞང་ཁ་རྩུང་གཤར་བ་ཧོར་ལ་བཤར།⁵

昨日舅至霍尔也

Yesterday, maternal uncle passed by Hor.

¹ MT, ZG: ཞང་ན་ནིང་སླེབ་པ་ག་རུ་བསྐྱབས།

² MT, ZG: ཁ་རྩུང་གཤར་བ་ག་རུ་བཤར།

³ MT, ZG: ད་རེས་འབབ་པ་ག་རུ་བབས།

⁴ MT, ZG: ཞང་ན་ནིང་སླེབ་པ་སླིང་ལ་བསྐྱབས།

⁵ MT, ZG: ཞང་ཁ་རྩུང་གཤར་བ་ཧོར་ལ་བཤར།

ཞང་ད་རེས་འབབ་པ་རྒྱན་ལ་བབས།⁶ 今朝舅至婚礼也
 Today, maternal uncle is present at the wedding ceremony.

ལྷ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། 如是答复彼歌矣
 This is the response to the song.

དྲི། 问
 Question:

ཞང་ན་ནིང་སླེབ་པ་སླིང་ལ་བསླེབས།⁷ 去岁舅至岭国兮
 Maternal uncle arrived in the Kingdom of Ling last year.

སླིང་དེ་ཡི་སླིང་སྐད་ཅི་ཞིག་རེད།⁸ 何为岭国之辞耶
 What is the lingua franca of the Ling Kingdom?

ཞང་ཁ་རྩང་གཤར་བ་ཉོར་ལ་བཤར།⁹ 昨日舅至霍尔兮
 Maternal uncle passed by Hor yesterday.

ཉོར་དེ་ཡི་ཉོར་སྐད་ཅི་ཞིག་རེད།¹⁰ 何为霍尔之辞耶
 What is the lingua franca of Hor?

ཞང་ད་རེས་འབབ་པ་རྒྱན་ལ་བབས།¹¹ 今朝舅至婚礼兮
 Maternal uncle is present at the wedding ceremony today.

རྒྱན་འདི་ཡི་རྒྱན་སྐད་ཅི་ཞིག་རེད།¹² 何为婚礼之辞耶
 What is the lingua franca of today's ceremony?

⁶ MT, ZG: ཞང་ད་རེས་འབབ་པ་རྒྱན་ལ་བབས།

⁷ MT, ZG: ཞང་ན་ནིང་སླེབ་པ་སླིང་ལ་བསླེབས།

⁸ MT, ZG: སླིང་དེ་ཡི་སླིང་སྐད་ཅི་ཞིག་རེད།

⁹ MT, ZG: ཞང་ཁ་རྩང་གཤར་བ་ཉོར་ལ་བཤར།

¹⁰ MT, ZG: ཉོར་དེ་ཡི་ཉོར་སྐད་ཅི་ཞིག་རེད།

¹¹ MT, ZG: ཞང་ད་རེས་འབབ་པ་རྒྱན་ལ་བབས།

¹² MT, ZG: རྒྱན་འདི་ཡི་རྒྱན་སྐད་ཅི་ཞིག་རེད།

ལན།

答

Answer:

ལྗང་དེ་ན་ལྗང་སྐད་ས་ལ་ལ།¹³

岭国之辞赛马也

The lingua franca of the Kingdom Ling is *sa-la-la* [horse racing].ཉོར་དེ་ན་ཉོར་སྐད་མདའ་ར་ར།¹⁴

霍尔之辞射箭也

The lingua franca of Hor is *da-ra-ra* [arrow shooting].རྒྱན་འདི་ན་སྐད་ད་ད་ད།¹⁵

婚礼之辞花儿也

The lingua franca of the wedding ceremony is *da-da-da* [song singing].

དྲི།

问

Question:

ཞང་རྟ་བརྒྱལ་ས་ན་འདུར་བརྒྱལ་ས།¹⁶

舅骑马或步行耶

Did maternal uncle [arrive] by horse or on foot?

ཞང་མདའ་སྐད་ས་ན་མདའ་འཕངས།¹⁷

舅射箭或持箭耶

Did maternal uncle [arrive] carrying the arrow or shooting the arrow?

ཞང་ཆང་འཐུང་ན་སྐད་ལེན།¹⁸

咏花儿或饮酒耶

Does maternal uncle [arrive] to drink wine or sing a song?

སྐད་ལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

有歌相继徐徐咏

Sing it slowly, and more songs will follow.

¹³ MT: ལྗང་དེ་ཡི་ལྗང་སྐད་རྟ་རྒྱལ་རེད། ZG: ལྗང་དེ་ན་ལྗང་སྐད་ས་ལ་ལ།¹⁴ MT: ཉོར་དེ་ཡི་ཉོར་སྐད་མདའ་འཕམ་རེད། ZG: ཉོར་དེ་ན་ཉོར་སྐད་མདའ་ར་ར།¹⁵ MT: རྒྱན་འདི་ཡི་སྐད་སྐད་ལེན་རེད། ZG: རྒྱན་འདི་ན་སྐད་ད་ད་ད།¹⁶ MT, ZG: ཞང་རྟ་བརྒྱལ་ས་ན་འདུར་བརྒྱལ་ས།¹⁷ MT, ZG: ཞང་མདའ་སྐད་ས་ན་མདའ་འཕངས།¹⁸ MT, ZG: ཞང་ཆང་འཐུང་ན་སྐད་ལེན།

ལན།

答

Answer:

ངས་འདུར་བརྒྱལ་མེད་དང་རྟ་བརྒྱལ་ས།¹⁹

吾骑马非步行也

I came here on horseback rather than on foot.

ངས་མདའ་སྒྲངས་མེད་དང་མདའ་འཕངས།²⁰

吾射箭非持箭也

I came here shooting the arrow rather than carrying the arrow.

ངས་ཆང་འཐུང་མིན་དང་སླུ་ལེན།²¹

咏花儿非饮酒也

I come here to sing songs rather than drink wine.

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

དྲི།

问

Question:

མགོ་རིལ་དོག་པོ་ཅི་ལ་བཞག།²²

头下所枕者何耶

What propped up your head [last night]?¹གཟུགས་གཞི་ཡན་ལག་ཅི་ལ་བཞག།²³

身下所铺者何耶

On what did you rest your body?

རྐང་པ་སེན་མོ་ཅི་ལ་བཞག།²⁴

足下所垫者何耶

What cushioned your feet?

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

¹⁹ MT, ZG: ངས་འདུར་བརྒྱལ་མེད་དང་རྟ་བརྒྱལ་ས།²⁰ MT, ZG: ངས་མདའ་སྒྲངས་མེད་དང་མདའ་འཕངས།²¹ MT, ZG: ངས་ཆང་འཐུང་མིན་དང་སླུ་ལེན།²² MT, ZG: མགོ་རིལ་དོག་པོ་ཅི་ལ་བཞག།²³ MT, ZG: གཟུགས་གཞི་ཡན་ལག་ཅི་ལ་བཞག།²⁴ MT, ZG: རྐང་པ་སེན་མོ་ཅི་ལ་བཞག།

ལན།

答

Answer:

མགོ་རིལ་དོག་པོ་སྤུས་ལ་བཞག་²⁵

头下所枕为枕头

My head was propped up with a pillow.

གཟུགས་གཞི་ཡན་ལག་གདན་ལ་བཞག་²⁶

身下所铺为毛毡

My body rested on a felt mat.

རྐང་པ་སེན་མོ་ཞི་ལ་བཞག་²⁷

足下所垫为竹席

My feet were cushioned by a bamboo mat.

སྐྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

如是答复彼歌矣

This is the response to the song.

འདྲི།

问

Question:

ཞང་སྤུས་ལ་བང་རིམ་ཅི་འདྲ་ཡོད།²⁸

舅之枕有几层耶

How many layers are there in maternal uncle's pillow?

ཞང་གདན་ལ་སྐྱུ་གངས་ཅི་འདྲ་ཡོད།²⁹

舅之毡有毛几何

How many hairs are there in maternal uncle's felt mat?

ཞང་ཞི་དེར་བསྐྱོལ་ཁ་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁰

舅之席有竹几编

How many intersecting strips are there in maternal uncle's bamboo mat?

²⁵ MT, ZG: མགོ་རིལ་དོག་པོ་སྤུས་ལ་བཞག²⁶ MT, ZG: གཟུགས་གཞི་ཡན་ལག་གདན་ལ་བཞག²⁷ MT, ZG: རྐང་པ་སེན་མོ་ཞི་ལ་བཞག²⁸ MT, ZG: ཞང་སྤུས་ལ་བང་རིམ་ཅི་འདྲ་ཡོད།²⁹ MT, ZG: ཞང་གདན་ལ་སྐྱུ་གངས་ཅི་འདྲ་ཡོད།³⁰ MT, ZG: ཞང་ཞི་དེར་བསྐྱོལ་ཁ་ཅི་འདྲ་ཡོད།

ལན།

答

Answer:

ཞང་ལུ་ལ་བང་རིམ་གསུམ་ཡོད།³¹

舅之枕有三层也

The layers of the pillow are three.

གདན་ལ་སྐྱ་གངས་གངས་མེད་ཡོད།³²

舅之毡有毛无数

The hairs of the felt mat are uncountable.

ཞི་ཅི་བསྐྱོལ་ཁ་གསུམ་གསུམ་ཡོད།³³

舅之席有竹三编

The bamboo mat is woven together by three horizontal strips and three vertical strips.

དྲི།

问

Question:

དང་པོ་ཚོར་དེ་ཅི་ཞིག་ཚོར།³⁴

首先所觉者何耶

What did you sense first [this morning]?

བར་བ་ཚོར་དེ་ཅི་ཞིག་ཚོར།³⁵

再次所觉者何耶

What did you sense next?

མཐའ་མ་ཚོར་དེ་ཅི་ཞིག་ཚོར།³⁶

再次所觉者何耶

What did you sense last?

ཁྱེད་ལྟུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

尔作答之莫迟误

Please answer my questions without further ado.

³¹ MT, ZG: ཞང་ལུ་ལ་བང་རིམ་གསུམ་ཡོད།³² MT, ZG: གདན་ལ་སྐྱ་གངས་གངས་མེད་ཡོད།³³ MT, ZG: ཞི་ཅི་བསྐྱོལ་ཁ་གསུམ་གསུམ་ཡོད།³⁴ ZG: དང་པོ་ཚོར་དེ་ཅི་ཞིག་ཚོར།³⁵ ZG: བར་བ་ཚོར་དེ་ཅི་ཞིག་ཚོར།³⁶ ZG: མཐའ་མ་ཚོར་དེ་ཅི་ཞིག་ཚོར།

ལན།

答

Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱ་ན།

应答所问者如是

To give an answer to that,

དང་པོ་ཚོར་དེ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཚོར།³⁷

首先所觉呼气也

First, I exhaled.

བར་བ་ཚོར་དེ་སེམས་ཀྱིས་ཚོར།³⁸

复次所觉心神也

Next, I pondered.

མཐའ་མ་ཚོར་དེ་མིག་གིས་ཚོར།³⁹

再次所觉眼睛也

Last, my eyes opened.

དྲི།

问

Question:

ཞང་ཁོག་སྟོད་དགུ་བ་ཅི་ཞིག་རེད།⁴⁰

舅起上身何状耶

What did it look like when maternal uncle raised his upper body [when getting up]?

ཁོག་སྟོད་དགུ་བ་ཅི་ཞིག་རེད།⁴¹

舅起下身何状耶

What did it look like when maternal uncle raised his lower body?

ཁོག་སྟེད་དགུ་བ་ཅི་ཞིག་རེད།⁴²

舅起腰身何状耶

What did it look like when maternal uncle raised his waist?

³⁷ ZG: དང་པོ་ཚོར་དེ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཚོར།³⁸ ZG: བར་བ་ཚོར་དེ་སེམས་ཀྱིས་ཚོར།³⁹ ZG: མཐའ་མ་ཚོར་དེ་མིག་གིས་ཚོར།⁴⁰ MT, ZG: ཞང་ཁོག་སྟོད་དགུ་བ་ཅི་ཞིག་རེད།⁴¹ MT, ZG: ཁོག་སྟོད་དགུ་བ་ཅི་ཞིག་རེད།⁴² MT, ZG: ཁོག་སྟེད་དགུ་བ་ཅི་ཞིག་རེད།

ལན།

答

Answer:

ཁོག་སྟོད་དགེ་བ་སྟག་དགེ་རེད།⁴³

舅起上身如虎也

Maternal uncle raised his upper body like a tiger.

ཁོག་སྟོད་དགེ་བ་གཟིག་དགེ་རེད།⁴⁴

舅起下身如豹也

Maternal uncle raised his lower body like a leopard.

ཁོག་སྟོད་དགེ་བ་འབྲོང་དགེ་རེད།⁴⁵

舅起腰身如野犛

Maternal uncle raised his waist like a wild yak.

དྲི།

问

Question:

ལག་གཡས་པས་ཕུ་རུང་གྱོན་དུས་དེར།⁴⁶

时穿袍之右袖兮

When pulling on your right sleeve,

ཞང་ཁྱེད་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམས།⁴⁷

舅汝心中何所思

What did you think of it?

ལག་གཡོན་པས་ཕུ་རུང་གྱོན་དུས་དེར།⁴⁸

时穿袍之左袖兮

When pulling on your left sleeve,

ཞང་ཁྱེད་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམས།⁴⁹

舅汝心中何所思

What did you think of it?

⁴³ MT, ZG: ཁོག་སྟོད་དགེ་བ་སྟག་དགེ་རེད།

⁴⁴ MT, ZG: ཁོག་སྟོད་དགེ་བ་གཟིག་དགེ་རེད།

⁴⁵ MT, ZG: ཁོག་སྟོད་དགེ་བ་འབྲོང་དགེ་རེད།

⁴⁶ MT, ZG: ལག་གཡས་པས་ཕུ་རུང་གྱོན་དུས་དེར།

⁴⁷ MT, ZG: ཞང་ཁྱེད་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམས།

⁴⁸ MT, ZG: ལག་གཡོན་པས་ཕུ་རུང་གྱོན་དུས་དེར།

⁴⁹ MT, ZG: ཞང་ཁྱེད་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམས།

སྐློ་རགས་དགྲིས་གསུམ་དགྲི་དུས་དེར།⁵⁰

When tying the belt around your waist,

时缠腰带腰间兮

ཞང་བྱེད་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམས།⁵¹

What did you think of it?

舅汝心中何所思

སླུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

ལག་གཡས་པས་ཕུ་རུང་གྱོན་དུས་དེར།⁵²

Pulling on the right sleeve,

时穿袍之右袖兮

ཞང་ངས་སེམས་ལ་བཟང་མོ་བསམས།⁵³

I found this to be wonderful.

吾心所思其喜人

ལག་གཡོན་པས་ཕུ་རུང་གྱོན་དུས་དེར།⁵⁴

Pulling on the left sleeve,

时穿袍之左袖兮

ཞང་ངས་སེམས་ལ་བདེ་མོ་བསམས།⁵⁵

I found this to be comfortable.

吾心所思其舒适

སྐློ་རགས་དགྲིས་གསུམ་དགྲི་དུས་དེར།⁵⁶

Tying the belt around my waist,

时缠腰带腰间兮

⁵⁰ MT, ZG: སྐློ་རགས་དགྲིས་གསུམ་དགྲི་དུས་དེར།

⁵¹ MT, ZG: ཞང་བྱེད་སེམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསམས།

⁵² MT, ZG: ལག་གཡས་པས་ཕུ་རུང་གྱོན་དུས་དེར།

⁵³ MT: ལོས་དེ་ལྟས་ལ་འགྲིག་ན་བསམས། ཞང་ངས་སེམས་ལ་བྱ་མོ་བསམས། ZG: ཞང་ངས་སེམས་ལ་བཟང་མོ་བསམས།

⁵⁴ MT, ZG: ལག་གཡོན་པས་ཕུ་རུང་གྱོན་དུས་དེར།

⁵⁵ MT: ལྷ་དེ་གཟུགས་ལ་མཛོས་ན་བསམས། ཞང་ངས་སེམས་ལ་མཛོས་མོ་བསམས། ZG: ཞང་ངས་སེམས་ལ་བདེ་མོ་བསམས།

⁵⁶ MT, ZG: སྐློ་རགས་དགྲིས་གསུམ་དགྲི་དུས་དེར།

ཞང་ངས་སེམས་ལ་ཡག་མོ་བསམས།⁵⁷
I found this to be gorgeous.

吾心所思其俊俏

ལྷ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།
This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

问

Question:

ཞང་མགོ་ཡི་རྒྱན་ཆ་སྣ་གསུམ་ཤོད།⁵⁸
Please tell of maternal uncle's three head ornaments.

释舅之三头饰兮

སྣ་གསུམ་པོའི་མིང་དེ་ད་གཅིག་ཤོད།⁵⁹
Please name them one by one.

此时释其各个名

ལྷ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།
Answer:

答

ཞང་མགོ་ཡི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་དེ།⁶⁰
Maternal uncle's three head ornaments are as follows:

舅之三种头饰兮

ཕ་མོ་གཏིང་རིང་རྒྱན་གཅིག་རེད།⁶¹
The fox fur hat is the first one.

一者狐皮之帽也

⁵⁷ MT, ZG: ཞང་ངས་སེམས་ལ་ཡག་མོ་བསམས།

⁵⁸ MT, ZG: ཞང་མགོ་ཡི་རྒྱན་ཆ་སྣ་གསུམ་ཤོད།

⁵⁹ MT, ZG: སྣ་གསུམ་པོའི་མིང་དེ་ད་གཅིག་ཤོད།

⁶⁰ MT, ZG: ཞང་མགོ་ཡི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་དེ།

⁶¹ MT, ZG: ཕ་མོ་གཏིང་རིང་རྒྱན་གཅིག་རེད།

གོས་ཆེན་རི་མོ་རྒྱན་གཉིས་རེད།⁶²

The brocade [the hat's outer fabric] is the second one.

二者锦缎镶边也

སྒོལ་ལུང་སིལ་སྐྱད་རྒྱན་གསུམ་རེད།⁶³

The tassels [at the back of the hat] is the third one.

三者赤色飘带也

ཞང་མགོ་ཡི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་རེད།⁶⁴

These are maternal uncle's three head ornaments.

舅头饰三者如是

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

ཞང་སྐྱེ་ཡི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་ཤོད།⁶⁵

Please narrate maternal uncle's three neck ornaments.

释舅之三颈饰兮

སྣ་གསུམ་པོའི་མིང་དེ་ད་གཅིག་ཤོད།⁶⁶

Please name them one by one.

此时释其各个名

ལན།

Answer:

答

ཞང་སྐྱེ་ཡི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་དེ།⁶⁷

Maternal uncle's three neck ornaments are as follows:

舅之三种颈饰兮

⁶² MT, ZG: གོས་ཆེན་རི་མོ་རྒྱན་གཉིས་རེད།

⁶³ MT, ZG: སྒོལ་ལུང་སིལ་སྐྱད་རྒྱན་གསུམ་རེད།

⁶⁴ MT, ZG: ཞང་མགོ་ཡི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་རེད།

⁶⁵ MT, ZG: ཞང་སྐྱེ་ཡི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་ཤོད།

⁶⁶ MT, ZG: སྣ་གསུམ་པོའི་མིང་དེ་ད་གཅིག་ཤོད།

⁶⁷ MT, ZG: ཞང་སྐྱེ་ཡི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་དེ།

ཟངས་མའི་གཏུ་རྒྱན་གཅིག་རེད།⁶⁸ 一者嘎乌铜盒也
The copper amulet box is the first one.

བ་སོའི་ཐྱང་བ་རྒྱན་གཉིས་རེད།⁶⁹ 二者象牙佛珠也
The ivory rosary is the second one.

སླ་མའི་སྤང་ཐག་རྒྱན་གསུམ་རེད།⁷⁰ 三者喇嘛护身绳
The protective cord blessed by the lama is the third one.

འད་སྐྱེ་ཡི་རྒྱན་ཚ་རྣམ་གསུམ་ཡིན།⁷¹ 舅颈饰三者如是
These are maternal uncle's three neck ornaments.

དྲི། 问
Question:

འད་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱན་ཚ་རྣམ་གསུམ་ཤོད།⁷² 释舅之三服饰兮
Please tell of maternal uncle's three body ornaments.

སླ་གསུམ་པོའི་མིང་དེ་ད་གཅིག་ཤོད།⁷³ 此时释其各个名
Please name them one by one.

ལན། 答
Answer:

འད་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱན་ཚ་རྣམ་གསུམ་དེ།⁷⁴ 舅身之三服饰兮
Maternal uncle's three body ornaments are as follows:

⁶⁸ MT, ZG: ཟངས་མའི་གཏུ་རྒྱན་གཅིག་རེད།
⁶⁹ MT, ZG: བ་སོའི་ཐྱང་བ་རྒྱན་གཉིས་རེད།
⁷⁰ MT, ZG: སླ་མའི་སྤང་ཐག་རྒྱན་གསུམ་རེད།
⁷¹ MT, ZG: འད་སྐྱེ་ཡི་རྒྱན་ཚ་རྣམ་གསུམ་ཡིན།
⁷² MT, ZG: འད་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱན་ཚ་རྣམ་གསུམ་ཤོད།
⁷³ MT, ZG: སླ་གསུམ་པོའི་མིང་དེ་ད་གཅིག་ཤོད།
⁷⁴ MT, ZG: འད་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱན་ཚ་རྣམ་གསུམ་དེ།

ཕུག་ཆེན་ཐུལ་ལུ་རྒྱན་གཅིག་རེད།⁷⁵

The fine woolen clothes are the first one.

一者上等氍毹袍

གོས་ཆེན་རི་མོ་རྒྱན་གཉིས་རེད།⁷⁶

The gorgeous brocade [which serves as trim for the collar and cuffs] is the second one.

二者亮纹绸绮衣

རྒྱ་སྐམ་ལྷགས་པ་རྒྱན་གསུམ་རེད།⁷⁷

The otter pelts [which serve as a trim for the hem] are the third one.

三者水獭皮镶边

ཞང་ལུས་ཀྱི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་ཡིན།⁷⁸

These are maternal uncle's three body ornaments.

舅身三服饰如是

དྲི།

Question:

问

ཞང་སྐྱེད་པའི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་ཤོད།⁷⁹

Please tell of maternal uncle's three waist ornaments.

释舅腰佩三器兮

རྣམ་གསུམ་པོའི་མིང་དེ་ད་གཅིག་ཤོད།⁸⁰

Please name them one by one.

此时释其各个名

སྲུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

⁷⁵ MT, ZG: ཕུག་ཆེན་ཐུལ་ལུ་རྒྱན་གཅིག་རེད།

⁷⁶ MT, ZG: གོས་ཆེན་རི་མོ་རྒྱན་གཉིས་རེད།

⁷⁷ MT, ZG: རྒྱ་སྐམ་ལྷགས་པ་རྒྱན་གསུམ་རེད།

⁷⁸ MT, ZG: ཞང་ལུས་ཀྱི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་ཡིན།

⁷⁹ MT, ZG: ཞང་སྐྱེད་པའི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་ཤོད།

⁸⁰ MT, ZG: རྣམ་གསུམ་པོའི་མིང་དེ་ད་གཅིག་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

འད་སྐྱེད་པའི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་གྱི།⁸¹

舅腰所佩三器兮

Maternal uncle's three waist ornaments are as follows:

དུལ་གྱི་ཆབ་མ་རྒྱན་གཅིག་རེད།⁸²

一者银制腰带也

The silver belt is the first one.

བྱ་ཅུའི་སྒོ་གྱི་རྒྱན་གཉིས་རེད།⁸³

二者珊瑚饰刀也

The knife inlaid with coral is the second one.

མེ་ཆ་སྒོ་བྱར་རྒྱན་གསུམ་རེད།⁸⁴

三者是为火镰也

The flint is the third one.

འད་སྐྱེད་པའི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་ཡིན།⁸⁵

舅腰佩三器如是

There are maternal uncle's three waist ornaments.

དྲི།

问

Question:

འད་རྒྱུ་གི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་ཤོད།⁸⁶

释舅足穿三物兮

Please tell of maternal uncle's three foot ornaments.

སྤྱོད་གསུམ་པོའི་མིང་དེ་ད་གཅིག་ཤོད།⁸⁷

此时释其各个名

Please name them one by one.

⁸¹ MT, ZG: འད་སྐྱེད་པའི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་གྱི།

⁸² MT: དུལ་གྱི་ཆབ་མ་རྒྱན་གཅིག་རེད། ZG: སྐྱེ་རགས་འབས་སྤྱོད་རྒྱན་གཅིག་རེད།

⁸³ MT, ZG: བྱ་ཅུའི་སྒོ་གྱི་རྒྱན་གཉིས་རེད།

⁸⁴ MT, ZG: མེ་ཆ་སྒོ་བྱར་རྒྱན་གསུམ་རེད།

⁸⁵ MT, ZG: འད་སྐྱེད་པའི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་ཡིན།

⁸⁶ MT, ZG: འད་རྒྱུ་གི་རྒྱན་ཆ་རྣམ་གསུམ་ཤོད།

⁸⁷ MT, ZG: སྤྱོད་གསུམ་པོའི་མིང་དེ་ད་གཅིག་ཤོད།

ལན།

答

Answer:

ཞང་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་ཆ་རྣམ་གསུམ་དེ།⁸⁸

舅足所穿三物兮

Maternal uncle's three foot ornaments are as follows:

དོ་ཅི་ཨོག་ར་རྒྱུ་གཅིག་རེད།⁸⁹

一者是为皮靴也

The leather vamp is the first one.

ཕུག་གི་དགྲིལ་གདོང་རྒྱུ་གཉིས་རེད།⁹⁰

二者氍毹靴筒也

The woolen upper part of the boot is the second one.

སྤྱེད་ཀྱི་ལྷམ་སློག་རྒྱུ་གསུམ་རེད།⁹¹

三者牛皮鞋带也

The cattle-hide boot strap is the third one.

ཞང་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་ཆ་སྣ་གསུམ་ཡིན།⁹²

舅足穿三物如是

These are maternal uncle's three foot ornaments.

དྲི།

问

Question:

རྟ་དམར་པོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད།⁹³

赤马一百零八匹

Among the 108 reddish-brown horses,

ཞང་ཁྱེད་ཀྱི་བཙན་རྟ་ག་ཅུ་ཡོད།⁹⁴

舅汝之赞马何处

Where is your *tсен* horse?²

⁸⁸ MT, ZG: ཞང་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་ཆ་རྣམ་གསུམ་དེ།

⁸⁹ MT, ZG: དོ་ཅི་ཨོག་ར་རྒྱུ་གཅིག་རེད།

⁹⁰ MT, ZG: ཕུག་གི་དགྲིལ་གདོང་རྒྱུ་གཉིས་རེད།

⁹¹ MT: སྤྱེད་ཀྱི་ལྷམ་སློག་རྒྱུ་གསུམ་རེད། ZG: རི་བོང་ལྷམ་སློག་གསུམ།

⁹² MT, ZG: ཞང་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་ཆ་སྣ་གསུམ་ཡིན།

⁹³ MT: རྟ་ཁང་གཅིག་གི་གོང་བ་ན། ZG: རྟ་དམར་པོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད།

⁹⁴ MT: ཞང་གི་བཙན་རྟ་ག་ཅུ་རྣམ། ZG: ཞང་ཁྱེད་ཀྱི་བཙན་རྟ་ག་ཅུ་ཡོད།

རྟ་དྲུག་པོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད། ⁹⁵ Among the 108 white horses,	白马一百零八匹
འདྲ་བྱི་ཀྱི་ཆེ་བས་རྟ་ག་རྩ་ཡོད། ⁹⁶ Where is your mount?	舅汝之乘马何处
རྟ་ཚོན་པོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད། ⁹⁷ Among the 108 bluish horses,	青马一百零八匹
འདྲ་བྱི་ཀྱི་ཁལ་རྟ་ག་རྩ་ཡོད། ⁹⁸ Where is your pack horse?	舅汝之馱马何处
སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད། Please sing the song slowly, there is no hurry.	歌徐陈之莫匆促

ལན། 答
Answer:

རྟ་དམར་པོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད། ⁹⁹ Among the 108 reddish-brown horses,	赤马一百零八匹
བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅེས་མ་གཏམ་པར། ¹⁰⁰ Laying these numbers aside,	勿言一百零八也
ཟངས་ལྗར་དམར་བའི་རྟ་གཅིག་ཡོད། ¹⁰¹ The horse which is as red as copper,	如红铜之赤马兮

⁹⁵ MT: རྟ་ཁང་གཅིག་གི་བར་མ་ན། ZG: རྟ་དྲུག་པོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད།

⁹⁶ MT: འདྲ་གི་ཆེ་བས་རྟ་ག་རྩ་སྤང། ZG: འདྲ་བྱི་ཀྱི་ཆེ་བས་རྟ་ག་རྩ་ཡོད།

⁹⁷ MT: རྟ་ཁང་གཅིག་གི་སྤང་མ་ན། ZG: རྟ་ཚོན་པོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད།

⁹⁸ MT: འདྲ་གི་ཁལ་རྟ་ག་རྩ་སྤང། ZG: འདྲ་བྱི་ཀྱི་ཁལ་རྟ་ག་རྩ་ཡོད།

⁹⁹ MT: རྟ་ཁང་གཅིག་གི་གོང་བ་ན། རྟ་དམར་པོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད། ZG: རྟ་དམར་པོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད།

¹⁰⁰ ZG: བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅེས་མ་གཏམ་པར།

¹⁰¹ MT: ལྷག་གོམ་ལག་འཛོམས་པའི་རྟ་གཅིག་ཡོད། ZG: ཟངས་ལྗར་དམར་བའི་རྟ་གཅིག་ཡོད།

ལྷ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི

Question:

问

སྐ་གདང་ནས་སྐངས་ན་ཕུར་ནས་སྐངས།¹¹¹

Was your saddle taken from the rack or from the peg?

取鞍于架或木钉

སྐབ་གདང་ནས་སྐངས་ན་ཕུར་ནས་སྐངས།¹¹²

Was your bridle taken from the rack or from the peg

取辔于架或木钉

རྟ་ལྷག་གདང་ནས་སྐངས་ན་ཕུར་ནས་སྐངས།¹¹³

Was your horsewhip taken the rack or from the peg?

取鞭于架或木钉

ལྷ་དེ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

སྐ་ཕུར་ནས་མ་སྐངས་གདང་ནས་སྐངས།¹¹⁴

The saddle was taken from the rack, not from the peg.

取鞍于架非木钉

སྐབ་གདང་ནས་མ་སྐངས་ཕུར་ནས་སྐངས།¹¹⁵

The bridle was taken from the peg, not from the rack.

取辔于钉非木架

¹¹¹ MT, ZG: སྐ་གདང་ནས་སྐངས་ན་ཕུར་ནས་སྐངས།

¹¹² MT, ZG: སྐབ་གདང་ནས་སྐངས་ན་ཕུར་ནས་སྐངས།

¹¹³ MT: རྟ་ལྷག་གཟུམ་གན་སྐངས་ཚུལ་ཤོད། ZG: རྟ་ལྷག་གདང་ནས་སྐངས་ན་ཕུར་ནས་སྐངས།

¹¹⁴ MT, ZG: སྐ་ཕུར་ནས་མ་སྐངས་གདང་ནས་སྐངས།

¹¹⁵ MT, ZG: སྐབ་གདང་ནས་མ་སྐངས་ཕུར་ནས་སྐངས།

རྟ་ལྷག་ཕུར་ནས་སྒངས་ནི་རེད།¹¹⁶

The horsewhip was taken from the peg.

取马鞭于木钉矣

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

སྐྱ་ཐད་ཀིར་བརྒྱབ་ན་ཟུར་ནས་བརྒྱབ།¹¹⁷

Was your saddle set from the front or from the side?

鞍正置或侧置耶

སྤབ་ཐད་ཀིར་བརྒྱབ་ན་ཟུར་ནས་བརྒྱབ།¹¹⁸

Was your bridle set from the front or from the side?

辔正戴或侧戴耶

རྟ་ལྷག་གསུམ་གན་ལེན་ཚུལ་ཤོད།¹¹⁹

Please tell how to hold a horsewhip.³

马鞭如何持之耶

ལན།

Answer:

答

སྐྱ་ཐད་ཀིར་མ་བརྒྱབ་ཟུར་ནས་བརྒྱབ།¹²⁰

The saddle was set from the side, not from the front.

鞍侧置也非正置

སྤབ་ཟུར་ནས་མ་བརྒྱབ་ཐད་ཀིར་བརྒྱབ།¹²¹

The bridle was set from the front, not from the side.

辔正戴也非侧戴

¹¹⁶ MT, ZG: རྟ་ལྷག་ཕུར་ནས་སྒངས་ནི་རེད།

¹¹⁷ MT, ZG: སྐྱ་ཐད་ཀིར་བརྒྱབ་ན་ཟུར་ནས་བརྒྱབ།

¹¹⁸ MT, ZG: སྤབ་ཐད་ཀིར་བརྒྱབ་ན་ཟུར་ནས་བརྒྱབ།

¹¹⁹ MT, ZG: རྟ་ལྷག་གསུམ་གན་ལེན་ཚུལ་ཤོད།

¹²⁰ MT, ZG: སྐྱ་ཐད་ཀིར་མ་བརྒྱབ་ཟུར་ནས་བརྒྱབ།

¹²¹ MT, ZG: སྤབ་ཟུར་ནས་མ་བརྒྱབ་ཐད་ཀིར་བརྒྱབ།

ལན།

答

Answer:

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

应答所问者如是

To give an answer to that,

ལག་གཡོན་པས་སྐབ་ལ་བརྩུང་དུས་དེར།¹²⁹

时左手牵缰绳兮

Holding the reins with my left hand,

རྟ་དེ་ཁ་ར་བདེ་མོ་བསམས།¹³⁰

思其马之健硕矣

I found the horse to be healthy.

རྐང་གཡོན་པས་ཡོབ་ཆེན་བསྐྱུན་དུས་དེར།¹³¹

时左足踩马镫兮

Stepping into stirrups with my left foot,

སྐྱ་སྐྱ་སེབ་ཁོག་ལ་ཉ་མོ་བསམས།¹³²

思马鞍之精美矣

I found the well-decorated saddle to be marvelous.

སྐྱ་སྐྱ་སེབ་ཐོག་ལ་བསྐྱོངས་དུས་དེར།¹³³

时腿跨上软鞍兮

Sitting in the well-decorated saddle,

རྟ་དེ་གོམ་པ་ཡག་མོ་བསམས།¹³⁴

思马步之卓越矣

I found the horse's gait to be wonderful.

¹²⁹ MT, ZG: ལག་གཡོན་པས་སྐབ་ལ་བརྩུང་དུས་དེར།¹³⁰ MT, ZG: རྟ་དེ་ཁ་ར་བདེ་མོ་བསམས།¹³¹ MT, ZG: རྐང་གཡོན་པས་ཡོབ་ཆེན་བསྐྱུན་དུས་དེར།¹³² MT, ZG: སྐྱ་སྐྱ་སེབ་ཁོག་ལ་ཉ་མོ་བསམས།¹³³ MT, ZG: སྐྱ་སྐྱ་སེབ་ཐོག་ལ་བསྐྱོངས་དུས་དེར།¹³⁴ MT, ZG: རྟ་དེ་གོམ་པ་ཡག་མོ་བསམས།

དྲི།

问

Question:

སྐྱ་སྤྱ་སེབ་ཁོག་ལ་བསྐྱིངས་དུས་དེར།¹³⁵
Sitting in the well-decorated saddle,

骑坐马鞍之上兮

སྐྱུན་ལ་ལྟ་བ་ཅི་ལ་བལྟས།¹³⁶
Looking ahead, what did you see?

前方所见者何耶

ཕྱི་ལ་ལྟ་བ་ཅི་ལ་བལྟས།¹³⁷
Looking back, what did you see?

后方所见者何耶

གཡོན་ལ་ལྟ་བ་ཅི་ལ་བལྟས།¹³⁸
Looking left, what did you see?

左侧所见者何耶

གཡས་ལ་ལྟ་བ་ཅི་ལ་བལྟས།¹³⁹
Looking right, what did you see?

右侧所见者何耶

སྐྱུ་དལ་བུར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།
Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

答

Answer:

སྐྱ་སྤྱ་སེབ་ཁོག་ལ་བསྐྱིངས་དུས་དེར།¹⁴⁰
Sitting in the well-decorated saddle,

骑坐马鞍之上兮

¹³⁵ MT, ZG: སྐྱ་སྤྱ་སེབ་ཁོག་ལ་བསྐྱིངས་དུས་དེར།

¹³⁶ MT, ZG: སྐྱུན་ལ་ལྟ་བ་ཅི་ལ་བལྟས།

¹³⁷ MT, ZG: ཕྱི་ལ་ལྟ་བ་ཅི་ལ་བལྟས།

¹³⁸ MT, ZG: གཡོན་ལ་ལྟ་བ་ཅི་ལ་བལྟས།

¹³⁹ MT, ZG: གཡས་ལ་ལྟ་བ་ཅི་ལ་བལྟས།

¹⁴⁰ MT, ZG: སྐྱ་སྤྱ་སེབ་ཁོག་ལ་བསྐྱིངས་དུས་དེར།

སྐྱོན་དུ་ལྷ་བ་མགོ་ལ་བལྟས།¹⁴¹

Looking ahead to see the horse's head,

前方所见马头也

རྟ་དེ་མགོ་འཕང་མཐོ་ན་བསམས།¹⁴²

I found the horse's raised head to be spirited.

其马头首高昂矣

ཕྱི་ལ་ལྷ་བ་གཟུགས་ལ་བལྟས།¹⁴³

Looking back to see the horse's body,

后方所见马身兮

རྟ་དེ་མཚུག་རྐབ་ཡག་མོ་བསམས།¹⁴⁴

I found the horse's rump to be muscular.

其马尾腾健硕矣

གཡས་ལ་བལྟས་ནས་གཡོན་ལ་བལྟས།¹⁴⁵

Looking right and left,

左右所见马蹄兮

རྟ་དེ་གོམ་པ་ཡག་ན་བསམས།¹⁴⁶

I found the horse's gait to be graceful.

思其马步优雅矣

སྐྱུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

དྲི།

Question:

问

རྟ་རྒྱུག་ན་ག་རུ་རྒྱུག་ནི་ཡིན།¹⁴⁷

Where do horses gallop?

马儿驰向何处耶

¹⁴¹ MT, ZG: སྐྱོན་དུ་ལྷ་བ་མགོ་ལ་བལྟས།

¹⁴² MT, ZG: རྟ་དེ་མགོ་འཕང་མཐོ་ན་བསམས།

¹⁴³ MT, ZG: ཕྱི་ལ་ལྷ་བ་གཟུགས་ལ་བལྟས།

¹⁴⁴ MT, ZG: རྟ་དེ་མཚུག་རྐབ་ཡག་མོ་བསམས།

¹⁴⁵ MT: གཡས་ལ་བལྟས་རྐབ་ཡག་མོ་བལྟས། ZG: གཡས་ལ་བལྟས་ནས་གཡོན་ལ་བལྟས།

¹⁴⁶ MT, ZG: རྟ་དེ་གོམ་པ་ཡག་ན་བསམས།

¹⁴⁷ MT, ZG: རྟ་རྒྱུག་ན་ག་རུ་རྒྱུག་ནི་ཡིན།

མདའ་འཕེན་ན་ག་རུ་འཕེན་ནི་ཡིན།¹⁴⁸

Where do arrows fly?

箭儿射向何处耶

སྐྱུ་ལེན་ན་ག་རུ་ལེན་ནི་ཡིན།¹⁴⁹

Whither do resonating songs float?

花儿咏向何处耶

སྐྱུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

རྟ་རྒྱག་ན་གཡར་མོ་ཐང་ལ་རྒྱག།¹⁵⁰

Horses gallop across the great pasture,⁴

马儿驰向大草原

ལྷ་མོ་བལྟ་རྒྱ་དེ་ན་ཡོད།¹⁵¹

Where there are performances.

见赛马于彼处矣

མདའ་འཕེན་ན་རྩ་ཁའི་རྫོང་ལ་འཕེན།¹⁵²

Arrows fly into the forest,

箭儿射向密林兮

འཆའ་རྒྱ་འཐུང་རྒྱ་དེ་ན་ཡོད།¹⁵³

Where there are food and drink.

见食饮于彼处矣

སྐྱུ་ལེན་ན་བསམ་པའི་རང་སྐྱུ་ལེན།¹⁵⁴

Songs strike chords in our hearts,

花儿咏于心中兮

¹⁴⁸ MT, ZG: མདའ་འཕེན་ན་ག་རུ་འཕེན་ནི་ཡིན།

¹⁴⁹ MT, ZG: སྐྱུ་ལེན་ན་ག་རུ་ལེན་ནི་ཡིན།

¹⁵⁰ MT, ZG: རྟ་རྒྱག་ན་གཡར་མོ་ཐང་ལ་རྒྱག།

¹⁵¹ MT, ZG: ལྷ་མོ་བལྟ་རྒྱ་དེ་ན་ཡོད།

¹⁵² MT, ZG: མདའ་འཕེན་ན་རྩ་ཁའི་རྫོང་ལ་འཕེན།

¹⁵³ MT: འཆའ་རྒྱ་འཐུང་རྒྱ་དེ་ན་ཡོད། ZG: འཆའ་རྒྱ་འཐུང་རྒྱ་དེ་ན་ཡོད།

¹⁵⁴ MT, ZG: སྐྱུ་ལེན་ན་བསམ་པའི་རང་སྐྱུ་ལེན།

གོ་རྒྱ་ཉན་རྒྱ་དེ་ན་ཡོད།¹⁵⁵

Where pleasant sounds and deep meanings are to be found.

见深意于彼处矣

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

¹⁵⁵ MT, ZG: གོ་རྒྱ་ཉན་རྒྱ་དེ་ན་ཡོད།

ཚ་ལུ།
Tsalu

迎亲辞

དྲི།

问

Question:

ཚ་ལུལ་ཕྱོགས་ལུལ་ནས་འོང་དུས་དེར།¹⁵⁶

时甥从家而来兮

When the nephew [the groom/you] came all the way here [to the bride's house] from your home,

བཀུར་བའི་སླ་རབས་ཅི་ཞིག་རེད།¹⁵⁷

虔敬之上师孰耶

To which lama lineage did you pay your respects?

བསྟོད་པའི་དག་ལྷ་ཅི་ཞིག་རེད།¹⁵⁸

礼赞之战神孰耶

To which war god did you offer praise?

ཐོགས་པའི་མཚོན་སྲུང་ཅི་ཞིག་རེད།¹⁵⁹

佩戴之武器何耶

Which weapon did you bring with you?

སླུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

歌徐陈之莫匆促

Please sing the song slowly, there is no hurry.

ལན།

答

Answer:

ཚ་ལུལ་ཕྱོགས་ལུལ་ནས་འོང་དུས་དེར།¹⁶⁰

时甥从家而来兮

On the nephew's [my] way here from home,

¹⁵⁶ MT, ZG: ཚ་ལུལ་ཕྱོགས་ལུལ་ནས་འོང་དུས་དེར།

¹⁵⁷ MT, ZG: བཀུར་བའི་སླ་རབས་ཅི་ཞིག་རེད།

¹⁵⁸ MT, ZG: བསྟོད་པའི་དག་ལྷ་ཅི་ཞིག་རེད།

¹⁵⁹ MT, ZG: ཐོགས་པའི་མཚོན་སྲུང་ཅི་ཞིག་རེད།

¹⁶⁰ MT, ZG: ཚ་ལུལ་ཕྱོགས་ལུལ་ནས་འོང་དུས་དེར།

བཀུར་བའི་སླ་རབས་བཤད་རྒྱ་ན། ¹⁶¹ Speaking of the lama lineage to whom I paid my respects,	言虔敬之上师者
སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་བཀུར་བསྐད་ཡོད། ¹⁶² It is the exalted one, the Buddha.	佛祖释迦摩尼矣
བསྐྱོད་པའི་དགའ་ལྷ་བཤད་རྒྱ་ན། ¹⁶³ Speaking of the war deity to whom I offered praise,	言礼赞之战神兮
ཡུལ་གྱི་རི་གཉན་བསྐྱོད་བསྐད་ཡོད། ¹⁶⁴ It is the mountain deity of the homeland.	礼赞故乡山神矣
ཐོགས་པའི་མཚོན་སྲུང་བཤད་རྒྱ་ན། ¹⁶⁵ Speaking of the amulet weapon I brought with me,	言佩戴之武器兮
མཚོན་གོ་ལག་ལྷ་བོ་ཐོགས་བསྐད་ཡོད། ¹⁶⁶ There are five kinds of weapons. ⁵	佩戴五种武器矣
སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན། This is the response to the song.	如是答复彼歌矣

དྲི།

问

Question:

ཚེ་ཡུལ་ཕྱོགས་ཡུལ་ནས་འོང་དུས་དེར། ¹⁶⁷ On your way here from your home,	时朔从家而来兮
---	---------

¹⁶¹ MT, ZG: བཀུར་བའི་སླ་རབས་བཤད་རྒྱ་ན།

¹⁶² MT, ZG: སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་བཀུར་བསྐད་ཡོད།

¹⁶³ MT, ZG: བསྐྱོད་པའི་དགའ་ལྷ་བཤད་རྒྱ་ན།

¹⁶⁴ MT: རི་ཡི་རི་གཉན་བསྐྱོད་བསྐད་ཡོད། ZG: ཡུལ་གྱི་རི་གཉན་བསྐྱོད་བསྐད་ཡོད།

¹⁶⁵ MT, ZG: ཐོགས་པའི་མཚོན་སྲུང་བཤད་རྒྱ་ན།

¹⁶⁶ MT, ZG: མཚོན་གོ་ལག་ལྷ་བོ་ཐོགས་བསྐད་ཡོད།

¹⁶⁷ MT, ZG: ཚེ་ཡུལ་ཕྱོགས་ཡུལ་ནས་འོང་དུས་དེར།

- ཁེས་ཕུན་བརྒྱུད་ནས་འོང་དུས་དེར།¹⁶⁸ 时汝行于小山径
When you were trekking along the narrow mountain path,
- ཁེས་ཀྱི་ཁ་ན་གཟའ་ཞིག་སྤང་།¹⁶⁹ 有泽神于垭口也
The *za* spirit was at the mountain pass.⁶
- ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།¹⁷⁰ 汝行何以无怖畏
How did you advance without fear?
- འགག་ཕུན་བརྒྱུད་ནས་འོང་དུས་དེར།¹⁷¹ 时行于峡谷之路
When you were trudging along the narrow gorge path,
- འགག་གི་ཁ་ན་བཙན་ཞིག་སྤང་།¹⁷² 有赞神于谷口也
The *tsen* spirit was at the gorge pass.⁷
- ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།¹⁷³ 汝行何以无怖畏
How did you advance without fear?
- ཐང་ཕུན་བརྒྱུད་ནས་འོང་དུས་དེར།¹⁷⁴ 时行于平原之路
When you were travelling through the plains,
- ཐང་གི་ཁ་ན་ཐེའུ་ཞིག་སྤང་།¹⁷⁵ 有忒神于平原也
The *teu* spirit was on the plains.⁸
- ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།¹⁷⁶ 汝行何以无怖畏
How did you advance without fear?

¹⁶⁸ MT, ZG: ཁེས་ཕུན་བརྒྱུད་ནས་འོང་དུས་དེར།

¹⁶⁹ MT, ZG: ཁེས་ཀྱི་ཁ་ན་གཟའ་ཞིག་སྤང་།

¹⁷⁰ MT: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ག་རུ་འོང་ནི་ཡིན།

¹⁷¹ MT, ZG: འགག་ཕུན་བརྒྱུད་ནས་འོང་དུས་དེར།

¹⁷² MT, ZG: འགག་གི་ཁ་ན་བཙན་ཞིག་སྤང་།

¹⁷³ MT: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ག་རུ་འོང་ནི་ཡིན།

¹⁷⁴ MT, ZG: ཐང་ཕུན་བརྒྱུད་ནས་འོང་དུས་དེར།

¹⁷⁵ MT, ZG: ཐང་གི་ཁ་ན་ཐེའུ་ཞིག་སྤང་།

¹⁷⁶ MT: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ག་རུ་འོང་ནི་ཡིན།

ལན།

答

Answer:

ཁེས་ཕྱན་བརྒྱད་ནས་འོང་དུས་དེར།¹⁷⁷

时行于小山径兮

Trekking along the narrow mountain path,

ཁེས་ཀྱི་ཁ་ནས་གཟའ་སྲུང་ཐོགས།¹⁷⁸

戴护符御泽神也

I wore the amulet to protect me from the *za* spirit.ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།¹⁷⁹

如此吾行无怖畏

In such way, I advanced without fear.

འགག་ཕྱན་བརྒྱད་ནས་འོང་དུས་དེར།¹⁸⁰

时行于峡谷之路

Trudging along the narrow gorge path,

འགག་གི་ཁ་ན་བཙན་སྲུང་ཐོགས།¹⁸¹

戴护符御赞神也

I wore the amulet to protect me from the *tsen* spirit.ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།¹⁸²

如此吾行无怖畏

In such way, I advanced without fear.

ཐང་ཕྱན་བརྒྱད་ནས་འོང་དུས་དེར།¹⁸³

时行于平原之路

Travelling through the plains,

ཁ་ནང་སྐྱོལ་མ་བཏོན་ནས་འོང་།¹⁸⁴

诵读度母密咒矣

I chanted the Tara Mantra.

¹⁷⁷ MT, ZG: ཁེས་ཕྱན་བརྒྱད་ནས་འོང་དུས་དེར།¹⁷⁸ MT, ZG: ཁེས་ཀྱི་ཁ་ནས་གཟའ་སྲུང་ཐོགས།¹⁷⁹ MT: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།¹⁸⁰ MT, ZG: འགག་ཕྱན་བརྒྱད་ནས་འོང་དུས་དེར།¹⁸¹ MT, ZG: འགག་གི་ཁ་ན་བཙན་སྲུང་ཐོགས།¹⁸² MT: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།¹⁸³ MT, ZG: ཐང་ཕྱན་བརྒྱད་ནས་འོང་དུས་དེར།¹⁸⁴ MT, ZG: ཁ་ནང་སྐྱོལ་མ་བཏོན་ནས་འོང་།

ང་མ་སྐྱུག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།¹⁸⁵

如此吾行无怖畏

In such way, I advanced without fear.

དྲི

问

Question:

ཚ་ཞང་གི་ཡུལ་ལ་བསྐྱབས་ཏུས་དེར།¹⁸⁶

时甥行至舅乡兮

When you arrived in the maternal uncle's homeland,

ཐང་ཡར་ཐང་མར་ཐང་བར་ཐང་གསུམ།¹⁸⁷

平川上中下三处

There are a series of plains: upper, middle, and lower.

ཡར་ཐང་ཐང་ན་འཛིགས་ཤིག་སྣང་།¹⁸⁸

于上川有障碍兮

One challenge lay on the upper plain,

ཁྱེད་མ་སྐྱུག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།¹⁸⁹

汝行何以无畏惧

How did you advance without being scared?

བར་ཐང་ཐང་ན་འཛིགས་ཤིག་སྣང་།¹⁹⁰

于中川有障碍兮

Another challenge lay on the middle plain,

ཁྱེད་མ་སྐྱུག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།¹⁹¹

汝行何以无畏惧

How did you advance without being scared?

མར་ཐང་ཐང་ན་འཛིགས་ཤིག་སྣང་།¹⁹²

于下川有障碍兮

The third challenge lay on the lower plain,

¹⁸⁵ MT: ང་མ་སྐྱུག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ང་མ་སྐྱུག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།

¹⁸⁶ MT, ZG: ཚ་ཞང་གི་ཡུལ་ལ་བསྐྱབས་ཏུས་དེར།

¹⁸⁷ MT, ZG: ཐང་ཡར་ཐང་མར་ཐང་བར་ཐང་གསུམ།

¹⁸⁸ MT, ZG: ཡར་ཐང་ཐང་ན་འཛིགས་ཤིག་སྣང་།

¹⁸⁹ MT: ཁྱེད་མ་སྐྱུག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ཁྱེད་མ་སྐྱུག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།

¹⁹⁰ MT, ZG: བར་ཐང་ཐང་ན་འཛིགས་ཤིག་སྣང་།

¹⁹¹ MT: ཁྱེད་མ་སྐྱུག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ཁྱེད་མ་སྐྱུག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།

¹⁹² MT, ZG: མར་ཐང་ཐང་ན་འཛིགས་ཤིག་སྣང་།

ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།¹⁹³

How did you advance without being scared?

汝行何以无畏惧

སྐྱུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་བློ་ཡོད།

Sing it slowly, and more songs will follow.

有歌相继徐徐咏

ལན།

Answer:

答

ས་ཐག་རིང་བརྒྱད་ནས་འོང་དུས་དེར།¹⁹⁴

Coming from afar,

来路漫漫而至兮

ཡར་ཐང་ཐང་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།¹⁹⁵

One challenge lay on the upper plain,

于上川有障碍也

ཡར་ཐང་ཐང་ནས་རྟ་རེ་བརྒྱགས།¹⁹⁶

I raced the horse there,

赛马驰骋上川也

རྟ་རེ་བརྒྱགས་ནས་རྩལ་རེ་འཕྱུར།¹⁹⁷

Leaving a trail of dust.

马迹唯留飞尘也

ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།¹⁹⁸

In such way, I advanced without being scared.

如此吾行无畏惧

བར་ཐང་ཐང་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།¹⁹⁹

Another challenge lay on the middle plain,

于中川有障碍兮

¹⁹³ MT: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ག་ཅུ་འོང་ནི་ཡིན།

¹⁹⁴ MT, ZG: ས་ཐག་རིང་བརྒྱད་ནས་འོང་དུས་དེར།

¹⁹⁵ MT, ZG: ཡར་ཐང་ཐང་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།

¹⁹⁶ MT, ZG: ཡར་ཐང་ཐང་ནས་རྟ་རེ་བརྒྱགས།

¹⁹⁷ MT, ZG: རྟ་རེ་བརྒྱགས་ནས་རྩལ་རེ་འཕྱུར།

¹⁹⁸ MT: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ང་མ་སྐྱག་དེ་ཅུ་འོང་ནི་ཡིན།

¹⁹⁹ MT, ZG: བར་ཐང་ཐང་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།

བར་ཐང་ཐང་ནས་མདའ་རེ་འཕངས། ²⁰⁰	持箭射于中川也
I shot an arrow there,	
མདའ་རེ་འཕངས་ནས་འབེན་ལ་ཕོག། ²⁰¹	箭矢命中靶子也
Hitting the target.	
ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ²⁰²	如此吾行无畏惧
In such way, I advanced without being scared.	
མར་ཐང་ཐང་ན་འཛིགས་ཤིག་སྤང་། ²⁰³	于下川有障碍兮
The third challenge lay on the lower plain,	
མར་ཐང་ཐང་ནས་ཀི་གསུམ་བཏབ། ²⁰⁴	吾长啸于下川也
I howled there,	
ཀི་གསུམ་བཏབ་ནས་བྱད་ལ་འོང་། ²⁰⁵	长啸而后前行也
Advancing on my way.	
ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ²⁰⁶	如此吾行无畏惧
In such way, I arrived here without being scared.	

དྲི།

问

Question:

ཚ་ཁྱེད་སློལ་བསྐྱབས་དུས་དེར། ²⁰⁷	甥汝至舅村口兮
When you arrived at the maternal uncle's [village] gate,	

²⁰⁰ MT, ZG: བར་ཐང་ཐང་ནས་མདའ་རེ་འཕངས།

²⁰¹ MT, ZG: མདའ་རེ་འཕངས་ནས་འབེན་ལ་ཕོག།

²⁰² MT: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།

²⁰³ MT, ZG: མར་ཐང་ཐང་ན་འཛིགས་ཤིག་སྤང་།

²⁰⁴ MT, ZG: མར་ཐང་ཐང་ནས་ཀི་གསུམ་བཏབ།

²⁰⁵ MT, ZG: ཀི་གསུམ་བཏབ་ནས་བྱད་ལ་འོང་།

²⁰⁶ MT: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།

²⁰⁷ MT, ZG: ཚ་ཁྱེད་སློལ་བསྐྱབས་དུས་དེར།

སྤང་ཡར་སྤང་མར་སྤང་བར་སྤང་གསུམ།²⁰⁸ 道路上中下三段
There is a street running through the upper, middle, and lower levels.⁹

ཡར་སྤང་སྤང་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།²⁰⁹ 于上路有阻拦兮
One obstacle lay in the upper street,

ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།²¹⁰ 汝行何以无忧虑
How did you advance without worry?

བར་སྤང་སྤང་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།²¹¹ 于中路有阻拦兮
Another obstacle lay in the middle street,

ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།²¹² 汝行何以无忧虑
How did you advance without worry?

མར་སྤང་སྤང་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།²¹³ 于下路有阻拦兮
The third obstacle lay in the lower street,

ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།²¹⁴ 汝行何以无忧虑
How did you advance without worry?

ལན། 答
Answer:

ཡར་སྤང་སྤང་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།²¹⁵ 于上路有阻拦兮
One obstacle lay in the upper street.

²⁰⁸ MT, ZG: སྤང་ཡར་སྤང་མར་སྤང་བར་སྤང་གསུམ།

²⁰⁹ MT, ZG: ཡར་སྤང་སྤང་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།

²¹⁰ MT: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ག་ཏུ་འོང་ནི་ཡིན།

²¹¹ MT, ZG: བར་སྤང་སྤང་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།

²¹² MT: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ག་ཏུ་འོང་ནི་ཡིན།

²¹³ MT, ZG: མར་སྤང་སྤང་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།

²¹⁴ MT: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ག་ཏུ་འོང་ནི་ཡིན།

²¹⁵ MT, ZG: ཡར་སྤང་སྤང་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།

- བྱིས་པ་གཤར་གསུམ་བསྐྱིགས་བསྐྱད་སྤང་།²¹⁶ 总角稚子阻拦也
A group of young boys barred the path.
- ངས་སལ་ཏྲོག་སིལ་ཏྲོག་བྱིན་ནི་ཡིན།²¹⁷ 吾予之以水果也
To them, I gave snacks and fruit.
- ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།²¹⁸ 如此吾行无忧虑
In such way, I advanced without worry.
- བར་སྐང་སྐང་ན་འཛིགས་ཤིག་སྤང་།²¹⁹ 于中路有阻拦兮
Another difficulty lay in the middle street.
- བུ་མོ་གཤར་གསུམ་བསྐྱིགས་བསྐྱད་སྤང་།²²⁰ 及笄少女阻拦也
A group of young girls barred the path.
- ངས་དེ་ལ་འོ་མ་པ་བྱིན་ནི་ཡིན།²²¹ 吾予之以零钱也
To them, I gave them pocket money.
- ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།²²² 如此吾行无忧虑
In such way, I advanced without worry.
- མར་སྐང་སྐང་ན་འཛིགས་ཤིག་སྤང་།²²³ 于下路有阻拦兮
Another difficulty lay in the lower street.
- ཨ་པོ་ཐམས་ཅད་བསྐྱིགས་བསྐྱད་སྤང་།²²⁴ 妇人老嫗阻拦也
Grandmothers barred the path.

²¹⁶ MT, ZG: བྱིས་པ་གཤར་གསུམ་བསྐྱིགས་བསྐྱད་སྤང་།

²¹⁷ MT, ZG: ངས་སལ་ཏྲོག་སིལ་ཏྲོག་བྱིན་ནི་ཡིན།

²¹⁸ MT: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།

²¹⁹ MT, ZG: བར་སྐང་སྐང་ན་འཛིགས་ཤིག་སྤང་།

²²⁰ MT, ZG: བུ་མོ་གཤར་གསུམ་བསྐྱིགས་བསྐྱད་སྤང་།

²²¹ MT, ZG: ངས་དེ་ལ་འོ་མ་པ་བྱིན་ནི་ཡིན།

²²² MT: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།

²²³ MT, ZG: མར་སྐང་སྐང་ན་འཛིགས་ཤིག་སྤང་།

²²⁴ MT, ZG: ཨ་པོ་ཐམས་ཅད་བསྐྱིགས་བསྐྱད་སྤང་།

དེའི་ལག་ལ་གསེར་གྱི་མ་ཁི་བྱིན། ²²⁵	吾予以金色经轮
To them, I offered the golden prayer wheel,	
མ་ཁི་ཚེག་གསུམ་བཏོན་ནི་རེད། ²²⁶	念诵观音心咒也
Reciting several lines of the Mani Mantra.	
ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ²²⁷	如此吾行无忧虑
In such way, I advanced without worry.	

དྲི།

问

Question:

ཚ་ཞང་གི་སློལ་བསྐྱབས་དུས་དེར། ²²⁸	甥进舅之家门兮
When you arrived at the maternal uncle's [house] gate,	
སློལ་བྱི་སློལ་ནང་སློལ་བར་སློལ་གསུམ། ²²⁹	门户外内中三层
There are a series of doors: exterior, interior, and the in-between door.	
ཕྱི་སློལ་སློལ་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་། ²³⁰	于外门有阻碍兮
One challenge lay at the exterior door.	
ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ²³¹	汝行何以无忧惧
How did you advance without fear?	
བར་སློལ་སློལ་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་། ²³²	于中门有阻碍兮
Another challenge lay at the middle door.	

²²⁵ MT, ZG: དེའི་ལག་ལ་གསེར་གྱི་མ་ཁི་བྱིན།

²²⁶ MT, ZG: མ་ཁི་ཚེག་གསུམ་བཏོན་ནི་རེད།

²²⁷ MT: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།

²²⁸ MT, ZG: ཚ་ཞང་གི་སློལ་བསྐྱབས་དུས་དེར།

²²⁹ MT, ZG: སློལ་བྱི་སློལ་ནང་སློལ་བར་སློལ་གསུམ།

²³⁰ MT, ZG: ཕྱི་སློལ་སློལ་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།

²³¹ MT: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ཁྱེད་མ་སྐྱག་གི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།

²³² MT, ZG: བར་སློལ་སློལ་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།

ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།²³³ 汝行何以无忧惧
How did you advance without fear?

ནང་སྐོ་སྐོ་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།²³⁴ 于内门有阻碍兮
The third challenge lay at the interior door.

ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།²³⁵ 汝行何以无忧惧
How did you advance without fear?

སྐྱུ་དལ་མོ་འོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད། 有歌相继徐徐咏
Sing it slowly, and more songs will follow.

ལན། 答
Answer:

ཚ་ང་རང་སྐོ་ལ་བསྐྱེབས་དུས་དེར།²³⁶ 甥吾至舅之门兮
When I arrived at the house gate,

ཕྱི་སྐོ་སྐོ་ན་ལྷག་ཅིག་སྤང་།²³⁷ 于外门有猛虎也
A tiger lay at the exterior door.

ལྷག་གི་སྐྱུ་ལ་རྟ་རོ་འཕངས།²³⁸ 投饲虎以马肉也
I tossed [it] some horse meat.

ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།²³⁹ 如此吾行无忧惧
In such way, I arrived without fear.

²³³ MT: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ག་རུ་འོང་ནི་ཡིན།

²³⁴ MT, ZG: ནང་སྐོ་སྐོ་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།

²³⁵ MT: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ག་རུ་འོང་ནི་ཡིན།

²³⁶ MT, ZG: ཚ་ང་རང་སྐོ་ལ་བསྐྱེབས་དུས་དེར།

²³⁷ MT, ZG: ཕྱི་སྐོ་སྐོ་ན་ལྷག་ཅིག་སྤང་།

²³⁸ MT, ZG: ལྷག་གི་སྐྱུ་ལ་རྟ་རོ་འཕངས།

²³⁹ MT: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ང་མ་སྐྱག་དེ་རུ་འོང་ནི་ཡིན།

ཡར་གྲལ་གྲལ་དེ་ཅི་ཞིག་རེད། ²⁴⁸	上席其位为何耶
What were the upper seats?	
བར་གྲལ་གྲལ་དེ་ཅི་ཞིག་རེད། ²⁴⁹	中席其位为何耶
What were the middle seats?	
མར་གྲལ་གྲལ་དེ་ཅི་ཞིག་རེད། ²⁵⁰	下席其位为何耶
What were the lower seats?	
སྐྱུ་དལ་མོ་ལོངས་དང་རྗེས་ན་ཡོད།	有歌相继徐徐咏
Sing it slowly, and more songs will follow.	

ལན། 答
Answer:

ཡར་གྲལ་གྲལ་དེ་སྟག་གི་གྲལ། ²⁵¹	上席其位为虎座
The upper seats were reserved for noble people, ¹¹	
སྟག་གི་རི་མོ་འཐེན་བསྐྱད་སྤྱང་། ²⁵²	伸展虎之花纹皮
Where striped tiger hide was placed.	
བར་གྲལ་གྲལ་དེ་གཟིག་གི་གྲལ། ²⁵³	中席其位为豹座
The middle seats were reserved for brave people,	
གཟིག་གི་ཐིག་ལེ་བཀྲམ་བསྐྱད་སྤྱང་། ²⁵⁴	铺展豹之斑纹皮
Where the dotted leopard hide was spread out.	

²⁴⁸ MT, ZG: ཡར་གྲལ་གྲལ་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁴⁹ MT, ZG: བར་གྲལ་གྲལ་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁵⁰ MT, ZG: མར་གྲལ་གྲལ་དེ་ཅི་ཞིག་རེད།

²⁵¹ MT, ZG: ཡར་གྲལ་གྲལ་དེ་སྟག་གི་གྲལ།

²⁵² MT, ZG: སྟག་གི་རི་མོ་འཐེན་བསྐྱད་སྤྱང་།

²⁵³ MT, ZG: བར་གྲལ་གྲལ་དེ་གཟིག་གི་གྲལ།

²⁵⁴ MT, ZG: གཟིག་གི་ཐིག་ལེ་བཀྲམ་བསྐྱད་སྤྱང་།

མར་གྲལ་གྲལ་དེ་འཛོང་གི་གྲལ།²⁵⁵

The lower seats were reserved for courageous people,

下席野牦牛之座

འཛོང་གི་སྤུ་ག་བདལ་བསྐད་སྤྱང་།²⁵⁶

Where wild yak hide was laid.

拉展野牦毛之皮

དྲི།

Question:

问

ཡར་གྲལ་གྲལ་དེ་རྟག་གི་གྲལ།²⁵⁷

The upper seats were reserved for noble people.

上席其位虎座兮

བཞུགས་མི་གང་དང་གང་ནི་བཞུགས།²⁵⁸

Who all were seated there?

列席者为孰人耶

བར་གྲལ་གྲལ་དེ་གཟིག་གི་གྲལ།²⁵⁹

The middle seats were reserved for brave people.

中席其位豹座兮

བཞུགས་མི་གང་དང་གང་ནི་བཞུགས།²⁶⁰

Who all were seated there?

列席者为孰人耶

མར་གྲལ་གྲལ་དེ་འཛོང་གི་གྲལ།²⁶¹

The lower seats were reserved for courageous people.

下席其位牦座兮

བཞུགས་མི་གང་དང་གང་ནི་བཞུགས།²⁶²

Who all were seated there?

列席者为孰人耶

²⁵⁵ MT, ZG: མར་གྲལ་གྲལ་དེ་འཛོང་གི་གྲལ།

²⁵⁶ MT, ZG: འཛོང་གི་སྤུ་ག་བདལ་བསྐད་སྤྱང་།

²⁵⁷ MT, ZG: ཡར་གྲལ་གྲལ་དེ་རྟག་གི་གྲལ།

²⁵⁸ MT, ZG: བཞུགས་མི་གང་དང་གང་ནི་བཞུགས།

²⁵⁹ MT, ZG: བར་གྲལ་གྲལ་དེ་གཟིག་གི་གྲལ།

²⁶⁰ MT, ZG: བཞུགས་མི་གང་དང་གང་ནི་བཞུགས།

²⁶¹ MT, ZG: མར་གྲལ་གྲལ་དེ་འཛོང་གི་གྲལ།

²⁶² MT, ZG: བཞུགས་མི་གང་དང་གང་ནི་བཞུགས།

ལྷུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་གྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

ཡར་གྲལ་གྲལ་གྱི་ནང་ན་བཞུགས།²⁶³

On the upper seats,

上席之上所坐者

གླ་གླ་རྣམ་པ་བཞུགས་བཟུང་སྤང་།²⁶⁴

All the elders were seated.

所坐耆老长者矣

བར་གྲལ་གྲལ་གྱི་ནང་ན་བཞུགས།²⁶⁵

On the middle seats,

中席之上所坐者

ཉེ་ཚན་ཐམས་ཅད་བཞུགས་བཟུང་སྤང་།²⁶⁶

Kinsman and relatives were seated.

所坐同宗亲属矣

མར་གྲལ་གྲལ་གྱི་ནང་ན་བཞུགས།²⁶⁷

On the lower seats,

下席之上所坐者

ཕྱེ་བ་ཚང་པོ་བཞུགས་བཟུང་སྤང་།²⁶⁸

Villagers were seated.

所坐诸多同乡矣

ལྷུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

²⁶³ MT, ZG: ཡར་གྲལ་གྲལ་གྱི་ནང་ན་བཞུགས།

²⁶⁴ MT, ZG: གླ་གླ་རྣམ་པ་བཞུགས་བཟུང་སྤང་།

²⁶⁵ MT, ZG: བར་གྲལ་གྲལ་གྱི་ནང་ན་བཞུགས།

²⁶⁶ MT, ZG: ཉེ་ཚན་ཐམས་ཅད་བཞུགས་བཟུང་སྤང་།

²⁶⁷ MT, ZG: མར་གྲལ་གྲལ་གྱི་ནང་ན་བཞུགས།

²⁶⁸ MT, ZG: ཕྱེ་བ་ཚང་པོ་བཞུགས་བཟུང་སྤང་།

དྲི།

问

Question:

ཡར་གྲལ་གྲལ་དུ་བཞུགས་དུས་དེར།²⁶⁹

时汝坐于上席兮

When you were seated on the upper seats,

ཁྱེད་ཐད་ཀྱིར་བསྐྱད་ན་ཟུར་དུ་བསྐྱད།²⁷⁰

汝安坐抑或危坐

Did you sit face-to-face [with the elders] or side-by-side?

བར་གྲལ་གྲལ་དུ་བཞུགས་དུས་དེར།²⁷¹

时汝坐于中席兮

When you were seated on the middle seats,

ཁྱེད་ཐད་ཀྱིར་བསྐྱད་ན་ཟུར་དུ་བསྐྱད།²⁷²

汝安坐抑或危坐

Did you sit face-to-face [with the kinsmen and relatives] or side-by-side?

མར་གྲལ་གྲལ་དུ་བཞུགས་དུས་དེར།²⁷³

时汝坐于下席兮

When you were seated on the lower seats,

ཁྱེད་ཐད་ཀྱིར་བསྐྱད་ན་ཟུར་དུ་བསྐྱད།²⁷⁴

汝安坐抑或危坐

Did you sit face-to-face [with the villagers] or side-by-side?

ལན།

答

Answer:

ཡར་གྲལ་གྲལ་དུ་བཞུགས་དུས་དེར།²⁷⁵

时就坐于上席兮

When seated on the upper seats,

²⁶⁹ MT, ZG: ཡར་གྲལ་གྲལ་དུ་བཞུགས་དུས་དེར།²⁷⁰ MT, ZG: ཁྱེད་ཐད་ཀྱིར་བསྐྱད་ན་ཟུར་དུ་བསྐྱད།²⁷¹ MT, ZG: བར་གྲལ་གྲལ་དུ་བཞུགས་དུས་དེར།²⁷² MT, ZG: ཁྱེད་ཐད་ཀྱིར་བསྐྱད་ན་ཟུར་དུ་བསྐྱད།²⁷³ MT, ZG: མར་གྲལ་གྲལ་དུ་བཞུགས་དུས་དེར།²⁷⁴ MT, ZG: ཁྱེད་ཐད་ཀྱིར་བསྐྱད་ན་ཟུར་དུ་བསྐྱད།²⁷⁵ MT, ZG: ཡར་གྲལ་གྲལ་དུ་བཞུགས་དུས་དེར།

- ང་ཐད་ཀྱི་མ་བསྐྱད་ཟུར་དུ་བསྐྱད།²⁷⁶ 吾非安坐危坐矣
I sat side-by-side, rather than face-to-face [to show respect].
- བར་གྲལ་གྲལ་དུ་བཞུགས་དུས་དེར།²⁷⁷ 时就坐于中席兮
When seated on the middle seats,
- ང་ཐད་ཀྱི་མ་བསྐྱད་ཟུར་དུ་བསྐྱད།²⁷⁸ 吾非安坐危坐矣
I sat side-by-side, rather than face-to-face.
- མར་གྲལ་གྲལ་དུ་བཞུགས་དུས་དེར།²⁷⁹ 时就坐于下席兮
When sitting seated on the lower seats,
- ང་ཐད་ཀྱི་མ་བསྐྱད་ཟུར་དུ་བསྐྱད།²⁸⁰ 吾非安坐危坐矣
I sat side-by-side, rather than face-to-face.

དྲི།

问

Question:

- ཚོག་ཚེའི་མཐའ་ན་འཛིགས་ཤིག་སྣང་།²⁸¹ 桌案上有疑难兮
One obstacle lay around the desk [on the *tsatap*],
- ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།²⁸² 汝行何以无忧思
How did you cope with it without worry?
- ཐབ་ཀའི་མཐའ་ན་འཛིགས་ཤིག་སྣང་།²⁸³ 灶台边有疑难兮
Another obstacle lay near the edge of the stove [on the floor],

²⁷⁶ MT, ZG: ང་ཐད་ཀྱི་མ་བསྐྱད་ཟུར་དུ་བསྐྱད།²⁷⁷ MT, ZG: བར་གྲལ་གྲལ་དུ་བཞུགས་དུས་དེར།²⁷⁸ MT, ZG: ང་ཐད་ཀྱི་མ་བསྐྱད་ཟུར་དུ་བསྐྱད།²⁷⁹ MT, ZG: མར་གྲལ་གྲལ་དུ་བཞུགས་དུས་དེར།²⁸⁰ MT, ZG: ང་ཐད་ཀྱི་མ་བསྐྱད་ཟུར་དུ་བསྐྱད།²⁸¹ MT, ZG: ཚོག་ཚེའི་མཐའ་ན་འཛིགས་ཤིག་སྣང་།²⁸² MT: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ག་རུ་འོང་ནི་ཡིན།²⁸³ MT, ZG: ཐབ་ཀའི་མཐའ་ན་འཛིགས་ཤིག་སྣང་།

ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།²⁸⁴

How did you cope with it without worry?

汝行何以无忧思

ཁྱེད་ཡུན་རིང་མ་འགོར་ལན་རེ་ཤོག།

Please answer my questions without further ado.

尔作答之莫迟误

ལན།

Answer:

答

དེ་ལ་ལན་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་ན།

To give an answer to that,

应答所问者如是

ཅོག་ཅེའི་མཐའ་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།²⁸⁵

One obstacle lay around the desk,

桌案上有疑难兮

དགའ་བྱེད་སློལ་གསལ་བཞུགས་བསྟན་སྤང་།²⁸⁶

The invited singers were seated.¹²

同乡歌者列席间

ངས་དེ་ལ་སློལ་གསལ་སྤངས་ནི་ཡིན།²⁸⁷

I sang songs for them.

吾于彼处唱歌也

ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།²⁸⁸

In such way, I overcame it without worry.

如此吾行无忧思

ཐབ་ཀའི་མཐའ་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།²⁸⁹

Another obstacle lay near the edge of the stove,

灶台边有疑难兮

²⁸⁴ MT: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ཅི་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ཁྱེད་མ་སྐྱག་ག་ཅུ་འོང་ནི་ཡིན།

²⁸⁵ MT, ZG: ཅོག་ཅེའི་མཐའ་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།

²⁸⁶ MT, ZG: དགའ་བྱེད་སློལ་གསལ་བཞུགས་བསྟན་སྤང་།

²⁸⁷ MT, ZG: ངས་དེ་ལ་སློལ་གསལ་སྤངས་ནི་ཡིན།

²⁸⁸ MT: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ང་མ་སྐྱག་དེ་ཅུ་འོང་ནི་ཡིན།

²⁸⁹ MT, ZG: ཐབ་ཀའི་མཐའ་ན་འཇིགས་ཤིག་སྤང་།

ངས་དེ་ལ་ཨ་རྒྱ་འཁྲབ་ནི་ཡིན།²⁹⁰

I danced several rounds of *Agya* for them.¹³

吾于彼处跳阿迦

ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།²⁹¹

In such way, I overcame it without worry.

如此吾行无忧思

དྲི།

Question:

问

བྱིད་བསྟུ་ལེན་ཡིན་ན་རྒྱ་ལེན་ཡིན།²⁹²

Are you here to receive the bride or to receive the water?¹⁴

汝娶亲或取水耶

བྱིད་ཤ་ཉེ་ཡིན་ན་ཉེ་ལེ་ཡིན།²⁹³

Are you a close relative or a relative?¹⁵

汝同宗或远亲耶

བྱིད་ཚང་འཐུང་ཡིན་ན་སྐྱུ་ལེན་ཡིན།²⁹⁴

Are you here to drink wine or to sing songs?

汝饮酒或咏歌耶

སྐྱུ་དལ་བྱར་ཤོག་དང་བྲེལ་བ་མེད།

Please sing the song slowly, there is no hurry.

歌徐陈之莫匆促

ལན།

Answer:

答

ང་རྒྱ་ལེན་མིན་དང་བསྟུ་ལེན་ཡིན།²⁹⁵

I am here to receive the bride, not the water.

吾娶亲也非取水

²⁹⁰ MT, ZG: ངས་དེ་ལ་ཨ་རྒྱ་འཁྲབ་ནི་ཡིན།

²⁹¹ MT: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན། ZG: ང་མ་སྐྱག་དེ་ལྟར་འོང་ནི་ཡིན།

²⁹² MT, ZG: བྱིད་བསྟུ་ལེན་ཡིན་ན་རྒྱ་ལེན་ཡིན།

²⁹³ MT, ZG: བྱིད་ཤ་ཉེ་ཡིན་ན་ཉེ་ལེ་ཡིན།

²⁹⁴ MT, ZG: བྱིད་ཚང་འཐུང་ཡིན་ན་སྐྱུ་ལེན་ཡིན།

²⁹⁵ MT, ZG: ང་རྒྱ་ལེན་མིན་དང་བསྟུ་ལེན་ཡིན།

ང་ཉེ་ལེ་མིན་དང་ཤ་ཉེ་ཡིན།²⁹⁶

I am a close relative, not a relative.

吾同宗也非远亲

ང་ཆང་འཐུང་མིན་དང་སླུ་ལེན་ཡིན།²⁹⁷

I am here to sing songs, not to drink wine.

吾咏歌也非饮酒

སླུ་དེ་ཡི་ལན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན།

This is the response to the song.

如是答复彼歌矣

ཁྱེད་བསུ་ནི་ཡིན་ན་ད་བསུ་གྱིས།²⁹⁸

Please take the bride if you are here to [help] receive the bride.

汝既娶亲迎娶之

ཁྱེད་ཤ་ཉེ་ཡིན་ན་ཚོག་གསུམ་ཐོངས།²⁹⁹

Please speak sweet words if you are a close relative.

汝既同宗美言之

ཁྱེད་སླུ་ལེན་ཡིན་ན་སླུ་གསུམ་ལོངས།³⁰⁰

Please sing songs if you come here to sing.

汝既咏歌歌咏之

²⁹⁶ MT, ZG: ང་ཉེ་ལེ་མིན་དང་ཤ་ཉེ་ཡིན།

²⁹⁷ MT, ZG: ང་ཆང་འཐུང་མིན་དང་སླུ་ལེན་ཡིན།

²⁹⁸ MT, ZG: ཁྱེད་བསུ་ནི་ཡིན་ན་ད་བསུ་གྱིས།

²⁹⁹ MT: ཁྱེད་ཤ་ཉེ་ཡིན་ན་ཚོག་གསུམ་ཐོངས། ZG: ཁྱེད་ཤ་ཉེ་ཡིན་ན་ཚོག་གསུམ་ཐོངས།

³⁰⁰ MT: ཁྱེད་སླུ་ལེན་ཡིན་ན་སླུ་གསུམ་ལོངས། ZG: ཁྱེད་སླུ་ལེན་ཡིན་ན་སླུ་གསུམ་ལོངས།

Endnotes མཚུགས་མཚན། 尾注

- 1 On the wedding day, the groom usually arrives early in the morning to take the bride. In the past, due to transportation challenges, maternal uncles and kinsmen would arrive at the bride's house one day or even several days earlier. The following two stanzas describe where and how the maternal uncles rest on the days before the wedding.

དེའང་གཉེན་སློན་གྱི་ཉིན་མོར། བག་མ་བསུ་ལེན་མཁན་རྣམས་ཞོགས་ཀའི་སྤོ་མོ་ནས་བསུ་བར་ཡོང་
ཕྱིར། སྤར་ཡུལ་སྤར་བར་དུ་ལམ་ཐག་རིང་བས། འདྲ་པོ་རྣམས་ནི་ཉིན་གཅིག་གི་སྤོ་མོར་བག་མའི་བྱིམ་
དུ་ཡོང་ནས་ཞག་སྤོད་བྱེད་སྤོལ་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་བའ་གྱི་ཚན་པར་འདྲ་པོ་གཟིམས་ནས་ངལ་གསོས་
ཤིང་མལ་ལས་ལངས་པའི་རྒྱལ་རྣམས་བརྗོད་ཡོད།

婚礼当天，新郎一般会在早晨来娶亲。过去由于交通不便，舅舅与亲戚们会提前一天甚至几天到新娘家里。接下来的两个诗节描述舅舅在婚礼前是如何休息的。

- 2 *Tsen (btsan)* horse is often reddish-brown. It is regarded as the mount of the *tsen* mountain deity. Such a horse would therefore not engage in farm work or in carrying goods and is rather left to roam free.

བཅན་རྩ་ལྷི་སྤྱིར་བཏང་རྩ་སྤུ་མདོག་དམར་པོ་ཞིག་དང་བཅན་གྱི་བཅིབས་པར་འདོད་ཕྱིར། ལས་ཀར་
བཀོལ་མི་ཚག་པར་གང་སར་རང་དབང་དུ་བཏང་ཡོད་པ་རེད།

赞马通常为红棕色，被认为是山神的坐骑。这样的马自由自在，不用于农活和驮运。

- 3 This does not mean three horsewhips. The saddle and the bridle, as well as the horsewhip, are collectively called *ta chak sum (rta lcag gsum)*.

འདིར་རྩ་ལྷུག་གསུམ་ཞེས་པ་ནི་རྩ་ག་ལྷུག་དང་རྩ་སྐྱ་དང་རྩ་སྐབ་གསུམ་ལ་གོ་བ་ཡིན།

这并不是指三条马鞭。鞍子、辮头与马鞭一起被称为“达驾孙”(རྩ་ལྷུག་གསུམ།)。

- 4 ‘Yarmo Plain’ (*g.yar mo thang*) is used to refer to various geographical locations in different sources. In this case, we understand it to mean ‘The Great Pasture’.

ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་ཁག་ལྟར་ན་གཡམ་མོ་ཐང་ཞེས་པ་ནི་ས་ཆ་ཁ་ཤས་ཤིག་ལ་གོ་སྤངས་ཡོད་ཀྱང། འདིར་
སྐབས་དོན་ལྟར་ཐང་ཆེན་པོ་ལ་གོ་བ་སྤངས་ཡོད།

在不同史料中野摩塘(གཡམ་མོ་ཐང་།)指不同的地方。我们理解其为“大草原”。

- 5 The five kinds of warfare usually refer to the arrow, spear, knife, axe, and lasso. As for the nine common weapons and their meanings in Tibetan

culture, see Tashi Tsering Josayma, 'Khra ring bog gi bshad pa and Other Material on the Matchlock', in *Defence and Offence: Armour and Weapons in Tibetan Culture*, ed. by Federica Venturi and Alice Travers (Annali di Ca' Foscari. Serie orientale, 2021) pp. 861–932 (pp. 903–05).

མདའ་གྲི་མདུང་གསུམ་དང་སྒྲ་རེ། ཞགས་པ་སོགས་དག་ལྟ་གོ་མཚོན་སྒྲ་ལྡེ་མཚོན་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདྲིར་གཞིགས་པར་ལྷ། Tashi Tsering Josayma, 'Khra ring bog gi bshad pa and Other Material on the Matchlock', in *Defence and Offence: Armour and Weapons in Tibetan Culture*, ed. by Federica Venturi and Alice Travers (Annali di Ca' Foscari. Serie orientale, 2021) pp. 861–932 (pp. 903–05).

五种兵器指箭、矛、刀、斧、套索。有关九种常见武器及其在藏文化中的意义，见Tashi Tsering Josayma, 'Khra ring bog gi bshad pa and Other Material on the Matchlock', in *Defence and Offence: Armour and Weapons in Tibetan Culture*, ed. by Federica Venturi and Alice Travers (Annali di Ca' Foscari. Serie orientale, 2021) pp. 861–932 (pp. 903–05).

- 6 *Za* (*gza'*) refers to the planetary deities. It has nine heads, with a raven's head on top. People suffer from apoplexy if caught in the shadow of *za*'s raven head. Locals believe that *za* dwell in the mountain, and that they are round-shaped and shining. If one pauses at a mountain pass for too long, *za* may cause paralysis in the facial nerves. See more about *za* in René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities* (Delhi: Book Faith India, 1996), pp. 259–62.

གཟའ་གྲིབ་ཀྱི་ནད་གཏོང་བའི་དབུ་དགུ་ཅན་གྱི་གདོན་འདྲེ་ཞིག་སྟེ། གཟའ་གྲིབ་ཕོག་ན་ཁ་སྒྲགས་ཤིང་དྲན་པ་ཉམས་པ་དང་བརྒྱལ་བ་སོགས་ཀྱི་ནད་བྱུང་། ཡུལ་ལུང་འདྲིའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་གཟའ་ནི་རི་ཡི་ཁྲོད་དུ་གནས་ཤིང་། སྤྱིར་བཏང་དབྱིབས་རྒྱུམ་པ་དང་འོད་དཀར་པོ་ཅན་ཞིག་ཏུ་མངོན་པ་དང་། རི་མགོ་དང་ཁྲིས་ཁ་སོགས་སུ་སྟོན་ཡུན་རིང་ན་གཟའ་གྲིབ་ཕོག་ཉེན་ཆེ་བར་བཤད། འབྲེལ་ཡོད་དཔུང་ཞིབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདྲིར་གཞིགས་པར་ལྷ། René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities* (Delhi: Book Faith India, 1996), pp. 259–62.

泽(གཟའ)指九耀神。他有九个头，其中乌鸦头在最高处。如果进入泽的乌鸦头的影子中，人会中风。当地人相信泽住在山中，为圆形，闪着白光。如果一个人在垭口停留太久，泽也许会引发面瘫。有关泽的更多内容见René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities* (Delhi: Book Faith India, 1996), pp. 259–62.

- 7 *Tsen* (*btsan*) refers to a red, rock-dwelling spirit.

བྲག་ལ་གནས་ཤིང་རང་མདོག་དམར་པོ་ཅན་གྱི་ལྷ་སྲིན་གྱི་རིགས་ཤིག

赞(བཅོན)指居于石头中的红色神灵。

- 8 *Teu (the'u rang)* are spirits who possess children and make them sick. They also bring about disunity and cause bad weather. See René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*, pp. 283, 467.

ཕྱིས་པ་རྒྱུད་དུ་ན་བར་བྱེད་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྐྱེན་ངན་གཏོང་བའི་མཁའ་ལ་རྒྱུ་བའི་འབྲུང་པོའི་
རིགས་ཤིག་René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*, pp. 283, 467.

忒(ཐེུ་རང་།)是会附身儿童使其生病的神灵。他们也会招致不合、引发坏天气。见René de Nebesky-Wojkowitz, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities*, pp. 283, 467。

- 9 This refers to the three round wood posts set horizontally on village streets to block the groom and his companions, deliberately making bride-taking difficult and playful. The first post is set by young boys; the second is set by young girls; the last one is set by grandmothers. Sometimes, a fourth challenge without a wood post is set in the kitchen. The groom's companions—all young and middle-aged strong men—are not permitted to use force to move the posts, and instead must resort to words of praise and make use of their negotiating skills.

དེའང་བག་མ་བསུ་ལེན་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་ཕྱེད་མོ་དང་དཀའ་ལས་གཏོང་བའི་ཆེད། ཡུལ་སྡེའི་སྲང་
ལམ་དུ་སྲ་ཕྱིར་འཇའ་ཤིང་རིང་མོ་གསུམ་གྱིས་རིམ་པ་གསུམ་དུ་དགོག་ཅིང་། རིམ་པ་རེ་རེ་ནི་ན་
གཞོན་པོ་མོ་དང་བགྲམ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་སྲུང་ཡོད། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། སྐབས་རེར་ཇ་ཁང་དུ་འང་དཀའ་
ལས་སྣ་ཚོགས་གཏོང་སྲིད་པ་དང་། མག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བསུ་ལེན་མཁན་རྣམས་ནི་ཕལ་ཆེར་སྐྱེས་
པ་དང་མ་ཁོ་ན་ཡིན་ཅུང་། བཅོན་གྱིས་མ་ཡིན་པར་ཁ་ཡག་ངོ་དགའ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇའ་ཤིང་དེ་དག་
རིམ་གྱིས་སེལ་དགོས་པ་ཡིན།

这里指的是为了增加迎亲的趣味和难度，平置于村子道路上阻拦新郎及其同伴的三根木杠。它们分别由男孩儿、女孩儿和老妇人设置。有时没有木杠的第四个挑战设置在厨房。新郎的同伴大都是年轻力强的男子，他们不能使用武力，只能用赞美之词和谈判技巧挪开木杠。

- 10 On the wedding day, three groups of people sit in the main living room of the groom's house. Monks, village ritual specialists, and elders sit on the clay platform. *Zhang* sit on the wooden floor next to the clay platform and villagers also sit on the wooden floor against window, facing *zhang*.

གཉེན་སྣོན་གྱི་ཉིན་མོར་མག་པ་ཚང་གི་ཁང་ཆེན་ནང་དུ་མི་སྐོར་གསུམ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི་ཚ་ཐབ་གྱི་
སྡེང་དུ་བཞུགས་པའི་དགེ་འབྲུན་པ་དང་ཚོག་མཁན་དང་བགྲམ་པོ་རྣམས་ཡིན། ཚ་ཐབ་དང་ཉེ་བའི་
གོ་ཐབ་གྱི་གྲལ་དུ་ཞུང་པོ་རྣམས་བཞུགས་ཡོད་ལ། ཞུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་འདུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གོ་ཐབ་དུ་མགོན་
པོ་རྣམས་བཞུགས་ཡོད།

在婚礼当天，三组人坐在新郎家的客厅。僧人、村子的仪式专家和老者坐在炕上。舅舅们坐在靠近炕的木地板上，村民正对舅舅们坐在窗户下的地板上。

- 11 Tibetans often use metaphors to compare animals with human beings. People with a reputation for noble character wear tiger hide (*stag lpags can*) or leopard hide (*gzig lpags can*). These are also the people most often seated on the so-called ‘tiger seat’. In contrast, the metaphor of someone who wears dog hide (*khyi lpags can*) or goat hide (*ra lpags can*) refers to an individual with a bad reputation.

བོད་ཀྱི་སློལ་རྒྱུན་དུ་སློག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་རུ་འགོད་ཐབས་ཀྱིས་མི་ཡི་ཐོབ་ཐང་མཚན་སློལ་ཡོད་པ་ནི་
ཡོངས་གྲགས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དཔེའ་མཛངས་དང་ལྷན་པའི་མཚན་སླན་ཅན་རྣམས་ལ་སྟག་ལྷགས་
ཅན་དང་གཟིག་ལྷགས་ཅན་གྱི་མངའ་ཐང་གསོལ་ཞིང་། དེ་ལས་ལྗོག་པའི་བསམ་སྦྱོར་ངན་པའི་རིགས་
རྣམས་ནི་བྱི་སྟགས་ཅན་དང་ར་སྟགས་ཅན་གྱི་དཔེ་རུ་འགོད་པ་ལོ།

藏族常常用动物比喻人的品行。具备声望和高贵品格的人会被比作穿虎皮 (སྟག་ལྷགས་ཅན།) 或豹皮 (གཟིག་ལྷགས་ཅན།) 的人。他们通常会坐在所谓的“虎座”上。与之相对，品行不佳的人通常比喻为穿狗皮 (བྱི་སྟགས་ཅན།) 或羊皮 (ར་སྟགས་ཅན།) 的人。

- 12 Renowned singers in the village are invited by the host to help make the ceremony joyous. Usually, two singers are invited.

དེའང་སྐྱེམས་སྟོན་དང་དབྱེས་འཛོམས་ཀྱི་དགའ་བ་འཕེལ་བའི་ཆེད། བདག་པོ་ཚང་གིས་སྡེ་བའི་ནང་གི་
སླུ་བ་སླུ་མ་གཉིས་རེ་གདན་འདྲེན་བྱེད་སློལ་ཡོད་པ་རེད།

为了使婚礼气氛更活跃，事主家会邀请村子里的著名歌者来表演。通常会邀请两位歌者。

- 13 *Agya* (*a rgya*) refers to the singing dances performed by women in the main living room on the wedding day. In each performance, there are at least two sets of women and each set consists of two women. They take turns singing lines while performing slow dance moves at the same time.

ཨ་རྒྱ་ཞེས་པ་ནི་གཉེན་སྟོན་གྱི་སྐབས་སྐྱེས་སྟན་གཉིས་རེས་སྟོར་གཅིག་བྱས་ཏེ་ཚོམས་ཆེན་དུ་སླུ་
དབྱེས་ངག་ལ་གྱུར་ཞེས་དུ་ལུས་ཀྱི་སྟངས་སྟབས་དལ་གྱིས་ངོམ་པའི་གར་གྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན།

阿佳 (ཨ་རྒྱ) 指妇女在婚礼当天在客厅表演的歌伴舞。每次表演至少有两组妇女，每组两人。她们一边轮流唱着歌，一边表演舒缓的舞蹈动作。

- 14 Water is sprinkled by villagers and relatives of the bride, and—in jest—*tsampa* on Chémar is scattered on the groom’s companions on the wedding day by kitchen helpers.

དེའང་ཚེད་མོའི་བརྒྱུད་རིམ་དུ། བག་མའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཤ་ཉེ་དང་གཉེན་ཉེ་རྣམས་ཀྱིས་མག་པའི་ཕྱོགས་ལ་
ཚུ་གཏོར་སྲོལ་ཡོད་པ་དང་། རྣབས་རེར་ཕྱི་མར་གྱི་རྩམ་པའང་གཏོར་སྲོལ་ཡོད་པ་རེད།

在欢声笑语中，新娘的同村和亲戚会将清水撒到新郎同伴的身上，有时帮厨的人也会将切玛上的青稞面撒到他们身上。

- 15 *Nyéle* (*nye le*), or *nyédu* (*nye du*), refers to relatives, which is distinguished from *shanyé* relatives—the closer relatives. On the wedding day, the groom's companions are usually chosen from *shanyé*. For details about *shanyé*, see our introduction.

ཉེ་ལེ་དང་ཉེ་དུ་ནི་ཤ་ཉེ་དང་མི་གཅིག་པའི་གཉེན་ཉེ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། གཉེན་སྟོན་གྱི་རྣབས་སུ་མག་
པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བསུ་ལེན་མཁན་རྣམས་ནི་ཤ་ཉེ་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས། ཤ་ཉེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཞིབ་ཕྱི་
སྟོར་རྣམས་ནི་སྟོན་སྟེང་གི་རྣབས་སུ་གསལ།

“尼勒”（ཉེ་ལེ）或“尼都”（ཉེ་དུ）指不同于沙尼的亲戚。在婚礼上，新郎的同伴一般选自沙尼。有关沙尼的内容，详见导论。

Illustrations དཔེ་རིགས། 图片

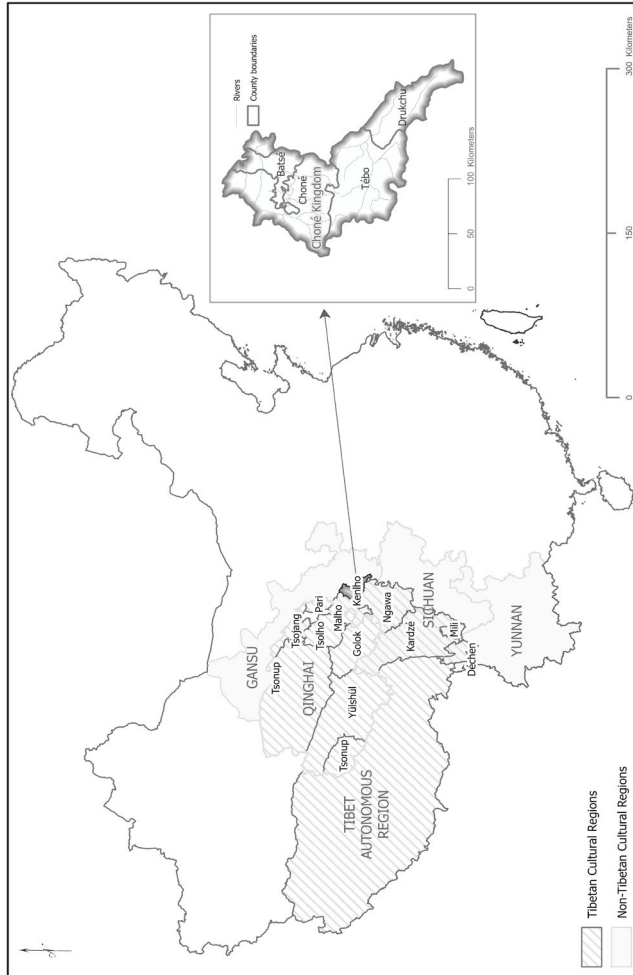

Fig. 1 Maya Daurio, *Map of Choné in Relation to Other Parts of the Tibetan Cultural Region* (2022).

དཔེ་རིགས། ག་མ་ཡ་རྟོ་རེ་ལྷུ། བོད་རྒྱུ་ཤེས་རིག་ཁྱབ་ཁོངས་ཀྱི་བས་མཐའ་ལུགས་པའི་ཚོ་ལེ། (2022)

图1 玛雅·道芮奥, 卓尼与其他藏文化地区位置关系图(2022)。

Fig. 2 Bendi Tso, *Anyé zhidak* (2019), Palung, Choné.
དཔེ་ཅིས། ༢ བན་དེ་འཚོ། ཨ་ལྷུས་གཞི་བདག (༢༠༡༩) ཚོ་ནིའི་སྤང་།
图2 完代草, 阿乃日达(2019), 卓尼帕鲁。

Fig. 3 Bendi Tso, *New Year Shépa Performance* (2019), Lappa, Choné.
དཔེ་རིས། 3 བན་དེ་འཚོ། ལོ་གསར་སྐབས་ཀྱི་བཤད་པའི་གྱུར་ལེན། (2019) ཅོ་ནེའི་ལབ་པ་སྡེ་བ།
图3 完代草, 新年的释巴表演(2019), 卓尼磊族。

Fig. 5 An Namdröl, *Chémar* (2021), Yangpo, Choné.
དཔེ་རིས། ༥ ཨན་ནམ་ལྷོལ། རྩེ་མར། (༢༠༢༡) ཙོ་ཞེ་ལཡང་པོ་ལྷེ་བ།
图5 安那珠, 切玛(2021), 卓尼牙布。

Fig. 6 Bendi Tso, *A Range of Different Arrows in an Anyé Zhidak* (2019),
Palung, Choné.

དཔེ་རིགས། ཅ བན་དེ་འཚོ། ཨ་ལྷེས་གཞི་བདག་ཏུ་གསོལ་བའི་མདའ་ཡི་རིགས། (2019) ཚོ་ནེའི་སྤང་ལྷང་།
图6 完代草, 阿乃日达中不同种类的箭(2019), 卓尼帕鲁。

Fig. 7 Bendi Tso, *The Ritual of Calling for Fortune* (2019), Golung, Choné.

དཔེ་རིམ་ ༧ བན་དེ་འཚོ། རྣམ་སྲས་གཡང་འབོད། (༢༠༡༩) ཙོ་ནེ་ལོ་སློབ་ལུང་།

图7 完代草, 唤福仪式(2019), 卓尼关洛。

References

དཔུང་གཞི་ཡི་ག་མ། 参考文献

- Abhidharmakośa-Bhāṣya of Vasubandhu: The Treasury of the Abhidharma and Its (Auto) Commentary*, ed. and trans. into English by Gelong L. Sangpo, 4 vols (Delhi: Motilal Banarsidass Publishers Private Limited, 2012).
- Anton-Luca, Alexandru, 'glu and la ye in Amdo: An Introduction to Contemporary Tibetan Folk Songs', in *Amdo Tibetans in Transition: Society and Culture in the post-Mao Era*, ed. by Toni Huber (Leiden: Brill, 2002), pp. 173-96.
- Atwood, Christopher, 'The First Mongol Contacts with the Tibetans', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 31 (2015), 21-45.
- Aziz, Barbara N., 'On Translating Oral tradition: Ceremonial Wedding Poetry from Dingri', in *Soundings in Tibetan Civilization*, ed. by Barbara N. Aziz and Matthew Kapstein (New Delhi: Manohar, 1985), pp. 115-32.
- Beckwith, Christopher, *The Tibetan Empire in Central Asia: A History of the Struggle for Great Power Among Tibetans, Turks, Arabs, and Chinese During the Early Middle Ages* (Princeton: Princeton University Press, 1987).
- Beckwith, Christopher, 'The Tibetans in the Ordos and North China: Considerations on the Role of the Tibetan Empire in World History', in *The Tibetan History Reader*, ed. by Gray Tuttle and Kurtis R. Schaeffer (New York: Columbia University Press, 2013), pp. 133-41.
- Beer, Robert, *The Handbook of Tibetan Buddhist Symbols* (Chicago and London: Serindia Publications, 2003).
- Bell, Christopher, 'Divination, Prophecy and Oracles in Tibetan Buddhism', in *Prophecy in the New Millennium*, ed. by Sarah Harvey and Suzanne Newcombe (Surrey and Burlington: Ashgate Publishing Company, 2013), pp. 123-35.
- Bellezza, John V., 'The Swastika, Stepped Shrine, Priest, Horned Eagle, and Wild Yak Rider-Prominent Antecedents of Yungdrung Bon Figurative and Symbolic Traditions in the Rock Art of Upper Tibet', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 42 (2017), 5-38.
- Bender, Mark, Aku Wuwu and Jjivot Zopqu, *The Nuosu Book of Origins* (Seattle: University of Washington Press, 2019).

- Bender, Mark, 'Co-creations, Master Texts, and Monuments: Long Narrative Poems of Ethnic Minority Groups in China', *Journal of Chinese Oral and Performing Literature*, 38.2 (2019), 65-90.
- Bendi Tso, 'Opportunities and Challenges in Preserving and Revitalizing the Tibetan Oral Literature Shépa in Chone', *Book 2.0*, 9.1-2 (2019), 7-18.
- Benedict, Paul K., 'Tibetan and Chinese Kinship Terms', *Harvard Journal of Asiatic Studies*, 6.3-4 (1942), 313-37.
- Berounský, Daniel, 'Bird Offerings in the Old Tibetan Myths of the Nyen Collection (*Gnyan 'bum*)', *Archiv orientální*, 84.3 (2016), 527-59.
- Bkra po, ed., *Glu shags srid pa'i dar lce* (Xining: Mtsho sgnon mi rigs dpe skrun khang, 1997).
- Bkra shis don grub, 'Ge sar sgrung gi glu tshig las bshad pa'i skor gyi zhib 'jug' (unpublished master's thesis, Northwest Minzu University, 2018).
- Blo bzang lhun grub rdo rje, ed., *Mdo khams yul gyi bod yig gna' dpe phyogs bsdus mthong ba 'dzum bzhad*, 60 vols (Lanzhou: Gansu wenhua chubanshe, 2012), XVI (2012).
- Brag dgon pa dkon mchog bstan pa rab rgyas, *Mdo smad chos 'byung* (Lanzhou: Kan su'u mi rigs dpe skrun khang, 1982).
- 'Brug thar and Ngag dbang rgya mtsho, ed., *Bod kyi dmangs khrod ngag rgyun rig gnas dpe tshogs*, 60 vols (Lanzhou: Kan su'u rig gnas dpe skrun khang, 2015), V, VI, VII, VIII (2015).
- Bsod nams rgyal mtshan, *The Mirror Illuminating the Royal Genealogies*, trans. by Per K. Sørensen (Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 1994).
- Buswell, Robert E. and Donald S. Lopez, *The Princeton Dictionary of Buddhism* (Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2014).
- Cabezón, José I. and Roger R. Jackson, 'Editors' Introduction', in *Tibetan Literature: Studies in Genre*, ed. by José I. Cabezón and Roger R. Jackson (New York: Snow Lion, 1996), pp. 11-37.
- Cammann, Schuyler V. R., 'The Eight Trigrams: Variants and Their Uses', *History of Religions*, 29.4 (1990), 301-17.
- Chab 'gag rdo rje tshe ring, ed., *Bshad pa* (Lanzhou: Kan su'u mi rigs dpe skrun khang, 2006).
- Chen, Bangzhan, *Songshi jishi benmo* (Beijing: Zhonghua shuju, 1977).
- Chögyam Trungpa, *Glimpses of Abhidharma: From a Seminar on Buddhist Psychology* (Boulder: Prajñā Press, 1975).
- Chos mngon pa'i mdzod kyi tshig le'ur byas pa sogs* (BDRC: MW1NLM864, n.d.).
- Cornu, Philippe, *Tibetan Astrology*, trans. by Hamish Gregor (Boston and London: Shambhala Publications, 1997).

- Cuevas, Bryan J., 'The "Calf's Nipple" (*Be'u bum*) of Ju Mipam ('Ju Mi pham): A Handbook of Tibetan Ritual Magic', in *Tibetan Ritual*, ed. by José I. Cabezón (Oxford: Oxford University Press, 2010), pp. 165-86.
- Dag pa gser gyi mdo thig sogs* (BDRC: W1NLM211, n.d.).
- Diemberger, Hildegard, 'Blood, Sperm, Soul and the Mountain: Gender Relations, Kinship and Cosmvision among the Khumbo (N.E. Nepal)', in *Gendered Anthropology*, ed. by Teresa del Valle (London: Routledge, 1993), pp. 88-127.
- Don dam smra ba'i seng ge, *A 15th Century Tibetan Compendium of Knowledge (Bshad mdzod yid bzhin nor bu)* with an introduction by E. Gene Smith, ed. by Lokesh Chandra (New Delhi: Jayyed Press, 1969).
- Don grub rgyal, 'Mdo smad mtsho lho yul du dar khyab che ba'i bshad pa'i skor la rags tsam dpyad pa' (unpublished master's thesis, Tibet University, 2012).
- Dotson, Brandon, 'A Note on ŽAN: Maternal Relatives of the Tibetan Royal Line and Marriage into the Royal Family', *Journal Asiatique*, 292.1-2 (2004), 75-99.
- Dreyfus, Georges, *The Sound of Two Hands Clapping* (Berkeley: University of California Press, 2003).
- Drogön Chogyal Phagpa, *Shes bya rab gsal*, in *Sa skya bka' 'bum*, 15 vols (Sachen International, 2006), XIII (2006).
- Ekvall, Robert, 'Some Aspects of Divination in Tibetan Society', *Ethnology*, 2.1 (1963), 31-39.
- Eno, Robert, 'Shang State Religion and the Pantheon of the Oracle Texts', in *Early Chinese Religion, Part one: Shang Through Han (1250 BC-220 AD)*, ed. by John Lagerwey and Marc Kalinowski (Leiden: Brill, 2009), pp. 41-102.
- Everding, Karl-Heinz, 'The Mongol States and Their Struggle for Dominance over Tibet in the 13th Century', in *Tibet, Past and Present*, ed. by Henk Blezer (Leiden: Brill, 2002), pp. 109-28.
- Fan, Xueyong and Shihong Yang, *Zhuoni zangzu chuangshi shishi sheba* (Beijing: Minzu chubanshe, 2017).
- Fan, Ye, *Houhanshu* (Beijing: Zhonghua shuju, 1965).
- Fitzherbert, Solomon G., 'The Tibetan Gesar Epic as Oral Literature', in *Contemporary Visions in Tibetan Studies: Proceedings of The First International Seminar of Young Tibetologist*, ed. by Brandon Dotson and others (Chicago: Serindia Publications, 2009), pp. 171-96.
- Fleming, Rachel C., 'Resisting Cultural Standardization: Comhaltas Ceoltóirí Éireann and the Revitalization of Traditional Music in Ireland', *Journal of Folklore Research*, 41.2-3 (2004), 227-57.
- Fu, Maoji, *Naxizu tuhua wenzi baibianfu qujingji yanjiu* (Beijing: Shangwu yinshuguan, 2012).

- Gethin, Rupert, *The Foundations of Buddhism* (Oxford: Oxford University Press, 1998).
- Grags pa bshad sgrub, *Co ne grags pa bshad sgrub kyi gsung 'bum*, 18 vols (Beijing: Krung go'i bod rig pa dpe skrun khang, 2009).
- 'Gru btsun legs bshad rgya mtsho, *The bo'i dmangs khrod ngag rgyun rtsom rig phyogs bsdu*s (Lanzhou: Kan su'u mi rigs dpe skrun khang, 2017).
- Guowuyuan diqici quankuo renkou pucha lingdao xiaozu bangongshi, ed., *Zhongguo renkou pucha nianjian*, 3 vols (Beijing: Zhongguo tongji chubanshe, 2020).
- Hartley, Luran R. and Patricia Schiaffini-Vedani, 'Introduction', in *Modern Tibetan Literature and Social Change*, ed. by Luran R. Hartley and Patricia Schiaffini-Vedani (Durham and London: Duke University Press, 2008), pp. xiii-xxxviii.
- Hill, Nathan, "'Come as Lord of the black-headed"—an Old Tibetan Mythic Formula', in *Tibet after Empire: Culture, Society and Religion between 850–1000*, ed. by Christoph Cüppers, Robert Mayer and Michael Walter (Lumbini: Lumbini International Research Institute, 2013), pp. 169-79.
- Hillis, Gregory, 'Khyung Texts in the *Rnying ma'i rgyud 'bum*', in *The Many Canons of Tibetan Buddhism*, ed. by Helmut Eimer and David Germano (Leiden: Brill, 2002), pp. 313-34.
- Hoffmann, Helmut, *The Religions of Tibet*, trans. by Edward Fitzgerald (George Allen & Unwin Ltd, 1961).
- Horlemann, Bianca, 'The Relations of the Eleventh-Century Tsong kha Tribal Confederation to its Neighbour States on the Silk Road', in *Contributions to the Cultural History of Early Tibet*, ed. by Matthew Kapstein and Brandon Dotson (Leiden: Brill, 2007), pp. 79-101.
- Hummel, Siegbert, 'The sMe-ba-dgu, the Magic Square of the Tibetans', *East and West*, 19.1-2 (1969), 139-46.
- Iwasaki, Tsutomu, 'The Tibetan Tribes of Ho-hsi and Buddhism During the Northern Sung Period', *Acta Asiatica*, 64 (1993), 17-37.
- Jackson, David P., *The Mollas of Mustang: Historical, Religious and Oratorical Traditions of the Nepalese-Tibetan Borderland* (Library of Tibetan Works & Archives, 1984).
- Jackson, Roger R., "'Poetry" in Tibet: *Glu, mGur, sNyan ngag* and "Songs of Experience"', in *Tibetan Literature: Studies in Genre*, ed. by José I. Cabezón and Roger R. Jackson (New York: Snow Lion, 1996), pp. 368-92.
- 'Jam dbyangs 'jigs med dbang po, *Co ne'i bstan 'gyur gyi dkar chag yid bzhin nor bu'i phreng ba* (New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1971).
- Jixi Cili, 'Anduo diebu diqu minjian koushu jingwen "siba tuoyi" chuta', in *Minzushi Yanjiu*, ed. by Cang Ming (Beijing: Zhongyang minzu daxue chubanshe, 2018), pp. 128-40.

- Khedrup Norsang Gyatso, *Ornament of Stainless Light: An Exposition of the Kalachakra Tantra*, trans. by Gavin Kilty (Boston: Wisdom Publications, 2004).
- Kværne, Per, *The Bon Religion of Tibet* (Boston: Shambhala, 1995).
- Lama Anagarika Govinda, *Foundations of Tibetan Mysticism* (New York: Samuel Weiser, 1969).
- Lama Jabb, *Oral and Literary Continuities in Modern Tibetan Literature: The Inescapable Nation* (Lanham: Lexington Books, 2015).
- Lama Jabb, 'The Wandering Voice of Tibet: Life and Songs of Dubhe', *Life Writing*, 17.3 (2020), 387-409.
- Lévi-Strauss, Claude, *The Elementary Structures of Kinship* (Boston: Beacon Press, 1969).
- Levine, Nancy, 'The Theory of Rū: Kinship, Descent and Status in a Tibetan Society', in *Asian Highland Societies in Anthropological Perspective*, ed. by Christoph von Fürer-Haimendorf (New Delhi: Sterling Publishers, 1981), pp. 52-78.
- Li, Tao, *Xu zizhi tongjian changbian* (Beijing: Guojia tushuguan, 1792).
- Lin, Shen-yu, 'The Tibetan Image of Confucius', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 12 (2007), 105-33.
- Lintan xianzhi bianzuan weiyuanhui, ed., *Lintan xianzhi* (Lanzhou: Gansu renmin chubanshe, 2008).
- Liu, Xu, *Jiutangshu* (Beijing: Zhonghua shuju, 1975).
- Luosang Danzhu and Popa Ciren, *Anduo gucha chandingsi* (Lanzhou: Gansu minzu chubanshe, 1995).
- Ma, Duanlin, *Wenxian tongkao* (Beijing: Zhonghua shuju, 1986).
- Mabbett, Ian W., 'The Symbolism of Mount Meru', *History of Religions*, 23.1 (1983), 64-83.
- Marnyi Gyatso, 'Home on the Margins: Tsowa Societies of the Choné Kingdom on the Inner Asian Frontier, 1862-1952' (unpublished doctoral thesis, The Chinese University of Hong Kong, 2020).
- Marnyi Gyatso, 'The Ming, Tibetan and Mongol Interactions in Shaping the Ming Fortification, Multicultural Society and Natural Landscape in Mdo smad, 1368-1644', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 55 (2020), 351-84.
- Marnyi Gyatso, 'The Legacy of Bla ma dkar po: An Unsettled Dispute between Chone and Labrang on the Inner Asian Frontier', *Waxing Moon: Journal for Tibetan and Himalayan Studies*, 1 (2021), 16-56.
- Marnyi Gyatso, 'A Rosary of the Wish-Fulfilling Jewels: The Co ne Kingdom on the Tibetan, Chinese, Mongolian, and Manchu Frontiers from the Fifteenth to the Eighteenth Century', Unpublished manuscript, June 1, 2022.

- Martindale, Andrew, Sara Shneiderman and Mark Turin, 'Time, Oral Tradition and Technology', *Memory*, ed. by Philippe Tortell, Mark Turin and Margot Young (Vancouver: Peter Wall Institute for Advanced Studies, 2018), pp. 197-206.
- Mdo dri med gzi brjid*, 12 vols (Dolpo, Nepal; repr. New Delhi: Jayyed Press, 1978), II (1978).
- Mgon po dbang rgyal, *Co ne sa skyong gi lo rgyus klu chu sngon mo'i gyer dbyangs* (Lanzhou: Kan su'u mi rigs dpe skrun khang, 1997).
- Mingshilu* (Taipei: Institute of History and Philology, 1962).
- Mkhan chen khra 'gu rin po che, *Chos mngon pa mdzod kyi 'grel chung grub bde'i bcud bsdus* (Vajra Vidya Institute Library, 2020).
- Morcom, Anna, 'Landscape, Urbanization, and Capitalist Modernity: Exploring the "Great Transformation" of Tibet through its Songs', *Yearbook for Traditional Music*, 47 (2015), 161-89.
- Mountcastle, Amy, 'Safeguarding Intangible Cultural Heritage and the Inevitability of Loss: a Tibetan Example', *Studia Ethnologica Croatica*, 22.1 (2010), 339-59.
- Namkhai Norbu, *Drung, Deu and Bon*, trans. by Adriano Clemente (Library of Tibetan Works and Archives, 1995).
- Nebesky-Wojkowitz, René de, *Oracles and Demons of Tibet: The Cult and Iconography of the Tibetan Protective Deities* (Delhi: Book Faith India, 1996).
- Ngawang Gyatso, 'Shilun siba benjiao de jiben hanyi ji xingshi tezheng', *Xizang Daxue Xuebao*, 28.1 (2013), 7-12.
- Ngawang Gyatso, 'Minjian benjiao jisizhe "laiwu" de jingshu neihan jiqi wenhua tezheng', *Xizang Daxue Xuebao*, 29.1 (2014), 115-20.
- Ngawang Gyatso and Qian Tang, 'Siba benjiao de yuzhouguan chubu tantao', *Qingzang Gaoyuan Luntan*, 1.1 (2015), 1-3.
- O rgyan gling pa, *Bka' thang sde lnga* (Beijing: Mi rigs dpe skrun khang, 1986).
- Ouyang, Xiu and Qi Song, *Xintangshu* (Beijing: Zhonghua shuju, 1975).
- 'Phags mo skyid, 'mdo smad mtsho lho yul gyi glu shags la rags tsam dpyad pa' (unpublished master's thesis, Tibet University, 2013).
- Petech, Luciano, 'Tibetan Relations with Sung China and with the Mongols', in *China Among Equals: The Middle Kingdom and Its Neighbors, 10th-14th Centuries*, ed. by Morris Rossabi (Berkeley: University of California Press, 1983), pp. 173-203.
- Petech, Luciano, *Central Tibet and the Mongols: The Yüan—Sa-skyia Period of Tibetan History* (Rome: Istituto Italiano per il Medio ed Estremo Oriente, 1990).
- Pi, Xirui, *Liuyulun shuzheng* (Beijing: Beijing University Library, 1899).

- Pingwuxian baimaren zushu yanjiuhui, *Baimaren zuqun yanjiu wenji* (Pingwuxian baimaren zushu yanjiuhui, 1987).
- Poupard, Duncan J., 'How the Turtle Lost its Shell: Sino-Tibetan Divination Manuals and Cultural Translation', *HIMALAYA, the Journal of the Association for Nepal and Himalayan Studies*, 38.2 (2018), 4-19.
- Powers, John, *Introduction to Tibetan Buddhism* (Ithaca and Boulder: Snow Lion Publications, 2007).
- Ramble, Charles, 'Gaining Ground: Representations of Territory in Bon and Tibetan Popular Tradition', *The Tibet Journal*, 20.1 (1995), 83-124.
- Ramble, Charles, 'The Assimilation of Astrology in the Tibetan Bon Religion', *Extrême-Orient Extrême-Occident*, 35 (2013), 199-232.
- Ramble, Charles, 'Real and Imaginary Tibetan Chimeras and Their Special Powers', *Mongolo-Tibetica Pragensia*, 7.2 (2014), 13-33.
- Richardson, Hugh E., 'The Sino-Tibetan Treaty Inscription of A.D. 821/823 at Lhasa', *The Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland*, 2 (1978), 137-62.
- Rnam rgyal rig 'dzin, 'A mdo'i ngag rtsom las bshad pa'i khyad chos la dpyad pa' (unpublished master's thesis, Qinghai Normal University, 2013).
- Ronkin, Noa, 'Abhidharma', *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (2018), <https://plato.stanford.edu/archives/sum2018/entries/abhidharma/>
- Sadakata, Akira, *Buddhist Cosmology: Philosophy and Origins*, trans. by Gaynor Sekimori (Tokyo: Kōsei Publishing Co., 1997).
- Samten Gyaltzen Karmay, *The Arrow and The Spindle*, 3 vols (Kathmandu: Mandala Book Point, 1997-2014).
- Samuel, Geoffrey, *Civilized Shamans: Buddhism in Tibetan Societies* (Washington and London: Smithsonian Institution Press, 1993)
- Sangji Zhuoma, 'Minjian benjiao wenxian "xiadang" chutan', *Xizang Daxue Xuebao*, 2 (2022), 38-45.
- Shajia Shili, *Jingangcheng qixin zhuangyan baoman xitian fozhi yuanliu lu*, trans. by Ning An (1448, transcribed in 1829).
- Sichuan minzu yanjiusuo, *Baima zangren zushu wenti taolunji* (Sichuan minzu yanjiusuo, 1980).
- Skal ldan rgya mtsho, *Yab rje bla ma skal ldan rgya mtsho'i gsung 'bum bzhugs so*, 4 vols (Lanzhou: Kan su'u mi rigs dpe skrun khang, 1999), I (1999).
- Skounti, Ahmed, 'The Authentic Illusion: Humanity's Intangible Cultural Heritage, the Moroccan Experience', in *Intangible Heritage*, ed. by Laurajane Smith and Natsuko Akagawa (London and New York: Routledge, 2009), pp. 74-92.

- Slobodník, Martin, 'The Chinese Princess Wencheng in Tibet: A Cultural Intermediary between Facts and Myth', in *Trade, Journeys, Inner-and Intercultural Communication in East and West (up to 1250)*, ed. by Jozef M. Gálik and Tatiana Štefanovičová (Bratislava: Lufema, 2006), pp. 267-76.
- Smon lam rgya mtsho, ed., *Bka' chems ka khol ma* (Lanzhou: Kan su'u mi rigs dpe skrun khang, 1989).
- Sonam Wangmo, 'A Study of Written and Oral Narratives of Lhagang in Eastern Tibet', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 45 (2017), 69-88.
- Song, Lian, *Yuanshi* (Beijing: Zhonghua shuju, 1976).
- Sørensen, Per K., *Divinity Secularized: An Inquiry Into the Nature and Form of the Songs Ascribed to the Sixth Dalai Lama* (WIEN, 1990).
- Sperling, Elliot, 'Notes on the Early History of Gro-tshang Rdo-rje-'chang and Its Relations with the Ming Court', *Lungta*, 14 (2001), 77-87.
- Stein, Rolf A., *Tibetan Civilization* (London: Faber and Faber LTD, 1972).
- Sujata, Victoria, *Tibetan Songs of Realization: Echoes from a Seventeenth-Century Scholar and Siddha in Amdo* (Leiden and Boston: Brill, 2005).
- Tashi Tsering Josayma, 'Khra ring bog gi bshad pa and Other Material on the Matchlock', in *Defence and Offence: Armour and Weapons in Tibetan Culture*, ed. by Federica Venturi and Alice Travers (Annali di Ca' Foscari. Serie orientale, 2021), pp. 861-932.
- The Central People's Government of the People's Republic of China, 'The Announcement of the First Inventory of National-level Intangible Cultural Heritage' (2006), http://www.gov.cn/zwgk/2006-06/02/content_297946.htm
- The Epic of Gesar of Ling: Gesar's Magical Birth, Early Years, and Coronation as King*, trans. by Robin Kornman, Sangye Khandro and Lama Chönam (Boston and London: Shambhala, 2012).
- The Government of Qinghai Province, 'The List of the Fifth Inventory of Qinghai Provincial Intangible Cultural Heritage' (2018), http://www.qinghai.gov.cn/xxgk/xxgk/fd/zfwj/201801/t20180129_28408.html
- The Ninth Karmapa Wangchuk Dorje, *Jewels from the Treasury*, trans. by David Karma Choephel (New York: KTD Publications, 2012).
- Thurston, Timothy, 'An Introduction to Tibetan sa bstod speeches in Amdo', *Asian Ethnology*, 71.1 (2012), 49-73.
- Thurston, Timothy, "'Careful Village's Grassland Dispute": An Amdo Dialect Tibetan Crosstalk Performance by Sman bla skyab', *CHINOPERL*, 32.2 (2013), 156-81.
- Thurston, Timothy, 'The Tibetan Gesar Epic beyond Its Bards: An Ecosystem of Genres on the Roof of the World', *Journal of American Folklore*, 132.524 (2019), 115-36.

- Thurston, Timothy, 'An Examination of the Poetics of Tibetan Secular Oratory: An A mdo Tibetan Wedding Speech', *Oral Tradition*, 33.1 (2019): 23-50.
- Thurston, Timothy, 'Assessing the Sustainability of the Gesar Epic in Northwest China, Thoughts from Yul shul (Yushu) Tibetan Autonomous Prefecture', *Cultural Analysis*, 17.2 (2020), 1-23.
- Toqto'a, *Jinshi* (Beijing: Zhonghua shuju, 1975).
- Toqto'a, *Songshi* (Beijing: Zhonghua shuju, 1977).
- Trautz, Nicholas, 'Curating a Treasure: The Bka' brgyad bde gshegs 'dus pa in the Development of Rnying ma Tradition', *Revue d'Etudes Tibétaines*, 55 (2020), 495-521.
- Tsangnyön Heruka, *The Life of Milarepa*, trans. by Andrew Quintman (London: Penguin Books, 2010).
- Tsangnyön Heruka, *The Hundred Thousand Songs of Milarepa: A New Translation*, trans. by Christopher Stagg (Boulder: Shambhala Publications, 2017).
- Tsepon Wangchuk Deden Shakabpa, *One Hundred Thousand Moons: An Advanced Political History of Tibet*, trans. by Derek F. Maher (Boston: Brill, 2010).
- Tsering Thar, 'Zangwen shouchaoben benjiao wenxian de faxian jiqi dangdai wenhua jiazhi', *Zhongguo Zangxue*, 2(2021), 188-95.
- Tshe ring don grub, *Mdo smad co ne'i lo rgyus sa gzhi skyong ba'i rgyan* (Beijing: Zhongguo wenlian chubanshe, 2016).
- Tsongka Yongdrol and Wanping Wang, 'Baima zangren guge "gLu" yu siba benjiao', *Xizang Daxue Xuebao*, 3 (2016), 8-15.
- Tucci, Giuseppe, 'The Wives of Sron btsan sgam po', *Oriens Extremus*, 9.1 (1962), 121-26.
- Tucci, Giuseppe, *Tibetan Folk Songs from Gyantse and Western Tibet* (Ascona: Artibus Asiae, 1966).
- Tucci, Giuseppe, *The Religions of Tibet*, trans. by Geoffrey Samuel (London and Henley: Routledge & Kegan Paul, 1980).
- Turin, Mark, 'Thangmi Kinship Terminology in Comparative Perspective', *Trends in Linguistics Studies and Monographs*, 149 (2004), 101-39.
- Turin, Mark, 'Orality and Technology, or the Bit and the Byte: The Work of the World Oral Literature Project', *Oral Tradition*, 28.2 (2013), 173-86.
- van der Kuijp, Leonard W. J., 'Tibetan Belles-Lettres: The Influence of Dandin and Ksemendra', in *Tibetan Literature: Studies in Genre*, ed. by José I. Cabezón and Roger R. Jackson (New York: Snow Lion, 1996), pp. 393-410.
- van Schaik, Sam, *Approaching the Great Perfection: Simultaneous and Gradual Approaches to Dzogchen Practice in Jigme Lingpa's Longchen Nyingtig* (Boston: Wisdom Publications, 2004).

- van Schaik, Sam, 'The Decline of Buddhism I: Was Lang Darma a Buddhist?', *Early Tibet: Notes, Thoughts and Fragments of Research on the History of Tibet* (2008), <https://earlytibet.com/2008/02/28/lang-darma/>
- van Schaik, Sam, 'The Golden Turtle: A Sino-Tibetan divination manuscript', *Early Tibet: Notes, thoughts and fragments of research on the history of Tibet* (2008), <https://earlytibet.com/2008/11/28/the-golden-turtle/>
- Waddell, Laurence A., *The Buddhism of Tibet* (Cambridge: Cambridge University Press, 2015).
- Wallace, Vesna, *The Inner Kalacakratantra: A Buddhist Tantric view of the Individual* (Oxford: Oxford University Press, 2001).
- Wang, Yao, *Tubo jingshi lu* (Beijing: Wenwu chubanshe, 1982).
- Wang, Yao, *Tales from Tibetan Opera* (Beijing: New World Press, 2013).
- Wang, Yao and Jian Chen, eds, *Dunhuang guzangwen wenxian tansuoji* (Shanghai: Shanghai guji chubanshe, 2008).
- Wang, Wanping and Xudong Ban, 'Baima zangren guge diaocha baogao', *Xibei Minzu Daxue Xuebao*, 4 (2015), 142-50.
- Warner, Cameron D., 'A Miscarriage of History: Wencheng Gongzhu and Sino-Tibetan Historiography', *Inner Asia*, 13.2 (2011), 239-64.
- Wylie, Turrell V., 'The First Mongol Conquest of Tibet Reinterpreted', *Harvard Journal of Asiatic Studies* 37.1 (1997), 103-33.
- Xu, Shen, 'Huainan honglie jie', in *Daozang*, 5,485 vols (Shanghai: Shanghai Hanfenlou, 1925), vol. 863-868 (1925).
- Zhao, Erxun, *Qingshi gao* (Beijing: Zhonghua shuju, 1977).
- Zhang, Tingyu, *Mingshi* (Beijing: Zhonghua shuju, 1974).
- Zhang, Yandu, *Taozhou tingzhi* (Taipei: Chengwen chubanshe youxian gongsi, 1970)
- Zhang, Yu, *Bianzheng kao* (Taipei: Xin wenfeng chuban gongsi, 1990).
- Zhambei Gyaltsho, 'Bab Sgrung: Tibetan Epic Singers', *Oral Tradition*, 16.2 (2001), 280-93.
- Zhuoni xianzhi bianzuan weiyuanhui, ed., *Zhuoni xianzhi* (Lanzhou: Gansu minzu chubanshe, 2020).

About the Team

Alessandra Tosi was the managing editor for this book.

Melissa Purkiss performed the copy-editing and proofreading.

Katy Saunders designed the cover. The cover was produced in InDesign using the Fontin font.

Cameron Craig and Luca Baffa typeset the book in InDesign. The English text font is Tex Gyre Pagella, and the English chapter heading font is Noto Serif. The Tibetan text and heading font is Noto Serif Tibetan. The Chinese text and heading font is Noto Serif CJK SC.

Cameron also produced the paperback, hardback, and PDF editions.

This book has been anonymously peer-reviewed by experts in their field. We thank them for their invaluable help.

This book need not end here...

Share

All our books — including the one you have just read — are free to access online so that students, researchers and members of the public who can't afford a printed edition will have access to the same ideas. This title will be accessed online by hundreds of readers each month across the globe: why not share the link so that someone you know is one of them?

This book and additional content is available at:

<https://doi.org/10.11647/0312>

Donate

Open Book Publishers is an award-winning, scholar-led, not-for-profit press making knowledge freely available one book at a time. We don't charge authors to publish with us: instead, our work is supported by our library members and by donations from people who believe that research shouldn't be locked behind paywalls.

Why not join them in freeing knowledge by supporting us:

<https://www.openbookpublishers.com/support-us>

Follow @OpenBookPublish

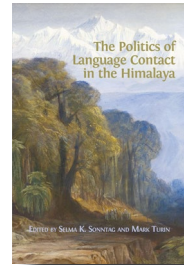
Read more at the Open Book Publishers **BLOG**

You may also be interested in:

The Politics of Language Contact in the Himalaya

Selma K. Sonntag and Mark Turin (eds.)

<https://doi.org/10.11647/OBP.0169>

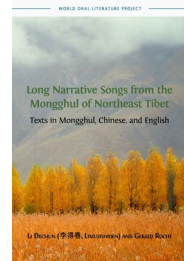

Long Narrative Songs from the Mongghul of Northeast Tibet

Texts in Mongghul, Chinese, and English

Li Dechun (translator), Gerald Roche (ed.), Mark Turin (introduction by)

<https://doi.org/10.11647/OBP.0124>

Oral Literature in the Digital Age

Archiving Orality and Connecting with Communities

Mark Turin, Claire Wheeler and Eleanor Wilkinson (eds.)

<https://doi.org/10.11647/OBP.0032>

COMPILED AND TRANSLATED BY BENDI TSO, MARNYI GYATSO,
NALJOR TSERING AND MARK TURIN FROM NARRATIONS AND
DOCUMENTS BY MEMBERS OF THE CHONÉ TIBETAN COMMUNITY

This trilingual publication is a remarkable accomplishment and a landmark publication in Tibetan studies, making research findings accessible to the community for whom Shépa is a living practice.
Tsering Shakya, University of British Columbia

This book is a massive achievement [...] a unique insight into an important regional tradition, and the first opportunity for Anglophone audiences to approach this tradition.
Timothy Thurston, University of Leeds

The book contributes a landmark study of Shépa [and] presents a nuanced reflection on the relationships between poetry, narrative, and performativity.
Andrew Quintman, Wesleyan University

Shépa: 'explanation' or 'elucidation' in Tibetan.

A form of oral poetry sung antiphonally in a question-and-answer style.

This book contains a unique collection of Tibetan oral narrations and songs known as Shépa, as these have been performed, recorded and shared between generations of Choné Tibetans from Amdo living in the eastern Tibetan Plateau. Presented in trilingual format — in Tibetan, Chinese and English — the book reflects a sustained collaboration with and between members of the local community, including narrators, monks, and scholars, calling attention to the diversity inherent in all oral traditions, and the mutability of Shépa in particular.

From creation myths to Bon and Buddhist cosmologies and even wedding songs, Shépa engages with and draws on elements of religious traditions, historical legacies and deep-seated cultural memories within Choné and Tibet, revealing the multi-layered conceptualization of the Tibetan physical world and the resilience of Tibetan communities within it. This vital and unique collection, part of the World Oral Literature Series, situates Shépa in its ethnographic context, offering insights into the preservation and revitalization of intangible cultural heritage in the context of cultural Tibet, Indigenous studies and beyond.

Scholars and students in the fields of anthropology, linguistics, ethnic studies, critical Indigenous studies, Tibetan studies, Himalayan studies, Asian studies and the broader study of China will find much to reward them in this book, as will all readers interested in the documentation and preservation of endangered oral traditions, intangible cultural heritage, performance and textuality, and Tibetan literature and religions.

This is the author-approved edition of this Open Access title. As with all Open Book publications, this entire book is available to download for free on the publisher's website. Printed and digital editions, together with supplementary digital material, can also be found at <http://www.openbookpublishers.com>

OpenBook
Publishers